
The Ohio State University
3 2435 031148919
Hunlarn, Turklerin, Mogollarn v
D141G8159
001
V3

THE OHIO STATE UNIVERSITY BOOK DEPOSITORY
D AISLE SECT SHLF SIDE POS ITEM C
8 07 26 02 7 02 017 4

هونلرك ، تورکلرك ، موغوللرك ودها سائر
غربی تاتارلرك تاریخ عمومیسی

اوچنجی جلد

تأليف وترجمه انجمنی طرفندن قبول ایدلمشدر

هونلرك، تورکلرك، موغوللرك و دها سائر تاتارلرك

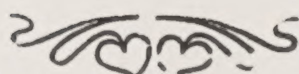
تاریخ عمومیسی

حامد

محرری : دوکینیی Deguignes

مترجمی : حسین جاهد

3

استانبول

طنین مطبعه‌سی — ۱۹۲٤

هونلرك تاريخ عموميسى

یدنجی کتاب

هونەیقه تورکلری،

تاتارستانده هونلرك انقراض تامی بوملتی محو ایتمك شویله دورسون بالعکس دها زیاده انتشار ایتمەلرینه خدمت ایتمشدر. بو واسع الکالره، حتی آوروپایه داغیلەرق برچوق مهم اقوامه منشأ اولدیلر. بونلرده ذی شوکت ایمپراطورلقلر وجوده کتیردیلر. تورکلرك تأسیس ایتدیکی ایمپراطورلغك چینی و آوروپایی تیترەتمش اولدیغنی یوقاریده کورمشدك. ایشته شیمدی یکی برتورك ایمپراطورلغندن دها بحث ایدەجکز که چینلیلر ایچون اوتەکندن دها آز مدهش اولمامشدر. بو ایمپراطورلغی تأسیس ایدن وهمان بوتون تاتارستانه حاکم اولان هونەیقەلر دوغرودن دوغرویه قدیم هونلرك نسلندن کلیورلردی. سائر تاتارملتلری کبی، حتی متمدن قوملر کبی، بونلرکده تاریخی بر طاقم افسانەلرله باشلار. هونلرك قدیم

ون هیه‌ن
توم قائو
لیه تای قیسو
قام مو
تام شو

تانڑولرندن برینك او قدر کوزل ایکی قیزی واردی که جناب حقك بونلری علی العاده انسانلرله أوندیرمك ایچون خلق ایتمش اولدیغنه بردورلو اینانه‌مایوردی . بونلرك زوجی آنجق برمعبود اولابیلیر ظن ایدییوردی . ایشته بو فکرله قیزلرینی اللهه ویرمك ایچون ممالکنك شمال طرفلرنده یوکسك بر قله یاپدیردی . کوزللکلرینك قربانی اولان ایکی پرنسس بورایه حبس ایدیلدیلر . تانڑو کلوب قیزلرله برلشمه‌سی ایچون اللهه دعالر ایتدی . تاتارلرك قوردلره قارشی پك یوکسك بر حسن ظنلری وار کبیدر . چوق کره تاتار افسانه‌لری ایچنه بو حیوان قاریشیور . یوقاریده بونك بعض مثاللرینی ذکر ایتمشدك . بوراده‌ده یکی ملتك پدری ومؤسسی ینه بر قورد اولمشدر . اختیار بر قورد تاتار پرنسسلرینك محبسی اطرافنده کیجه کوندوز دولاشیور ، مدهش صورتده اولویه‌رق قله‌یی تحت ترصدده بولوندیرییوردی . نهایت قله‌نك دیبنده کندیسنه بر این یاپدی . کوچوك قیز ، اوزون مدتدن بری قله‌یی تدقیق ایتمکده اولان بو قوردك ، پدرلرینك کندیلرینی تخصص ایتدیکی معبوددن باشقه برشی اولامایه‌جغنی سویله‌یه‌رك برلکده اشاغی‌یه اینمکه همشیره‌سنی تشویق ایتدی . ایشته بو هوئه‌ی قه ملتنك منشائی بودر . ادعا اولوندیغنه کوره بو ملت قورد سسنه مالکدی . شرقی سویله‌دکلری وقت قوردلرك هایقیریشمه‌لرینی تقلید ایدرلردی . هوئه‌ی قه‌لر سیریاده تکثر ایتدیلر .

مقدارلری چوق بر ملت اولدیلر . اوزون مدت متعدد رئیسلرك تحت ادارەسندە قالدیلر . هر عشیرتك بر رئیسی واردی .

هوئەی قەلر سائر بوتون تاتارلر کبی چادیرلر آلتندە ، سورولری ایچندە قیرلردە یاشارلردی . سوت ایلە ، حیوانات اتلریلە تغذی ایدرلردی . فقط چادرلری و آرابەلری سائر تاتارلر ککندن دها یوکسك تکرلکلر اوزرینە موضوع ایدی . بوندن دولایی چینلیلر کندیلرینە قائوچە Kao-tche یعنی یوکسك آرابە لقبنی ویرمشلردی . هوئەی هو Hoei-hou وچەلە Tche-le ناملرینی دە طاشیمشلردر . بوصوك اسمدن محرف اولمق اوزرە تیەلە Tie-le کلمەسی وجود بولمشدر .

قائوچەلر پك چوق تکثر ایتدکدن صوکرە جنوبە دوغرو ایندیلر ، لوهوئن های Lou-hoen-hai نامی ویریلن بر کولك جوارندە یرلشدیلر . اورادن ژەئوژەن تاتارلرینك اراضیسنە ، چینك شمال حدودلرندە توپا تاتارلرینك تأسیس ایتدکلری ایمپراطورلغە آقینلر یاپدیلر . توپا تاتارلری ایمپراطوری تائوووتی Tao-vou-ti ، سوپونور کولنە ملحق اولان ژو شوی Jo-choui نهرینی کچدی ، قائوچەلرك یرلرینە یاقلاشدی ، بو قوملری مغلوب ایتدی . صوکرە لانغ شان داغندە ایکنجی بر مظفریتە نائل اولەرق بوتون عشیرتلرك اموالنی یغما ایلەدی . اللی بیکدن زیادە اسیر آلدی . اغتنام ایتدیکی مواشینك مقداری بر میلیونە ، آرابەلرك عددی دە ایکی یوز بیکە بالغ اولیوردی .

سنه ٤٢٩ قام‌مو دها صوكره ، عینی سلاله‌دن ایمپراطور تای ووتی
Tai-vou-ti ، ژه‌ئوژه‌ن تاتارلرینی مغلوب ایتدكدن صوكره ،
شرق طرفلرینه دوغرو ساكن بولونان قائوچه‌لر اوزرینه
عسكر سوق ایتدی ، ایچلرندن بر چوق عائله‌یی تحت انقیادینه
آلدی . اونلری چولك جنوبنه كتیره‌رك یه‌چه‌لی داخلنده
یوم پیم‌فو Yum pim-fou دن شنسی داخلنده ین‌غان فونك
شمالنه قدر اولان یرلره ، چینك شمال جهتنه یرلشدیردی .
بوراده اوچ بیك لی وسعتنده بر یر اشغال ایدییورلردی .
بونلری اداره ایتمك وتحت اطاعت و انقیادده طوتمق ایچون
قوماندانلر تعیین ایتدی . بو قائوچه عائله‌لری زراعت ایله ،
حیوان یتیشدیرمك ایله مشغول اولدیلر . بو حدودلر اوزرنده
اقامتلری چینلیلرك برچوق مواشی صاحبی اولماسنه خدمت
ایتمشدر . صوكره‌لری بو عائله‌لردن بر قسمنی دها اوزاقلره
نقل ایتمك ایسته‌دیلر . بونك اوزرینه بونلر سلاحه صاریله‌رق
توپا تاتارلری ایمپراطورینه قارشی عصیان ایتدیلر . ایمپراطور
عسكر سوقنه مجبور قالدی . قائوچه‌لره غلبه چالان بو توپا
٤٤٣ ایمپراطورلری او زمان پك ذی‌قدرت ایدیلر . كندیلرینه تا
سیبریاده‌بیله حرمت ایدییورلردی . اساساً سیبریادن نشئت
ایتمشلردی . چوقدن بری سیبریایی ترك ایده‌رك كاوب چینده
یرلشمشلر ، غوئه‌ی نامی آلتنده حكمران اولمغه باشلامشلردی .
مسافه‌نك اوزاقلغنه رغماً بو اسكی مملكتلریله مناسبتلرینی

قام‌مو کسمه‌مشلردی . اورا سکنه‌سی اونلره سفیرلر کوندریرلردی .
ون‌هیه‌ن اجدادلرینك مزارلری اوراده الآن موجود ایدی .
تومقائو اوورالرده قربانلر کسدیریرلردی . چینده دائرهٔ مدنیته داخل
اولدقدن صوکره ، اوورالرده برطاقم محکوکات ده یاپدیرمشلردی .

سنه مع‌مافیه بو قوتلی توپا ایمپراطورلغنك موجودیتنه رغماً
٤٧١ تاتارستانده خصوصی خانلرده واردی . بونلر او زمان ژه‌ئوژه‌ن
نسلندن ایدیلر . قائوچه‌لرده ژه‌ئوژه‌نلره تابع ایسه‌لرده توپالردن
بك قورقمازلردی . آراده صیراده توپالره قارشی عصیان ایدرلر
قام‌مو واونلره غلبه چالارلردی . فقط فومیم‌تون Fou mim-tun
نامنده‌کی ژه‌ئوژه‌ن خاننك ظالملکی قائوچه‌لرك قوتنی آرتیرمغه
دها زیاده خدمت ایتمشدر . قائوچه‌لرك رئیسی آفوچی‌لو A-fou-
tchi-lo یوزبیك عائله‌نك باشنه کچه‌رك ایرتیش نهری طرفلرینه
٤٩١ چکیلدی . اوراده قرال عنوانی آلدی . متعدد مصادماتده
ژه‌ئوژه‌نلری مغلوب ایتدی . صوکره دها شرقده‌کی
ممالکه عودت ایله توپالر یاخود غوئه‌ی‌لرله اتفاق یاپدی . چولده
لوپ کولی ساحلنده ژه‌ئوژه‌نلر خانی توهان To-han ایله وقوعه
٥٠٨ کلن برمحاربه‌ده اونی مغلوب و اتلاف ایتدی . برمدت
٥١٦ صوکره ژه‌ئوژه‌نلر انتقاملرینی آلدیلر . او زمان قائوچه‌لرك
رئیسی اولان می‌غنوتو Mi-gno-to یی اولدیردیلر .
٥٢١ برادری ئی‌فو Y-fou ملتنك باشنه کچدی . ژه‌ئوژه‌نلرك خانی
٥٢٢ پولوموئه‌ن Po-lo-muen خانی مغلوب ایتدی . ایرته‌سی سنه‌ده

کندیسنی قارداشی یوئه‌قیو Yue-kui اولدیردی . قائوچه‌لرك ریاستنی او آلدی .

بو وقایع جریان ایدرکن چینك شمالنده الآن بر چوق قائوچه عائله‌لری واردی . غوئه‌یلرك تحت تابعیتنده بولونیورلردی . بونلری غوئه‌یلر اردوسنده استخدام ایدییورلردی . چوق کره ژه‌ئوژه‌ن تاتارلرینك اراضیسنه کیدوب آقینلر یاپیورلردی . چوق کره‌ده غوئه‌یلر امپراطورلرینه قارشی عصیان ایده‌رك اونلری اردولر کوندرمکه وقوای محافظه بولوندیرمغه مجبور براقیورلردی . ملتك دیکر قسمنی هیچ علاقه‌دار ایتمه‌ین بو حرکاتی حائز اهمیت کورمه‌دیکم ایچون اوزون اوزون تفصیلات ویرمه‌یه‌جکم . بوتون بوقوملر ، کذلك تاتارستانده اقامت ایدنلر قسماً غوئه‌یلره ، قسماً ژه‌ئوژه‌نلره تابع بولونیورلردی . بو تاتارلرك انقراضندن صوکره‌ده تورکلرك تحت تابعیتنه کچدیلر .

سنه ٦٠٦
قام‌مو
تام شو
وین‌هیه‌ن
نوم‌قائو

غرب تورکلرینك خانی چولو Tchou-lo قائوچه‌لره غلبه چالدی . قائوچه‌لر اوکا ویرکو ویردیلر . چولو بو قومك عصیانندن قورقدیغی ایچون رئیسلرینی طوپلایه‌رق هپ بردن قتل ایتدیردی . بونك اوزرینه قائوچه‌لر درحال سلاحه صاریله‌رق قولنغ Ko-leng نامنده بر خان انتخاب ایتدیلر . اوکا موهو خان Mo-ho عنوانی ویردیلر . بو خانه قارشی متعدد موفقیتلره نائل اولدیلر ، هامی ، ایغور ، هاراشار

الکالرینی اله کچیردیلر . سیه ین تو Sie-yen-to رئیسلرندن بری ایکنجی خان عنوانی آلدی .

لیه تای قیسو قام مو ون هیه ن توم قاتو تام شو

بوتون بوقوملر تاتارستانه کیتدکجه دها زیاده یاییلدیلر وپك قوت بولدیلر . تورکلرك بویوندوروغنی سیلکوب آته رق بر ایمپراطورلغك تملنی قوردیلر . صوکره بو ایمپراطورلق بوتون تاتارستانی اشغال ایتمشدر . قائوچه لر بر چوق عشیرتلره منقسم ایدیلر . هر برینك برر رئیسی واردی .

صوکره بوتون ملته کندی نامنی ویرن ایلك عشیرت هوئه ی قه یاخود غوئه ی قه اسمنی طاشیوردی . بو ، غایت غلبه لق و جسور بر عشیرت ایدی . ابتدالری هیچ بر رئیسی یوقدی . بو قوملر بوتون تاتارلر کبی نهر قییلرینی آرارلر ، سورولریله برابر اوته یه بری یه دولاشیرلردی . سولینغ شوی یاخود سلینغا نهرینك جنوبنده و سیه ین تو عشیرتنك شمالنده ساکن ایدیلر .

ایکنجی عشیرت سیه ین تو نامنی حائزایدی . وقتیله تورکلره قارشی عصیان ایتمش ، غایت قوت بولمش و تاتارستان ایمپراطورلغنی اله کچیرمشدی . موقو خان بو عشیرتدن ایدی . سیه نامنده قدیم بر هون عشیرتی طرفندن تشکیل ایدیلمشدی . بونلر چولك شمالنده ساکن ایدیلر . بوسیه لر مؤخراً دیکر بر هون عشیرتی اولان ین تولری مغلوب ایتدیلر . اوتاریخدن صوکره ، برلکده یاشایان بو ایکی عشیرته سیه ین تو نامی ویریلدی .

قی پی یو Ki pi-yu نامنده کی اوچنجی عشیرت هاراشارك

شمال غربیسنده، تولانقو Tou-lan-ko لرك آراسنده یاشایوردی. بو قوملر غایت جسور ایدیلر.

دردنجی عشیرت توپو Tou-po نامنده ایدی. سیبریاده بایقال کولی طرفلرنده اوتوریپوردی. بو عشیرته منسوب قوملر دیکرلرینه نسبتله دها چوق باربار ایدیلر. هیچ زراعتله مشغول اولمازلردی. نه صیغیرلری واردی نه قویونلری. اوت کوکلریله، آولادقلری حیوان اتلریله، یاخود طوتدقلری بالقلرله تعیش ایدرلردی. اثوابلری حیوان دریسندن عبارتدی. اولولرك نعشلرینی آغاچلره آصارلردی. حاصلی بو قوملر تمامیله باربار ایدیلر. نه قوانین طانیرلردی نه ده مواسمدن خبردار ایدیلر.

بشنجیسی قولی هان Ko-li-han عشیرتی ایدی. بوده سیبریاده بایقال کولی ساحلنده ساکن ایدی. بوراسی بوکون قرجیس Kergis لرك مملکتی دیدیکمز یردرکه چرکسلر اورادن نشئت ایتمشلردر. الآن بارکیرلرینك کوزللکیله مشهوردر. فقط هواسی پك صوغوقدر.

آلتنجی عشیرته تولانقو To-lan-ko نامی ویریلیر. بو قوملر سیه ین تولرك شرقنده، کولك شمالنده، توملو Tum-lo دنیلن بر نهرك ساحلنده ساکن ایدیلر.

یدنجی عشیرتك اسمی پوقو Pou-ko ایدی. بو عشیرت شمالده تولانقولرك شرقنده اوتوریپوردی. بوکاپوسیو Pou-siu ده دیرلردی.

سکزنجی پایه‌قو Pa-ye-kou عشیرتی پوقولرك شرقنده و موقولرك جوارنده‌در . بونلر آوجیلقله اشتغال ایدرلردی. روایت اولوندیغنه کوره بونلرك مملکتنده اودونلری طاش حالنه کتیرن بر نهر واردر .

دوقوزنجی عشیرته تونغ لو Tong-lo تسمیه ایدیلیور . تولان‌قولرك شرقنده، سیه ین‌تولرك شمالنده ، قرلون Kerlonك جنوبنده ساکن ایدیلر . جوارلرنده بویوك بر کول واردی . بوالکا، سی‌غان‌فودن اون یدی‌بیك بش یوز لی مسافه‌ده‌در.

هوئن Hoen نامنی طاشییان اوتنجی عشیرت هپسنك الك جنوبنده‌در .

اون برنجی سه‌قیه Sse-kie عشیرتی سیه ین‌تولرله عینی الکاده ، چولك شمالنده مقیم ایدیلر .

اون ایکنجی عشیرت قیای سیه Kiai-sie نامیله معروف ایدی. تولان‌قولرك شمال شرقیسنده وپوقولرك جوارنده‌ساکن بولونیورلردی .

اون اوچنجی هی قیه Hi-kie عشیرتی تونغ لولرك شمالنده وپوقولرك شرقنده ساکن ایدیلر .

اون دردنجی عشیرت اوتیه O-tie یاخود آتیه A-tie نامنی حائز اولوب تولان‌قولرك شمال غربیسنده یرلشمشلردی.

اون بشنجی عشیرت ایسه په‌سیه‌ئو Pe-sieou نامیله یاد ایدیلیردی . قیتانلی الکاسنك شمالنده ، سیه‌ن‌بی‌لرك اسکی مملکتنده مقیم ایدیلر .

بو ملتك بوتون انتشارینی آکلاتمق ایچون بو عشیرتلرك مقدارینی وساکن اولدقلری یرلری تفصیل ایتمك لازم ایدی . بونلر هپ تورکلرك تحت تابعیتنده ایدیلر . ایچلرندن برچوغی تورك بویوندوروغندن قورتولمق تشبثنده بولوندیلر . بالخاصه سیه ین تو عشیرتی بوکا چالیشـدی . چولو خان ، رئیسلرینی اولدیرتدکدن صـوکره اوهو Ou-hou یاخود اوقه Ou-ke عشیرتی، پوقولر ، تونغ‌اولر وپایه‌قولرله برلشدی . هپسی بردن عصیان ایده‌رك بر رئیس تعیین ایتدیلر . بو رئیس سه‌قین[١] نامنی طاشیوردی. بونك اوزرینه بو ملت هوئه‌ی‌قه نامنی آلدی. ایلك رئیسنك یاخود سـه‌قینك عائله اسمی یولوقو Yo-lo-ko یاخود بعضیلرینك روایتنجه Yo ko-lo ایدی . اصل اسـمی شی‌قیه‌ن Chi-kien اولوب معیتنده یوز بیك کشی واردی . بونلرك نصفی عسکر ایدی . شی‌قیه‌نك پوسا Pou-sa اسمنده بر اوغلی واردی . جسارتی واحتیاط‌کارلغی ایله کندیسـنی هوئه‌ی‌قه‌لره سودیرمشدی . اردونك باشنده یورویور وملتنه مظفریتـلر قازانیـوردی . شی قیه‌نك وفاتندن صـوکره هوئه‌ی قه‌لره او رئیس اولدی . والده‌سی اولو هوئن On lo-hoen ایله برلکده بو عشـیرتلری عاقلانه اداره ایتدی . هوئه‌ی قه‌لر یاواش یاواش تاتارستانده‌کی اقوامی قورقوتمغه باشـلامشلردی . سـیه‌ین تولرله برلکده تورك

---

[١] قی‌قین Ki kin ده دنیلیر .

ایمپراطورلغنك شمال حدودلرینه آقینلر یاپدیلر . یوسا ، قی‌لی
خانك کندیسنه قارشی کوندرمش اولدیغی یوز بیك کشیلك
بر اردویی بش بیك سواری ایله پریشان ایتدی ، آلتای
داغلرینه قدر پیشنی براقمادی . شهرتی بوتون تاتارستانی
طوتدی . هوئوقیه‌لی‌فا Houo-kie-li-fa نامنی آلدی .
سنه ٢٢٩ لیه‌تای‌قیسو یاپتختنی تولا Toula شهرینك شمالنده تأسیس ایتدی. صوکره
چینلیلرله اتفاقه چالیشدی . تام سلاله‌سندن ایمپراطورتای-
تسونغه بر طاقم هدایا ایله برلکده سفیرلر کوندردی . ملتك
پوقو ، پایه‌قو ، تونغ‌لو ، یه‌سیه‌ئو و هوئنلر کبی دها بر طاقم
عشیرتلری‌ده اونك بو مثالنی تعقیب ایتدیلر . بو اجنبیلرك
چینه مواصلتی چین نامنك بوتون سیبریاده طانماسنه خدمت
ایتدی . شه‌غوئه‌ی Che goei دنیلن قوملردن‌ده چینه
٦٣١ سفیرلر کلدیکی کورولدی . بونلر بوکون تونغوز دیدیکمز
قوملر ایدی . آمور نهری جوارنده ساکن اولیورلر ، له‌نا
نهری بوینجه انتشار ایدییورلردی .

یوسانك وفاتندن صوکره یرینه تومی‌تو Tou-mi-tou
کچدی . بوتون عشیرتلرك عسکرلرینی طوپلادی . سیه‌ین-
تولرك اوزرینه یورویه‌رك اونلری محو ایتدی . مملکتلرینی
ضبط ایتدکدن صوکره او زمان شنسی داخلنده ایم چه‌ئوده
٦٤٦ بولونان تامار ایمپراطوری تای تسونغه سفیرلر یوللادی .
ایمپراطور هیئت سفارتی قیم‌یامده قبول ایتدی . هوئه‌ی‌قه‌لر

چینه عرض تابعیت ایتدکلرینی بیان ایله کندیلرینی اداره ایچون چین قوماندانلری کوندرمه‌سنی رجا ایلدیلر . چونکه سیه‌ین تولر ایمپراطور کبی بویوك و ذی شوکت بر حکمداره عرض انقیاد ایتمك ایسته‌مدکلری ایچون بویله محو و منقرض اولمشلردی. کندیلری ده‌اونلرك عاقبتنه‌اوغرامق ایسته‌میورلردی.

لیه‌تای قیسو تام‌شو ون‌هیه‌ن توم‌قائو

سنه ٦٤٧ تای تسونغ بو سفیرلره بویوك بر ضیافت ویردی . مملکتلرینه تقریباً بیك قدر چین قوماندان و ضابطی کوندردی . بونلر بو واسع الکائی متعدد ولایتلره آییردیلر ، باشلیجه عشیرت رئیسلرینه‌تقسیم‌ایتدیلر . بورؤسادن هربری برچین قوماندانه تابع ایدی . قوشاقلرنده آلتون قاقمه‌لی بر بالق طاشیورلردی. ایمپراطور بونلری چینك تحت تابعیتنده قالمغه دها زیاده تشویق ایچون بر چوق ایپکلی اثوابلر ، مزین قیلینجلر هدیه ایتدی. چیندن تاتارستانه دها قولایجه کیده‌بیلمك ایچون بویوك یوللر انشا ایتمه‌سنی ، ایمپراطوردن رجا ایلدیلر . تای تسونغ جولده آلتمش سکز منزل تأسیس ایتدی . یولجیلر بورالرده بارکیر ، یوغورت و ات بولیورلردی. بو منزللر عینی زمانده بوقوملرك ویرکو مقامنده چینه کتیردکلری سمور دریلرینی طوپلامغه‌ده خدمت ایدییورلردی . تومی‌تویه چین اردولری قوماندانی عنوانی ویریلدی . فقط کندیسی خان عنوانی طاقنه‌رق تسویهٔ

٦٤٨ امور ایچون متعدد قوماندانلر نصب ایتدی . بونلر اردولرك اداره‌سنده‌ده مأمور ایدیلر . بو اقوام آراسنده بر شکل

حکومت تاسیسنه موفق اولور اولماز ، قاریلرندن بریله
غیر مشروع مناسبتده بولونمغه باشلامش اولان اوقه
Ou-ke نامنده بر یکنی تومی تویی قتل ایتمك فکرینه
دوشدی . تومی تو قتل اولوندی . مجرم ، شریکلری
ایله برلکده چه‌پی خانك یانته التجا ایتدی . چینلیلر
ارتکاب ایتدیکی جنایتی اونوتمش کبی کورونه‌رك اوکا بر طاقم
وعدلرده بولوندیلر ، مهم مأموریتلر تکلیف ایتدیلر . بونلره
آلدانه‌رق چینلیلرك یانته عودت ایتدی . فقط درحال قفاسنی
کسدیردیلر . چین ایمپراطوری ، هوئه‌ی قه‌لرك هپ بردن
کندیسنه قارشی عصیان ایتمه‌لری قورقوسیله اونلری تسکین
ایتمك ، عادتلری موجنجه تومی تویه عنوانلر ویرمك ، جنازه
مصارفنی تسویه ایله‌مك و اوغلی پوژون Po-jun ی یرینه
چیقارمق ایچون دیوان حرب رئیسنی اعزام ایتدی . تومی تونك
قتلنده ذی مدخل بولونان قیولوپوده چینده توقیف اولوندی .
تورك اوسوناهولو Osuna·ho-lou بوقاریشقلقلردن بالاستفاده
اورغون وسلنیغا نهرلری منصبلری آراسنده هوئه‌ی قه‌لرك
رئیسلرینه مقر اولان شمال قرارکاهنی ضبط ایتدی . پوژون
اللی بیك عسکر طوپلایه‌رق هولویی مغلوب ایتدی . شمال
پایتختی تکرار اله کچیردی . صوکرد ، ایلی نهری اردولری
قوماندانیله برلکده قین یاشان داغنده هولویی ایکنجی دفعه
بردها مغلوبیته اوغراته‌رق ایمپراطوردن عساکر خاصه

ضابطلکی عنوانی استحصال ایتدی . قوره‌سفرنده ایمپراطورك
معیتنده بولوندی .

دها برطاقم سیبریا قوملری‌ده هوئه‌ی قه‌لره باقه‌رق چینه
عرض تابعیت ایتدیلر . الك ابتداقیه‌قولر یاخود تعبیر آخرله
قیه‌ن‌قوئن‌لر چینلیلرك نفوذنی تصدیق ایلدیلر . بو قوملر
هوئه‌ی قه‌لرك شمال غربیسنده شیمدی ایرقوچق شهرینك
بولوندیغی یرده ساکن ایدیلر . اوزون بویلی ، قیزیل
صاچلی ، ماوی کوزلی آدملردی . تقریباً سکسان بیك عسکر
چیقارابیلیرلردی . تورکلره قومشو ایدیلر . وقتیله سیه‌ین‌تولره
تابع اولمشلردی . ایمپراطور تای تسونغ بونلرك مملکتلرینی
بر چین ولایتی حالنه کتیردی .

هوئه‌ی قه‌لر رئیسی پوژونك وفاتندن صوکره برینه اوغلی سنه
په‌لی Pe-li کچدی . فقط پدرینك اثرینه اقتفا ایتمه‌یه‌رك چینلیلرله ٦٦١ قام‌مو
اتفاقی اهمال ایتدی . تومـلولر و پوقولرله برابر کیدوب چین لیه‌تای‌قیسو
حدودلرینی تخریب ایلدی . ایمپراطور بو عاصیلره قارشی یوز ون‌هیه‌ن تومقائو
بیك عسکرله متعدد قوماندانلر کوندردی . اکر چینلیلر تام‌شو
سلنیغا [۱] نهرینه و آلتای داغلرینه دوغرو پك فضله ایلریله‌مه‌مش ٦٦٢ ٦٦٣
اولسه‌لر ایدی هوئه‌ی قه‌لر تمامیله مغلوب اوله‌جقلردی . چین
اردوسنك بویوك برقسمی بوراده قارلر ، صوغوقلر وقیطلق

[۱] بن بو نهر اولدیغنی تخمین ایدییورم . چین مورخلری موضوع
بحث اولان نهره سیه‌ن‌غو Sien-go دییورلر .

یوزندن خلف اولدی . بونك اوزرینه قی‌پی‌لر عشیرتندن هولی Ho-li ایمپراطورك امریله تأسیس سکون ایچون هوئه‌ی قه‌لرك نزدینه کیتدی . عین زمانده‌ده چین قوماندانلری متباقی عصات اوزرینه یورودیلر و اونلری تحت انقیاده آلدیلر . بونك اوزرینه بو مملکتك مرجع تابعیتنی بر آز دکیشدیردیلر. په‌لی وفات ایتدکدن صوکره اوغلی توهیای‌چی Tou-hiai-tchi ملته رئیس اولدی . اونك زمان حکومتنده

سنه ۶۸۵ تونغ‌لولر ، پوقولر و دها سائر هوئه‌ی‌قه‌لر چین ایمپراطورینه قارشی عصیان ایتدیلر. فقط سوپونور کولی طریقیله کان چین عسکرلری اونلری تمامیله بوزدیلر . دیکر طرفدن تورکلرك ایمپراطوری مه‌چو Me-tchou بوتون هوئه‌ی‌قه الکاسنی ضبط ایتدی. بالخاصه هوئه‌ی‌قه نامنی طاشیان عشیرت قی‌پی‌لره، سیه‌قی‌لره و هوئنلره التحاق ایده‌رك چولك جنوب طرفنه

قام‌پو تام‌شو لیه‌تای‌قیسو کچدی. شنسینك غربه دوغرو اك صوك قسملرنده قان‌چه‌ئو وله‌آم‌چه‌ئو شهرلری آراسنده یرلشدی. بوتون بو عشیرتلر چین اردوسنده استخدام اولونیوردی . غایت ایی برسواری قوتی وجوده کتیریبولردی .

توهیای چی‌یه اوغلی فوتی‌فو Fou-ti-fou خلف اولدی.

سنه ۷۱۶ ملتك رئیسی اعلان ایدیلدیکنك ایرته‌سی سنه‌سی تورکلرك مه‌چو نامنده‌کی خانی پایه‌قونك شمالنده کندیسنی مغلوب ایتدی. فقط صوکره بوقوملر مه‌چوخانی غافل باصه‌رق باشنی کسدیلر

و چینلیلره یوللادیلر . بونك اوزرینه هوئه‌ی قه‌لرك بش عشیرتی چین ایمپراطورینه تابع اولدیلر بونلری تاووقیون Ta-vou-kinn دنیلن بر یرك شمالنه یرلشدیردیلر.

فوتی فودن صوکره اوغلی چینغ تسونغ Tching-tçong ملت رئیسی اعلان اولوندی. له‌آمچه‌ئو والیسیله بعض منازعاتده بولوندی . کندیسنی بر چوق شیلرله اتهام ایده‌رك سورکونه کوندردیلر. اوراده وفات ایتدی. هوئه‌ی قه‌لر چین حکومتندن یك صوغومش ایدی. چینغ تسونغك اقرباسندن هوشو Hou-chu ملتنك عدم ممنونیتدن استفاده ایله کیدوب له‌آمچه‌ئو والیسنه هجوم ایتدی. بو قوماندانی اولدیردی . تاتارستانه منتهی اولان یوللری قاپاتدی. صوکره تورکلرك یاننه قاچه‌رق اوراده وفات ایتدی. یرینه اوغلی قولی‌سی‌لو Ko-li-si-lo کچدی.

هوئه‌ی قه‌لرك بو یکی رئیسی چین ایمپراطورینه سفیرلر کوندردی. ایمپراطور اوکا فونغ‌ئی‌وام Fong-y-vam عنوانی ویردی. تولی‌سی‌لو تورکلرك تحت تابعیتنده ایدی. فقط تورکلر آراسنده حکم سورن نفاق و شقاقدن استفاده ایده‌رك قولولر رئیسی ایله برلکده عصیان ایلدی. برلکده پاسیمی Pa-si-mi لره هجوم ایتدیلر . بونلر ، تورك خانی او صیراده مغلوب ایتمشلردی. بونك اوزرینه قولی‌سی‌لو ، قوتولوپی‌قیاقیوئه خان Ko-to-lou-pi-kia-kiue عنوانی آلدی. هوئه‌ی قه‌لرك عظمتی بوتاریخدن اعتباراً باشلار. اوزمانه قدر یا چینلیلرك یا تورکلرك

سنه
٧٤٢
لیه‌تای‌قیسو
تام‌شو
ون هیه‌ن
تومقائو
٧٤٤

تابعلری ایدیلر . بو خان ، چین ایمپراطورندن هوآی چین خان Hoai-gin عنوانی آلدی . تورکلرك اشغال ایتدکلری بوتون مملکتلری ضبط ایله سراینی اوته‌قیه‌ن‌شان Ou-te-kien-chan دغی ایله قوئن‌هو Kue ho نهری آراسنده بر یرده تأسیس ایتدی . بوتون هوئه‌ی قه عشیرتلرینی تحت تابعیته آلمشدی . صوکره پاسیمیلری وقولولو‌لری ده تسخیر ایده‌رك یکی ایمپراطورلغنك هر طرفنه‌قوماندانلر کوندردی . فقط اك زیاده قوت وشوکتنی تأمین ایدن شی چین ایمپراطوری طرفندن غایت مطنطن صورتده بویوك خان اوله‌رق طانماسی ایدی . کوندردیکی سفیرلر ایمپراطورك باش وکیللرندن برینك‌الندن چین‌سراینده ترامپت وطبل سسلری آراسنده ، اوكلرنده سنجاقلری تموج ایتدیکی حالده ، فرمان آلمشلردی .

سنه ۷٤٥ قی لی سی لو تاتارستان خانی اولدقدن صوکره تورکلرك ایمپراطوری په‌موئه‌ی‌خانی مغلوب‌واتلاف ایتدی. بونك‌اوزرینه دولتنك حدودلری غرب طرفنده آلتای داغلرینه وایرتیش نهرینه ، شرق طرفنده شه‌غوئه‌ی یاخود تونغوز الکاسنه قدر امتدادایتدی.تونغوزلرآمور نهری‌بویلرنده‌ساکن‌بولونیورلردی. فقط مظفریاتنك ثمراتندن اوزون مدت مستفید اولمادی ، تاتارستانه‌بویوك‌خان اولوراولماز وفات ایتدی . اوغلی‌موین‌چو Mo-yen-tcho قوله خان Ko-le عنوانی آلتنده کندیسنك

رینه کچدی . بو حکمدار هر سنه چین ایمپراطورینه منتظماً
سفیرلر اعزام ایدییوردی. چینلیلره بویوك خدمتلر ایفاایتدی. سنه ٧٥٦
ایمپراطور عنوانی آلان وتام سلالەسنك الندن ایمپراطورلغی
غصب ایدەجك کبی کورونن عاصی غان‌لوشان Gan-lo-chan ی
ازمك اوزره قوهٔ امدادیه کوندرمکی تکلیف ایتدی .

غان‌لوشان ، ایمپراطور هیوئن‌تسونغك قوماندانلرندن بری
ایدی . ایمپراطور بونك بویوك بر نفوذ کسب ایتمەسنه مسامحه
ایتمشدی . هر کون کندیسنه یکی بر لطفده بولونیور وآنجق
بر حکمداره کوستریله‌جك آثار حرمت وتعظیمی اونك حقنده ده
ایفا ایتدیرییوردی . بو قوماندان ایمپراطور سراینده حاکم
کسیلمشدی . ایمپراطوریچه طرفندن اولادلغه قبول ایدلمش
اولماسی دولاییسیله کیجه کوندوز سرایه کیروب چیقابیلیور ،
پرنسسلرله کوروشیوردی. غان‌لوشانك عصیان تصورنده اولدیغنه
دائر وقوع بولان اخباراتی ایمپراطور پك فنا بر صورتده تلقی
ایتدی . غان‌لوشانه معارض بولونان ناظرلرله قوماندانلر نفی
ایدیلدیلر. ایمپراطور ، غان‌لوشان آرتق کندیسندن قورقمایه‌جق
درجەده صاحب قدرت بر حاله کلدیکی وقت اوندن شبهه
ایتمکه باشلادی . غان‌لوشان یوزاللی بیك عسکردن فضله بر
اردو تدارك ایتمشدی . اردونك قسم اعظمی ختیانلردن وسائر
شرقی تاتارلردن ترکب ایدییوردی . ابتدا کلوب ، ایمپراطورك
بولوندیغی لویام شهرینه تجاوز ایتدی. شانتونغ ، شانسی وهونان

ولایتـلرینی همان کاملاً اله کچیردی . ایمپراطورك قاپلدیغی فنا نصیحتلر ایمپراطورلغك خرابیسنی اکمال ایدییوردی . سی‌غان‌فو عاصینك ید ضبطنه دوشدی . ایمپراطور سـه‌چوئن ولایتنه قاچمغه مجبور اولدی . ایشـته بو احوال ایچنـده ، بویوك بر محاربه‌ده مغلوبیتدن صوکره ایمپراطور هیوئن‌تسونغ ، هوئه‌ی‌قه‌لرك و توقانلرك خانته مراجعت ایتدی . قوله‌خان ایمپراطورك امدادینه کوندردیکی عسـا کرك قوماندانسـنی قولوچی Ko-lo-tchi یه ویردی . بوده قوماندان قوتسه‌ئی Kou-tce-y ایله برلشدی . برلکده تونغ‌لو Tong-lo لره قارشی یورودیلر . قرلون طرفلرنده سـاکن اولان بوهوئه‌ی‌قه عشیرتی غان‌لوشان طرفنی التزام ایتمشدی . بوعاصینك عسکرلری قراکاه تأسیس ایتمش اولدقلری سی‌غان‌فو جـوارلرینی ترك ایده‌رك دیکر تاتارلره التحاق ایتمك فکریله اورتوس الکاسـنه کیتدیلر . صوکره کلوب چین حدودلرینی تخریب ایتمك املنده ایدیلر . فقط چین وهوئه‌ی‌قه عساکری طرفندن مغلوب ایدیلدیلر . ایمپراطور ، بو تاتارلرك ایفا ایتدکلری خدمته قارشی برنشانهٔ تشکر اولمق اوزره خانلرینك قیزینه ، چین خاندان ایمپراطو - ریسندن ایمش کبی پرنسس عنوانی ویردی . صوك درجه‌ده مشـکلات ایچنده بولوندیغندن بو قوملری خـوش طوتمق اضطرارنده ایدی . صوکره خانك اوغلی یه‌هو Ye-hou درت بیك کشـیلك بر مفرزه ایله چینه کیتدی . قوتسـه‌ئی

ایله کوروشدی . قوتسه‌ئی بو تاتارلره ضیافتلر چکدی . فقط یه‌هو بو اکلنجه‌لره اشـتراك ایتمك ایسته‌مدی . ایمپراطورلغك او زمان بولوندیغی حاله کوره دشـمنلرك ازالهٔ وجودی ایله اوغراشمقدن باشقه بر شی دوشونمك جائز اولمادیغنی سویله ـ یوردی . قونغ نهری اوزرنده وقوعه کلن بر محاربه‌ده حاضر بولوندی . عاصیلر بورایه کیزلیجه بر مقدار عسکر یرلشدیر ـ مشلردی . هوئه‌ی‌قه‌لر بونلره هجوم ایتدیلر ، اوقلریله اونلری داغیتدیلر . صوکره ، چینلیلردن ، تاتارلردن ، هندلیلردن ، عربلردن [١] مرکب چین اردوسنك قسم متباقیسیله‌سی‌غان ـ فویه یاقلاشدیلر . عاصیلر مغلوب اولدی . هوئه‌ی‌قه‌لر بونلره آرقه‌دن هجوم ایده‌رك پك چوقلرینی اتلاف ایتـدیلر. غان‌ئو ـ شانی خنجرله قتل ایتدیردکدن صوکره یرینه کچمش اولان اوغلی غان‌قینغ‌سو Gan-king-su شرق‌سراینی یعنی‌تویامی ترکه مجبـور اولدی . شمال طرفنه چکیلدی . ایمپراطورك کیزلی دشمنلرندن بعضیلری هوئه‌ی قه‌لری بو شهری یاغمایه تشویق ایتـدیلر . تاتارلر اوچ کون شهری آلت اوسـت ایده‌رك بوتون دبویلری بوشـالتدیلر . کندیلرینی آنجق هدیه قوتیله دوردیرابیـلدیلر . بو حرکته رغماً یه‌هو ینه چـین سراینه کیتدی . امداد آرامق احتیاجی ایمـپراطوری بو حقارت وتجاوزی اونوتمغه‌مجبور ایتدی . ایمپراطور ، یه‌هوی استقبال

[١] اوزمان عربلرك چینلیلرله بویوك مناسبتلری واردی .

ایچون باشلیجه قوماندانلرینی کوندردی . بویوك بر ضیافت ویردی . یه‌هو عسکرلرینی چینده براقنغی ، آت تدارك ایتمك ایچون تاتارستانه کیده‌رك چین سواریلرینه آت ویرمکی ، صوکره الآن عاصیلرك النده بولونان شهرلری استرداد ایله‌مکی تکلیف ایتدی . ایمپراطور بو تکلیفاتدن دولایی تشکرلر ایده‌رك اوكا بر چوقده هدیه‌لرله برابر چونغ ئی وام Tchong-y-vam عنوانی ویردی . هرسنه تاتارستانه هدیه‌لر کوندرمك وعدنده بولوندی .

سنه ۷٥۸ ون هیه‌ن توم قائو لیه‌تای قیسو قام مو چینلیلره بوقدر مهم خدمتلر ایفا ایتمش اولان بویوك خان ، ایمپراطورك قیزلرندن برینك دست ازدواجنه طالب اولدی . خانك سفیرلری چین سراینده اوزمان ایکنجی عباسی خلیفه‌سی اولان ابو جعفر المنصورك سفیرلریله بولوشدیلر . کیملك تقدم ایتمه‌سی لازم کله‌جکی ، کیملك قبول صالونه دها اول کیره‌جکی مسئله‌سنی حل ایچون بر خیلی مناقشه اولدی . بو اختلافی حل ایچون تشریفات مأمورلری بونلری مختلف قاپیلردن ایچری‌یه صوقدیلر . عربلر چینلیلرك حرکتندن ممنون اولمامشلره بکزر . چونکه او سنه قانتونی یاقدیلر ، بوتون مغازه‌لری یغما ایتدیلر وکمیلرینه دوندیلر . خان ، چین پرنسسنی آلدی . عینی زمانده ئیم ووغوئه‌یی یوئن‌پی قیاقیوئه Im-vou-goei-yuen-pi-kia-kioue خان عنوانینه‌ده نائل اولدی . ایمپراطور ، کریمه‌سنی تاتارستانه اعزام ایچون یوnnبی و دها سائر بعض بویوك قوماندانلری

تعیین ایتدی . خان بونلری قبول ایچون تختنده اوتورمشدی . باشنده تاتارلر کبی بر کلاه واردی . اوزون و غایت زنکین برده اثواب کییمشدی . سفیرلری بویوك خانك حضورینه ادخال ایتمه‌دن اول رئیسلرندن ایمپراطوره درجهٔ قرابتنی صوردیلر . ایمپراطورك عموجه‌سی اولدیغنی آکلاینجه ایچری‌یه صوقدیلر . خان آیاغه قالقمامق ایسته‌دی . بونك اوزرینه یو سلام ویرمه‌دی ، بر چین پرنسسنی وایمپراطورك امرلرینی پك متعظمانه استقبال ایتدیکندن دولایی مؤاخذاتده بولوندی . دیدی که : « ایمپراطور ایفا ایتدیککز خدماته مقابل سزه غایت سودیکی کریمه‌سنی کوندرمك صورتیله دوستلغنك آثارینی اظهار ایتمك ایستیور . چینلیلر تاتارلرله عقد ایتدکلری صهریتلرده شیمدی‌یه قدر آنجق اولادلقلرینی کوندرمشلردر . بو کون بالذات ایمپراطورك کریمه‌سی ، یانکزه کلمك اوزره اون بیك لی مسافه قطع ایتمشدر . ایمپراطورك دامادی اولیورسکز . بو پرنسسی کمال حرمتله استقبال ایده‌جك یرده تختکزك اوزرنده اوتوریورسکز ! » بو سوزلر بویوك خانی حیرته دوشوردی . درحال آیاغه قالقدی ، مراسمده چینلیلرك آرزوسی وجهله حرکت ایتدی . ایرته‌سی کونی پرنسسه « خاتون » عنوانی ویردی . ایمپراطورك کوندردیکی هدیه‌لری قوماندانلرینه داغیتدی . بو ازدواج ، ممالکنك هر طرفنده مسرتلر تولید ایتدی . بویوك خان ایمپراطوره بش یوز بارکیر ،

درت طولوم صو سموری هدیه کوندردی . صوکره اوغلی قوچوKo-tcho نی اوچ بیك سواری ایله چینلیلرك امدادینه سوق ایتدی . بر آز صوکره باشقه عسا کر دها یوللادی. جنرال ایله برلکده اوچ قیزینیده هوئه‌ی‌قه‌لرله عقد ایتدیکی صهریتدن دولایی ایمپراطوره عرض تشکر ایتمك اوزره چین سراینه کوندردی . عینی زمانده ، سیبریاده آنغارا نهری بوینده ایرقوچق طرفلرنده ساکن اولان قیه‌ن قوئن‌لری تحت اطاعته آلمش اولدیغنی‌ده تبشیر ایتدی .

سنه ۷۵۹ لیه‌تای‌قیسو تام‌شو قام‌مو ون‌هیه‌ن توم قائو

عاصیلر چین اردوسیله برلکده بو هوئه‌ی‌قه عسکرینی‌ده بوزدیلر . هوئه‌ی‌قه عسا کری ایمپراطورك سراینه قاچمغه مجبور اولدیلر . عینی تاریخده بویوك خان وفات ایتدی . اوغلی یه‌هو ارتکاب ایتدیکی جنایتلردن دولایی دها اول قتل ایدیلمش اولدیغی ایچون هوئه‌ی‌قه‌لر ، ئی تی قیه‌ن Y-ti-kien نامنده دیکر بر اوغلنی تخته چیقاردیلر . بوده مه‌ئویو خان Meou-yu عنوانتی آلدی . تنغ‌لی خان [۱] Teng-li نامی‌ده ویرلمشدر . قوجه‌لرندن چوجوق دوغورمامش‌اولان‌قادینلرك دول قالدقلری وقت قوجه‌لریله برلکده دیری دیری دفن ایدلمه‌لری عادت ایدی . هوئه‌ی‌قه‌لر چین پرنسسنك بو عادته تبعیتله دفن ایدیلمه‌سنی ایسته‌یورلردی. فقط پرنسس بوکا قطعیاً

[۱] الهی خان دیمکدر . تورکجه‌ده تنغری (تکری) الله معناسنه‌در .

راضى اولمادى. چين اصولنجه ماتم طاشيمق و قوجه‌سنى ايچون
اوچ آى كوز ياشى دوكمك مساعده‌سنى پك زحمتله استحصال
ايده‌بيلدى . مع مافيه بو قوملرك عادتنه بر درجه‌يه قدر توفيق
حركت ايتمك ارزوه‌يوزينك برقاچ طرفنى كسدى. صوكره چينه
عودت ايتدى. ايرته‌سى سنه بويوك خان، قيولوموهو طرخان
Kiu-lo mo-ho نامنده مهم قوماندانلردن برينى ايمپراطورى سنه
و متوفا خانك زوجه‌سى پرنسسى سلاملامق اوزره چينه ٧٦٠
كوندردى. ايمپراطور بو هوئه‌ى‌قه‌لره پرنسسى سرايده كورمك ٧٦٢
مساعده‌سنى ويردى.

سوتسونغ So-tçong نامنده‌كى بو ايمپراطور وفات تام شو
ايدوب‌ده يرينه تاى‌تسونغ Tai-tçong كچدكدن صوكره يكى قام مو
ايمپراطور، سه‌چائوئى‌نك عصيانندن متولد يكى قاريشقلقلرى ليه تاى قيسو
تسكين ايچون هوئه‌ى‌قه‌لرى كندى طرفنه جلب ايتمكله،
اونلرله معاهده‌لرى يكيله‌مكه قرار ويردى. بو قوملردن بويوك
بر فائده كوره‌جكنى اميد ايدييوردى . ليه‌ئوتسينغ تان
Lieon-tsing-tan نامنده‌كى خادم آغاسنى تاتارستانه كوندردى.
فقط سه‌چائوئى دها اول خانى ايمپراطور عليهنه تحريك ايتمشدى.
هوئه‌ى‌قه‌لر ايمپراطوره عسكر معاونه ويرمكه مهيا كبى
كورونميورلردى . ايمپراطورك وفات ايتديكنى، حكمران
اولان سلاله‌نك سونديكنى سويليورلردى . ليه‌ئو تسينغ تان
اونلره وقتيله هوئه‌ى‌قه‌لرله اردوده خدمت ايتمش اولان تاى

تسونغ لك ایمپراطورلق مقامنی احراز ایتدیکنی ، هونه‌ی‌قه‌لرله اتفاقه طالب اولدیغنی ، وقتیله اوندن بر چوق هدیه‌لر آلمش اولدقلری ایچون عاصیلری تنکیل خصوصنده شیمدی یاردیم ایتمه‌لری مناسب اولاجغنی آکلاتدی . یالکز منفعتلرینی دوشونن هونه‌ی‌قه‌لر یوز بیك کشیلك بر اردو حاضرلادیلر . چینه یاقلاشدیلر . احواله کوره چینلیلرك یا لهنده یا علیهنده حرکت ایتمك عزمنده ایدیلر . ویره‌جکلری قرار چینلیلری بولاجقلری وضعیته تابع اولاجقدی . برچوق شهرلرك جوارندن کچدیلر . بونلری هپ متروك بولدیلر . بوندن دولایی چینلیلری استحقار ایتمکه باشلادیلر . سفیرلرینه حقارتلر ایتدیلر . لیه‌ئو - تسینغ‌تان بونلرك ورودینی و جریان ایدن احوالی ایمپراطوره خبر ویردی . بوخبر چین سراینی بویوك بر اندیشه‌یه‌دوشوردی . هونه‌ی‌قه‌لرك مقصدلری نه اولدیغی بیلنمه‌یوردی . اونلری نه صورتله قارشیلایه‌جقلرینی کسدیره‌میورلردی . ایمپراطور بویوك خانی استقبال ایچون بر قوماندان کوندردی . بو ، بویوك خانه عرض احترام ایتمکدن زیاده حرکاتنی ترصد ایتمك مقصدیله یاپلمشدی . خان ، چوقدن بری چین اردولرینه قوماندا ایدن پوقو عشیرتندن هوآی غننغ لك بر قیزیله أولنمشدی . خان بو قوماندان ایله کوروشمك ایسته‌دی . ملاقاتك نتیجه‌سی چینلیلرك لهنده اولدی . هوآی غننغ خانی ایمپراطور طرفنه جلبه موفق اولدی . هونه‌ی‌قه‌لر پوقوئن طریقیله

کیرمك ، شایوئندن کچمك و اورادن شرقه کیتمك فکرنده ایدیلر . کندیلرینی استقبال ایتمك اوزره کوندریلن تسه‌غانغ بو یول اوزرنده‌کی شهرلرك کافه‌سی عاصیلر طرفندن تخریب ایدیلمش اولدیغی جهتله اورالرده هیچ ارزاق دبولیلری بولامایه‌جقلرینی ، تسینغ قینغ [١] طرفلرینه دونمه‌لری دها ای اوله‌جغنی سویله‌دی . چونکه یولده هینغ چه‌ئو [٢] ، غوئه‌ی چه‌ئو [٣] شهرلرینی ، ودها سائر بعض موقعلری ضبط ایتمه‌لری قابلدی . بورالرده مبذول ارزاق واردی . دهاباشقه تکلیفلرده‌ده بولوندی ایسه‌ده هوئه‌ی قه‌لر دیکله‌مدیلر . الك آز عاقلانه اولان فکری تعقیب ایتدیلر . بوده تای یوئن‌ده بولونان ارزاقك کافه‌سنی استهلاك ایتمك و یولده برطاقم قول اردولر طوپلامقدی .

چین ایمپراطوری بوتون اردولرینك قوماندانسی اوغلی یونغ Yong قرال لی‌قو Li co یه ویردی . بونك امری آلتنده بولونمق اوزره بر چوق قوماندانلر تعیین ایتدی . بیوك خان ، هونان داخلنده شن چه‌ئوده قرارکاه قورمشدی . چین اردولرینك باش قوماندانی کندیسنی بو شهرده سلاملامغه کیتدی . باش قوماندانك معامله‌سنی بویوك خان کافی درجه‌ده حرمتکارانه بولمادیغی ایچون شکایت ایتدی تسه‌غانغ بو

---

[١] الیوم عینی اسمی طاشیور . په‌چه‌لی داخلنده چین تینغ فو یه ملحقدر .
[٢] بوکون په‌چه‌لی داخلنده شون ته‌فو .
[٣] بوکون هونان داخلنده غوئه‌ی قیون فو .

حکمدارك الآن ماتمده بولونديغی ايچون طلب ايتديكی آثار حرمت و انقيادی كوسترهمه‌يه‌جكنی بويوك خانه آكلاتدی . بونك اوزرينه هوئه‌ی قه‌لر چينليلرك كندی ايسته‌دكلرينی ياپمايه‌جقلرينی كوره‌رك تسه‌غانغ ايله دها بر طاقم قوماندانلری توقيف ايتديلر ، قامچيلرله ظالمانه دوكديرديلر . بعضيلری آجی‌يه دايانه‌ميه‌رق وفات ايتدی . چينليلر درحال چكيلديلر . هوئه‌ی‌قه‌لره هجوم ايتمك ايسته‌ديلر . فقط بو باربارلره محتاج اولدقلری ايچون اعتدالكارانه‌حركت ايتمك مجبوريتنده قالديلر . بوتون عساكر طوپلاندی ، صف حرب اوزره ديزيلدی . سه‌چائوئی ، هوآی‌غنغ وشرق شا [١] سی پيشدار قوتنده ايديلر . عاصی ، بونلری قانديرمق ايسته‌دی . فقط كوندرديكی آدملری هوئه‌ی قه‌لر ايمپراطوره تسليم ايده‌رك دشمنه قارشی يوروديلر . هوآم نهری ساحلنده وقوعه كلن محاربه‌ده سه‌چائوئی مغلوب اولدی . لويام شهری استرداد ايديلدی . بو مظفريتدن صوكره بويوك خان چين ايمپراطورينه تبريكاتده بولوندی . ضبط ايتديكی بايراقلری وغنائمی اوكا كوندردی . هوآی قينغ فو قربنده هويامده اردوكاه قوردی . چين باش قوماندانی‌ده ميم‌پائويه چكيلدی . هوآی غننغ سه‌چائوئی‌يی تعقيب ايله مشغولدی . نهايت عاصی اله كچيريلدی ، باشی كسيلدی . بونك اوزرينه، هوآمك شمالنده كائن اولان

[١] هوئه‌ی ايمپراطورلغنده بويوك برمنصبدركه خديويته معادلدر .

ممالکتلر ایمپراطورلك تحت تابعیتنه کیردیلر. هوئه‌ی‌قه‌لر هویامده اوچ آی قالدیلر. اوراده بر چوق فاریشقلقلره سبب اولدیلر. لویامی یغما ایتدکلری کبی ایکی فو معبدی‌نی‌ده یاقدیلر. بورالره اون بیکدن زیاده انسان چکیلمشدی . چین قوماندانلرینه قارشی‌ده بعض تجاوزاتده بولوندیلر . ایمپراطورلق داخلنده
عاصیلردن زیاده تخریبات یاپیورلردی . بر چوق چینلیلری سنه ٧٦٣
ایمپراطوره قارشی عصیانه اجبار ایدیورلردی . بویوك خان هوآی‌غننغ ایله کوروشدکدن صوکره شانسی داخلنده تایوئن‌فو یولنی طوتدی. تاتارستانه دوندی. چینده یاپدیغی شیلره ایمپراطور کوز قاپامغه مجبور اولدی . خانه یکی عنوانلر ویرملك اوزره قوماندانلرندن برینی تاتارستانه یوللادی [۱] .

اوزون مدتدن بری چین ایمپراطورینك خدمتنه داخل ٧٦٤ قام‌مو لیه‌تای‌قیسو ون‌هیه‌ن توم‌قائو
اولان بر هوئه‌ی‌قه اولدیغنی سویله‌دیکمز هوآی‌غننغ چین ایمپراطورلغنه بویوك خدمتلر ایفا ایتدکدن صوکره بردن بره تبدیل حسیات ایدرك عصیان آرزولرینه دوشدی. بعض مواقعی ضبط ایتمکه تشبث ایتدیسه‌ده بورالردن طرد ایدیلدی . بونك اوزرینه تاتارستانه کچدی . اوراده هوئه‌ی‌قه‌لری ، توفانلری یاخود تیبت‌لیلری طوپلایه‌رق یوز بیك کشیلك بر اردو ایله

---

[۱] بویوك خانه قیه‌توتنغ لی‌قو چومی توهو قیولو ئینغ ئی‌قیه‌ن قیون پی قیا خان ، ایمپراطوریچه‌یه قوآم تسین لی هو آپی قیا خاتون و باشلیجه قوماندانلرینه‌ده قرال عنوانی ویرمشدی .

سی غان فو جهتندن چینه عودت ایتدی. قوتسه‌ئی‌نك قوماندا سی آلتنده بولونان چین اردوسی دها ایلریلره کیرمکدن اونی منعه موفق اولدی. تیبتلیلر کیدوب یم‌له آم فوی ضبط ایتدیلر.
سنه ٧٦٥ ایرته‌سی سنه هوآی غننغ کرك شمالده کرك غربده حائز نفوذ اولدیغی جوار باربارلردن طوپلادیغی دها بویوك بر اردو ایله مختلف نقطه‌لردن شانسی ولایتنه کیردی. فقط وقوع وفاتی اوزرینه بو باربارلر آراسنه تفرقه دوشدی. قوتسه‌ئی نامنده‌کی چین قوماندانی تیبتلیلر علیهنده حرب ایتمك اوزره کیزلیجه هوئه‌ی قه‌لره تکلیفاتده بولوندی. هوئه‌ی قه اردوسنه قوماندا ایدن یوقولو Yo-ko-lo چین قوماندانیله کوروشدی. قوتسه‌ئی اوکا چینلیلردن کوردکاری ایلکلری بو قدر آز وقت ایچنده اونوتدقلرندن و بر عاصینك طرفنی التزام ایتدکلرندن دولایی مؤاخذاتده بولوندی. تیبتلیلرده غایت عظیم بر ثروت بولوندیغنی، چینلیلرك طرفنی التزام ایده‌جك اولورلرسه بونلری الله کچیرمك کندی اللرنده اولدیغنی سویله‌دی. آنجق یغما فکریله حرب ایتمکده اولان هوئه‌ی قه‌لر متفقلرینه خیانت ایتمه‌نك دها فائده‌لی اولاجغنی کوره‌رك چینلیلرله مذاکراته کیریشدیلر. قوتسه‌ئی بر شراب سوراحیسی آله‌رق یره دوکدی، چین ایمپراطورینك بویوك خانك، ایکی طرف اردولرینك، قوماندانلرینك، بیکلرجه سنه معمر اولملرینی تمنی ایله بو معاهده‌یی اخلال ایده‌جکاری تلعین ایلدی. هوئه‌ی قه قوماندانی‌ده عینی صورتله حرکت ایتدی

یانندەکی روحانیلر بو یمینی تصدیق ایلدیلر. تیبت ایلر بو معاهدەدن
خبردار اولور اولماز کیجەلین همان قاچدیلر . هوئەی قەلرله
چینلیلر بونلری تعقیب ایتدیلر . لیم تایده تیبتلیلری مغلوبیته
اوغراتدیلر . تیبتلیلر بوراده مقتول و اسیر اولمق اوزره اون
بیك ضایعات ویردیلر . عینی زمانده بوتون غنائملری ده اللرندن
آلندی .

یکانه خط حرکت قاعدەلری اولان منفعت فکرینك ٧٦٨
ایجاباتنه تیبتله متفقلری علیهنه دونمش اولان هوئەی قەلر قام‌مو
چینلیلره قارشی‌ده صادق دکلدیلر . صلحی اخلال ایچون بر لیەتای‌قیسو
وسیله آرایوب دوریورلردی . خاتون ، یعنی بویوك خانك ون‌هیەن،
زوجەسی وفات ایتمشدی . مملکتك احوال داخلیەسندن تومقائو
واوتەدن بری تاتارستان قوملرینه قارشی بسلەدکلری قورقودن
دولایی بو قوملرله خوش کچنمك مجبوریتنده بولونان چین
ایمپراطوری پرنسسك وفاتندن دولایی معتاد اولان رسم
تعزیتی ایفا ایچون باشلیجه قوماندانلرندن برینی بویوك خانه
کوندردی . بو بوش مراسمدن زیاده پاردیه اهمیت ویرن
هوئەی قەلر چینلیلره ایفا ایتدکلری خدمتلره هیچ بر مکافات
ویرلمەدیکی کبی تاتارستاندن آلدقلری بارکیرلرك پارەسی‌ده
تأدیه ایدلمەمش اولدیغنی سویلەدیلر . چین سفیری ایسه هوآی
غننغه یاردیمه ایتدیکندن ، تیبتلیلرله برابر کلوب چین حدودلرینی
تخریب ایلدیکندن ، معاهدەلری بوزدیغندن دولایی بویوك

خانه مؤاخذاتده بولوندی . بوکبی احوالده چینلیلر الك اوفاق
برلطفی بیله بویوك برشی کبی ایلری یه سوررلردی . امضالادقلری
صلحی هوئه ی قه لر ایچون بویوك بر نعمت اولمق اوزره
کوسترمك ایسته دیلر . فقط یکی بر محاربه تولید ایده بیلمك
قابلیتنده بولونان بوعدم ممنونیتلرك هیچ برنتیجه سی چیقمادی .
بویوك خان آنجق هدیه قوپارمق ایچون بویله غیر ممنون
سنه کورونیوردی . صلحه محتاج اولان چین ایمپراطوری ده
٧٦٩ کوز یومیور ، بر چوق هدیه لر ویریوردی . صوکره خان ،
لیه تای قیسو هوآی غننغك قیزینی ایسته دی . ایمپراطور بو قوماندانك
قام مو عصیانی هیچ قله آلمایه رق ، وقتیله اوندن کوردیکی خدمتلری
ون هیه ن درخاطر ایده رك او پرنسسی اولادلغه قبول ایتدی و بویوك
توم قائو خانه کوندردی . بارکیرلرك پاره سنی ایسته مك و کندیلرینك
تام شو چینلیلردن زیاده تجاوز ایتدکلری معاهداتك تمامیٔ تطبیقنی
طلب ایله مك ایچون هوئه ی قه لره ینه فرصت چیقمشدی .
چینده بولونان هوئه ی قه سفیرلری بر طاقم معاملات جبریه یه
قیام ایتدیلرکه ایمپراطور بوکا تحمل کوسترمه مك لازم
کلیردی . بعض فو معبدلرینه کیره رك بورالرینی یغما ایتدیلر .
برطاقم دلیقانلیلری اسیر ایلدیلر ایمپراطور بونلری ایسته مکه جسارت
٧٧٢ ایده مدی . بو تاتارلر چوقدن بری ایشته بویله صلحه و سربستیٔ
تجارته طالب اولیورلردی . چینلیلر بوکا مساعده ایتمك
ایسته میورلردی . فقط رده ده جسارتلری یوقدی . ایمپراطورلغك

غایت ضعیف بر حالده بولونماسندن دولایی هوئەی قەلر
بارکیرلری ایچون یوکسك بر فیئات ایستەمیورلردی . کتیردکلری
بارکیرلردن بر چوغی ضعیف و ایشه یاراماز بر حالده ایدی .
بو تجارته نظارته مأمور اولان چین قوماندانلری حیوانلری سنه ٧٧٥
رد ایدییورلردی . فقط ایمپراطور قبول ایتمەلری ایچون امر
ویرییوردی . هوئەی‌قەلر بو یوزدن بویوك استفادەلر تأمین
ایتدیلر . چینده کندیلرندن نه قدر قورقدقلرینی کوردکلری
ایچون چوق کچمەدن سلاحه صاریلدیلر . تینغ هیا طرفلرینه
آقینلر یاپدیلر . هرکون قوتلری آرتمقده اولان تیبتلیلر شنسی
ولایتنك غرب طرفلرینه تجاوز ایتمشلردی. هوئەی‌قەلر مغلوب
و پریشان برحالده قاچمغه مجبور اولدیلر .

صوکره تایوئن طرفندن شانسی‌داخلنه کیردیلر. قارشیلرینه سنه ٧٧٨
چیقمغه جسارت ایدەمەین چینلیلر بونلری منع ایچون بعض
قلعەلر انشا ایتمکی دوشوندیلر . فقط بوتکلیف رد اولوندی.
قوماندانلردن بری هوئەی‌قەلره‌قارشی یورودی، مغلوب‌اولدی.
هوئەی‌قەلر بونك اوزرینه‌هرطرفه یاییلدیلر ، بویوك تخریباتده
بولوندیلر . نهایت چین قوماندانی تای‌چه‌ئو بونلری بوزدی ،
کری‌یه دونمکه مجبور ایتدی .

او زمانه قدر هوئەی‌قەلر بوتون تاتارلر کبی غایت ساده
برصورتده یاشامشلردی. حکمدار ایله تبعه آراسندەهیچ‌برفرق سنه ٧٨٠
کوزه چارپمازدی . آرالرنده پك متحد ایدیلر . فقط چینلیلر

ایله تجارت ایتمکه و اونلردن مهم هدیه‌لر آلمغه باشلادقدن صوکره زینت ودبدبه‌نك نه اولدیغنی آکلامشلردی . بویوك خان تنغ‌لی Teng-li اسکی اخلاق و عاداتی ترك ایتمکه باشلادی . آلتونك دبدبه وحشمتی سایه‌سنده کندیسنی یك معظم برموقعه چیقارمق ایسته‌دی . غایت محتشم سرایلر یاپدیردی . قاریلرینی یك مکمل صورتده کیدیردی . ایمپراطور تای‌تسونغك وفاتی چینه کیرمك ایچون غایت‌ایی برفرصت تشکیل ایتدیکینی معیتنده‌کی ارکان کندیسنه عرض ایده‌رك بوسفرك اجراسی ایچون لازم کان هر دورلر تدارکاتی ایفا ایده‌جکلری صیراده تون‌موهو Tun-mo-ho نامنده‌کی قوماندان زینت ودبدبه‌نك ترقیسنه مانع اولمق ایسته‌دی . بویوك خانك تعقیب ایتدیکی خط حرکتك علیهنده بولوندی . فقط سوزلرینی دیکله‌ته‌مدی . بونك اوزرینه تون‌موهو بومحاربه‌دن ممنون اولمایان هوئه‌ی‌قه‌لری طوپلایه‌رق اونلرله بویوك خانك اوزرینه یورودی ، اونی اولدیردی . کندیسی بویوك خان مقامنه کچدی . وهوقوتولو پی‌قیاخان Ho ko-tou-lou pi-kia عنوانی آلدی . درحال چین ایمپراطورلرندن خانلغك فرمان توجیهنی ایسته‌دی . ووئی‌ـ چیم‌قوم خان Vou-y-tchim-kum عنوانیله بوفرمانه نائل اولدی .

چوقدن بری چین سراینده سفیراوله‌رق برچوق هوئه‌ی‌قه‌لر واردی . برطاقم تجاوزاته قیام ایدییورلردی . نهایت ایمپراطور

بونلره چکیلوب کیتمه‌لرینی امر ایتمکه مجبور اولدی. کیدرلرکن برچوق ثروت کوتوردیلر. فقط یولده‌ده اوقدر کستاخانه حرکت ایتدیلر وقیرلرده اوقدر تخریبات یاپدیلرکه چانغ قوآم چینغ بونلره هجوم ایچون ایمپراطوردن مساعده ایسته‌دی. ایمپراطور راضی اولمادی. بوبارباراتلرك بر قوماندانه یاپدقلری سوء معامله چانغ قوآم چینغی اوقدر قیزدیردی که عسکرلرینی طوپلادی، تقریباً دوقوز یوز قدر هوئه‌ی‌قه اولدیردیلر. یالکز ایکیسنی صاغ براقه‌رق تاتارستانه بویوك خانه کوندردی. تبعه‌سنك یاپمش اولدقلری تجاوزاتی وکوردکلری مجازاتی آکلاتمه‌لرینی تنبیه ایتمشدی. ایمپراطور، بویوك خانی تسکین ایچون هوئه‌ی‌قه سفیرینك نعشنی تاتارستانه کوندردی. بویوك خان چینلیلره قارشی ناظری قیه‌تسو قیا kie-tsu-kiaیی کوندردی. بو ناظر چینلیلری شانسی داخلنده تاتونغ‌فو الکاسنده قارشیلایه‌رق برچوق مؤاخذاتده بولوندی. قاتللردن دردینك تسلیمنی طلب ایتدی. چینلیلری بش کون موقوف بولوندیردی. صوکره بویوك خان چین سفیرینه بوتون تبعه‌سی اونك قتلنی ایسته‌دکلرینی، فقط راضی اولمادیغنی وچینلیلرك یاپدقلرینی اونوتدیغنی سویلتدی. ایمپراطوره‌صاتلمش اولان برچوق بارکیرلرك بدلندن متباقی قالدیغنی ادعا ایتدیکی پاره‌نك تسویه‌سنی ینه طلب ایتدی. سنه ۷۸۲

سنه ۷۸۷ صوکره‌لری بویوك خان، چین ایمپراطوری ته‌تسونغه

لیه‌تای‌قیسو قام‌مو ون‌هیه‌ن تومقائو تام‌شو

برچوق هدیه‌لر کوندره‌رك برچین پرنسسی ایله أولنمکه طالب اولدی . هوئه‌ی قه‌لرك من القدیم چینلیلره کوسترمش اولدقلری معامله‌دن غیر ممنون بولونان ایمپراطور بو لطفه راضی اولمغه میال دکلدی . فقط شمال حدودلری سواری قوتندن تمامیله محروم بولوندقلری ایچون ، لی‌می ایمپراطوره هوئه‌ی قه‌لرله صلح یاپمغی تکلیف ایتدی . چونکه تاتارستاندن بارکیر آلمه‌نك الڭ امین چاره‌سی بو ایدی . عینی زمانده یون نان Yun nan قراللریله ، بغداد خلیفه‌سیله وهندیلیلرله اتفاق عقد ایتمه‌سنی‌ده توصیه ایتدی . بونلرك سایه‌سنده تیبتلیلرك حکومتنی نحوه موفق اولابیله‌جکلردی . کذلك ، هوئه‌ی قه‌لر طرفندن چینلیلره یاپلمش بوتون تجاوزاتك ده‌اونوتولماسی مناسب اوله‌جغنی ایمپراطوره سویلدی . آسیا قطعه‌سی او زمان آلتی بویوك ایمپراطورلغه منقسم ایدی . شرقده چین ایمپراطورلغی، جنوبده یون نان قراللغی وهندستان ایمپراطورلغی، غربده خلیفه‌لرك ایمپراطورلغی واردی‌که تا تیبت حدودینه قدر کلیوردی . تیبت ایمپراطورلغی آسیانك وسطنی اشغال ایدییوردی . شمال طرفلری ایسه هوئه‌ی قه‌لرك النده ایدی . تیبتیلر خلیفه‌لرله متصل حرب ایدییورلردی . چینلیلرك خلیفه‌لرله اتفاق ایتمه‌لری منفعتلری اقتضاسندن ایدی. ایمپراطورلق داخلنه صیق صیق آقینلر یاپان تیبتلیلری بوسایه‌ده دها قولایلقله طرد ایده‌بیله‌جکلردی. ایمپراطور، لی‌می‌نك بونصیحتنی دیکله‌دی. صلحه راضی اولدی. بویوك خانه برچین پرنسسی ویردی .

سنه ٧٨٨ بویوك خان پرنسسك تاتارستانه کلمك اوزره یوله چیقمش اولدیغی خبر آلنجه استقبال ایچون همشیره‌لرینی وباشلیجه قوماندانلرینك قاریلرینی کوندردی . پرنسس کمال اکرام ایله قبول اولوندی . بویوك خان پرنسسه خاتون عنوانی‌ویردی . ایمپراطورك دامادی اولمق صفتیله چینلیلره تیبتلیلر علیهنده معاونت وعد ایتدی . هوئه‌ی‌قه نامنك هوئه‌ی هویه تبدیلی ایچونده مساعده ایسته‌دی . ایمپراطور کندیسنه چانغ شه‌ئو تیه‌ن تسین Tchang-cheou-tien-tcin عنوانی‌ویردی .

سنه ٧٨٩ بویوك خان بر آز صوکره أولدی . ایمپراطورلغی اوغلی تولوسه To lo-sse یه براقدی . چین ایمپراطوری بوکا چونغ چین‌پی‌قیاخان Tohong-tchin-pi-kia عنوانی ویرمشدر . بو خان ، ایغورك شمالنده په‌تینغ‌ده بولونان چین قوای

٧٩٠ محافظه‌سنه یاردیم ایتدی . تیبتلیلر بورایه هجوم ایتمشلردی . بویوك خان چینلیلره دها زیاده خدمت ایفا ایتمك فرصتنی بولامادی . خان عنوانی آلمق ایسته‌ین برادری طرفندن قتل ایدیلدی . فقط هوئه‌ی‌قه‌لر عصیان ایده‌رك بوغاصبی اولدیردیلر . چونغ چینك اوغلی اوچو O-tcho یی تخته چیقاردیلر . قیه‌خان قیاسو[١] Kie khan.kia su نامنده‌کی ناظری توقانلرك محاصره آلتنده بولوندیردقلری په‌تینغ قلعه‌سنك امدادینه قوشدی .

---

[١] بوقاریده قیه‌تسه‌قیا دییه اسمی کچن قوماندانك عینیدر ظن ایده‌رم .

اونلرله حربه طوتوشدی . فقط محاصره‌یی رفع ایتدیرمکه
موفق اوﻻمادی . جوارده ایقاع ایتدیکی تخریبات اهالی‌یی
تیبتلیلره تابع اولمغه مجبور براقدی . بونك اوزرینه تاتارستانك
بو قسمنده چینلیلرك مالك اولدقلری یرلرك کافه‌سی ، ایغور سنه ٧٩١
الکاسی مستثنا اولمق اوزره ، تیبتلیلرك تحت اداره‌سنه کچدی .
صوکره بویوك خان ایمپراطوردن فونغ چینغ خان Fong-tching
عنوانی آلدی . شنسی داخلنده لینغ چه‌ئوده تیبتلیلره هجوم ایله
اونلری مغلوب ایتدی . اسیرلری ایمپراطوره کوندردی . سنه ٧٩٥

فونغ چینغ خانك وفاتندن صوکره ، اوغلی اولمادیغی
ایچون ، چوقدن بری امور حکومتی اداره واردولره قوماندا
ایدن ناظری قوتولو Ko-to-lou ملت طرفندن بویوك خان
انتخاب اولوندی . تخته چیقدیغنی خبر ویرمك اوزره چین
ایمپراطورینه بر سفیر یوللادی . ایمپراطور ته‌تسونغ اوکا
هوآی سین خان Hoai-sin عنوانی توجیه ایتدی . بونك زمان ٨٠٥
اداره‌سی حقنده بزه معلومات ویره‌بیله‌جك اولان مورخلر بو
بابده درین بر سکوت محافظه ایدرلر . یالکز اولدیکی وقت
یرینه اوغلی تنغ لی پی قیا خان Teng-li-pi-kia لك چیقدیغنی ون هیه ن تومقائو
بیلیورز . بوده بر معتاد چین ایمپراطورندن فرمان آلمشدر .
بو خان چینلیلره ویرکولر یوللادی . سفیرك یانی صیرا فو ٨٠٧
بونزلری‌ده واردی . تاتارلر بونلره مونی Mo ni نامنی
ویریورلردی . ایمپراطور بونلره بر معبد یاپدیره‌رق اورایه

یرلشدیردی . فقط بر قاچ سنه صوکره سفاهتلرندن دولایی
ایمپراطور کندیلرینی قوومغه مجبور اولدی . مورخلر مونی
تسمیه ایدیلن راهبلرك کیملر اولدقلری حقنده کوزلجه تفصیلات
ویرمیورلر [۱]. بونلر یالکز تاتارستانده انتشار ایتمه‌مشلردی.
ایرانده‌ده موجود ایدیلر . دها زیاده ایراندن چیقمشلر کبی
کورونیورلردی. بوتقدیرجه بونلر یا خرستیاندرلر یامسلماندرلر.
مانیکی Manichéen مذهبنه منسوب خرستیانلر اوله‌جغنی
تخمین ایدییورم .

لیه تای قیسو وقتیله تاتارستانه کوندرلمش اولان چین پرنسسی وفات ایتدی.
۸۰۸ بویوك خان چین سراینه وقعه‌یی خبر ویردی. کندیسی ده بونی متعاقب
أولدی. بونك اوزرینه ایمپراطورلق پی قیاپائوئی خانه Pi kia-pao-y
سنه ۸۱۳ کچدی. بوحکمدار بر اردو طوپلایه‌رق سی شه‌ئو قیانغ چینغ لك
شمالنده پی‌تی نهری قربنده تیبتلیلره هجوم ایتدی . صوکره
دفعات ایله بر چین پرنسسی ایله ازدواجه طالب اولدیسه‌ده
۸۱۷ دها مهم ایشلرله مشغول اولان ایمپراطور موافقت کوسترمدی .
مساعده ایتدیکی وقتده بویوك خان وفات ایتدی . چین
۸۲۱ پرنسسی بونك خلفی اولان پی قیاتسونغ ته خانه Pi-kia-tçong-te ه
ویریلدی. بوخان، چینده ظهور ایتمش اولان بعض قاریشقلقلردن
۸۲۲ دولایی ایمپراطوره معاونت ایتمك ایسته‌دی . فقط چینلیلر

[۱] بونلره مونی‌سم یعنی مونی یاخود مانی ـ که مانلر Manes لك اسمیدر ـ بونلری نامنی ویریرلر .

بوباربارلرك مملكتنه دخوللرينه مساعده ايتمك نه قدر تهلكه‌لى
اولديغنى بالتجربه آكلامش اولدقلرى ايچون بوقوۀ امداديه‌يى
۸۲٤ كرى چويرديلر . بوخانك وفاتندن صوكره برادرى قوساته‌له
Ke-sa-te-le يرينه كچدى . چين ايمپراطورى برمدت صوكره
اوكا پى قيا چائو لى‌خان Pi-kia-tchao-li عنوانى ويردى .
۸۳۲ مؤخراً بو خانى تبعه‌سى اتلاف ايتمش وخانلق مقامنه هوته‌له
Hou te-le يى كتيرمشدر . بو يكى خان ايمپراطوردن چانغ
سين خان Tohang-sin عنوانى آلدى . ايكى حال ملت صلحده
ياشايورلردى . مناسبات تجاريه‌ده بولونيورلردى . بويوك خان
چينه صيق صيق سفيرلر كوندريوردى . فقط پك آز حائز
اهميت اولان بو وقعه‌لرى مورخلر اهمال ايتمشلردر . چانغ
سين خان ناظرى قوئه‌لووو Kue-lo-vou طرفندن قتل
۹۳۹ ايديلدى . خلق تخته قوسان ته‌له Ko-son-te-le يى چيقارديلر .
اونك زمان اداره‌سنده پك چوق قار ياغه‌رق برچوق حيواناتك
تلف اولماسنه سببيت ويردى . بو ايمپراطورلغك انقراضنه سببيت
ويره‌بيله‌جك بو دورلو فلاكتلر هوئه‌ى قه حكومتنى غايت
ضعيفلاتدى .

۸٤۰ بو يكى خانك زمان سلطنتى سكونت ايچنده كچمه‌دى .
قيولوموهو Ku lou mo-ho نامنده بر قوماندان قيه‌قيا سو
تسميه ايديلن وپايقال كولى جوارلرنده ساكن اولان يوز
بيك سيبيريالى ايله كلوب هجوم ايتدى . كنديسنى اولديردى .

بوتون عشیرتلر داغیلدیلر . بر قسمی چینلیلره عرض تابعیت
کیتدیلر . بوقیه قیا سولر تقریباً یوز سنه‌دن بری هوئه‌ی
قه‌لره تابع بولونیورلردی . بناءً علیه هوئه‌ی قه‌لر ایمپراطورلغی
سیبیریا ایچ یلرنده توبولسقه قدر امتداد ایتمك اقتضا ایدردی .
بو عصیان یکی بر ایمپراطورلغك وجود بولماسنه سببیت
ویردی . قیه قیا سولر ، غرب تورکلرینك تاریخنده کورولدیکی
اوزره کندی ملتلرندن بر بویوك خان انتخاب ایتدیلر . اون
اوچ هوئه‌ی قه عشیرتی اوهی ته‌له Ou-hi-te-le یه اوقیای
خان Ou-kiai عنوانی ویردیلر . شنسی حدودلری اوزرنده
٨٤١ قرار قیلدیلر . قیه‌قیا سولر ایسه کندیلرینك مملکتلرینی ضبط
ایدییورلردی . هوئه‌ی قه‌لرله قیه‌قیاسولر آراسنده وقوعه کلن متعدد
مصادماتده هوئه‌ی قه‌لر مغلوب اولدیلر . ارزاق بولمق ایچون
٨٤٢ ایمپراطور ووتسونغك معاونتنی رجایه مضطر قالدیلر . چینلیلر بو
قوملری قبول ایتدکلرینه چوق کچمه‌دن ندامت کتیردیلر . بویوك
خان هونغ شوبی نهری جوازلرینه آقینلر یاپدی ، بر چوق
اسیر آلدی . ایمپراطور بوکا قارشی عسکر کوندودی . بو محاربه
خانك اوموسو Ou mo-su نامنده‌کی بر قوماندانلك اکابر
ملتدن برینی اولدیردکدن صوکره تقریباً اوچ بیك کشی ایله
برلکده چینه چکیلمه‌سندن واوراده لی‌سی‌چوغ عنواننه نائل
اولماسندن ایلری کلیوردی . عینی زمانده تاقیه‌چو نامنده دیکر
بر قوماندان‌ده خانه قارشی عصیان ایده‌رك شرق طرفنه چکیلدی .

اوزادن پەچەلی ولایتنه آقین یاپدی . چین عسکرلری بوکا
قارشی یورومکه مجبور اولدیلر. اثنای رجعتده خانك النه اسیر
دوشدی . صوکره اعدام ایدلدی . خان صوکره چیندن
اوموسوبی ویاننده‌کی سائر فراریلری طلب ایتدی . چینلیلر
بونلری اعاده یه راضی اولمادیلر . ایشته بویوك خان بونی
وسیله اتخاذایده‌رك شانسی داخلنده‌تاتونغ‌فو طرفلرینه کیردی ،
غایت عظیم مقدارده غنائم آلدی . ایمپراطورك بوتون
رجالری وتهدیدلری عقیم قالدی . خانك اردوسنده بولونان
چین پرنسسی تای‌هویه خانی چکیلمکه اقناع ایتمسی ایچون
مکتوب یازیلدی . فقط نهایت عسکر سوقنه مجبوریت حس
اولوندی . بونك اوزرینه هوئەی قەلر کری چکیلدیلر .
فقط ایرته‌سی سنه‌تکرار چینه کیره‌رك چین‌وو [١] جوارلرینی
یغما ایتدیلر . قوماندان لیه‌ئومیه‌ن اوچ تورك‌شاتو عشیرتی
باشنده شه هیونغ ی هوئەی‌قەلرك قرارکاهنی ضبط ایتمك‌اوزره
کوندردی . کندیسی‌ده آرقه‌سندن یورودی . شه‌هیونغ ،
چین‌وویه قدرایلریله‌دی. بوشهرك‌سورلری‌اوستندن‌هوئەی‌قەلرك
بوتون قرارکاهنی کوردی . بر تهلکه‌یه معروض قالماماسی‌ایچون
پرنسسك چادیرینی اوکرندی. صوکره، آچدیردیغی تونللردن
عسکرلرینی سوق ایتدی . بونلر کیجه‌لین خانك چادیرینه
هجوم ایتدیلر . بویله بر باصقینه هیچ منتظر بولونمایان خان

[١] قوئەیی هوآچینغ‌در .

لیه‌تای‌قیسو
ون‌هیه‌ن
توم‌قائو

سنه
٨٤١

بوتون اشیاسنی براقه‌رق علی‌العجله قاچدی . چینلیلر تعقیب
ایتدیلر . قیرنور Kir nor کولی قربنده شاهوشان داغنده
محاربه‌یه طوتوشه‌رق خانی مغلوبیته اوغراتدیلر . خان رجعت
ایدرکن یارالاندی . چین پرنسسی قورتاریلدی . اون بیك
اسیرك باشنی کسدیلر . یکرمی بیك کشی چینلیلره عرض
تابعیت ایتدی . صوکره دها برچوقلری‌ده کلوب پچه‌لی
حکومتنه تسلیم اولدیلر ، خانه کلنجه ، او هوچه‌تسه‌لر عشیرتنك سنه
یاننه کیتدی . بوهزیمتده هوئه‌ی‌قه‌لردن برچوغی سفالتدن اولدیلر . ٨٤٦
صوکره بویوك خانی‌ده ناظرلرندن بری قتل ایتدی . یرینه
رادری اونیه O-nie یی کچیردیلر . بوحکمدارك تبعه‌سی پك
آز ایدی . قی تاتارلری ایله اتفاق ایتمشدی . فقط بو تاتارلر
چینلیلر طرفندن مغلوب ایدلدکاری جهتله سیبریاده شه‌غوئه‌ی‌لرك
یاخود تونغوزلرك یاننه چکیلمك ایستدی . اوراده چوق قالمادی .
قیه قیاسولر چینلیلری مغلوب ایتدیلر . هوئه‌ی‌قه‌لر اسیر
ایدیلدیلر ؛ وللك شمالنه یرلشدیرلدیلر . بونك اوزرینه ، ٨٤٨
چوقدن بری غانسی جوارلرنده ساکن اولان بعض هوئه‌ی‌قه
عشیرتلری رئیسی لونغ ته‌له [١] Long-te-le خانلغنی اعلان
ایتدی . قانچه‌ئو وشاچه‌ئونك غربنده اقامتکاه تأسیس ایلدی . ٨٥٦
چوللك غربنده‌کی بوتون شهرلر اوکا تابع ایدیلر . بوخان

[١] عنوانی « لوتنغ‌لی لومی مومی شی‌هوقیولوپی قیاهوآی قیه‌ن
خان ایدی .

چینلیلره ویرکولر یوللادی . بونلر وقتیله هوئه‌ی‌قه‌لردن کوردکلری خدمتلری دوشونه‌رك اوکا پی‌قیاهوآی‌قیه‌ن خان Pi-kia-hoai-kien عنوانني ويرديلر .

لیه‌تای‌قیدسو هوئه‌ی‌قه ایمپراطورلغی شرقده بو تاریخده نهایته ایرر . اوزمان قیه‌قیاسولر بوتون بوشرق طرفلرینك حاكمی ایدیلر . هوئه‌ی‌قه عشیرتلرینك قسم اعظمی یا تحت اطاعته آلندیلر ، یامحوایدلدیلر . یالکز غرب طرفنه چکیلمش اولانلر دها خیلی مدت پایدار اولدیلر . فقط بونلر چیندن ایچه اوزاق اولدقلری ایچون چینلیلر اونلرك تاریخنی ضبط ایتمکی اهمال ایله‌مشلردر. مختلف خانلر طرفندن اداره ایدیلن بوهوئه‌ی‌قه‌لر اوزمان شاچه‌ئودن وقوآچه‌ئودن مسلمانلرك ایمپراطورلغنك حدودلرینه یعنی ماوراءالنهره قدر انتشار ایتمشلردی بوهم جوارلق ومن القدیم مسلمانلرله ادامه ایتدكلری مناسبت کندیلرینه اسلامیتی طانیتدی . بوتاتارلر نوبی Nubie جغرافیا عالمنك اودقوس Odhkos نامنی ویردیکی قوملردر . ٤٨٢ تاریخ هجریسنه دوغرو خلیفه واثق بالله‌ك زمان اداره‌سنده سلام Salam بوتاتارلرك مملکتنه برسیاحت یاپدی. اوراده کندیلره تصادف ایتدی وبو قوملردن وقتیله برمسلمان کاوب کندیلرینه تلقین دین ایده‌لی بری احکام اسلامیه‌یه رعایت ایده کلدکده اولدقلرینی اوکرندی. فقط هپسی مسلمان دکلدیلر. برچوقلری آتشه طاپیورلردی. بونی ایرانلیلردن اوکرندکلری معلوم ایدی.

لیه‌تای قیسو هوئه‌ی‌قه‌لر ، اوغرادقلری هزیمتدن صوکره چینه دفعات
ایله سفیرلر کوندرمشلردی. پوقوتسون Pou-kou-tsun نامنده‌کی
رئیسلری ایمپراطور طرفندن خانلق عنوانینك توجیه ایدلمسنه
سنه نائل اولمق ایسته‌یوردی. ایمپراطور هی‌تسونغ بو آرزویی اسعاف
۸۷٤ املیله قوماندانلرندن برینی کوندردی. فقط هوئه‌ی‌قه‌لر توفانلر
یعنی تیبتلیلر طرفندن یکیدن مغلوب ایدیلمش اولدقلری ایچون
دها زیاده غربه دوغرو چکیلمه‌که مجبور اولدیلر. نره‌یه قاچدقلرینی
۸۷۵ بیله‌مه‌ین چین قوماندانی کندیلرینی کورمکسزین چینه عودت
ایتدی. مع مافیه ایرته‌سی سنه هوئه‌ی‌قه‌لر ینه یاقلاشدیلر.
ایمپراطوره ویرکولر کوندردیلر. فقط بوقوملر اوزمان غربه
دوغرو انتشار ایتدکاری جهتله مسلمانلرله دها زیاده مناسبته
کیریشدیلر.

۸۹۳ برمدتدن بری بغداد خلیفه‌لری کندیلرینی تیبتلیلرله قومشو یاپان
بو واسع الکالرده حاکم مطلق اولمقدن خالی قالمشلردی. سامانیلر
Samanides ماوراءالنهری ضبط ایتمشلردی. بونلرك حکومتلری
هوئه‌ی‌قه‌لرك حکومتنه متصل ایدی. ایکی ملت آراسنده چوق
کچمه‌دن محاربه ظهور ایتدی. سامانی سلاله‌سندن ایکنجی
شاه اسماعیل بونلرك مملکتلرینه کیردی. خانك اقامت ایتدیکی
شهری ضبط ایلدی. خاتون ایله برلکده خانی اسیر آلدی.
بوتون تورك یاخود هوئه‌ی‌قه اسیرلرینك مقداری اون بیکه
بالغ اولیوردی. چین وعرب مورخلری بو قوملرك مقدراتی

سنه
٩٠٣
ابو الفراج

حقنده بزه پك آز معلومات ويريرلر . يالكز چينليلر مختلف
زمانلرده كثيردكاري وير كولردن بحث ايدرلر . فقط بونلري
شايان ذكر عد ايتميورز . اغلب احتماله كوره ماوراءالنهره
بويوك برتجاوزده بولونه‌رق اورادە مسلمان اردولري طرفندن
مغلوب ايديلن قوم بونلر اولاجقدر .

٩١٣ سامانى سلاله‌سى حكمدارلرينك صوكره بربرلرينه قارشى
آچدقلري محاربات داخليه‌يه هوئه‌ى‌قه‌لرده اشتراك ايتمشلردر .
احمدك وفاتندن صوكره ابوالحسن نصر تخته چيقمشدى .
برادري سمرقند واليسى اسحق ايله اسحقك اوغلى الياس
عصيان ايده‌رك بخارايه دوغرو يوروديلر . متعدد مصادماتده
٩٢٣ مغلوب اولديلر . الياس فرغانه‌يه چكيلدى . هوئه‌ى‌قه‌لر او
زمان جين موئه‌ى Gin-moei نامنده بر حكمدار طرفندن
اداره ايديليورلردى . چين ايمپراطورى بوكا ئينغ ئى خان
Yng-y عنوانى ويرمشدى . تاتارستانده ايسه قوئن‌چى‌خان
Kuen-tchi عنوانى طاشيوردى . او سنه وفات ايتدى .
برادري تسيه‌ئو اين Tcieou-in ، جين‌يوخان Gin-yu نامى
آلتنده اوكا خلف اولدى . چينليلردن مختلف زمانلرده شون
هوآ خان Chun-hoa و فونغ هو آخان Fong-hoa عنوانه
نائل اولدى . اغلب احتماله كوره الياس بوحكمداردن استمداد
٩٢٨ ايتمش اولاجقدر . فونغ‌هوآخان عصيانده اوكا ياردیم ايتدى .
توركلردن بر قسمى اونك لهنده سلاحه صاريلديلر . فقط

الیاسك تقریباً اوتوز بیکه بالغ اولان بوتون اردوسی هزیمته
٩٤٣ اوغرادی. الیاس تکرار فرغانه‌یه‌قاچدی . ایکنجی برهزیمتدن
صوکره کاشغره چکیلدی . او زمان کاشغر هوئه‌ی‌قه‌لرك النده
ایدی . بو تورکلرك خانی سامانی‌لره قارشی یکی بر عصیانه
اشتراك ایتمکه حاضر ایدی . بونلرك رئیسی اولان عبداه بن
عشقام Abdallah fils d'Aschkam کندیسنك معاونتنی
رجا ایتدی . فقط بخاراده خانك براوغلنی موقوف بولوندیران
سامانی سلطانی نوح درحال اوغلنی اوکا کری کوندردی .
بو صورتله خانی کندی علیهنه حرکت ایتمه‌مکه سوق ایلدی .
یالکز باشنه قالان عاصی ، خوارزم قطعه‌سنی ترکه و عرض
٩٦١ تسلیمیته مجبور اولدی . فونغ‌هوآخانك یرینه اوغلی قینغ قیونغ
King-kiong کچدی و او سنه چینلیره هدیه‌لر کوندردی .
٩٦٩ صوکره‌لری‌ده خوتن اقواملری کبی اوده تکرار هدیه‌لر
ارسال ایتمشدر .

٩٩٢ عرب مورخلری او زمان تورکلرك شهاب‌الدوله بغرا
خان ایللیك Bogra-khan-illik نامنده بر خانلری بولوندیغنی
و لقبنك هارون اولدیغنی سویلیورلر . بخارایی ضبط
ایتمك فکریله بو شهره تقرب ایتدیکنی یازییورلر . سامانیلر
سلطانی نوح مغلوب اولدی . فقط ایکنجی بر محاربه‌ده
خانی بوزدی . ایمپراطورلغنك پایتختی اولان بالاسغون Balasgoun ه
٩٩٣ دونمکه مجبور ایتدی . ایرته‌سی سنه خان سامانیلرك مملکتنه

کیره‌رك بخارایی آلدی. او زمان کاشغره، بالاسغونه، خوتنه، تاراسه مالك اولدیغی و ممالکنك تا چینه قدر امتداد ایتدیکی سویله‌نیور. بوتفصیلات ایسه آنجق هوئه‌ی‌قه‌لر خانه توافق ایده‌بیلیر. بغراخان سامانی سلاله‌سی طرفندن خوراسان والیسی بولونان سمژور Semjour ك تشویقیله بو سفرده جرجان Giorgian ه قدر ایلریله‌دی. فقط بخارایی ضبط ایتدکدن بر آز صوکره خسته‌لاندی. مملکتنه دونمك ایسته‌دی. بخاراسکنه‌سی خانك اردوسنك دمدارلرینه هجوم ایله‌اشیالرینی یغما ایتدیلر. بغرا خان‌ده چوق کچمه‌دن وفات ایده‌رك ایمپراطورلغی ایلمیق ایلخانه براقدی. عنوانی شمس‌الدوله ابو نصر احمد ایدی.

٩٩٧ بو یکی خان، سامانی سلطانی نوحك وفاتی خبر آلنجه
نویری سمرقنده قوشدی. اوراده عاصی فائق Phaip ده کندیسنه الحاق ایتدی. بونی بخارایه کوندردی. فقط بر آز صوکره
٩٩٩ فائقك وقوع‌وفاتنه مبنی ایلخان خان بوتون تورکلرله بالذات بخارایه کیتمکه مجبوراولدی. برچوق امیرلر،ازجمله، بقترون Bactouroun اوکا تسلیم‌اولدیلر.خان‌ده بوشهره کیردی[١]. ١٢٩ سنه حکمران اولمش اولان سامانی سلاله‌سی بونك اوزرینه‌منقرض اولدی. صوك‌حکمدار عبدالملك اسیردوشدی. سامانیلرك متباقی بر قسمی عینی عائله‌یه منسوب بر پرنس‌اولان

[١] هجرتك ٣٨٩ سنه‌سی ذی‌القعده‌سنك اوننده.

و مجبسدن قاچمق یولنی بولان ابو ابراهیمك قومانداسی آلتنده
اولدیغی حالده خوارزم قطعه‌سنده مقاومت کوسترمکه تشبث
ایتدی . بونلر توزکلره قارشی عسکر کوندره‌رك بخارایی
استرداد ایتدیلرسه‌ده ایلالیك ایلخان اونلری ایکنجی دفعه
اوله‌رق بخارادن چیقاردی و نیشابوره چکیلمکه مجبور ایتدی.
بو سامانیلر صوکره دیکر بر تورك عرقی اولان اوزلره التحاق ١٠٠٢ لیه‌تای‌قیسو
ایتدیلر. برلکده سمرقند جوارنده ایلالیك ایلخانه هجوم ایلدیلر.
بوتون بو محاربات سامانیلرك انقراضنی بر آز تأخیر ایتمکدن
باشقه بر شیئه یارامامشدر . بر سنه اول، چینلیلرك وام‌لو‌چینغ
Vam-lo-tching تسمیه ایتدکلری هوئه‌ی‌قه‌خان ــ که ایلالیك
ایلخان اولمق اقتضا ایدر ــ سونغلر ایمپراطورینه چینه ویرکولر
کوندری. چینلیلر بونك ممالکنك چین حدودندن ماوراءالنهره
قدر امتداد ایتدیکنی سویلیورلر.

هوئه‌ی‌قه‌لرك قانچه‌ئوده اقامت ایدن یه‌لالی Ye-la-li ١٠١٠ ون هیه‌ن توم قائو
نامنده دیکر بر خانلری خیتان تاتارلری طرفندن مغلوب
ایدیلدی. بو تاتارلر سوچه‌ئو شهرینی اونك النندن آلدیلر .
٩٠٧ تاریخندن بری بو تاتارلر چینك شمالنده قوتلی بر
ایمپراطورلق تأسیس ایتمشلردی . وقتیله هونلرك مغلوب
ایتمش اولدقلری سیون پی لرك نسلندن کلیورلردی .
بر طاقم رئیسلرك تحت ادارەسنده ایدیلر . له‌آئو تونغ ایله
یه چه لی‌نك شمالنده اوتوریورلردی . آپائوقی A-pao-ki

بونلوی او زمانه قدر دالدقلری غبار نسیان آلتندن چیقاردی. آپائوقی بوتون ملتك رئیسی اولدی ، کسب قوت ایتدی. چینك شمالنده کائن اولان بوتون تاتارستانی تحت اطاعته آلدی. هوئه‌ی‌قه‌لر ایمپراطورلغنك یرینی طوتدی. خلفلری چینده بویوك فتوحاتلره نائل اولدیلر. اوراده ایمپراطور عنوانی آلدیلر. سلاله‌لرینه له‌آئو Leao نامنی ویردیلر. هوئه‌ی‌قه‌لری یاواش یاواش غربه دوغرو دها زیاده چکیلمکه مجبور ایتدیلر. چین حدودنده مالك اولدقلری موقعلری بونلرك اللرندن ضبط ایتمشلردی.

سنه ١٠١١ بو هوئه‌ی‌قه‌لر مختلف خانلرك اداره‌سی آلتنده ایدیلر. یه‌لوقه Ye-lou-ke نامنده برخان قان‌چه‌ئوده، غان‌می Gan-mi نامنده دیکر بر خان تسه‌ین چه‌ئوده اقامت ایدییوردی. هر ایکیسی ده له‌آئولرك تجاوزاتنه قارشی چینلیلرك حمایه‌سنه طالب اولویورلردی. آق صوده اقامت ایدن دیکر بر خان دها واردی. بونك ایمپراطورلغی غایت واسعدی. محمدیلرك مملکتنه قدر امتداد ایدییوردی. کندیسنه سه‌تسه‌وام Sse-tse-vam عنوانی ویریلیوردی. بو، اغلب احتماله کوره ایلیك ایلخاندر. حین وفاتنده ایمپراطورلغی برادری طوغان خانه براقمشدر.

١٠١٢ ابوالفدا نویری ابوالفراج ١٠١٧ بو حکمدارلك زمان اداره‌سنده خیتانلر غرب طرفندن بویوك بر تجاوزده بولوندیلر. اردولری اوچ یوز بیك عسکردن زیاده ایدی. بالاسغونه یاقلاشه‌رق هر طرفی یغما ایتدیلر.

طوغان خان درحال اردولرینی طوپلادی ، بونلری مملکتلرینه چکیلمکه مجبور ایتدی . همان کافه‌سنی پریشان ایلدی . غایت عظیم مقدارده غنائم آلدی . بو میانده بر چوق چینی کاسه‌لری ودها سائر نوادر ونفائس واردی . بر مدت صوکره بو خان وفات ایتدی . یرینه ابوالمظفر آرسلان خان کچدی . خیتانلر قان‌چه‌ئویه دوغرو بر دها تجاوزده بولوندیلر . هوئه‌ی‌قه‌لر بونلری مغلوب ایتدیلر . فقط صوکره‌لری ، چینك غرب حدودلری اوزرنده تأسس ایتمش اولان هیاسلاله‌سی حکمدارلری هوئه‌ی‌قه‌لرك الندن سوچه‌ئو ، قوآچه‌ئو وشاچه‌ئو شهرلرینی آلدیلر . بو تورکلرك شرف‌الدوله نامنده بر خانلرندن دها بحث ایدییورلر . بوخان مملکتلرینی اقربالرندن بغرا خان ، طوغان خان وعلی تکین آراسنده تقسیم ایتمشدر . سلچوق تورکلری بغرا خان زماننده کندیلرینی کوسترمکه باشلامشلردر . شرق هوئه‌ی‌قه‌لری او زمان خیتان تاتارلرینه ویرکولر کوندر- دیلر . تاریخك خبر ویردیکنه کوره بونلرك بری هولی خان Ho-li دیکری شاچه‌ئوده حکمران اولان هو ئو لو سان Houo-lo-san نامنده ایکی خانلری خیتانلرك خلفی نیوچه تاتارلرینه ویرکولر کوندردیلر. بوتون بو سلاله زماننده ویرکو ویرمکده دوام ایتدیلر . نهایت مانغو خانك زمان اداره‌سنده موغوللرده ده ویرکو ویردیلر. بو تاریخدن صوکره سائرتاتارلرله تماماً قاریشمشلردر . تاتارستان ایمپراطورلغی متعاقباً خیتان

سنه ١٠٢٥ لیه‌تای‌قیسو

١٠٣٦

١٠٤٣

١٢٥٧

تاتارلرینه ، بیوچه‌لره کچدی . جنکیز خان زمانه قدر بونلرك تحت اداره‌سنده قالدی .

مسلمانلرله الك صیقی مناسباتده بولونان ایلك تاتارستان قوملری هونه‌ی قه‌لر اولمشلردر. بونلر عرب وایران مورخلری طرفندن ، ماوراءالنهره کلوب یرلشمش اولان سائر تورکارله قاریشدیرلمشلردر. بوتون بوتورکلر خلیفه‌لرك ایمپراطورلغنه آقینلر یاپمقدن آرتق خالی قالمامشلردر . صوکره‌لری غرب جهتنه دوغرو دها زیاده صوقولدیلر. برچوق سلاله‌لر تشکیل ایتدیلر. بوسلاله‌لر خلیفه‌لرك الندن برچوق ولایتلری ضبط ایتمشلردر. عادی تورك اسیرلری مصری ضبط ایده‌رك اوراده تولونلر واخشیدیه Ykhschidites نامی آلتنده یرلشدیلر . غزنویلر نامی ویریلن برطاقم تورکلرده خوراسانی وهندستانك برقسمنی ضبط ایتدیلر . بونلردن صوکره سلچوقیلر ظهور ایده‌رك برقاچ قوله آیریلدیلر . برقول ایرانده یرلشدی ، بغدادی آلدی . حکومتلری آنطاکیه‌دن تورکستانه قدر امتداد ایدییوردی . ایکنجی قول کرمانده وایرانك هندستانه جوار سائر ولایتلرنده حکمران اولدی . اوچنجی قولك حرکتنی آنجق استانبول بوغازی توقیف ایده‌بیلدی . بونلر بوتون آناطولی‌یی روملرك الندن آلدیلر . نهایت دردنجی برقول حلبده وشامده یرلشدی. عینی زمانده برسورو تورکمن ارمنستانه وبوتون هم جوار ولایتلره داغیله‌رق اورالرده کوچوك پرنسلکلر

تأسیس ایتدیلر. سلچوقیلرك آتابك عنوانی آلتنده معروف اولان قوماندانلرندن بعضلری سوریه‌ده قوتلی ایمپراطورلقلر وجوده کتیردیلر. بوقدر باربارلرك استیلاسی بوشرق ولایتلرینی برباد ایتدی. تورکلر طرفندن ضبط وشدتلی براسارت آلتنه وضع ایدیلن ارض مقدسك حالی خرستیانلری پك متأثر ایلدی. همان بوتون آوروپا حدسز حسابسز اردولر حاضرلادی. بونلر اهل صلیب نامی آلتنده آسیایه کچه‌رك قدسدن تورکلری طرد ایتدیلر.

بومدهش قوت هرطرفدن صارصیلمغه باشلایوردی. صلاح الدین بونی سوریه‌ده تخریب ایدیوردی. خلیفه‌لر، ولایتلرندن بعضلرینی استرداد ایتمشلردی. آرالرینه دوشن نفاق وشقاق بوباربار ملتی محو ایتمکده ایدی. خوارزم سلطانلری، تورك عرقنه منسوب اولمقله برابر سلچوق ایمپراطورلغنی دویریورلردی. فقط صوکره بونلر آسیانك بوتون غربنی تهدیده باشلادیلر. سوریه‌یه قدر کیرمشلردی. سن لوئی ارض مقدسك اوزرینه قوشمغه حاضرلانیرکن جنکیزخان تورکستانك اعماقندن چیقدی، عظیم مملکتلردن کچدی، خوارزمیلرك ایمپراطورلغنی محو ایتدی. آسیانك هرطرفنی قاپلادی. پدرلرینك بویوك تصوراتنی اجراده دوام ایدن اوغللری بوتون او جسیم چین ایمپراطورلغنی تحت اطاعتلرینه آلدیلر. ایرانی ضبط ایتدیلر. آناطولی‌یی تخریب ایلدیلر. روسیه اونلرك

بر ولايتلرى حالنه كيردى. مجارستان يغمايه اوغرادى. بو اثناده آناطولى داغلرينه قاچمش اولان بعض سلجوقى بقاياسى التجا كاهلرندن چيقه‌رق عثمانلى توركلرى ايمپراطورلغنك تملنى آتديلر. بونلرده خرستيانلرك النده استانبولى آلديلر .

او تاريخده توركستانده بر عشيرت رئيسى چيقه‌رق جنكيز خانك او واسع ايمپراطورلغنى ييقدى . مشهور تيمورلنك همان بوتون آسيايى دولاشدى. عادتا استانبول قاپيلرينه قدر كلدى . مصر ، اسيرلردن مركب بر ميليس عسكرينك تحت اطاعتنده ايدى. بونلر توركستاندن نشئت ايتمشلردى . تيمورلنك قوتلى بر ايمپراطورلق وجوده كتيردى . بونك انقاضندن هندستان ايمپراطورلغى دوغمشدر . تيمورلنكك نسلندن كلن بر طاقم پرنسلر الآن تاتارستانده حكمران اولمقده‌درلر. تاتارستانى جنكيزخان اولادلريله پايلاشيورلر . ايشته بو اثرك اشاغى قسملرنده بحث ايده‌جكمز انقلابات عظيمه‌نك كوچوك بر لوحه‌سى . فقط بو تفصيلاته كيرمه‌دن اول چين ايمپراطورلغنى اله كچيرمش اولان توركلرك برشعبه‌سنك تاريخنى نقل ايده‌جكز .

هونلرك تاريخ عموميسى

سكزنجى كتاب

شاتو توركلرى

١

تسينلر سلالەسى

هونلرك نسلندن كلمش اولان ملتلر شيمدى يه قدر يا چينه يالكز آقين ياپمقله اكتفا ايتمشلر ياخود چينك ولايتلرندن بعضيلرينى اله كچيرەرك بونلرده كوچوك قراللر كبى تلقى اولونمشلردر. شاتو Cah-to توركلرى چين ايمپراطورلرى موقعنه اصعاد ايديلن ايلك هونلردر. بونلرك سلالەلرى چين ايمپراطور سلالەلرينك آراسنده ذكر اولونمقدەدر. چين ايمپراطورلغنده يا چينليلر طرفندن ياخود اورادە كلوب يرلشمش اولان مختلف تاتار ملتلرى طرفندن اوتەدن برى بر چوق انقلابات اجرا ايدلمشدر. بدايتده چين ايمپراطورلغى انتخاب اساسى اوزرينه

مستند ایدی . فقط چوق کچمه‌دن ارثی بر دولت حالنه کلدی.
ابتدا هیا عائله‌سی حکمدارلری ایمپراطورلغه بر میراث اوله‌رق
نائل اولدیلر . بونلرك یرینه شام سلاله‌سی کچدی . فقط بو
قدیم زمانلردن قالان کتب تاریخیه چینك او زمانکی حقیقی
احوال ووضعیتنه دائر بزه کافی درجه‌ده معلومات ویره‌جك بر
حالده دکلدرلر . شام سلاله‌سندن صوکره حکمران اولمغه
باشلامش اولان چه‌ئو سلاله‌سندن اعتباراً تاریخلر دها مفصل
اولمغه باشلارلر . او دورده چینك برطاقم کوچوك کوچوك
قراللقلره منقسم بولوندقلرینی ، بو قراللرك ایمپراطوره هیچ بر
حکم ونفوذ براقمادقلرینی کوریورز. بو فلا کتسنه‌لرینه چین
مورخلری محاربات داخلیه دوری نامنی ویریرلر .

ایشته میلاد عیسادن ۲٤٠ سنه اولنه قدر چین بو حالده
ایدی . او قدر عصرلق محاربات داخلیه نهایت بر ایمپراطور
زماننده ختامه ایرمشدی . بو ایمپراطور چینك الك بویوك
فاتحی عد ایدیله‌بیلیر . تسین نامی ویریلن یکی بر سلاله‌نك
مؤسسی اولان شی‌هوآم‌تی بو کوچوك حکمدارلر عائله‌لرینك
کافه‌سنی تحت اطاعته آلدقدن و محو ایتدکدن صوکره تاتارلره
بر مانعه تشکیل ایده‌جك اولان او مشهور سد چینك انشاآتنی
اکمال ایتدی . چوقدی بری چینده حکمران اولان محاربات
داخلیه‌نك تشوشاتنی بو تاتارلرك آقینلری بوتون بوتون
آرتیریوردی . شی‌هوآم‌تی‌نك بو اثر معظمی تاتارلرك تجاوزاتنی

ینه کسه‌مدی . بو ایمپراطورك وفاتی اوزرینه چین اونك زماننده اولکی فلاکتلره تکرار مستغرق قالدی. برینه کندی عائله‌سندن بر حکمدار کچدی ایسه‌ده بوتون چین اوزرنده حکمران اولامادی . ولایتلرده بر چوق قوماندانلر عصیان ایتدیلر ، کوچوك حکومتلر تأسیس ایلدیلر . بونلری آنجق مشهور هان سلاله‌سنك تأسسی امحا ایده‌بیلمشدر. بو سلاله میلاد عیسادن تقریباً ۲۰۶ سنه اول موقع اقتداره کلمشدر . چینلیلر آرتق بردورهٔ سکون آچیله جغی امیدینی بسلمه یه بیله جکاری بر زمانده تاتارلرك و بالخاصه هونلرك هم جوارلغی اونلری ینه اوزون و مصرفلی محارباته کیریشمکه مجبور ایتدی . تاتارستاندن کلمش حدسز حسابسز اردولر چینه کیردیلر، شمال ولایتلرینی تخریب ایتدیلر . صوکره‌لری چینلیلر حربه آلیشدیلر، حدولرندن خارجه چیقمغه باشلادیلر. ماوراءالنهر ایله چین آراسنده کائن اولان او عظیم الکالرك کافه‌سنی تحت تسخیرلرینه آلدیلر. حتی بحر خزره قدر ایلریله‌دیلر. بر غاصب، هان سلاله‌سنی ایمپراطورلقدن محروم براقدی . بر چوق قاریشقلقلره سببیت ویردی . هان سلاله‌سنك تکرار موقع اقتداره کلمه‌سی سایه‌سنده بو تشوشات تسکین اولونابیلدی . بو ایکنجی هان سلاله‌سی هونلر ایمپراطورلغنی محو ایچون پك چوق اوغراشدی . بوکا آنجق بعدالمیلاد ۹۵ تاریخنده موفق اولابیلدی. فقط بو سلاله‌نك ده عاقبتی یاقلاشمشدی . ۲۱۹

تاریخنده ایکنجی هان سلالەسی محو اولدی . بو عائلەنك اوچنجی برقولی تقریباً قرق بش سنه قدر ایمپراطورلق موقعنی محافظه ایدەبیلدی . مع مافیه تکمیل چینه صاحب دکلدی . او Ou و غوئەی نامنده دیکر ایکی سلاله بو هانلرله برابر چین حکومتنی پایلاشمشلردی . او زمانه قدر یالکز بر ایمپراطورلق تشکیل ایتمش اولان و چوق کره قرال عنوانی حائز کوچوك عائلەلره انقسام ایلەین چین، عینی زمانده اوچ ایمپراطور طرفندن اداره ایدیلدی . صوکره تسین خاندانی بو عظیم ایمپراطورلغی کندی تحت ادارەسنه آلمغه موفق اولدی. فقط دیکر عائلەلری امحا صورتیله بوتون چینده حاکم مطلق کسیلیر کسیلمز پك چوق مقدارده بر طاقم کوچوك سلالەلر تورەدی . بونلردن کیمینك منشائی چین ایدی . کیمی‌ده تورکستاندن کلمشلردی . بو قدر کوچوك برنسلکلر محاربات داخلیه ایچون بیتمك توکنمك بیلمز بر منبع اولدی . بو کوچوك حکومتلر بربرلریله لاینقطع محاربه حالنده ایدیلر . شرقی تاتارلر قاریشقلقلری تزیید ایدییورلردی . ایشته تسین سلالەسنك حکمران اولدیغی دوره هپ بویله کچدی . صوکره بونی دها فنا زمانلر تعقیب ایتدی . تسین سلالەسنك امحاسی چینده ایکی ایمپراطورلق تولید ایلەمشدر . بری شمال طرفنده شرقی تاتارلر طرفندن تأسیس اولونمش ایمپراطورلق ایدی . بونلر توپا یاخود غوئەی نامنی طاشیورلردی . دیکر ایمپراطورلق جنوبده ایدی . بو جنوب ایمپراطور-

لغنده آزوقت ایچنده بش چین سلاله‌سی بر بری تعقیب ایتدی . چین هیچ بر زمان بو قدر فلاکت ایچنده قالمامشدی . ایمپراطورلق تختنی اله کچیرمك اوزره منازعه ایدن خاندانلر بر ولایت داخلنه انحصار ایدن کوچوك پرنسلکلردن زیاده فلاکته باعث اولیورلردی.

مشهور تام سلاله‌سی بوتون بو تشوشاته بر نهایت ویردی وچین ایچون بر دورۀ سکون و آسایش کشاد ایده‌بیله‌جك کبی کوروندی. فی الحقیقه دیکر سلاله‌لرك دوکونتولرینی محاایچون کیریشمکه مجبور اولدیغی بر طاقم محارباتدن صوکره بوتون چینه صاحب اولدی. آرتق حکم ونفوذی پایلاشان هیچ باشقه برحکومت قالمامشدی . فقط تورکلر وشمالده‌کی بوتون باربارلر تام ایمپراطورلریله حرب ایتمکدن کری دورمادیلر. بو سلاله‌یی محوه اوغراشان بعض عاصیلر بو سلاله‌یی تملنه وار نجه‌یه قدر صارصدیلر. نهایت بو سلاله‌ده کندیسندن اولکیلر کبی سوندی. چین یکی فلاکتلره مستغرق اولدی. هه‌ئوله آم سلاله‌سی ایمپراطورلق تختنده کورونور کورونمز تورکستانده بر خاندان تأسس ایتدی که یاواش یاواش چینه یاقلاشه‌رق تسین سلاله‌سی نامی آلتنده نهایت بوتون چینی اله کچیردی . صوکره هه‌ئوتام یعنی ایکنجی تام سلاله‌سی نامنی آلدی .

ون هیه‌ن تومقائو مختلف تورك عشیرتلری آراسنده بر دانه‌سی واردی که چویوئه Tchou-yue نامنی طاشیوردی . لوپ کولی جوارنده

تام‌مو ساکن ایدی . بو کول قربنده بویوك بر چول واردی که
لیه تای‌قیسو تورکلر بوکا شاتو Cha-to تسمیه ایدییورلردی . ایشته‌بوندن
دولایی چویوئه عشیرتنه شاتو نامی ویریلمشدر . بو تورکلردن
بحث ایدن عرب مورخلری اونلره باغارغار Bagargar
شریف‌الادریسی دیرلر . بو قومك قسماً آتشه طاپدقلرینی و پایتختلرینك
تانتابه Tantabée شهری اولدیغنی خبر ویریرلر . شاتو
سلاله‌سی غرب تورکلرینك بویوك خانه تابع ایدی . بوتون
سنه سفرلرده بویوك خانه رفاقت ایدردی . بو عشیرتده بویوك
٦٥٧ خانك مقدراتنه اشتراك ایتمشدر . بویوك خان هولونك وفاتندن
صوکره شاتولرك قین شان Kn-chan نامنده بر رئیسلری
واردی . چین ایمپراطورینه ایفا ایتدیکی خدماتدن دولایی
چام یه Tcham-ye قوم Kum ی تعیین اولوندی . چینلیلره
٧١٢ ویرکولر یوللادی . وفاتندن صوکره عشیرتك اداره‌سی اوغلی
فوقویه Fou koue یه انتقال ایتدی . بوکا اوغلی قوتو
Ko-tou خلف اولدی . بونك اوغلی تسین‌چونغ Tsin-tchong
کندیسندن صوکره ملتك ریاستی مقامنه کچدی . تیبتلیلرك
٧١٣ یاخود توقانلرك بویوك بر قوت و نفوذه صاحب اولملری
سببیله اقامتکاهنی ترك ایده‌رك تبعه‌سیله برلکده ایغورك شمالنده
په‌تینغ قلعه‌سنه چکیلمکه مجبور اولدی . صوکره‌لری ، بو قلعه
٧٨٦ تیبتلیلر طرفندن ضبط ایدیلنجه عائله اسمی چویه Tchou-ye

اولان تسين چونغ ، تيبتليلرك تابعيتنه كيردی . بونلر تسين چونغی شنسينك منتهاسنده قان چه ئويه تبعه سيله برابر يرلشديرديلر . چينه نه وقت آقين ياپارلرسه شاتولر پيشدار قطعاتی آراسنده بولونورلردی . مؤخراً هوئه‌ی قه‌لر تيبتليلرك الندن له‌آم چه‌ئوی آلديلر . توفانلر بونك اوزرينه شاتولرك هوئه‌ی قه‌لر طرفنی التزام ايتمه‌لرندن قورقارق اونلری غربه دوغرو دها اوزاق يرلره نقل ايتمك ايسته‌ديلر . فقط تسين چونغ ايله اوغلی چی‌ئی Tchi-y بالعكس اوتوز بيك تورك عائله‌سيله شرقه چكيلديلر . تاملرا ايمپراطورينه تابع اولمق نيتنده ايديلر . توفانلر بونلری تعقيب ايتديلر . آرالرنده بر قاچ مصادمه وقوعه كلدی . توركلر بو كون قاراقوروملك بولونديغی نقطه‌يه ياقلاشديلر .

٨٠٨ تسين چونغك وفاتندن صوكره ، تبعه‌سندن بر قسمی غائب ايتمش اولان چی‌ئی اون بيك كشی ايله ايم چه‌ئويه ياقلاشه‌رق اوراده چينليلره عرض تابعيت ايتدی . اورانك واليسی ، چی‌ئی‌يی ين چه‌ئويه يرلشديردی . ايمپراطور هيه‌ن تسونغ بعض عنوانلر ويردی . صوكره‌لری چی‌ئی‌نك قوله ئوپه Ko-le-o pe ه نامنده بر برادری‌ده معيتنده بر

٨٣٦ طاقم توركلرله چينه دخالت ايده‌رك ايمپراطوردن بعض عنوانلره نائل اولدی . چی‌ئی‌يه شمال حدولرينك محافظه‌سی توديع اولوندی . وظيفه‌سی شمال قوملرينك ، بالخاصه هوئه‌ی قه‌لرك هجومنه مانع اولمقدی . هوئه‌ی قه‌لر قوئه‌يی هوآچينغ ياخود

قوقوهوتون طرفلرينه دوغرو تجاوزاتدن خالى قالمايورلردى .
چى ئى نك وفاتندن صوكره اوغلى شه‌سين Che-sin يرينه گچدى .
٨٦٩ شاتولرك بو رئيسى چينليلره بويوك خدمتلر ايفا ايتدى .
ليه تاى قيسو تام سلاله‌سندن ايمپراطور ئى تسونغ Y-tçung ك زمان
ادارهسنده پانغ هيون Pang-hiun نامنده برى چين
ولايتلرينى تخريب ايديوردى . چه‌سين معيتنده‌كى توركلرله
چين قوماندانلرينه التحاق ايتدى . قاريشقلقلرى تسكين
خصوصنده اونلره معاونتده بولوندى . بو خدماتندن دولايى
يكى بر طاقم مناصبه وبالخاصه لى Li عائله اسمنى طاشيمق
حقنه نائل اولدى . تام ايمپراطورلرينك عائله اسمى بو ايدى .
ايمپراطور بوكا قوئه چانغ Koue-tchang اسمنى ده علاوه
٨٧٠ ايتدى . بو تاريخدن صوكره چين مورخلرى شه‌سينه «لى قوئه
چانغ» ديرلر . صوكره كنديسنى تبعه‌سيله برلكده قوئه‌يى هوآ
چينغ ياخود قوقوهوتون ه نقل ايتديلر . بورانك واليلكى
اونك عهده‌سنه ويريلدى . چينليلرك اعتمادينى ، چوق گچمه‌دن ،
٨٧٢ سوء استعمال ايتدى ، چين قوماندانلرندن بعضيلرينى
٨٧٨ اولديردى . فقط لى قوئه چانغك بو ايلك حركتى مؤخراً
اوغلى لى قه‌يونغ Li-Ke-yong ك ياپدقلرينه نسبتله هيچ قالير .
او زمان چينده هوآنغ چائو [١] Hoang-tchao نامنده بر

---

[١] بو عاصيدن بحث ايدن مسعودى Masoudi ، اسمنك
بايشو Baichou اولديغنى سويله‌يور راهب ره‌نودو Renaudot

عاصی واردی . بو قاریشیقلقلر و قیطلق بر مقدار شاتو عساکرینه قوماندا ایدن ایکی قوماندانی لی‌قه یونغی باشلرینه کچیرمك تصورینه سوق ایله‌دی . ایچلرندن بری کیدوب لی‌قه یونغی بولدی . عسکردن برچوغنك لهنده‌کی تصوراتندن اونی خبردار ایتدی . ملتك یچنده شبهه ایدیله‌بیله‌جك اولانلرکده موافقتی آلندی . لی‌قه یونغ اون بیك کشی طوپلادی . کیدوب فرقه‌سنك باشنه کچدی . عصیان هنوز تمام بر حالده میدانه چیقمامشدی . لی‌قه یونغ یالکز یکیدن بعض رتبه‌لر آلمق، بالخاصه ضبط ایتدیکی موقعه رسمی صورتده نائل اولمق املندن باشقه بر فکر بسله‌میوردی . بونلری ایمپراطوردن طلب ایتدیسه‌ده موافق بر جواب آلامادی . حالبوکه مملکتك حالی ایمپراطوری بو حرکاته قارشی کوز قاپامغه سوق ایتمك لازم کلیردی . لی‌قوئه چانغ ایمپراطوردن اوغلی ایچون عینی لطفی استرحام ایتدی . اکر لی‌قه‌یونغ

طرفندن هندستان وچین احوال قدیمه‌سنه دائر ویریلن ایضاحاته باقلکز . بو عرب مورخی عاصینك ابتدا قانفویه بورودیکنی خبر ویرییور . عرب تجارلری بو لیمانه چیقارلردی . شهری ضبط ایدنجه بوتون سکنه‌سنی قیلچدن کچیردی . بو قتالده یکرمی بیك مسلمان ، یهودی ، خرستیان ، پارسی یاخود مجوسی تلف اولدی . بونلر بوراده تجارتله مشغولدیلر . عاصی صوکره سی‌غان‌فوبی ضبط ایدنجه ایمپراطور ، تورکستانده‌تاغازغانه قرالنك‌یاردیمنی رجا ایتدی . باغارغار نامی دخی ویریلن تاغازغازلر ، چینلیلره یاردیم ایتمش اولان شاتو تورکلربدر .

طریق وظیفه‌دن انحراف ایدرسه حسیات پدرانه‌یه مغلوب اوله‌رق بوکا مسامحه ایتمه‌یه‌جکنی ، ایمپراطورلق علیهنده هیچ بر حرکتده بولونمایه‌جغنی ، اوغلنه قارشی ابتدا کندیسی هجوم ایده‌جکنی تأمین ایله‌دی . ایمپراطور ایسه ، لی‌قه‌یونغ‌ی عفو ایتمه‌مکده اصرار کوسترییوردی . پدری لی‌قوئه‌چانغه تاتونغ‌فو والیلکنی ویردی . فقط لی‌قه‌یونغ بو مأموریتی قبول ایتمه‌یه‌رك اوغلنه التحاق ایتدی . برلکده چین قوماندانلری اوزرنده بر مظفریته نائل اولدیلر .

سنه ۸۸۰

صوکره ، لی‌قوئه‌چانغ ین‌موئن قوآن [۱] کچیدیله چینه داخل اوله‌رن هین‌چه‌ئو [۲] وتای‌چه‌ئو [۳] ایالتلرینی تخریب ایتدی . تسین‌یام [٤] شهرینی محاصره آلتنه آلدی . چین اردوسی کندیسنه قارشی یورودی . تسوچه‌ئو شهرنده لی‌قه‌یونغ طرفندن قوماندان بولونان قائووه‌ن تسی بو موقعی چینلیلره تسلیم ایتدی . بو فلاکت لی‌قه‌یونغی کلوب شهری محاصره ایتمکه مجبور ایلدی . فقط چینلیلره مغلوب اولدی . بونك اوزرینه چینلیلر درحال کیده‌رك غوئه‌ی‌چه‌ئو [٥] شهرینی محاصره ایتدیلر . لی‌قوئه‌چانغ‌ده اوغلی کبی فلاکته اوغرادی .

---

[۱] شانسی داخلنده تای‌چه‌ئو قربنده .
[۲] بوکون شانسی داخلنده تایوئن‌فو‌یه ملحق سیه‌ئو یونغ هیه‌ن .
[۳] بوکون شانسی داخلنده تای‌چه‌ئوفو .
[٤] بوکون شانسی داخلنده تایوئن‌فو ملحقاتندن تایوئن هیه‌ن .
[٥] بوکون شانسی داخلنده تاتونغ‌فو .

بوتون عساکری پریشان اولدی . اوغلیله شماله تاتا یاخود
٨٨٣ تاچه‌لرك یاننه قاچدی . بونلر اینشان داغنده ساكن اولان
موقو عشیرتلری ایدیلر. چینلیلر، ایكی تورك رئیسنی بو تاتارلردن
ایسته‌دیلر . بونك اوزرینه لی‌قه‌یونغ ، تاتارلرك كندیسنی
تسلیم ایتمه‌لری قورقوسیله الـكجسور دوستلریله برلكده اورمانلره
قاچدی . اوراده طرفدارلر پیدا ایتدی . فقط بر مدت
صوكره ، دوستلرینه ویردیكی بر ضیافتده ایمپراطوره قارشی
اولان قباحتلرینی اعتراف ایده‌رك نائل عفو اولمق املی
كوستردی . شماله چكیلمش اولان عاصی هوآمچائوبی طوتمغی
تكلیف ایدییوردی . بو صورتله استحصال عفو ایده‌بیلمك
امیدنده ایدی . فقط تاتارلر كندی لهنده سلاحه صارلمغه
میال كورونمدكلرندن بعض چین قوماندانلرینه مراجعت
ایلدی . بونلر لی‌قه‌یونغك فكرینی ایمپراطوره عرض ایتدیلر.
تكلیف ایتدیكی خدمت قبول اولوندی . معیتنده‌كی عسكر
ایله برلكده چین عسكرلرینه التحاق ایده‌رك عاصی
هوآنغ چائویه قارشی یورودی . معیتنده قرق بیك كشی
واردی . هپ سیاهلر كیینمشلردی . ایمپراطوره بویوك
خدمتلرده بولوندی . متعدد مصادماتده عاصیلری مغلوبیته
اوغراته‌رق سی غان فویه قدر ایلریله‌دی . اوراده قوئه‌بی
نهری جنوبنده یكی بر مظفریته نائل اوله‌رق هوآم چائوبی لیه‌تای قیسو قام‌مو
فراره مجبور براقدی . بو قدر خدماته مكافات اولمق اوزره

سنه
ايمپراطور كنديسنه‌لونغ‌سى Long-si قونغ Kong ى عنوانى
٨٨٤ ويردى . لى‌قه يونغ اوزمان يكرمى سكز ياشنده ايدى .

صوكره بو تورك رئيسى، هونان داخلنده پيه‌ن‌چه‌ئو [١] يه كيتدى . تسيوئن چونغ نامنده ايمپراطورلغك بويوك قوماندانلرندن برى كنديسنه بر ضيافت كشيده ايتمشدى . بو ضيافتده بوقوماندانلر او قدر سرخوش اولديلركه بربرلريله غوغا ايتديلر . تسيوئن چونغ ، لى‌قه‌يونغك اوتورديغى أوى كيجه‌لين ياقديردى . بوندن دولايى لى قه‌يونغ بويوك برتهالكه آتلاتدى . تسين يامه عودتله ايمپراطوردن كيدوب تسيوئن چونغه هجوم ايتمك مساعده‌سنى طلب ايتدى . ايمپراطورهى تسونغ اونى تسكينه چاليشدى . قرال عنوانى ويردى . فقط بو ايكى قوماندان دائما بربرلرينه قارشى برخصومت بسله‌ديلر . صوكره بو خصومت پارلامش و ايمپراطورلغه برچوق ضررويرمشدر . برمدت صوكره لى

٨٨٦ قه‌يونغك پدرى لى‌قوئه چوچانغ وفات ايتدى .

تسيوئن چونغ كندى ولايتنه جوار اولان شهرلرك

٨٩٠ كافه‌سنى ضبط ايتمك ايسته‌يوردى . لى‌قه يونغ بو عاصينك ايلريله‌مه‌سنه مانع اولمق اوزره عسكر طوپلامشدى . بو محاربه ايمپراطورك اشتراكى اولمقسزين وقوعه كليوردى . او زمان ايمپراطورك حكم ونفوذى پك آزالمشدى . چائوتسونغ

[١] بوكون هونان داخلنده قاى فونغ‌فو . تاله آم ديدكارى شهرده بودر .

ایمپراطورلق تختنه جلوس ایتدیکی وقت لی‌قه‌یونغك دشمنلری وبالخاصه تسیوئن چونغ هپ برلشه‌رك ایمپراطوردن لی‌قه‌یونغی عزل ایتمك واوكا قارشی عسكر كوندرمك مساعده‌سنی رجا ایتدیلر . بو تورك رئیسنی ایمپراطورلغك باعث خرابیسی اوله‌جق بر عاصی دییه تصور ایدیورلردی . لی‌قه یونغك چینلیلره ایفا ایتدیکی خدمتلری اونوتمامش اولان ایمپراطور اوكا تجاوز ایدیلمه‌سنه مساعده كوسترمك ایسته‌مدی . فقط ناظرلرینك اصرارینه مقاومت ایده‌مه‌یه‌جك قدر ضعیف وبونلرك ، ایمپراطورلغك ضررینه اوله‌رق خصومت شخصیه ـ لرینی تسكین املنده اولدقلرینی كوره‌مه‌یه‌جك درجه‌ده ادراكسز اولدیغی ایچون لی‌قه‌یونغك بوتون رتبه ومأموریتلرینك نزع ایدیلمه‌سنه راضی اولدی واوكا قارشی عسكر سوق ایتدی . بو محاربه‌نك باشلیجه عامللرندن بری اولان چانغ سون ، لوچه‌ئو [١] شهرینی ضبط ایتدی . فقط همان آرقه ـ سندن لی قه‌یونغك عساكری بوشهری محاصره ایتدیلر . والی بر پوصویه دوشدی ، یاقه‌لاندی . لی قه یونغه كوندرلدی . اوده كندیسنه بر ولایت تكلیف ایتدی . چین قوماندانی ، ایمپراطورك تبعه‌سی اوله‌رق دنیایه كلمش اولدیغی جهتله ایمپراطورك خدمتنده ترك حیات ایتمكه مجبور اولدیغنی سویله‌دی . عرض انقیاد ایتمكه راضی اولمادیغی ایچون كندیسنی قتل ایتدیلر .

[١] بوكون شانسی داخلنده پنم یام‌فو قربنده شام‌تام هیه‌ن .

لی‌قه‌یونغ بر طاقم موفقیاته نائل اولدی . چانغ‌سون ایله سائر ایمپراطورلق قوماندانلری مغلوبیته اوغرادیلر . لی‌قه‌یونغك اردوسی شانسی داخلنده تسین‌چه‌ئو [۱] ، قیانغ‌چه‌ئو [۲] شهرلرینی ضبط ایله بویوك غنائم بولدیلر .

سنه

بوتون بوقاریشقلقلری ایمپراطورك ناظرلرینه عطف ایدن، ۸۹۱
ایمپراطوره صمیمی صورتده مربوط بولونان وچوقدن بری ناظرلرینك وخادم آغالرینك تحکمی آلتنده اسیر قالان ایمپراطوری دوشدیکی بوموقعدن قورتارمق ایسته‌ین لی‌قه‌یونغ کندیسنك سرایه دعوت ایدیلمه‌سی ایچون ایمپراطوره مکتوب یازدی . ایمپراطور بومساعده‌یی ویردی. بوحربك مسببلرینی عزل ایتدی. لی‌قه‌یونغك رتبه ومأموریتلرینی اعاده ایتدیکی کبی یکی عنوانلرده توجیه ایله‌دی . بوعزل اولونان قوماندانلر بربرلریله محاربه‌دن خالی قالمادیلر . برطاقم شهرلر ضبط ایتدیلر. بورالرده کندی ناملرینه اجرای حکم ایدییورلردی. لی‌قه‌یونغ بونلرك هجوملرینه
قارشی مدافعه مجبوریتنده ایدی . کندی عائله‌سنك ایچنده‌ده ۸۹٤
لی‌قه‌یونغه قارشی دشمنلر چیقدی. اولادلغی لی‌تسون‌هیائو Li-tsun-hiao اونك طرفنی ترك ایله تسیوئن‌چونغ طرفنه کچمش واوندن هنغ‌چه‌ئو [۳] والیلکنی استحصال ایتمشدی . پدری

---

[۱] بوکون شانسی داخلنده پیم‌یام‌فو.

[۲] بوکون پیم‌یام‌فو ملحقاتندن چیم‌پیم‌هیه‌ن .

[۳] بوکون په‌چه‌لی داخلنده شون‌ته‌فو .

کلوب شهری محاصره ایتدی. مدافعه جرأتنی کوستردی ایسه‌ده ارزاقدن محروم اولان شهرك ضبطنه مانع اولامادی. لی‌قه‌یونغ، بوتون قوماندانلری عفوی رجا ایتمشلر سه‌ده اولادلغنی قتل ایتدیردی. لی‌تسون‌هیائویه مربوط بولونان سیه‌هوتان نامنده برتورك رئیسی دشمن ایله مناسباتی ایلریده میدانه چیقماسی قورقوسیله انتحار ایتدی. بو ایکی قوماندانك ضیاعی لی‌قه‌یونغه بویوك برضرر ویردی. فرقه‌سی ضعیفلایوردی. تسیوئن‌چونغك فرقه‌سی کیتدکجه قوت بولیوردی. لی‌قه‌یونغ صوکره توقوهوئنلری مغلوب ایده‌رك، ایمپراطورك یاننده دائما کندی علیهنده بولونمش اولان رئیسلری هه‌لیه‌ن‌تو He-lien-to یی أولدیرتدی. اورادن، کندی مملکتلرینه آقینلر یاپان لی‌قوآم‌چه‌ئویه قارشی یورودی. ووچه‌ئو یاخود قوتوهوئون شهرینی تخریب ایله‌سین‌چه‌ئو [٤] یی محاصره وضبط ایتدی. لی‌قوآم‌چه‌ئونك شهری مدافعه ایچون کوندردیکی اردویی دها اول مغلوب ایتمشدی. صوکره بوقوماندان ایله ایکنجی برمحاربه‌یه طوتوشه‌رق فراره مجبور ایتدی. یه‌ئوچه‌ئو یاخود پکین شهرینه هجوم ایله‌یه‌رك ایرته‌سی سنه ابتداسنده شهره کیردی.

بعض قوماندانلرك هیچ برامر اولمقسزین اردولرك باشنه
سنه ٨٩٥ کچه‌رك ایمپراطورلغی ایسته‌دکلری کبی اداره‌یه جرأت کوسترمه‌لری یه‌ئوقویی تکرار ایمپراطور شائوتسونغه عرض خدمت ایتمکه

[٤] بوکون پائوغان چه‌ئو.

مجبور ایلدی . بو قوماندانلرك قسم اعظمنك نه قدر مستقلانه حركت ایتدكلرینه باقه‌رق چین ایمپراطورلغنك حقیقی وضعیتی حقنده بر فكر پیدا ایدیله‌بیلیر . لی‌قه‌یونغ درحال شانسی داخلنده قیانغ چه‌ئویه قدر ایلریله‌یه‌رك بو شهری ضبط ایتدی. عاصی قوماندانلر اونك حركتنی خبر آلیر آلماز سی‌غان‌فویه چكیلدیلر . اوراده لی‌قه‌یونغی بر عاصی دییه كوسترمكه چالیشه‌رق ایمپراطوری پایتختنی ترك ایدوب فونغ سیانغ‌فویه یاخود یاخود باشقه برقلعه‌یه چكیلمكه قاندیرمق ایسته‌دیلر . بومناسبتله سی غان فوده بر چوق قاریشقلقلر وقوعه كلدی . بوتون خلق مسلح ایدی . حقیقی دشمنلرینه اعتمادینی ربط ایدن ضعیف قلبلی ایمپراطور كیدوب شه‌موئن قلعه‌سنه قاپانمغه قرار ویردی . پایتخته یاقلاشمقده اولان لی‌قه‌یونغك عسكرلری عاصیلردن بری اولان وام‌هیم‌یونك اردوسنی بوزدیلر واسیر ایدیلن بوقوماندانی ایمپراطوره كوندردیلر . بوندن قورقان دیكر عاصی قوماندان لی‌مه‌ئوچین اولادلغی لی‌قی‌یونغك باشنی كسدیره‌رك كندی عفوینی تأمین ایچون ایمپراطوره یوللادی. ایمپراطور بوعلامت انقیاددن متأثر اوله‌رق اوكا هجوم ایتمه‌مسنی لی‌قه‌یونغه تبلیغ ایله‌دی . بالعكس لی‌مه‌ئوچینك عسكرلریله برلشوب وانغ‌هین‌یویه قارشی یورومك ایچون امر ویردی . لی‌قه‌یونغ او زمان اون ایكی یاشنده بولونان اوغلی لی‌تسون‌هیو Li-tsun-hiu یی عرض تعظیمات ایتمك اوزره ایمپراطوره یوللادی . جائوتسونغ بو

چوجوغی پك چوق سودی ، اوقشادی . ایمپراطور عائله‌سنه صادقانه خدمت ایتمه‌سی ایچون نصیحتلر ویردی وعلناً، بو چوجوغی ایمپراطورلغك اك متین بر استنادگاهی کبی تلقی ایتدیکنی سویله‌دی . بو کنج تورك پرنسنك بر کون چین ایمپراطوری اوله‌جغنی هیچ عقلنه کتیرمه‌یوردی .

لیه‌تای قیسو قام مو

وان هینغ یو محاربه‌یی غائب ایتدکدن صوکره تینغ چه ئویه قاچمشدی . لی‌قه‌یونغ آرقه‌سندن همان یتیشه‌رك اوراده اونی محاصره ایتدی . شهر ضبط اولوندی. وان هینغ یو قاچمغه تشبث ایتدیکی صیراده کندی طرفدارلری طرفندن توقیف وقتل ایدیلدی . بونك اوزرینه ، لی‌قه‌یونغك صداقتنه قناعت کتیرن ایمپراطور ، خدمتلرینه مکافاةً تسین قرالی عنوانی ویردی . لی‌قه‌یونغ تسین یام یاخود تایوئن یولنی طوتمادن اول ایمپراطوره بر مکتوب یازه‌رق عرض تشکرات ایتدکدن صوکره ، احراز ایتدیکی مظفریتدن بالاستفاده، سائر عاصی قوماندانلرك چکیلدکلری فونغ سیانغ فو شهرینی کیدوب ضبط ایتمسنه مساعده ویریلمه‌سنی رجا ایله‌دی . ایمپراطورك اطرافنده هپ لی‌قه‌یونغك دشمنلری واردی. بونلر چوق نفوذ کسب ایتمه‌سنه میدان براقیلاجق اولورسه بو تورك رئیس ایله تبعه‌سندن قورقمق لازم کله‌جکنی متصل ایمپراطوره تکرار ایدییورلردی. بوندن دولایی ایمپراطور لی‌قه‌یونغه ویردیکی جوابده لی‌مه ئوچین ایله سائر قوماندانلرك ، خطالرینی اعتراف ایده‌رك عرض دخالت ایتمش اولدقلرینی، چوقدن بری یورغون

بولونان عسكرى ديكلنديرملك لازم كلديكنى بيان ايله دى . ايمپراطورك
بو جوابندن هيچ ممنون اولمايان لى قه يونغ مكتوبى كتيرن مأموره
ايمپراطورك كنديسندن شبهه ايتديكنى ، اوزاقلاشديرمقدن باشقه برشى
دوشونمه ديكنى سويله دى . ايمپراطور بو صورتله اك فنا دشمنلرينك
النه تسليم نفس ايديوردى . لى مه ئوچين حائز نفوذ اولدقجه
وغصب ايتديكى حكم واقتدار الندن آلنمادقجه ايمپراطورلغك
بر كون بيله راحت ايتميه جكنى آكلامشدى . لى قه يونغك
سرايه كلمه سنى منع ايتمك بو قوماندانلرك منفعتى ايجابنده اولديغى
ايچون ، اونلرك نصيحتيله حركت ايدن ايمپراطور ، تورك
پرنسنه بو مراسمدن كنديسنى آزاده براقديغنى تبليغ ايتديردى .
ايمپراطورى قورتارمق ايله مشغول اولديغى حالده حقنده كوستريلن
حقسز شبهه لردن قيزان لى قه يونغ عسكرلرينى آلدى ، تسين يامه چكيلدى .
فقط او كيدر كيتمز ايمپراطور ياپديغى خطايى آكلادى . آرتق
هيچ برطرفدن امداد اميدى قالمامشدى . ايمپراطورلغى الندن آلمق
ايچون ضعفندن استفاده يه چاليشان برسورو قوماندان آراسنده
ياپه يالكز بولونيوردى . لى قه يونغ سى غان فو جوارلرنده اردو
قورمش اولديغى مدتجه لى مه ئو چين ايله هان قيه ن هيچ
قيملدامغه جسارت ايده مه مشلردى . او كيتدكدن صوكره
لى مه ئوچين برچوق موقعلرى ضبط ايتدى . ايمپراطور كنديسنه
صادق قالان برمقدار عسكرى سوقه مجبور اولدى . عينى زمانده
تسيو ئن چونغ پەچەلى داخلنده لى قه يونغ ايله حرب ايديور
وقوماندانلرينى مغلوبيته اوغراتيوردى .

سنه ٨٦٩
قام مو
ليه تاي قيسو
تام شو

ولایتلرده احوال بومرکزده جریان ایدرکن سرای دها بویوك بر تذبذب ایچنده ایدی . لی مه ئوچین کلوب ایمپراطوری کوردی. پرنسلرك هیچ برسبب اولمقسزین عسکر طوپلادقلرینی سویله یه رك کیدوب اونلری توقیف ایتمك وعفو استرحام ایتمك اوزوه حضوره کتیرملك مساعده سنی ایسته دی. بو عسکرك ایمپراطور امریله طوپلاندیغنی بیلمز کبی کورونیوردی. بر آز متین بر ایمپراطور اولسه عاصی یی توقیف ایتدیریردی . فقط بوقدر جرئتکارانه بر حرکته چین سراینده تشبث ایدیله مه دی . ایمپراطور ، ینه لی قه ئویونغه مراجعت ایتمکدن باشقه برچاره کوردمدی . بولوندیغی حال ووضعیتدن اونی خبردار ایتدی. عینی زمانده لی مه ئوچین سی غان فویه یاقلاشدی، ایمپراطورك اردوسنی مغلوب ایتدی . بعض ناظرلر ، ناچار قالمش اولدقلری ایچون ایمپراطوره شانسی داخلنده تای یوئنه، لی قه یونغك یاننه چکیلمکی تکلیف ایلدیلر. ایمپراطور بو مقصدله قوئه یی نهرینك شمالنه قدر ایلریله دی. خائن هان قیه ن ایمپراطوری هوآچوئویه چکیلمکه تشویق ایتدی . شائوتسونغ ابتدا بو تکلیفی رد ایده رك یولنه دوام ایلدی. فقط کیتدکجه قورقوسی آرتیوردی . هان قیه ن ایله تکرار مذاکره یه کیریشدی . هان قیه ن ایمپراطورك آیاقلرینه قپاندی ، شنسی یی ترك ایتمه مه سنی رجا ایتدی. شنسی یی ترك ایده جك اولورسه بردها کوره مه یه جکنی سویلیوردی . ایمپراطور لی قه ئویونغه لایق اولدیغی درجه ده

اعتماد ایتمدیکی ایچون هوآچه ئویه کیتمکه قرار ویردی لی‌مه ئوچین
بو اثناده‌سی غان فویه کیره‌رك هر طرفی آتشه‌ویرمکه باشلامشدی.
لی‌قه‌یونغ بونلردن خبردار اولونجه نصیحتلرینك دیکلنمه‌مش
اولماسنه صوك درجه‌ده متأثر اوله‌رق هر طرفدن اردو طوپلادی،
ایمپراطوره عرض خدمت ایتدی . فقط خائن هان‌قیسه‌نك
نصیحتلریله حرکت ایدن ایمپراطور بو تکلیفی ینه رد ایتدی .

سنه ٨٩٧

لی‌قه‌یونغ عاصیلره قارشی یورومك اوزره حاضرلانمقدن
کری دورمادی . بر مدت اول ضبط ایتمش اولدیغی پکین
عسا کرینی جلب ایتمکه قالقدی . فقط اوراده براقش اولدیغی
والی امره اطاعت ایتمك ایسته‌مه‌یه‌رك خیتان تاتارلری ایله
برلشدی. اونلرله برابر لی‌قه‌یونغك مملکتلرینه آقینلر یاپدی.
عاصی‌یه قارشی محاربه ایتمکه مجبور اولان تورك قوماندانی
مغلوبیته اوغرادی . چونکه کافی درجه‌ده احتیاط ایتمه‌مش ،
محاربه‌یه کیریشه‌جکی اثناده بر ضیافتده سرخوش اولمشدی .
محاربه‌دن صوکره خطاسنی تسلیم ایتدی . علناً بونی اعتراف
ایله‌دی . فقط کافی درجه‌ده جسارت کوسترمدکلرندن دولایی ده
قوماندانلرینه مؤاخذاتده بولوندی اوغرادیغی بو موفقیتسزلك
عاصی جنراللره مدافعه‌یه حاضرلانمق اوزره وقت براقدی .
اللرنده عادتا اسیر کبی بولوندیردقلری ایمپراطوردن کیدوب
لی‌قه‌یونغه هجوم ایتمك مساعده‌سنی ایسته‌دیلر . فقط ایمپراطور
بو مساعده‌یی ویرمه‌یه‌جك درجه‌ده متانت کوستره‌بیلدی .

سنه بو اثناده لی‌مه‌ئوچین، هونانك برقسمنی ضبط ایتمش اولان
۸۹۸ تسیوئن چونغك لویام شهرینی تحکیم ایتدیردیکنی خبر آلدی.
ایمپراطورلك بو قلعه‌یه کیتمه‌سندن قورقدیغی ایچون اوجه یاپدقلرینك
کافه‌سنه ندامت ایتمش کبی کوروندی. ایمپراطوردن سی‌غان‌فونك
تعمیرینه مساعده رجاسنده بولوندی. هان‌قیه‌ن قلعه‌لرك انشا آتنه
نظارته مأمور اولدی. بو ایکی قوماندان عینی زمانده لی‌قه‌یونغه
صلح تکلیف ایتدیلر. لی‌قه‌یونغ بو تکلیفی قبول ایتدی،
تسیوئن‌چونغه قارشی یورودی. بویوك قوماندانلر آراسنده‌کی
نفاقك قربانی اولان ایمپراطور، صلحی تأسیس ایچون الندن
کلنی یاپدی. لی‌قه‌یونغ اساساً صلح طرفداری ایدی. فقط
تسیوئن چونغ وقوع بولان تکلیفاتك کافه‌سنی رد ایده‌رك یه‌جه‌لی
داخلنده محاربه‌یه دوام ایتدی. لی‌قه‌یونغ بو عاصینك ترقیاتنه
۸۹۹ مانع اولمق اوزره متعدد قول اردولر کوندرمك مجبوریتنده
۹۰۰ قالدی. تسیوئن‌چونغ متصل یکی موقعلر ضبط ایدیبیوردی.

ایشته ایمپراطورلق بو وضعیتده ایکن خادم آغالری ایمپراطوری توقیف ایتمك کبی جرئتکارانه بر تشبثه قالقدیلر. ایمپراطوری خلع ایچون برطاقم قوماندانلرله برلشدیلر. مملکتده حکمفرما اولان اغتشاشاتدن دولایی امور اداره‌یه دها زیاده دقت ایتمسی لازم کان ایمپراطور بالعکس یکی اغتشاشات ظهورینه سبب اولاجق حاللرده بولونیوردی. برکون آره کیده‌رك اوراده سرخوش اولمشدی. سرخوشلق تأثیریله بعض حرکات شدیدده

بولوندی . بوندن دولایی سراینده مهم بر پاتیردی قوپدی .
عودت ایتدیکی وقت برقاچ قیزی اولدیرتدی. بونلرك فریادلری
اوزرینه قاپیلری قاپامغه مجبور اولدیلر . ایرته‌سی کونی خادم
آغالرینك باشی لیه‌ئوقی‌شو بیك کشی طوپلادی. کورولتونك
سببنه واقف اولونجه ، تسوئی ئین ایله برلکده ایمپراطوری
خلع ایتمکه ، هیچ دکلسه حکومتك اداره‌سنی ولی‌عهده
براقمغه قرار ویردی. بوقوماندانلر سرایه هجوم ایله جبراً ایچری
کیردیلر. کورولتودن صوك درجه‌ده قورقمش اولان ایمپراطوری
طوتدیلر ؛ ایمپراطوریچه و دها سائر بعض قادینلرله برلکده
آیری بر یره قاپادیلر . هر طرفنی تحت محافظه‌یه آلدیلر .
قوملك اوزرینه بو حکمدار کندیسنه ویریلن نصیحتلری
دیکله‌مدیکی ایچون بو عاقبته اوغرادیغنی یازدیرمشلردی .
محبسده یالکز بر دلیك براقلمشدی . بورادن ایچریده کیلره
یه‌جك ایچه‌جك ویریورلردی . ایمپراطور بر قاچ کره یازی
یازمق ایچون کاغد و فیرچه ایسته‌دی . فقط ویرمدیلر .
اثوابلری پارچه‌لانمش اولان پرنسسلر بیهوده یره باغیریشیورلردی .
سسلری سرایك دیشندن ایشیدیلیوردی . لیه‌ئو قی‌شو کیدوب
ولی عهدی بولدی و اوکا ایمپراطور طرفندن ساخته بر امر
نامه ویردی . ایمپراطور کویا تختی ولی عهده براقیوردی .
خادم آغاسی صوکره ، اسکی ایمپراطوره صادق اولان بوتون
قوماندانلری أولدیرتدی .

سنه

ناظر تسوئی ئین ، لیه‌ئوقی شونك آرزولرینه ، ممانعت

٩٠١ قابل اولمایه‌جغی ایچون ، رضا کوسترمشدی . فقط بعض
قوماندانلرك ، ایمپراطوری قورتارمق تصورنده اولدقلرینی
کوروبجه کیزلیجه اونلرله برلشدی وتشبثلرینی تسهیل ایتدی.
بو فرقه‌نك باشنده بولونان سون ته چائو بر مقدار عسکرله
سرایه کیردی . خادم آغالرینی وبالخاصه لیه‌ئوقی شوینی یاقه‌لادی.
هپسنك باشلرینی کسدیردی . ایمپراطور تکرار تخته چیقارلدی.
اوزاق ولایتلرده بولونان عاصی قوماندانلر سی‌غان فوده جریان
ایدن بو قاریش‌قلقلردن خبردار اولونجه جرئتلرینی دها
آرتیردیلر . تسیوئن چونغ کندیسنی فونغ پیم ؛ لی‌موئوچین‌ده
قی قرالی اعلان ایتدیلر . لی‌قه‌یونغ تسیوئن چونغدن صلح

٩٠٢ ایسته‌مك اضطرارنده قالدی . فقط یازدیغی مکتوبی تسیوئن
چونغ ییرتدی . جواباً یکیدن عسکر سوق ایتدی . بر قاچ
شهری دها اله کچیردی . تسیوئن چونغ صوکره ، ایمپراطورك

٩٠٣ اقامت ایتدیکی شنسی ولایتنه یورودی . لی‌قه‌یونغ ایله محاربه
دوام ایتمکله برابر فونغ سیانغ فویه یاقلاشدی ، ایمپراطورك
قوماندانلریله متعدد مصادماتده بولوندی . صوك درجه‌ده
ضرورت ایچنده‌کی بوشهره قاپانمش اولان ایمپراطور اوراسنی
ترك ایله عاصینك النه تسلیم نفس ایتمکه مجبور اولدی . صوکره
سی‌غان فویه دوندی . اوراده باشقه عاصیلر کلوب کندیسنی
محاصره ایتدیلر و هونان داخلنده لویامه چکیلمك اوزره بو

سنه
پایتختی ترکه اونی مجبور براقدیلر . بوتون حکم و نفوذی ایله
٩٠٤ کچیرمش اولان تسیوئن چونغ مؤخراً ایمپراطوری اولدیرتدی .
ایمپراطور عنوانی چائو تسونغك اوغلی چائو سیوئن تی یه
٩٠٥ ویردیردی . تسیوئن چونغ باش وکیل نصب ایدیلدی ولهآنغ
قرالی عنوانه نائل اولدی . براز دو ایله بهچهلی ولایتنه
کیرمش ایدی . بوتون بوولایتی استیلا ایدهجك کبی کوروـ
٩٠٦ نیوردی . کندی الکاسی ایچین قورقمغه باشلامش اولان لی قهیونغ
عسا کرینی پکین والیسنك عسا کرینه الحاق ایدهرك تسیوئن چونغی
٩٠٧ هونانه چکیلمکه مجبور ایتدی . بوراده ایمپراطور کندیسنه
مهر سلطنتی کوندرهرك ایمپراطورلق مقامنی اوکا براقدی .
بونك اوزرینه تسیوئن چونغ لهآملر ایمپراطوری نامنی آلدی .
تام سلالهسنك انقراضنی متعاقب لی قهیونغ دده وفات
ایتدی . بوتورك قوماندانی تهلکهلی صورتده خستهلاندیغنی
٩٠٨ حس ایدنجه بوتون عائلهسنی وقوماندانلرینی طوپلادی و اونلرك
لیه تای قیسو یاننده کندیسنه خلف اولمق اوزره اوغلی لی تسون هیو
قام مو Li-tsun-hiu یی کوستردی . بو کنج شهزادهده بویوك برجسارت
ویك چوق احتیاطکارلق بولوندیغنی فرق ایتمشدی . ایمپراطورلغی
غصب ایتمش اولان قوماندانه قارشی کوچوك حکومتنی آنجق
اونك مدافعهیه قادر اولابیلهجکنی امید ایدییوردی . صوکره
شانسی داخلنده پایتختی اولان تای یوئن شهرنده وفات ایتدی .
مؤخراً کندیسنه تای تسو عنوانی ویریلن یکی چین

ایمپراطوری بو کنیش ایمپراطورلغه تماماً صاحب دکلدی . بوتون ممالکی هونان ایله شانتونغ‌دن عبارتدی . چینك سائر طرفلری بویوك قوماندانلر النده ایدی . بونلر اولکی سلاله‌نك صوك زمانلرنده اوقدر چوق‌قوت اکتساب ایتمشلردی که بولوندقلری الکالرده بر حاکم مطلق کسیلمشلردی . لی‌مه‌ئو چین ، قی قرالی عنوانی آلتنده ، شنسی داخلنده فونغ سیانغ‌فوده حکومت ایدییوردی . یانغ‌ئو قیانغ نانده حاکم ایدی . اوزمان بوالکایه هوآی‌نان نامی ویریلیوردی . وانغ قیه‌ن شو قراللغی داخلنده تأسیس نفوذ ایتمشدی . سه‌چوئن ولایتی بوراده کائندی . حکم ونفوذی شنسی‌نك وهوقوآنغك برقسمنه قدر امتداد ایدییوردی .

اوزمان اویوئه قراللغنی تشکیل ایدن چه‌قیانغ ، تسیه‌ن لیه‌ئویه عائد ایدی . هوقوآنغ ولایتنك اقسام سائره‌سیله جوارلرنده مائین ایله قائوقی‌چانغ حاکم ایدیلر . بونلرك برنجیسی تسو قرالی عنوانی طاشیوردی . ایکنجیسنه‌ده قیم‌نان قرالی دنیلیوردی . لیه‌ئوئین ، شانتون ولایتنده حکمران ایدی . هوئه‌ی‌قه تاتارلری‌ده شنسی ولایتنك الك غربی قسملرینك صاحبی اولدقلری کبی قیتانلرده شماله کیرمك تهدیدینی کوستریبورلردی . لی‌قه‌یونغك خلفی ایسه شانسی داخلنده حاکم ایدی .

لی‌قه‌یونغ صاغلغنده ، ردوسنك جسور قوماندانلرندن لیه‌تای‌قیسو

قام مو

برچوغنی اولادلق اوله‌رق قبول ایتمشدی . بونلره حقیقی چوجوقلری کبی معامله ایدییوردی . کندیلرینه چوق حسن معامله کوستریور ، خاطرلرینی صاییوردی . بوقوماندانلر لی‌قه‌یونغك وصیتنه ممانعت ایتمکه‌قالقه‌رق نفوذلرینی سوء استعمال ایتدیلر . قسم اعظمی لی‌تسون هیوبی خلع ایتمك اوزره برلشدیلر . کلوب کیزلیجه قه‌نینغ Ke-ning ایله کوروشدیلر . یکی قراله قارشی عصیان ایتمکه اونی تشویق ایلدیلر . تاتارلرده من القدیم متوفا حکمدارك برادری اولادلرینه ترجیحاً تخته‌چیقمق عادت اولدیغنی سویله‌دیلر ، قه‌نینغ ابتدا راضی اولمادی . فقط مکرر اصرارلره قارشی نهایت یوموشادیغی ایچون تسین قرالنی توقیفه قرار ویردیلر . لی‌قه‌یونغك تأسیس ایتمش اولدیغی سلاله‌یه بونام ویریلیوردی . قرالی توقیف ایتدکدن صوکره ایمپراطوره تسلیم ایده‌جکلردی . فقط بو سوء قصد تشبثی کیزلیجه خبر آلندی . لی‌تسون هیو بویوك برضیافت چکدی . ضیافت اثناسنده ، قه‌نینغ ایله سائر طرفدارلری ، سلاحلرینی کیزله‌مش اولان برطاقم خدمتجیلر طرفندن توقیف اولوندیلر . هپسی‌ده اعدام ایدیلدیلر .

بو صیراده ، ایمپراطورك قوماندانلرندن لی سوغان شانسی داخلنده تسینلره عائد اولان لوچه‌ئو شهرینی محاصره ایله مشغولدی . بوراسنی ضبطه موفق اولامایوردی . لی‌قه‌یونغك وفاتی خبرینك یاکلش اولماسندن قورقان ایمپراطور ، عسکر -

لرینی کری جلب ایتمك ایستەیوردی . فقط حین رجعتدە
تسینلرك اردویە تجاوزلرندن اندیشە ایدییوردی . بو ترددن
دولایی تسەچەئویە بالذات کلمکە قرار ویردی . اورادن ،
شهری او قدر اوزون بر مدتدن بری کمال جسارتلە مدافعە
ایدن لی سوچائو Li-ssu-tchao یی لوچەئو شهرینی تسلیم
ایتمکە دعوت ایتدی . فقط شهردە هیچ برشی قالمامش اولمقلە
برابر بو قوماندان ایمپراطورك مکتوبنی یاقدی . مرخصك
باشنی کسدی . تای تسو بوقوماندانك متانتنی صارصامایەجغنی
کورەرك محاصرەیی رفعە قرار ویردی . لی قەیونغك وفاتیلە
بو کوچوك حکومتدە بر طاقم تحولات وقوعە کلەجکنی
وتسینلر قرالنك عسکرلرینك کری دونمکە مجبور اولەجقلرینی
امید ایدن قوماندانلری برمدت دها بکلەمکە کندیسنی تشویق
ایتدیلر . فی‌الحقیقە تسینلر قراللغندە تشوشات امارەلری
واردی . قوماندان چەئوتە غوئەی Tcheou-te-goei برقول
اردو باشندە ایدی . خلق بونك یکی قرال لی تسون هیو
علیهندە عصیان ایتمسندن قورقیوردی . فقط قرال بوقوماندانی
نزدینە جلب ایدنجە درحال امرە اطاعت ایتدی . تسین یامە
کیتدی . اورایە یانندە هیچ عسکر اولمقسزین کیردی . یکی
قرالك آیاقلرینە قاپاندی . بو حرکتك ایکی دورلو رفائدەسی
اولدی . برطرفدن خلقی تسکین ایتمکە خدمت ایتدی . عینی
زماندەدە دشمنلرە تسینلرك ، عسکرلرینی چکەجکاری ظننی ویردی .

لهآملر ایمپراطوری ، چه‌ئوته غوئه‌یی‌نك تسین یامه تقرب ایتدیکنی خبر آلنجه تسینلرك لوچه‌ئویه یاردیمه کلمه‌یه‌جکلرینه قناعت کتیره‌رك کری دوندی . فقط بو موقعی محافظه ایتمه‌نك نه قدر حائز اهمیت اولدیغنی حس ایدن وعینی زمانده ایمپراطورك ، اردوسنده انتظام وانضباطی محافظه خصوصنده غایت تکاسل ایتدیکندن خبردار اولان تسینلر قرالی الك ای عسا کرینی انتخاب ایله صباحلین ایرکندن ، برسیس اثناسنده لهآم عسکرلرینی باصدی . بونلر دها اویقودن اویانمامشلردی . ایمپراطورك‌عسکری درحال پریشان اولدی . بوتون اشیالرینی وآلات حربیه‌لرینی براقه‌رق قاچدیلر . چه‌ئوته غوئه‌ی ، لوچه‌ئو شهرینك سورلری دیبنه کیده‌رك لی قه‌یونغك وفات ایتدیکنی ، خلفنك بالذات دشمنلری مغلوب ایتدیکنی خبر ویردی . شهرك قاپیلرینك آچلماسنی سویله‌دی . بو وقایعدن هیچ خبردار اولمایان چه‌ئوته غوئه‌یی‌نك عصیان ایده‌رك تسینلرك دشمنلرینه التحاق ایتمش اولماسندن قورقان لی‌سوچائو ابتدا اطاعت ایتمه‌دی . بونی تسینلرك دشمنلرینك قوردقلری بر طوزاق ظن ایتدی . بالذات قرالی بیاض اثوابلرله یعنی ماتم ایچنده کورمه‌دکجه قاپیلری آچمادی . محاصره‌نك رفعنه مجبوریت کورولمه‌سی لهآم ایمپراطورلغنی پك یأس ایچنده براقدی .

چه‌ئوته غوئه‌ی بو محاربه‌یی متعاقب تسه‌چه‌ئو شهرینی

محاصره ایتدی . فقط ایمپراطورك قوماندانلرندن بری هرنه قدر بر امر آلامشسه‌ده علی العجله عسکر طوپلادی. بوشهرك امدادینه قوشدی . تام شهر تسلیم اوله‌جغی صیراده یتیشدی. اونك ورودی خلقك جسارتنی آرتیردی . تسینلرله متعدد محاربات جریان ایتدی. نهایت تسینلر چکیلمکه مجبور اولدیلر . بواثناده تسینلر قرالی تسین یامه‌عودت ایتدی. اوراده عسکرلرینی دیکلندیردی . اونلره مکافاتلر داغیتدی . فنا حرکت ایتمش وسائرلرینك اموالنه تعرض ایله‌مش اولان تبعه‌سنك کافه‌سنی جزادیده ایتدی . فقرایه یاردیملرده بولوندی . خیرسزلری وسفیهلری طوتدیردی . میلیس عساکری ایچون مفیدنظاملر قویدی. عسکرلرك ، محاربه‌دن باشقه‌زمانلرده بارکیره بینمه‌لرینه مساعده ایتمدی. بونلری طاقم طاقم آییردی . آرالرنده‌درجه‌لر تأسیس ایتدی. بوعاقلانه ترتیباتدن صوکره‌یکی برارد وطوپلایه‌رق شو وقی قراللرینك عسکرلرینه‌الحاق ایله‌ایمپراطوره‌تابع بولونان یوم چه‌ئو [١] یه هجوم ایتدی . فقط رجعته‌مجبور اولدی . محاصره آلتنه آلنمش اولان یکینه‌ده قوهٔ امدادیه کوندردی .

سنه ٩٠٩ لیه‌تای قیسو قام‌مو

عینی زمانده‌ایمپراطورك قوماندانلرندن لیوچی‌تسون عصیان ایده‌رك‌تسینلر قرالندن استمداد ایتدی. بونك‌اوزرینه‌لی‌تسون هیو اردونك باشنه‌کچدی . چه‌ئوته غوئه‌یی تسین‌چه‌ئو شهرینی محاصره‌یه کوندردی . ایمپراطور اردوسی مغلوبیته اوغرادی.

[١] شنسی داخلنده ، سی‌غان‌فو جوارلرنده.

دیکر طرفدن، هیا قراللرینك اجدادندن بری اولان لی‌شی‌چانغ نامنده‌کی هیاچه‌ئو والیسی‌ده ایمپراطوره قارشی عصیان ایتمش فقط اتلاف اولونمشدی. بونك اقربالرندن فوچین‌فو نامنده بری عینی شهرده اوکا خلف اولمشدی. تسینلر قرالی ایله فی قرالی بوکا قارشی یورودیلر. چه‌ئوته‌غوئه‌ی هیاچه‌ئویی یاخود نینغ هیایی محاصره ایتدی. فقط تسینلرك صوکره غرب پایتختنی ضبط ایتمه‌لرندن قورقان ایمپراطور قوهٔ امدادیه کوندردی. محاصره‌یی رفعه موفق اولدی.

ایمپراطور، چائو قرالنك تسینلر طرفنه کچمه‌سی اندیشه‌سیله بو قراله عائد اولان شین‌چه‌ئو وفی‌چه‌ئو شهرلرینی ضبط ایتمك مناسب اوله‌جغنه حکم ایتمشدی. فقط بو قرار، قرالی بر آن اول تسینلر طرفنه کچمکه سوق ایتدی. بو شهرلری غائب ایتدیکنه منفعل اوله‌رق تسینلر قرالنه مراجعتله امداد ایستدی لی‌تسون هیو ایمپراطوره قارسی یورومك اوزره اردوسنی طوپلادی. ناظرلری بو مطالعه‌ده دکلدیلر. بونلر چائو قرالندن شبهه ایدییورلردی بونك من‌القدیم ایمپراطوره مربوط اولدیغنی، ایمپراطورك متفقی بولوندیغنی سویله‌یورلردی. فقط تسینلر قرالی بو سوزلری دیکله‌مدی. قوماندان چه‌ئوته‌غوئه‌ی سوق ایتدی. اوده چائو چه‌ئوده اردو قوردی. عینی زمانده ایمپراطور اردوسی‌ده ایلریله‌یوردی. چه‌ئوته‌غوئه‌ی محاربه‌یه کیریشمك اوزره ایمپراطورك قرارکاهنه یاقلاشدی. له‌آملر اردوکاهدن دیشاری چیقمغه جسارت ایده‌مدیلر.

تسینلر قوماندانی برمقدار خفیف قوتلر سوق ایده‌رك بونلره تجاوز ایتدیردی. بوقوتلر طرد اولوندی. ایمپراطور عساکرینك اردوکاهی پك ایی تحکیم ایدیلمش اولدیغی، اردونك هردورلو ارزاقی‌ده موجود بولوندیغی ایچون چه‌ئوته‌غوئه‌ی هجومه جسارت ایده‌مه‌یه‌رك ارزاقلرینك بیتمه‌سنی بکله‌مکه قرار ویردی. هجوم ایدیلمه‌سی فکرنده بولونان لی‌تسون هیویه، نسین‌چه‌ئو و تیم‌چه‌ئو عساکرینك بوشهرلری مدافعه و محافظه ایده‌بیله‌جك درجه‌ده قوتلی اولدقلرینی، فقط آچیق برصحراده دشمنه قارشی حربه کیریشه‌مه‌یه‌جکنی، معیتنده‌کی الك ایی عسکرك سواری قوتندن عبارت اولماسی حسبیله بونلرك آنجق اوواده ایش کوره‌بیله‌جکلرینی، استحکاماته هجوم ایده‌میه‌جکلرینی بیلدیردی.

قرال، قوماندانك ویردیکی نصیحتدن ممنون اولمایه‌رق چادرینه چکیلدی. هیچ برقوماندان برسوز سویله‌مکه جسارت ایده‌میوردی. چه‌ئوته‌غوئه‌ی کیدوب چانغ‌چینغ‌تیه‌یی بولدی. قرالك مظفریته پك هوس کوستردیکنی، دشمنلرینی پك استخفاف ایتدیکنی، قوتلری کافی اولمامقله برابر محاربه‌یی آرزو ایتدیکنی آکلاتدی. دیدی که: «بولوندیغمز وضعیته نظراً الك ایسی، دشمنی دیشاری‌یه چیقمغه تشویق ایچون اراضی ترك ایتمکدر. دشمن برکره اردوکاهندن چیقنجه کندیسنه امید موفقیتله هجوم ایده‌بیلیرز.» چانغ‌چینغ‌تیه، قرالك چادرینه کیتدی. واونی چه‌ئوته‌غوئه‌ی‌نك نصیحتنی تعقیبه اقناع ایله‌دی. قائویه چکیلمکه

قرار ویردکلری صیراده فراریلردن له‌آملرك، چانغ جینغ تیه‌نك تخمینی وجهله، چکیلمکه حاضرلاندقلرینی خبر آلدیلر. اوزمان جوارده حیوانات ایچون اوت یوقدی. له‌املر بوتون اوتلری طوپلاتمشلردی. حیوانلرینه یدیره‌جك برشی بولامایان تسینلر دشمنلرینك الندن اوتلری آلمق یولنی بولمشلردی. اردوکاهلردن چیقمغه جسارت ایده‌مه‌ین له‌آم عسکرلری بارکیرلرینی بسله‌مك ایچون أولرك اوستنده‌کی صامانلری آلمغه مجبور اولمشلردی. اوت قیطلغی بارکیرلردن برقسمنك تلف اولملرینه سببیت ویردی. بونك اوزرینه چه‌ئوته‌غوی اوچ بیك عسکرله ایمپراطورعساکرینك قرارکاهی اوکنه کیده‌رك ساخته برهجوم حرکتنده بولوندی. له‌آملر دیشاری چیقدیلر. صف حرب اوزره دیزلدیلر. برکوپرویی کچمکه حاضرلاندقلری صیراده کندیلرینی دوردیردیلر. محاربه باشلادی. مظفریت اوزون مدت ایکی طرف آراسنده مشکوك قلدی. چه‌ئوته‌غوئه‌ی احتیاط‌کارانه داورانه‌رق قرالك آتشین حرکتنه مانع اولدی. ونهایت مظفریتی کندی طرفلرینه جلب ایتدی. له‌آملر فراره باشلادقلری وقت بوتون تسین اردوسی اوزرلرینه هجوم ایتدیلر. ایمپراطورك عسکرلری سلاحلرنی، ارزاقلرنی آته‌رق، باغیره باغیره قاچدیلر. میدان محاربه‌ده یکرمی بیك مقتول براقدیلر. بوغلبه‌دن صوکره تسینلر اردوسی چائوچه‌ئوده قرارکاه قوردی. له‌آم قوماندانلری ضبط ایتمش اولدقلری شهرلری تخلیه ایتدیلر. تسینلر قرالی،

سنه ٩١١

چەئوتەغوئەی تانچەئو [١] و غوئەیچەئو [٢] شهرلرینی محاصره ایتمکه یوللادی . چانغ چینغ تیەده کیدوب هینغ چەئو [٣] شهرینه هجوم ایتمك امرینی آلدی. لیتسون هیو بویوك بر اردو ایله آرقەلرندن یورودی. غوئەیچەئو شهرینی بالذات محاصره ایتدیسەده ضبط ایتمکه موفق اولامادی . چونکه لەآملر کیجەلین شهره قوۀ امدادیه صوقمق یولنی بولمشلردی . لەآملر هوآم نهرینی کچەجکلری صیراده تسینلر قرالی لییامده بو نهر ساحلنه کلدی . لەآملر دشمنك تقربنی کورونجه کمیلرینی ترك ایدەرك چکیلدیلر . چەئوتەغوئەی ، هیاتسین [٤] ، قائوتام [٥] ، تومەوو [٦] ، چاچینغ [٧] شهرلرینی تخریب ایتدی . تانچەئو والیسی شهری ترك ایله قاچدی. صوکره لییام [٨] شهرینه هجوم ایتدیلر. لینهو [٩]، قموئن [١٠] شهرلری تخریب اولوندی . غوئەیچەئو شهری

[١] بوکون پەچەلی داخلنده تامیمفو ملحقاتندن قایچەئو.

[٢] بوکون پەچەلی داخلنده تامیمفو .

[٣] شونتەفو

[٤] بوکون تونغچانغفو ملحقاتندن هیاتسینهیەن.

[٥] بوکون تونغچانغفو ملحقاتندن قائوتامچەئو.

[٦] بوکون تونغچانغفو ملحقاتندن ووچینغ.

[٧] بوکون عینی نامی حائزدر، و تونغچانغفویه ملحقدر.

[٨] بوکون پەچەلی داخلنده تامیمفو ملحقاتندن سونهیەن.

[٩] قدیم بر خراب شهرکه تامیمفو قربنده قایچەئودن آلتمش لی مسافەده ایدی.

[١٠] بو شهرك موقعی مجهولدر.

محاصره ایدیلدی سین‌هیانغ [١] و قوم چینغ [٢] شهرلری یغمایه معروض قالدی. او زمان ایمپراطور اردوسی په‌سوماپو [٣] دنیلن بر موقعده قرارکاه تأسیس ایتمشدی. بو اردونك موجودیتی و بر طرفدن‌ده قوای امدادیه‌نك ورودی تسینلری ایمپراطورینی غوئه‌ی‌چه‌ئو محاصره‌سنی رفعه مجبور ایتدی. چه‌ئوته‌غوئه‌یی چائوچه‌ئوده براقه‌رق تسین‌یامه دوندی.

او زمان، لیه‌ئوشـه‌ئوقوآم نامنده کوچوك برین قرالی واردی که ایمپراطورلق هوسنده‌ایدی. دها شیمدیدن ایمپراطور اثوابنی کیمشدی. چین ایمپراطورلغنی مستغرق فلاکت ایدن محاربات داخلیه و کندیسنده توهم ایتدیکی قدرت و شوکت ایمپراطور عنوانی طاقنه‌بیله‌جکنه دائراوکا برقناعت ویرمشدی.

ناظرلری، اللرندن کلدکلری قدر اونی بو تصورندن واز کچیرمکه چالیشمشلرسه‌ده بعض هم‌جوار پرنسلره مراجعت ایله شام‌فو عنوانی طاقنمق ایچون مساعده‌لرینی ایسته‌دی. بو، آوروپاده مجهول برتعبیردر. ایمپراطورلغك بوتون بویوك قوماندانلرینك پدری معناسنه کله‌بیلیر برعنواندر. په‌چه‌لی داخلنده‌ساکن بولونان لیه‌ئوشه‌ئوتوآمك بوجرئتکارلغنه قیزان تسینلر قرالی اوکا قارشی یورومك ایسته‌دی. فقط قوماندانلری، بو کوچوك

---

[١] بوکون هونان داخلنده غوئه‌ی‌قیون‌فو.

[٢] عینی نامی حائزدر و غوئه‌ی‌قیون‌فو یه ملحقدر.

[٣] بو موقعك نره‌سی اولدیغی مجهولدر.

قرال بويله بالا پروازانه ادعالره قالقمقله بلاسنى آرامقده اولديغنى ، اوكا بوعنوانى آلمغه مساعده ايتمك دها مناسب اوله جغنى سويله يه رك فكرندن واز كچيرديلر . بو صيراده ايمپراطور اردوسى هينغ چه ئويه كله رك اوراده قرارگاه تأسيس ايتمشدى . بربرلريله متفق بولونان تسين وچائو قراللرى بوقدر بويوك بر اردويه قارشى قويه جق درجه ده قوتلى دكلديلر . بناءً عليه بو ايكى حكمدار ، بربرلريله دها صيقى صورتده برلشديلر . جناب حقك بركون له آم عائله سنى محو ايده جكنى اميد ايليورلردى .

ايشته كوچوك ين قرالى بو اثناده ايمپراطور عنوانى آلمغه جرأت ايتدى . تسينلر قرالى بونى بك استحقار ايتديكى جهتله هيچ انديشه ايتميوردى . برآز صوكره كيدوب ايمپراطورلق علامتلرينى الندن آله بيله جكنى دوشونيوردى . ناظرى چانغ جينغ تيه ، ين قرالنى دها فضله شيلره تشبثه تشويق فكريله بيان تبريكات ايچون كنديسنه برهيئت سفارت اعزام ايتمكى لى تسون هيويه توصيه ايلدى .

بو صيراده له آملر ايمپراطورى ، تسينلرله چائو قراللرينك جنوب طرفلرنده برآقين ياپمغه حاضرلاندقلرينى خبر آلدى . اردوسنه بالذات قوماندا ايتمكه عزم ايله يه رك سيام چه ئو [١] يه كيتدى . تسينلرك حربه كيريشمه مش اولدقلرينى اوراده اوكرندى . بونك اوزرينه پايتختى اولان لويامه دوندى . تسينلر قرالى او وقت

---

[١] بوكون هونان داخلنده چانغ ته فو .

پەچەئو [١] وتیم چەئو [٢] شهرلرینەامداد کوندرییوردی. ین قرالی بونلری محاصره ایتمشدی.

ایرتەسی سنه چەئوتەغوئەی براردوایلەین قرالنەقارشی یورودی. وچوچەئونی [٣] ضبط ایتدی. اورادن یەئوچەئو یاخود پکین اوزرینه کیتدی. بو عسکرلک ورودی ین قرالنی لەآملر ایمپراطورینك حمایەسنی طلبه مجبور براقدی. ایمپراطور پکینك امدادینه بالذات قوشدی. چەئوتەغوئەی، پائوتیم فو الکاسی داخلنده بولونان اوا قیائو قوآن موقعنه معیتنده‌کی قوماندانلردن برینی هجوم ایتدیردی. جوارده‌کی قوماندانلردن برخیلیسی لەآملرك طرفنی ترك ایله تسینلره تابع اولدیلر. صوکره تسینلر اردوسی کیدوب اینغ چەئو [٤] یی ضبط ایتدی. چەئوتەغوئەی ین قرالنك عسکرلرینی بوزدی وقوماندانی اسیر آلدی. لەآملر ایمپراطورینی‌ده اوغلی قتل ایده‌رك باباسنك یرینه کچمشدی. بو مناسبتله، بو حرکتی تصویب ایتمەین قوماندانلردن برچوغی تسینلر قرالنك یانینه چکیلدیلر. لی‌تسون هیو اونلرك امدادینه کیتمك اوزره اردونك باشنه کچدی. ایمپراطور اردوسنی مغلوب ایده‌رك

سنه ٩١٢

[٥] الیوم عینی اسمی حائزدر. پائوتیم فویه ملحقدر.

[٢] الیوم عینی اسمی حائزدر. چینغ تینغ فویه ملحقدر.

[٣] بوکون شونتیەن فو ملحقاتندن قازیام هیەن.

[٤] بوکون پەچەلی داخلنده هوقیەن فو.

سنه
شن چه‌ئو [١] یه چکیلمکه مجبور ایتدی . ین قرالنه عائد اولان
٩١٣ بعض شهرلری ده اله کچیردی . لی سـویوئن Li seu-yuen
نامنده‌کی بوقوماندانی ، اوزمان ووچه‌ئو دنیلن قوقوهوتون
شهرینی ضبط ایتدی . دیکر طرفدن چه‌ئوته‌غوئه‌ی، اردوسیله
پکین قاپیلرینه قدر ایلریله‌دی ، پیم چه‌ئو ، اینغ چه‌ئوشهرلرینه
صاحب اولدی . له‌آمنر ایمپراطوری ، ین قرالنك امدادینه
کلمك اوزره یوز بیك عسکر طوپلامشدی . فقط چه‌ئوته‌غوئه‌ی
اردوسنك برقولی اونی چکیلمکه مجبور ایتدی وبعض مواقعی
تسخیر ایلدی .

ین قرالی مغلوب اوله‌رق پکینه قاچمق مجبوریتنده قالدی .
لی‌تسون هیو کلوب پکینی محاصره ایتدی . شهر هجوم ایله‌ضبط
٩١٤ اولوندی . قاچمق تشبثنده بولونان ین قرالی اسیر آلندی .
ین قرالی‌خیتان تاتارلرندن استمداد ایتمشدی . فقط کندیسنه
هیچ امنیت ایتمه‌ین بو باربارلر عسکر کوندرمکدن استنکاف
ایتمشلردی . تسین قرالنك‌النه اسیر دوشونجه غایت‌تعظیمکارانه
معامله‌لرده بولوندی ، عرض انقیاد ایتدی . تسینلر قرالی ،
حرکات ماضیه‌سندن دولایی کندیسنی مؤاخذه ایده‌رك موقوف
بولوندیردی . اسیر حکمدار تسین یامده تسینلر قرالنك ظفر
آلاینه دها فضله برشعشعه ویرمکه خدمت ایتدی . صوکره
لی‌تسون هیو ، ین قرالنی اجدادینك قبرلرینه تقدیم ایده‌رك

[١] بوکون عینی اسمی طاشیور. هونان‌فویه ملحق بولونیور .

بالذات الیله باشنی کسدی . عینی عائله‌دن دیکر بر پرنس تای‌چه‌ئویه کوتوریله‌رك قلبی چیقاریلدی ، تسینلر قرالنك اجدادلرینك تربه‌سنه قانلی تقدیم اولوندی . ین قرالنك مالك اولدیغی ممالکك ضبطی لی‌تسون هیوبی جوار قراللردن دها ذی قدرت بر حاله کتیره‌رك اونلری قورقوتدی . صوکره تسینلر قرالی ، له‌آملر ایمپراطوری اراضیسنه بعض آقینلر یاپدی . فقط بر موفقیته نائل اولامادی ، تسین‌یامه عودت ایتدی .

اوزمان ایمپراطوره عائد بولونان غوئه‌ی‌چه‌ئو یاخود تامیم‌فو الکاسی اوقدر قاریشیقلق ایچنده ایدی که اردونك قومندانی ، تسینلر قرالندن امداد ایسته‌دی . تسینلر قرالی درحال یوم تسی‌یه کیتدی . اوراده ، باشلیجه قومندانلردن برینی ، کلوب عرض تسلیمیت ایتمش اولمقله برابر جزالاندیردی . اونی عصیانك مسببی کبی تلقی ایدییوردی . صوکره غوئه‌ی هیه‌نه کیردی . اوراده تأسیس سکون ایتدکدن صوکره تسین‌یامه‌دوندی . مؤخراً ، حدوداوزرنده‌کی بعض مواقعی ضبط ایتمك اوزره برادرو کوندردی . بورالرده‌کی عساکر محافظه کندی تبعه‌سنه ایقاع ضرر ایدییور ، قافله‌لره تعرض ایلیوردی . تان‌چه‌ئو شهرینك والیسی ، ایمپراطور اردولرینك قومندانی لیه‌ئوسینك اردوکاهنه کیتمشدی . غیبوبتندن بالاستفاده بوشهری باصقین صورتیله اله کچیردیلر . والینك قاریسی اسیر دوشدی . فقط تسینلر والی‌یی کندی طرفلرینه جلب فکریله قاریسنی کندیسنه

سنه ٩١٥

يوللاديلر . والى ، زوجه‌سنه رفاقت ايدنلرى اولديرتدى . لى‌تسون هيوده مقابله بالمثل اولمق اوزره والينك بوتون افراد عائله‌سنى قتل ايتديردى .

تسينلر قرالى صوكره غوئه‌ى‌چه‌ئو اردوكاهنه كيتدى . اوراده ، ليه‌ئوسينك اردوكاهنك حالنى بالذات تفتيش ايتمك آرزوسنه دوشدى . يوز قدر سوارى ايله هوآم نهرى بويندن يوقارى چيقاركن بويوك برسيسه طوتولدى . بش بيك كشيدن مركب بردشمن قولنك يانته واردقلرى حالده سيس حسبيله بونى كورميورلردى . سيس آچيلنجه هرطرفدن احاطه ايديلمش اولديغنى كوردى . پك شدتلى برمحاربه وقوعه كلدى . فقط اردوسنك قوماندانلرى امدادينه عسكر قوشديرمش اولدقلرى ايچون بوتهلكه‌دن قورتولا بيلدى . عينى زمانده قراللغنك پايتختى‌ده بويوك برتهلكه كچيردى . بوتون عساكر غوئه‌ى‌چه‌ئوده طوپلانمشدى . تسين‌يام عسكردن تماميله خالى بولونيوردى . قوماندان ليه‌ئوسين بو فرصتدن استفاده ايده‌رك شهرى ضبطه تشبث ايتدى . هوآم نهرينك ديرسكنده بر قول اردو صاقلامشدى . تسين‌يام سكنه‌سى اوراده ايمپراطور عسكرلرينى كورمكدن حيرته دوشه‌رك ديشارى چيقمغه جسارت ايده‌مديلر . اطرافه بعض سواريلر يوللاديلر . كمال اعتنا ايله انسان رسملرى ياپديرتديلر ، سوورلرك اوزرينه قويديلر . فقط اصل شهرى قورتاران شى غايت مبذول ياغمورلرياغه‌رق يوللرك كچيلمز برحاله

کیرمه‌سی اولمشدر . تسینلرك لی‌سوغنغ نامنده‌کی بر قوماندانی معیتنده‌کی عسکرله تسین‌یامه یتیشمك امکانی بولدی ، شهری قابل مدافعه برحاله کتیردی . ایمپراطور اردوسی شهری ضبط ایتمکدن امیدلرینی کسدکاری ایچون داغلیمق اوزره ایدی . قوماندانلر اردویی ضبه موفق اولدیلر . کندیلرینی شهردن تفریق ایدن داغلردن کچیردیلر . بو اثناده چه‌ئوته‌غوئه‌ی په‌ئوچه‌ئو یاخود پکینی ترك ایله معیننده بیك سواری اولدیغی حالده تسین‌یامك امدادینه قوشیوردی . چینغ‌تینغ فو اراضیسی داخلنده هولوهیه‌نك غربنده کائن توموئن کچیدینه کمال سرعتله واصل اولدی . اوراده ایمپراطور اردوسنك داغلری آشه‌رق تسونغ‌جینغ‌ده قرارکاه تأسیس ایتمش اولدیغی خبر آلدی . کوستردیکی سرعت ایمپراطور اردوسنی تسین‌یامه قارشی بسله‌مش اولدیغی تصوردن واز کچمکه مجبور ایتدی . ایکی اردو آراسنده کوچوك برطاقم مصادمات وقوعه کلدی . له‌آملر تان شه‌ئویی آلدیلر . تسینلر یوئه‌یی‌چه‌ئو [١] یی محاصره ایتدیلر . ایمپراطور ، کندی باش قوماندانك حرکاتنی تقبیح ایتدی . چونکه تسینلره هجوم ایدیله‌سنی ایستیوردی . بوندن دولایی قوماندان ، بالضروره معیتنده‌کی اردویی جین چه‌ئو وتیم چه‌ئو قلعه‌لرینك محاصره‌سنه کوندردی . فقط تسینلر طرفندن طرد ایدیلدی ، قاچمغه مجبور اولدی . معیتی ارکانی

[١] بوکون تونغ‌شانغ‌فو ملحقاتندن تقنغ‌هیه‌ن .

اوكنده ، ايمپراطوردن آلديغى امرلرى مؤاخذه‌دن منع نفس ايده‌مه‌مشدى . ايمپراطور سراينده اوتوريور ، دشمنلرك وضعيتى حقنده هيچ برشى بيلمه‌دن تجربه‌سز برطاقم گنجلرله قوماندانلرك خط حركتى حقنده قرارلر اتخاذ ايديوردى .

سنه ۹۱۶ ليه‌ئوسين نامنده‌كى بو قوماندان بر مستحكم موقعه تحصن ايده‌رك اورادن چيقمغه جسارت ايده‌ميوردى . فقط تسينلر قرالنك تسين يامه عودت ايتمكده اولديغى خبر آلنجه غوئه‌ى - چه‌ئو شهرينى محاصره ايچون ايمپراطوردن مساعده ايسته‌دى . ايمپراطور بو اردويه مظاهرت ايتمك اوزره اون بيك كشى ايله ليه‌ئوسينك آرقه‌سى صيرا كيتمك ايچون تان چه‌ئو واليسنه امر ويردى . ليه‌ئوسين بونلرك ايچندن بش يوز كشى تفريق ايده‌رك پوصويه ياتيردى . فقط تسينلر بونلرى مغلوب ايتديلر . ليه‌ئوسين ، غوئه‌ى چه‌ئويه تقرب ايتديكى وقت تسينلرك بوتون اردوسنى متحشد بر حالده بولدى . لى تسون - هيو بالذات اردونك باشنده ايدى . بويوك بر محاربه وقوعه كلدى . له‌آملر مغلوب اولديلر . قوماندانلرى ، هوآم نهرينى گچدكدن صوكره هوآچه‌ئو [۱] يه چكيلدى . فقط تسينلر بو مظفريته نائل اولدقلرى صيراده له‌آملرك ديكر برقوماندانى وام تان على العجله بر مقدار عسكر طوپلايه‌رق كلوب تسين يامه هجوم ايتدى . شهرى كيجه‌لين غافل باصدى . ذاتاً

---

[۱] نام ديكرله‌قوچه‌ئوكه‌بوكون تاميم فو ملحقاتندن په‌ماهيه‌ن .

سورلرك برقسمی ییقیلمش اولدیغی ایچون شهری ضبط ایتمك قولایدی. قوماندان غان قین تسیوئن درحال تای یوئن شهرینه کیده‌رك اوراده چانغ چینغ تیه‌نی بولدی ، بو حادثه‌دن خبردار ایتدی . تسین یام شهرینك مدافعه‌سی لزومنی آکلاتدی . چونکه بو شهرك ضیاعی تسینلر سلاله‌سنك انقراضنی انتاج ایده‌جکدی . بو ایکی قوماندان مقدارلری یوزه بالغ اولان بوتون عائله‌لرینی طوپلادیلر . بو کوچوجك مفرزه ایله کیجه‌لین له‌آملر اردوسنه هجوم ایتدیلر . بونلر قورقه‌رق قاچدیلر . لی‌سوچائو عینی زمانده بش یوز سواری کوندردی . بو قوت اینانلماز درجه‌ده بر سرعت ایله حرکت ایده‌رك تسین یامه کیردی . بونلر کیجه‌لین برخروج حرکتی یاپه‌رق له‌آملری محاصره‌یی رفعه مجبور ایتدیلر .

تسینلر قرالی عسکرلرینه مکافات ویرمکدن زیاده محاربه ایتمکی دوشونیوردی . عسکرلردن برچوغی بوندن دولایی مرلدانیورلردی . حتی بعضیلری له‌آملرك طرفنه کچمشدی . فقط چانغ چینغ تیه بونلرك رئیسلرینی توقیف ایتدیره‌رك اوده عینی حرکته امتثال ایتمسون ملاحظه‌سیله باشنی کسدیردی . له‌آملر ایمپراطوری ، اردوسنك مغلوبیتندن خبردار اولونجه بوفلا کتی ، عائله‌سنك اوغرایه‌بیله‌جکی الك بویوك برمصیبت دیه تلقی ایتدی. تسینلر غوئه‌ی چه‌ئویی، تسه چه‌نویی وصو کره‌لو چه‌ئویی آلدیلر . لی‌تسون هیو بالذات کیده‌رك لینغ جه‌ئویی محاصره

ایتدی . بو صیراده له‌آملر طرفندن سیام چه‌ئونك والیسی بولونان قوماندان بوشهری ترك ایله قاچدی. تسینلرقرالی اونی اله کچیردی ، اداره‌سنی لی‌سویوئنه ویردی .

عینی زمانده ، چینك شمالنده قوتلری پك زیاده آرتمقده اولان قیتان تاتارلری کله‌رك تسینلرك تحت اداره‌سنده بولونان غوئه‌ی‌چه‌ئوشهرینه هجوم‌ایتدیلر . قراللری آپائوقی A-pao-ki صوکره یون چه‌ئو [١] یه قدر ایلریله‌دی . فقط تسینلرك بو شهرك امدادینه کلمکده اولدقلرینی خبر آلنجه چکیلدی . تسینلر قرالی ، له‌آملردن تسانغ چه‌ئو [٢] شهرینی ، صوکره پوئه‌ئی چه‌ئوئی آلدی . اهالیسنك بر قسمی قوماندانه قارشی عصیان ایده‌رك تسینلره تسلیم اولدیلر و متباقی قسمی تحت اطاعته آلمق خصوصنده یاردیم ایتدیلر . بونك اوزرینه ، هوآم نهرینك شمال طرفنده بولونان بوتون یرلر تسینلرك تحت حاکمیتنه کچدی . صوکره لی تسون هیو « او » Ou قرالی ایله بر اتفاق یاپدی . بو قرال ، له‌آملره اعلان حرب ایتدی . تسینلر قرالی ، تسو قرالی‌ایله‌ده اتفاق عقد ایله‌دی . ایمپراطورعنوانی آلمش‌اولان قیتانلر رئیسنی‌ده کندی طرفلرینه جلبه چالیشیوردی . فقط یوللادیغی ین چینغ نامنده‌کی‌سفیری آپائوقی طرفندن حسن معامله کورمدی . برمدت‌سفیری حبس

---

(١) بوکون چانغ ئه‌فویه ملحق پویام هیه‌ن .

(٢) بوکون تاتونغ فو .

ایتدیلر . مؤخراً قیتانلر قرالیچه‌سنك توسطی اوزرینه سربست
براقدیلر . بو سفیر آپائوق ایله کوروشه‌رك بو وحشیلری
دائرهٔ مدنیته ادخاله چالیشدی . اونلرك مملکتلرنده سورلرله
محاط بر شهر بنا ایتدیردی . بو شهرده بر پازار واردی .
اوراده چینلیلر اقامت ایدییورلردی . ویردیکی نصیحتلر
سایه‌سنده قیتانلر همجوارلری اولان قوملر ایچون دهامدهش
بر حاله کلدیلر .

بو قوملر ، چینلینك نصیحت ایتدیکی شیلری قبوله
ایتمکده فائده کوره‌جکلرینی حس ایتدیلر ، چینه عودتنه
مانع اولدیلر . فقط صوکره سفیر قاچمق چاره‌سنی بولدی ،
تسین یامه عودت ایتدی . اوراده خطرکتنی تقبیح ایتدیلر .
حیاتندن قورقدیغی ایچون قیتانلرك نزدینه عودت ایتمکه قرار
ویردی . قیتانلر کندیسنی باش وکیل یاپدیلر . بو باربارلر
چینلیلرك تشویقی اوزرینه براز صوکره چینه کیردیلر . تسینلر
قرلنك برادری وسین چه‌ئو [۱] والیسی لی تسون قوئه‌ی سنه ٩١٧
Li-tsun-kuei طوتدیغی مسلك دولاییسیله بر چوق غیر
ممنونلر پیدا ایدییوردی . لیوون تسین نامنده بر قوماندان
کندیسنی اولدیردی ، قیتانلرك یاننه قاچدی .
بو باربارلری ایمپراطورلغه کیرمکه تشویق ایدن اوایدی .

پکینك شمالنده یدی یوز لی مسافه‌ده یوقوآن نامنده بر

[۱] بوکون پائو غان چه‌ئو .

کچید واردر که بوشوبی [۱] نهری اورادن کچر و صوکره ده کیزه دوکولور. بو کچیددن اعتباراً ده کیزی تعقیب ایده‌رك شمال شرقی‌یه دوغرو غایت دار بر یول واردر. اطرافی یالچین داغلردر. قیتانلرك هجومنه مانع اولمق اوزره بورالرده بر یر قلعه‌لر یاپمشلردی. فقط بو قلعه‌لری حسن حالده محافظه ایتمکی اهمال ایلدکلری ایچون قیتانلر بورادن کچدیلر، پکینه قدر کلدیلر. کندیلریله برابر بر مادهٔ مشتعله‌ده [۲] ده کتیریورلردی. بونی «او» قرالندن [۳] اوکرنمشلردی. بو، یاغلی بر ماده ایدی. صویك ایچنده بیله پارلاردی. بز بوکا غره‌ژوا gregeois آتشی نامنی ویریورز. قالینیقوس Callinicus طرفندن ایجاد ایدلمشدر. اغلب احتماله کوره چینلیلر، چوقدن بری غرب اقوامیله مناسبتده بولوندقلرندن دولایی بونی اوکره‌نمشلردی. قیتانلر بر آز صوکره پکینی محاصره‌سنی ترك ایله لیووه‌ن تسین ایله برلکده سین‌چه‌ئویه دوغرو کیتدیلر. غان‌قین نامنده‌کی والی‌یی مغلوب ایتدیلر. اوچ یوز بیك کشی‌یه بالغ اولان اردولریله چه‌ئوته‌غوئه‌یی فراره مجبور براقدیلر. صوکره تکرار پکینه کلدیلر. لیووه‌ن‌تسین محاصره حرکاتنی اداره ایدییوردی. چه‌ئوته‌غوئه‌ی امداد ایسته‌دی. فقط تسینلر

---

[۱] یوم یم فو داخلنده فونینغ هیه‌نك شرقنده ۲۲ لی مسافه‌ده بر نهر.

[۲] بوکا چین لساننده مم هویه‌ئو دنیلیور که ظالم آتشك یاغی دیمکدر.

[۳] بوراده چه‌قیام ولایتنده چینك بر قرالغی واردی. برطاقم لیمانلرده واردی که اجنبیلر تجارت ایچون اورالره کلیرلردی.

قرالنك پك آز عسكرى واردى . على العجله ، بولونابيلن عسكرلرى طوپلاديلر ، پكينك امدادينه قوشديلر . پكين ايكى يوز كوندن برى محاصره آلتنده ايدى. شهر محاصره‌دن چوق مضطرب اولمغه باشلامشدى . لى‌سويوئن آلتمش بيك عسكرله يوله چيقدى . هر آن قيتانلره تصادف ايده‌بيلمك احتمالندن قورقيوردى. چونكه سوارى قوتلرى پك چوق اولديغى ايچون كندى پياده‌لرينى هرطرفدن احاطه ايتمه‌لرى قابلدى . اشياسنك وارزاقنك ضبط ايدلمه‌سى احتمالندن‌ده پك انديشه ايديوردى. بويله بر شى اولورسه اردوسى محو اولمش ديمكدى . اوچ بيك كشيدن مركب پيشدار قوتيله پكين اوكنه وارديغى وقت قيتانلره تصادف ايتدى . عسكرلر قورقمغه باشلامشلردى . بو قوماندان معيتنه ايكى يوز سوارى آله‌رق ايلرى آتيلدى، دشمنه دوغرو يورودى . مغفرينى چيقاردى ، سوزلرينى ديكلتمك ايچون قامچيسنى شاقلاتدى . قيتانلره ، بلاسبب كلوب حدودلرى تخريب ايتدكلرندن دولايى مؤاخذه‌ده بولوندقدن صوكره قرلك يوز بيك عسكرله اونلرى تأديب ايچون كنديسنى كوندرمش اولديغنى بيان ايتدى . بو قبيل خطابه‌لر چين اردوسنده كثيرالوقوعدر . دشمنلر بو سوزلرى ايشيديرلر وجواب ويريرلر. محاربه آنجق بوخطابه‌لرى ياپان كيمسه‌لر چكيلدكدن صوكره باشلار . آوروپاليلرده بويله برعادت يوقدر . فقط برچوق باربار قوملر بونقطه‌ده

چینلیلری تقلید ایدییورلر . بونی متعاقب وقوعه کلن محاربه‌ده قیتانلر هرطرفدن طرد ایدیلدیلر . تسینلرك اردوسی پکینه کیردی . شهر معروض اولدیغی تهلکه‌دن قورتولدی .

لی‌تسون‌هیو ، قومشولرینك مملکتنه آقینلر یاپمغدن باشقه برشی دوشونمه‌دیکی اثناده حکومتنك بوتون اداره‌سی چانغ چینغ تیه‌نك النده قالیوردی . بو ، عاقل برناظردی . امور مالیه‌یه اعتنا ایدردی . آنجق ارزاق ولوازم طوپلامق ایچون پاره صرف ایدردی . عسکرك هیچ برنقصانی قالمامسنه دقت ایلردی . بوتصرف واقتصادی چوق کره قرالك جانی صیقیوردی . چونکه قرال چالغیجیلره واویونجیلره ویردیکی احسانلرله خزینه‌یی بوشالتیوردی . بوچیلغنجه مصرفلردن دولایی حکمدار ایله ناظری آراسنده اختلافات چیقیوردی . فقط هیچ برزمان بونلر شدید برشکل آلمامشدی . قرال حقسزلغنی نهایت تقدیر ایدردی . مطالعاتی صواب اولان ناظرده مکافات کوروردی . چانغ چینغ تیه‌نك بریکدیردیکی لوازم ، قراله هوآنغ نهرینك برلطف مخصوص الهی کبی تاتی ایتدکلری انجمادندن طولایی اوزرندن کچوب غونه‌ی چه‌ئویی ضبطه کیتمك ایچون امکان تأمین ایتدی . تسینلر قرالی یوله چیقدی . بعض مواقعی ضبط ایتدی . ایمپراطوری لویامه چکیلمکه مجبور براقدی . له‌آملر غائب ایتدکلری شهرلری استرداد ایچون بعض تشبثلرده بولوندیلر . فقط تسینلر قرالی

بونلرك محاربه‌یه طوتوشمق عزمنده اولمایوب كندیسنك اردوسنی ازعاج ایتمكدن باشقه برشی دوشونمه‌دكارینی كورونجه كیدوب اونلره هجوم ایتدی ومغلوبیته اوغراتدی. اوقوجه هوآم نهری قان ایچنده قالدی. ساحلنده كائن اولان استحكاملرك قسم اعظمی اله كچیریلدی. بوموفقیت تسینلر قرالنی یكیدن عسكر طوپلامغه وله آملرك ایمپراطورلقلرینه كیرمكه سوق ایتدی. چه‌ئوته‌غوئه‌ی پكیندن اوتوز بیك عسكرله كلدی. دیكر درت قوماندانده اون بیك عسكر بوللادیلر. دهاقیتان، شه‌غوئه‌ی، توقوهوئن تاتارلری قوللریده واردی بومدهش اردو حركته كلدی. پوچه‌ئوده ایمپراطور اردوسیله قارشیلاشدی. تسینلر قرالی، اردوسنك قوۀ كلیه‌سنی آرقه‌ده براقه‌رق معیتنده برمقدار سواری ایله استكشاف یاپمغه كیتمه‌سنی سوه‌ردی. قوماندانلری اللرندن كلدیكی قدر بوكا مانع اولمورلردی. فقط چوق كره قرال خبرسزجه چیقاردی. بوسفرده دفعات ایله اسیر دوشمك تهلكه‌سنه معروض قالدی.

اوزمان له‌آملر قوماندانلری آره‌سنده عدم امتزاج حكم سوریوردی. ایمپراطور، قوماندانلردن بعضیلرینك تسینلر طرفنه كچمه‌سندن قورقه‌رق برقاچ دانه‌سنی اولدیرتدی. نتیجه‌سنده بعض قاریشیقلقلر چیقدی. بوندن دولایی لی‌تسون هیو، ایمپراطورلغك پایتختنی قولایجه اله كچیره‌بیله‌جكی امیدینه قاپلدی. بومقصدله اون بیك كشی باشنده بالذات ایلریله‌مك

سنه ٩١٨

و پایتختی ضبط ایتمك ایسته‌دی . چه‌ئوته غوئه‌ی مانع اولمغه چالیشدی ایسه‌ده سوزلری برفائده ویرمدی . قرال حرکت ایتدی . دشمن‌ده قرارکاهنی ترك ایده‌رك هولیه‌ئوپویه چکیلمشدی . تسینلر بورایه کیتمك فکرنده ایدیلر . لی‌تسون‌هیو دشمنه‌قارشی یورودی . آرقه‌سندن چه‌ئوته‌غوئه‌ی کلیور ، بوحربك ایی برنتیجه ویرمه‌یه‌جکندن قورقیوردی . مغلوب اوله‌جقلرینه امنیتی واردی . حتی یولده اوغلنه خطاباً بوحربده وفات ایده‌جکنی سویله‌یوردی . تسینلر ابتدا بعض موفقیاته نائل اولدیلر . له آملری پویامه [١] چکیلمکه مجبور ایتدیلر . فقط تسینلرك اشیاسنی نقل ایدن عسکر دشمن اردوسنی کورونجه پکین عساکرینك اوزرینه دوغرو قاچه‌رق بونلرك صفلرینی بوزدیلر . چه‌ئوته‌غوئه‌ی پریشان عسکری طوپلامغه موفق اولامادی . له آملر بوقاریشقلقلردن بالاستفاده هرطرفدن تسین اردوسنی احاطه ایله برچوق ضایعات ویردیردیلر . تسینلر قرالی ، معیتنده قالان برمقدار عسکر ایله کوچوك بر داغی ضبط ایتدی . بوموقع دشمن اردوسنه حاکم ایدی . دشمن سواریسی پویامه کیرمش اولدیغی ایچون پیاده قالمشدی . بونلرك اوزرینه هجوم ایتمکه قرار ویردیلر . دشمن پیاده‌سی غافل باصلدی . آزوقت ایچنده اوتوزبیك دشمن اولدیرلدی . بو مظفریتی متعاقب تسینلر اردوسی ، قرارکاهنه عودت ایتدی . صوکره

---

[١] بوکون شنسی داخلنده تونغ چانغ‌فو ملحقاتندن بوچه‌ئو .

بویامی ضبطه کیتدی . یونامده ایکی قلعه واردی . تسینلر
هوآم نهری اوزرنده انشا ایتدیرمشلردی .

له‌آملرك مغلوبینی تاله‌آم یاخود قای‌فونغ‌فو دنیلن پایتخته سنه ۹۱۹
وارنجه‌یه‌قدر هرکسی دهشت ایچنده براقدی. ایمپراطور لویامه
چکیلمکه حاضرلانیوردی. مع‌مافیه‌ایمپراطورك اردوسی کیدوب
ته‌شینغ چینغ [۱] قلعه‌لرینی محاصره ایتدی . بونلرك بری
شمالده دیکری جنوبده کائن‌ایدی. له‌آملر جنوبده‌کی قلعه‌یه‌هجوم
ایتدیلر. هوهوآن‌اسمنده‌کی قوماندانلری برچوق کوچوك‌قایقلر
یاپدیردی. تسینلرك کوندره‌جکلری قوای امدادیه‌نك مرورینه
مانع اولمق اوزره نهره ایندیردی . بوقایقلر محصورینی پك
ازعاج ایتدیلر . محصورین، بونلری تخریب ایده‌جك اولانلره
بیوك مکافاتلر وعد ایدییورلردی. برقوماندان زرهلی وبالطه‌لی
اوچ یوز عسکر آییردی. بوعسکرله بر کمی‌یه بیندی بالطه‌لرله
دشمن قایقلرینه هجوم‌ایتدی. واونلری طوتوشدیردی. قایقلرك
محو اولماسی له‌آملری محاصره‌یی رفعه مجبور براقدی. صوکره
شمال قلعه‌سنه هجوم‌ایتدیلر. بومناسبتله‌پك‌چوق کوچوك کوچوك
مصادمات وقوعه کلدی . فقط هیچ بر نتیجه حاصل‌اولمادی،
شهر ضبط ایدیله‌مدی . له‌آملر عصیان ایده‌رك تسینلره عرض
تابعیت ایتمش‌اولان کندی‌قوماندانلرندن برینه‌قارشی تشبثلرنده
دها بختیار چیقدیلر . بونی ین‌چه‌ئوده محاصره ایده‌رك شهری

[۱] تامیم‌فو داخلنده قای‌چه‌ئونك جنوبنده .

ضبط ایتدیلر . بحث ایتدیکمز محاربه ایله مشغول اولان تسینلر بوکا امداد کوندره مه مشلردی . مؤخراً هوآملک جنوبنده تسینلرله له آملر آراسنده بر محاربه وقوعه کلدی . ابتدا له آملر احراز مظفریت ایتدیلر . بعض تسین قوماندانلرینی اسیر آلدیلر . فقط صوکره مغلوب وفراره مجبور اولدیلر . بونك اوزرینه تسینلر یویام یاخود پوچه ئو شهرینی تخریب ایتدیلر .

سنه ۹۲۰ بو حربدن صوکره تسینلر قرالی ، خدمتلری کورولمش اولان قوماندانلره مکافاتلر ویردی . لی‌قیه‌ن قیه ، تای‌چه‌ئو والیسی تعیین اولوندی . عینی زمانده له آملرك قوماندانلردن بری توم چه‌ئو و یوفان [۱] الکالریله برابر تسینلره عرض تابعیت ایتدی . له آملر امپراطوری ، توم‌چه‌ئو شهرینه هجوم ایچون قوماندان لیه‌ئوسینی کوندردی . تسینلر قرالی‌ده لی‌تسون‌قانی قارشی یوللادی . بو قوماندن هوآم نهرینی کچدی ، چائو یه یه کیتدی . ایمپراطورك اردوسی اووقته‌قدر تحشد ایتمشدی . تسینلر ابتدا هوآچه‌ئو [۲] یی محاصره ایتدیلر ، بو قلعه‌نك سورلرینی ییقدیلر . صوکره له آملرك اردوکاهنه هجوم یاپدیلر . بویوك بر محاربه وقوعه کلدی . له آملر مغلوب وفراره مجبور اولدیلر .

۹۲۱ له آملر بویوك ضعفه دوشمشلردی . تسینلر حدودلرده‌کی

---

[۱] بوکون شانسی داخلنده یم یام‌فو داخلنده پوچه‌ئو .

[۲] الیوم عینی نامی حائزدر . شنسی داخلنده‌سی غان‌فو یه ملحقدر .

موقعلری کاملا ضبط ایدییورلر ، له آملری محو ایتمك ایستر
کبی کورونیورلردی . اوزمان تسینلر قرالنك چینده حائز
اولدیغی توق «شو» و «او» قراللرینی ایمپراطورعنوانی آلماسی
ایچون مکتوبلر یازمغه سوق ایلدی . پدری وفات ایدرکن
تام سلالهسنه صادق قالماسنی، ایمپراطورلغی اعلان ایتمکه تشویق
ایدنلرك سوزلرینهقاپلماماسنی وصیت ایتمشدی. قرال بوسوزلری
تخطر ایدییوردی. فقط بوتون قوماندانلرفرصتدن استفادهیی
توصیه ایلدکلرندن ایمپراطورلره مخصوص مزیناتی اشترا ایتدیردی.
هوآم چائو طرفندن سیغانفو شهری ضبط ایدلدیکی وقت
غوئهی چهئوده بر بوز بونلری صاقلامشدی. چانغ چینغ تیه ،
تسینلر قرالنك ، ایمپراطورلغی اعلان ایتمك ایستهدیکنی خبر
آلیر آلماز کمال استعجال ایله غوئهی چهئویه کیتدی . پدرینك
اثرینی تعقیب ایتمدیکندن دولایی مؤاخذاتده بولوندی. پدرینك
تعقیب ایتدیکی مسلك عاصیلری تحت اطاعته آلهرق عائلهٔ
ایمپراطوری یه حشمت وقوتنی اعادهایتمکه چالیشمقدن عبارتدی.
تسینلر قرالی، بوتون خلقك آرزوینی بسلهدیکنی، کندیسنك
املی بو اولمادیغنی اوکا آکلاتدی . بونك اوزرینه چانغ
چینغ تیه ایچنی چکهرك تسین یامه چکیلدی . بواثناده قرال
اسکی تام ایمپراطورلغنده کی منصب ورتبك نهاولدیغنی تحقیق
ایتدی . کندی سراینددده بونلری احداث ایدهجکدی .
صوکره ، قیتانلری ایمپراطورلغه جلب ایتمك ایستر کبی کورون

وله آملردن استمداد ایتمش اولان عاصی چانغ وەن لی‌یی تشکیل ایچون عسکر سوق ایتدی . بو عاصی ، یوسکور تولدی . بر مدت صوکره وفات ایلدی . عینی زمانده له آملر ایمپراطوری اردو طوپلایەرق تامیم فو قربنده کائن بر قلعه اولان شمالی تەتسینغ-چینغ شهرینی محاصره‌یه آلدی . لی‌سو یوئن، قای چه‌ئوقربنده چەچینغ [١] دە پوصو قوردی . بردن بره له‌آملره هجوم ایدەرك اونلری مغلوب ایتدی . یکرمی بیك تلفات ویردیردی .

تەتسینغ چینغ قلعه‌لرینی محافظه ایتمەسی منافعی اقتضاسندن بولونان تسینلر قرالی بورایه یکی عسکرلر کوندردی . دیکر بر اردو ایله کیدوب چین چەئویه هجوم ایتدی ایسەده ضبطه موفق اولامادی . بو صیراده قیتانلر پکین جوارلرینه آقینلرینی تکرار ایتدیلر . قراللرینك مقصدی چین چەئویی ضبط ایتمکدی . اوراده کوزللکلرینی مدح ایتدکاری بر طاقم قادینلر بوله‌جغنی امید ایدییوردی . چوچەئویی آلدی . تینغ چەئویه دوغرو یورودی . اکر تسین قرالی علی العجله بر اردو ایله امداده قوشماسه ایدی بوراسی ده ضبط اولونەجقدی .
سنه ٩٢٢ تسینلر قرالی سین‌چینغه واصل اولدیغی زمان قیتانلرك پیشدارلرینه تصادف ایتدی . بونلر شا [٢] نهرینی کچیورلردی . عسکرلری درحال قاچدیلر . قوماندانلر کری دونمەسی فکرنده ایدیلر .

---

[١] تامیم فو اراضیسنده .

[٢] بو نهر پائوتینغ فوداخلنده تسوچەئونك ٢١ لی غربنده‌در .

چونکه له آملر حدودی تجاوز ایتمشلردی . فقط تسینلر قرالی ایلریله‌مکدن کری دورمادی . قیتانلر کندیسنی کورونجه چکیلدیلر . قرال بونلری تعقیب ایله قیتانلر قرالنک اوغلنی اسیر آلدی . بونك اوزرینه بوتاتارلر کیدوب وام‌تو [۱] ده اردوکاه قوردیلر . تسینلر قرالی‌ده اورایه کیتدی . فقط قی تاتارلری کندیسنی اوراده درت بر طرفدن احاطه ایتدیلر . لی‌سو چائو یتیشه‌رك قرالی بو تهلکه‌دن قورتاردی . قیتانلری مغلوب ایتدیلر . یه‌چه‌ئویه قدر قوولادیلر . پك مبذول صورتده یاغان قارلر تاتار اردوسنی بوتون بوتون محو ایتدی . لی تسون‌هیو ، یه‌ئوچه‌ئو یاخود پکین شهرینی قورتاردی ، قیتانلری حدودلرندن قوغدی .

تسینلر قرالی پکین حوالیسنی ترك ایله ایمپراطور اردوسنك محاصره ایتدیکی غوئه‌ی چه‌ئوشهرینك امدادینه قوشمغه مجبور اولدی . تسینلر اردوسنك تقربی اوزرینه ایمپراطور اردوسی چکیلدی . شمالی ته‌شینغ چینغ قلعه‌سی‌او کنده‌ده ایمپراطوراردوسی دها بختیار اولامادی . اردوکاهلری یاقیلدی . پریشان بر حالده چکیلدیلر . دیکر طرفده ، تسینلر قرالی ، چین چه‌ئو شهرینی هنوز ضبطه موفق اولامامشدی . قوماندانلرندن بری شهری محاصره ایدییوردی . شهرده ارزاق قالمامشدی . فقط بو قوماندانك احتیاطسزلغی اوقدر سعی بیهوده بر حاله کتیردی . قوهٔ محافظه

[۱] بوکون پائوتیم‌فو .

غفلةً بر هجوم حركتی یاپه‌رق كندیسنی چانوچه‌ئویه چكیلمكه مجبور ایتدیلر . تسینلر دیكر بر قوماندان كوندرمكه مجبور قالدیلر. بو قوماندانده مقتول دوشدی . عینی زمانده له‌آملر كلوب غوئه‌ی چه‌ئو یاخود غوئه‌ی قیون‌فو شهرینی وجوارده‌كی دها سائر بعض شهرلری آلدیلر. بوندن دولایی ، قان چه‌ئونك غربنده و سیام‌چه‌ئونك جنوبنده كائن اولان بوتون حوالی له‌آملرك تحت اداره‌سنه كیردی . دیكر طرفدن، چین‌چه‌ئو والیسی‌ده تسینلر قوماندانی لی‌سوتسینك اهالندن استفاده‌ایده‌رك یدی بیك كشی ایله بر هجوم حركتی یاپدیردی . فقط كری پوسكورتولدیلر. نیه‌جكلری بولونمایان چین‌چه‌ئو قوای محافظه‌سی تسلیم اولمغه مجبور قالدیلر. والی، چاچه‌ئوسكنه‌سنه تسلیم ایدیلدی. بونلر، والی‌یی نیه‌جك درجه‌یه قدر وحشی ایلری‌یه واردیردیلر. چین‌چه‌ئویه بر والی براقلدی.

۱

تاملر سلاله‌ٔ ایمپراطوریسی

سنه ۹۲۳ — او سنه ابتداسنده تسینلر قرالی بعض قوماندانلر تعیین ایتدی. صوكره لوچه‌ئو والیسنك عصیانیله مشغول اولدی . بو والی، شهری له‌آملره تسلیم ایتمشدی . مع‌مافیه بوعكسیلك تسینلر قرالنی غوئه‌ی‌چه‌ئو شهرنده ایمپراطورلغنی اعلان ایتمكدن

منع ایده‌مدی. تشکیل ایتدیکی سلاله‌نك تام [۱] نامنی طاشیماسی آرزوسنی اظهار ایلدی. بوندن صوکره آرتق بو سلاله‌دن بو نام آلتنده بحث ایده‌جکز. اجدادلرینه قربان کسمك ایچون بر یر انتخاب ایتدی. یکی بر سلاله تأسیس ایدن چین ایمپراطورلرینك عادتی موجبنجه اجدادلرینه ایمپراطور و ایمپراطوریچه عنوانی ویردی. شرق پایتختنی غوئه‌ی چه‌ئوده تأسیس ایده‌رك بوکا هینغ تام‌فو نامنی ویردی. غرب سراییده تای یوئن‌فو شهرنده ایدی. چین‌چه‌ئونك اسمی چین تیم‌فویه تبدیل ایدیلدی. شمال سراییده یکی ایمپراطور بوراده تأسیس ایله‌دی. یکی ایمپراطور او زمان اون اوچ ولایته مالکدی. بونلرده اللی چه‌ئو واردی. بو تاریخدن اعتباراً مورخلر لی‌تسون هیویه چوآم تسونغ نامنی ویریرلر. اونك ایمپراطور عنوانی بو ایدی.

قیتانلر دفعات ایله یه‌ئوچه‌ئو جوارلرینه آقینلر یاپمشلردی. له‌آملر غوئه‌ی چه‌ئو شهرینی آلمشلردی. لوچه‌ئو شهری عصیان ایتمشدی. ایشته بو یکی ایمپراطورلغك وضعیتی بو مرکزده ایکن یون‌چه‌ئو قوماندانلرندن بری تاملرك نزدینه التجا ایده‌رك بیکدن زیاده بر قوهٔ محافظه‌یه مالك اولمایان لوچه‌ئو شهرینك آز بر مدت ایچنده ضبط اولونه‌بیله‌جکنی خبر ویردی.

---

[۱] مورخلر بوکا هه‌ئوتام دیرلرکه مؤخر تاملر دیمکدر. بر مدت اول محوایدلمش اولان تام سلاله‌سندن بوصورتله تفریق ایدرلر.

تسینلر قرالی یاخود دها دوغروسی تاملر ایمپراطوری ایتس بیك کشی ایله اورایه کیتمك اوزره لی‌سویوئی مأمور ایتدی. کیجه‌لین سورلره قدر یاقلاشدیلر. شهر اهالیسی هیچ فرقنه وارمادی. نوبتجیلر اولدیریلدی شهره کیریلدی. فقط قوماندان اوفاجق تخریبات اجراسنی بیله منع ایتدی. بو شهرك سقوطی له‌آملر ایمپراطورینه بك کدر ویردی. درحال اردولرینی طوپلایه‌رق اونلری جنوبی ته‌شینغ چینغ قلعه‌سی اوزرینه کوندردی. تاملر ایمپراطوری بو قلعه‌نك امدادینه قوشدی. فقط محافظه‌سنی شه‌ئوئین‌ه براقدی. اوده اهمالکارلغی یوزندن قلعه‌نك دشمن النه دوشمه‌سنه سببیت ویردی. بونك اوزرینه له‌آملر، تاملرك الکاسنه کیردیلر. چونکه بوتون حدودلری آچیق بر حاله کلمشدی. بو یوزدن بر چوق مواقعی ترکه مجبور اولدیلر. مع مافیه له‌آملر یام‌لیه‌ئوچینغ [۱] اوکنده موفقیتسزلکه اوغرادیلر. بوراسنی ضبطه موفق اولامادیلر. صوکره هر طرفدن پوسکوزتولدیلر. تسه‌چه‌ئونك ضبطی اونلرك بو ضیاعلرینی تلافی ایده‌بیلیر برشی دکلدی. باشلیجه قوماندانلرندن بریده تاملرك نزدینه التجا ایله اونلره له‌آملر ایمپراطورلغنك وضعیت حقیقیه‌سنی آکلاتدی. بو صورتله له‌آملرك انقراضنی اکمال ایتدی.

---

(۱) بوکون شانتونغ داخلنده تونغ‌پیم‌فو سنجاغنده تونغ‌هوهیه‌ن قربنده بر قلعه‌در.

تاملر ایمپراطوری تەشینغ چینغ شهرینی غائب ایتدکدن صوکره، یکی بر محاربەیه کیریشمك ایچون بر چوق ارزاق تدارك ایدییوردی. فقط متمادی محارباتدن یورغون دوشمش اولان تبعەسی قاچیورلردی. آلتان ویرکولر مصارفه کافی کلمیوردی. دیکر طرفدن قیتانلر شمال طرفلری تخریب ایدییورلردی. جنوبده لەآملر بویوك بر محاربه حاضرلغنده بولونیورلردی. مقصدلری تاملر ایمپراطورلغنی تماماً محو ایتمکدی. یأس و اندیشه ایچنه دوشن ایمپراطور لیتسونهیو اتخاذ ایدیلەجك قرار حقنده مذاکراتده بولونمق اوزره قوماندانلرینی طوپلادی. بعضیلری، لەآملرله صلح یاپمنی، محافظەسی مشکل اولان یونجەئو شهرینی اعاده ایدەرك مقابلنده اوەیچەئو و لییام شهرلرینی ایستەمکی تکلیف ایتدیلر. فقط بو مطالعه ایمپراطورك خوشنه کیتمدی. یونچەئو شهری ترك یدیلەجك اولورسه تاملرەتوجەایدەجك محجوبیتدن قورتولمق ایچون بوراسنی مدافعەیه قرار ویردیلر. درحال اورایه عسکر کوندرلدی. لەآم اردوسنه هجوم و مغلوب ایتدیلر. قوماندانلری ین چانغ فرار اثناسنده آتندن دوشدیکی ایچون اسیر ایدیلدی. اردونك ارکانندن ایکی یوز کشی دها اسیر دوشدیلر. قوماندان ین چانغ، تاملر ایمپراطورندن غایت محقرانه بر لسان ایله بحث ایدییور، اوکا چوجوق و باربار دییوردی. ایمپراطور حسن معامله ایله بونی کندی

طرفنه جلب ایتمك ایستەدی . اونك مزیتلرینی ، فنون حربیەدەکی مهارتنی بیلیوردی . یارەلرینی صاردیردی ، تسلی ایچون قوماندانلرندن بعضیلرینی یاننه یوللادی . فقط بوقوماندان لەآملر ایمپراطورینه اوقدر مدت صادقانه خدمتدن صوکره شیمدی تاملرك تبعەسی اولمغه بردرلو راضی اولامادی . ایمپراطور بوقوماندانی کندینه جلب ایدەمدیکندن دولایی پك اسف ایتدی . چونکه بوکا موفق اولورسه لەآملرك انقراضی محقق برحاله کلەجکدی . صوك درجەده ناچار قالنجه اعدامنی امر ایتدی . صوکره تاملر اردوسی تساٸوچەٸو اوزرینه یورودی . شهرك والیسی تسلیم اولدی .

لەآملر ایمپراطوری ، قوماندانك وفاتنی وتاملرك ورودینی خبرآلنجه بویوك برکدرەمستغرق اولدی . آرتق ایمپراطورلغك ألندن کیدەجکنده شبهەسی قالمادی . نەیاپیلەجغی حقنده برقرار ویرەمەین بوتون ناظرلری بوحکمدارك وعاٸلەسنك عاقبتی حقنده کوز یاشلری دوکیورلردی . ایمپراطوره بعض مؤاخذاتده بولونمقدن کری قالمادیلر . پایتختنده الآن برمقدار عسکر واردی . فقط لەآملر ایمپراطوری ، برادرلرینك بوفلاکتدن استفاده ایله قاریشقلق چیقارمالرندن قورقدیغی ایچون بوقوۀ محافظەیی اوزاقلاشدیرمغه رضا کوسترەمدی . سورلر اوزرینه اجنبی عسکرلری اقامه ایتدی . عاٸلەسی ارکانندن شبهه ایتدکلرینی اعدام ایتدیردی . صوکره ، بویوك

براردو طوپلامق فکریله لویامه چکیلمکی دوشوندی . فقط بوتصوریی قوماندانلری تصویب ایتمدیکی ایچون ایمپراطورلق مزیناتنی چیقاردی . کیزلی بریره صاقلادی . کیجه کوندوز حالندن تظلم ایله امرار وقت ایتمکه باشلادی . صوکره قوماندانلردن برینه کندیسینك باشنی کسمه‌سنی سویله‌دی . بوقوماندان بوامره اطاعت ایتمك ایسته‌مه‌یه‌رك ایمپراطوری اولدیرمکدن ایسه کندیسنی اولدیرمکی ترجیح ایتدی . ایمپراطور مانع اولدی . برلکده أولمك ایسته‌دیکنی سویله‌دی . بونك اوزرینه قوماندان ایمپراطوری أولدیردی، صوکرہ انتحار ایتدی .

بو اثناده تاله آمه یاقلاشمش اولان تاملر اردوسی بوپایتخته کیردی . برآز صوکره تاملر ایمپراطوری‌ده کله‌رك شهره تصرف ایتدی . چینلیلرك سجیه‌سی موجبنجه برچوق قوماندانلر یکی ایمپراطوره عرض بیعت ایتمکدن ایسه انتحاری ترجیح ایتدیلر . امری آلتنده اللی بیك عسکر بولونان قوماندان قیائی تسلیم اولدی . تسلیم اولمق ایسته‌مه‌ینلردن بعضیلرینك تکمیل افراد عائله‌سی سوندیرلدی . له‌آم سلاله‌سنك اجدادلرینه مخصوص صالون ییقلدی . بوسلاله ایمپراطورلرینك ایمپراطور عنوانلری رفع اولوندی . بوأونولرك هپسی عادی بر فرد حالنه ایندیلر . کلوب عرض تسلیمیت ایدن سائر قوماندانلر ووالیلر مأموریتلرنده ابقا ایدیلدیلر . لی‌تسون هیو حالا ممنون دکلدی . انتقامنی دها ایلری‌یه واردیرمق، له‌آم ایمپراطورلرینی

سنه ۹۲۳

مزارلرندن چیقاره‌رق یاقمق ایسته‌یوردی . فقط بونك بی فائده اولدیغی آکلاتدیلر . چونکه ذاتاً اولمشلردی . عائله‌لری ده سونمشدی . بو مزارلر هونان‌فو سورلرینك جنوب شرقیسنده ایدیلر. بونلرك خارج قسملرینی تخریب ایله اکتفا ایده‌رك اوزرینه آغاج دیکدیلر . بونك اوزرینه تسو و « او » قراللری تاملر ایمپراطورینه سفیرلر کوندردیلر ، اوندن بعض عنوانلره نائل اولدیلر . دها بر طاقم له‌آم قوماندانلری ده کله‌رك عرض تسلیمیت ایتدیلر. صوکره ایمپراطور مقدارلری پك چوق فضله اولان بو قوماندانلر آراسنده بر تنسیقات یاپدی. شمال سرایی لغو ایله‌دی . سی‌غان‌فویه غرب پایتختی نامنی ویردی . اسمنی قیم تیائو فویه چویردی . پایتختی هونان ولایتی داخلنده لویامه نقل ایتدی . « او » قرالنك سفیرلرینی بوراده قبول ایلدی .

بو ایمپراطورك اطرافنده چالغیجیلردن باشقه کیمسه یوقدی . بونلره بویوك هدیه‌لر ویریور ، ایمپراطورلغك اك یوکسك مناصبنی بخش ایله‌یوردی. بو حرکت بر چوق مرلتیلره میدان ویردی . اجنبیلر ، ایمپراطوری بوندن دولایی محقر کوردیلر. عرض تعظیمات ایتمك اوزره لویامه کلمش اولان قائوق چانغ [۱] نامنده کوچوك بر قرال حس ایتدیکی نفرتی علناً بیان ایتدیکی ایچون ایمپراطور بونی توقیف ایتدیرمك ایسته‌دی .

---

[۱] قینغ نان قرالی ایدی .

فقط هنوز ایمپراطورلغنی یکی اعلان ایتمش اولدیغنی ، سائر خراجگذار پرنسلر سرایه آنجق اقربالرینی کوندردکلری حالده بو بالذات کلدیکندن دولایی حقنده دها رعایتکارانه داورانمق ایجاب ایتدیکنی ، اوکا کوستریله جك معامله نك دیکرلرینی عرض انقیاده سوق ایله یه جکنی سویله یه رك ایمپراطوری بو فکرندن واز کچیردیلر . قائوق چانغ توقیف ایدیلمدی ایسه ده ایمپراطوردن غیر ممنون بر حالده عودت ایتدی .

سنه ٩٢٤

قیتانلر پکین طرفلرینه آقینلرینه تکرار باشلادیلر . فقط قوماندان لی سویوئن بو شمال ولایتلرینك امدادینه قوشه رق اونلری چکیلمکه مجبور ایتدی . عینی زمانده قی قرالی لی مه ئو چین ، تاملرك لویامی ضبط ایتدکلرینی خبر آله رق کندیسیده تجومه معروض قالمق قورقوسیله اوغلی قی یه ن ی یکی ایمپراطوره یوللادی ، و بر کولر تقدیم ایتدی وتحت تابعیته کیردیکنی سویله دی . ایمپراطور یکیدن بعض قوماندانلر تعیین ایتدی . فقط بو، اردو آراسنه نفاق دوشورمکدن باشقه بر شیئه یارامادی . چونکه دها اسکی قوماندانلرله آرالرنده حکم ونفوذ وتقدم کورولتولری چیقدی . بوندن دولایی بویوك قاریشیقلقلر ظهور ایتدی . بر آز صوکره ایمپراطوریچه لویامه کلدی . چوآم تسونغ هنوز له آملره مربوط قالان بوتون قوماندانلری عرض انقیاده تشویق ایچون بوتون ممالکنده عفو عمومی اعلان ایتدی . لی مه ئو چینه تسین قرالی عنوانی ، قائوق چانغه تان یم قرالی

عنوانی ویردی ودها بعض قوماندانلره برطاقم مناصب توجیه ایله‌دی . بوزولمش یاخود تقلید ایدلمش اولان اوزان واکیالی تفتیش ایتدیردی . بو امپراطورك حیثیتی اخلال ایدن شی برطاقم چالغیجیلره غایت یوکسك مناصب بخش ایتمسی ایدی . لوچه‌ئو شهرینك عصیانی اوزرینه ایی برحالده بولونمایان بوتون قلعه‌لری تخریب ایتدیردی . قیتانلر بو صیراده پکین طرفلرینه ینه هجوم ایتدیلر .

قوآچه‌ئو، شاچه‌ئو سکنه سیله تیبتلیلر او زمان تسائونی قین نامنده بر رئیسك اداره‌سی آلتنده ایدیلر . بو رئیس ایمپراطوره عرض تابعیت ایتدی . ایمپراطورده اوکا برعنوان ویردی . صوکرا ایمپراطور لوچه‌ئو شهری اوزرینه یورویه‌رك تحت اطاعته آلدی . سدلر یاپمق وله آم جوارلرینه فیضان ایتمش اولان صولری دوردیرمق ایچون عسکرلر کوندردی . فقط بو انشاآتی اکمال ایدیله‌مدی . ایمپراطور پك بیهوده مصرفلر یاپیوردی . هله ایمپراطور اولدقدن صوکره ذوقندن باشقه برشیله مشغول اولمامغه باشلامشدی . برناظر خلقی ویرکولر آلتنده ازدیکنی ، یاپدیغی آولرده تارلالری خراب ایتدیکنی ، خلقی هیچ دوشونمدیکنی مقام مؤاخذه‌ده ایمپراطوره سویله‌دی . قیوئه قرالی ده ایمپراطوره عرض تعظیمات ایتدی . قیتانلر غوئه‌ی چوئه‌یی یغما ایتدیلر . او زمان بو قوملر غایت ذی قدرت ایدیلر . شمال غربیده‌کی بوتون باربارلر کندیلرینه تابعدی . معمافیه آموز نهری طرفلرنده ساکن اولان موقو

سنه ۹۲۵

تاتارلرینك اونلره ویركو كوندرمەلرینــه مانع اولامادیلر . بوتاتارلرك او زمان اواولح Ou-oullh نامنده برقراللری واردی. قیتانلر تكرار پكین جوارلرینــه آقینلر یاپدیلر . عینی زمانده ، بونلرك قدرتندن قورقان موقولر ، نیوچەلر ، قیلر ، قورەلیلر كبی بوتون شمال شرقی قوملری ایمپراطورك حمایەسنەاستناد ایتمك ایستەدیلر. غرب طرفنده توقوهونەلرحتیاوزمان هوئەن هیای نامندەبر رئیسلری بولونان توركاربیلەایمپراطورەسفیرلر یوللادیلر. ایمپراطور ، قیتانلرك آقینلرینی منع ایچونلیسویوئنی برمقدار عسكرله شماله كوندردی .

تاملر ایمپراطورلغه صاحب اولدقدن صوكره ، كوچوك هان قرالی كندی الكاسنك الدن كیدەجكی قورقوسـنه دوشمشدی .یكی ایمپراطورك قدرتی حقیقتدەنەاولدیغنی آكلامق نیتیله اوكا برسفیر اعزام ایتدی . سفیر ، تاملرك احوالی حقنده كیزلیجه معلومات طوپلامق وظیفەسـیله مكلفدی . بوصورتله ایمپراطورك مغرور ، سفاهتە دوشكون بر حكمدار اولدیغی ، امور دولته هیـچ اهمیت ویرمەدیكنی اوكرەنجه ایمپراطورله مناسباتی كسدی. اوندن هیـچقورقماز كبی كورونمكەباشلادی. حكمدارك فضایحندن دولایی دولتك ضعیف بولوندیغنه امنیت كتیرمشـدی . ذاتاً تكمیل چین قطعەسی ایمپراطوره تابع دكلدی . بعض ولایتـلرده غایت ذیقدرت قراللر واردی . ایمپراطورلغك او وقت بولوندیغی وضعیت ، بویوك برطاقم

حکمدار سلاله‌لرینه مالك اولان آوروپانك حالنه تشبیه ایدیله‌بیلیردی . همان آوروپا قطعه‌سی قدر واسع اولان چین آوروپا قطعه‌سنده‌کی قراللقلر قدر بویوك وذی‌قوت حکومتلره مالکدی . او زمان ایمپراطور عنوانی قوروبرلافدن عبارتدی . بوعنوانی طاشییان حکمدار حربی سوردی . حائز نفوذ اولمغه پك اهمیت ویریردی . نفوذ و اقتدارینی ناظرلرینه تودیع ایتمکدن خوشلانمازدی . فقط بونی چالغیجیلرك النه براقمقده برمحذور تصور ایتمیوردی چالغیجیلرك خوشنه کیتمه‌ین بویوك قوماندانلر یاعزل ایدیلیورلریاسرایدن اوزاقلاشدیریلیورلردی . بو ایمپراطورك زمان اداره‌سنده حائز نفوذ اولان خادم آغالری‌ده حکومتی تخریب ایتمکدن خالی قالمایورلردی . حکم ونفوذلرینی آرتیرمق ایچون سرایه برچوق مستفرشه ادخال ایدییورلردی . بوندن دولایی کندیلرینك وجودلرینه لزوم حس ایتدیرییورلردی . ایمپراطور نه قدر سفاهته دالارسه اونك امنیتنی ، ضعفنی اوقدر چوق سؤ استعمال فرصتی بولیورلردی . متروك بعض سرایلره کیجه‌لری برطاقم پریلر کلدیکنی ایمپراطوره سویله‌یه‌رك بورالرده اسکان ایچون خلقدن اوچ بیك قیز طوپلامق مساعده‌سنی آلدیلر . بو صافدل ایمپراطور بو دورلوتلقیناته قولایجه قاپیلیوردی . یانـنده بر بونز واردی‌که روزکارلره ، یاغمورلره حاکم اولدیغی ادعاسنده ایدی . حضورنده بو بونزی اوتورتوردی . ایمپراطورلغك بویوك قوماندانلری کلدکلری

وقت بونزی سلاملامغه مجبور ایدیلر . یالکز قوئو تسونغ تائو بونی اجرادن امتناع کوسترمشدی . بو صیراده بیوك برقوراقلق ظهور ایده‌رك لویامه قدر تأثیراتی حس ایتدیردی . بونزی یاغمور یاغدیرمغه اجبار ایتدیلر . بونز اون کون الندن کلنی یاپدیسه‌ده بر دورلو یاغمور یاغدیرامادی . بونك اوزرینه، تهدیداتدن قورقه‌رق قاچدی وقورقوسندن أولدی. صوکره یاغمورلر باشلادی، یتمش بش کون دوام ایتدی . بوتون نهرلر طاشدی . ایمپراطور یازین سرین سرین اوتورمق اوزره ، خادم آغالرینك توصیه‌سی ایله بر چوق انشاآت ایچون پاره‌لر اسراف ایدییوردی . امور مالیه‌یه نظارت ایله مکلف اولانلر، له آملری محو ایچون اوغراشدیغی صیره ده هوانك صیجاقلغنه بو قدر اهمیت ویرمدیکنی، شیمدی‌ده او صورتله حرکت ایتمه‌سی لازم کلدیکنی ، خزینه‌لری اردونك اعاشه‌سی ایچون صاقلامق ایجاب ایتدیکنی سویله‌مك جرأتنده بولوندیلر . ایشته بوحکمدارك زمان سلطنتنك قسم اعظمی بوصورتله کچدی . ناظرلری متصل اخطاراتده بولونیورلردی . فقط بردورلو دیکله‌مك ایسته‌میوردی .

سرایده بویله نفاقلر حکمفرما اولمقله برابر ایمپراطور «شو» یاخود سه‌چوئن قراللغی ایله حرب ایتمك ایسته‌دی . قوماندان اولمق اوزره فی‌قیه‌یی وقوئو تسونغ تائویی تعیین ایتدی . بوقوماندانلر یوللری اوزرنده‌کی بوتون مواقعی ضبط

ایده‌رك سەچوئن داخلنده چینغ ئویه قدر ایلریله‌دیلر . شو قرالی بورایه چکیلمشدی . ایمپراطورك قوماندانلرینه عرض تسلیمیت ایتدی . قوماندانلر بوپایتخته کیردیلر . شوقراللرینك بوتون ممالکی تاملره تابع اولدی . تقریباً ایکی یوز قرق شهردن ترکب ایدییوردی . بو مظفریتك شرفی کیمه عائد اولدیغی تعیین ایچون آرالرنده منازعه ایدن قوماندانلره ایمپراطور مکافاتلر ویردی . بو مناسبتله بو قوماندانلر برچوق کورولتو ایتدیلر . ایمپراطورك نزدنده بربرلرینی کوزدن دوشورمکه چالیشیورلردی . بوصیراده بویوك بر قیطلق ظهور ایتمشدی . خلق پك پریشان اولمشدی . ولایتلر بوشالمشدی . پك چوق کشی تلف اولدیغی حالده ایمپراطور هیچ اهمیت ویرمیوردی . نهایت قوماندانلرینك اصرار شدیدی اوزرینه بو مصائبه چاره‌ساز اولمغی دوشونمه‌یه باشلادی . ناظرلردن بری وقتیله ویرکولر ایمپراطورك خزینه‌سنه اورادن چیقمق ایچون کیردیکنی ، محارباتك زراعتی اهمال ایتدیره‌مدیکنی و بوندن دولایی نه فیضانلردن نه قوراقلقلردن بر اضطراب چکیلمه‌دیکنی سویله‌دی . ایمپراطور برطاقم امرلر ویردیسه‌ده هیچ بری اجرا ایدلمه‌دی . ایمپراطور هپ خادم آغالرینك النده ایدی . خادم آغالری چکیندکلری ناظرلردن کافه‌سنی ایمپراطورك نظرنده اکه‌لیورلر ، کوزدن دوشوریورلردی . حتی سه‌چوئن داخلنده ظهور ایتمکه باشلایان قاریشقلقلری تسکین وظیفه‌سنی کندیلرینه

تودیع ایده‌جك درجه‌ده قوماندانلرك حقوقنه تجاوز ایتدیلر.

ایمپراطورلغك بیوك قوماندانلری بو خادم آغالرینه قارشی سنه ۹۲۶
بسله‌دکاری خصومتدن باشقه بربرلریله‌ده حسن امتزاج ایتمیورلر
بربرلرینك کوزلرینی اویمغه چالیشیورلردی. فی قیه، قوئوتسونغ،
تائونی اولدیرتدی. حکمدار بو فنالقلره چاره دوشونمکی اهمال
ایدییور، بر شرقی اونی دها چوق مشغول ایله‌یوردی. قدیم
شو قرالی بر شرقی بسته‌له‌دیکی ایچون غایت مهم بر موقع
قوماندانلغنه نائل اولدی. ایمپراطور صوکره قوئوتسونغ تائونك
و دها سائر بعض قوماندانلرك بوتون عائله‌سنی اولدیرتمك
ایسته‌دی. لی‌سویوئنك تحقیق احوالی ایچون امرلر ویردی.
بو قوماندانك دوستلری کیزلیجه اوکا میداندن چکیلمه‌یی،
سرایده کورونمه‌مه‌یی نصیحت ایتدیلر. چونکه سرایده کورونه‌جك
اولورسه دشمنلری کندیسنی اولدیرته‌جکلردی. فقط بو قوماندان
نه اللهه نه انسانلره قارشی هیچ بر کناه و قباحت ایشله‌مه‌مش
اولدیغنی، هیچ بر شیدن قورقمادیغنی، هر شیئه متوکلانه منتظر
بولوندیغنی جواباً سویلدی. ایمپراطورك بو حرکتی بر طاقم
عصیانلر تولیدندن خالی قاله‌مازدی. فی الحقیقه چوق کچمه‌دن
هر طرفده عصیان ظهور ایتدی. ایلك قیام پوتو یاخود تامیم‌فوده
وقوعه کلمشدر. سه‌چوئن عصیانی ایسه دها مهم ایدی. شو
قراللغك فاتحی کبی تلقی ایتدیکی قوئوتسونغ تائونك وفاتندن
منفعل اولان لی‌شائوشین، ولایتده‌کی بوتون ارکان وقوماندانلری

طوپلادی. ایمپراطورك، شوقراللغنی محو ایتدکدن، ایمپراطورلغی اله کچیردکدن صوکره کندیسنه او قدر بیوك خدمتلر ایفا ایتمش اولان قوماندانلری سراینه جلب ایدوب اولدیرتمه‌سی نه قدر منفور بر حرکت اولدیغنی ایضاح ایتدی. هر کس سلاحه صاریلدی. لی‌شاشین او ولایتك قوماندانی اعلان اولوندی. معیتنده اللی بیك کشی طوپلانمشدی. پوتو شهری الآن مقاومت ایدییوردی. محاصره ایچون کوندریلن اردو بو قلعه‌یی ضبطه موفق اولامامشدی. قوئوتسونغ تائونك دیکر بعض طرفدارلری ده سلاحه صاریلمق ایسته‌دیلرسه‌ده بر فرقه تشکیل ایتمه‌لرینه وقت براقمادیلر. توقیف و اعدام ایدیلدیلر. قوماندان لی‌شاتویونغ ایکنجی دفعه اوله‌رق پوتو اوکنه کلدی. کندیلرینك عفو ایدیله‌جکلرندن امیدلرینی کسمش اولان محصورین پك درجه‌ده معندانه مقاومت کوستریوردی. ایمپراطور علی العجله سرایه کلمسی ایچون قیقیه‌یه امر کوندردی. فقط بو قوماندان لی‌شائوشین ایله برلکده عصیان ایتمشدی. عینی زمانده هینغ‌چه‌ئو، تسانغ‌چه‌ئو شهرلرینك و دها سائر بعض شهرلرك عصیان ایتدکلری خبری آلیندی. سرایه کلان خبرلر هپ بو قبیلدندی. ایمپراطور، پوتو شهرینه بالذات هجوم ایتمکه حاضرلانیوردی. ناظرلری ایسه پایتختندن آیریلماسنی هیچ تنسیب ایتمدیلر. لی‌سویوئی‌یی کتیرتمه‌سنی توصیه ایلدیلر. بو قوماندان درحال پوتو سورلری اوکنه کیتدی. شهر ضبط اولوندی. عاصیلر آنجق

دوچار اولدقلری سوء معامله حسبیله ومنحصراً حیاتلرینی قورتارمق فکریله سلاحه صاریلمشلردی. عینی زمانده سوچوئنه چین هوآن قوماندانسنده باشقه عسکرلرده کوندردیلر. بو قوماندان لی شائو شینی، هان چەئو [۱] قربنده مغلوب ایتدی. بو شهرك اطرافنده سور اولمادیغی ایچون عاصیلر علی العجله دیوارلر یاپەرق تحصن ایدییورلردی. فقط ایمپراطور اردولری بونلری طوتوشدیردی. لی شائو شین قاچمق تشبثنده ایکن یاقەلاندی.

ایمپراطور اوقدر چوق مصرفلر اختیار ایدییوردی که اونك حسن محافظەسی ایچون الزم اولان مصارفه پارەقالمایوردی. ناظرلر آزلق احتیاجات دولت ایچون پاره بولاماز اولدیلر. قوماندانلر سرایدەکی خزینەلری بوشالتمغی توصیه ایدیورلردی. ایمپراطور راضی اولدیسەده ایمپراطوریچه ممانعت ایتدی. عینی زمانده، پوتو شهرینی ضبط ایتمش اولان ایکی قوماندان، لی سویوئن ایله لی شائو یونغ، بربرلرینه داریلدیلر. لی شائو یونغ دیکر قوماندانی دشمنله اوزلاشدی دییه اتهام ایتدی. ایمپراطور بوسوزلره اهمیت ویردی. لی سویوئنی سرایه دعوت ایتدی. برچوق لطفلره غرق ایلەیەرك کندیسنه بر اوغل معاملەسی کوستردی. بوتاریخدن اعتباراً بو ایکی قوماندان دائما بربرلرینه ضد قالمشلردر. فقط ایمپراطور اعتماد جائز اولمایەجق برحکمدار اولدیغی ایچون لی سویوئن قورقمقدن کری

[۱] چینغ توفو ملحقاتندن.

قالمایوردی . شه‌قیم تام بوقوماندانه مدافعهٔ نفس دوشـونمه‌سنی توصیه ایتدی . بونی دها موفقیتله یاپه‌بیلمك ایچون اوچ یوز سواری ایله کیدوب تاله‌آمی ضبط ایتمکی تکلیف ایله‌دی . لی‌سویوئن آز وقت ظرفنده کندی طرفدارلری اولان قوماندان وضابطلری اطرافنه طوپلادی، اونلرك باشنه کچدی . ایمپراطور عصیانی توقیف ایچون بالذات سفره چیقمق ایسته‌دی . چالغیجیلر واویونجیلر دها اول شوقرالنی اولدیرتمه‌سنی توصیه ایتدیلر . چونکه بوقرالك دوستلرینك ایمپراطورلق داخلنده‌کی قاریشقلقلر - دن استفاده‌یه قیام ایتمه‌لرندن قورقیورلردی . ایمپراطور صوکره لویامدن چیقدی . کیدوب ق‌شوی نهری ساحلنده قرارکاه تأسیس ایتدی . لی‌سـویوئن اوزمان لی‌یامده ایدی . اورادن تاله‌آمه کیده‌رك بو موقعی اله کچیردی . بوشهرك خبر سقوطی واصل اولونجه ایمپراطور عساکری داغیلدیلر . ایمپراطورك معیتنده‌کی یکرمی بش بیك کشیدن آنجق اون بیك قالمشدی . ایمپراطور قاچان عسکرلردن بعضیلرینه تصادف ایده‌رك اونلری کندیسیله برلکده لویامه کلمکه تشویق ایتدی . برچوق وعدلرده بولوندی . فقط آنلر بووعدلرك قیمتی قالمادیغنی سویله‌یه‌رك ایمپراطورك سوزلرینی رد ایتدیلر . بوتون بوعسـکر لی سویوئنه التحاق ایتدی . اوده اونلرله برابر ایلری‌یه یورودی .

ایمپراطور یولده اولدیغی اثناده اردوکاهنده بویوك برقیام وقوعه کلدی . ایمپراطورلغـك الك بویوك رتبه‌لرندن برینی

توجیه ایتمش اولدیغی قوئوتسونغ قیەن نامنده بر چالغیجی قومانداسی آلتنده بولونان عسکرلرله کلوب ایمپراطورك بولوندیغی شهرك قاپیسنه هجوم ایتدی . ایمپراطور سفرەده ایدی . کورولتویی ایشیتدی . قوماندانلردن برینی چاغیردی . عاصیلر قاپی‌یی طوتوشدیرمشلر ، شهره کیرمشلردی . بوتون قوماندانلر قاچدیلر . یالکز اون ایکیسی برلشەرك قاریشقلغی تسکینه و ایمپراطوری مدافعەیه چالیشدیلر . فقط راست کله آتیلان بر اوق ایمپراطوره اصابت ایدەرك اونی أولدیردی . صوکره نعشنی آلدیلر . یاننده بولدقلرینی بوتون آلات موسیقیه ایله برلکده یاقدیلر . سرایی‌ده طوتوشدیردیلر . هرطرفی یغما ایتدیلر . ایمپراطورلغه نائل اولمادن اول دائما اردوسنك باشنده بولونان بو حکمدار ایشته بویله برعاقبته اوغرادی . اوجە اوزون براوبقویه دالمامق ایچون بوینه کوچوك برچنغراق باغلاردی . فقط صوکره ایمپراطور اولونجه عطالته ترك نفس ایتدی . برسورو مصاحبلر ، دالقاووقلر ، طفیلیلر آراسنده یاشامغه باشلادی .

لی‌سویوئن بو خبری آلنجه لویانه قوشدی . ایمپراطورك کمیکلرینی طوپلاتدی . بونلری برتابوته قویدی . چوآم‌تسونغه مربوط اولان بعض قوماندانلر تای‌یوئن‌ده عصیان ایتدیلر . لویانده قالمش اولانلرده حکومتی اداره ایتمەسی ایچون لی‌سویوئنه رجا ایتدیلر . لی‌سویوئن ، صوك ایمپراطورك پدری اولان

لی قه‌یونغك آخرت اولادلغی ایدی . سرای ایمپراطوری‌یه کیردی . اوراده کندیسنه صداقت یمینی ایتدیلر . قوماندان ، سرایده‌کی قادینلرك اك کوزللرندن و کنجلرندن یوز دانه‌سنی آیردی . فقط مسن اولان لی‌سویوئن بونلری قبول ایتمه‌یه‌رك سرایدن چیقاردی . متوفا ایمپراطورك خلق آراسنه داغلمش ، صاقلانمش اولان اوغوللرینك بولونماسنی امر ایتدی . قوماندانلردن بری بونلری اولدیرتدی . ایمپراطور بو حرکتی تقبیح ایتدی . فقط ایمپراطوربچه له‌ئویه‌ئوبی قتل ایتدیردی . ایمپراطوربچه ، چین‌یامه قاچمشدی . دها بعض قوماندانلرده اعدامه محکوم ایدیلدیلر . صوکره لی‌سویوئن ایمپراطور عنوانی آلدی . تاریخده میم‌تسونغ Mim-Tçong نامیله معروفدر . بوسلاله‌نك طاشیدیغی تام نامی دکیشدیرمك ایسته‌دی . فقط بعض ناظرلر اونی بو فکرندن جایدیردیلر . نهایت برعفو عمومی اعلان ایتدی . قوماندانلرك صیرا ایله سرایه کلمه‌لری وخلقی حضورلرینه قبول ایده‌رك دردلرینی دیکله‌مه‌لری ایچون امر ویردی . بوایمپراطور اوقویوب‌یازمق بیلمدیکی ، ویریلن عرضحاللرك کافه‌سنه ناظری جواب یتشدیره‌مدیکی ایچون بو وظیفه ایله مکلف اولمق اوزره قوماندانلر تعیین ایتدی . اولکی ایمپراطورك زماننده اعدام ایدیلن بعض قوماندانلرك رتبه وعنوانلرینی اعاده ایلدی .

عینی تاریخده پیه‌ن‌چه‌ئوده بعض قاریشقلقلر وقوعه کلدی ،

فقط ایشك آله‌ولمه‌سنه‌میدان‌ویرمدیلر. درحال یاتیشدیردیلر. دیکر طرفدن قیتانلر اوزمان شرقه دوغرو پك انتشار ایتمشلردی. قراللری آپائوق قوره‌نك شمالنده قویوچینغ شهرینی آله کچیرمشدی. ایمپراطور وقوعه کلان تحولی تبلیغ ایتمك اوزره اوکا قوئن نامنده برسفیر یوللادی. قیتانلر قرالی، اسکی ایمپراطورك وفاتندن متأثر کوروندی وسفیره سوء معامله‌ده بولوندی. شمالده‌کی بعض مواقعك کندیسنه تسلیمنی ایسته‌یوردی. آلدیغی جواب رد اوزرینه‌قوئی‌زنجیره‌اوردیردی. فقط بر آز صوکره قیتانلر قرالی وفات ایتدی. اوغلی ته‌قوآم Te-kuam یرینه کچدی. اوزمان ایمپراطورك ممچی سیانغ نامنده برقوماندانی واردی‌که شو الکاسنی ضبط ایتمك املنده ایدی. عصیانه تشبث ایدن دیکر برقوماندان درحال تنکیل ایدیلدی. ایمپراطور قوماندانلرینه قیشلق ویازلق اثوابلر احسان ایتدی. وقتیله قیتانلرك نزدینه چکیلمش اولان لیووءن تسینی چینه جلبه موفق اولدی. بوقوماندان یم‌چه‌ئوده تاتارلرك قوماندانی ایدی. امری آلتنده یوزبیکدن زیاده چینلی واردی. بونلری‌ده برلکده چینه کتیردی.

ایمپراطوریکی سنه‌ابتداسنده‌مختلف قوماندانلره‌رتبه‌لرتوجیه ایتدی. بو هیچ حائز اهمیت‌بروقعه دکلدر. بوبابده‌تفصیلات ویرمه‌یه‌جکز. یالکز شوقدرینی سویله‌یه‌لم که ایمپراطورك دامادی اولوب مؤخراً هه‌ئوتسین Heou-tsin لر سلاله‌سنی سنه ٩٢٧

تأسیس ایدن شەقیم‌تام She-kim tam دە بورتبەلرە نائل اولانلر آرەسندە ایدی . عسکر ایچندە مهم برموقعە کچدی بعضیلری‌دە عائلەلریلە برلکدە جزایە چارپدیرلدیلر . عینی زماندە ، هینغ‌نان قرالی قائوق چانغ ، قوئەی‌چەئو شهرلرینی ضبط ایتدی . بوکا قارشی‌عسکر سوقنە مجبوریت کورولدی . بوتو شهرندە بولونان عساکر عصیان ایتدیسەدە تحت اطاعتە آلندیلر . ایچلرندن برچوغی اعدام ایدیلدی . صوکرە ایمپراطور جنوبدە کائن هینغ نان الکاسیلە حرب ایتدی . بوسفر موفقیتلە نتیجەلەنەمدی. فقط برمدت صوکرە‌ایمپراطورك اردوسی دها بختیار اولدی . قوئەی‌چەئو ، چونغ چەئو [۱] وان چەئو [۲] شهرلری استرداد اولوندی . نهایت قیتانلردە ایمپراطورلە صلح یاپدیلر . قورە طرفلرندە سین‌مو ، شنسینك غربندە تانغ هانغ ویام‌قو قوملری ، هوئەی‌قەلر ، توفانلر یاخود تیبت اقوامی سفیرلر کوندردیلر. ایمپراطور پیەن‌چەئویە کیتمك ایستەدی . اورانك والیسی اولان چوچەئوئین بوندن دولایی شبهەیە دوشدی . قوماندانلردن بر قسمی کندیسنی عصیانە تشویق ایلەدیلر . اودە سلاحە صاریلدی ایمپراطور ، نصیحت ایتمك ایچون قان‌ین‌توآمی اوکا یوللامق تصورندە ایدی . فقط قان‌ین‌توآم ، پیەن‌چەئو شهری پك مستحکم

---

[۱] سەچوئن ولایتی داخلندە چونغ قینغ‌فو یە ملحق .

[۲] بوکون سەچوئن داخلندەقوئەی‌ چەئوقویە ملحق‌وان هیەن.

اولدیغی جهتله اورایه قارشی عسکر سوق ایتمك دها موافق اولاجغنی سویلدیکندن سکز یوز سواری ایله گیتمه‌سی ایچون کندیسنه امر ویرلدی . بو امری آلنجه ، په‌ن چه‌ئو یاخود قای قونغ فو عساکریله محاربه‌یه گیریشمکه مجبور اولدی . صوکره ایمپراطور بالذات او شهره تقرب ایتدی . بونك اوزرینه چوچه‌ئوئین انتحار ایتدی . شهر سکنه‌سی سورلرك اوزرندن ایمپراطوری کوروبجه قاپیلری آچدیلر . عینی زمانده شه‌قیم تامك رتبه‌سی ترفیع اولوندی . ایمپراطور بوصورتله عائله‌سنك انقراضنی حاضرلایوردی .

قیتانلر ، پیم چه‌ئویه هجوم ایله ضبط ایله‌دیلر . دیگر طرفدن او قرالی یام‌پو ایمپراطوره سفیرلر یوللادی . بو سفیرلری قبول ایتمك ایسته‌مدیلر . بوندن دولایی بو کوچوك قرال تاملر ایله هر دورلو مناسباتی قطع ایله‌دی . آرتق اونلرله محاربه‌دن باشقه برشی دوشونمدی . عینی زمانده ، ایمپراطورك وام‌تو نامنده بر قوماندانی عصیان ایده‌رك قیتان تاتارلری رؤساسندن برندن استمداد ایله‌دی . بو رئیس اون بیك سواری ایله همان کلدی . تیم چه‌ئو جوارلرنده آقینلر یاپدیلر . صوکره عاصینك عساکرینه التحاق ایله ، په‌چه‌لی داخلنده چین تیم فو قربنده قبویام شهرینی محاصره ایتدیلر . فقط کرك عاصی کرك قیتانلر مغلوب اولدیلر . بونك اوزرینه قیتانلر بر اردو طوپلایه‌رق ، عاصیلرك ضبط ایتمش اولدقلری

سنه ۹۲۸

تیم چه ئونك امدادینه قوشدیلر . ایمپراطورك غان قیه ئو نامنده کی
قوماندانی عسکرلرینك اوق ویایلرینی براقدیردی . اللرنده
قیلیج ایله دشمنه قارشی یورومه لری ایچون امر ویردی .
قیتانلرك قسم اعظمی تلف اولدیلر . متباقیسی شمالا قاچدی .
عاصی یك مشکلاتله فراره موفق اولابیلدی . بو صیراده
قیتانلر یکی بر اردو طوپلایه رق تیم چه ئویه تکرار کلدیلر .
فقط ایمپراطور اردوسی اونلری ایکنجی دفعه بر مغلوبیته
دها اوغراتدی . باش قوماندانلری دها برچوق قوماندان ایله
برلکده اسیر دوشدی . ایمپراطور بونلرك ایچندن تقریباً اللی
قدرینك حیاتنی باغیشلادی . دیکر آلتی یوز اسیرك باشنی
کسدیردی . قیتانلر بو آقینلری یاپمقله مشغول اولدقلری
صیراده ایمپراطور ، تاتارلری اونلرك حدودلرینی تخریبه تشویق
وسوق ایتمشدی . ایمپراطور او تاریخده وام ین قیونه چین
قرالی عنوانی ویردی . بو کوچوك قرال بونلره اوقدر اعتماد
ایدییوردی که حکومتی هپ اونلرله دولمشدی . قیتانلر درحال
ایمپراطوره سفیرلر یوللادیلر . هوئه ی قه لر ، تورکلر ، قوتو
هوئنلر وتوفانلرده اوسنه ایچنده عینی حرکته امتثال ایتدیلر .

عاصی وام تو ، تیم چه ئو شهرنده حالا مقاومت ایدییوردی .
بو قلعه غایت مستحکمدی . ایمپراطور اوراسنی هنوز ضبطه
موفق اوله مامشدی . فقط نهایت غان قیه ئو کیدوب تکرار
قلعه یی محاصره ایتدی . قلعه تام اردوسنك صولتنه مقاومت سنه ٩٢٩

ایده‌میه‌رك قاپیلرینی آچدی . وام تو بوتون عائله‌سی ایله برلکده آتشلرك ایچنه آتلدی . قی تاتارلرینك رئیسی اسیر دوشدی . باشی کسیلدی . ایمپراطورك او زمان تسونغ Tçong نامنده بر اوغلی واردی . سفیهانه احوالندن دولایی بونی اعدام ایتدیرمکه مجبور اولدی . ایمپراطور ، مسکوکاتده‌کی تغشیشاته قارشی‌ده تدبیرلر اتخاذ ایتدی . حدودلراوزرنده بارکیرتجارتی ایچون موقعلر تعیین ایله‌دی . شماله‌قوماندا ایدن اوغلی تسونغ یونغ‌ی Tçong-yong چاغیردی . جنوبه جلب ایتمسنك سببی بو پرنسك پك کنج اولماسی و امر اداره‌یه اهمیت ویرمه‌مسی ایدی . بونك یرینه تسونغ‌هه‌ئو Tçong-heou نامنده دیکر بر اوغلنی یوللادی . قیتانلر ، یون‌چه‌ئویه دوغرو بر آقین یاپدیلر . هوئه‌ی‌قه‌لر ایمپراطوره سفیرلر یوللادیلر .

میم‌تسونغك اولادلغی اولان لی‌تسونغ‌قو Li-tçong.ko او زمان هوچونغ الکاسی والیسی ایدی . شهرك سورلری خارجنده سواری قوتی تفتیش ایتدیکی صیره‌ده قوماندانلرندن بری ، سرایده پك حائز نفوذ اولان والی تسونغ‌قویه کیزلی بر دشمنلق بسله‌ین چونغ هوئه‌ی‌نك تشویقیله عسکری طوپلادی . شهرك قاپیلرینی قاپادی . بناءً علیه ایمپراطوره بو الکایه عسکر کوندرمه‌سنی و اوغلنی بو ولایتدن محروم براقماسنی توصیه ایتدیلر . بو قاریشقلق مقدمه‌سی چارچابق باصدیریلدی . فقط سن‌چوئن ولایتنده باشقه قاریشقلقلر چیقدی . تونغ چانغ

سنه ٩٣٠

ایله قنغ‌چی‌سیانغ عسکرلرینی برلشدیردیلر، بو ولایتك مختلف مواقعنه هجوم ایتدیلر. ایمپراطور اردوسنك مدافعه‌سنه رغماً پائونینغ شهرینی اله کچیردیلر. شه‌قیم‌تام بو عاصیلره قارشی یورومك امرینی آلدی. بوتون سه‌چوئن ولایتی قاریشقلق ایچنده قالدی. ایمپراطور، تونغ‌چانغك بوتون افراد عائله‌سنی قتل ایتدیردیکی ایچون بو عاصی انتقام آلمق اوزره همان کیدوب چونغ‌قینغ‌فو، شون‌قینغ‌فو شهرلرینی ودها سائر جوار قصبه‌لری ضبط ایتدی. منغ‌چی‌سیانغ ایسه هوقوآم حدودلری اوزرنده کائن اولوب بوکون منغ‌شه‌ویی دنیلان قین‌چه‌ئو شهرینی اله کچیردی. شه‌قیم‌تام شه‌چوئنه کیردی. دها بعض قوماندانلرك ده التحاقندن صوکره کیدوب قیه‌ن‌چه‌ئویی محاصره ایتدی. بو شهرك قاپیلرندن برینی ضبط ایلدی. اوراده اوچ بیك کشی اولدیردی. فقط عاصیلریکی عسکر طوپلادقلری، منغ‌چی‌سیانغ ده چینغ‌تودن قوۀ امدادیه کوندردیکی جهتله ایمپراطور اردوسی بوسکورتولدی. ایمپراطورك آلا بیلدیکی یکانه انتقام منغ‌چی‌سیانغك بوتون رتبه و مناصبنی رفع ایتمکدن عبارت قالمشدرکه عاصی بونی استخفافکارانه تلقی ایلمشدر. شه‌قیم‌تام شهری ضبط ایچون بیهوده یره اوغراشدی. ایمپراطور کندیسنی کری چاغیردی. بو ولایته بالذات کیتمکه عزم ایلدی. فقط چوق کچمه‌دن بو تصورینی ترك ایله تونغ‌هوئه‌یی یوللادی. فقط بوده منغ‌چی‌سیانغك سوئی‌چه‌ئو شهرینی ضبط ایتمه‌سنه مانع اولامادی.

سنه
٦٣١

ایمپراطورلغك بوتون اداره‌سنی اوكا بونك اوزرینه چونغ هوئه‌یی‌ده كری چاغیریلدی . سه‌چوئنه شه‌قیم تام عودت ایتدی . بوقوماندانلر آراسنده نفاق حكمفرما ایدی . ارزاقی اولمایان شه‌قیم تام شماله دوغرو چكیلمكه مجبور اولدی. صوكره كله‌رك لی‌چه‌ئوبی آلدی. دیكر طرفدن عاصی ممچی‌سیانغ‌ده چونغ چه‌ئو وان‌چه‌ئو، قوئه‌یی‌چه‌ئو شهرلرینی ضبط ایدییوردی .

ایمپراطورك چونغ هوئه‌یی‌یه بویوك بر اعتمادی واردی . ایمپراطورلغك بوتون اداره‌سنی اوكا براقیوردی . خلق بوندن شكایت ایدییوردی . بعض قوماندانلر ایمپراطوری كیفیتدن خبردار ایتدیلر . بر مدت احوال بومركزده قالدی. صوكره، قورقمغه باشلایان بوناظر استعفا ایتدی. یرینه مم‌هان قیونغ تعیین اولوندی . چونغ هوئه‌ی توقیف و اعدام ایتدیرلدی. بوسنه ایچنده توركلر ایمپراطوره سفیرلر یوللادیلر .

ایمپراطور ایرته‌سی سنه بدایتنده تام هیانغ Tam-hiang نامی ویریلن غرب باربارلرینك مملكتنه بر اردو كوندره‌رك اونلری تحت انقیاده ادخال ایتدی . بونلردن ایكی بیك یدی یوز اسیر آلدیلر. بونلر وقتیله چینه آقین یاپمشلردی. بو تاریخده دوقوز قینغ‌ی یعنی چینلیلرك اساسلی كتابلرینی تخته‌لر اوزرینه باصمغه باشلامشلردی . بو كتابلرك محتویاتنه یالكز كندیلری واقف اولمق ایسته‌ین چینلیلر بر باربارك اونلری بویله عموم ایچون قابل قرائت برحاله كتیرمه‌سنه پك قیزدیلر. او تاریخده ایمپراطورلق داخلنده برچوق قیتان اسراسی واردی. سنه ۹۳۲

قینان ملتی بونلری طلب ایدوب دوریبیوردی . فقط چینك حقیقی حال و وضعیتنی باربارلره آکلاتمه‌لری قورقوسیله بواسرایی براقق ایسته‌میورلردی . بوندن ایسه باشقه برفنالق چیقدی . قیتانلر کلوب چینك شمال حدودلرینه آقینلر یاپدیلر . میم تسونغ ، پکین جوارنده بوباربارلری توقیف مقصدیله سان هوهیه‌ن اسمنده برشهر یاپدیرمغه مجبور اولدی . . سه‌چوئن داخلنده ایشلر ایمپراطوره دها مساعد برشکل آلدی . بوولایتده بولونان ایکی عاصی قوماندان بربرلرینه قارشی دائمی صورتده برامنیتسزلك ایچنده یاشایورلردی . قینغ چی سیانغ کیدوب ایمپراطوره تسلیم اولمق فکرنده‌ایدی . فقط بوتون افراد عائله‌سی قتل ایتدیرلمش اولان تونغ چانغ بوکا مانع اولیور ، اونی عصیانده دوام ایتدیریبوردی . نهایت آرالری آچیلدی . تونغ چانغ ، بوکون چینغ توفو ولایتنك پایتختی اولان سی چوئن شهرینی ضبط ایتدی . قینغ چی سیانغ درحال اوکا قارشی یورودی . تونغ چانغ مغلوب اولدی . کندی طرفدارلرندن بری طرفندن قتل ایدیلدی . بونك اوزرینه قینغ چی سیانغ بوکون یون نان حدودلرنده تونغ چوئن قو دنیلن تونغ چوئن شهرینی اله کچیردی . صوکره ایمپراطورله برمعاهده یاپدی .

سنه ٩٣٤ شه‌قیم تامك نفوذی سرایده کیتدکجه آرتیوردی . عهده‌سنه یکی برواییلك دها توجیه ایدیلمشدی . دشمنی اولان قوماندان چانغ ـ ین چائو بوندن دولایی اوقدر قیزدی که کیدوب قیتانلره تابع

اولدی . وبو قوملری تاتوم فو جوارلرینی تجربه تشویق ایتدی .
دیکر طرفدن فوقیه‌نده حکمران اولان وامین قیون نامنده‌کی
کوچوك مین قرالی‌ده ایمپراطور عنوانی آلدی . عینی زمانده
یوقاریده بحث ایتدیکمز قینغ‌چی‌سیانغ ، تاملر ایمپراطورندن
سه‌چوئن داخلنده شو قرالی عنوانه نائل اولدی . ایمپراطور
ناظرلرینه یکی رتبه‌لر و افراد عائله‌سنه یکی عنوانلر ویردی .
نینغ هیاده قوتلی بر ایمپراطورلغك تملنی آتان کوچوك هیا
پرنسلرینك مملکتنه اردو کوندردی . بو پرنسلر تام هیانغ
Tam-hiang ملتندن ایدیلر . بونلرك شهرلرینی ضبط ایتمك قابل
اولامادی . سورلرینك طاشلری دمیردن دها قاتی دیه مشهور
ایدی . وقتیله بوقلعه‌یی هیا قرالی پویو بنا ایتمشدی . اردولرینك
موفقیتسزلکه اوغراماسی ، ایمپراطورلق داخلنده اغتشاشات
ظهور ایتمه‌سی ایمپراطوری عدم ممنونیت آثاری اظهار ایدن
عسکرلرینه قارشی غایت سمیحانه داورانمغه مجبور ایتدی .
اوغلی تسونغ یونغه بوتون ایمپراطورلق اردولرینك باش
قوماندانلغنی ویردی . بونی ولیعهد سلطنت اعلان ایتمه‌سنی
سویله‌مشلردی . فقط تسونغ یونغ بوتکلیفك پدری اوزرنده
حاصل ایتدیکی حزن والمی کوره‌رك بوعنوانی رد ایتدی . پك
کنج اولدیغنی بهانه اوله‌رق ایلری یه سوردی . اهالی‌یی حسن اداره
ایده‌بیله‌جك بر حاله کلمك ایچون دها پك چوق شی تحصیل
ایتمکه محتاج بولوندیغنی سویلیوردی . بوجواب ، صمیمی دکلدی .

شهزاده‌نك معيتنده دائما برچوق سواری قوتی بولوندیغنه دقت ایدن بعض قوماندانلر كندیسندن پك چوق شبهه‌لندیلر . ایمپراطور اوزمان خسته ایدی. كنج شهزاده پدرينك صحتنی استفساره كليوردی . بر كون ، ایمپراطورك باشنی قالدیرمغه بیله پك طاقتی اولمادیغنه دقت ایتمشدی . اوطه‌دن چیقاركن هرطرفدن فریادلر ایشیتدی . ایمپراطورك وفات ایتدیكنه ذاهب اولدی. ایرته‌سی صباح معیتنده برمقدار عسكرله سرایك قاپیسنه كلدی . جبراً ایچری كیرمك فكرنده‌ایدی. كندیسنه قارشی عسكر كوندرمكه مجبور اولدیلر . مغلوب اولدی . معیتنده كیلر كندیسنی ترك ایتدیلر. یاقالاندی. درحال باشی كسیلدی . ایشته بو فجیع صحنه‌یی متعاقب ایمپراطور آلتمش یدی یاشنده اولدیغی حالده وفات ایتدی. بوایمپراطور هراقشام سرایك برطرفنه چكیله‌رك بخورات یاقدیردقدن صوكره الله‌ه شو دعایی ایتمكی عادت ایدینمشدی : « بن برباربار اولدیغم حالده اغتشاشات سببیله حكمدارلغه چیقدم. جناب حقدن دیلرم كه یارین بومملكتی حسن اداره‌یه قادر برینی خلق ایتسین. »

وفاتندن صوكره یرینه اوغلی تسونغ هه‌ئو Tçong-heou چیقدی . مین تی Min-ti عنوانی طاشیدی. متوفی ایمپراطورك اولادلغی تسونغ قو شبهه‌لی برنظرله كورولدی . اوده غایت متیقظ بولونمغه باشلادی. اوزمانه‌قدر شوقرالی عنوانی طاشیمش اولان مم چی سیانغ ایسه ایمپراطور نامنی آلدی . حكومتدن

ممنون اولمايان شه‌قيم تام ايله تسونغ قوسرايه كيتمك ايسته‌مه‌-
مشلردی . تسونغ‌قو شنسی داخلنده فونغ تسيانغ فوده بر
اردو طوپلادی . قارشی كوندريلن عسكر كری چكيلمكه
مجبوراولدی . مظفريتی اونی عصيانده دوامه تشويق
ايتدی. طرفدارلری چوغالدی. صوكره سی‌غان فويه كيتدی.
ايمپراطور بو اغتشاشاتی ناصل تسكين ايده‌جكنی بيله‌ميوردی .
شه‌قيم تام معيتنده‌كی عسكرله ايمپراطور اردوسنه التحاق‌ايتمه‌سی
ايچون امرويردی . فقط كيمسه بوامری شه‌قيم‌تامه تبليغه
جسارت‌ايده‌ميوردی. تسونغ‌قويه قارشی ياپيلان بوتون مجازات
ايكی اوغلنك قتلندن عبارت قالمشدی . اوده‌ايمپراطورك‌قوماندا-
نلرندن برينی توقيف‌ايده‌رك‌اعدام‌ايتديردی.يولده كيدركن‌تصادف
ايتديكی بوتون‌عسكر كنديسنه‌اطاعت‌والتحاق‌ايديوردی. برطاقم
جنراللرده عاصی‌يه تسليم اولدیلر . تلاشده دوشن ايمپراطور
نه‌يا‌په‌جغنی بيله‌ميوردی . غوئه‌يی چه‌ئويه ياخودتاميم‌قو [١] يه
قاچمق ايسته‌دی . اوئه‌يی چه‌ئويه‌ياخود غوئه‌يی قيون‌قو [٢] يه
واصل اولديغی وقت شه‌قيم تامه تصادف ايتدی . بوده
ايمپراطورك معيتنده كيلری كاملاً اتلاف ايتديردی . ايمپراطور
يالكز باشنه قاچدی . شه‌قيم تام لويام اوزرينه يورودی .
هم هان قيونغ نامنده ايمپراطورلغك باشليجه قوماندانلرندن
بری كيدوب تسونغ فويه تسليم اولدی . فقط عاصی درحال

[١] په‌چه‌لی داخلنده .

[٢] هونان داخلنده .

كنديسنى قتل ايتديردى . بو اغتشاشات اثناسنده سه‌چوئن ولايتنه جوار قلعه‌لردن بعضيلرى شو قرالنه تسليم اولديلر .

بو صيراده تسونغ‌فو كيتدكجه لويامه‌ياقلاشيوردى . بوراده بوتون قوماندانلر اونى استقباله حاضرلانيورلردى . تسونغ‌فو بو پايتخته كيردى . ايمپراطوربچه‌نك والده‌سى ايمپراطورى موقعندن اسقاط ايتديكنى بيان ايله بعضاً لووام Lou-vam يعنى لو قرالى اسمى ويريلن تسونغ فوبى نائب حكومت اعلان ايتدى . ايرته‌سى كونى‌ده ايمپراطور اعلان ايلدى . اسكى ايمپراطوره غو Go قرالى عنوانى ويرديلر. تعقيب ايچون آرقه‌سندن برمق ار عسكر يوللاديلر . توقيف ودرحال اعدام ايديلدى . عينى زمانده احوالى داعئ شبهه كورولن بعض قوماندانلرده قتل اولوندى . اردو قوماندانلرينه بر چوق بخششلر ويريلدى . بعض رتبه‌لر توجيه ايديلدى . شه‌فيم تام

سنه ٩٣٥ هوئونغ واليسى اولدى . بو قوماندانك نيتى فنا ايدى . محل مأموريتنه واردیغى وقت قيتالر اورايه آقين ياپديلر . عينى زمانده بويوك بر قوراقلق ظهور ايده‌رك مدهش بر قيطلغه سببيت ويردى. شه‌قيم تام كيدوب هين چه‌ئوده [١] اردو قوردى . ايمپراطور بو اردويه قيشلق اثوابلرى يوللادى . بوتون عسكر ايمپراطورك طول عمره نائليتى ايچون تمنيات

[١] بوكون شانسى داخلنده تايوئن‌فو ملحقاتندن سيه‌ئو يونغ هيه‌ن .

مکررەدە بولوندی ، وان سوی Vau-soui دیەباغیریشدی .
ایمپراطورە قارشی بو آثار صداقت شەقیم تامك خوشنە
کیتمدی . اك یوکسك سلە باغیرمش اولانلردن بر قاچنی
اعدام ایتدیردی . بو حرکت شەقیم تامك آمالنی ایمپراطورە
پك کوزل آکلاتدی . بو والینك حکم ونفوذینی انقسامە
اوغراتمق ، فرقەسنی ضعیف دوشورمك ایچون دیکر بر
قوماندان دها یوللادی . بودە تای جەئودە اردوکاه تأسیس
ایتدی . سەچوئن طرفندە شو قرالی ، قینغ جەئوجوارلرینە
آقین یاپەرق بر قاچ مصادمەدە ایمپراطور عساکرینی
مغلوبیتە اوغراتدی .

بو اثنادە شەقیم تام ، لویام شهرندەکی ثروتی آلدقدن صوکرە سنە ٩٣٦
تسین یامە کیتمشدی . قیتانلرە التحاق ایتمسندن پك قورقولیوردی .
ایمپرطور بویلە بر احتمالە مانع اولمق فکریلە اوکا تیەن پیم
والیلکنی تکلیف ایتدی . فقط قبول ایتمدیکی ایچون
کندیسنە قارشی سوق ایتمك اوزرە عسکر طوپلادیلر .
چوجوقلرندن دردینی اولدیردیلر . عینی زماندە دیکر بر طرفدە
یکی اغتشاشات چیقدی . شەقیم تام بوندن استفادە ایلە قیتانلری
کندی طرفنە جلبە موفق اولدی . قیتانلرك تحت تابعیتنە
کیردی . اونلرە بعض ولایتلر ویرمکی وعد ایلەدی . ایمپراطورك
قوماندانی قیم تا کیدوب تسین یام شهرینی محاصرەیە آلدی .
بو عاصی اورایە چکیلمشدی . فقط بو شهر ضبط ایدیلەمدی .

قیتانلر ایمپراطوری تەقوآم Te-koam اون بیك سوری ایلە ایلریلەدی. بو کون یەچەلی داخلندە قویەقەئو دینلان هویەقەئویە کلدی. اورادن شەقیم‌تامە کوندردیکی خبردە دشمنلرە قارشی حرب ایدەجکنی بیلدیردی. شەقیم‌تام بومقصددن اونی واز کچیرمك ایچون برساعی یوللادی. بکلەمەسنی توصیە ایدییوردی. چونکە ایمپراطورك عساکری پك چوقدی. فقط قیتانلر حربە طوتوشمشلردی. شەقیم‌تام علی العجلە بونلرە قوۀ امدادیە یوللادی. ایمپراطورك قوماندانی قیم‌تا، پیادە قوتیلە، شهرك شمال شرقیسندە برداغك اتکندە موضع آلمشدی. قیتانلر اوچ بیك کشیدن مرکب برقول ایلە بوکا هجوم ایتدیلر. آرقەلرندن باشقە عسکردە یوللامشلردی. ایمپراطور اردوسی مغلوب اولدی، اون بیك کشی غائب ایتدی. قیم‌تا فراریلرلە برابر تسینغ‌غانە چکیلدی. قیتانلرلە شەقیم‌تام بورادە کندیسنی محاصرەیە آلدیلر. ایمپراطورك اردوسی اللی بیك کشی‌یە بالغ اولیوردی. ایمپراطور تسینغ‌غانە معاونت ایچون هرطرفدن عسکر یوللادی. کندیسی‌دە سفرە چیقدی. فقط شمالە دوغرو هیچ ایستەمیە یورویوردی. محاصرەیی رفع ایتدیرمك ایچون چیندەبولونان برقیتان پرنسنەقیتانلر ایمپراطوری عنوانی ویرمکی وتاتارستانە یوللامغی دوشوندیلر. تەقوآمك کندی تاجنی محافظە دردینە دوشەرك شەقیم‌تامی یالکز براقەجغی امید ایدیلیوردی. فقط اویلە قورقو ایچندە ایدیلرکە

هیچ برشیئه قرار ویره‌مدیلر . قیتانلری طرد ایتمك اوزره ایمپراطورلق داخلنده فوق العاده عسکر طوپلامغه باشلادیلر . خلق پك ازیلدی . فضله اوله‌رق ، بوفلا کتدن شخصی صورتده استفاده ایتمك ایسته‌ین بعض قوماندانلر ضبط ایده‌جکلری موقعلری کندی حسابلرینه محافظه ایچون ایمپراطوره امداد تکلیفلرنده بولونیورلردی . ایمپراطور اونلرك تکلیفاتنی قبوله مجبور قالدی . بو اثناده قیتانلر قرالی تام عائله‌سنك انقراضنی اتمام ایچون شه‌قیم تامه تسینلر ایمپراطوری عنوانی ویردی . و بو یکی ایمپراطوردن ، کندیسنه ایفا ایتدیکی خدماته مقابل ، آلتی چه‌ئو یعنی کوچوك ولایت آلدی . بونلر چینك شمالنده کائن ایدیلر . ایمپراطورك مملکتی قسماً مدافعه وظیفه‌سنی تودیع ایتدیکی چائو ته‌قیون‌ده قیتانلر قویه قه‌ئوده بولوندقلری زمان اونلره تابع اولمق واونلرك یاردیمیله ایمپراطورلغی ضبط ایتمك املنه‌دوشدی . کندیسنی ایمپراطور طانیرلرسه پك چوق شیلر ویره‌جکنی وعد ایده‌رك قیتانلره بعض تکلیفاتده بولوندی . فقط قیتانلر بوتکلیفاتی رد ایتدیلر . دیکر برقوماندان قیم‌تایی اولدیرتدی . کیدوب بوتاتارلره تسلیم اولدی . تسین‌غان یکی تسینلر ایمپراطورینك تحت اداره‌سنه کیردی .

بوحکمدار ایله قیتان قوماندانلرندن بری صوکره جنوبه‌دوغرو ایندیلر . توئون‌پا شهرینی محاصره ایتدیلر . تاملرله برمحاربه‌یه طوتوشدیلر . الك ابتدا چائو نه‌قیون ایله چائو ین‌شه‌ئو قاچدیلر .

دیگرلری ده التحاق ایتدیلر . تقریباً اون بیك کشی مقتول دوشدی . متباقی قوت داغیلدی . قوماندانلردن قسم اعظمی تاملر ایمپراطورندن آیریلدیلر . لویام شهری بویوك اندیشه یه دوشدی . دشمنك یاقلاشماسندن قورقدی . قیتانلرله تسینلر متصل جنوبه دوغرو ایلرولردی . لوچه ئویه قدر کلدیلر . تسین چه ئوبی آلدیلر . هویام [١] ده بولونان تاملر ایمپراطوری هرشیئك محو اولدیغنی کوزونجه لویامه عودت ایتدی . آرقه سندن کلن تسینلر هویام قلعه سنه کیردیلر . بوقدر دشمنه قارشی مدافعه دن عاجز برحالده بولونان وتبعه سنك برقسمی طرفندن ترك ایدیلن ایمپراطور عائله سنك افراد متباقیه سنی طوپلادی . ایکی ایمپراطوربچه یی ، بر پرنسسی ، برقاچ پرنسی وایمپراطورلق مزیناتنی آلدی . برقلعه یه قاپانه رق بوراسنی طوتوشدیردی . ایمپراطوربچه لردن بری سرایی یاقمغی تکلیف ایتمشدی . فقط کنج پرنسس بوسرایی یکی ایمپراطور ایچون محافظه ایتمك لازم اولدیغنی سویله دی . چونکه یکی ایمپراطورك اوتوره جق یری اولمادیغی ایچون اوزون مدتدن بری او قدر فلاکتلرله أزیلمش اولان خلقی صوکره یکی برسرای انشا ایتمکه مجبور ایده جکدی . خلقك خیروسعادتنی بوندن دها فضله دوشونمك غیرقابلدر . قوماندانلردن برچوغی اسارتدن ایسه أولومی ترجیح ایتدیلر .

تسینلر ایمپراطوری قیتانلرله برابر لویامه کیردکدن صوکره

[١] بوکون هوآی قیمفو ملحقاتندن هویام ین .

اسکی ایمپراطور وفات ایتمش اولمقله برابر عنوانلرینی نزع ایده رك اونی عادی بر فرد حالنه ایندیردی. تام فرقه‌سنه منسوب بر طاقم قوماندانلر جوار قراللقلره قاچدیلر. اون درت سنه درت ایمپراطور اداره‌سنده ایمپراطور سلاله‌سی صفتیله حکمران اولمش اولان بو عائله ایشته بو صورتله سوندی. بونك انقراضندن صوکره چین حالا بر قاچ ایمپراطورلغه منقسم بولونیوردی که بونلر تاملر سلاله‌سنك محو اولماسندن بری پایدار بولونیورلردی. قیانغ نامنده و قیانغ سی ده بر قراللق واردی که حکمدارلری او قرالی عنوانی طاشیورلردی. بونلری نان تام یاخود جنوبی تاملر قراللری محو ایتدیلر. مملکتلرینی ضبط ایله‌دیلر. چه قیانغ ده او یوئه قراللغی؛ سه چوئن ده هه ئوچو؛ هوقوآنغ ده تسو و قینغ نان؛ قانتون ولایتنده هان، فوقیه‌ن ولایتنده چین قراللقلری واردی. پکین، شانسی و شنسی ولایتلرینك بوتون شمال حوالیسی قیتان تاتارلرینك آقینلرینه معروض ایدی. ایشته بو واسع ایمپراطورلق بو صورتله پارچه پارچه اولمشدی. تام سلاله‌سنه خلف اولان تسین سلاله‌سی دورنده‌ده وضعیتده بر تبدل حصوله کلدی. تسین سلاله‌سی ایمپراطورلغه آنجق اون بر سنه صاحب قالدی. بوتون بو کوچوك قراللقلر عن اصل چینلی حکمدارلر طرفندن اداره اولونیورلردی. ایمپراطور عنوانی طاشیانلر ایسه اجنبی ایدیلر. ایمپراطورلغك شاتو تورکلری النده قالدیغنی کوردك. اونلردن صوکره غرب باربارلرینه کچدی. صوکره شاتولر ایمپراطورلغی ینه استرداد ایتدیلر.

دائماشدتلی صدمات ایله صارصیلان ومتصل اجنبی استیلاسنه معروض بولونان بو ایمپراطورلغك بوتون ایمپراطورلقلرك مقدراتنه معروض قالمامه سی شایان حیرتدر. مه دلرك Mèdes ، ایرانیلرك یونانیلرك، رومالیلرك ایمپراطورلقلری محو اولدیغی حالده چین ایمپراطورلغی نه دن دائما پایدار قالمشدر؟ بونك سببی نه یه عطف ایتملیدر؟ بو دولتلرك تأسسلری وشکللری حقنده تعمیق تفکرات ایدیله جك اولورسه بونك حکمتی میدانه چیقار. مه دلرك و ایرانیلرك ایمپراطورلقلرینه دائر اوزون تفصیلاته کیریشه مه یز. چونکه بو بابده کی معلوماتمز پك ناقصدر. یالکز عمومی اوله رق بیلیورزکه بونلر عن اصل پك آز غلبه لق اولان برملت طرفندن تشکیل ایدلمشدر. باشقه دورلو اخلاق و عاداته وباشقه بر منشائه مالك اولان جوار بر چوق ملتلر اونلره انقیاده مجبور قالمشلردی. هپسنك آیری و اکثریا بربرینه ضد برروحی و استعدادی اولدیغی، کندیلرینه منسوب بر حکمدار طرفندن اداره ایدیلمکی ایسته دکلری جهتله آنجق قوت سایه سنده تحت اطاعتده طوتولا بیلیورلردی. بوندن دولایی ایلك اختلالده اوزرلرنده کی بویوندوروغی سیلکوب آتیورلردی. اسکندرك ایمپراطورلغی عینی محاکمه یه تابع بولوندیرمالیدر. بو، اصل معناسیله بر ایمپراطورلق دکلدی. اسکندر بویوك بر فاتح ایدی. بر چوق ولایتلری آز وقت ایچنده تحت تسخیره آلمشدی. بونلردن بویوك بر وجود تشکیلنه هنوز وقت بولمادن وفات

ایتدی . مظفر اردولرك باشـنده بولونان قوماندانلری ، حاكم اولدقلری ولایتلری ضبط ایدەرك مختلف بر طاقم قراللقلر وجوده كتیردیلر . حریته نائلیتدن باشقه بر امل بسلەمەین و دائما كندی قانونلریله اداره ایدلمش اولان بوتون یونان جمهوریتلری حر اولمق ایچون بو فرصتدن استفاده ایتدیلر . اسكندرك او عظیم ایمپراطورلغی دها تشكل ایدركن منقرض اولدی. رومالیلر بدایتده بر مقدار باربار طرفندن مسكون تك بر شهر ایچنده یاشایورلردی. جوار شهرلر متمدن ایدیلر، خصوصی قراللرینه تابعدیلر . بونلر قوت سایەسنده تسخیر ایدلمش آیری آیری برر هیئت حالنده بولونیورلردی . چوق كچمەدن مغلوب قوملرك مقداری غالب قوملرك مقدارینی فرسخ فرسخ تجاوز ایتدی . مغلوب قوملر غالبلرك قانونلرینی ، اخلاق و عاداتلرینی ، دینلرینی قبوله مجبور اولدیلر . جمهوریت محبتی بویوك حركاته سائق اولدی . فقط بوتون ایتالیا قوملری برلشمش اولسەلر ایدی روما بیلدیكمز طرزده روما اولامازدی . روما حكم ونفوذینی تشمیل ایتدكجه انقراضنی دە تعجیل ایدییوردی. ایتالیا حدودندن خارجه فتوحاتی توسیع ایتمكه قالقدیغی وقت آز دشمنلر قارشیسندەمی قالدی ؟ تجارتنك شمولی ، قوتی ، ثروتی ایله ذی شوكت بر جمهوریت اولان قارطاجه روما اردولرندن زیادە داخلی نفاق وشقاقلر دولاییسیله مغلوب اولمشدر. ماكدونیاده

يونانستانده ، سوريه‌ده اهالی رومالیلردن دها متمدن ایدی . رومالیلر آنجق بر ر محارب ایدیلر . بوتون بوقوملر حریتلرینی استرداد ایتمکدن، قدیم قراللرینك تحت اداره‌سنه کیرمکدن باشقه بر امل بسله‌میورلردی . رومادہ اوفاق بر ضعف اثری اونلرك دوشکون جسارتلرینی یکیدن پارلاتیوردی . آلتنده اینکله‌دکلری اسارتدن قورتولمق ایچون سلاحه صاریلیورلردی. غایت جسامت کسب ایدن روما ایمپراطورلغی کندی ثقلتی آلتنده ازیلدی . چونکه بوتون بو قوملر عینی بر روحه‌مالك دکلدیلر . بونلر عادتا عینی یره قاپانمش بر ر محبوس حالنده بولونیورلر ، حاکملرینك حرکاتلرینی نظر تدقیقده بولوندیره‌رق زنجیرلرینی آتمق ایچون فرصت بکله‌یورلردی . شمال باربارلری بو ایمپراطورلغه هجوم ایتدکلری وقت ایمپراطورلقده اویله قوملره مصادف اولدیلرکه بونلر بر غالبك قانونلرینه جبراً منقاد ایدیلمشلردی . بناءً علیه هر ملتك کندی قانونلرینه قارشی کوستره‌مه‌سی ایجاب ایدن مربوطیت بونلرده یوقدی . باربارلر یالکز روما اردولریله حرب ایتدیلر . بو اردولر کندیلرینك وطنی اولمایان بر مملکتی مدافعه‌یه مأمور ایدلمشلردی. بوندن دولایی باربارلر قولایجه نائل فتوحات اولدیلر . اجنبی بر بویوندوروغه آلیشمش اولان قوملر یکی بر تحکمه‌ده قولایجه اطاعت کوستردیلر .

شیمدی‌ده چین ایمپراطورلغنه باقه‌لم . طوفاندن صوکره

دنیانك ایلك عصرلرنده برمقدار انسان چینك شمالنه چکیلیر ، اوراده یرلەشیر . برطاقم قانونلر تأسیس ایدر . صنایع نفیسه وعلوم وجوده کتیریر . بو آدملرده فتوحات حرصی یوقدر . منفعت عامەیه خادم اولمق املنی تعقیب ایدن قانونلر واسطەسیله تأمین وادامه ایتمك ایستەدکاری وحدت بونلری صلحپرور ودیندار بر قوم حالنه کتیریر . انتخاب ملت ایله وقوع بولان ایلك چین حکمدارلری کندیلرینی بر پدر کبی تلقی ایدرلر . بونلر چوجوقلرینی سومکه ، اونلری حمایه ایتمکه ، بسلەمکه ، حیاتلرینی تهلکەیه قویمغه کندیلرینی مجبور کوررلر . بوروح نسلدن نسله قراللره انتقال ایدییور . بعض قراللر بومسلکدن انحراف ایتمشلرسەده برآز صوکره دها شعشعه ایله او روح تکرار نمایان اولمشدر . چینلیلر اسکی عادتلرینه پك چوق مربوطدرلر . هر دورلو یکیلکك ، حتی فائدەلیلرینك بیله دشمنیدرلر . بو نقطۀ نظردن اونلری کوچوك تلقی ایدییورز. بزه جواباً : پدرلرمز بوتصورلریله برابر دائماپایدار اولمشلردر. بزده اونلر کبی پایداراولورز دییورلر . ایمپراطورلغك تشکلات اساسیەسنده بویوك بر خیر اوغورنده اوفاق بر تعدیلات تهلکەلی برمثال تشکیل ایدەبیلیر . دها جرئتکار بر ال دها فضله تعدیلاته قیام ایدر ، هرشی محو وبرباد اولور . بوصوك زمانلرده ، تاتار ایمپراطورینك کسدیرمك ایستەدیکی بر صاچ پارچەسنك نه قدر قان دوکولمەسنه سببیت ویردیکنی کوردك.

بوقدر امنیتسز برعادت اوغورنده ترك حیات ایدنلرك مقداری
یوزبیك کشی‌یی کچدی . یاایمپراطورلغك تشکیلات اساسیه‌سنی
دکیشدیرمکه تشبث ایتمش اولسه‌لر ایدی کیم بیلیر نه قدر
بویوك برممانعته تصادف ایده‌جکلردی! چین، بدایتده‌قیانغ‌دن
اوته طرفه قدر امتداد ایتمزدی . بو بویوك نهرك جنوبنده
ساکن اولان قوملر الیوم هندستانك بعض آطه‌لرنده کوردیکمز
وحشیلر کبی ایدیلر . برچوق چینلیلر کلوب اونلرك ایچنده
یرلشدیلر . بونلری بر هیئت اجتماعیه حالنده طوپلادیلر .
کندی روحنی اونلره‌ده‌ویردیلر . یاواش یاواش ، نامحسوس
صورتده بوتون بو وحشیلر چینلی اولدیلر . اولجه برقانونلری
اولمادیغی ایچون چینك قانونلری اونلرك‌ده قانونلری اولدی .
هپسی چین ملتنك سجیه‌سنی اکتساب ایتدیلر . چینلیلرله
عینی ملت اولدیلر وبویوك بروجود تشکیل ایتدیلر . بوواسع
ایمپراطورلغك اطرافنده برطرفدن کچیلمز یالچین داغلر واردر.
دیکر طرفده مدهش چوللر بولونیورکه بورالرده یرله‌شیله‌مز.
ملت ، طبیعی واجنبیلره‌قارشی بردرجه‌یه قدر مستحکم حدودلر
ایچنده‌عادتا محصور برحالده بولونیور. ذاتاً بواجنبیلر من‌القدیم
برطاقم باربارلردن عبارت بولونمشلردر . اونك ایچون ، بعضاً
چینه کیره‌بیله‌جك وبو ایمپراطورلغی ضبط ایده‌جك قدر
اکتساب قوت ایتسه‌لرده چینلیلرك اسکی اصول و عادتلرینه
او لایتزلزل مربوطیتلری غالبلری مغلوبلرك قانونلرینی قبوله

مجبور ایتمشدر . ایمپراطورلغك صاحبلری دكیشمش ، فقط قانونلری دكیشمه‌مشدر . بو كون چین ایمپراطورلغنه صاحب اولان تاتارلر اورادن طرد اولوندیغی زمان یالكز تاتار نامی قالقه‌جق ، حكومت ینه عینی قاله‌جق ، ملت ایكی بیك سنه اول نه حالده ایسه ینه او حالده بولونه‌جقدر . بو ایمپراطورلق مختلف قراللقلره منقسم اولدیغی دوره‌ده عینی قانونلره مالك اولدقلری جهتله عمومی تشكلات اساسیه هیچ تغیره اوغرامامشدر . ذاتاً چینلیلرده من القدیم یالكز بر حكمدار طرفندن اداره اولونمالری ایجاب ایتدیكنه دائر بر فكر واردی . ایمپراطورلغی اسكی شكل حكومته ارجاع ایچون بو كوچوك سلاله‌لری محوه اوغراشمشلردر . بعضاً ، مملكتی یرلی حكمدار سلاله‌لری طرفندن انقسامه اوغراتلمش بر حالده كورمكدن ایسه قانونلرینه حرمت ایده‌جك اجنبی تك بر حكمدارك اداره‌سی آلتنده هپ بر یره طوپلانمش بر حالده كورمه‌یی ترجیح ایله‌مشلردر . ایشته چین ایمپراطورلغی بو صورتله بقا بولمشدر . بویوك بویوك انقلابلره رغماً ینه هپ ایلك حالنه عودت ایتمشدر .

چائو تورکلری

۲

هانلر ایمپراطور سلاله‌سی

قام‌مو
لیه‌تای‌قیدسو
وان‌سیم
توم‌پو

تاریخده دها زیاده قائوتسو Kao-tçou نامی ایله معروف اولان شه‌قیم تام چین ایمپراطورلغنه آنجق سکز سنه صاحب اولابیلمشدر . کندیسنك باشنه ایمپراطورلق تاجنی قویان قیتانلر همان بر آز صوکره دشمن کسیلدیلر . شه‌قیم‌تام بونلره پك واسع برالکا ترك ایتمشدی . چینلیلر ایچون بورالرینی تکرار اله کچیرمکه چالیشمق بر وظیفه اولدیغی کبی تاتارلر ایچون اورالرده کیتدکجه دها ایی یرلشمك وتوسع ایتمکه چالیشمق‌ده طبیعی ایدی . ایمپراطور چوق کچمه‌دن تاتارلرك هجومنی دفع ایتمك مجبوریتنده قالدی. بوباربارلر هونان ولایتنه قدر کیرمشلردی. قائوتسونك قیتانلره قارشی استخدام‌ایتدیکی متعدد قوماندانلر ایچنده لیه‌ئوچی یوئن Lieou-tchi-yuen
٩٤٤ اسمنده بریدن بحث اولونیور[۱]. بو، شاتوعشیرتنه‌منسوب

[۱] توئونك اوغلی غانغك‌اوغلی تسونك‌اوغلی تیه‌نك اوغلی‌ایدی.

برتورك ایدی. بوقوماندان متعدد مصادماتده باربارلری مغلوب ایتدی . آقینلرینه مانع اولمق ایچون حدود اوزرنده اردوگاه قوردی . قائو تسویه خلف اولان چوتی Tchou ti دورنده دولته ایفا ایتدیکی خدمات ایله متناسب اولمق اوزره اهمیتی ده آرتدی. تای یوئن قرالی عنوانته نائل اولدی . کندیسنه بویله عنوانلر ، رتبه‌لر توجیه ایدیلمه‌سی قورقولرندن دولایی ایدی. فقط اونی طریق وظیفه‌ده طوتمق فکریله یاپیلان بوشیلر شبهه ایتدکلری آمال حریصانه‌سنی تشجیع ایتمکدن باشقه بر شیئه یارامایوردی . حال ووضعیت مساعد اولسه حرص جاهنه نهایت ویرمك چاره‌سی آرانیردی . فقط ایمپراطور محتاج اولدیغی صاحب قدرت برتبعه‌سنك آمالنه ممانعت ایده‌میه‌جك درجه‌ده ضعیف ایدی .

تسینلر ایمپراطورینك دشمنی اولان قیتانلر صوك برغیرت صرفیله بویوك بر اردو طوپلادیلر. ایمپراطورلق قوماندانلرینك قسم اعظمنه ایمپراطورك امنیتی یوقدی . بونلر تسینلرك انقراضنی قیتانلردن زیاده تعجیل ایتمشلردر . هپ کیدوب باربارلره تسلیم اولدیلر . اونلرده تاله آمه کیردیلر، ایمپراطوری اسیر آلدیلر . چینلیلر ، قیتانلرك تا ایمپراطورلغك مرکزینه وپایتخته قدر کیردکلرینی کورمکدن قورقدیلر. فقط بوباربارلرك قراللری قوماندانلری واسطه‌سیله اونلری تأمین ایتدی. برقاچ قوماندان تأدیب اولوندی . خلق کندیسنی تهدید ایدن اسارتی

سنه ٩٤٦

٩٤٧

اونوته‌رق باربارلره التحاق ایله بوکوزدن دوشمش قوماندانلردن بعضلرینک قلبلرینی قوپاردی، آتلرینی یدی. ایمپراطوری غایت قوتلی محافظه آلتنده بریرده قاپادیلر. ایمپراطورلغی نزع ایده‌رك کندیسنه ساده‌جه هه‌ئو عنوانی ویردیلر. قیتانلر ایمپراطورلغه راحتجه صاحب کبی کورونیورلردی. هرطرف روی انقیاد کوستریوردی. امری آلتنده اللی بیك عسکر بولونان لیه‌ئوچی یوئن تسینلرك انقراضنی خبر آلنجه کندیسی‌ده عرض تابعیت ایتدی. فقط معیتنده‌کی قوماندانلردن قسم اعظمی صوکره اوکا قیتانلرك کوستردکلری حرص و طمع یوزندن بوتون چینلیلرجه منفور اولدقلرینی، ایمپراطورلغی اوزون مدت محافظه ایده‌مه‌یه‌جکلرینی سویله‌یه‌رك ایمپراطورلغی اله کچیرمك ایچون بوتون قوتلرینی طوپلاماسنی توصیه ایلدیلر. لیه‌ئوچی یوئن قیتانلرك ایمپراطورلغی تخریب ایتدکدن صوکره کندیلکلرندن چکیلمه‌لرینی بکله‌مکه قرار ویردی. بوتون قوماندانلرینك تکلیف ایتدکلری ایمپراطورلق عنوانی آرتق ایمپراطور موجود اولمادیغی بهانه‌سیله قبولدن امتناع کوستردی. قوماندانلری اصرار ایتدیلر، تقدیر الهینك بو مرکزده اولدیغنی سویلدیلر. بونلرك تشویقلری، قیتان قوماندانلرینك خلق اوزرنده‌کی تعدیاتی، بعض طرفلرده وقوع بولان و قیتان قوماندانلرینك قتلنه منجر اولان قیاملر نهایت لیه‌ئوچی یوئنی ایمپراطورلغی اعلان ایتمکه سوق ایلدی. مورخلر کندیسنه قائوتسو Kao-tçou عنوانی

ویریه‌رلر. ایمپراطورلغك تبدیل نام ایتمه‌سنی مناسب کورمدی.
محو ایدلمش اولان سلاله‌نك ایمپراطورلغه ویرمش اولدیغی
تسین نامنی محافظه ایتدی. ایمپراطورلق داخلنده‌کی بوتون
قیتانلره هجوم ایدیله‌رك قتل اولونملری ایچون امر ویردی.
نهایت اردوسنك باشنه کچه‌رك اسکی ایمپراطوره التحاق ایتمك،
بو تاتارلرك الندن اونی قورتارمق املیله شرق طرفنه یورودی.
فقط شه‌ئو یانغه [۱] اواصل اولدیغی زمان قیتانلرك برلکده آئوب
کوتوردکلری بو حکمدارك چین حدودلرندن چیقارق له‌آئو
تونغ داخلنه کیرمك اوزره اولدیغنی خبر آلدی. بو اسکی
ایمپراطور، قوآم نینغ شهرندن کچرکن اورادن اوتوز لی مسافه‌ده
بولونان قیتان ایمپراطورلغی مؤسسی آپائوقی‌نك قبرینه کیدوب
عرض تعظیمات ایتمسی ایچون کندیسنه امر ویریلدی. بو
معامله ایمپراطوریچه‌یی اوقدر قیزدیردی که ایمپراطورله برلکده
زهر ایچه‌رك انتحار ایتمکه قالقدی. فقط مانع اولدیلر.

قیتانلر لیه‌ئوچی یوئنك حرکاتندن خبردار اولونجه بعض
مواقعی ضبط ایچون قوماندانلر یوللادیلر. قنغ تسونغ موئانی یه
تسه‌چه‌ئو و لوچه‌ئو شهرلرینی؛ قائوتام‌ئینغه سیانغ چه‌ئو شهرینی؛
تسوی ین هیونه‌ده هویام شهرینی محافظه ایتملری حقنده
امر ویریلدی. او تاریخده داغلرده و اورمانلرده بر
سورو اشقیا توره‌مشدی. بونلرك قسم اعظمی عسکر

---

[۱] بو کون فونغ یام فو ملحقاتندن.

فراریلری ایدیلر . بونلرك له‌آم‌هوئه‌نی نامنده‌كی بر رئیسلری تسه‌ین‌یامه عودت ایتمش اولان ایمپراطور قائوتسویه دخالت ایتدی . ایمپراطور درحال بر قوهٔ عسكریه كوندره‌رك سیام‌چه‌ئو شهرینی محاصره ایتدیردی . شهرك والیسنك غیبوبتندن استفاده ایدیلمك ایسته‌نیوردی . له‌آم‌هوئه‌نی برطاقم جسور عسكرلر انتخاب ایتدی . بونلر كیجه‌لین سوزلردن طیرمانه‌رق ایچری كیردیلر . شهر هجومله ضبط ایدیلدی . ایچنده بولونان قیتانلرك كافه‌سی قتل اولوندی . فقط بوموفقیتك ثمره‌سی بر آن ایچنده آز قالدی محو اوله‌جقدی . عسكرلرینه مكافات ویرمك آرزوسی قائوتسوبی یكی تبعه‌سنك بوتون اموالنی ضبط ایتمك فكرینه سوق ایله‌دی . برقادین ، هنوز متزلزل بولونان نفوذینی بویله بر حركت ایچون استعمال ایده‌جكندن دولاینی مؤاخذاتده بولونارق اوكا مانع اولدی . بالعكس بویكی تبعه‌نك دوستلقلرینی جلبه چالیشماسی لازم كلدیكنی ، عسكرلرینه مكافات ویرمك ایسته‌یورسه سرایده قالمش اولان ثروتی داغیته‌بیله‌جكنی سویله‌دی . قائوتسو بو نصیحتی دیكله‌دی . هركس مستریح اولدی . عینی زمانده چانغ‌غانغ هونغ نامنده برقوماندانی چین‌چه‌ئو شهرینه یوللادی . بوشهرك والیسی قیتانلر ایمپراطورینك نزدنده ایدی . شهرده تسونغ‌لانغی براقمشلردی . قائوتسو شهرك تسلیمنی اوكا تكلیف ایتدی . فقط بوقوماندان ایمپراطورك مرخصنی حبس ایتدیكی ایچون

دیکر برقوماندان درحال کندیسنی اولدیردی، همان قائوتسویه خبر یوللادی. اهالی قیتان ضابط وقوماندانلرینه هجوم ایتدیلر. بواغتشاشاتی تسکین ایچون قیتانلر ایمپراطورینک یوللامش اولدیغی قوماندانی أولدیردیلر. قیتانلر ایمپراطورینک ارادهسنی یاقدقدن صوکره باشقه بروالی انتخاب ایتدیلر. بوباربارلری طرد ایچون جنوبه دوغرو کلهسنی قائوتسودن رجا ایلدیلر. جوارده کی دها سائر بعض شهرلرده عینی حرکات وقوعه کلدی. بونلرک هپسی بوایمپراطوره تابع اولدیلر. وامقیونغ نامنده براشقیا رئیسی، ایچنده برقیتان قوماندانی بولونان تانچهئو شهرینی ضبطه تشبث ایتدی. فقط بوهجومده مغلوب اولدی، مقتول دوشدی. بوتون بوعصیانلردن قورقغه باشلامش اولان قیتانلر ایمپراطوری چینده ادامهٔ حکم ونفوذ ایدهبیلمکدن امیدینی کسدی، حتی ترک ایتمک قرارینی ویردی. باشقه برطاقم اشقیاده سونغچهئو [١]، پوچهئو [٢] ومیهچهئو [٣] شهرلرینی تخریب ایتدیلر. بونک اوزرینه قیتانلر ایمپراطوری چینلیلرک بوقدر ادارهسی مشکل برقوم اولدیغنی اولدن بیلمهدیکنی سویلهدی.

هرطرفه داغلمش اولان برسورو اشقیا، وطنلرینی

---

[١] بوکون قایفونغفو اراضیسنده تسویام.

[٢] بوکون فونغیامفو اراضیسنده پوهیهن.

[٣] تسینغ چهئوقونک اوچ یوزلی شرقنده خراب برشهر.

قیتانلرك بو یوندوروغندن قورتارمغه بو صورتله چالیشدقلری صیراده اسکی ایمپراطورك قوماندانلری تاتار ایمپراطورینه دورلو دورلو احتراماتده بولونمقله مشغول ایدیلر . دیکر طرفدن قائوتسو کویلره چیفتجیلر و کویلیلر جلب ایتمکله مشغول ایدی. قیتانلرك قورقوسندن بونلر بر طرفه قاچمش، صاقلانمشلردی . قیتانلر ایمپراطوری ، هیچ آلیشقین اولمادیغی یاز حرارتندن دولایی چینی ترك ایتمك مجبوریتنده قالدیغی بهانه‌سیله نهایت تاله آمدن چیقمغه قرار ویردی. یانندهبیکی متجاوز دورلودورلو قوماندان وارکان واردی بونلر تسینلر دورنده خدمت ایتمشلردی. برچوق خادم آغالری‌ده بولونیوردی. قیتانلر ایمپراطوری کندیسیله برلکده شایان حیرت درجه‌ده عظیم خزینه‌لرده کوتوریوردی . یولده سیام چه‌ئوشهرینه هجوم ایدرك جبراً آلدی. شهرسکنه‌سنك قسم اعظمی وبالخاصه ارکك چوجوقلر قیلیچدن کچیریلدی . یالکز قیزلره دوقونمادیلر . بونلری برلکده شماله دوغرو کوتوردیلر . بوقلعه‌یه قیتانلر قائوتانغ ئینغ نامنده برقوماندان براقدیلر . شهرده تقریباً یدی یوز کشی قدرقالمشدی. یوزیك نفوس اتلاف اولونمشدی .

قائوتسو برطاقم بویوك قوماندانلر تعیین ایتدی. قوماندانلرندن برینی لوجه‌ئونك امدادینه یوللادی . قیتانلره تابع برچین قوماندانی بوشهری کلوب محاصره ایتمکه حاضرلانیوردی . تایوئن‌فو جوارنده‌کی بعض شهرلره قوای محافظه اقامه ایلدی.

هوآم نهرینك جنوبنه کچمك ایچون حاضرلانمغه باشـلادی . چین رجعتلرنده قیتانلره خدمت ایتمش اولان برمقدار چینلیلر بونلرڭ هوآم نهرینك شمالنده کورونجه جنوب ساحلی مدافعه ایچون یرلشدیلر . ایمپراطور نامنی طاشیه‌جق ذاتی جناب حقك میدانه چیقارماسنی بکلیورلردی . قیان قوماندانلرینی قتل ایتدیلر . ووهیم‌یه ، هویام شهرینی عسـکرلردن خالی بوله‌رق بورایه کیردی . قائوتسـویه عرض انقیاد ایتـدیکنی مشعر خبرلر کوندردی . بعض قیتان مفرزه‌لرینی مغلوب ایتـدی . قیتانلر ایمپراطوری اصل کندی الکاسـنه قدر وارامادی . یه‌چه‌لی داخلنده چین تیم فو اراضیسنده لوآن چینغ هیه‌ن قربنده وفات ایلدی . قیتانلرك معیتنده بولونان چینلیلر بوفرصتدن اسـتفاده ایده‌رك چین ایمپراطورلغی والئ عمومیلکی عنوانی چائوین‌شه‌ئویه ویردیلر . فقط قیتانلر بونی اوئویو Oou-yo یه ویرمك ایستیورلردی . اوئویونك بومعامله هیـچ خوشـنه کیتمدی . بو باربار رئیسی چائوین‌شه‌ئویی توقیف ایتدیردی . بوتون چینلیلرك حضورنده متوفی قیتان ایمپراطورینك بر امرنامه‌سنی اوقوتدی . بوامرنامه ایمپراطورلغی اوکا ویریوردی .

قائوتسو ، قیتانلرك رجعتی مناسبتیله اتخاذ ایده‌جکی خط حرکتی دوشـونیوردی . بوتون قوماندانلری چین چه‌ئو وغوئه‌یی‌چه‌ئو شهرلرینی ضـبط ایتمکی تکلیف ایلیورلردی . قائوتسو شام‌تام الکاسنه کیتمك ایسـتیوردی . فقط ، قیتان

ایمپراطوری وفات ایتمش اولمقله برابر فرقه‌سنك هنوز قوی بولوندیغی و بو مملکتده هنوز غایت مستحکم برچوق شهرلره مالك اولدیغی سویلمندی . هوپه مملکتنه یعنی هوآم شهرینك شمالنه کیدیله‌جك اولورسه اوراده هیچ بر قوهٔ معاونه‌یه تصادف ایدیلمه‌یه‌جکدی. اورالرده‌کی اشقیانك ارزاق قافله‌لرینه هجوملرندن هر وقت قورقولابیلیردی . بوصیراده ، قائوتسونك قوماندانی هوم پیه، تسه‌چه‌ئو شهرینی محاصره ایدییوردی . بوشهر پك متینانه مقاومت کوستردیکی جهتله قائوتسو ، معیتنده کافی عسکر بولونمایان قوماندانی کری چاغیرمغی دوشونیوردی. فقط عقدایتدیکی مجلس مشورتده بوحرکت تهلکه‌لی عد ایدلدی . محاصره‌نك رفعی ، تحت انقیاده آلنان شهرلری قیتانلر لهنده عصیانه سوق ایتمه‌سندن، بوتون ایمپراطورلغك اغتشاش ایچنده قالماسندن قورقولیوردی. قائوتسو متردد بولونیوردی . فقط هوم‌پیه ، محاصره‌یه دوام لزومنه کندیسنی اقناع ایتدی . دشمن قوماندانلری پن هیون وتسوبنغ موئه‌یی ایله قی تاتارلری قرالی یه‌لا هویام شهرینه‌هجوم ایچون قوتلرینی برلشدیرمشلردی . فقط ووهیم‌ته‌اوقدر کوزل داوراندی‌که دشمنلر بوفکردن واز کچدیلر ؛ دها شماله چکیلدیلر . جنوبده قالمش اولان قیتانلرك قسم متباقیسی‌ده آرقه‌لرندن کیتدیلر .

قوماندان هوم‌پیه یاخودسوهوم‌پیه غایت شدیدالطبع ایدی.

اردوسنده انضباطه بك اهميت ويرردی. اطاعتسزلك كوسترنلری اعدام ايتديرردی. اوته‌بری چالمق ايچون اطرافه كيدن وخلقی ازعاج ايله‌ين عسكرده اعدام جزاسنه اوغرارلردی. حتی نفرات بارگيرلرينك باشندن آيرلمق حقنه بيله مالك دكلديلر. بوانضباطدن دولايی اردوسی غايت قوتلی ايدی. هانكی شهره كيتمشسه اوراسنی ضبط ايتمشدی. ايشته قائوتسو، ايمپراطورلغك پايتختنه هيچ قيليج چكمكسزين ياقلاشمه‌يه بوقوماندانك جسارتی سايه‌سنده موفق اولمشدر.

قيتانلرك قوماندانی هان، قائوتسونك جنوب يولنی طوتديغنی خبر آلنجه شماله چكيلمكی دوشوندی. فقط چين ايمپراطورلغی ايمپراطورسز بولونديغی ايچون چينده بويوك قارغشه‌لقلر چيقماسندن قورقيوردی. بوقيتانلر اوزمان قائوتسويه ايمپراطور نظريله باقمايورلردی. اوزمان لويانغ شهرنده تسونغ يه Tçung-ye اسمنده برچين پرنسی واردی كه بوتاتارلر اوكا برمدت اول هيو hiu قرالی عنوانی ويرمشلردی. شاتو عشيرتلرندن تاملر سلاله‌سی ايمپراطوری ميم تسونغك اوغلی ايدی. قيتانلرك قوماندانی، ايمپراطورينك اوامرينه رغماً بونی چين ايمپراطورلغك باش قوماندانی يايمق وهنغ چه‌ئويه كوندرمك ايسته‌دی. كنج پرنس، والده‌سی شويوئه‌ی ايله برابر بريره كيزلنمشدی. هان بوكا ايمپراطور عنوانی ويردی. بوتون اردو رؤساسی كله‌رك بوحكمدار ايله والده‌سنه عرض تعظيمات ايتديلر. بو

پرنسس كوزلرنده ياشلرله ديدى كه : « اوغلم پك كنجدر ، پك ضعيفدر . ايمپراطور تاجنك آغيرلغنى قالديراماز . كنديسنك ايمپراطورلغه انتخابى عائله‌مزك باعث فلاكتى اوله‌جق . » قيتانلر قوماندانى ايمپراطورك محافظه‌سنى تأمين ايچون بيك عسكر براقه‌رق چكيلدى . تسونغ‌يه قوماندانلردن قائو هين‌چه‌ئو ايله ووهيم‌ته‌يى چاغيردى ايسه‌ده بونلر امره اطاعت ايتمك ايسته‌مديلر . بونك اوزرينه پرنسس بوتون قوماندانلرى طوپلادى . اونلره ايمپراطور قائوتسونك حمايه‌سنى طلب ايتمك تكليفنده بولوندى . اكثريت بو فكرى قبول ايتمدى . قيتانلرك امداد كوندره‌جكلرينى اميد ايدييورلردى . باقى قالان عسكرى طوپلايه‌رق مدافعه‌يه حاضرلانمق دها مناسب اوله‌جغى مطالعه‌سنده ايديلر . پرنسس ديدى كه : « اوغلم ، تختدن محروم براقلمش بر عائله‌نك بدبخت بر فردى اولمقله برابر بوكون ايمپراطورلق ادعاسنه قالقه‌بيليرمى ؟ قائوتسو تصوراتمزدن خبردار اولونجه باعث اوله‌جغكز فلاكتلرك مسئوليتنى هپ سزه يوكله‌ته‌جكدر . » پرنسس ، قوماندانلرينك مطالعاتنه رغماً بو فكرده اصرار ايتدى . تسونغ يه ، قائوتسويه اعلان تابعيت ايلدى . و تاريخده قيتانلر ايمپراطورلغنده وقوعه كلن بعض قاريشقلقلر اوزرينه اوئويويى چين حدودلرينى ترك ايله‌الندن آلمق ايسته‌دكلرى ايمپراطورلغى مدافعه‌يه قوشمغه مجبور اولدى . يالكز هنغ چه‌ئوده بر قوماندان براقدى .

بو اثناده قائوتسو ، قیتانغ چه ئوبی [١] ضبط ایتدی . بوراده تسونغ لانغ قوماندان ایدی . دیگر طرفدن ، قیتانلر قوماندان هانك اداره‌سنده اولدقلری حالده هنغ چه ئویه عودت ایتدیلر . فقط قائوتسو لویامه گیرمش اوراده بوتون قوماندانلر طرفندن استقبال اولونمشدی . قیتانلر طرفندن بر مأموریته تعیین ایدیلمش اولانلرك هیچ بر شیدن قورقمالرینی اعلان ایتدی . اونلرك براتلرینی یاقدیرمقله اکتفا ایله‌دی . دها اولجه قوئوتسونغ ئی‌یی تاله آم سراینه کوندرمش وتسونغ‌یه ایله والده‌سنی اولدیرمه‌سی ایچون گیزلیجه امر ویرمشدی . بو پرنسس ترك حیات ایده‌جکی صیراده دیدی که : « بنم اوغلوم نه جنایت ارتکاب ایتمشدر ؟ نیچون حیاتنی باغیشلامایورسکز ؟ هرسنه پدری میم تسونغك قبرنده وظیفه‌سنی ایفا ایتسین ! » هرکس بونلرك وفاتندن متأثر اولدی . قائوتسو تاله آمه گیتدی . اوراده تسینلرك بوتون اسکی قوماندانلری عرض تابعیت ایتدیلر . پیه‌ن چه ئویه شرق سرایی نامنی ویردی . تأسیس ایتدیکی سلاله‌نك هان اسمیله یاد اولونماسنی امر ایتدی . اجدادینی‌ده ایمپراطور یاپدی .

بو عائله‌یه منسوب حکمدارلره آرتق هانلر ایمپراطوری دییه‌جکز . هانلر ایمپراطوری قیتانلره تابع بولونان چونغ غوئه‌یی نامنده بویوك بر قوماندانه بر ولایت فرمانی کوندردی . مقصدی بو قوماندانی کندی

[١] بوکون پیم یام فو ماحقاتندن چینغ پیم هیه‌ن .

طرفنه جلب ایتمكدی . فقط چونغ غوئه‌یی بو ولایتی قبولدن امتناع كوستره‌رك قیتانلر قوماندانی موتا Mo-ta دن امداد ایسته‌دی . اوكارهینه مقامنده‌اوغلنی‌بوللادی. موتا درحال‌پكین عساكریله‌برلكده بیك‌بش‌یوز قیتان‌سوق‌ایتدی . بوندن‌دولایی ایمپراطورده اردو كوندرمك مجبوریتنده قالدی . موتا هنغ‌چه‌ئوده قوماندان ایدی. حیله‌كار، ظالم، ثروته حریص بر آدمدی. چینلیلرك هم‌ثروتلرینی هم‌قیزلرینی غصب ایدییوردی. برطاقم كویلیلری خیرسیزلقله اتهام‌ایده‌رك توقیف ایتدیرییور، بر چوق اشكنجه‌لره معروض براقدقدن صوكره اتلاف ایله‌یوردی.اشكنجه‌لرایچنده‌ترك‌حیات‌ایدن‌بوبیچاره‌لرك‌اضطراباتی اوكا كیف ویرییوردی. مع‌مافیه قیتانلرك مقداری ایكی بیكدن فضله دكلدی. موتا چینلیلرك عصیانندن دائما قورقیوردی . فقط طوتدیغی یول چینلیلری بورایه سوق ایده‌جكدی. امری آلتنده بولونان چین عساكرینك ارزاقنی آله‌رق قیتانلره ویرییوردی . بو چین میلیسی، هانلر ایمپراطورینك تاله‌آمه كیردیكنی خبر آلنجه جنوبه دونمكه قرار ویردی. جوارده‌كی قوماندانلردن بعضیلری اك جسور عسكرلرینی طوپلادیلر . شهر قاپیلرنده‌كی عساكر محافظه‌یی باصدیلر، مهمات دپولرینی اله‌كچیردیلر. چین‌عسكرلرینی‌چاغیردیلر. خلقی‌سلاحلاندیردیلر. والی سراینك قاپیسنی طوتوشدیره‌رق قیتانلرك اوزرینه هجوم ایتدیلر. آز وقت ایچنده بوتون شهری آتش قاپلادی. قورقو

ایچنده قالان موتا، خزینه‌لری ایله برلکده شمال طرفنه چکیلدی. باشلرنده کندیلرینی اداره ایده‌جك کیمسه قالمایان معیتنده‌کی چین عسکرلری یاپدقلری یغمالرله قارغشه‌لغی آرتیردیلر. بو قتالده تقریباً ایکی بیك کشی تلف اولدی. قیتانلر تکرار کلمك فکرنده ایدیلر. عصیان رؤساسی همان باشقه عسکر جلب ایتدیلر. صوکره بر سورو کویلیلر قیتانلری اولدیرمك، قاریلرینی و بوتون ثروتلرینی اللرندن آلمق فکریله شهرك سورلرینه یاقلاشدیلر. بونك اوزرینه باربارلر شماله چکیلمك قرارینی ویردیلر. موتا معیتنده‌کی قوماندانلرله برابر نیم‌چه‌ئویه کیتدی. عصیان رؤساسی ایسه ایمپراطوره عرض تابعیت ایتدیلر. ایمپراطور کندیلرینه امداد کوندردی.

ایمپراطور او زمان چینك هر طرفنده توره‌مش اولان اشقیایی غایت شدتله تأدیب ایتدکدن صوکره پوتو[۱] شهرینی محاصره‌یه کیتدی. بوراده قیتانلر طرفندن چونغ‌غوئه‌یی قوماندان ایدی. ایمپراطورك قوماندانی قائوهیم‌چه‌ئو بو قلعه‌نك محاصره ایدلمسنه طرفدار دکلدی. چونکه شهرده هر دورلو ارزاق و مهمات واردی. بونلرك بیتمه‌سنه انتظاراً چکیلمك فکرنده ایدی. باشقه‌لری ده شهره هجوم مناسب اوله‌جغی مطالعه‌سنده بولونیورلردی. بو صوك فکری تعقیب ایتدیلر. ایکی بیك ضایعات ویردکلری حالده قلعه‌یی ضبطه موفق اولامادیلر.

---

[۱] تامیم‌فو.

ایمپراطور ، پیەن‌چەئویە دوغرو یورودی. بورایە قیتانلربیك بش یوز پکین عسکری براقشلردی . بونلرك هپسی قیلیجدن کچیریلدی.

بو اثناده چانغ لیەن ایکی بیك کشی ایلە چونغ غوئەیی‌نك امدادینە کلدی . ایمپراطور اونی قیتانلرك طرفنی التزامدن واز کچیرمکە چالیشدی . فقط پیەن‌چەئوده‌کی بیك بش یوز عسکرك قتل ایدلمسندن غایت قیزمش اولان بوقوماندان اولونجەیە قدر مدافعەیە عزم ایتمش اولدیغنی سویلەدی . معمافیە بوقوۀ امدادیە برایشە یارامادی . چونغ‌غوئەیی بوتون ارزاقنی بیتردکدن صوکره ایمپراطور تسلیم اولمق مجبوریتنده قلدی . چانغ‌لیەن بوتون او عزم قطعیسنە رغماً بر آز اول عینی حرکتده بولونمغە مجبور اولمشدی . بوکا ویردکلری وعدده دورمایەرق کندیسنی اعدام ایتدیلر . بعض قوماندانلر چونغ‌غوئەیی‌نك عسا کرینی هپ قیلجدن کچیره‌رك اموالرینی عسکرلره داغتمق تکلیفنده بولوندیلرسەده ایمپراطور باشقە دورلو حرکت ایتدی . چونغ غوئەیی‌یە ایمپراطورلغنك اك یوکسك مناصبندن برینی ویردی . بونك اوزرینە قوماندانلردن برچوغی مرلدانمغە باشلادیلر . ایچلرندن بری ایمپراطوره شوسوزلری سویلەمك جسارتنده بولوندی: حشمتپناه، هیچ برقباحتلری اولمایان بیك بش یوز عسکری اولدیرمکلە مرحمتسزلك ایتدیکز . چانغ‌لیەنی عرض

تسليميته تشويق ايتديكز ، ويرديككز سوزده دورمايه‌رق صوكره أولديرتديكز . چونغ‌غونه‌يي ايسه مجرمدر . حالبوكه كنديسني عفو ايدييورسكز . بو برجرمه قارشي كوسترلمه‌سي لازم كلن برمعامله دكلدر . خلق آنجق رحم وملايمتله دائرهٔ اطاعتده طوتولور . بونلره نه‌قدر اعتماد وخلوص نيت تلقين اولونورسه حكمدارك امريني اوقدر سوه سوه اجرا ايدرلر . ارباب جرائم ايسه جزا واشكنجه قورقوسيله ضبط اولونورلر . براعپراطور بواساسلردن انحراف ايده‌جك اولورسه ايمپراطورلغي محافظه ايده‌مز . »

بوصيراده سه‌چوئن ولايتي اهاليسي ، ه‌ئوتسونك الكلرينه آقينلر يابدقلري كبي شنسي داخلنده فونغ تسيانغ‌فو واليسي‌ده ايمپراطورك طرفني ترك ايله اونلره تابع اولدي . بوبكي استيلايه وبالخاصه چائوقوآم تسان ايله هه‌ئويه‌نك عاصيلره التحاقنه پك چوق حدت ايدن ايمپراطور بونلره هجوم ايتمه‌سي ايچون قوماندان وام‌قيمه امر ويردي . بوقوماندان يوله چيقار چيقماز بوعاصيلرك برنجيسي اوزلاشمق فكريله ايمپراطوره برقوماندان يوللادي . شيمدي‌يه قدر عرض تابعيت ايتمه‌مسي او مقامه قيتانلر طرفندن كتيريلمش اولماسندن وپدري اليوم قيتانلر نزدنده اولديغي جهتله بويله برشي ياپاجق اولورسه پدريني قتل ايتمه‌لري قورقوسندن ايلري كلمشدي . ديكر قومانداننده بوحركته امتثال ايتدي . سرايه كوندرديكي سنه ٩٢٧

ساعینك عودتی بکله‌مکسزین چائوقوآم تسان ، سی‌غان فودن چیقمشدی . بوصیراده‌ده وام‌قیم تسونغ اورایه واصل اولدی. سه‌چوئن عسا کرینك تسین‌چوئنه کیرمش اولدیغی خبر آلندی . چائوقوآم تسامه درحال مقداری بیکه بالغ اولان کندی عسکرلرینی ایمپراطورك عسکرلرینه الحاق ایتدی . ایمپراطورك قوماندانی عسکرلرینك فرار ایتمه‌سندن قورقدیغی ایچون بونلرك یوزلرینه برتمغا اوردیرمق ایسته‌دی. باشلیجه قوماندانلردن بری ایلك مثالی تشکیل ایتمك اوزره اورته‌یه چیقدی . سه‌چوئنلر ، چائوقوآم تسانك عرض تسلیمیت ایتدیکنی خبر آلنجه چکیلمك ایسته‌دیلر. فقط ایمپراطوراردوسی بونلرك اوزرینه یوروبه‌رك مغلوب ایتدی. ایمپراطورك احراز ایتدیکی صوك مظفریت بو اولمشدر . چونکه براز صوکره وفاتی وقوعه کلدی . اوغلی چینغ‌یه‌ئو Tching-yeou آنجق اون سکز یاشنده اولدیغی ایچون ایمپراطورلغك اداره‌سنی‌ قی فونغ قیه Ki-fong-kie ایله‌دها سائر ناظرلرك النه براقشدی . چونغ‌غوئه‌یی درحال اهالینك ید انتقامنه ویریلدی . نعشنی عمومی میدانده پارچه پارچه ایتدیلر. عوام خلق بو أت پارچه‌لرینی یمك ایچون بربرلرینك اللرندن قاپیورلردی . چینغ‌یه‌ئو تاریخده این‌تی Y n-ti نامنی طاشیر .

سه‌چوئن اهالیسنه قارشی سفر دوام ایدیوردی . وام‌قیم تسونغ ، فونغ‌تسیانغ‌فو شهرینه کیرمشدی. هه‌ئویه، سرایده وقوعه کلن تبدلدن خبردار اولونجه درحال اورایه کیتدی .

یکی ایمپراطور ایله اوزلاشدی . داغیتدیغی ثروت ، اسکی عصیانی هرکسه اونوتدیردی . کندیسنه برطاقم رتبه‌لر توجیه ایتدیلر. چوق کچمه‌دن وام قیم تسونغ قدر صاحب نفوذاولدی. بوقوماندانی محو ایتمکه‌اوغراشیوردی. شنسی‌ده فونغ تسیانغ فویه عودتله‌اورانك عسکرلرینی کتیرمه‌سی ایچون کندیسنه‌ایمپراطور طرفندن برامر کتیرتدی. هرکس سرایك بوحرکتنی مؤاخذه ایله‌دی . داغیتدیغی ثروتلر واسطه‌سیله ناظرلری الده ایدن هه‌ئویه‌یه بوقدر بویوك برنفوذ ویرلمه‌سی یوزندن بعض قوماندانلر وبالخاصه چائوسیه‌قوئون عصیان ایتدیلر وسی‌غان فوده‌کی کنجلری تسلیم ایلدیلر . بو عصیان مؤخراً ایمپراطوری پك چوق مشغول ایتمشدر . بوشهرك ضیاعنی تلافی ایده‌بیله‌جك برشی اولدیسه اوده شمالده احراز ایتدیکی موفقیاتدر . بوتون قیتانلری نهایت طرده موفق اولدیلر. قیتانلر تیم‌چه‌ئویه چکیلدکدن صوکره تاتوم‌فونك قوماندانسی تودیع ایتدکلری سیون‌تام‌قیه‌ن نامنده برقوماندان حالا براتی کلمه‌سنه قیزه‌رق امری آلتنده‌کی اوچ بیك کشینك باشنه کچدی . په‌چه‌لی داخلنده پائوتینغ فو سورلرینك الالی برلی شمال غربیسنده کائن داغلره چکیلدی . قیتانلر خبر آلنجه کندیسنه هجوم ایتدیلر . فقط اله کچیرمکه موفق اولامادیلر . بوقوماندان ، هانلر ایمپراطورینه عرض تابعیت ایتدی . ایمپراطور کندیسنه‌قوماندانلق ویره‌رك باربارلره هجومه مأمور ایله‌دی . بولیوچونغ نامنده‌کی قیتان قوماندانی ،

يونونام ديكرله تاميم قوهانلره تابع اولدقدن صوكره الآن قيتانلرك طرفنده بولونان چينليلرك كنديسندن آيريلمالرندن قورقيوردی . ايشته بوندن دولايی موتا ايله برابر تيم چه ئويه آتش ويروب بوشهردن چيقمق طريقنی اختيار ايتمشدی. شهر اهاليسنی ده برابر كوتورديلر . سورلری ييقديلر ، شماله چكيلديلر . سيون قام قيه‌ن درحال برادرلريله برابر كله‌رك شهره صاحب اولدی. جوارده كی بعض مواقع قوماندانلقلری برادرلرينه توجيه ايديلدی . سيون قام قيه‌ن هرطرفدن قيتانلری قوودی . تسين سلاله‌سنك زمان سلطنتنده بوبار بارلرك تحت اداره‌سنه كيرمش اولان بوتون شهرلر ايمپراطورك اداره‌سنه كچديلر . قوماندان موتا قيتانلر الكاسنه كيرنجه ، تاتارلرك ضبط ايتمش اولدقلری چينك بوحواليسنی محافظه ايده‌مديكندن دولايی اعدام ايديلدی .

ايمپراطورك دكيشمه‌سی ، چونغ غوئه‌يه قارشی برچوق مظالم ياپماسی يكی اغتشاشات توليد ايلدی . ايمپراطورلغك باشليجه قوماندانلرندن بری اولان لی چه ئوچين سرايده‌كی دشمنلرينك مغلوبی اولمقدن وچونغ غوئه‌يی نك عاقبتنه اوغرامقدن قورقه‌رق بولونديغی موقعی تحكيمه اوغراشدی . سلاح طوپلادی . قيتانلره استناد ايتمكه چاليشدی . اونك بو فكرينی تقويه ايدن بر بونز بر كون ايمپراطور اولاجغنی تأمين ايدييوردی . سی غان فوده عصيان ايتمش اولان چائوسيه قوئون ده كنديسنه

التحاق ایتدی . بو قوهٔ امدادیه‌یه نائل اولونجه ، تسین قرالی عنوانی آلدی . بعض مواقعی ضبط ایچون عسکر کوندردی . ایمپراطور بو ایکی عاصی‌یه قارشی اردو سوق ایله‌دی . فقط او زمان سرایده ناظرلر آراسنده موجود اولان نفاقلر ، کیتدکجه انتشار ایتمکه باشلایان بو اغتشاشی تسکینه امکان ویرمه‌دی . صوکره چه‌ئو سلاله‌سنی تأسیس ایتمش اولان قوئو غوئه‌یی حکومته اشتراك ایتدی . کندیسنه برچوق نفوذ ویریلر . عینی زمانده وام قیم تسونغ ، فونغ تسیانغ فوده‌کی الك جسور عسکرلری سی غان‌فو عاصیلرینه قارشی یورومك بهانه‌سیله طوپلادقدن صوکره بونلری سه‌چوئن جهتنه سوق ایتدی . اوراده ایمپراطورك طرفنی ترك ایله بو ولایت قرالنه تابع اولدی .

ایمپراطورلغك الك ایلری کلن قوماندانلری آراسنده خصومت دوام ایدییوردی . بونلر قوئو غوئه‌یی‌نك احراز ایتدیکی حکم ونفوذی قیصقانیورلردی . شمال طرفلرینی قیتانلرك آقینلرندن مصون برحاله کتیرمك فکرنده اولدقلرینی نشر ایلیورلردی . فقط مقصدلری اورایه کیدوب موقع اقتداری اله کچیرمك وایمپراطوره مقاومت کوسترمکدی . ایمپراطورك قوئو غوئه‌یی‌یه بویوك براعتمادی واردی . حالبوکه برکون کندیسنك الندن ایمپراطورلغی آلاجغنی بیلمیوردی . اغتشاشاتی تسکین ایچون اونی شنسی‌یه کوندرمك کبی بر

خطاده بولوندی . قوئو غوئه‌یی ابتدا لی چه‌ئو چینك اوزرینه یورودی . بونی عاصیلرك اك قوتلیسی اولمق اوزره تلقی ایدییور ، مغلوب ایده‌جك اولورسه سی غان فونك ، فونغ تسیانغ فونك بالضروره دوشه‌جكلرینی دوشونیوردی . اردوسنی اوچ قوله آییردی . بونلر مختلف یوللردن كله‌رك هوچونغ [۱] ه هجوم ایتدیلر . بو قوماندان معیتنده‌كی عسكرلره پك اعتنا كوستریردی . اعاشه‌لرینه دقت ایدر ، بوتون مشاق حربه اونلرله برابر اشتراك ایلر ، ایفا ایتدكلری اوفاق بر خدمتی بیله مكافاتسز براقماز ، یاره‌لیلرك بالذات زیارتنه كیدر ، اوفاق تفك خطالری كورمز كبی داورانیردی . بو صورتله عسكرلرینك دوستلقلرینی قازاندی . مأمور اولدیغی سفری حسن نتیجه‌یه ایصال ایتدی . عاصینك عسا كرندن بر چوغی قاچدیلر ، قوئو غوئه‌یی التحاق ایتدیلر . قوئو غوئه‌یی قلعه‌نك اوكنه واصل اولدی . معیتنده‌كی اركان همان هجوم ایدیلمه‌سی فكرنده ایدیلر . فقط او ، لی چه‌ئو چینك حالا بر چوق عسكره مالك اولدیغنی ، شهرك پك مستحكم بولوندیغنی پیش ملاحظه‌یه آله‌رق بوتون ارزاقی بتینجه‌یه قدر بكله‌مك اوزره شهری محاصره ایتمك دها مناسب اولاجغنی دوشوندی . سپرلر قازدیردی . شهرك بویی صیرا فاصله‌لرله ترصد محللری تأسیس ایده‌رك بورالره

[۱] بوون پیم‌یام‌فو ملحقاتندن یوچه‌ئو .

عسکرلر قویدی . نهرك کنارینه قایقلر دیزدی . بوصورتله لی‌چه‌ئوچین هرطرفدن احاطه ایدیلدی . سه‌چوئن قرالنك ، فونغ‌تسیانغ‌فونك امدادینه کوندردیکی عسکر کری پوسکورتولدی . عینی زمانده وام‌قیم تسونغ ، کندیسنه خیانت ایتمش اولان هه‌ئویه‌نك عائله‌سندن یتمش کشی‌یی قتل ایتدیردی . فقط هه‌ئویه‌نك برطورونی سوت‌ننه‌سی قورتاردی . جلادلره بو چوجوق یرینه کندی اوغلنی ویرمك فداکارلغنی بوسوت‌ننه اظهار ایتمش ، اوچوجوقله برابر قاچمشدر . سوت‌ننه تاله آمه قدر کله‌رك هه‌ئویه‌یه التحاق ایتدی . بولده دیلنمکه مجبور اولمشدی . اکر بوقبیل فداکارلق آثارینه‌نادراً تصادف اولونسه ایدی بر مثال عد اولونا بیلیردی . فقط چین تاریخی بوبابده اوقدر چوق مصال عرض ایدرکه صحتلرنده شبهه‌یه‌امکان قالماز . بوملتك سجیه‌سنده حسیات طبیعیه‌یی حکمدارك اوغورنده اسکات ایتمك ، وطنك منفعتنی هرشیئه ترجیح‌ایتمك خصلتی واردر . مع‌مافیه ، چینلیلرك سجیه‌سی دها یقیندن تدقیق ایدیله‌جك اولورسه بوقادینك حرکتی ، باشقه برملتده اولسه دها زیاده حائزقیمت‌اوله‌جغنه‌حکم ایدیلیر . چونکه‌اساساً چینلیلر یکی دوغمش چوجوقلرینی سوقاقلره براقیق ، صولره آتمق کبی حرکاته آلیشقیندرلر .

لی‌چه‌ئوچین بولوندیغی قلعه‌ده محصور دوریوردی . آزاده صیراده خروج حرکتلری یاپیورسه‌ده برفائده تأمین

ایده‌میوردی . تام ، شویاخود سه‌چوئن قراللرندن وقیتانلردن امداد ایسته‌ملک اوزره بعض کیمسه‌لر کوندرمکه تشبث ایتدیسه‌ده بونلر محاصره خطنی یارمغه موفق اولامادیلر . یییه‌جك قالمامشدی . قیطلق یوزندن هر کون برچوق کشی تلف اولیوردی . یانده‌کی تسونغلون نامنده‌کی بونز برطاقم سوزلرله اونی آووتیور ، عصیانده دوامه تشویق ایدیوردی . ایمپراطورك دیکر برقومانداتی چائو هوئه‌یی ، فونغ تسیانغ‌فو شهرنده‌وام‌قیم تسونغی محاصره‌یه آلدی . قلعه‌نك امدادینه سه‌چوئندن عسکر کلمکده اولدیغی حوادثی چیقاردی . بوطوزاغه دوشمش اولان وام قیمغ تسونغ بونلری استقبال ایچون تقریباً بیك عسکر یوللادی . ایمپراطورك قوماندانی بونی بکله‌یوردی . بوکوچوك قوهٔ عسکریه غفلةً باصدیرلدی . تمامیله پریشان ایدلدی . فقط برمدت صوکره حقیقةً واصل اولان سه‌چوئن عساکرینه قارشی قوماندان عینی موفقیته نائل اولامادی . شوقراللك قوماندانی باتاقلقلرده ایکی بیك کشی پوصویه یاتیرمش ، صوکره پائوق هیه‌نه یاقلاشمشدی . اورادن کله‌رك قوئه‌یی شهرنده اردو قوردی . فقط هانلر پائوق‌هیه‌نه‌یه بش بیك عسکر ادخال ایتمکه موفق اولدقلری جهتله شولر چکیلمکه مجبوریت حس ایتدیلر . لی‌چه‌ئو ـ ینك تام‌قراللندن نائل اولدیغی قوهٔ امدادیه‌دن کذلك هیچ برفائده کورولمه‌دی . بونلر های‌چه‌ئویه چکیلدیلر . عینی زمانده وام‌قیم‌تسونغ شو قراللندن آلدیغی قوهٔ امدادیه ایله ابتدا هان

اردوسنی بوزدی . فقط قوئوغوئه‌یی امداده قوشمش اولدیغی ایچون، بوتون ارزاقرینی بیتیرمش اولان شولر کری دوندیلر. سرایده‌ده سکونت یوقدی . بربرلرینك دشمنی اولان ناظرلرك قسم اعظمنك سرایده چیقاردقلری قاریشقلقلر ولایتلرده‌کی عصیانلردن زیاده ایمپراطورلغه ضرر ویریوردی .

قوئوغوئه‌یی ، هوچونغ او کنه دوندی. بوراده قوماندان په‌وودن‌قویی براقشدی . بو قوماندان کندیسنی استقبال ایچون بر مقدار عسکر یوللادی. لی‌چه‌ئوچین بوفرصتدن استفاده ایله اك ایی عسکرلرندن بیك قدرینی سچدی. قوماندالرینی‌ده هیونه ویردی . بو عسکرلر هانلرك سپرلرینه هجوم ایدەرك هر طرفی طوتوشدیردیلر. هانلرك اردوکاهی آزقالدی ضبط اولونه‌جقدی. فقط بو قوماندان علی‌العجله بر مقدار عسکر طوپلایه‌رق دشمنلرینه یدی یوز ضایعات ویردیردکدن صوکره اونلری چکیلمکه مجبور ایتدی . لی‌چه‌ئوچین یکی بر خروج حرکتی یاپمق فکریله، کویلره بعض آدملر کوندردی. بونلر اورالرده شراب صاتمغه باشلادیلر . فیئات خصوصنده هیچ مشکلپسند داورانمامه‌لری ایچون امر آلمشلردی. ایمپراطور اردوسنك نوتچیلرندن قسم اعظمی سرخوش اولدیلر. موقعلرینی محافظه‌دن عاجز بر حاله کلدیلر. قوماندان بو قاریشقلغك فرقنه واردی. سائرلرینه عبرت اولمق اوزره بعضی عسکرلری شدتله جزادیده ایتدی . ارزاقی بوتون بوتون توکنمك اوزره اولان لی‌چه‌ سنه ۹٤۹

ئوچین، هانلری محاصره‌دیی رفعه مجبور ایتمك اوزره صوك بر غیرتده بولونمغه قرار ویردی. فقط ضایعات عظیمه ایله طرد ایدیلدی. قوماندانلردن بعضیسی اسیر دوشدی. قی‌هیون بیك کشی ایله هانلره تسلیم اولدی. بونك اوزرینه قوئوغوئه‌یی قلعه‌یه دها شدتله هجوم ایتدی. سورلری اله کچیردی. هیچ امید قالمادیغنی کورن لی‌چه‌ئوچین قاریسی و چوجوقلریله برابر آتشك ایچنه آتلدی. شهر ضبط ایدیلدی. بونزی توقیف ایده‌رك تاله‌آمه کوتوردیلر. اوراده اهالی عمومی میدانده بونی پارچه‌لادی.

چائوسیه‌قوئونك اعلان عصیان ایتمش اولدیغی سی‌غان‌فو شهری عاصینك ظلمندن صوك درجه‌ده ضرر دیده‌اولیوردی. خلقك قاریلرینی، قیزلرینی، چوجوقلرینی آله‌رق یه‌لری ایچون عسکرلرینه توزیع ایدیوردی. اونی بو وحشتلره سوق ایدن شی ضرورت دکلدی. عسکرلرینه بونلری مکافات مقامنده ضم معاش اوله‌رق ویریوردی. بو زواللی قوربانلرك قاره جکرلرینی کندیسی‌ده سفره‌سنده بولوندیریوردی. فقط نهایت دیکر عاصینك تنکیل ایدلمه‌سی و جزا قورقوسی اونی ایمپراطوره بر قوماندان یوللامغه سوق ایتدی. هوآچه ـ ئو والیلکنه نائل اولدی. ایمپراطورك امرنامه‌سنی آلمق اوزره سی‌غان‌فودن چیقدیغی زمان قوئوتسونغ‌یه بر مقدار عسکرله سورقاپیلرینی اله‌کچیردی و کندیسنی توقیف‌ایتدیردی.

معیتندن اوچ یوز کشی ایله برلکده عمومی میدانده باشی کسیلدی . شنسی ولایتی بو صورتله تحت انقیاده آلندقدن صوکره قوئوغوئهیی سرایه عودت ایله اورادە دها یوکسك بر رتبهیه نائل اولدی. بو ولایتده آرتق یالکز فونغ تسیانغ فو شهرینی ضبط ایتمك لازم کلیوردی . وامقیم تسونغ بورایه تحصن ایتمشدی. چائوهوئهیی بونی صیقی صورتده محاصره آلتنده بولوندیریوردی . وامقینغ تسونغ، تسلیم اولمغی توصیه ایلهین قوماندانلرینك اخطاراتنه رغماً عصیانده ثبات ایتدی . بر خروج حرکتی یاپمق ایستهدی . فقط موفق اولامادیغی ایچون کندیسنی آتشه آتدی . قوماندانلری ده عرض تسلیمیت ایتدیلر.

بو اوچ عصیان، سرایی ایمپراطورلغك ادارهسنه دها دقت ایتمکه مجبور ایتمشدی. فقط اغتشاشات تسکین اولونجه ایمپراطور ایله ناظرلر دها زیاده متعظمانه حرکت ایتمکه باشلادیلر . امور دولت اهمال ایدیلدی. ایمپراطوریچهنك عاقلانه نصیحتلرینه قولاق ویریلمهدیکی کبی بعض قوماندانلرك اخطاراتی ده دیکلنمدی. هانلر سلالهسی ایچون صلح، حربدن واغتشاشاتدن زیاده ضررلی اولدی. اکثریا ایمپراطورلقلرده بعض انسانلره بکزرلر: بونلرك فضیلتلری ، مزیتلری مشکلات زماننده بللی اولور. سعادت و رفاه اونلرك فضیحتلرینی میدانه اورور.

بر مدتدن بری راحت دوران قیتانلر ، اسیر اولهرق سنه ٩٥٠

طوتدقلری اسکی تسینلر ایمپراطوری چونغ غوئه‌یی‌نی قیه‌ن چه‌ئویه یوللادیلر . اوراده کندیسنه اراضی ویردیلر . صوکره چین حدودلرینه آقین یاپدیلر . ته‌ئوغوئه‌یی بونلری طرده مأمور اولدی. کندیسنه پوتو یاخود تامیم‌فو ولایتنی توجیه ایتدیلر . بو تعیین مناسبتیله اوکا او ولایت داخلنده بخش اولونه‌جق حکم و نفوذك درجه‌سنی تثبیت مسئله‌سی ناظرلر آره‌سنده اختلافاته میدان آچدی . بعضیلری الغا ایدیلن بر رتبه‌نك نفوذی اوکا ویریلمه‌سنی، اوراده‌کی عساکرك قومانداسی منحصراً اوکا عائد اولماسنی ایسته‌یورلردی. الك اهمیتلی ایکی ناظر بربرلرینه قیلیچ چکه‌جك درجه‌ده اختلافی ایلری‌یه‌وارد یردیلر. ایمپراطور ، قوئوغوئه‌یی‌نك یکنی و اولادلغی قوئویونغه‌ده بر ولایت توجیه ایتدی . قوئوغوئه‌یی ناظرلر آره‌سنده ظهور ایدن اختلافاته قیزمش کبی کوروندی. محل مأموریتنه کیتمه‌دن اول عدم ممنونیتنی ایمپراطوره اظهار ایتدی . عینی زمانده پایتختده مدهش بر قاصیرغه اولدی . او قدر شدتلی روزکارلر اسدی که أولر ییقیلدی. قاپیلر اوچدی . ایمپراطور منجملری چاغیردی. بو حادثه‌نك اشارت ایتدیکی فلاکتلره نه واسطه ایله مانع اولابیله‌جکنی صوردی . منجملر مأموریتلرینك وظیفه‌سی بو درجه‌ده شموللی اولمادیغنی ، مع‌مافیه بر طاقم فلاکتلره میدان ویرمه‌مك ایسته‌ین بوتون حکمدارلرك یاپدقاری شی طریق فضیلته سالك اولمقدن عبارت بولوندیغنی سویله‌دیلر.

اوزمان ایمپراطورلغـك تـكمیل اداره‌سی درت کشی‌یه استناد ایدییوردی . یام په‌ئو ادارۀ ملـکیه ایله مشغول ایدی . قوئوغوئه‌یی اردولره قوماندا وظیفه‌سـیله مکلفدی . سوهوم پیه ایمپراطورك محافظی ایدی. وام چانغ‌ده خزینه مفتشلـکی وظیفه‌سنی حائز ایدی . پام‌یه‌ئو صادق برناظردی . هر کسك شـکایتنی دیکلردی . ایشی اولانلر دوغرودن دوغرویه اوکا مراجعت ایده‌بیلیرلردی. بعض کره هدیه قبول ایدرسه‌ده بونلری همان توزیع ایدردی . وام چانغ بویله دکلدی . حریص وپاره‌یه دوشکون برآدمدی . امورمالیه‌ده اجراایتدیکی تعدیلات خلقی‌پك بیزار ایتدی . ایمپراطورك ، مستفرشـه‌لرله قاپانوب قاله‌رق امور دولته اهمیت ویرمه‌مسی خلقك ذاتاًشکایتنی موجب اولیوردی . پام‌یه‌ئو بوندن دولایی ایمپراطوره صیق صیق اخطاراتده بولونیوردی.فقط ایمپراطور یالکز چالغیجیلرله دالقاووقلرك سوزلرینی دیکلر، اونلره بخششلر ویرر،عسکرك آیلغی اهمال ایدیلیردی. بویوزدن وقوع بولان اخطاراته حدت ایدن ایمپراطور،پام‌یه‌ئویی‌وسائر ناظرلری‌أولدیرتمکه‌بعض‌مقربین ایله برلکده قرار ویردی . بعض قوماندانلر سـوهوم پیه‌یی کیفیتدن خبردار ایتدیلرسه‌ده اوبو سوزلره اینانمق‌ایسته‌مدی. پام‌یه‌ئو ایله وام چانغ سرایه کیتدکلری‌اثناده عسکرلر طرفندن اتلاف ایدیلدیلر . سـوهوم پیه ایله قوئوغوئه‌یی‌یی وبوتون آدملرینی اتلاف ایتملری ایچون‌ده امرلر ویرلدی . فقط قوئو

غوغه‌یی ایشدن خبردار اولونجه‌نه‌یاپمق لازم‌کله‌جکنی دوستلریله مذاکره ایتدی . أولومه انتظار ایتمکه قرار ویرمش کیبدی . « نیچون ، دییوردی ، یانه‌یالکز یاشایه‌جغم ؟ دیکر ناظرلرك هپسی أولدی . اکر ایمپراطورلقده تأسیس سکون ایچون نم باشم لازم ایسه اونی ویرمکده هیچ مشکلات کوسترمم . » بوتون دوستلری ، ایمپراطورك افعال وحرکاتنك تولیدایتدیکی قاریشقلقلردن استفاده ایله ایمپراطورلغی اله‌کچیرمسنی توصیه ایلدیلر . جناب حقك منحصراً بو مقصدله اونك حیاتنی صیانت ایتمش اولدیغنی سویله‌دیلر . بر آز صوکره بعض قوماندانلر عسکرلریله کله‌رك کندیسنه التحاق ایتدیلر . اوده قان‌هیه‌ئویه کیتدی . دها هنوز عصیانه قرار ویرمه‌مشدی . ایمپراطوره یازمق ، اکر مجرم ایسه باشنی تقدیم ایتمك فکرنده ایدی . فقط دوستلری بوتصوراتنه ینه ممانعت ایتدیلر . بونك اوزرینه ، کوندن کونه آرتمقده اولان عسکرینك اعاشه والباسی ایچون لازم اولان شیلری دبویلردن آلمق اوزره‌هو آچه‌ئویه کیتدی . حالا قرارسز ایدی . ایمپراطوره صداقتنه خلل کلمه‌مشدی . ایمپراطورلغك سلامتنی دوشونیور ، برعصیان مرتبی اولمقدن ایسه فدای حیات ایتمکی مرجح کوریوردی . اصل قباحتك سرایده اولدیغنی ، اونك سرایه قارشی هیچ بر قباحتده بولونمادیغنی کندیسنه آکلاتدیلر .

کیفیت سرایه عکس ایدنجه ایمپراطورك مقربینی بوتون

دبویلری آچه‌رق ایچلرنده‌کی عسکرلره توزیع ایتدیرمکه باشلادیلر. قوئوغوئه‌یی فونغ‌قیه‌ئویه کیتدی . یاپدیغی حرکتدن دولایی ایمپراطوریچه‌نك مؤاخذه‌سنه اوغرایان ایمپراطور ایسه بوتون قوماندانلرینی ، حتی کندیسنك خصم جانی اولانلری بیله طوپلاتدی . بونلری مختلف مواقعه مأمور ایده‌رك بالذات دشمنه قارشی یوریدی . الك ابتدا ین‌چائو دشمنه هجوم ایتدی ایسه‌ده قوئوغوئه‌یی بونی طرد ایتدی . بونك بوایلك موفقیتی ایمپراطور اردوسنی یأسه دوشوردی . عسکرك چوغی فرار ایده‌رك عصات طرفنه کچدیلر . فقط قوئوغوئه‌یی بونلری اردوکاهلرینه کری کوندریوردی . معیتی طرفندن ترك ایدیلن ایمپراطور کیدوب اهالیدن برینك أونده صاقلانمغه مجبور اولدی. بعض نفرات ایمپراطوری أولدیردیلر ، مقربینی ایمپراطورك آردینه‌قالمق ایسته‌میه‌رك انتحار ایتدیلر. قوئوغوئه‌یی پایتخت قاپیلرینه کلدی . بعض قوماندانلری توقیف ایتدیره‌رك زنجیره‌اوردیردی. یغمایه مانع اولمق ایچون هرطرفه‌قوماندانلر یوللادی . دها حالا کندیسنه برقباحتلی نظریله باقیور ، ایمپراطورلغی دوشونمه‌یوردی . بودفعه‌ده برتابع کبی حرکت ایتدی . بوتون قوماندانلری طوپلادی . ایمپراطورك برادرلری آره‌سنده برینی انتخاب ایتمه‌سنی والده ایمپراطوریچه‌دن رجا ایله‌دی . قائوتسونك برادری لیه‌ئوپین Lieou-pin ی دوشوندیلر . بوپرنس اوزمان ، مأمور اولدیغی ولایتده

ایدی . کندیسنی پایتخته کتیرمك ایچون بعض قوماندانلر یوللادیلر . بواثناده ایمپراطورلغك مناصبی بعض کیمسه‌لره توجیه ایدیلدی . متوفی ایمپراطورك سبب وفاتی اولان ناظرلردن باشلیجه‌لری جزایه چارپدیریلدی . باشلری عمومی میدانده تشهیر اولوندی . فقط عائله‌لری عفو ایدیلدی . قیتانلر بو قارغشه‌لقدن استفاده ایله پکین جوارلرینه کله‌رك بعض شهرلری تخریب ایتدیلر . فقط قوئوغوئه‌یی اونلره قارشی یورودی وچکیلمکه مجبور ایتدی .

یکی ایمپراطور پایتخته کلمك اوزره یوله چیقمشدی . قوئوغوئه‌یی تامیم‌فو قربنده پاهیه‌نه قدر ایمپراطوری تشییعه کیتدی . اورادن فای‌چه‌ئویه کلدی . فقط بوشهردن چیقمغه حاضرلاندیغی صیراده عسکر آره‌سنده برقارغشه‌لق چیقدی . عسکرلر یکی ایمپراطوری طانیمق ایسته‌میورلردی . صاری بایراغی ییرته‌رق قوئوغوئه‌یی‌یی بوکا صاردیلر . یاشاسون ایمپراطور دیه هایقیردیلر . قوئوغوئه‌یی جنوبه دوغرو یورومکه تشویق ایتدیلر . درحال تاله‌آمه اهالی ایچون قورقه‌جق برشی اولمادیغنه دائر خبر کوندردیلر . ایمپراطور بوخبره سوم‌چه‌ئوده واقف اولدی . کندی محافظه‌سی ایچون برمقدار عسکر جاب ایتدی . شهر قوماندانلری هرطرفده قوئوغوئه‌یینك ایمپراطور اولدیغی اعلان ایدیلدیکنی ، بوکا ممانعت کوسترلمه‌سی لازم کلدیکنی سویله‌دیلر . کوندرلمش اولان عسکره هجوم

ایتمك تكلیفنده ده بولوندیلرسه ده ایمپراطور متانت كوستره مه دی. دشمنلرینه وقت براقدی. اونلرده كلوب كندیسنی طوتدیلر. ایمپراطوره عقل او كرتمش اولانلری أولدیردیلر. ایمپراطوریچه بونك خلع ایدیلمش اولدیغنی اعلان ایله دی. صو كره ایمپراطورنغك اداره سنی قوئوغوئه یی یه تسلیم ایتدی. برآز صو كره قوئوغوئه یی ایمپراطور اعلان ایدیلدی. تأسیس ایتدیكی سلاله یه چه ئو نامنی ویردی. سنه ۹۵۱

سرای بو انقلاباته معروض اولدیغی صیراده ایمپراطور قائوتسونك برادری وهوقونغ ولایتنك والیسی اولان لیه تسونغ، ایمپراطور این تی نك معروض اولدیغی عاقبتی خبر آلنجه جنوبه دوغرو ایتمك اوزره عسكر طوپلامق ایسته دی. فقط لیه ئو پینك ایمپراطور اعلان ایلدیكنی دویماسی اوزرینه بوتصوردن وازكچدی. چونكه بو حكمداری براوغل كبی تلقی ایدییوردی. قوماندانلردن بری قائوغوئه یی نك تكمیل افعال وحركاتی ایمپراطورلغه كوز دیكمش اولدیغنی اثبات ایتدیكنی آكلاته رق دها اول داورانماسی لزومندن بحث ایتدی. فقط لیه ئوتسونغ بوقوماندانك باشنی كسدیردی. چوق كچمه دن یكی ایمپراطورك خلع اولوندیغی خبری كلنجه، بو حكمداره برساعی كوندره رك اونی تسین یامه دعوت ایتدی. لیه ئو پینك دیكر برقوماندانی بوصیراده چه ئویی ضبط ایتدی. لیه ئوتسونغدن امداد آله رق لیه ئو پینی ایمپراطورلقده ادامه ایده بیله جكنی امید ایدییوردی. فقط یكی چه ئولر

ایمپراطوری ، خلع ایدیلمش اولان حکمداری بوقوماندانه بر مکتوب یازەرق راحت دورماسنی امر ایتمکه مجبور ایلەدی . مخلوع ایمپراطور ، تسین یامه کیدر قورقوسیله برمدت اول توقیف ایدیلمشدی . چومین نامیلەده یاد ایدیلن لیەئوتسونغ بونك اوزرینه تسین یامده کندی ایمپراطورلغنی اعلان ایتدی . یم چەئو ، قوئن چەئو [١] ، هین چەئو ، تای چەئو ، لان چەئو [٢] ، هیەن چەئو [٣] ، لونغ چەئو [٤] ، غوئەیی چەئو [٥] ، تسین چەئو [٦] ، لەآقوچەئو [٧] ، مین چەئو ، شەچەئو شهرلرینی اله کچیردی . لیەئوپینك وفاتی خبر آلنجه ، کندیسنی سلاحه صاریلمغه تشویق ایتمش اولان قوماندانی اعدام ایتدیردیکنه اسف ایدەرك بوکا اوزمان جنازه آلایی یاپدیردی . چین مورخلری لیەئوتسونغه چین ایمپراطوری نظریله باقمازلر . تأسیس ایتدیکی سلالەنی شمال هانلری دیرلر . اونك ایچون کندیسنه بزده بوندیه صوکره هان قرالی نامنی ویرەجکز . هان قرالی ، اولادلغی چینغ قیونی ، چائولر ایمپراطوریله حرب ایتمکه یوللادی .

---

[١] بوکون شانسی داخلنده سیهوهیان .

[٢] بوکون تایوئنفو ملحقاتندن لانهیەن

[٣] تایوئنفو ملحقاتندن تسینغلو .

[٤] الیوم عینی اسمی طاشیر . شانسی ملحقاتندندر .

[٥] بوکون شانسی داخلنده پیمیامفو قربنده لەآئو شانهیەن .

[٦] بوگون ینغانفو ملحقاتندن شینموهیەن .

[٧] بوکون تایوئنفو ملحقاتندن لیشنهیەن .

قیتانلردن یاردیم ایسته‌دی . هیه چه‌ئو شهری کندیسنه‌عرض تابعیت ایتدی . قیتانلر اونی ایمپراطور اوله‌رق طانیدیلر . فقط بو تاتارلر آراسنده ظهور ایدن اغتشاشات حسبیله هان قرالنه او صیراده سریع معاونتده بولونه‌مادیلر . اوده بو اغتشاشاتك تسکین ایدیله‌سنی بکله‌مکه مجبور اولدی . صوکره بو قوملر اللی بیك کشیلك بر قوۀ امدادیه یوللادیلر . بونلره کندیسی‌ده یکرمی بیك عسکر الحاق ایده‌رك ، چه‌ئولره تابع بولونان تسین چه‌ئو شهرینی محاصره‌یه کیتدی . بو قوتلی اردویه رغماً محاصره‌دن واز کچمکه مجبور اولدی . قیتانلر ایمپراطوراردوسنك تقربنی خبر آلنجه اردوکاهلرینی طوتیشدیره‌رق کیجه‌لین چکیلدیلر .

سنه ٩٥٢

هان قرالی ، چه‌ئولر ایمپراطوریله حرب ایتمکدن کری دورمادی . فقط مغلوب اولدی . صوکره ، قای تسو نامنی آلمش اولان چه‌ئولر ایمپراطوری وفات ایدنجه قیتانلردن تکرار استمداد ایتدی . فقط کیریشدیکی بو ایکنجی حربده‌ده دها بختیار چیقمادی . شی تسونغ Chi-tçong نامنده‌کی چه‌ئولر ایمپراطوری ، اردوسنك باشنه کچدی . هان قرالی ، قائو پیمك [١] جنوبنده اردوکاه قورمشدی . بوراده ایلك بر موفقیتسزلکه اوغرادی . پاقونغ چینه کیدرك اوراده صف حرب قوردی . ایمپراطور اردوسنك افرادی چوق اولمادیغی ٩٥٣

[١] شانسی داخلنده تسه‌چه‌ئو قربنده

کورنجـه قیتانلری امداده چاغیرمش اولدیغنه ندامت ایتدی . دشمنك صـول جناحنه قارشی بر هجوم حرکتی یاپدیردی . دشمن پریشان ایدیلدی . قارغشـه‌لق او قدر عظیم ایدی که عسکرلر سلاحلرینی آتیورلر ، کلوب هانلره تسلیم اولیور - لردی . شی تسونغ بالذات بو فراری عسکرلری طوپلادی . باشلرینه کچدی . تکرار دشمنه هجوم ایتدی و بو دفعه اوغالب کلدی . هان قرالی بیك مشـکلاتله تسـین یامه چکیله‌بیلدی . بو شهرك سـورلرینی همان تعمیر ایتدیردی . چه‌ئولرك بورایه کلوب هجوم ایتمه‌لری قورقوسـیله علی العجله قیتانلره خـبر یوللادی . ایمپراطور اردوسنك بعض قوملری تسین یامه قدر کلدیلر . فقط شهری محاصره ایتمکی مناسب کورمدیلر . هان قرالنك تبعه‌سندن برچوغی مملکتك دشمن آقینلرینه معروض قاله‌جغنه حکم ایده‌رك داغلره چکیلدیلر . فقط ایمپراطور یغمایه میدان ویرمه‌دی . خلقـك بو لطفدن متأثر اوله‌رق کندیلکلرندن کلوب عرض تسـلیمیت ایتمه‌لرینی بکله‌دی . قوئن چه‌ئو ، له‌آئوچه‌ئو ، هیه‌ن چه‌ئو ، قونغ چه‌ئو شهرلری و دها بر چـوقلری عرض انقیاد ایتـدیلر . چـه ئولر ایمپراطوری تسـین یامه یاقلاشدی . شهری محاصره ایتدی . هانلردن غیر ممنون اولان قیتانلر قوماندانی چکیلمشـدی . چـه ئولر ، هان قرالنك هین چـه ئو ایله تای چـه ئو آراسنه اقامه‌ایتمش اولدیغی برمقدار عسکری بوزدیلر . هین چه‌ئو

شهرینه کیردیلر. قیتانلر ایکی بیك ضایعات ویردکدن صوکره، تایوئن‌فو سنجاغی داخلنده هین‌چه‌ئو قربنده کائن برقلعه‌اولان هین‌فوئویه چکیلدیلر. بوصیراده غایت مبذول یاغمورلریاغدی. عسکر آراسنده او قدر چوق خسته‌لغه سبب اولدی که‌چه‌ئولر ایمپراطوری محاصره‌یی رفع ایتمکی دوشوندی. فقط چکیلمه‌دن اول برمصادمه‌ده هانلری مغلوب ایده‌رك پك‌چوق ارزاقلرینی یاقدی. هـان قرالی بوندن او قدر متأثر اولدی که حکومتك اداره‌سنی اولادلغی چینغ‌قیونه براقدی، برآز صوکره وفات ایتدی. هان قراللغی قیتانلرك عادتا خراجکذاری ایدی. قیتانلر چینغ‌قیونی ایمپراطور صفتیله طانیدیلر. ایمپراطورلغنی مشعر برفرمان یوللادیلر.

سنه

یکی هان قرالی دینـدار برحکمدار ایدی. اداره‌ٔ دولته ٩٥٥ بالخاصه اعتنا کوستردی. قیتانلر بوکاولح‌هوآم‌تی Ulh-hoam-ti یعنی کنـج ایمپراطور عنوانی ویردیلر. هان قرالی، چه‌ئولر ایمپراطورینه قارشی حرب ایتمك اوزره‌سه‌چوئن قرالی ایله اتفاق ٩٥٦ ایتدی. پدرینی، قیائوچینغ قربنده بنـا ایتدیردیکی برتربه‌یه ٩٥٧ دفن ایتدیردی. اجدادلری ایچون‌ده دها برچوق صـالونلر یاپدیردی. ین‌غان‌فو قربنده بوکون شـن‌موهیه‌ن دیدیکمز مین‌چه‌ئو شهری هـانلره تابع بولوندیغی حالده چه‌ئولر طرفنه کچدی. هان‌قرالی قیتانلردن مهم برقوهٔ امدادیه آله‌رق‌لوچه‌ئو ٩٥٨ طرفلرینی تخریبـه کیتدی. برآز صـوکره شی‌چه‌ئو [١] یی

[١] بوکون پیم‌یام‌فو ملحقاتندن شی‌چوئن‌هیه‌ن.

سنه

ضبط ایتمك ایستەدی . شهری اوزون مدت محاصره آلتنده
٩٥٩ طوتدی . فقط چکیلمکه مجبور اولدی.

چه‌ئولر ایمپراطوری ،قیتانلری چینك شمالنده مالك اولدقلری یرلردن طرد ایتمکه عزم ایتمشدی . بوندن دولایی قیتانلر ، هان قرالنی چاغیردیلر . هان قرالی عسکرلرینی طوپلادی ، بعض آقینلر یاپدی . فقط ایمپراطور اردوسنك قوماندانلری اونك عسکرلرینی مغلوب ایتدیلر. چه‌ئولر ایمپراطوری ، هانلری محو ایچون تکمیل غیرتنی صرف ایتدیسه‌ده ارزوسنه موفق اولامادی . چه‌ئو سلاله‌سی ایمپراطورلغی اوزون مدت محافظه ایده‌مه‌دی . ایمپراطورلق ، او ذی‌قوت سوم Sum سلاله‌سنك
٩٦٠ مؤسسی اولان تای‌تسو Tai-tçou یه کچدی . بو حکمدارك و خلفی تای‌تسونغ Tai-tçong ك زمان سلطنتلرنده چین قطعه‌سی حال طبیعیسنه کلدی . تکمیل بر ایمپراطورلق اولدی. دشمن اوله‌رق قارشیسنده قیتان تاتارلرندن باشقه کیمسه بولونمادی . ابتدا ، چه‌ئولره مربوط بولونان بعض قوماندانلر عسکرلرینی هانلرك عسکرلریله برلشدیره‌رك قوآم‌ئین Kuam-in ك ترقیاتنی دوردیرمق ایسته‌دیلر . سوم سلاله‌سنك مؤسسی ، ایمپراطور اولمادن اول بونامی طاشیوردی . فقط قوآم‌ئینه قارشی اولان حرکتلرنده موفق اولامادیلر. چه‌ئولر ایمپراطورلغی تماماً انقراض بولدی. سوملر ، هانلر قرالنه تابع بولونان بعض شهرلری یاقدیلر . صوکره قوئن چه‌ئویه هجوم ایتدیلرسه‌ده ضبطه موفق اولامادیلر .

بو صیراده شمالده دشمنلر یتیشیوردی . بونلر ایلریده سنه
قیتانلرك طردندن صوكره ، چین ایمپراطورلغنده برچوق ٩٦١
تشوشاته باعث اولدیلر . بو دشمنلر ، آمور نهری جوارنده ساكن اولان نیوچه تاتارلری ایدیلر . تجاوزاته قالقیشه جق درجه ده هنوز قوتلی دكلدیلر . یالكز قیتانلرله دشمنلقلری واردی . یكی سوم ایمپراطوریله اتفاق یاپمق ایسته یورلردی . بو مقصدله اوكا سفیرلر یوللادیلر . چینی تحت انقیاده آلان باربارلرك قسم اعظمی هپ ایشه بویله باشلامشلردر . چینلیلر اونلری باشقه تاتارلره هجوم ایده بیله جك برحاله كتیریورلر ، صوكره اونلر كلوب چینه هجوم ایله چینی ضبط ایله یورلر . بوكون چین ایمپراطورلغنه صاحب اولان مانچه ئو Man-tcheou تاتارلری ایشته بو نیوشه یاخود نیوچین تاتارلری نسلندندرلر.

هانلر ، سونلره قارشی حربده دوام ایتدیلر. تسین چه ئو ،
لوچه ئو شهرلرینی تخریب ایله دیلر . سوملرده لوپیم [۱] ٩٦٣
شهرینی اله كچیردیلر . كندی عسكرلرینی برلشدیرمش اولان قیتانلر لوپیم شهری قارشیسنه كلدیلر سه ده سوملرك كوندردكلری قوای امدادیه محاصره یی رفع ایتمكه اونلری مجبور ایتدی . لوچه ئو شهرینك ضبطندن صوكره هان قرالی ، سوملر ایمپراطورینك هجومندن قورقیوردی . فی الحقیقه غوئه یی چه ئو شهرینی غائب ایتدی . بونك والیسی اسیر دوشدی . عینی

[۱] تایوئن فو سنجاغنده پیم تینغ چه ئویه ملحقدر .

زمانده بر درجه‌یه قدر متبوعی اولان قیتانلر ، امرلرینی اجرا
ایتمدیکندن دولابی کندیسنی ترك ایده‌جكلرینی سویله‌یه‌رك
تهدیدده بولونیورلردی . باریشمق ایچون سفیرلر یوللامغه
مجبور اولدی . اعلان حرب ایتمه‌لرندن قورقیوردی . چوق
کره هانلری مغلوب ایتمش اولان لی‌ق‌هیون باشقه برقوماندان
سنه ایله برلکده كله‌رك حدود اوزرنده‌كی شهرلرك كافه‌سنی تخریب
۹٦٤ ایتدی . له‌آئوچه‌ئو قربنده هانلری بوزدی . والی ، اوچ
بیك عسكرله برلكده تسلیم اولدی . آلتمش بیك سواری ایله
هانلرك امدادینه قوشان قیتانلر چكیلمكه مجبوریت حس ایتدیلر .
سوه‌لرك بوتون دشمنلریله برلشمك هانلرك منفعتی اقتضاسندن
ایدی . سه‌چوئنلر الآن خصوصی برقراللك تحت اداره‌سنده
ایدیلر . بونلرك سلاله‌سنه هه‌ئوشو Heou-cho دینیلوردی .
ایمپراطور بو كوچوك قراللغی محو ایتمك نیتنده ایدی . هانلر ،
سوه‌لرك پایتختنه كیدوب هجوم ایتمك اوزره سه‌چوئنلرله اتفاق
یاپدیلر . فقط معاهده‌نامه‌نك برصورتی چالنه‌رق ایمپراطوره
كوتورولدی . بونك اوزرینه درحال سه‌چوئنه عسكر سوق
۹٦٦ ایتدی . برمدت صوكره بوقراللق انقراض بولدی . صوكره
۹٦۷ هانلرده تسینغ یامده مغلوبیته اوغرادیلر . فقط ایرته‌سی سنه
سونغلردن له‌آئوچه‌ئو شهرینی آلدیلر .

چوجوغی اولمایان هان قرالی چیم قیون ، قی‌غنغ ایله
۹٦۸ قی‌یوئنی اولادلغه قبول ایتمشدی . حین وفاتنده چیم قیونك

كنديسنه خلف اولماسنى توصيه ايتدى ، فقط بو كنج حكمدارك مملكتى سونغلره قارشى حسن صورتله مدافعه ايده‌مه‌مسندن قورقه‌رق ادارديى ووغوئه‌يى نامنده برناظره براقدى . سونغلر ايمپراطورى چينغ قيونى مخاصماتى كسمكه دعوت ايتمش ، سونغ عائله‌سنك اونكله هيچ بر منازعه‌سى اولماسى لازم كلديكنى ، چونكه چه‌ئولرك اوته‌دن برى دشمنى بولونديغنى سويله‌مش ، ايمپراطورلقده كوزى وارسه ايمپراطورلغك كيمه عائد اولديغنى كسديرمك ايچون تاى‌هيم داغنه كيتمسى كافى بولونديغنى آكلاتمش ايدى . هان قرالى ، كندى عسكرينك بوتون ايمپراطورلغى تحت انقياده آلمغه غيركافى اولديغنى ، ايمپراطورلغه مالك اولمش پدرلرينك براقدقلرى ممالكى محافظه‌دن باشقه برآرزو بسله‌مديكنى ، پدرلرينه هيچ برزمان عاصى نظريله باقلماديغنى بيلديردى . فقط سونغلر ايمپراطورى ، چينغ قيونك وفاتى خبر آلير آلماز هان الكاسنه عسكرسوق ايتدى . يكى قرال ، ووغوئه‌يى‌دن قورقيوردى . بونك وجودينى ازاله ايتمكى دوشونيوردى . ووغوئه‌يى‌ده اون عسكرله‌سرايه كيردرك قرالى اولديرمسى ايچون پايوئغى تشويق ايتدى . بو ترتيب موقع اجرايه قونولدى . فقط قتلك كيمك طرفندن اجرا ايدلديكى آكلاشلمامق ايچون ووغوئه‌يى همان پايوئغى اولديرتدى صوكره قراللغك بوتون اركاننى طوپلايه‌رق ، قتل ايدلمش اولان قرالك برادرى ن يوئنى تخته چيقارمه‌يى

تكليف ايتدى . بعضيلرى تاجى ، اوزون مدتدن برى قيتانلرك يانندە بولونان قى‌وەن نامندە باشقە بر پرنسە ويرمك فكرندە بولونديلر . فقط تكميل حكم ونفوذى اللندە طوتان ووغوئەيى نهايت قى‌يوئنى ترجيح ايتديردى . قى‌غننغ آنجق آلتمش كون حكومت سورمشدى .

قى‌يوئن Ki-yuen قرال اعلان ايديلير ايدلمز سونغلر اونك ممالكنە كيرديلر ، تونغ قوهو نهرينە قدر ايلريلەديلر . اورادە اوچ‌بيك كشى أولديرديلر . تاى يوئن شهرى سورلرينە قدر كالديلر . حتى بونك برقاپيسنى ياقديلر . هان قرالى درحال وقعەيى قيتانلرە خبرويردى . اونلردن امدادايستەدى . بوصيرادە سونغلر ايمپراطورى ، قى‌يوئنە تسليم اولماسى ايچون خبر كوندرمشدى . كنديسنە ايمپراطورلق داخلندە مهم رتبەلر ، موقعلر وعد ايدييوردى . هانلرك وعدلرينە مجلوب اولان ووغوئەيى ، ايمپراطورى طائفەيە اونى تشويق ايتمكدە ايدى . قيتانلر ايلريلەمكدن كرى دورمايورلردى . سونغلر بونى دويار دويماز چكيلديلر . هانلر كيدوب تسين چەئو ، قيانغ چەئو شهرلرينى يغما ايتديلر . بو محاربە اثناسندە هانلر سراينده بعض منازعات وقوعە كلدى . ليەئوتسونغدن دول قالان قراليچە ، قى‌يوئنك قاريسى ايلە هيچ كچينەميوردى . بو پرنسس خستە لانەرق وفات ايتدى . قى‌يوئن ، قراليچەنك بونى أولديرتمش اولماسندن شبهەلندى . قراليچە ، زوجنك تابوتنى اوكندە

آغلامقله مشغول اولدیغی صیراده اونی قتل ایتدیردی .
اونکله برلکده دها بعض کیمسه‌لرده اولدیرلدیلر .

سنه ٩٦٩ سوملر ایمپراطوری هانلر قراللغنه یکی برتجاوز دها حاضرلایوردی . بالذات کیدوب تای‌یوئن شهرینی محاصره ایتمك فکرنده ایدی . ابتدا قوماندان لی‌ق‌هیونی سوق‌ایتدی . صوکره کندیسی قای‌فونغ‌فودن چیقارق تای‌یوئن اوکنه کلدی . بوقلعه‌نك اطرافنده برسور یاپدیردی . بوتون یوللری تحت محافظه‌یه آلدی . قوئن‌شوی وتسین شوی نهرلرنده سدلر بنا ایتدیره‌رك تای‌یوئنی صو آلتنده براقمق ایسته‌دی . هانلر قرالنی تسلیم اولمغه تشویق ایدن ووغوئه‌یی خلقی عصیانه سوق ایتمك املیله انتحار ایتمکی دوشونیوردی . فقط بوتصورینه مانع اولدیلر . ایمپراطور ، قیتانلرك محصور شهره امداد قوشدیردقلرینی خبر آلنجه بونلره قارشی عسکر یوللادی . یام‌قیو قربنده قیتانلره تصادف ایده‌رك مغلوبیته اوغراتدیلر . بوایلك محاربه‌ده قیتانلر بیك ضایعات ویردیلر . دیکر بر قوماندان باشقه برمصادمه‌ده قیتانلرك اوتوز سکز رئیسنی اسیر ایتدی . بونلری تای‌یوئن پیشکاهنه کوتوره‌رك محصورینه هیچ برامداد امیدلری قالمامش اولدیغنی کوستردیلر . هیه‌ن‌چه‌ئو ولان‌چه‌ئو والیلری سونغلره تسلیم اولدیلر . تای‌یوئن عسکری حالا کمال جسارتله مدافعه‌ده ثبات کوستریوردی . قیتانلر بویوك قوای امدادیه کوندرمکله برابر ، اهالی تسلیم اولمق

ایچون کورولتو چیقاریبوردی . سونغلر هجوم ایتدیلرسه‌ده پوسکورتولدیلر . صوکره ، یاغان یاغمورلردولاییسیله سونغلرك عسکرلرندن برچوغی تلف اولدی . بوندن دولایی ایمپراطور محاصره‌یی رفعه مجبوریت حس ایتدی . عسکرلرینی جوارده‌کی مستحکم شهرلره داغیتدی . هانلرك تبعه‌سندن اولوب عرض تابعیت ایتمش اولان اون بیك قدر عائله‌یی شانتونغ وهونان داخلنه نقل ایتدیلر . محاصره اثناسنده قوئن‌شویی نهری جنوب طرفنده سورلرك برقسمنی ییقمشدی . سونغلرك طرفنه کچمك فکرینی ترك ایتمه‌ین ووغوئه‌یی کیدوب اونلره هجوم ایتمك ایچون مساعده ایسته‌دی . قرال بوکا موافقت کوستردی . معیتنه کزیده بیك کشی ویردی فقط ووغوئه‌یی برکوپرونك مدخلنه واصل اولوراولماز مقصدینك نه اولدیغی آ کلاشیله‌رق توقیف ایدیلدی . هان قرالی سائرلره عبرت اولمق ایچون بونی اعدامه محکوم ایتدی .

سنه ٩٧٠ بوصیراده قیتانلر آلتمش بیك کشی‌ایله سونغلر ایمپراطورلغنه کیردیلر . پیم‌چه‌ئو جوارلرینی تخریب ایتدیلر . سونغلر بونلری قوودیلر . کندیلرندن عظیم غنائم آلدیلر . ایمپراطور برمدت هانلرله محاربه‌دن فارغ اولدی . بوعطالت ایسه هان قرالی ایچون تهلکه‌لی برنتیجه ویردی . وجودلری لازم اولان بعض قوماندانلری أولدیرتدی . بوحرکتی سائر

٩٧٣ قوماندانلری کندی علیهنه چویردی . قیتانلرله‌ده بوزوشه‌جق

برحاله كلدی . حربدن يورولمش اولان قيتانلر سونغلرله صلح
ايتمك ايستهيورلردی. آرتق كنديلرندن برياردیم بكلهمهملرینی
هانلر بيلديرديلر . هانلر قرالی او قدر قيزدی كه همان كيدوب
قيتانلره هجوم ايتمك ايستهيوردی . فقط ناظرلرينك ايچنده الك
عاقللری اونی بو عزمندن وازكچيرديلر . سونغلر ايمپراطوری ، سنه ٩٧٥
ايكی ملت آراسنده يوز كوسترمك اوزره اولان نفاقدن استفاده ٧٦٩
ايتمك فكريله بويوك براردو طوپلادی ، بش قوله آييردی .
هپسی بردن هانلرك اولكاسنه يورديلر . هين چهئو ، تای چهئو ،
تسين چهئو ، لهآئوچهئو ، شهچهئو شهرلرينی ضبط ايتديلر .
تای يوئن قربنده هانلری بوزديلر. بو فلاكت ايچنده هان قرالی
قيتانلره مراجعت ايتدی . اونلردن قوای امداديه آلدی .

بو اثناده سونغلر ايمپراطوری وفات ايتدی . يرينه تای ـ
تسونغ كچدی . بو حكمدار ، ايمپراطورلغك ايشلرينی تنظيم
ايتدكدن صوكره هانلره قارشی يورومكه حاضرلاندی. قيتانلر
هانلره معاونت ايچون ايلريلهيورلردی. فقط ايمپراطور اردوسنه ٩٧٩
مصادف اولهرق مغلوبيته اوغراديلر . سونغلر درحال
كيدهرك تای يوئنی محاصره ايتديلر . ايمپراطور بالذات كلدی .
بو محاصرهده اوقدر چوق كشينك تلف اولديغنی كورونجه
قی يوئنی تسليم اولمغه دعوت ايتدی. بوتون شهر قاريشقلق ايچنده
ايدی . قوماندانلر بيله تسليم اولمقدن بحث ايدييورلردی .
قی يوئن ، ايمپراطوره بعض تكليفلرده بولوندی. ايرتهسی كونی ،

قوماندانلرله برابر كلەرك تسونغلره عرض تسليميت ايتدى وايمپراطوردن عفو ايستەدى. كنديسنه بعض عنوانلر ويرديلر. بوتون هان قراللغى ايمپراطورلغه الحاق اولوندى . تاى يوئن سورلرى ييقيلدى. سكنەسندن برقسمى جوارشهرلره كوندرلدى. شاتو توركلرى چيندن تماميله چيقارلديلر .

قيتانلر دها برمدت شمالده محافظهٔ موجوديت ايتديلر . صوكره نيوشه تاتارلرى طرفندن اورادن طرد ايديلنجه، سائر تاتار ملتلرى كبى غرب طرفنه كچەرك كاشغر جهتلرنده يكى بر ايمپراطورلق وجوده كتيرديلر. برطاقم قوللرى ايسه كورجستانه قدر كيرديلر. اورادە خايطه Khaita وقره‌خايطه ناميله‌زمانمزه قدر پايدار اولديلر . روسلر بونلره قايتاقى Chaitaki وقره قايتاقى نامنى ويريورلر . خايطه اولكاسى بحرحزر قربنده غربده‌در . اولهەميش Ulhaemisch دن شيروان حدودلرينه قدر يعنى كوچوك داسباق Dasbach نهرينه قدر امتدادايدر. غربه دوغرو امتداد ايدن بو اولكا بويوكدر ، كوزلدر ، منبتدر . هردورلو حبوبات وسبزه يتيشديرر . كوزل كويلر واردر . ازجمله باشلو Baschlo و مجلس Medschilis قصبه‌لرى پك ايىدر . هر ايكيسى ده اوسمه‌يى Usmei نك يعنى خايطه‌لر پرنسنك قراركاهيدر .

غاربر اريكين

كاشغرده‌مقيم اولدقلرى مدتجه‌سا كن اولدقلرى يرك چوراقلغندن دولايى قاره‌ديه تلقيب. ايديلمش اولان قاره خايطه‌لر، خايطه‌لرك

غربنده‌درلر . بونلرك غربنده قالموق دنیادن قوملر واردر . شماللرنده‌قوبه‌شاه Kubechah، جنوبده‌تاباسران Tabasseran اراضیسی بولونور . بر چوق کوزل قصبه‌لره مالکدرلر . الك بویوکنه‌قاره غوراش Cara-gurasch نامی ویریلیور .

عن‌اصل بر اولان بوایکی‌ملتك بوکون‌اخلاق وعاداتلری، اصوللری هپ بردر . لسانلری جوار قوملرك لساننده‌ن فرقلیدر. قالموقلرك لسانیله حائز قرابت کبی کورونور. بوکون خایطه‌لر وقاره خایطه‌لر مسلماندرلر . رئیسلری اوسمه‌یی‌نامنی طاشیر. شامقال Schamkal دن‌صوکره‌بوطرفلرك‌الك‌ذی‌قدرت حکمداریدر. قوبه‌شاه الکاسیله آقوشینزی Akuschinzi لر وتاولینزی Taulinzi لرك برقسمی اوکا تابعدرلر. فقط ١٧٢٥ تاریخندن‌بری کندیسی‌ده روسلرك تحت تابعیتنده‌در . بوقوملر زراعتله مشغولدرلر . پك چوق حیوان بسلرلر . حکمدارلرینه پك مربوطدرلر . خایطه‌لرده غریب برعادت واردر.اوسمه‌یی لرك برچوجوغی دنیایه کلنجه بو چوجوق بوتون کویلرده دولاشدیریلیر . هرقادین کندیسنه سوت ویریر . پدرینك‌اوینه آنجق سوتدن کسیله‌جك برياشه كلدیکی زمان اعاده اولونور . بوندن دولایی بوتون‌خلق کندینی بوکنج پرنسك اقرباسی کبی تلقی ایده‌رك اونك اوغورنده وارلرینی یوقلرینی، حیاتلرینی فدا ایدرلر . ایشته قیتانلرك بوکونکی حاللری بودر . بوکا باقه‌رق چین ایله تاتارستانك دنیاده بویوك انقلاباته سببیت ویردکلری

نتیجه‌سنی چیقارمق لازم کلیر . اکتساب قوت وشوکت ایتمش
اولان تاتار قوملرینك قسم‌اعظمی ابتدا چینك شمالنده قالمشلر،
چینلیلر کندیلرینی اورادن طرد ایده‌جك درجه‌ده کسب‌قوت
ایدنجه غرب طرفنه چکیلمشـلردر . روما ایمپراطورلغی بو
باربارلرك کثرتی آلتنده ییقیلدی . ایران برمدت اونلرك تحت
تابعیتنده قالدی . عرب ایمپراطورلغی‌ده حکم ونفوذلری آلتنه
آلدیلر . ده‌کیز دالغه‌لرینـه بکزه‌ین بوتاتارلرمتصل بربرلرینی
سوروب دوروورلر .

هونلرك تاريخ عموميسى

دوقوزنجی کتاب

۱

بنی طولون تورکلری

تورکلر بوتون تاتارستان قطعه‌سنه حاکم اولدقدن ، عربلرده ماوراءالنهرده و تورکستان حدودلرنده بویوك فتوحاتده بولوندقدن صوکره بو ایکی ذی قدرت ملت بربرلرینه دشمن کسیله‌کده گجیکمه‌دیلر . بربرلریله اوزون مدت محاربه‌لرده بولوندیلر. بربرلرندن بر چوق اسیرلر آلدیلر. عربلرك اللرینه اسیر دوشن تورکلر خلیفه‌لرك ایمپراطورلغی ایچنه داغیلدیلر ، باشلیجه امیرلرك اسیری اولدیلر . بر چوقلری‌ده خلیفه‌لرك سراینده استخدام ایدیلدی . الك باربار کیمسه‌لر بیله تعلیم و تربیه‌یه قابلیتلی اولدقلری جهتله اسلامیت آدابی دائره‌سنده تعلیم و عرب ایمپراطورلغی پرنسلری و اکابری آراسنده تربیه ایدیلن تورکلر علوم و فنون ایله ، سیاسیات ایله مشغول اولدیلر.

خلیفه‌لرك یاننده اك بویوك مناصبی احراز ایده‌جك درجه‌ده کسب اقتدار ایتدیلر. اونلری اسارتدن چیقاره‌رق مسلم اولان لیاقتلریله متناسب صورتده حکومت ایشلرنده قوللانمق کبی بر خطا ارتکاب اولوندی. کندیلرینه ویریلن تربیه باربارلقلرینی ازاله ایتمشسه‌ده او متشبث و جانلی سجیه‌لرینك اساسنی دکیشدیرمه‌مش، بالعکس ذهنلرنده قوردقلری ترتیبلری دها مهارتله اجرا ایده‌بیله‌جك بر حاله کتیرمشدی. بوندن دولایی عرب ایمپراطورلغی ایچون دها تهلکه‌لی اولمشلردی. دائما استقلاله متمایل اولان بو تورکلر، بویوك ولایتلرك اداره‌سنه کچنجه اوراده صاحب مطلق کسیلمکی دوشوندیلر. خلیفه‌نك سراینده تشدکاری جهتله اونك انتریقه‌لرینه واقفدیلر. بوتون جرئتکارانه تشبثلرك یاننده تورکلر بولونوردی. چوق کچمه‌دن خلیفه‌لری تیتره‌ته‌جك حاله کلدیلر. خلیفه‌لر بونلرك کوزندن ضعفلرینی صاقلایه‌مایورلردی. تورکلرك بر قسمی ایمپراطورلغك اداره‌سنی اله کچیردیلر. عربلر عادتا تورکلرك تبعه‌سی حالنه کلدیلر. بعضیلری‌ده ولایتلرده حق حاکمیتی نمسه‌یه‌رك مستقل اولدیلر. ایشته (حضرت) محمدك وخلفلرینك زمان اداره‌سنده عربلرك آسیاده تأسیس ایتدکلری ایمپراطورلقده بو اسیرلرك مقدراتی بویله اولمشدر.

قدملری ایله مشهور بر ملت اولان، اوزون مدت بر شبه‌جزیره ایچنده قاپانه‌رق غیرقابل تسخیر بر حالده قلان و کندی قراللری

ایله اداره ایدیلن عربلر نهایت اوزون عصرلردن بری مستغرق بولوندقلری بو سکوندن چیقدیلر. بوتون قومشولری ایچون مدهش بر ملت اولدیلر، بوتون قوملری حیرتده براقه‌جق صورتده سریع فتوحاته نائل اولدیلر. آز زمان ایچنده بو ملتك هندستاندن آفریقایه و اسپانیایه قدر اولان ممالکی ضبط ایتدیکی کورولدی. بزم قرال‌لرمزدن برینك جسارتی اولماسه ایدی فرانسه، احتمالکه اونکله برابر دها سائر شمال مملکتلری ده مسلمانلرك زنجیر اسارتنی طاشیمق مجبوریتنده قاله‌جقدی. فقط بو قدر واسع بر حکم و نفوذ عربلر ایچون مشئوم بر نتیجه ویردی. عربستانك اعماقندن چیقان غالبلر ایمپراطورلقلرینك پایتختنی جوار ولایتلره نقل ایتدیلر. اورالرده همان کافه‌سی کندیلرینه یابانجی بر حاله کلن بر حکم و نفوذه تابع اولدیلر. آرتق حریت عربستانده یالکز بدوی بر حیاته آلیشقین اولدقلری ایچون شهرلردن اوزاقلره قاچان و حیاتلرینی سورولرینك آراسنده، چادیرلرك آلتنده کچیرن خلقه انحصار ایتدی.

بو بویوك انقلابك عاملی (حضرت) محمد اولدی. حرب ایچون و نوع بشری تخریب ایچون میلانلرینی دها بشیکدن اعتباراً بللی ایدن بویوك فاتحلردن دکلدی. عربلری تنویر ایتمك، اونلری مستغرق بولوندقلری بت پرستلکدن قورتارمق، وحدت الهیه‌یی کندیلرینه تلقین ایله‌مك، ایلك تلمیذلرینی حیرته غرق ایدن بعض حقایقك کولکه‌سی آلتنده، فطرةً سفاهته میال

بر قومك احتراصاتنی اوقشایه‌رق اونلری تماماً تحت تسخیره آلمق: ایشته بسله‌دیکی بوتون او آمال عظیمه‌یی میدانه قویمق ایچون استعمال ایتدیکی وسائط . (حضرت) ابوالقاسم محمد ، یاخود دها مستعمل تعبیر ایله ساده‌جه (حضرت) محمد، مشهور قریش قبیله‌سندن عبدالله‌ك اوغلی ایدی. راست کله بر سرسری دکلدی. عائله‌سی غایت محترمدی. قبیله آراسنده برنجی موقعی حائز ایدی. مکه‌ده تولد ایتدی. الك بویوك فلاکتی و کندیسنی فقر ایچنده براقان سبب پدرینك دها کندیسنی دوغمادن اول وفات ایتمسی اولمشدر. آلتی یاشنده ایکن ده والده‌سنی غائب ایتدی. بوندن دولایی ابوینك تحت وصایتنده یاشامق مجبوریت الیمه‌سنده قالدی. اوکا ابتدا بویوك پدری عبدالمطلب باقدی. بر آز صوکره بوده وفات ایتدی . عموجه‌سی ابو طالبك یانه کیتدی. تربیه‌سی، دهادوغروسی اعاشه‌سی ایله مشغول اولدیلر. (حضرت) محمد هیچ بر زمان اوقویوب یازمق اوکرنمه‌مشدر.

سوریه ایله مناسبات تجاریه‌ده بولونان خدیجه اسمنده بر دول قادین (حضرت) محمده اظهار توجهله ابتدا جوار ولایتلره اشیای تجاریه یوللامقده اونی استخدام ایتدی. بر آز صوکره اونکله تزوج ایتدی. آرتق تأمین معیشت قیدیله مشغول اولمایان (حضرت) محمد، ذهننده بویوك تصورلر بسله‌مکه باشلادی . بوده مملکتنك اسکی دینی دکیشدیرمکدن وخرستیانلق ویهودیلك کبی خارجدن کلمش اولان دینلری قوومقدن عبارتدی . بر

مذهب دوشوندی . بونك اساسی یالکز بر الهه اینانمقدن و پرستش ایتمکدن ، بت پرستلکی ردایله مکدن عبارتدی . کندی دینی قبول ایدنلرك سنت اولمالرینی ایستهدی . اونلره رمضان آینده اوروج طوتمغی ، کونده بش وقت نماز قیلمغی ، صیق صیق غسللرله تمیزلنمکی ومکه معبدینی (کعبه یی) زیارت ایتمکی امر ایلهدی . بو یکی دین قسماً (حضرت) محمدك خرستیانلرله ویهودیلرله وقوعه کلن محاورهلرندن اوکرندیکی شیلرك وقسماً ده عربلرك قدیم عبادتلرندن محافظه ایتدیکی قسملرك قباجه ترکب ایتمسندن وجوده کلمشدی [*] . فرضا کعبه یی زیارت ایشته بویله قدیم عرب عاداتندن قالمهدر . قدیم عربلر بیننده مشهور اولان بومعبد ، عنعناته نظراً ، ابراهیم طرفندن بنا ایدیلمش ، بوتون عرب ملتی طرفندن هر وقت بوکا قارشی بیوك حرمت کوسترلمشدر . شبهه سز بوندن دولایی اولاجقدر که (حضرت) محمدده بونی محافظه ایتمشدر .

(حضرت) محمد یکی دینی ابتدا افراد عائلهسی ایچنده وبعض دوستلری آراسنده نشر ایتمکه باشلادی . بعضیلری ایمان ایتدیلر . دیکرلری ده اکلندیلر . اسلامیتی ابتدا زوجهسی قبول ایتدی . آرقهسندن بر اسیر مسلمان اولدی . مورخلر بوذواتك اسملرینی قید ایتمشلردر . اونلردن کمال حرمتله بحث ایدرلر . (حضرت) محمد قرق یاشنه کلنجه علناً نشر دینه

---

[*] بو مطالعاتك مسئولیتی محرره عائد اولدیغی اونوتولمامالیدر .

تشبث ایتدی . فقط قریشیلرده پك ذی قدرت معارضلره مصادف اولدی . کندیسنه قارشی سلاحلاندیلر . مدینه یه چکیلمك اوزره مکه یی ترکه مجبور اولدی . عرب لساننده هجرت تعبیر اولونان بوفرار مشهور بر تاریخ تشکیل ایتدی . مسلمانلر سنه‌لری صایمق ایچون بونی مبدا اوله‌رق استعمال ایتدیلر . (حضرت) محمد آرتق یالکز نشر دین ایله اکتفا ایتمه‌دی . سلاحه صاریلدی . دشمنلرینه نرده مصادف اولدیسه هجوم ایله‌دی . راست کلدیکی قافله‌لری ضبط ایتدیکی کبی مکه سکنه‌سیله‌ده مصادماتده بولوندی . فقط پیغمبر و رسول‌الله عنوانینك محارباتده دائما احراز تفوق تأمین ایتمدیککنی‌ده کوردی . مع مافیه مکه‌یی اله کچیرمك سعادتنه نائل اولدی . بو مظفریت اوزرینه تلمیذلرینك مقداری آرتدی . نهایت (حضرت) محمد اولدقچه دغدغه‌لی بر حیات امرار ایتدکدن صوکره مدینه‌ده ۶۳ یاخود ۶۵ یاشنده وفات ایتدی . حلیم ، سویملی ، دوستلرینه صمیمی صورتده مربوط ، فقرایه معاونت ایتمکی سور ، کیمسه‌یی قیرماز بر ذات دیه تصویر ایدیورلر . قادینلری فوق‌العاده صورتده سومشدر . فقط بو تصور بوتون عربلرده واردر . خلاصةً دنیله‌بیلیرکه (حضرت) محمد ساده‌لك ، حلم وملایمت وجهالت ظواهری آلتنده غایت معظم املار بسله‌یوردی . کندیسنی مقصدینه ایصال ایده‌بیله‌جك احوال وشرائطی تولید ایده‌بیلمك مهارتنی کوسترمشدر .

(حضرت) محمدك وفاتندن صوكره هنوز ضعيف وعربستانك بعض حواليسنه منحصر بولونان ايمپراطورلغى اوزون مدت دوام ايده‌مه‌يه‌جك كبى كورونيوردى . فقط كنديسنه خلف اولان ابوبكر اسلاملر آراسنه تفرقه دوشمه‌سنه مانع اولدى ، پيغمبرك تصوارتنه دوام ايتدى . عاصيلرى وبالخاصه ، پيغمبر اولديغنى سويله‌ين وآرقه‌سنه برچوق عرب طوپلايان برينى تنكيل ايله‌دى . چوق كچمه‌دن سوريه‌وفلسطينه اردو سوق ايده‌بيله‌جك حاله كلدى . مسلمانلر روماليلرله حربه كيريشديلر . ابوبكرك خلفى عمر زماننده ايرانه كيرديلر . اوزون برمدتدن برى موجود اولان ساسانيان ايمپراطورلغى مغلوبيته اوغرادى . بويوزدن انقراضى تعجيل ايدلمش اولدى . سوريه‌ده شام ، حمص ، قدس ودها سائر شهرلر مسلمانلرك النه كچدى . اورادن مصره كيرديلر . ساسانيان سلاله‌سنك صوك ايمپراطورى اولان يزدجرد مغلوب اولدى . بوتون ايران عربلرك تحت حاكميتنه كچدى . عمر أولديكى وقت ملتنى ايرانه ، خوراسانك برقسمنه ، مصره وسوريه‌يه صاحب برحالده براقمشدى . عثمان ، فتوحاتنى آفريقايه‌قدر ايلريلتدى . بحر سفيد قطعه‌لرينه كچدى ، ماوراءالنهرى آلدى ، توركستان حدودلرينه داياندى . علينك دورى اغتشاشات ونفاق ايچنده مرور ايتدى . بوسايه‌ده اميه عائله‌سى خلافتى اله كچيردى . خلافت آرتق بوعائله‌ده ارثى اولدى . بوسلاله‌نك مؤسسى

معاویه‌در . مسلمانلر ایمپراطورلغنك بدایتنده فتوحات اوقدر سریع وناکهانی اولمشدی که بوعربلر یونان ایمپراطورلغنی محو ایتمه‌دن ، تاتارستانده وهندستانده دها ایلری‌یه کیتمه‌دن آرتق یکی فتوحاته بولوناماملردی . بورالری‌ایسه خلیفه‌لرك مقرندن پك اوزاق مملکتلر ایدی . یالکز اسپانیا یکی بر فتوحات ساحه‌سی تشکیل ایتدی . مع‌مافیه یونانلیلرله حرب ایدیلدی. دوکولن قانلرك ثمره‌سی‌اولمق اوزره بعض موقعلر أله‌کچیریلدی. امویلرده سائر بوتون ایمپراطورلقلر کبی منقرض‌اولدیلر . بر پرنس اسپانیایه قاچدی . اوراده امیه عائله‌سنك شانی اعلا ایتدی . شرقده‌ده امویلر ایمپراطورلغنك انقراضی اوزرنده عباسیلر تأسس ایدییورلردی .

عربلر تورکستانده‌ده بعض فتوحاته‌نائل اولمشلردی. کاپتلی اردولرله ایلی نهرینه قدر ایلریله‌مشلردی. ماوراءالنهرجوارنده یرلشمش اولان برچوق تورکلر ، یوقاریده‌سویله‌دیکمز وجهله عربلر طرفندن اسیر ایدیلمشلردی . عربلر ایمپراطورلغی داخلنده بویوك براسیر تجارتی واردی . خلیفه‌لر بوتورك اسیرلرندن اشترا ایتدیلر . صوکره‌لری ، کندی تبعه‌لرینك حکم ونفوذندن قورقدقلری جهتله اونلرك یرینه بونلری استخدام ایتمکی مناسب کوردیلر . الك ابتدا خلیفه معتصم بو اسیرلره برقیمت واهمیت‌ویره‌رك اردولرینه داغیتدی. حکمدار طرفندن صحابت وحمایت کوردکلرندن دولایی کستاخلغی

آرتیران بواجنبی عسکرلر بغداد اهالیسی ایچون تحملفرسا بر حاله کلدیلر. بووقوع بولان شکایتلری دیکله مکدن بیقان خلیفه تورکلرك کستاخلقلرینه برخاتمه چکمکدن ایسه سرمن رای Sarm-anrai ه چکیلمکی ترجیح ایتدی. خلیفه متوکل زماننده بو اسیرلرك خلیفه نك حیاتنه سوء قصد ایتدکلری کورولدی. مستنصر اونلرك یاردیمیله تخته چیقدی. مستعین تاجی اونلرك الندن آلدی. نهایت اوقدر نفوذ کسب ایتدیلرکه ایمپراطورلغی کیف مایشاء ادارەیه باشلادیلر؛ اڭ بویوك و کوزل ولایتلری کندیلرینه براقمغه خلیفه‌یی مجبور ایتدیلر. بونلر اویله کستاخ تبعه ایدیلرکه متبوعلرینی تیترەتیورلردی. رتبه ومناصبی ظاهراً خلیفه ویریور کبی کوروندیکی حالده حقیقتده بونلر توجیه ایدیورلردی.

خلیفه‌لر ایمپراطورلغی داخلنده حکومت ادعاسنه جرأت ایتمش اولان ایلك تورك، احمد بن طولون Thouloun در. عن اصل باغارغار یاخود شاتو تورکلری نسلندن ایدی. بونلرك منشائی یوقاریده کورلمشدر [١]. پدری طولون [٢]، خلیفه مأمونك کوله‌سی ایدی. ٢٢٠ تاریخ هجریسنده و ٨٣٥ تاریخ میلادیسنده بغدادده تولد ایتمش اولان احمد برچوق مزیتلره مالکدی. تورکلرك اعتمادینی قازانمشدی. ذهننده بویوك تصورات

تاریخ الاسحقی
ابوالفراج

---

[١] بوندن اولکی کتابه مراجعت.

[٢] هجرتك ٢٤٠ تاریخنده [٧٥٤ میلادی] وفات ایتمشدر.

بسلهمکه باشلادی . ملتیده کندیسنه دائما مظاهر اولدی .
پدرینك احراز ایتمش اولدیغی بوتون مناصبی خلیفه متوکل
اوکا توجیه ایتدی . مؤخراً شام والیلکنه تعیین ایدیلدی .
احکام قرآنیهیه رعایتی [١] ، ایلکی ، عدالتی ، علوم وفنونه
محبتی سایهسنده بوتون مسلمانلر آراسنده وجسارتی حسبیلهده
تورکار بیننده اشتهار ایتدی .

وقتیله خلیفه زماننده عمرو نامنده برعرب قوماندانی طرفندن
روماليلرك الندن ضبط ایدیلان مصراوزمان خلیفهلرایمپراطورلغنك
اك کوزل ولایتلرندن برینی تشکیل ایدیوردی . خلیفه معتزه
بویوك خدمتلر ایفا ایتمش اولان احمد بوولایتهنائل اولدی [٢] . احمد ابوالمحاسن سنه ٨٦٨
معتزك خلافتدن محروم براقلق ایستهدیکی مستعینی احمدك
اولدیرتدیکنه دائر بعض دیدیقودیلر موجود ایدی . احمدك
حکم ونفوذی یالکز مصره منحصر دکلدی . خلیفه ، فرات
نهرینه قدر سوریهیی ده اونك ادارهسنه ویرمشدی . بووالیدن
باشقه مصرده دوغرودن دوغرویه خلیفهیه مربوط وویرکو
طوپلامق وظیفهسیله مکلف بویوك برمأمور دها واردی .
غایت زنکین اولدیغی جهتله اوراده بویوك برحکم ونفوذ
اکتساب ایتمشدی . احمد اوندن پك قیمتدار هدیهلر آلدی .

---

[١] ابو حنیفه مذهبنه سالکدر .
[٢] ٢٥٤ تاریخ هجریسی رمضاننده .

مع مافیه آرالرنده حسد ظهور ایتدی. هرایکیسی‌ده بر برلرینی
خلیفه‌نك کوزندن دوشورمکه اوغراشدیلر . احتمالکه احمد
سنه
۸٦۹ مغلوب اوله‌جقدی . فقط اوصیراده معتزك‌وقوع وفاتی [۱]
بومنازعاته نهایت ویردی . احمد ینه مصر والیلکنده
ابقا ایدیلدی .
ابوالمحاسن احمد بوولایته کیرر کیرمز، شوبحث ایتدیکمز اختلافاتدن
باشقه ، طبا طبا Thabathebites عائله‌سندن احمد [۲]
نامنده بر امیر ایله حرب ایتمك مجبوریتنده قالدی . بوامیر ،
اسکندریه‌ده عصیان‌ایتمشدی [۳]. اوراده برچوق‌طرفدارلری
واردی . بونلر برقه Barca یه‌قدر انتشارایتمشلردی عاصی
صوکره‌طبیدهSaïd ou la Thebaïde یاخودصعیده‌چکیلدی .
اوراده‌مغلوب‌اولدی. کله‌سنی‌احمده کتیردیلر [٤] . بو عصیان
تسکین ایدیلیر ایدیلمز ایکنجی بر عصیان دها وقوعه کلدی .
بوعاصی بن‌الصوفی [٥]Benes-souphi- نامنده ایدی . علی
نسلندن کلن بوامیر ، مصرك بر قسمنی تخریب ایتدی. احمدك
۸۷۰ کوندرمش اولدیغی عسکر اوزرنده بر مظفریت قازاندی[٦].
فقط صوکره اخمیم Akhmin ده‌مغلوب اوله‌رق پریشان

[۱] ۲۵۵ تاریخ هجریسنده .
[۲] بوغاالاصفر .
[۳] ۲۵۵ تاریخ هجریسی جماذی‌الاولنده .
[٤] شعبان آینده .
[٥] اسمی ابراهیم بن محمد ایدی .
[٦] ۲۵٦ تاریخ هجریسی ربیع‌الاولنده .

برحالده الواحات Louah ه چكيلمكه مجبور اولدى .

توركلرك يا پدقلرى تجاوزات متماديه نتيجه سنده صارصيلمش اولان عرب ايمپراطورلغى انقسامه اوغرامغه باشلامشدى . توركلر معتزى تختندن اينديره‌رك يرينه مهتدى يى چيقارمشلردى. بوده چوق كچمه‌دن توركلرله بوزوشدى. مقدارلرى اون بيكه بالغ اولان توكلر تاغراب Tagrab نامنده‌كى رئيسلرينك قومانداسى آلتنده كله‌رك كنديسنى سراينده محاصره ايتديلر. برمقدار عسكر طوپلايه بيلن خليفه اونلرله حرب ايتمك اوزره ايلريله‌مشدى. قرآنى بوينه آصمشدى فقط اسير ايدلدى. دورلو دورلو حقارتلره معروض قالدقدن صوكره اولديرلدى. توركلر خلافتى معتمده ويرديلر . بو خليفه‌نك زمان اداره‌سنده احمد مصرده بوتون بوتون يرلشدى، قوت بولدى . عينى زمانده زنج Zinges نامى ويريلن قوملر بصره‌ده، واسط Vas eth ده وجوارلرنده كسب قوت ايتمشلردى . يعقوب بن صفار بلخ ، نيشابور واهواز حواليسنى ضبط ايتمشدى . Soffaride بن شونه يحرس المنصورى على سلاله‌سندن حسن ، خليفه‌لرك الندن طبرستانى آلمشدى. سامانى سلاله‌سندن نص ماوراء النهره مالك بولونيور ، حكم ونفوذنى توركستانه قدر تشميل ايديوردى .

ايشته خليفه‌لر ايمپراطورلغنك وضعيتى بوايدى . بوندن دولايى احمدك مصرده‌كى وبربرستانك برقسمنده‌كى حكم ونفوذى تقويت بوليوردى . مصر ايله طرابلس آراسنده‌كى برقه شهرى

احمده قارشی عصیان ایتمشدی. عاصیلرك باشنده محمد[١] نامنده برامیر بولونیوردی. احمد، قوماندانلرندن لؤلؤ Loulou نامنده برینك قوماندasی آلتنده براردو كوندردی [٢] . شهرضبط ابوالفدا
ایدلدی . باشلیجه عاصیلر جزایه چارپدیرلدی . بو مظفریت نتیجه‌سنده بوتون برقه الكاسی بنی طولونك تحت اداره‌سنه سنه
٨٧٤ كیردی . بربرستان ساحلنك قسم متباقیسی اغلبیه Aglabites النده ایدی . بونلرك پایتختی قیروان Caïrouan شهری ایدی .

٨٧٧ صوكره‌لری [٣] احمد مصرده اوقدر حاكم مطلق اولدی كه خلیفه‌نك یالكز سكه‌لرده اسمی بولونمقدن ، خطبه‌لرده نامی ابوالمحاسن ذكر ایدیلمكدن باشقه برحقوقی قالمامدی . معتمد ، احمددن ویركو ایسته‌مكه قالقدیغی وقت حقیقت حالك نه مركزده اولدیغی ادراك ایتدی . چونكه احمد ویركو ویرمكدن امتناع ایتدی . خلیفه ویركو طوپلامق وظیفه‌سیله مصره برمأمور مخصوص اعزام ایتدیسه‌ده احمد بووظیفه‌یی كندی آدملرندن برینه توجیه ایتدی [٤]. خلیفه بوحركتی ایله آرتق مصرده هیچ حكم ونفوذی قالمامش اولدیغی هركسه كوسترمش اولدی . احمدك نفوذی یالكز مصره منحصر قالمادی . شام والیسنك

---

[١] محمد بن فرجع الفرغانی .

[٢] ٢٦١ تاریخ هجریچنده .

[٣] ٢٦٤ تاریخ هجریسنده .

[٤] ابوایوب احمد بن محمد .

وفاتندن استفاده ایده‌رك سوریه‌یی‌ده استیلا ایتدی . شـام ، حمص ، حما ، حلب شهرلرینی اله کچیردی . صوکره آنطاکیه اوزرینه یورودی . اوراده سیما Sima نامنده بر امیر واردی. اونی تسلیم اولمغه دعوت ایتدی. سیما اطاعت‌ایتمك ایسته‌مدی. محاربه‌یه کیریشدیلر. سیما مغلوب وعرض اطاعته مجبوراولدی. سنه
بونك اوزرینه آنطاکیه‌ده احمدك تحت‌حکمنه کیردی [١] . ٨٧٨

احمد بوصورتله یونان ایمپراطورلغنه قومشو اولمشـدی . استانبول ایمپراطوری کندیسنك دوستلغنه طالب اولدی . اوکا عبداء بن رشیدی کوندردی . بونانلیلروقتیله بوقوماندانی اسیرآلمشلردی . ایمپراطور اونکله برابردها برچوق مسلمان اسرا-نی‌ده تخلیه واعزام ایتمشدی .

احمد ، سیمایه قارشی حرب ایله مشغول اولدیغی صیراده پدرندن یك‌چوق‌قورقان عباس،عصیان ایتمکی دوشونیوردی . برچوق ثروت وسـلاح طوپلایه‌رق برقه‌یه چکیلدی . فقط احمد اوکا قارشی بر اردو یوللادی . عباس طوتوله‌رق پدرینه کتیرلدی . احمد ، اوغلنی حبسه قویدی . اوکا رفاقت ایتمش اولان قوماندانلری اعدام ایتدیردی .

برمدت صوکره [٢] حمص سکنه‌سی عصیان ایده‌رك احمدك ٨٧٩
اوراده براقمش اولدیغی والی عیسانی ئولدیردیلر ، فقط برآز ابوالفدا

---

[١] ٢٦٥ تاریخ هجریسی محرمنده

[٢] ٢٦٦ تاریخ هجریسنده .

صوکره دائرهٔ اطاعته کیرمکه مجبور اولدیلر . احمد، قوماندانی یحرس المنصوری
سیمایی اوچ یوز کشی ایله ، آقین یاپمق اوزره طرسـوس
٨٨٠ Tharse جهتنه کوندردی [١] . بونلر مغلوب اولدیلر . فقط
ایرته سی سنه اخذ ثار ایتدیلر . صوکره احمد کندیسنك شام
وفلسطین جهتلرنده ویرکو مأموری اولان احمد بن مدبر علیهنه
یورودی . بونی اسیر ایتدی . بوتون اموال واملاکنی
مصادره ایلدی . آنجق آلتی یوز بیك آلتون سکه مقابلنده
سربست براقدی . قوماندانلرندن فرغانه لی خلف Khalaf
یونانلیلرك اراضیسنه آقین یاپدی [٢] . مع مافیه احمدك هر طرفده
احراز ایتدیکی بو موفقیتلر حمص، قنسرین Kennnaserin، حلب
وجوارلرنده والی بولونان لؤلؤك دائرهٔ اطاعتدن چیقماسنه
مانع اولامادی . بو قوماندان ، احمدك طرفنی ترك ایله [٣]
٨٨٢ خلیفه معتمدك برادری موفق بالله ك طرفنی التزام ایتدی .
ایمپراطورلق داخلنده بویوك بر حکم و نفوذی بولونان موفقك
یانـنه کیتدی . خلیفه بیله اونك بو قدر اکتساب نفوذ ایتمسندن
اندیشه ایدییوردی . موفق بر حاکم مستقل کسیلمشدی . ابوالمحاسن
مسکوکاتده نامی ضرب ایدیلیور ، خطبه لرده نامی ذکر
ایدیلیوردی . معتمد ، برادرینك بو نفوذینه مقاومت ایتمك

---

[١] ٢٦٧ « «
[٢] ٢٦٨ « «
[٣] ٢٦٩ « «

اوزره مصره احمدك يانته چكيلمكه قرار ويردی. فقط موفق، خليفه‌نك مقصدندن خبردار اولونجه اونی توقيف ايتديره‌رك سرمن‌رای‌ه عودته مجبور ايله‌دی . عينی زمانده طولونی مصر واليلكندن عزل ايده‌رك يرينه اسحق نامنده برينی تعيين ايتمك ايسته‌دی. فقط بو تعيين كيفيتی ساده‌جه بر تشريفاتدن عبارتدی. هيچ بر نتيجهٔ فعليه‌سی اولامازدی . موفق ، خليفه دكلدی. بويله برشيئه حقی يوقدی . قوتلی بر اردويه مالك اولان احمد اويله قولايجه عزله راضی اوله‌جق آدملردن دكلدی . بو خبری دويديغی وقت شامده ايدی . بر مجلس عقد ايتمك اوزره علما وامرانك طوپلانماسی ايچون مصره يازدی . بونلر شامه كلديلر .

موفقك معتمده قارشی عصياندن احمد بو هيئتی خبردار ايتدی . ايمپراطورلغك اكا بر مأمورييتندن اولان موفقك عزل ايدلمه‌سی لازم كله‌جكنه متفقاً قرار ويرديلر . مصر قاضيسی البكار Abkar خليفه‌نك امرينی كورمك ايسته‌دی . وقتيله‌ده اشتراك حقنده‌كی امر كوسترلمشدی . بو تكليف ، قاضينك سبب حبسی اولدی . بوتون املاكی مصادره ايديلدی . كندی طرفنی بويله قوتله التزام ايدن برآدمك انتقامنی آلمق ايچون موفق ، حائز حكم اولديغی بوتون ممالكده بالخاصه بغداد ايله عراقده وخانه‌لرده احمدی تلعين ايتديردی . احمدك عرس المنصوری بعض قوماندانلری شامده بو امرلری اجرا ايتديرديلر .

سنه

٨٨٤ رئيسلری بازمان Bazman نامنده ایدی . احمدده مصرده وسوریه‌ده عینی شیئی موفقه قارشی یاپدیردی . مکه اوزرینه براردو سوق ایتدی . فقط موفقك عساکری بونلری مغلوب ایتدیلر [١] . عینی زمانده یونانلیلر یوز بیك کشیله سوریه‌یه گیرمشلردی . طرسوس شهرندن آلتی میل مسافه‌ده قلمیه Calamia شهرینی محاصره ایدییورلردی . بازمان بونلره قارشی یورودی . یونانلیلری مغلوب ایتدی . بك چوق اسیر آلدی . بونلرك آره‌سنده برقاچ‌ده پسقوپوس واردی . غنائم آراسنده آلتوندن وکوموشدن یدی خاچ کورولیوردی . بردانه‌سی الماسدن برتاج ایله تزیین ایدیلمشدی . مصر طرفلری‌ده دها ساکن دکلدی . علی سلاله‌سندن احمد [٢] نامنده بری طبیده Thebaïde شهرنده عصیان اتمشدی . فقط مصر عساکری بونی مغلوب ایتدیلر . عاصی ، احمد بن طولونك امریله اعدام اولوندی .

بوموفقیتدن صوکره احمدچوق معمر اولمادی . طرسوسدن عودت ایدییوردی . آنطاکیه‌ده برآز توقف اتمشدی . اوقدر چوق یوغورت یدی که سوءهضمه اوغرادی . بحراً مصره کیتدی . اوراده ٢٧٠ سنه‌سی ذی‌الحجه‌سنده وفات

---

[١] ذی‌القعده آینده .

[٢] احمد ابن عبدالله ابن ابراهیم ابن اسماعیل ابن عبدالله ابن حسن ابن حسن ابن علی .

ایتدی . حال احتضارده ایکن شو سوزلری سویله‌دی : « یاربی ، حکم وقدرتنك حدودلری نه‌اولدیغنی بیلمه‌مش اولان بر بیچاره‌یه مرحمت ایت. لطف وعنایتکه اونی مستغرق ایله .» وفاتندن اول کندیسی ایچون دعالر ایدیلمه‌سنی مسلمانلره خرستیانلره ، یهودیلره امر ایتمشدی . قاهره قربنده مقطم دنیلان تپه‌یه دفن ایدیلدی . اللی یاشنده ایدی . اون یدی سنه حکومت سورمشدی [۱] . اوتوز اوچ چوجق وپك چوق ثروت براقدی . ثروتی برمیلیون آلتون سکه‌یه ، یدی بیك کوله‌یه ، برچوق بارکیر ، دوه وقاطره ، دها سائر حیواناته بالغ اولیوردی . اونك دورنده مصرك وارداتی اوچ یوز میلیون آلتون سکه‌یه بالغ اولیوردی .

بن شونه
بن بطریق
یحرس المنصوری

احمد علوم وفنونی سوردی . علمایه قارشی سمیح ایدی . فقرایه پك چوق صدقه ویرردی . بو مقصدله بغداده ، مکه‌یه ودها برچوق شهرلره پك مهم مبالغ کوندریردی . فقط ظالمدی . قانی سوردی . اونك امریله محبسلرده اولن کیمسه‌لرك مقداری اون بیکه بالغ اولمشدر . یکی قاهره ایله اسکی قاهره آراسنده بنی طولون جامعی نامیله یاد ایدیلن بر جامعدن باشقه بر سرای ، عمومی میدانلر ، تجارت ایتمکه کان

ابو المحاسن

[۱] تاریخ الاسحاقی‌یه کوره ۲۱ ذی القعده‌ده وفات ایتمش ، یکرمی سنه حکومت سوره‌شدر . ابو الفدا ، ۲۷۱ تاریخنده وفات ایتدیکنی سویلیور .

ملتلرك اسملريله ياد ايديلن چارشيلر ياپديردي . بر دانه يونانيلره مخصوص بر چارشي واردي . احمد ، خرستيانلرك تشويقيله خرستيانلر عليهنده مظالمده بولونمشدر . ساقا Saca پسقپوسلرندن بري مناسبتسز حركاتدن دولايي كايسانك توبيخ ومؤاخذه‌سنه دوچار اولديغندن فسطاط Phosthat ه كيتدي . اسكي قاهره‌نك بر طرفنه بونام ويريليوردي . بو پسقپوس احمدله كوروشدي . اسكندريه پطريقي ميشل‌ده غايت بيوك بر ثروت بولونديغني ، تشبث ايتديكي سوريه سفري ايچون بو پاره‌نك كفايت ايده‌بيله‌جكني سويله‌دي . احمد درحال پطريقي حضورينه جلب ايتدي . مالك اولديغي پاره‌نك وذي قيمت مزيناتك تسليمني طلب ايله‌دي . پطريق هيچ بر ثروتي بولونماديغني ادعا ايتديسه‌ده زنجيره اورولدي . آنجق يكرمي بيك آلتون سكه ويره‌جكني وعد ايتمه‌سي اوزرينه حبسدن قورتولدي . بوپاره‌يي تدارك ايچون اسكندريه كايساسنك برقسمني وبوكا مربوط املاكي يهوديلره صاتمغه وهر خرستيانه سنوي بر ويركو وضع ايتمكه مجبور اولمشدي .

احمدك وفاتندن صوكره اوغلي ابوالجيش خمارويه عسكر طرفندن حكمدار انتخاب اولوندي [١] . اون بش ياشنده ايدي . تخته چيقار چيقماز ، پدرينك حبس ايتديرمش

ابوالمحاسن
بحرس المنصوري
ابوالفدا
بن پطريق

[١] ١١ ذي القعده . خمارويه هجرتك ٢٥٥ نجي وميلادك ٨٦٩ نجي سنه‌سنده سرمن‌رايده تولد ايتمشدي .

اولدیغی برادری عباسی قتل ایتدیردی . سوریه اردولرینك قوماندانسنی عبداه احمده ، دیکر اردولرك قوماندانسنیده سعدالایسر Saadelaïsar ه ویردی . سوریه ساحللرنده ترصداتده بولونمق اوزره سفینه‌لر کوندردی . برادرینی اولدیرمکی اوکا توصیه ایتمش اولان عبداه ، خمارویه‌نك بو یابدیغنه نادم اوله‌رق کندیسنه خصومت بسله‌مه‌سندن قورقدی . فلسطینده اوتوردیغی و سرایدن اوزاق بولوندیغی ایچون موفقك معاونتنی تأمین ایتمك ایسته‌دی . بوکا بر مکتوب یازدی . خمارویه‌دن استحفافکارانه بحث ایتدی ، اوکا هجومه تشویق ایله‌دی . عینی زمانده شام ، حلب ، حمص اهالیسنی آیاقلاندیردی . موفق ، سوریه‌یی ضبط ایچون بونك بر فرصت تشکیل ایتدیکنی کوروبجه یانندا اسحق بن کنداج Kendadge و محمد بن ابوالساج Aboussadqe اولدیغی حالده بغداده حرکت ایتدی . رقه‌یه کلدی . قینسرین ایله جوارلرینی ضبط ایله‌دی . خمارویه‌نك قوماندانلرینی بوزدی [١] . شامه کیردی . بوهزیمتدن خبردار اولان خماره‌یه بویوك بر اردو ایله سوریه‌یه کلدی . ابی فیطرس Aboupetros نهری — که فلسطینده بوکا طواحین Taouahin ده دیرلر — قربنده احمد بن موفق ایله قارشیلاشدی . بومحاربه‌ده مغلوب اوله‌رق پریشان بر حالده مصره قاچدی . بوهزیمتدن خبردار اولمایان

[١] ٢٧١ سنه‌سی صفرنده .

قوماندانلرندن سعدالایسر احمده هجوم ایله مغلوب ایتدی . صوکره شام‌اوزرینه یورودی. فقط خلقی اکا قاپیلری آچمقدن امتناع کوستردیلر .

سنه ۸۸۵ بومظفریت سعده، خمارویه‌یه قارشی برحس استخفاف تلقین ایتدی . اونك ایچون عصیان طریقنه صاپدی . حربه باشقه مصائب‌ده منضم اولدی . مصرده وقوعه کلن برحرکت ارضده برچوق مبانی ییقیلدی . برچوق خلق انقاض آلتنده قالدی . خمارویه ، قوماندانك حرکاتنی مصرده دویدی [۱] . درحال
۸۸۶ فلسطینه کیتدی. فقط برشی یاپمغه موفق اولمقسزین دوندی[۲]. مصرده یکیدن عسکر طوپلادقدن صوکره تکرار سوریه یولنی طوتدی [۳] . سعدی مغلوب ایده‌رك اولدیردی [٤] . شامه کیردی ، ضبط ایتدی . برمدت بوراده قالدقدن صوکره اسحق بن کنداجه‌قارشی یورودی . غالبیت دشمنلرلهنده‌تجلی ایده‌جکی صیراده، برمقدار عسکرله غایت ایی ثبات کوسترمش اولدیغندن دولایی عسکرلرینی طوپلامغه موفق اولدی. سحق مغلوب ایده‌رك عراقده سرمن‌رایه قدر تعقیب ایله‌دی . بو مظفریت هرطرفده خمارویه‌یه تأمین حرمت‌ایتدی. موفقه‌صلح تکلیفنده بولوندی . اوتوز سنه مدتله مصر ، سوریه وحدودلر

[۱] بورایه ۳ ربیع‌الاولده کیتمشدی. ۷ رمضانده‌مفارقت یتدی.
[۲] ۱۳ شوال .
[۳] ۲۷۲ تاریخ هجریسی ذی‌القعده‌سنده .
[٤] ۲۷۳ تاریخ هجریسی محرمنده .

قوماندانلقلرینی استحصال ایدەرك صلح یاپدی . بو اوراق غایت موثوق ایدی. خلیفە معتمد ایلە موفق واوغلی طرفندن امضا ایدلمشلردی . بونلری سوریەدە ایکن آلدی [۱] . صوکرە مصرە دوندی اورادە ابتدا خلیفە صوکرە موفق نامنە خطبە اوقوتدی .

بو حکم ارلر آراسندە صلح منعقد اولدقدن صوکرە خمارویە مملوکاری، آراسندە تأسیس سکون ایتمکە چالیشدی . کندیسنی یالکز اذواق و حظوظاتی ایلە مشغول بر دلیقانلی کبی کوسترن شامدەکی امیری سعدالایسرك عصیانی بر چوق قاریشقلقلرە میدان ویرمشدی . سلاحە صاریلمش اولان شام سکنەسی منبرلردە خمارویە نامنە لعنتلر ایتمشلردی . خمارویە اورادن، بر اردو ایلە الکاسنە کیرمش اولان محمدبن ابوالساجە قارشی یورودی. شام قربندە محاربەیە طوتوشدیلر. محمد مغلوب اولدی. بوتون اشیاسی اغتنام ایدیلدی. کندیسی رقەیە قاچدی. خمارویە آرقەسندن تعقیب ایتدی . حمصدەکی بوتون ثروتی الە کچیردی. فراتی کچەرك موصلە واصل اولدی. تکریت Tekritە قدر دشمنی تعقیب ایتدیردی. خمارویەنك قوماندانی بن کنداج Benkendadge دجلەیی کچمك ایچون بر چوق قایق طوپلادی . ابوالساج رقەیە عودتلە موفقدن امداد ایستەدی . صوکرە بر محاربە وقوعە کلدی . بو محاربەیی متعاقب ابوالساج بغدادە

سنە ۸۸۸

[۱] رجب آیندە .

سنه

كيتدى . خمارويه مصره دوندى [١] . ايرته‌سى سنه‌لر كاه

٨٨٩ اسكندريه‌يه كاه سوريه‌يه سياحت ايتدى. طرسوسى ضبط ايتمش

٨٩٠ اولان اسكى قوماندانلرندن بازمان ايله صلح ياپدى [٢] . بونك

بحرس المنصورى نتيجه‌سنده او شهرده خطبه خمارويه نامنه اوقوندى . صوكره

٨٩٣ يونانليلرك اراضيسنه بر آقين اجرا ايتدى [٣] .

خمارويه، بر سنه اول خليفه معتمدك وفات ايده‌رك موفقك

ديار بكرى اوغلى ابو عباسك معتضد ناميله تخته چيقديغنى خبر آلنجه بو

ابوالفراج يكى خليفه ايله صلح عقد ايله‌دى . اوكا حسين نامنده بر سفير

ابوالمحاسن كوندره‌رك خليفه‌نك اوغلى على يه قيزى قطرالندا Cotrelnada يى

ويرمك ايسته‌دى . فقط خليفه قيز ايله كنديسى ازدواج

٨٩٤ ايده‌جكنى سويله‌دى و ازدواج مؤخراً اجرا اولوندى [٤] .

ابوالفراج عقد اولونان معاهده موجبنجه خمارويه فراتدن آفريقاده برقه‌يه

قدر اولان ممالكده اوتوز سنه مدتله اجراى حكم ايتمكه

صلاحيت كسب ايديوردى . هر سنه خليفه‌يه ايكى يوز بيك

آلتون سكه ويرمكى تعهد ايتديكى كبى ماضى‌يه محسوباً ده مهم

بر مبلغ تأديه ايده‌جكدى. خليفه‌دن اون ايكى خلعت، برقليج

و حمائل وبر تاج احسان آلدى . خليفه‌نك بو ازدواجه

رضا كوسترمه‌سى خمارويه‌يى محو ايتمك ايچوندى. خمارويه صوكره

[١] ٢٤ جماذى الآخر، ٢٧٦ .

[٢] ٢٧٧ تاريخ هجريسنده .

[٣] ٢٨٠ تاريخ هجريسنده .

[٤] ٢٨١ » »

یونانیلرله حرب ایتمکی دوشوندی . قوماندانی شام والیسی
سنه — طغج بن جف Thongdge fils Dgiouph طرسوسه کیتدی.
۸۹۵ اورادن ، معیتنده‌کی عسکرله جواره یاپیلدی . بر چوق
اسیر آلدی. خمارویه، خلیفه ایله عقد ایتدیکی صلحدن اوزون
بن بطریق مدت مستفید اولامادی. مصری ترک ایله شامده اقامته کلمشدی [۱].
ابوالفدا اوراده تورا Toura نهری قربنده ماران مناستری یاننده
نجوس المنصوری بر سرای بنا ایتدیرمشدی. مستفرشه‌لرندن بعضیلری کوله‌لرله
مناسبات عاشقانه‌ده بولونمشلردی . خمارویه بوندن خبردار
اولمشدی . مستفرشه‌لر مستحق اولدقلری جزادن قورتولمق
ایچون خمارویه‌یی اویقوده ایکن باصدیلر ، بعض کوله‌لرله متفقاً
۸۹۶ قتل ایتدیلر [۲] .قاتللر درحال توقیف اولونه‌رق جزایه
چارپدیریلدی . بونلرك باشلرینی مصره کوتوردیلر. نعشلری
شامده تشهیر ایدیلدی . خمارویه مصره نقل و مقطم داغنده
دفن ایدیلدی . وفاتی بوتون ممالکنی کدره مستغرق ایتدی.
ابوالمحاسن بو حکمدار تخته چیقدیغی وقت مصر شهرنده اویله بنالر
یاپدیردی که حشمت و عظمتلری مسلمانلری صنایع نفیسه‌یه
اهمیت ویرمز باربارلر کبی تلقی ایدن کیمسه‌لری حیرتده براقیر.
انشا ایتدیردیکی محتشم سرایك اطرافنده بیوك باغچه‌لر واردی.
مصرده حس ایدیلن شدت حرارتدن بوراده مصون قالمق قابل

[۱] ۲۸۲ تاریخ هجریسنده.
[۲] ذی الحجه آینده.

اولوردی. شرق حكمدارلرینك عطالت و رخاوت حسلرینی ممنون ایده بله جك هرشی بوراده موجود ایدی . طرحلر یاسمنلردن و دها سائر چیچكلردن یاپلمشدی . بونلر قرآن سوره لرینی ارائه ایده جك صورتده تنظیم ایدلمشلردی . بو چیچكدن یازیلری اوقومق قابلدی. خورما آغاجلرینك اطرافی یالدیزلی باقیرله محاط ایدی . ایچلرنده قورشون بورولر ترتیب ایدیلمشدی. اوجلری دیشاری یه متوجه ایدی. آغاجك اطرافنده بو صورتله متعدد چشمه لر وجوده كلیوردی. بر طرفده دورلو دورلو قوشلرله دولو بیوك بر اخشاب قوله واردی. بر آز اوزاقده بر صالون كورولیوردی كه دیوارلری ماوی بویانمش و آلتونلرله یالدیزلانمشدی. حكمدارك و بوتون فاریلرینك آغاج اوزرینه بویا ایله یاپلمش رسملری بوراده كورولیوردی . بو هیكللرك باشلرینه الماسلرله مزین تاجلر موضوع ایدی. قولاقلرنده كوپه لر طاقلمشدی . اوزرلرینه اك زنكین قماشلردن یاپلمش اثوابلر كیدیرلمشدی. منسوب اولدیغی دینده رسم كناه اولمقله برابر بو حكمدارك بویله شیلره مراقی واردی. زمان ادارهسنده صنایع نفیسه ترقی ایتدی. بو قبیل بنالره باقه رق بو بابده هیچ شبهه ایتمیورز . بو مبانی یالكز ذوق سلیم ایله دكل عظمت و حشمتلریله ده حیرت بخش اولیورلردی . سرایده غریب بر حوض یاپلمشدی. یكرمی بش مترو قدر كنیشلكی، بر بوقدرده اوزونلغی واردی . ایچی جیوا ایله دولو ایدی .

غايت بيوك بر مصرف ايله وجوده كلمشدی . حوضك اطرافی مرمر ستونلرله محاط ايدی . ستون باشلقلری كوموشدن يپلمشدی . ستونلرينه كوموشدن چنبرلر كچيرلمشدی . بونلره ايپكدن ايپلر طاقارلر ، اوزرينه بر سدير قورارلردی . سديرك ايچی هوا ايله دولديرلمشدی . خمارويه بونك اوستنه ياتديغی وقت ايچندن هوا چيقار ، جيوه طبقه سنی صارصاردی . بو حوضه عكس ايدن كونش ، آی و يلديزلر غريب و خارقه آميز بر تأثير ياپارلردی . ديكر بر طرفده يوكسك بر كوشك بنا ايتديرلمشدی . اطرافی شدت حرارتدن تحفظ ايچون خاليلرله محاط ايدی . بو نقطه دن سرای ، باغچه لر ، مصر شهری ، چول ، نيل و صحرا هپ كورولوردی .

خمارويه بيوك بر حيوانات باغچه سی ده ياپديرمشدی . بوراده هر دورلو وحشی حيوانلر بسله نيردی . هپسنك مرمر حوضلرله كنديسنه مخصوص برری واردی . بورالرده طوپچه دن بورولرله صولر كليردی . بو بنانك اوزرنده قوم ايله اورتولی بيوك بر ميدان ، بونك اورته سنده بر حوض موجود ايدی . بو حيوانلره باقمق ايچون مخصوص آدملر تعيين اولونمشدی . حيوانلرك يرلرينك قاپيسی يوقاريدن آچيليردی . حيوان بيوك ميدانه چيقديغی وقت بورايه كيررلردی . خمارويه آرا صيرا بو حيوانلری بر برلريله غوغا ايتديريردی . بو صحنه ده بوتون سرای خلقی حاضر بولونوردی . انسانه اوقدر آليشمش بر آرسلان واردی كه حكمدار سفرده ايمش بر كن كلوب يانه اوتوروردی . بونی علی العاده سرايده باشی بوش براقيرلردی . كيمسه يه بر

فنالق یاپمازدی . خمارویه اویودیغی وقت یاننده بکلر ، کیمسه‌نك یاقلاشماسنه مساعده ایتمزدی . بو حکمدارك آخورلری ده بوتون بو مبانینك عظمت و ثروتلریله متناسبدی . گزیده عسکرلردن مرکب ، غایت مکلف ومزین صورتده ملبس بر مفرزهٔ عسکریه ده وجوده گتیرمشدی . بورایه آنجق غایت اوزون بویلی ، جسارتلری مجرب ، اخلاقلری ایی کیمسه‌لری سچرلردی .

بو تفصیلاته باقه‌رق خمارویه‌نك ثروتی ومصرك وارداتی حقنده بر فکر ایدینیله‌بیلیر . بو انشاآت قدیم مصر قراللرینه لایق شیلردی . مصرك دائما خارقه‌لر وجوده گتیره‌بیلمه‌سی ایچون اوراده بر حکمدارك اقامت ایتمسندن باشقه صانکه بر شیئه احتیاجی یوق ایمش کبی کورونیوردی . بزی الآن حیرتلره غرق ایدن اهراملرك او معظم منظره‌سی ، کوزینك اوکنده دائما بونی بولوندیران بر حکمداره عظمت و احتشام حسی ، بویوك مبانی ذوقی الهام ایده‌بیلیردی .

خمارویه وفات ایدر ایتمز امراطولونیه‌رق هنوز بر چوجوق بولونان اوغلی جیشی تخته چیقاردیلر . فقط بر قسمی‌ده بوکا اعتراض ایتدیلر . تاجك ، عموجه‌سنه ویریلمه‌سنی ایسته‌دیلر . بو مناسبتله بعض کورولتولر چیقدی . جیشك عموجه‌سی اولدیرلدی . حکمدار اولماسنی ایسته‌ینلره باشنی آتدیلر . بونك اوزرینه فرقه‌سی محو اولدی . مع‌مافیه جیشك زمان اداره‌سی سکونت ایچنده کچمه‌دی . ایرته‌سی سنه [۱] . شام والیسی طنج بن جف ، جیشی خلع ایتدی . بو چوجوق والده‌سیله برابر

[۱] ۲۸۳ تاریخ هجریسنده .

قتل ایدیلدی . مصرك پایتختی یاقیلدی . خمارویه‌نك اوغلی هارون تخته چیقاریلدی . اون یاشنده ایدی . هرسنه خلیفه‌یه برمیلیون بش یوز بیك آلتون سکه‌دن مرکب بر ویرکی یوللامغی تعهد ایتدی .

سنه ٨٩٧ اونك زمانی اداره‌سنده مصرده خارق‌العاده وقایع تحدث ایتدی [١] . شدتلی بر روزکار اسه‌رك اولری ییقدی . هر طرفی غایت اینجه قیرمزی بر قوم قپلادی . کونشده درت آتش ستونی کوروندی . ایرته‌سی کونی روزکار آزالدی . فقط هوا ، طوپراق ، آغاجلر و بوتون منظور اولان شیلر قیرمزی رنکده کورونیوردی . اوکله‌یه دوغرو هرشی صاری اولدی . نهایت ایرته‌سی کون وقت ظهرده سیاه‌رنکه کیردیلر . ایکی سنه صوکره [٢] بر زلزله حس ایدیلدی . هواده‌اوته‌یه بری‌یه کیدوب کان آتشلر کورولدی .

ابوالفدا ٨٩٨ ٨٩٩ بنی طولونك مصرده‌کی قدرت وشوکتلری پك زیاده آزالدی . طرسوس عصیان ایتدی . خلیفه معتضددن بروالی ایسته‌دی [٣] . خلیفه، امد Emed وقنسرین شهرلرینی‌هارونك الندن آلدی . فقط ایرته‌سی سنه [٤] هارون بو حوالی‌یی

[١] ٢٥٥ ربیع‌الاول ، ٢٨٤ ، پنجشنبه .
[٢] ذی‌القعده ، ٢٨٦ .
[٣] ٢٨٥ تاریخ هجریسنده .
[٤] ٢٨٦ » »

اوندن طلب ایتدی . هرسنه درت یوز اللی بیك آلتون سكه تأدیه‌سنی تكلیف ایله‌دی . خلیفه راضی اولدی . خلعت وقیلیج كوندره‌رك مصر حكومتنی عهده‌سنده ابقا ایتدی .

ابوالفدا سنه هارون ، سوریه‌ده بعض تشبثاتده بولوندی [١] . فقط
٩٠٠ بوراده قرامطه‌لرك عصیانی [٢] هارونك اوردوسنی وبالخاصه شام
٩٠١ والیسی طنجی پك مشغول ایتدی . بو قوماندان عن اصل فرغنه‌لی بر تورك ایدی . علیهلرنده حركت ایتدیكی قرامطه
نویری بر نوع رافضی ایدیلر . مؤسسلری قرامط نامنی طاشیوردی . بعضیلرینه كوره كوفه جوارنده حمدان قرامط نامنده بر كویده تولد ایتمشدی .

دربلو صوكره بو كویك اسمی اوكا علم اولمشدی . بعض مورخلر ایسه
بحرس المنصوری چهره‌سی كوچوك و بچیمسز اولدیغندن دولایی بومعنایه كان قرمط كلمه‌سیله تسمیه ایدیلدیكنی ادعا ایدییورلر . بحرس المنصوری بونك خوراساندن نشئت ایتدیكنی ، كوفه قربنده نهرین قریه‌سنه كلدیكنی ، اوراده تجارلرك خدمتنده بولوندیغنی سویلییورلر . تجارلر ، خدمتندن ممنون اولمادقلری ایچون كندیسنی دوكدیلر ویولده براقدیلر . خسته ایدی . نبطی لساننده قیرمزی كوزلی معناسنه قرامط لقبیله یاد ایدیلن حمدان اسمنده بری اونی قورتاردی . بومذهب سالكلرینه دینسز نظریله باقیورلر . آزوقت

---

[١] ٢٨٨ « «
[٢] ٢٨٩ « «

ایچنده طرفدارلری بوتون سوریه یه وجوار ولایتلره یاییلدیلر.
بونلری امحا ایچون برچوق قان دوکولدی. بومذهبك هانکی تاریخده
ظهور ایتدیکی معین دکلدر. سیوطی ٢٧١ تاریخ هجریسنده [٨٨٤ سیوطی
تاریخ میلادیده] اولدیغنی سویله‌یور. باشقه مورخلر ایسه برقاچ سنه
صوکره یعنی ٢٧٧ تاریخ هجریسنده ظهور ایتدیکی فکرنده درلر.
هرحالده، قرامطه‌نك الده قیلیج ایله نشر ایتدکلری بومذهب،
اسلامیته مغایر ایدی. برپیغمبر کبی تلقی ایدیلن قرمط، ساکن
اولدیغی محل اهالیسنی کندی علیهنه آیاقلاندیردی. یاقه‌لانه‌رق
حبسه طیقیلدی. طرفدارلری قرمطك تکرار دیریلدیکنی اعلان
ایتدیلر. حبسدن قاچمق یولنی بولمش، سوریه‌یه کچمشدی.
تلمیذلری آراسنده اون ایکی دانه‌سنی انتخاب ایده‌رك بونلری نشر
مذهب ایچون اطرافه کوندردی. ابتدا غایت زاهدانه ومتقیانه
برحیات سوریوردی. خلقه کندیسنی صایدیرمق ایسته‌ینلر
ایچون بو واسطه دائما تأمین موفقیت ایدر. مسلمانلرك کونده
قیلدقلری بش وقت نماز یرینه قرمط اللی وقت نماز امرایتدی.
صیق صیق آبدست آلمغی منع ایله‌دی. شرابی حلال قیلدی.
اوروجی بوتون سنه‌ده ایکی کونه ایندیردی. برده نوروز ایله
مهرجان یعنی انقلاب صیفی وشتوی کونلرندن عبارتدی. محمد
بن حنیفه‌نك رسول‌الله، جبرائیل وعیسا کبی تلقی ایدیلمه‌سنی،
حجك قدسه وقوع بولماسنی، نماز قیلارکن بو شهره توجه
اولونماسنی امر ایتدی. یهودیلرده کی جمعه ایرته‌سی، مسلمانلرده کی

جمعه كوننه مقابل پازار ايرته‌سى كوننى يوم تعطيل و دعا اولمق اوزره قبول ايله‌دى . مسلمان مراسمندن برقسمنى تخفيف وتعديل، برقسمنى تشديد ايديوردى . عشريننه اموالك خمسنى آليوردى . امام‌لرينه معصوم نامنى ويريورلردى . (حضرت) محمدك احكامنى هپ رمز واشارت طريقيله تأويل ايديورلردى . قرآنده منع ايديلن زنا ، بونلر نظرنده رئيسلرينه كور كورينه براطاعت لزومنى مشعر ايدى . اوروج ، ياپانجيلر حضورنده سرائر ديده‌دن بحث ايتمه‌مك ديمكدى . بحرس المنصورى

صوكره بو قرامطه مختلف قوللره آيرلديلر . ايچلرنده اك مهمى اسماعيليه‌در . حتى بعضلرى قرمطك اسماعيليه مذهبنك مؤسسى اولان اسماعيل ابن جعفرك كوله‌سى اولديغنى سويله‌يورلر . عجمجه نشئه‌لى معناسنه اولان خرم كلمه‌سندن تشكيل ايديلمش اولان نام ايله خرميلر ياد ايديلن مذهب اسكى ماژلرك بقاياسيدر . بابكيلر بابك الخرمك مذهبنه سالك اولانلردر . بونلرك مذهبنده سنه‌ده بر كيجه واردركه او كيجه بوتون قادينلرك مشترك اولديغنه اعتقاد واوكا كوره حركت ايدرلر . محمره‌يلر قيرمزيلر كينمش كيمسه‌لردر . سبعيلر دنيانك يدى يلديز طرفندن اداره ايديلديكى اعتقادنده اولدقلرى ايچون بونلره يدى معناسنه كلن سبع كلمه‌سنه اضافتله بواسم ويرلمشدر . تعليميلر آنجق كندى امام‌لرندن كلن مذهبى قبول ايدرلر . اليوم سوريه داغلرنده ساكن اولان

درزیلرك بوقدیم مذاهب سالکلری اولملری اغلب احتمالدر .

خلیفه معتمد دورنده قرامطه ، کلدانستان کویلرنده یوز کوسترمکه باشلادیلر . باشلرنده قرساح Kersah نامنده بر رئیسلری واردی . بعض حرکتلرده بولوندیلرسه‌ده آزقه‌سی کلدی . معتضد زماننده دها قوت کسب ایتدیلر . ابوسعید جنابی نامنده‌کی رئیسلری برچوق طرفدار طوپلادی . عربستان شهرلرندن هجر Hadgiar ی ضبط ایتدی . بونی کندیسنه پایتخت یاپدی . فقط قرامطه‌نك صرف ایتدکلری الك بویوك غیرت هارون طرفندن شام والیسی بولونان طنج زماننده سوریه‌ده یاپدقلری حرکتده نمایان اولور . اسماعیل ، بعضیلرینه کوره یحیی نامنده‌کی رئیسلری عسا کریله برلکده رصافه قربنده ایدی [١] . خلیفه مکتفینك بوکا قارشی سوق ایتدیکی قوماندان محاربه‌ده مقتول دوشدی . بونك اوزرینه قرامطه سوریه طرفلرینه ایلریله‌دیلر . طفجك عسا کری متعدد مصادماتده مغلوب اولدیلر . شام محاصره آلتنه کیردی . طنج درحال هارونه ایشی بیلدیردی . اوده عسکر یوللادی . شام قربنده قناقر Kanaker دینلن بریرده برمحاربه وقوعه کلدی . طرفیندن تقریباً یکرمی بیك ضایعات ویردیلر . قرامطه رئیسی مقتول اولدی . هارونك اردوسی شامه‌وطبریه‌یه چکیلدی . قرامطه اردوسی‌ده حمصه کیتدی . رئیسلری

سنه ٩٠٢ بن پطریق

[١] ٢٨٩ تاریخ هجریسنده .

اسماعیلك بعضلری طرفندن نجم بعضیلری طرفندن حسین دنیلن برقاردشی واردی . بونك لقبی یکرمی ایکی یاشنده احمد ایدی . بو احمد ، اردونك انقاضنی طوپلادی . یکی عسکر جلب ایتدی . حمص شهرینی محاصره وضبط ایله‌دی . نویری
اورادن شام اوزرینه یورویه‌رك ویرکویه باغلادی . حتی ، نجوس المنصوری
سمره ، بعلبك جوارلرینی تخریب ایتدی . سلمیه اهالیسی مقاومت کوسترمك ایسته‌دیلر وکندیسنی پوسکورتدیلر .
فقط تکرار هجومه معروض قالنجه تسلیم اولدیلر . سور ابوالفدا
قاپیلرینی آچدیلر . بوتون شهر سکنه‌سی یاشلرینه ، جنسلرینه باقلمقسزین هپ قیلیجدن کچیرلدی . بوتون بوشهرلرده حسین کندی نامنه خطبه اوقوتیوردی . مهدی امیرالمؤمنین عنوانی آلمشدی .

دیکر طرفدن خلیفه مکتفی ، طولونیلرك کرك مصرده ابن بطریق
کرك سوریه‌ده ضعفلرینی ، سوریه‌ده قرامطه‌یه مقاومت ابوالفدا
سنه
ایده‌مدکلرینی خبر آلمش اولدیغی جهتله بونلری محوایچون ۹۰٤
قطعی برغیرت صرف ایتمکه قرار ویردی[۱] . مصری تکرار عباسی خلیفه‌لرینك تحت حکمنه آلمق ایسته‌یوردی . بویوك براردو ایله محمدابن‌سلیمانی سوریه‌یه کوندردی . کندیسی ده رقه‌یه کیتدی . محمد ابتدا حمصده قرامطه‌یه هجوم ایله اونلری پریشان ایتدی . صوکره شام اوزرینه یورودی . شهرده هارون طرفندن بدرالحمامی قوماندان ایدی . شامی آله‌کچیردی .

---

[۱] ۲۹۲ تاریخ هجریسنده .

اورادن مصره کچمك فکریله فلسطینه کیردی . هارون ، عباسیه قربنده خوف Houph دنیلان بریره چکیلمشدی . خلیفه‌نك قوماندانانه قارشی قویمغه عزم ایتدیکی ایچون بورایه برچوق عسکر طوپلامشدی .

محمد مصره کیتدیکی صیراده مکتفینك کوندردیکی سفینه‌لر تنیس Tanis ه واصل اولدیلر . هارونك دونانماسنك قوماندانی دمیانه Damien نامنده بر رومه تودیع ایدیلمشدی . فسطاط Fosthat قربنده بر محاربه وقوعه کلدی . هارونك اردوسی بوزولدی . هارون برچوق قوماندانلرك کندیسنی ترك ایتمش اولدقلرینی کوره‌رك معیتنده صادق قالمش عسکرلرله مقاومت کوسترمك ایسته‌دی . فقط طولونك طورونی شیبان Siban اثنای فرارنده اونی اولدیردی . شیبان برقاچ کون حکمران اولدی. هارونك قوماندانلری انقراضنی محقق کوردکاری بر عائله‌یه طرفدارلق ایتمك ایسته‌میورلردی. طلب ایتدکلری تأميناتی آلدقدن صوکره خلیفه‌نك قوماندانانه تسلیم اولدیلر . بو معاهده موجبنجه مکتفی‌نك عسکرلری هیچ بر مقاومته مصادف اولمقسزین مصره کیردیلر [١] . شیبان ایله برادرلری عرض تسلیمیته مجبور اولدیلر . شیبانك عسکری داغیلدی . کندیسی‌ده قاچدی . محمد بن طولون

---

[١] ٢٩٢ صفرنده .

طرفداری اولان بوتون امرایی بغداده کوندردی . اورته‌لغی تسکین ایچون مصرده آلتی آی قالدی . صوکره عراقه‌دوندی . خلیفه بنی طولوندن اون ذاتی قتل ایتدیردی . شیبانك‌ده بومیانده بولوندیغی ادعا ایدیلیور . بونك اوزرینه مصر ایله سوریه تکرار خلیفه‌نك تحت اداره‌سنه کچدیلر . ابوالفدا دربلو

بوصیراده هارونك قوماندانلرندن محمد بن علی الخلیجی al-khalidgi سوریه‌ده تکرار بنی طولون حکومتنی تأسیس ایتمك ایستدی . بر مقدار عسکرله رمله‌یه کیتدی . اورادن فسطاطه دوغرو ایلریله‌دی . مصر اردوسنی پریشان بر حالده جیزه‌یه چکیلمکه مجبور ایتدی . محمد فسطاطه کیردی . اوراده بویوك بر ثروت بولدی . بوسایه‌ده یکی بر فرقه تأسیس ایده‌بیله‌جك برحاله‌کلدی . بونك اوزرینه خلیفه ، قوماندان فاتك ی کوندردی . محمد بوکاقارشی یورودی . فقط مغلوب اوله‌رق فراره‌مجبوریت حس ایتدی فسطاط استرداد اولوندی [١] . برطرفه صاقلانمش اولان محمد طوتوله‌رق بغداده کوندرلدی . اوراده زنجیره اورولدی . مکتفی مصرك اداره‌سنی مختلف امرایه ویردی . بن پطریق سنه ٩٠٥

---

[١] ٢٩٣ تاریخ هجریسنده .

٢

اخشیدیه تورکلری

مصرده وسوریه‌ده حکمران اولمش اولان بو یکی سلاله‌نك مؤسسی ابو بکر محمد ، طنج [١] نامنده‌کی شام والیسنك اوغلی ایدی ؛ ٢٦٨ تاریخ هجریسنده [٢] و ٨٨٢ تاریخ میلادیسنده بغدادده دوغمشدی . پدری [٣] عن اصل فرغنه‌لی اولوب تورك نسلندن ایدی . باشلیجه امراسندن بولوندیغی بنی طولون دولتنك انقراضندن صوکره مصر حکومتی عیسی النوشری‌یه ، صوکره محمد ابن علی الخلیجی‌یه ویرلمشدی . بر مدت صوکره عیسا تکرار مصر حکومتنه کتیریلدی . یرینه تکین کچدی . محمد او زمان مصرده بر مأموریتده ایدی . بعض اختلافات اونی سوریه‌یه چکیلمکه مجبور ایتدی . اورادە کندیسنه صادق اولانلری باشنه طوپلادی . ابتدا خلیفه‌نك خدمتنده بولوندی . رمله شهرینی آلدی . صوکره شام والیلکنه تعیین ایدیلدی . تکین

ابن خلیقان
ابو المحاسن
ابن بطریق
نویری

ابو الفدا

[١] قدیم تورکجه‌ده بو کلمه عبد الرحیم معناسنی افاده ایدر . ٢٤٧ هجرده و ٨٦١ میلادی تاریخنده وفات ایتمشدر .

[٢] رجب آینده .

[٣] پدری جف بن بالان تکین بن فوران phouran

اونديكي وقت محمد اسمنده بر اوغلى قالمشدى . بو ، حكومتى النه كچيردى . فقط خليفه قاهر حكومتى محمد بن طغجه ويردى . بو امير آنجق بر آى قدر بومقامده قالدى ، مصره
سنه هيچ كيتمدى . حكومتى صوكره [١] احمد بن كيلغ ه
٩٢٣ كچدى . بونك زمان اداره‌سنده مصرده بويوك تذبذبات وقوعه كلدى . خليفه راضى بو والى‌يى عزل ايله تكرار محمدى
٩٣٥ كتيردى . بو دفعه محمد مصره كيتدى [٢] . اخشيد [٣]
سيوطى لقبى فرغنه قراللرينك عنوانى ايدى [٤] ، حكمدارلر
ابو المحاسن حكمدارى معناسنى افاده ايدردى . طرفدارلريله برلكده آفريقاده برقه‌يه چكيلن احمده قارشى حرب ايتمك مجبوريتنده بولوندى . اورادن بو امير ، قيروانده حكومت سورن قائم بالامر اللهك يانينه كيدرك اونى مصرى ضبطه تشويق ايتدى . فقط محمد بوندن خبردار اولونجه اسكندريه‌يه وطيبه‌يه عسكر كوندردى .

---

[١] ٣٢١ تاريخ هجريسنده .

[٢] ٣٢٣ » »

[٣] شيمدى‌يه‌قدر آخشيدديه تلفظ اولونمشدر . فقط ابو المحاسن اخشيد ديديكى ايچون بنده بويله يازييورم .

[٤] ابو المحاسنه كوره اخشيد فرغنه قراللرينك عنوانيدر . ناصلكه خرستيان قراللرينك عنوانى اصبحى ، جرجان قراللرينك سول ، توركستان قراللرينك خاقان ، اوسروشناه قراللرينك آقسين ، سمرقند قراللرينك سمودر .

بنشونه خليفه ايمپراطورلرنك ولايتلرنده كوچوك كوچوك حكمدار
تورەمشدی سوریه، عربستانك برقسمی وجوار محللر قرامطه
طرفندن تخريب ايديليوردى. خوراسان ايله ماوراءالنهر سامانيلر
طرفندن ضبط اولونمشدی. اسپانیاده امویلر، آفريقاده فاطميلر
مزاپوتاميـاده و ديار بكرده حمدانيلر ، بويهلر Boïdes
يرلشمشدی . خليفهلره يالكز بغداد ايله جوار بر قاچ ولايت
٩٣٥ قاليوردى. ايخشيد ايسه مصر حكومتنده صاحب مطلق كسيلدى.
ابوالفدا پك ضعيف بر حالده بولونان خليفه بونى تصديقه واسترداددن
عاجز بولونديغى سوريه قطعهسنى تركه مجبور اولدى[١] .
٩٣٩ بر مدت صوكره خليفه راضى [٢] اميرالامرا موقعنى ابوبكر
ابوالفدا محمدبن رائقه توجيه ايتدى. بوقوماندان سوريهيه كيدەرك اورادن
ابوالمحاسن ايخشيدك وكيلى بدرى قوغدى. ايخشيد درحال مصردن حركت
ايتدى [٣]. يرينه قارداشى حسنى براقدى. فرما دنيلن بريرده
اردو قوردى . ابو بكر محمدده بوكا يقين بر موقعده ايدى .
فقط بعض امرانك توسطيله صلح عقد ايتديلر. ايخشيد مصره
دوندى [٤] او مصره هنوز عودت ايتمش ايكن ابو بكر محمد
شامدن چيقدى[٥]. اردوسيله برلكده مصره دوغرو يوريمكه

[١] ٣٢٤ تاريخ هجريسنده .
[٢] ٣٢٨ تاريخ هجريسنده .
[٣] محرم آينده.
[٤] جمادى الاولى آينده.
[٥] شعبان آينده.

حاضرلاندی . بو قطع مناسبت ایخشیدی علی العجله سوریه‌یه عودته مجبور ایتدی [١]. دشمننه عریش دنیلان بر موقعده راست کلدی . وقوع بولان محاربه‌ده اردوسنك صاغ جناحی هزیمته اوغرادی . فقط کندیسی مرکزده پك ایی ثبات کوستردی. ابو بکر محمدی شماله قاچمغه مجبور ایتدی. بش یوز اسیر آلدی. بونلرله برابر رمله‌یه چکیلدی. بو محاربه‌ده برادری حسین مقتول اولدی . آراده‌کی مخاصماته رغماً ابو بکر محمد برادرینك وفاتندن دولایی ایخشیده تعزیتده بولوندی. صلحی آرزو ایتدیکنی اثبات ایتمك ایچون اوغلنی اونك یانته کوندردی. ایخشید ابو بکر محمدك اوغلنی کمال اعزاز ایله قبول ایده‌رك اوکا بر خلعت کیدیردی . صلحه راضی اولدی . رمله‌دن مصره قدر اولان ممالکی کندی عهده‌سنده محافظه ایله هر سنه ابو بکر محمده قرق بیك آلتون سکه تأدیه‌سنی تعهد ایتدی . سوریه‌نك قسم متباقیسی‌ده ابو بکر محمد النده قالدی.

سنه ٩٤٠ بومعاهده امضالاندقدن صوکره ایخشید مصره دوندی [٢] . عینی تاریخده خلیفه راضینك وقوع وفاتی ، یرینه کچن یکی خلیفه متقی‌یه حکومتنی تجدید ایتدیرمك ایچون بروسیله تشکیل ایتدی . فقط ابوبکر محمدك حمدانیلر طرفندن قتل ایدیلدیکنی خبر آلنجه علی العجله سوریه‌یه کیتدی [٣] . متوفا امیرك

[١] مصردن ٢٦ شعبانده چیقمشدر .
[٢] ٣٢٩ تاریخ هجریسی محرمنده .
[٣] ٣٣٠ تاریخ هجریسنده .

سنه ۹٤۲

کندیسندن آلمش اولدیغی شام ایله سائر شهرلری ضبط ایله‌دکدن صوکره مصره دوندی [۱] . کندیسنه ولی عهد اولمق اوزره اوغلی انوجوری تعیین ایتدی . بوتون امرا ایله عسکره بوولی عهدلغی قبول ایتدیردی .

او تاریخده بغدادده بویوك اختلافات واردی [۲] .

۹٤٤ ابوالحاسن

امیرالامرا تعیین ایدیلن طوسون Touzoun نامنده بر تورك خلیفه مکتفی یاخود متقی‌یه اوقدر معارض بولونیوردی که خلیفه ، پایتختی ترك ایله موصله چکیلمکه وحمدان سلاله‌سی حکمدارلرندن استمداد ایتمکه مجبور اولدی . حمدانیلر بوتون قوتلرینی طوپلادیلر . خلیفه ایله برلکده بغداد اوزرینه یورودیلر . قوماندانلرده ناصرالدوله وسیف‌الدوله نامنده ایدیلر. طوسون بونلری مغلوب وموصله قاچمغه مجبور ایتدی . خلیفه ، حمدان حکمدارلرینه برخلعت ویردی . چوقدن بری بو خلیفه‌لرك ویره‌بیلدکلری یکانه هدیه بوندن عبارت ایدی . خلیفه اورادن رقه‌یه کچدی. طوسون بغداده کندیسنی دعوت ایله‌دی . حمدانیلرك طرفنی التزام ایتمکدن بیقدقلرینی کورن مکتفی ، امیرك دعوتنی قبوله قرار ویردی . فقط رقه‌ده جریان ایدن احوالدن خبردار اولان اخشید همان اورایه کیتدی [۳] . مصر طرفنه کلمه‌سی ایچون خلیفه‌یه رجالرده بولوندی.

[۱] مصره ۱۲ جماذی‌الاول ۳۳۱ تاریخنده دونمشدر .
[۲] ۳۳۱ تاریخ هجریسنده .
[۳] ۳۳۲ تاریخ هجریسی رجبی نهایتلرنده .

مكتفی بوكا راضی اولمق ایسته‌مدی . ایخشیدك یكانه تأمین
ایده‌بیلدیكی شی ، لازم كلن پاره‌یی تدارك ایتمسی شرطیله ،
خلیفه‌نك بغداده كیتمه‌مسندن عبارت قالدی . خلیفه‌نك اطرافدن
معاونت تدارك ایتمسندن قورقان طوسون رقه‌یه كیدوب متقی‌نك
آیاقلرینه قاپاندی . بر خلیفهٔ اسلامه لایق اولان حرمتی كوستردی .
بغداده كتیردی . فقط بغداده كلیر كلمز كندیسنی تختدن
سنه ٩٤٥ ایندیره‌رك یرینه مستكفی‌یی كچیردی . ایخشید بر مدت
شامده قالدقدن صوكره مصر یولنی طوتمشدی [١] . بونك
اوزرینه سیف الدوله علی دوغروجه حلب اوزرینه یورودی .
بوراده ایخشید طرفندن منصوب یانس المونسی نامنده بر قوماندان
واردی . بوشهری ضبط ایتدی [٢] . صوكره ابراهیم العقیلی‌یی
تعقیب وسرمین ایله معره آراسنده مغلوب ایله‌دی . اورادن ،
ایخشیدیلره عائد اولان شام اوزرینه یورویوب بوشهره‌ده
كیردی . بر كون بوحكمدار غوطه نامنده شام اوواسنده ایكن
برچوق خصوصی افراده عائد اولان بویرلرك یالكز بر كشی‌یه
عائد اولماسی لازم كلدیكنی ، وضع ایده‌جكی ویر كوللرله اورالرك
صاحبلرینی قاچیره‌رق كندیسی وضع ید ایده‌جكنی سویله‌دی .
اونك بونیتندن خبردار اولان اهالی امداده قوشماسی ایچون
ایخشیده رجالرده بولوندیلر . ایخشید درحال بر مقدار عسكرله

[١] ٣٣٣ تاریخ هجریسی جماذی الاولی صوكلرنده مصره
واصل اولدی .

[٢] ٣٣٤ سنه‌سی ربیع الاولنده .

کوله‌سی کافوری یوللادی . سیف‌الدوله بوکا قارشی یورودی .
برجمعه کونی ایکی اردو قارشیلاشدی. جمعه مسلمانلرده بریوم
مبارك اولدیغی ایچون حمدانیلرك عسکرلری او کون محاربه جائز
اولمادیغی بهانه‌سیله اردوکاهی ترك ایده‌رك اطرافه داغیلدیلر
ایام مبارکه‌یه بوقدر رعایتکار اولمایان کافور اونلری علی الغفله
باصدی . پریشان ایتدی ، بوتون اشیالرینی اغتنام ایله‌دی .
سیف‌الدوله علی العجله حمصه قاچدی . فقط تعقیب اولوندیغی
حس ایتدیکی ایچون اوراده‌ده دورمادی. حما طریقیله رستن ه
کیتدی . کافور بوراده اوکا یتیشدی . سیف‌الدوله اوکا کمال
متانتله منتظر اولدی . رستن کوپروسنی اوقدر قارغشه‌لقله
کچمکه اونی مجبور ایتدی که مصر عسکرلرندن برچوغی عاصی
نهرنده بوغولدیلر . درت بیکی اسیر دوشدی . اشیالری ده یغما
ایدیلدی . کافور حمصه ، اورادن‌ده شامه قاچدی. بوهزیمتدن
خبردار اولان ایخشید مصری ترك ایله معیتنده برارد واولدیغی
حالده معرضیه کلدی. سیف‌الدوله آغیر اشیاسنی ، خزینه‌لرینی ،
اسیرلرینی جزیره‌یه کوندردی ؛ کندیسی ایخشیده قارشی
یورودی . او زمان ایخشید قنسرینده ایدی . ایخشید حربه
حاضرلاندی . مزراقلی عسکرلرینك کافه‌سنی پیشدار قوتی تعیین
ایتدی . اون بیك کزیده عسکردن مرکب برقوت ایله کندیسی
دمدارده قالدی . سیف‌الدوله ایلك پیشدار فرقه‌سنه هجوم ایله
اونی بوزدی. دمدار فرقه‌سی اولماسه‌ایدی ایخشید تمامیله مغلوب

اولاجقدی . ایکی اردو آیریله‌بیلدیلر . سیف‌الدوله منبج Manbedje ه کیتدی. کوپری‌یی ییقدی، مزوپوتامیایه کیردی. رقه‌یه کلدی . اخشید دها اول بورایه مواصلت ایتمشدی. ایکی اردو آراسنده فرات نهری واردی. بعض‌مذاکراته کیریشیلدی . صلح عقد اولوندی [١] . حلب ، حمص و مزوپوتامیا سیف‌الدوله‌یه ، حمصدن اعتباراً عربستان حدودینه قدر اولان یرلرده اخشیده عائد اوله‌جقدی . حد فاصل تشکیل ایتمك اوزره جوشنا ایله له بوآ آراسنده بر هندك قازیلدی . سیف الدوله اخشیدك قیزینی آلدی . ایکی حکمدار مملکتلرینه دوندیلر . فقط حمدانیلر بو صلحی همان بر آز صوکره بوزدیلر. وقوعه کلن محاربه‌ده مغلوب اولدیلر. اخشید بونلرك الندن حلب شهرینی ضبط ایتدی.

ابوالفدا
ابوالفراج
بن‌شونه
ابوالمحاسن

بر مدت صوکره اخشید شامده وفات ایلدی . حکومت اوغلی ابوالقاسم انوجوره قالمشدی. اخشیدك برچوق مزیاتی واردی . بالخاصه عسکرلکده پك ماهردی . لزومسز بر جرئتکارلق درجه‌سنه وارمایان بر جسارته مالکدی . فقط سراینده او قدر موسوس وقورقاق ایدی که سکز بیك کوله‌دن مرکب بر قوۀ محافظه بولوندیریردی . بونلرك بیکی هر وقت نوبت بکلردی. هیچ بروقت بوتون بر کیجه‌یی براوطه‌ده‌یاخود بر چادیرده کچیرمزدی. نرده اویودیغنی کیمسه بیلمزدی. بویله

[١] ٣٣٤ تاریخ هجریسنده .

غریب بر طبیعته مالك اولان بر حکمدار هم کندی بدبخت اولور هم تبعه‌سنی بدبخت ایدر . بویله بر طبیعت دها زیاده مستبد ظالم حکمدارلرك نشانه‌سیدر. اخشید درت یوز بیك عسکر چیقارابیلیردی . مورخلر اخشیدیه حکومتی نزدلایقیله طانمایورلرسه‌ده کرك اخشیدیه‌نك کرك بنی طولونك نفوذ و قدرتلری پك بویوك اولدیغی کورولیور. اخشید حریستیانلره ظلم ایتمش، اونلردن بویوك پاره‌لر ایسته‌مشدر . کلیسالره عائد بر چوق املاکی صاتمغه خرستیانلر مجبور قالمشدر . اخشید قدسده دفن اولونمشدر.

خلفی انوجور Abouhour [١]هنوز بر چوجوق ایدی. کافور نیابت حکومتی درعهده ایتمکه مجبور اولدی. کافورزنجی بر کوله ایدی . اخشید بونی اون سکز آلتون سکه‌یه صاتون آلمشدی. کافور افندیسنك حسن نظر و توجهنی جلبه موفق اولمشدی. شرقده اصالتك نه اولدیغی مجهولدر . بر حکمدار ایله تبعه‌دن برینی بلا استثنا تعقیب ایدن فضیلت چوق کره اك عادی بر طبقه‌ده تولد ایتمش برآدمی تخته یاخود اك یوکسك مأموریتلره چیقارابیلیر . ایشته کافورده بو صورتله هیچدن میدانه چیقمشدر. یوکسك بر روحی واردی. علوم و فنونی سوردی . علمایی حمایه ایدردی . مع مافیه قصورسز دکلدی .

---

[١] بو کلمه تورکجه‌ده شایان ستایش معناسنه کلیر. ذی الحجه آینده حکمران اولمغه باشلامشدر.

انعامه غرق ایتدیکی بعض شاعرلر اونی مدح ایتمشلر ، جانلری صیقلدیغی زمانده ذم ایلمشلردر. کافور، مصر ویرکوسنی تحصیله مأمور اولان ابوبکر محمدی عزل ایله بو مقامی محمد ماردینی‌یه ویردی. صوکره کنج حکمداری مصره کوتوردی [١].

سنه ٩٥٦ ایخشیدك وفاتی و انوجورك عزلنی خبر آلان سیف الدوله شامی ضبط ایتمه‌سی اوزرینه کافور قوتلی بر اردو ایله بو شهرك امدادینه همان قوشدی. رمله‌ده سیف الدوله‌یی مغلوب ایتدی. رقه‌یه قدر قاچیرتدی. دشمننك کسب قوت ایتمه‌سنه میدان ویرمه‌دن شامی استرداد ایله‌دی.

انوجورك زمان حکومتنده [٢] حبشستان قرالی، مصره عائد اولان ممالکه تجاوز ایتدی. اصوانه قدر کلدی. بوراسنی یغما و تخریب ایله‌دی. کافور بحراً و براً عسکر کوندردی. حبشلیلر مغلوب و مصرلیلره ریم قلعه‌سنی ترك ایله چکیلمکه مجبور اولدیلر. ایشته بو حکمدارك زمان اداره‌سی حقنده معلوم اولان وقایع بوندن عبارتدر. حین وفاتنده [٣] تاجی برادری علی ابو-

٩٦١ ابوالفدا الحسنه [٤] براقدی. کافوردائما نائب حکومت ایدی. انوجورك نعشی قدسه کوتورولدی [٥]. نیسه‌فورك تحت قوماندا‌سنده

[١] صفر آینده اورایه واصل اولدیلر.

[٢] ٣٤٥ تاریخ هجریسنده.

[٣] ٣٤٩ سنه‌سی ذی القعده‌سنك یدیسنده یکرمی سکزنده.

[٤] ٣٠٦ سنه‌سی صفرنده دوغمشدی.

[٥] ٣٥٤ تاریخ هجریسنده.

سنه بر یونان اردوسی مهم قوتلرله سوریه‌یه کیردیلر . حمدانیلره
٩٦٥ عائد اولان حلب شهرینی ضبط، سیف‌الدوله‌یی مغلوب ایلدیلر .
اخشیدیه طرفندن شام والیسی بولونان دلیم العقیلی اون بیك
عسکرله حمدانیلرك امدادینه قوشدی . بو قوتك ورودندن
٦٦٩ خبردار اولان نیسه‌فور چکیلمك طریقنی اختیار ایتدی.

علی ده انوجور کبی تاریخده شایان قید بر شی یاپمادن ، یالکز تخته چیقدیغی حقنده بر معلومات براقه‌رق وفات ایتدی[١] . بونك زمان حکومتنده مصرده بیوك بر قیطلق اولمشدی[٢] . کافور ایله‌ده بعض اختلافات ظهور ایتمشدی . فاطمیلر مصری تهدید ایتمکه باشلامشلردی . علی‌نك یرینه خلیفه‌نك موافقتیله کافور تخته چیقدی. ٣٥٧ تاریخ هجریسنه قدر حکومت
٩٦٨ سوردی [٣]. بوده قدسه دفن اولوندی .

ابو المحاسن سیوطی کافورك یرینه علی‌نك اوغلی احمد اون بر یاشنده اولدیغی حالده مصره حکمدار اولدی . فقط هیچ بر حکم و نفوذه صاحب اولامادی. اقرباسندن حسین سوریه‌یی اله کچیرمشدی . فقط قرمطلر طرفندن اورادن طرد ایدیلدیکی ایچون [٤] مصره کله‌رك مصری احمدك الندن آلمق ایسته‌دی . بو اختلافات

[١] ٣٥٥ » »

[٢] ٣٥٢ » »

[٣] بعضیلری ٣٥٦ بعضیلری‌ده ٣٥٧، بعضیلری‌ده ٣٥٨ تاریخنده وفات ایتدیکنی سویلیورلر . ابو المحاسن ٣٥٧ تاریخنك دها دوغرو اولدیغنی تأمین ایدیور. جمادی‌الاول آینده وفات ایتمشدر.

[٤] ٣٥٨ تاریخ هجریسنده.

بر چوق امرایی فاطمیلره مراجعته مجبور ایتدی . حسین تکرار سوریه‌یه کچدی و شامی اله کچیردی.

٢٦٩ تاریخ هجریسندن و ٨٨٢ تاریخ میلادیسندن بری مهدی عبیدالله آفریقاده ذی قدرت بر ایمپراطورلغك تملرینی آتمشدی. (حضرت) محمدك کریمه‌سی فاطمه نسلندن کلدیکی ایچون بو سلاله‌یه فاطمیلر نامی ویرلمشدر. ٣٠١ هجری و ٩١٣ میلادی تاریخده بنی‌طولونك انقراضندن صوکره مصر خلیفه طرفندن کوندریلن والیلرله اداره اولوندیغی صیراده مهدی قرق بیك بربری ایله بورایه کیردی، مصره یاقلاشدی. اسکندریه‌یه کیتدی. اوراده بعض تخریباتده بولوندقدن صوکره کری دوندی. خلیفه مقتدرك اردوسی برقه الکاسنه قدر کندیسنی تعقیب ایتدی. اوراده متعدد مصادمات وقوعه کلدی. صوکره مهدی ینه مصره کله‌رك اسکندریه‌یی و فیوم دینیلن الکایی ضبط ایله‌دی. اوغلی و خلفی قائم، طیبد الکاسنك بویوك بر قسمنی اله کچیردی. فسطاطه یاقلاشدی. بوراسکنه‌سیله متعدد محارباتده بولوندی. کافورك زمان اداره‌سنده ' بو فاطمیلرك خلیفه‌سی عنوانی آلان معزالدین‌الله، قاریشقلقلری خبر آلنجه عن‌اصل یونانلی اولان جوهر نامنده بر قوماندانی سوق ایله‌دی. بو قوماندان مصر عساکرینی مغلوب ایده‌رك مصرك بویوك جامعنده خطبه‌نی کندی حکمداری نامنه اوقوتدی [١]. بوداوممالکته

ابوالفدا
ابوالمحاسن
٩٦٩

[١] ٣٥٨ تاریخ هجریسی رمضاننده.

تصرف معناسنی افاده ایدردی. بوکون قاهره نامی آلتنده طانیدیغمز شهری بنا ایتدیرمکه باشلادی. بوکونکی قاهره اسکی مصر ایله فسطاطدن و جوهرك بنا ایتدیردیکی قسمدن ترکب ایدر. عینی زمانده سوریه‌یه جعفر نامنده برقوماندان کوندرمشدی. بو، دوغرو رمله اوزرینه یورودی. اوراده ایخشید عائله‌سندن حسین قوماندا ایدییوردی. برقاچ مصادمه وقوع بولدی. حسین اسیر ایدیله‌رك معزالدین اللهه کوندرلدی. شام و بو شهر ایله برلکده سوریه‌نك بویوك بر قسمی تحت اطاعته آلندی. ایشته ایخشیدیه عائله‌سی بوصورتله سوندی. فاطمیلر مصرده یرلشدیلر.

۳

غزنه تورکلری

شیمدی تاریخلرندن بحث ایده‌جکم تورکلر تورکستاندن گلمش قوجه برملت دکلدرلر . بونلر مسلمان حکمدارلری طرفندن صاتون آلنمش، سرایلرینه، اورادن مجلسلرینه ادخال ایدلمش مؤخراً بویوك مناصبه نائل اولمش کوله‌لردر . بنی‌طولون ایله اخشیدیه ایشته بویله کوله‌لردی . ایمپراطورلقلرینك پایتختی اولان غزنه شهرینه اضافتله غزنویلر دنیلن تورکلرده بوقبیلدندر .

نویری جعفری سامانی سلاله‌سی خوراسان وماوراءالنهر کبی بحر حزره جوار اولان ولایتلری خلیفه‌لرك الندن آلمشدی . بوراده تقریباً ۸۷٤ تاریخ میلادیسندن بری حکمران اولیوردی . اوجوارده بریردن نشئت ایتمش برتورك اولان ، بناءعلیه هوئه‌ی‌قه تورکلرینه منسوب بولونان آلپ‌تکین بوسلاله‌نك دربلو ایکنجی حکمداری اسماعیلك کوله‌سی ایدی. باشلیجه وظیفه‌سی پهلوانلق وجانبازلقدن عبارت اولدیغی سویله‌نیور . فقط آزاد ایدیلنجه عسکره گیردی . عادی بر نفر اولمقله باشلایه‌رق یواش یواش ایمپراطورلغك اك یوکسك مناصبنه ونهایت اردولر

سنه ٩٦١ نويری ابوالمحاسن

قوماندانلغنه وخوراسان واليلكنه ارتقا ايتدی. آرتق حكومتده بويوك بر تأثير اجراايتمكه باشلادی. سامانی قرالی عبدالملكك وفاتندن صوكره [١] خلفنی تعيين خصوصنده افكار تخلف ايديوردی. آلپ تكينه مراجعت ايدلدی. عبدالملكك برادری منصورك پك كنج اولديغی بهانه‌سيله تخته چيقماسنه ممانعت ايده‌رك بونك عموجه‌سنی ترجيح ايلدی.

فقط امرا بويله مذاكره ايله مشغول اولدقلری صيراده بخارا سكنه‌سی منصوری انتخاب ايله حكمدار اعلان ايتديلر. سرايه مواصلت ايدن آلپ تكين عدم ممنونيت آثاری كوستردی. يكی حكمدارجه ايی برنظرله كورولمه‌سی قابل اولامايه‌جغی ايچون يدی يوز سواری ايله سرايدن چكيلدی. منصور بوكا عاصی معامله‌سی ايده‌رك آرقه‌سندن اون بش بيك كشی كوندردی. فن حربده بويوك بر ملكه كسب ايتمش اولان، بوممالكتی پك كوزل طانيان آلپ تكين بر واديڭ نهايتنده اخذموقع ايتدی. بونك بوتون مخرجلری غايت تهلكه‌لی بر كچيد ايدی. ايكی يوز كشيی بوصويه ياتيردی. كنديسی ده بش يوز كشی ايله بر تپه‌نك اوزرينه چكيلدی. بوعسكرك هپسنی بر خط اوزرينه ديزدی. مقصدی اردوسنی دشمنلرينه دها غلبه‌لق ظن ايتديرمكدی. محاربه باشلار، باشلاماز آلپ تكين، منصورك اردوسنی كچيدلره چكمك وبوصويه

[١] ٣٥٠ تاريخ هجريسنده.

دوشورمك فكريله رجعت ايتدی. صوكره هر طرفدن بونلری احاطه ايله برچوقلرينی اولديری ، قالانلری اسير آلدی.

مصادمه‌يه باشلامادن اول ، دشمنلرينك تفوقنی بيلن آلپ تكين عسكرلرينك فكرينی استمزاج ايتمشدی . بوقدر آز برعسكرله احراز موفقيت قابل اولاميه‌جغندن باشلرينك چاره‌سنی دوشونملرينی ، چونكه كندی يانده قالمقله اولومدن باشقه بر شيئه انتظار ايده‌ميه‌جكلرينی ، منصورك قوماندانی ايله مدارا كرديه كيريشه‌لری حقلرنده اي اوله‌جغنی سويله‌مشدی . هپسی بردن ، كنديسنك سعادتنه اشتراك ايتدكلری كبی فلاكتنه‌ده اشتراك ايتمكه عزم ايتمش اولدقلرينی ، عينی تهلكه‌يه نفسلرينی القا ايده‌جكلرينی جواباً سويلديلر .

آلپ تكين بو مظفريتدن صوكره اوجوارده‌ا كم كسيلدی. دوغريجه غزنه اوزرينه يورويه‌رك بوشهری ضبط ايتدی . غزنه‌ده كنديسنی بر حكمدار كبی تلقی ايله‌ديلر . بوشهردن طوپلاديغی عسكر سايه‌سنده منصورك اردولرينی دفعات ايله مغلوب ايتمكه موفق اولدی. غزنه‌ده وفات ايتدی [١] . تأسيس ايتديكی ايمپراطورلغك پايتختی غزنه شهری اولدی. اون آلتی سنه حكومت سورمشدی. تاجی دامادی سبكتكين‌ه براقدی .

سنه ٩٧٥ ابوالفدا دربلو

بو ايكی حكمدارده آلپ تكينك خدمتنه مأمور بر تورك

[١] ٣٦٥ تاريخ هجريسنده .

کوله‌سی ایدی . مسلمان اسمی ناصرالدین ایدی . مزیت ذاتیه‌سی ، قابلیت واقتداری ، اوصاف جمیله‌سی اونی اسارتدن قورتاردی . آلپ تکین اوکا اوردوسنده اڭ یوکسك مناصبی ویردی . صوکره قیزیله اولندیردی . نهایت بوتون املاکنی ، حکومتنی ، حتی تصوراتنی بیله اوکا میراث اوله‌رق براقدی . آلپ تکین هنوز حکمدار عنوانني آلمغه جسارت ایده‌مه‌مشدی . غزنه‌ده حاکم مطلق اولمقله برابر سامانی سلاله‌سی حسابنه بروالی کبی تلقی اولونیوردی . سامانی حکمداری نوح بو مقامنده سبکتکینی ابقا ایتدی . ذاتاً عزل ایتمك الندن کلمزدی.

اردوسنده تأسیس ایتدیکی قطعی انضباط ، قوماندانلره وضابطلره قارشی کوستردیکی سماحت سایه‌سنده خلقك و وعسکرك قلبنی قازانمشدی . بوسایه‌ده برحاکم مطلق حالنه کلدی . برچوق شهرلری کندی حکم ونفوذینی قبول وتصدیقه اجبار ایدییوردی . هرطرفده صلح وسکون تأسیس ایتدکدن صوکره هندستانه محاربه‌یه کیتدی [۱].

متعدد راجه‌لری مغلوب ایله اسلامیته جلب ایتدی . برچوق معبدلرینی ییقدی . بست Bost وقصدار Kozdar شهرلرینی ضبط ایتدی . بونلر ایندوس نهرینه جوار ایدیلر . صوکره شان وشرف ایچنده غزنه‌یه دوندی . سنه ۹۷۷ ابوالفدا درباو

مع مافیه حالا ، بو ولایتلرده سامانیلر حسابنه اجرای

[۱] ۳٦۷ تاریخ هجریسنده.

حکومت ایدن بروالی کبی تلقی اولونیوردی . فقط اوزمان
حکمران اولان نوح کندیسنی عزل وتبدیل ایده بیله جك
برحالده دکلدی . حتی اوکا مراجعته مجبور اولدی وسبکتکینه
بر تبعه دکل بر متفق معامله سی ایتدی . هوئه ی‌قه تورکلری
ابوالفدا سامانیلرك ممالکنه جوار یرلرده صاحب قدرت ایدیلر [١] .
سنه چوق کره خوراسانه قدر آقینلر یاپیورلر . اورالرینی ضبط
٩٩٣ ایتمك املنی بسلر کبی کورونیورلردی . کاشغردن چینه قدر
امتدادایدن بوتون الکالره حاکم اولان بغراخان ماوراءالنهره
کیردی . سامانی قرالنی مغلوب ایتدی ؛ اونی پایتختی اولان
بخارادن قوغدی ، آمله دوغرو چکیلمکه مجبور براقدی .
نوح ، ابو علی بن سمجورك معاونتنی رجا ایتدی . بو ،
سامانیلرك تبعه سی واونلر حسابنه خوراسان والیسی اولمقله
برابر تورکلره قارشی یورومك ایسته مدی . فقط چوق شکرکه
خان خسته لانمش اولدیغی جهتله مملکتنه دوندی ویولده
أولدی . نوح ده بخارایه کری کلدی . ابو علی نك معاونتدن
استنکاف کوسترمه سی بو حکمدار ایله والیسی آراسنده
محارباته میدان ویردی . ابو علی ، فائق نامنده دیکر بر
قوماندان ایله برلکده سلاحه صاریلدی . ایکیسی بردن سامانی
ابوالفدا قرالنه قارشی یورویه رك اونی مغلوب ایتدیلر . نوح ، سبکتکینه
نویری مراجعت ایله امدادینه کلمه سی ایچون رجاده بولوندی . اوکا

---

[١] ٣٨٣ تاریخ هجریسنده .

خوراسان واليلكنى ويردى . سبكتكين جزئى بر عسكرله نوحك يانـنه كيتدى . حركات حربيه حقنده مذاكره ده بولوندى . اردو طوپلامق ايچون غزنه‌يه دوندى . هرشى حاضرلانديغى وقت ، اوغلى محمود ايله برلكده غزنه‌دن حركت ايده‌رك خوراسان يولنى طوتدى . نوح ده بخارادن چيقدى . ابو على ايله فائق ، بويه حكمدارلرندن فخرالدوله‌دن معاونت كوره‌رك حربه حاضرلانديلر . هرايكى اردو خوراسانك پايتختى اولان هرات جوارلرنده قارشيلاشديلر . بونلر مصادمه‌ده بولوندقلرى اثناده ديلم حكمدارى دارا عسكرلريله برابر ابو على طرفنى ترك ايله سامانيلر طرفنه كچدى . بوندن دولايى سامانيلر قوت بوله‌رق حربى قازانديلر . سبكتكين عاصيلرى تعقيب ايتدى . بونلر خوراسانك مختلف جهتلرينه داغيلديلر . صوكره سبكتكين ، نوح ايله برلكده كيدوب نيشابورى ضبط ايتدى . ابو على ايله فائق ، خوراسانك شرقنده ، بحر خزر قربنده جرجانه چكيلمشلردى . سامانى حكمدارى ، سبكتكينك ايفا ايتديكى خدمتلردن دولايى اوغلى محموده نيشابور واليلكنى و بوتون خوراسان عساكرينك قوماندانلغنى توجيه ايتدى و سيف‌الدوله عنواننى ويردى . بدرى سبكتكين ايسه ناصرالدوله عنواننه نائل اولدى .

سنه ٩٩٥ ايرته‌سى سنه [١] ، ابو على ايله فائق جرجانى ترك

[١] ٣٨٥ تاريخ هجريسنده .

ابوالفدا
نویری

ایله نیشابور یولنی طوتدیلر . محمود پدرینی کیفیتدن خبردار ایتدی . وقتنده مواصلت ایتمه‌سی قابل اولمایان قوهٔ امدادیه‌یی بکله‌مکسزین معیتنده‌کی بر مقدار عسکرله بونلره قارشی یورودی . دشمنلرله حربه کیریشدی . فقط مغلوب اولدی . عاصیلر نیشابوره کیردیلر . بواثناده سبکتکین اردوسنی طوپلامش ، اوغلنه امداده کلیوردی . دشمنلره طوسده ملاقی اولدی . اونلری بوزدی . جیحون اوزرنده امویه Amouïah یه قدر قاچمغه اونلری مجبور ایتدی . عاصیلر اورادن نوحه عرض دخالت ایده‌رك عفولرینی استرحام ایتدیلر . فقط سامانی حکمداری یالکز ابوعلینك دخالتنی قبول ایتدی . فائق ترك ایله کرکانجه چکیلمه‌سنی امر ایله‌دی . خوارزم قطعه‌سنده جرجان ایله کرکانج عینی شیدر . ابوعلی راضی اولدی ، هزار اسب Hasrasp جوارنده اردو قوردی . بر مدت صوکره بوشهر جوارنده خوارزم حکمداری ابوعبدالله طرفندن توقیف اولوندی .

فائقه کانجه ، او هوئه‌ی قه تورکلرینه ، ایلك ایلخانك یاننه کیتدی . ایلخان اسکی موقعنی اوکا تکرار استحصال ایده‌جکنی وعد ایتدی . فی‌الحقیقه وقوع بولان توسطی اوزرینه نوح سمرقند ولایتنی فائقه ویردی . سبکتکین ، سامانیلره بوقدر بویوك خدمتلر ایفا ایتدکدن صوکره بلخدن

سنه ٣٩٧
ابوالفدا
دربلو
ابوالفراج
بن شونه

غزنه‌یه کیدرکن یولده وفات ایتدی [١] . محاربه‌نك یورغونلقلرینی ازاله ایچون بلخ شهرینه چکیلمشدی . فقط اوراده اوزون برخسته‌لغه طوتولدیغندن غزنه‌یه کیتمك ایسته‌دی . یکرمی سنه سلطنتدن صوکره ترك حیات ایله‌دی . آرقه‌سنده عادل وایی برحکمدار شهرتنی براقدی . غزنه‌یه دفن ایدیلمشدر . کندیسنه خلف اولمق اوزره اوغلی اسماعیلی کوستردی . یاشجه دها بویوك اولان محمود او زمان نیشابورده ایدی . تختك کندیسنك حقی اولدیغنی ادعا ایتدی . فقط تخته چیقمش اولان اسماعیل بوادعایه اهمیت ویرمدیکندن محاربه‌یه کیریشمك مجبوریتی حاصل اولدی . ایکی قارداش آراسنده یدی آی سورن محاربه نتیجه‌سنده اسماعیل غزنه قلعه‌سنده اسیر ایدیلدی . محمود بونی خلع ایله اکتفا ایده‌رك سربست براقدی . ابتدا حقنده لطف ایله معامله کوستردی . فقط صوکره محمود ، کندیسی غالب کلسه ایدی نه‌یولده معامله ایده‌جکنی صوردیغی وقت اسماعیلدن حبس ایده‌جکی جوابنی آلنجه درحال اونی بویله بر معامله‌یه معروض براقدی . جرجانده بر قلعه‌یه کوندردی . اولونجه‌یه قدر اوراده آلیقویدی . محتاج اولدیغی شیلردن محروم ایتمدی .

یمین الدوله لقبیله تسمیه ایدیلن محمود ایلك غزنوی حکمداری کبی تلقی ایدیلمك لازم کلیر . سامانیلری هیچ کوزدن دور

(١) ٣٨٧ تاریخ هجریسنده .

طوتمايوردى . اونلردن دها صاحب قوت اولديغى جهتله كونك برنده سامانيلر حكومتنك كندى ادارەسنه كچەجكنى دوشونيور ، سامانى سراينده امرادن بعضيلرينك پك كسب نفوذ ايتمەسنه چاليشيوردى . آلپتكين ايله سبكتكينك جنوبده هندستان طرفلرنده يابدقلرى كبى شمالدەده بروالينك تأسس ايتمەسى محمودك آمالنه سكتەويرەبيليردى . اونك ايچون ، فائقك وبكتورون Bactouroun نامندەديكر بر اميرك سامانى سراينده چيقاردقلرى كورولتولره اشتراك ايتمكى مناسب كوردى [١] . يوقاريدە بحث ايتديكمز حكمدار نوح ٩٩٧ تاريخ ميلاديسنده وفات ايدەرك تاجى اوغلى منصوره براقمشدى . بكتورون ايله فائق ودهاسائر امرا بوحكمدارى خلع ايتديلر ، كوزلرينه ميل چكديرديلر . كوچوك ياشده بولونان عبدالملكى تخته چيقارديلر . بونك جوجوقلغى اثناسنده ايمپراطورلقده حاكم مطلق كسيلمكى اميد ايديورلردى . جريان ايتمش اولان احوالك كافەسندن خبردار بولونان محمود بو ايكى اميرك حركتنى تقبيح ايتدى . فقط سوزلرى مسموع اولماديغى ايچون اردوسنك باشنه كچەرك خوراسان اوزرينه يورودى . فائق ايله بكتورون يكى سامانى حكمدارى ايله برلكده ، اونك اوزنكيلرينى طوتەرق بوحال ايله محمودك قارشيسنه چيقديلر . محمود ، طلب ايتدكلرى صلحه راضى اولدى . فقط يكى اختلافات چوق كچمەدن تكرار حرب

سنه ٩٩٨ ابوالفدا دربلو نويرى

[١] ٣٨٩ تاريخ هجريسنده .

تولید ایتدی . محمود حربده غلبه چالەرق بونلری غایت شدتله تعقیب وفراره مجبور ایتدی . فائق ایله عبدالملك بخارایه ، بکتوزون نیشابوره ، اورادن جرجانه کیتدیلر . محمود هراته کیردی . خوراسانی ضبط ایتدی . اوراده سامانیلرنامنه آرتق خطبه اوقونمادی .

ابوالفدا بن شونه

بوصیراده بکتوزون ایله فائق بخاراده برلشمشلردی . اوراده بوتون قوتلرینی طوپلایەرق تکرار محموده هجوم ایتدیلر . فقط بواثناده فائقك وقوع وفاتی سامانیلری اوقدر ضعیف دوشوردی که آرتق هیچ برشیئه جسارتلری قالمادی . دیکر طرفدن تورکلرك خانی ایلك ایلخان محموده و دها سائر امرایه قارشی عبدالملکه معاونت بهانه سیله مهم براردو باشنده بخارا اوزرینه یورودی . بکتوزونی وحرکتنه مانع اولمق ایستەین سائر امرایی اسیر ایدەرك بخارایه کیردی [۱] . عبدالملك اسیر ایدیلدی . زنجیربند ایکن أولدی . کندیسندن اول حکومت سوردیکی حالده امرانك ترتیباتیله خلع اولونمش اولان منصورده حبسه قونولدی . سامانی سلالەسی تماميله سوندی . بوعائلەدن آرتق ابراهیم اسمنده برشهزادەدن باشقه کیمسه قالمامشدی . اوده یاننده برمقدار عسکرله برقاچ سنه ولایتدن ولایتەدولاشدی . نهایت محمودك عساکریله وقوعه کلن برمصادمەده مقتول دوشدی . بوصورتله ، سامانیلرك مالك اولدقلری یرلرك کافەسی ، یعنی

ابوالفدا بن شونه

[۱] ١٠ ذی القعده .

خوراسان ایله ترانسوقسیان ـ ماوراء سیحون Transoxiane قطعه‌سنك برقسمی محمودك تحت اداره‌سنه كچدی . او زمان بغدادده حكمران اولان خلیفه قادربالله بوتون بوواسع الكلرك حكمدارلغنی اوكا توجیه ایله‌دی . برخلعت احسان ایتدی . یمین‌الدوله و امین‌المله عنوانلرینی ویردی . فقط محمود بو عنوانلره نظر استخفاف ایله باقدی . اونلری كندی نفوذ واقتدارینك پك دوننده كوردی .

سنه ۱۰۰۱ ابوالفدا دربلو ابوالمحاسن

محمود ، ممالكنی جنوب طرفلرینه دوغرو توسیع ایتمك ایسته‌یوردی . فقط اول امرده توركلرك خانندن امین اولمادن بوحربه كیریشه‌مزدی . ایلك ایلخان ایله برمعاهده یاپدی . قیزینی آلدی . آرتق خوراسان ولایتیله غزنه حقنده برقورقوسی قالمایجه هندستانه كیردی [۱] . هندستانك الك ذی قدرت حكمداری جبال Dgebal ایدی [۲] . بوهند حكمدارینك اوچ یوز فیلی واردی . بو سفرك تفصیلاتی معلوم دكلدر . یالكز شوقدر بیلنیوركه برخیلی محاربه‌لر وقوعه كلدی . جبال ایكی كره اسیر دوشدی . ایكی دفعه‌ده‌ده عالیجنابانه سربست براقلدی . فقط تكرار محمودك النه دوشونجه ، مملكتنك قانونلری موجبنجه تاجی اوغلنه تركله ، كناهلرینك جزاسی اولمق اوزره كندی كندیسنی یاقمغه مجبور قالدی .

[۱] محمود ۳۹۲ سنه‌سی محرمنده حركت ایتمشدر .
[۲] ابوالمحاسن بوكا حسن دیور .

محمود بوممالکتدن بیوك غنائم آلدی . اسلامیتی هندستانده نشر ایتدی . صوکره هندستانی براقدی . بوتون اوجسیم ممالکی قطع ایده‌رك خوارزمه کیردی . اوراسنی‌ده تحت تسخیره آلدی . اورادن ، برادرو ایله بلخه یاقلاشمش اولان تورك خانه قارشی یورودی . خان مغلوب اوله‌رق جیحون نهرندن اوته طرفه کچدی . جیحون نهری ایکی ایمپراطورلغك حدودی اولدی .

سنه ١٠٠٢ دربلو ابوالفدا ابوالمحاسن

محمود غزنه‌یه غازی عنوانیله عودت ایتدی . فقط غزنه‌ده آنجق یکی برسفره حاضرلانه‌جق قدر قالدی . غزنه‌یه جوار سجستان والیسی خلف Khalaf عادتا برحکمدار مستقل کبی حرکت ایتمکده و تات That قلعه‌سنی تحکیم ایله‌مکه باشلامشدی [١] . محمود بوعاصی‌یه قارشی یورودی . خلف ، محاربه ایچون دکل عرض انقیاد ایتمك وقلعه‌نك آناختارلرینی ویرمك ایچون حرکت ایتدی . محمودی ، کندیسنك سلطانی اولمق اوزره طانیدی . اوزمانه قدر مجهول اولان بو عنوان مسلمان حکمدارلری آره‌سنده صوکرا مستعمل برحاله کلدی . محمودك خوشنه کیتدی . ابتدا بوعنوانی اوطاشیمشدر . وقتیله حکمدارلر ملك عنوانی آلیرلردی . صوکرالری بوعنوان قیمتدن دوشدی . سلطانلره تابع وخراجکذار حکمدارلره ویریلمکه باشلاندی . خلف مأموریتنه اعاده اولوندی . همان برآز صوکره

[١] ٣٩٢ تاریخ هجریسنده .

محمودك علوجنابى اوتوتەرق سلاحه صاريلدى ، توركارك خانه استناد ايتمكه چاليشدى . محمود درحال بورايه قوشدى ، عاصى يى مغلوب ايتدى . جرجان ولايتنه كوندردى . اوراده درت سنه براقدى . صوكره نيشابورك جنوبنده جردين Khaidern قلعه سنه نقل ايده رك وفاتنه قدر طوتدى . بز خانى محبسده براقەرق محمودك سفرلرينى تعقيب ايدەلم . محمود
سنه ١٠٠٤ ابوالفدا تكرار هندستانه دونەرك [١] مولتانك Moultan ك اوته
١٠٠٥ ابوالفدا طرفنده ايندوس نهرى جوارلرندەغايت مستحكم بهاطيه Hebatah
دربلو قلعه سنى ضبط ايلەدى . بوتون اوواسع مولتان ولايتنى ضبط ايله [٢] بيدا Bida اسمنده برقرالى اورادن قاچيرتدى ، طاليجار قلعه سنه التجايه مجبور براقدى . صوكره بوقلعەيى محاصره ايدەرك قرالى اسير آلدى . خزينەلرينى ، حكمدار لباسنى وقوشاغنى اغتنام ايلەدى . بوموفقيتى متعاقب مملكتنه عودت ايله ايلك خانه قارشى قويمق اوزره على العجله ماوراءالنهره قوشدى .

توركارك خانى ، محمودك غيبوبتندن بالاستفاده قوماندانلرندن سپاش تكينى وجعفر تكينى برر اردو ايله خوراسانه سوق ايتمشدى . محمود طرفندن هرات واليسى اولان آرسلان جاذب تكين درحال كيفيتدن حكمدارينى خبردار ايلەدى . محمود

[١] ٣٩٥ تاريخ هجريسنده .
[٢] ٣٩٦ » »

هندستانی ترك ایتدی . تورکلره قارشی علی العجله یورودی . تورکلرله قارشیلاشه‌رق اونلری همان خوراسانی ترك ایتمکه واوقسوس نهرندن اوته‌طرفه چکیلمکه مجبور ایله‌دی . بو صورتله پوسکورتولمش اولان ایلك ایلخان قدر نامنده دیکر برخاندن امدادایسته‌دی. بوخان اللی بیك سواری قوتیله اونك یاننه کلدی . ایکی خان اوقسوس نهرینی کچه‌رك بلخ‌اوکنده اردو قوردیلر . محمود نماز قیلدقدن ، اللهك لطف وعنایتنی استرحام ایله‌دکدن صوکره بیاض بر فیله راکباً تورك‌اردوسنه قارشی یورودی. ایلك خانك بولوندیغی محلك اطرافنی چویردی. محمودك فیلی بوخانی بارکیرینك آیاقلرینك آلتندن چکوب آلدی . یاننده حرب ایدنلر ایسه بوحیوانك آیاقلری آلتنده چیکنندی . فقط خان ، دربلونك دیدیکی کبی ، بو مصادمه‌ده وفات ایتمه‌مشدر . چونکه تاریخ وفاتی ۱۱۱۰ سنه‌سنه مصادفدر . محمود دشمنلرینه اوقدرچوق ضایعات ویردیردی که [۱] . آنجق پك آزی قورتوله‌بیلدی. قاچانلرك قسم‌اعظمی‌ده جیحون نهرنده بوغولدیلر. سنه ۱۰۰۶

۱۰۰۷ بو بویوك مظفریتدن صوکره محمود تکرار هندستانه کیتدی [۲]. اورادە فتوحاتنك دائره‌سنی کنیشلتدی. قبول ایتدیکی دین اسلامی ترك ایتمش اولان حکمدار نواشاهی تأدیب ایلدی.

---

[۱] ۳۹۷ تاریخ هجریسنده .

[۲] ۳۹۸ « «

سنه ١٠٠٩ دربلو مسعودی

برقاچ سنه صوکره ینه هنده دوندی . هندستانك الك ذی قوت
والك زنکین حکمدارلرندن بالابن اندبالی مغلوب ایتدی [١].
آلتون ، کوموش وذی قیمت طاشلردن ترکب ایدن خزینه‌لری
غالب حکمدارك النه کچدی. محمودك صیتی کجرات قراللغنه قدر یاییلدی.
اوراده حکمران اولان قرال بوتون هندستانك الك قوتلی
حکمداری ایدی. بالهارا Balhara عنوانی ، دلیك قولاقلیلرك
قرالی عنوانی طاشیردی . هندستانك سائر قراللری کندی
حکومتلری داخلنده مستقل اولمقله برابر اونی ایمپراطور دییه
طانیرلر ، سفیرلرینی کمال حرمتله قبول ایدرلردی . برچوق
بارکیر وفیله مالکدی . حکم ونفوذی کجراتك و قونقان
concan ك کائن اولدیغی ساحل بحردن الچریلره دوغرو پك واسع
بر الکا اوزرنده جاری ایدی . پایتختی نه‌هلوارا Nehelvara
نامنده ایدی . بوحکمدارك صوکره سراینی کلکته‌ده تأسیس
ایدن سامورن Samorin اولدیغی ظن ایدیلیور . هندستانك
بو قراللر قرالی سلطان محموددن صلحه طالب اولدی . اللی
فیل ایله غایت عظیم مقدارده بر ویرکو ویرمك شرطیله صلحی
دربلو استحصال ایده‌بیلدی. بوصلح هندستانده تجارتك انکشافنه پك
چوق خدمت ایتمشدر . آرتق مسلمان کاربانلری هندستانه
اولکیندن دها زیاده امنیت ایله کیدوب کلمکه باشلادیلر .

غزنه‌نك شمال غربیسنده غور Ghour یعنی اووا یاخود

[١] ٤٠٠ تاریخ هجریسنده .

سنه ۱۰۱۰

چوقور بر دنیلن کوچوك بر الکا واردی . هند ایله بونك آراسنده‌راوه‌ر Ravre الکاسی کائندی. اسکی ایران حکمدارلری نسلندن برطاقم پرنسلر بورایه چکیلمشلردی . اوراده ظاهری بر استقلال ایچنده یاشایورلردی . بحر خزر ایله غانژ نهری آراسنده‌کی بوتون الکالره صاحب اولان سلطان کندیسنه بوقدر جوار برالکانی تحت تسخیره آلمق آرزوسندن منع نفس ایده‌مدی. چوقدن بری بوراده حکومت سورن محمد بن سوری‌یه هجوم ایتدی [۱] . مؤخراً غزنویلری محو ایدن غوریلر بونك نسلندن کلیرلر. سلطانك النه اسیر دوشن محمد ، کیزله‌دیکی بریوزوك ایله کندیسنی زهرلیه‌رك اسارتنه نهایت ویردی . اورادن محمود غربطرفلرینه‌دوغرو یورودی ، غورشیستانه قدر کیردی ، شار الکاسنی اله کچیردی .

حقنده پك آز معلومات موجود اولان بوملت الیوم غورشیستان ولایتنك داغلرله ، یالچین قایالرله محاط برولایتی اولان قاردوئه‌ل Karduel قربنده‌چار Tschar نامی آلتنده‌پایدار اولمقده‌در . بورالرده کویلر پك چوقدر . اووالرده ، داغلرده هپ کویلر واردر . بو کویلرك سکنه‌سی اولان چارلر قسماً اراضیلرینك و مواشیلرینك کلیری ایله قسماً ده جوز قوملر نزدنده یاپدقلری شقاوت ایله کچینیرلر . جسور ، متشبث بر قومدرلر . استقلالی سورلر . کیمسه‌یه ویرکو ویرمزلر .

[۱] ۴۰۱ تاریخ هجریسنده .

چونکه کیمسه اونلری ویرکو تأدیه‌سنه اجبار ایده‌مز .
محمودك بورایه یالکز برآقین یاپمقله اکتفا ایتمش اولماسی ،
چارلرك او داغلر ایچنده دائما حرقلمش بولونمالری‌یك محتملدر .
بوقدر صرپ و یالچین بر مملکتده، بوقدر وحشی طبیعتلی بر
سنه قومدن بر استفاده تأمینی قابل دکلدی . محمود مملکتنه
١٠١٢ ابوالمحاسن دوندیکی وقت مصر خلیفه‌سی حاکمدن مکتوبلر آلدی . حاکم
کندیسنی خلیفه طانیماسنی طلب ایدییوردی. محمود بومکتوبلری
کمال استخفاف ایله تلقی ایده‌رك بغداد خلیفه‌سی قادره کوندردی.
١٠١٣ صوکره تورکلرله حرب ایتدی [١] . طوغان نامنده‌کی خانه
ومتفقلرینه بویوك برغلبه چالدی . بومتفقلرك آراسنده چینلیلرده
بولوندیغی روایت اولونیوردی. محمود تکرار هندستانه‌دوندی.
١٠١٥ ماروین Marvin شهرینی وقراللغی ضبط ایتدی [٢] .
ابوالفدا دربلو بوسفر مناسبتیله خوندمیر Khondemir محمودك ، جوار
ولایتده دیز چوکن فیللر بولوندیغنی خبر آلدیغنی روایت
ایدییور. بوندن دولایی اوفیللره مسلمان فیللر نامی ویرلمشدر.
محمود اوقطعه‌یی فتحه عزم ایله‌دی . اورادن‌یك زنکین غنائم
آلدی ، برچوق‌ده فیل کتیردی . ایرته‌سی سنه [٣] غزنه‌یی
ترك ایله هنده کیتدی . فقط بودفعه اسکیلر قدر بختیار
اولامادی. اردونك برقسمی ده کیزدن طاشمش اولان صولرك

[١] ٤٠٤ تاریخ هجریسنده .
[٢] ٤٠٥ « «
[٣] ٤٠٦ « «

دربلو ابو المحاسن سنه ١٠١٦

آلتنده قالدی . محمودده پایتخته عودته مجبور قالدی . اورادن خوارزم قطعه‌سنه یورودی . بوکاده داماده مأمونك عصیانی سببیت ویرمشدی [١]. خوارزمشاه عنوانی آلان مأمون بوولایتك والیسی ایدی . بغال تکین ایله بعض غیرممنونلر اونی سلطانه قارشی عصیانه تشویق ایتمشلردی. محمود خوارزمه واصل اولنجه عاصیلری دائرهٔ اطاعته صوقدی. خوارزمك اداره‌سنی آلتون طاشه توجیه ایله‌دی .

ابو الفدا

هندستان اوقدر واسع بر مملکتدرکه محمود ایچون هرسنه شجاعتنی کوسترمکه یکی بر میدان عرض ایدییوردی . ذاتاً بو هند سفرلرینی بر وظیفهٔ دینیه کبی تلقی ایتمکده ایدی . مقصدی اسلامیتی اوراده ممکن اولدیغی قدر چوق نشر ایتمکدن عبارتدی. مولتان ولایت جسیمه‌سندن کچدی، غانژ نهرینه قدر ایلریله‌دی. بنارسك شمالنده کائن قنوج شهرینی آلدیغی کبی قاسم دینیلن دیکر بر مملکتی واوغانام الکاسنی‌ده ضبط ایتدی . غزنه‌یه عودت ایتدیکی زمانده هندستانك شمال طرفلرنده تکرار بر حرب تدارکاتی ایله مشغول اولدی . غزنه‌دن اوچ آیلق مسافه‌ده

سنه ١٠١٧ دربلو ابو الفدا

قیصراج Kisradge دینیلن برالکایه واصل اولەق [٢] بوراسنی ضبط ایتدی . بوتون ثروتلرینی آلدی . بوراده اوقدر چوق مقدارده اسرا الده ایتدی که ایسته‌ینلره غایت دون فیئاتله بونلری صاتیورلردی .

---

[١] ٤٠٧ تاریخ هجریسنده .

[٢] ٤٠٨ « «

بونی متعاقب برقاچ سنه بوبویوك فاتحك نه صورتله وقت
کچیردیکی حقنده تاریخ بزه هیچ بر معلومات ویرمیور .
صوکره تکرار هندستانده حربه کیتدی [١] . بوراده دسترس
سنه اولدیغی غنائمدن بر قسمنی خلیفه‌یه کوندردی . بر مدت
١٠١٩ صوکره [٢] هندستانه تکرار بر سفر اجرا ایتمك تصورنده
ابوالمحاسن ایدی . بوندن خلیفه‌یی ده خبردار ایتدی . محمود بغداددکی
١٠٢٦ عباسی خلیفه‌سنه پك مربوط ایدی . مصردکی فاطمی خلیفه‌سنه
هیچ تحمل ایده‌میوردی . فاطمی خلیفه‌لری ایسه محمودك
دوستلغنی قازانمه وخلافتلرینی اوکا قبول ایتدیرمکه پك اوغرا-
شیورلردی . بومقصدله محمودك مکه‌یه یوللادیغی صره‌یه رفاقت
ایدن خوراسان والیسی خسنك نامنده بر قوماندانه بر خلعت
١٠٢٤ کوندردیلر [٣] . خسنك بوخلعتی قبول ایتدی . بغداددن
کچمك ایسته‌مدی . چونکه شهره کیرمه‌سنه خلیفه قادرك ممانعت
ایتمه‌سندن قورقیوردی . فقط خلیفه محموده شکایت ایتمش
اولدیغی ایچون محمود، قوماندانه خلعتیله برابر قادرك حضورینه
چیقمغی امر ایتدی . خلیفه بوخلعتی کندی الیله ییرتدی .

بو اثناده محمود هندلیلره قارشی یورومکه حاضرلانیوردی .
کجرات قراللغنه هجوم ایتدی [٤] . ژاکت Jaquete بورنی

[١] ٤١٠ تاریخ هجریسنده .
[٢] ٤١٢ » »
[٣] ٤١٥ » »
[٤] ٤١٦ » »

قربنده صنم سومنات Sanem-soumenat تسمیه ایدیلن بر شهری أله کچیردی . بوشهرده سومنات اسمنده بویوك برصنم بولدی . یکپاره برطاشدن یاپلمشدی . یکرمی بش متروقدر ارتفاعی واردی . فقط صنمك آنجق جزئی برقسمی کورولیوردی . سائر طرفلری طوپراغه کومولمش ایدی . بوقسم اللی آلتی ستونلی برمعبدده ایدی . بوستونلرك یکپاره آلتوندن معمول اولدقلری ، اوزرلرنده یاقوتلر وسائر ذی قیمت طاشلر بولوندیغی سویله‌نیور . بو ، هندستانك اك بویوك صنمی ایدی . بوتون هندلیلر اورایه حجه کایرلردی . غایت واسع اراضیلر بورایه وقف ایدلمشدی . محمود بوتون بوثروتلری آلدی . صنمی قیردی . بو مشرکاردن اللی بیکدن زیاده سنی قتل ایتدیردی . عسکرلرینك آلدقلری غنائمدن ماعدا محمودك حصه سنه یکرمی میلیون آلتون سکه‌دن فضله برغنیمت اصابت ایتدیکی ادعا اولونقدددر . فقط بوثروتلر بعرقه Baarca شهرینی ضبط ایتدیکی زمان آلدیغی غنیمتلره نسبتله هیچ قالیر . بوراسی غیر قابل تسخیر کبی تلقی ایدیلن بر قلعه ایدی . شهرده یتمش میلیون آلتون سکه ، حدسز حسابسز آلتون و کوموش اوانی ، قماشلر ، اینجیلر ، برچوق ذی قیمت طاشلر واردی . ازجمله اون بش مترو قدر طولنده وایکی بوچوق مترو قدر عرضنده براوطه واردی که زمینی هپ کوموشدن ایدی .

سنه ۱۰۲۵ ابوالفدا دربلو

هندستانك بوتون بوثروتلرینه صاحب اولان محمود ، ابوالمحاسن

مسلمان حکمدارلرینك‌اك ذی‌قدرتی واك زنکینی حالنه‌کلدی . صنم سومنات الکاسنده دابشه‌لیم Dabschelim نسلندن برقرال براقدی. بونلر هندستانده اوزون مدت حکومت ایتمش اسکی بر عائله ایدی . فقط حقرنده کافی درجه‌ده معلوماتمز اولمادیغی ایچون کندیلریدن بوراده بحث ایده‌مه‌یه‌جکز. محمود غزنه‌یه عودت ایدنجه‌جامعلره برچوق تبرعاتده بولوندی. بوتون

سنه ۱۰۲۷ بوفتوحات عظیمه‌دن خلیفه‌یی خبردار ایتدی[۱] .

شیمدی‌یه‌قدر بوحکمدارك شمالده تورکلرله یاخود هندستانده مشرکلرله حرب ایتدیکنی کوردك . حکم ونفوذلری تابغداده

دربلو خلیفه‌لری تحت انقیاده آله‌جق درجه‌ده کسب وسعت ایتمش اولان آل بویه‌یه هجوم ایتدیکنه دائر تاریخده برقیده تصادف ایتمه‌یورز . آل‌بویه برقاچ قوله منقسم ایدیلر محمود بونلرك عراق عجمده حکمران اولان قسمیله حال اختلافه کیردی . فخرالدوله حین وفاتنده ممالکنی اوغلی اون اوچ یاشنده مجدالدوله رستم Rostan ه براقشدی . ملیکه سیده Seïdat غایت مقتدر برقادین ایدی . ایمپراطورلغك اداره‌سنی النه آلدی . اوغلنه وصایت ایتمکه باشلادی. محمودك آمال حریصانه‌سنی بیلیوردی. بوتون اعتناسنی بونکله خوش کچنمکه تخصیص ایتدی .

مجدالدوله‌ده براز بویونجه کندیسی ادارهٔ حکومت ایتمك ایسته‌دی . وزیراعظملغی مشهور فیلسوف ابوعلی ابن‌سینایه توجیه ایتدی. والده‌سنی حکم ونفوذدن محروم براقدی. بوپرنسس

---

[۱] ٤١٦ تاریخ هجریسنده .

لارستانده بر قلعه‌یه چکیلمکه مجبور اولدی . قلعه قوماندانی کندیسنه عرض خدمت ایله‌دی. بر اردو ترتیب ایتدی. پرنسس بو اردو ایله‌ری Rey قربنده اوغلنه هجومه گیتدی . مجدالدوله ایله وزیری ابن‌سینا اسیر دوشدیلر. سیده زمام حکومتی تکرار النه آلدی . فلاکت و ادبارنده جسارت واعتماد گوستردیکی قدر سعادت و اقبالنده‌ده عدالت وحکمت ایله تمیز ایتدی . بوتون تبعه‌سنه کندیسنی سودیردی وحرمت حسی ویردی . بر پرده آرقه‌سندن بوتون مجلسلره ریاست ایلردی. فقط سفرایی یوزی آچیق اوله‌رق قبول ایدییوردی. چوق کچمه‌دن اوغلنی عفو ایده‌رك تکرار تخته چیقاردی . یالکز اوکا نصیحت ویرمك وحکمدارلق کبی زور بر مسلکده رهبر اولمق ایله اکتفا ایتدی . سلطان محمود بونلرك مملکتنی اله کچیرمك آرزوسنده ایدی . هیچ دکاسه سلطان اوله‌رق طانیمق یعنی سکه کندی نامنه ضرب ایدیلمك ، خطبه‌لرده اسمی اوقونمق ایسته‌یور ، ویرکو آلمق فکرینی بسله‌یوردی . بونلردن برینی طلب ایچون سیده‌نك سراینه سفیرلر کوندرمشدی. سیده محموده شو جوابی ویری: «زوجم متوفا حکمدارك زماننده سزك حکم ونفوذکزدن دائما قورقدم .جسارتکزك سزی غایت جسور بر حکمداره هجومه سوق ایده‌بیله‌جکنی دوشونیوردم. شیمدی زوجم اولدی. بن دول بر قادینم. بر چوجوغك وصیسی‌یم. حکومتده‌ده نائب موقعنده بولونیورم. آرتق سزدن هیچ قورقوم قالمامشدر.

چونکه علو جنابکزك پك بویوك اولدیغنه امین اولدیغم ایچون
بمله سلاحلر کزی اولچمکه قالقه‌مازسکز. عقل ودرایتکز پك
درین اولدیغی ایچون بر محاربه‌نك وقوعی بزم اراده‌مزه تابع
ایسه‌ده نتیجه‌سی دائماً مشکوك اولدیغنی تقدیر ایدرسکز . بکا
قارشی امید ایتدیککز موفقیته نائل اولدیغکز تقدیرده بر
دول قادینه و کوچوك بر چوجوغه غلبه چالمش اولمق عجبا
شان وشرفکزی آرتدیراجقمیدر؟ مغلوب اولدیغکز تقدیرده
او قدر عظیم الکالری تحت تسخیره آلدقدن صوکره بر
قادینك اوکنده فراره مجبور اولمش بر حکمداره هر کس
نه دیه‌جك ؟ »

سنه ۱۰۲۹ ابوالفدا

بو مکتوب پرنسك امید ایتدیکی نتیجه‌یی حصوله
کتیردی . محمود تصوراتنك اجراسنی باشقه بر وقته تعلیق
ایده‌رك ذاتاً اختیار بولونان سیده‌نك وفاتنی بکلمکه قرار
ویردی. چوق کچمه‌دن سیده وفات ایتدی [۱]. جریان ایدن
احوال محمودك انتظارینه موافق چیقدی. کنج حکمدار دائمی
بر سفاهت ایچنده یاشایوردی. ذکادن محروم ایدی . حکومته
کوز دیکمش اولان امرانك منازعاتی مملکتی تفرقه‌یه
دوشوردی. باشلیجه اوچ امیر برر فرقه تشکیل ایتمشلردی .
جرئتکارانه برقرار اتخاذ ایتمك قابلیتندن محروم اولان مجدالدوله
شکایتده بولوندی . هندستان سلطانی بو فرصتدن استفاده ایله

[۱] ٤۲۰ تاریخ هجریسنده .

بونلرك مملكتلرینی ضبط ایتمکه قالقدی . محمود اردوسنك باشنده، مازندران طریقیله عراق عجمه کیردی . آل بویه ایمپراطورلغنك پایتختی اولان ری شهری قارشیسنه کلدی . مجدالدوله‌یی طوتمالری ایچون امرویرمشدی. فقط بوحکمدار کندیلکندن کلوب محموده تسلیم اولمق ساده‌دلـکنده بولوندی. روایت اولوندیغنه کوره محمود اوکا عینی یرده ایکی حکمدار یردن عینی‌قدرتله بولونه‌بیله‌جکنی برطرفده‌اوقویوب‌اوقومامش اولدیغنی صوردی. مجدالدوله‌نك خارجوابی ویرمه‌سی‌اوزرینه دیدی‌که: او حالده سزی کیم مجبور ایتدی‌ده بلا لزوم کلوب بکا تسلیم اولدیکز ؟ وبوصورتله نی نفسکزه وحکومتکزه صاحب بر حاله قویدیکز؟ مجدالدوله اسیر صفتیله غزنه‌یه‌سوق اولوندی. اوراده اتمام حیات ایله‌دی . محمود، ری، اصفهان، قزوین شهرلرینی و آل بویه‌نك بو شعبه‌سنه عائد اولان بوتون ممالکی ضبط ایتدی . بو عائله‌یه مربوط اولان خلقه یکی بر سلاله‌نك اداره‌سی پك‌مشکلاتله قبول‌ایتدیریله‌بیلدی. مخالفلری تنکیل ایچون محمود صوك درجه‌ده ابراز شدته مجبور اولمشدر. اصفهانده عصیان ایتمش اولان درت بیك کشی‌یی بردن قتل ایتدیردی. قزوین سکنه‌سنی‌ده عینی صورتله‌جزا دیده ایتدی. قزوین ولایتنك اداره‌سنی اوغلی مسعوده ویردی . صوکره غزنه‌یه دوندی.

روایت اولوندیغنه کوره، عراق عجمك فتحندن صوکره،

بو الكادن هندستانه کیدن کاروان ندوبندان Nedubendan نامی ویریلن بر چولده‌کی اشـقیا طرفندن تعرضـه معروض قاله‌رق یغمایه اوغرادی . بو منازعه‌ده بر اوغلنی غائب ایتمش اولان بر دول قادین عدالت ایسته‌مك اوزره محمودك سراینه کلدی . سـلطان ، عراق ، پایتختندن چوق اوزاق اولدیغی ایچـون اوراده وقوعه کله‌بیله‌جك قاریشـقلقلرك کافه‌سنی تسـکین وازاله قابل اولامایه‌جغی یولنـده بر جواب ویردی . بونك اوزرینـه قادین کمال جسارتله شو سـوزلری سـویله‌دی : « اویله ایسـه نه‌دن اداره ایده‌مه‌یه‌جککـز مملکتلری ضـبط ایدیورسـکز ؟ روز محشرده جناب الله بونلرك حسابنی سزدن صوردیغی وقت نه جواب ویره‌جکسکـز ؟ » بو سـوزلردن متأثر اولان سـلطان قادینه بر چوق هدیه‌لر ویردی . بوتون ممالکنده نشر ایتـدیکی بیاننامه‌لرده بعـدما هندسـتانه کاروان ایله کیدن تاجرلرك مال وجانلرینی تکفل ایتـدیکنی اعلان ایده‌رك بونلرك یاننه یوز نفردن مرکب قوای محافظه ویردی . فقط بو قدر بر قوهٔ عسکریه اشقیانك تعرضاتنی منعه کافی اولمادیغی ایچـون ایلمك کاربان ایله بر طاقم زهرلی میوه‌لر کوندردی . عسکرلر چولدن کچرکن بو میوه‌لری براقدیلر . اشـقیا بونلری یه‌نجه برچوقلری تلف اولدی . متباقیسی ده قیلیچدن کچیریلدی .

عراقك فتحندن صوکره ، غزنه‌یه عودت ایتمش اولان

ابوالفدا
ابوالفراج

سنه
١٠٣٠

محمود بطى بر حمايه اوغرادى و بو خستەلقدن وفات ايتدى [١] .
٩٧٠ تاريخ ميلاديسنده تولدا يتمش اولديغى ايچون حين وفاتنده
آلتمش بر ياشنده ايدى . بو حكمدار ، مسلمان قهرمانلرى
آراسنده ، متصف اولديغى فضائل ايله نشر دين خصوصنده
كوستردیكی غيرتدن ، شجاعت ، فعاليت واحتياطندن دولايى
برنجى موقعى احراز ايتمك لازم كلير . بوقدر بويوك فتوحاته
نائل اولان بر حكمدار آنجق بويله اولابيلیردى . زمان
ادارەسى حقنده ويرديكمز شو ناقص ومختصر معلومات ،
محمودى بزه دها ايى طانتمق اوزره هيچ بر محررك صرف
غيرت ايتمەمسندن دولايى بزى تأسفلره غرق ايدر . چونكه
ميدانه قونيلەجق تفصيلات سايەسنده محمودك صيق صيق سفر
ايتديكى هندستان حقنده‌ده برچوق حقايق اورته‌يه چيقەجقدى .
متفرق يازمه آثاردن طوپلامق قابل اولان معلوماتك كافەسنى
هپ بر آرايه كتيردم . محمود بويوك بر قهرمان اولمقله برابر
ضعفدن‌ده عارى دكلدر . ادخار ثروت خصوصنده پك حريص
اولديغى مقام مؤاخذەده سويلەنيور . وفات ايتمەدن اول
خزينەلرينى بر كره دها كورەرك متلذذ اولمق ايستەدى .
بونلرى اوكنه كتيرديلر . كمال دقتله هپسنى كوزدن كچردى .
بونلره باقدقجه ايچنى چكيوردى . بو خزينەلر اونى اولومدن

---

[١] ٤٢١ تاريخ هجريسى جماذى‌الاولانده ياخود بعضيلرينه
كوره ربيع‌الآخرنده وفات ايتمشدر .

قورتارمغـه قادر دكلـدى . بونلرى براقوب كيتمك لازم كليوردى . محمود حرص ثروتى بول بول تسكين ايده بلمشدر . چـوقدن برى هيـچ بر استيلاى اجنبى يه معروض قالمامش اولان هندسـتان دنيانك اك زنكين بر مملكـتى ايدى . زمانمزده تاماس قولى خان Thams Kouli-khan لك ياپديغى محمود اوزمانده ياپدى . فقط بوصوك فاتحه نسبتله محمود هندستان ايچريلرينه دها چوق نفوذ ايتمشدر .

محمود چركين برآدمدى . بوندن متأثر اوليوردى برحكمدار ايچون كوزللكك الزم برشى اولديغنه قانع ايدى . تبعه سنك قلبنى قازانمق ايچون بونك ده فائده سى اولوردى . چيركينلكى حسبيله كنديسـندن صوغومه لرندن قورقاردى . وزيرى ، حقيقى كوزللكك فضيلت ، مزاياى قلبيه وفكريه اولديغى ، چهره كوزللكنك موقت برنعمتدن عبارت اولوب تبعه سندن آنجق بيكده يرى يوزينى كورديكى جهتله بوكا هيـچ اهميت ويلمه و يرلمه مسى لازم كلديكـنى ، حالبوكه فضيلتى عمومك حس ايده رك بوندن دولايى كنديسـنى سـوه جكلرينى آكلاتدى ، محمودى بواوزونتودن قورتاردى . فى الحقيقه محمود بوسوزلردن استفاده ايتمش ونمونه عد اولونه جق برحكمدار اولمشـدر . چيركينلكى اونى بعض تفكرات وملاحظاته سوق ايتمك صورتيله حقنده فائده لى اولدى . اوده كندى قصورلرمزى تقدير ايتمك كيفيتنك باشقه لرنده كى قصورلرى مسامحه يه سائق اولماسى حقيقتى ايدى . دربلو

بو حكمدارده كی فكر عدالت حقنده بر حكایه نقل ایدرلر.

حیاتندن بحث ایدركن بو حكایه‌یی مسكوت كچه‌میه‌جكز . دربلو
بر كون تبعه‌سندن بری كله‌رك محموده ، اردوسندن بر توركك
قاریسنی وچوجقلرینی كندیسنه ترك ایله أوندن چیقماسی
ایچون تضییقانده بولوندیغنی مقام شكایتده سویله‌دی . محمود ،
حقنده عدالتك تطبیق ایدیله‌جكنی وعد ایله تورك بردها
كله‌جك اولورسه خبر ویرمسنی امر ایله‌دی. اوچ كون صوكره
بوآدم، او توركك أوینه كلمش اولدیغنی بیلدیردی. محمود برقاچ
محافظ ایله درحال سرایندن چیقدی . أوه واردیغی وقت
بوتون آیدینلقلری سوندیرتدی . توركی قتل ایتدیردی .
صوكره متجاوزك كیم اولدیغنی كورمك ایستدی . مشعله‌لری
یاقدیلر . مقتولی كورنجه سجده‌یه قاپاندی . جناب حقه دعاده
بولوندی . یه‌جك ایسته‌دی ، چكیلدی . شكایت ایدن آدم
بو حالدن حیرتده قاله‌رق محمودك آیاقلرینه قاپاندی . آیدینلقلری
نه‌دن سوندیرتدیكنی ، توركك قتلندن صوكره نه‌دن نماز
قیلدیغنی ، نه‌دن اوقدر عادی بر یمك یمك ایسته‌دیكنی صوردی .
محمود بو تجاوزك فاعلی اولان كیمسه‌نك كندی اوغوللرندن بری
اولماسندن قورقمش اولدیغنی ، فقط تأمین عدالت ایتمك
ایسته‌دیكی ایچون ، اوغلنك یوزینی كوروبده محبت پدرانه‌یه
مغلوب اولمامق اوزره آیدینلقلری سوندیرتدیكنی ، صوكره
بونك یابانجی برآدم اولدیغنی كورونجه جناب حقه شكرلر

ایتدیکنی ، یملك یملك ایستەمەسی ایسە او آنەقدر اوزونتودن بردورلو آغزینە برشی قویامامش اولماسندن ایلری کلدیککنی سویلدی . بو حرکت ، تاریخدە اوقدر مدح ایدیلن رومالینك یاپدیغندن دها یوکسك برشیدر . محمود ، قتل ایتدیرەجکی اوغلنك قتلی منظرۀ فجیعەسنی کورمیەجك صورتدە داورانمش وعینی زماندە تبعەسندن برینە قارشی عدالت کوسترمشدر .

دربلو بوقدر مملکتلرك فاتحی اولان محمود، خلیفەیە فوق العادە بر هیئت سفارت کوندردی . اسلامیت اوغورندە ایفا ایتدیکی خدماتە مقابل اولمق اوزرە یالکز برعنوان مفتخرت ایستەیوری . بونلری آنجق خلیفەلر توجیە ایدەبیلیرلردی . بوکا نائل اولمق ایچون برچوق رجالردە بولونمق لازمدی . بو ، شرقلیلردە غریب برسیاستدر .

هردورلو حکم ونفوذدن محروم قالمش برخلیفەنك اك قوتلی حکمدارلر رکابندە یورورلر ، آتنك دیزکینلرینی یاخود اوزنکیلرینی طوتارلردی . سلطانلر خلیفەیە قارشی بو وظائفی ایفا ایدرلردی . فقط بو، دینی برشی اولمقدن زیادە خلقە خوش کورونمك ایچوندی . چونکە خلق خلیفەنك عجز وضعفنە تحمل ایدردە ، خلیفە صفتیلە مظهر حرمت اولماماسنە تحمل ایدەمزدی. محمود قورو برعنوان ایچون اوزون مدت بیهودە یرە یالواروب دوردی . نهایت خلیفە ، محمودك بغداد اوزرینە یورومەسندن قورقەرق آرزوسنی اسعاف ایتدی . مع مافیە

ينه‌قورنازلق طريقنه صاپلدى . محمود بر كوله‌نك اوغلى ايدى . خليفه ، محموده ولى دييه ايكى معنالى برعنوان ويردى . بو ، دوست ، صاحب ، خادم ، اوشاق معناسنه ايدى . خليفه‌نك مقصدينى آكلايان محمود يوزبيك آلتون سكه‌دن عبارت برهديه تقديم ايله بوكلمه‌يه بر حرف علاوه‌سنى رجا ايتدى . خليفه بومناسبتله على الاصول ويريلان براتى تنظيم ايتديردى ، ويرديكى عنوانه برحرف علاوه‌سيله اونى والى شكلنه صوقدى .

محمود غزنه‌ده هند غنائميله انشا ايتديرديكى سراينده دفن اولوندى . بوكا سراى سعادت نامنى ويرمشدى . غزنه ايمپراطورلغنى اوغلى محمده براقدى . مسعود نامنده‌كى بويوك اوغلنه عراق قطعه‌سنى اصابت ايتمشدى . اوكا عراقى توجيه ايتديكى وقت كنديسنه خلف اوله‌جق محمدايله ناصل كچينه‌جكنى صوردى . مسعود اوكا : «برادركزاسماعيل ايله‌سزك كچينديككز كبى» جوابنى ويردى . محمودك ، برادرى اسماعيلك النده تاجى آلديغنى واونى برقلعه‌يه قاپاديغنى يوقاريده كورمشدك . بوجواب محمودى پك متأثر ايتدى . اولادلرى آراسنده اختلاف ظهور ايده‌جكنى آكلادى . مسعود ، برادرينه برفنالق ياپمايه‌جغنه دائر وقوع بولان يمين تكليفنه غزنه‌ده‌كى ثروتلرى برادريله پايلاشه‌جغنه دائر محمد يمين ايتمدكجه راضى اولمايه‌جغنى سويله‌دى . فقط مسعودك منفعتى اوكا يمينلرينى پك چابوق اونوتديردى . پدرينك وفاتنى خبر آلديغى وقت اصفهانده

دربلو
ابوالفدا

یاخود دیکر بر روایته کوره عراق داخلنده همدانده ایدی . برادرینه یوللادیغی خبرده حکومتی الندن آلمق فکرندن اولمادیغی ، یالکز خطبه‌لرده ابتدا کندی اسمنك ذکر ایدیلمه‌سنی ایسته‌دیکنی سویله‌دی . بو ، مملکتده حاکم وسلطان اوله‌رق طانیمق املنده اولدیغی ، محمدك کندیسنه اطاعت ایتمه‌سی لازم کله‌جکنی آکلاتمقدی . محمد بونی حس ایتدی . تحت تهدیدنده بولوندیغی حربه حاضرلانمغه باشلادی . مسعود بوتون اردو رؤساسنی طرفنه جلب ایتمشدی . محمد توقیف وخلع اولونه‌رق برادرینه تسلیم اولوندی . غزنه‌ده مسعودك حکمدارلغی اعلان ایدیلدی . بویکی سلطان تختنده یرله‌شیر یرلشمز برادری علیهنده ترتیباتده بولونمش اولانلری توقیف ، خیانتلرندن دولایی اونلری اعدام ایتدیردی . فی الحقیقه بوکا مستحق ایدیلر : زواللی محمدك کوزلرینه میل چکیلدی . امرانك محمد علیهنه دونمه‌لری تتوج کونی باشندن تاجك دوشمش اولماسندن وبوندن دولایی تشأم ایدیلمسندن ایلری کلدیکی سویله‌نیور . بر چوق فنالقلرك مسببی اولان اعتقادات باطله اونلرك محموده قارشی ترتیباتلرینك وکندی اعداملرینك ده سببی اولمشدر .

سنه ۱۰۳۱ ابو الفدا مسعود ، پدرینك بوتون ممالکنده حاکم مطلق کسیلنجه محمودك هنوز نفوذ ایتمه‌مش اولدیغی مملکتلره کیده‌رك اورالرده

ابوالفراج حرب ایتمك فکرینه دوشدی [۱] . سجستانك جنوبنده کائن اولان واسع مکران Mekran الکاسی صحنهٔ حرب اولدی . مسعود بوراسنی ضبط ایله بویوك هند دەکیزی ساحللرنده کائن تیز Tiz شهرینه قدر ایلریله‌دی . بوفتوحات سایه‌سنده غزنویلر همان بوتون ایرانه صاحب اولدیلر . یالکز فارس

دربلو ولایتی ایله بصره کورفزی ساحلنده‌کی موقعلر خارج قالیوردی . بورالری شیرازده تأسس ایتمش اولان آل بویه‌نك برشعبه‌سنه تابع ایدیلر . مسعودك ، آل بویه‌یی عراق عجمده تکرار تأسیس ایتمك ایسته‌دیکی ادعا اولونیور . بو ولایتی کاکویه Kakouiah نك اوغلی علاءالدوله‌یه ویردی . فقط بو ذات اوزون مدت اوراده قالامادی . ایلریده بحث ایده‌جکمز سلچوقیلر عراق عجمی ضبط ایله آل بویه‌یی محو ایتدیلر ؛ غزنویلرك الك کوزل بوتون ولایتلرینه صاحب اولدیلر . هندستاندن کلن مدهش بر وبا [۲] غزنه ، خوراسان ،

ابوالفدا جرجان ، جبال ولایتلرینی وحتی سوریه‌یی دولاشدی ، بویوك ضایعاته سبب اولدی .

سنه ۱۰۳۲ برمدت صوکره ، عراق عجم اوزرنده کندیسنی حق حاکمیته مالك عدایدن مسعود ، ساوه Saoueh ، قم Com وجوار شهرلرده حکمران اولان شاهریوشی Schahriousch

---

[۱] ۴۲۲ تاریخ هجریسنده .

[۲] ۴۲۳ » »

توقیف ایتدیردی [١] . بو کوچوك ملکه قارشی سلطانك حدتنی تحریك ایدن سببك نه اولدیغی معلوم دکلدر . هر حالده بونی ، ساوه شهرینك سورلرینه آصدیردی . عینی تاریخده مسعودك احمدالمیمندی نامنده‌کی وزیری وفات ایتدی . بوذات سلطان محموده بیوك خدمتلر ایتمش ، بیوك آدملرك اطرافنده اکسیك اولمایان انتریقه‌لره وافترالره رغماً محافظهٔ موقع ایده‌بیلمشدی . کندیسنی حرم نور سلطان حمایه ایتدیکی جهتله دشمنلرینه غلبه چالمغه موفق اولیوردی . بو وزیر علمایی پك کوزتمشدر . محمودك سراینه مشهور شاعر فردوسی‌یی جلب ایدن اودر . فردوسی ، قدیم ایران شاهلرینك تاریخنی احتوا ایدن شاهنامه‌نك مؤلفی‌در .

دربار

فردوسی بو اثری سلطانك امریله آلتمش بیك مصراع اوله‌رق ترتیب ایتمش ، آلتمش بیك درهم کوموش مکافاته نائل اولمشدر . فقط شاعر بونی اوقدر آز کوردی که محمودك سراینی ترك ایله مسقط رأسی اولان طوس شهرینه چکیلدی . اوراده ، پاره‌یه چوق مفتون بر حکمدار علیهنده بعض شعرلر یازه‌رق انتقام آلدی . مسعود وزیر اعظملغی احمد بن عبدالصمده ویردی . ینه بو تاریخده‌ك بیوك قوماندانلرندن بری‌ده وفات ایتدی . خوارزم والیسی آلتون طاش ، جیحون نهرینك اوته‌لرنده‌کی ممالکه بر آقین یاپمغه

[١] ٤٢٤ تاریخ هجریسنده .

کیتمشدی . بو بویوك قوماندان محاربه‌یه کیریشه‌جکی اثناده کوزینه بر اوق اصابت ایتدی. چکیلمکه مجبور اولدی. بو یاره‌دن وفات ایله‌دی . اوغلی هارون پدرینك یرینه والیلکه تعیین ایدیلدی.

تاریخلرندن بحث ایده‌جکمز سلچوقیلر ترانسوقیان(ماوراء سیمون)قطعه‌سنده کندیلرینی کوسترمکه باشلامشلردی. جیحون نهرینی کچمشلر، نسا Nessa و ابیورد Abouird شهرلری جوارلرینه قدر یایلمشلردی . مسعودك بوتون وزراسی بو تورکارك آقینلرینی دوردیرمه‌یی کندیسنه توصیه ایدییورلردی[۱]. چوغالمه‌لرینه واطرافی استیلا ایده‌جك درجه‌ده قوتلنمه‌لرینه میدان ویرمه‌دن أرنلرك طرد ایدلمه‌لری فکرنده ایدیلر. ناصل که صوکره بو دیدکلری حقیقةً چیقمشدر . بو سوزلره اهمیت ویرمه‌ین مسعود، پدرینك هندستانده نائل اولدیغی فتوحاته دوام ایتمك املنده ایدی . محمود ، دهلی‌نك غربنده باندو Bando دنیلن ولایتده کائن سرستی Sərəsti قلعه‌سنه دفعات ایله هجوم ایتمشسه‌ده بوتون مساعیسی عقیم قالمشدی . مسعود بو قلعه‌یه یاقلاشدی. هندکارینی آغاج کوتوکاری وقامیشلرله دولدیردی. نهایت قلعه‌یی ضبطه موفق اولدی . عینی زمانده جرجان وطبرستان طرفلرینی‌ده تحت تسخیره آلدی.

مسعود بو فتوحات ایله ودها سائر بعض شهرلری ضبط

سنه ۱۰۳۳ ابوالفدا دربلو

ابوالمحاسن

[۱] ۴۲۵ تاریخ هجریسنده .

دربلو ابوالفراج سنه ١٠٣٨

ایله مشغول اولدیغی صیراده سلچوقیلر خوراسانده بویوك ترقیاته نائل اولیورلردی . مسعود هندستانی ترك ایتدكدن صوكره بو ولایتك امدادینه قوشمغه مجبور اولدی[١]. ابتدا بعض موفقیات استحصال ایتدی . تورکلرك رئیسی طوغرول بك هزیمته اوغرادی . اشیاسندن بر قسمی غزنویلرار دوسی طرفندن یغما ایدیلدی . فقط بر آز صوكره [٢] ایش

١٠٣٩ ابوالفدا دربلو

دکیشدی. طوغرول بك نیشابوره کیردی . مسعود مغلوب اولدی . غزنه‌یه چکیلدی . همان بوتون اردوسی داغیلدی . خوراسان ولایتی الندن کیتدی . بو ولایتك ضیاعی مسعودی او قدر مکدر ایتدی که حتی کیمدن آلاجغنی بیله‌مدیکندن کندیسی هندستان سفری ایله مشغول اولدیغی صیراده ادارهٔ امور ایله مکلف بولونانلری و قوماندانلرینی توقیف ایتدیردی. مع مافیه تهلکه‌یك عاجل ایدی. بوکا چاره‌ساز اولمق اوزره یکیدن اردو طوپلادی ، قوماندانسی اوغلی مودود Maudoud ه ویردی. بلخ حدودلرینی محفظه ایتمك وسلچوقی رؤساسندن بری اولان داودی طرد ایتمك اوزره بونی اورایه کوندردی .

١٠٤٠ ابوالفدا

شمال جهتندن مملکتك بر تجاوزه معروض اولماسی احتمالنه قارشی بوصورتله تدابیر اتخاذ ایتدکدن صوکره [٣]

---

[١] ٤٣٠ تاریخ هجریسنده
[٢] ٤٣١ « «
[٣] ٤٣٢ « «

دربلو برادری محمدی محبسدن چیقارتدی . هندستانده اجرا ایده‌جکی
سفره چوجوقلریله برابر اونی ده کوتوردی . مسعود ، لبه‌شتی
Lebeschti دنیلن برموقعه مواصلت ایتدی . فقط سلجوقیلرک
کوندن کونه آرتان قوت وسطوتی اونی خوراسان وبلخ
جهتلرینه کیتمکه سوق ایله‌دی . ایندوس نهرندن چکدیکی
صیراده اردوسنک رؤساسندن انوش تکین — که طواشیدن
وبلخ شهرندن ایدی — بعض کوله‌لرله برلکده سلطانک
خزینه‌لرینه هجوم ایتدی . دها برچوق غیر ممنونلرده محمدی
تخلیص ایتدیلر وتخته چیقمغه مجبور ایله‌دیلر . مسعود ،
اردوسنک برقسمیله مدافعه ایتمک ایسته‌دی . بر محاربه وقوعه
کلدی . مسعود بو محاربه‌یی غائب ایتدی ، برقلعه‌یه قاچدی .
ابوالفراج بوراده کندیسنی محاصره‌یه آلدیلر . مسعود تسلیم اولمغه مجبور
اولدی . محمد بوتون عائله‌سیله برلکده مسعودی کیده Kenda
قلعه‌سنه حبس ایتدیردی [١] . مسعوده قارشی بوراده پك
حرمتکارانه معامله کوستردیلر . محمد ، مسعودی النه کچیرنجه
سنه کندیسنه یاپدیغی معامله‌نک عینی اجرا ایتدیره‌جکنی سویله‌یه‌رك
١٠٤١ زوجه‌لری وچوجوقلری ایله برابر چکیلمك اوزره برقلعه
انتخاب ایتمسنی اوکا براقمش ، مسعودده کیده‌یی ترجیح ایتمش
اولدیغی روایت ایدیلیور .

محمد ، کوزدن محروم اولدیغی ، بناءً علیه دوغرودن

[١] ٤٣٣ تاریخ هجریسنده

دوغرویه ادارهٔ امور ایده‌مدیکی جهتله دولت یوکنی اوغلی احمده تحمیل ایتدی. احمد موقع اقتداره کانجه بعض خزائنك مهرلنه جکی بهانه‌سیله باباسندن مهر همایونی ایسته‌دی. فقط مقصدی عموجه‌سنی اولدیرتمکدی. بو مهر ایله برامر اسطار ایتدی. امنیت ایتدیکی آدملره ویردی. بونلر قلعه‌یه کیردیلر. محمدك خبری اولمقسزین مسعودی اولدوردیلر. محمد بوکا پك اسف ایتدی. اوغلنی یاپدیغی حرکتدن دولایی توبیخ ایتدی. مسعود، فقرایه قارشی کوستردیکی لطفلرله شهرت قازانمشدی. هرسنه فقرایه برمیلیون درهم پاره توزیع ایدردی. علمایی دائما تشویق وحمایه ایلردی. جسور ایدی. حربده مهارتی واردی. امر اداره‌ده بویوك براقتدار صاحبی ایدی. عراق عجمه، طبرستانه، مازندرانه، جرجانه، خوراسانه، خوارزمه، الران الکاسنه، سجستانه، کرمانه، مکرانه، سنده، الرخج Arroukhadje ه زابلستانه حاکم بولونیوردی. غزنه ایله غور الکاسی زابلستانده کائن ایدی.

مودود، خوراسانده سلجوقیلره قارشی حرب ایله مشغول اولدیغی اثناده پدری مسعودك خبر وفاتنی آلدی. علی العجله غزنه‌یه کیتدی. اوراده کندیسنی سلطان اعلان ایتدیردی. صوکره غزنه‌دن هندستانه یورویه‌رك عموجه‌سی محمده هجوم ایله احمد وعصیانك مسببی امیر انوش تکین ایله برلکده اسیر آلدی. محمد، بوتون چوجوقلری، طرفداری

اولان امرا هپ قتل ایدیلدیلر. یالکز محمدك اوغلی عبدالرحیمه برشی یاپلمادی. چونکه بو پك کوچوك اولدیغی ایچون مسعوده قارشی اولان ترتیباته اشتراك ایده‌مزدی. بو مظفریت مودودی بوتون غزنویلر حکومتنه صاحب برحاله کتیردی. پایتخته دوندی. سلچوقیلر کندیسنی پك اندیشناك ایدیورلردی. هر کون یکی بر ولایتی ضبط ایلیورلردی. مودود بویوك براردو طوپلادیسه‌ده تورکارك سلطانی آلپ آرسلان بونی پریشان ایتدی [١]. مودود بر هند سفرینه قیام ایتمکدن کری دورمادی. هندستانده متعدد قلعه‌لر آلدی، محموددن دها ایلریلره قدر هندستان ایچنه نفوذ ایتدی. صوکره، تورکاری تشکیل ایچون برغیرت دها صرف ایده‌رك بویوك براردو طوپلادی. فقط حرکته حاضرلاندیغی صیراده غزنه‌ده برصانجی‌یه طوتولدی. بونك تأثیریله وفات ایتدی [٢]. دوقوز سنه اون آی حکومت سورمشدی. یکرمی دوقوز یاشنده ایدی.

ابوالفدا سنه ١٠٤٣

دربلو ابوالفدا ١٠٤٨

دربلو

مسعود نامنده برکوچوك چوجوغی قالمشدی. فقط غزنه‌ده بولنان باشلیجه تورك امراسی بوچوجوغه تابع اولمق ایسته‌مه‌یه‌رك مودودك برادری علی‌یی تخته چیقاردیلر. سلطان محمودك‌ده عبدالرشید اسمنده براوغلی برحیات ایدی. حیاتنك قسم اعظمنی

---

[١] ٤٣٥ تاریخ هجریسنده.

[٢] ٤٤٠ » »

محبسده کچیرمشدی . بوصوك سنه‌لرده حبسدن قاچمشدی . شیمدی اووده میدانه چیقدی . برفرقه تشکیل ایتدی . یکی تخته چیقمش اولان یکنی علی‌یی قوغدی . عبدالرشیده شمس الدین الله سیف الدوله عنوانی ویریلدی. سجستان ولایتنك اداره‌سنی طوغرول نامنده برمابینجیسنه توجیه ایله‌دی . بوکا صوك درجه اعتمادی واردی . طوغرول بویوك برنفوذصاحبی اولدی . مع‌مافیه بونفوذینی سوء استعمال ایله افندیسنه قارشی مدیون اولدیغی شکرانی اونوته‌رق علیهنده ترتیباته قلقدی . عبدالرشید پایتختده محاصره‌یه آلندی . بویله ناکهانی برهجومه قارشی‌غافل بولندیغی ایچون قلعه‌یه قاچدی. اوراده یاقه‌لانه‌رق طوغرول طرفندن بی‌رحمانه قتل ایدیلدی [١] . سلطانه‌رفاقت ایدن غزنوی شهزاده‌لرینك ایچندن بوعاصی یالکز مسعودك قیزی عنقایی حیاتده براقه‌رق اونکله أولندی . مقصدی غصب ایتدیکی تاج وتخته بوصورتله بر استحقاق پیدا ایتمکدی .

ابوالفدا دوبلو سنه ١٠٥٢

خلق بو حرکتدن اوقدر متنفر اولدی‌که طوغرولی نانکور وخائن دییه یاد ایتمکه باشلادی . طوغرول عموم نظرنده منفور اولدی. صلح تأسس ایتمه‌مشدی . یکی حکمدار بونی یاپامازدی . غزنه‌ده وقوعه کان انقلابدن خبردار اولان هند قرالی خرخیر Kharkhir امرایه ، حتی عنقا سلطانه مکتوبلر یازه‌رق اونلری سلاحه صاریلمغه تشویق ایتدی .

[١] ٤٤٤ تاریخ هجریسنده.

طوغرول كندي سراينده ، تختنك اوزرنده قتل ايديلدي .
فرخير غزنه‌يه كلدي. صوكره قتالدن قورتولمش اولان مسعودك
اوغلى فرخزادي سلطان اعلان ايتديردي . بو سلطانك زمان
اداره‌سي حقنده هيچ معلومات يوقدر . يالكز برصاحيدن
ابو الفدا غزنه‌ده وفات ايتديكي بيلنيور [١] . بونك يرينه برادري
سنه ابراهيم كچدي . بويكي سلطانك عنواني مؤيد ايدي. برادرينك
١٠٩٥ توركلر طرفندن مملكتلرينه آقين ياپمامق شرطيله سلجوقيلرله
دربلو ياپديغي صلحه بوده رعايت ايتدي . فقط معاهده احكامنه
قارشي طرف رعايت ايتمديكي ايچون توركلر اوزرينه يورومكه
مجبور اولدي [٢] . محاربه‌يي قازانه‌مادي ؛ هندستانده بويوك
فتوحات احراز ايتدي [٣] . برچوق غنائمله عودت ايله‌دي .
١٠٧٩ بوندن دولايي غازي وفاتح عنوانينه نائل اولمشدر . مملكتني
ابو الفدا حسن اداره‌يه موفق اولدقدن صوكره غزنه‌ده وفات ايتدي [٤] .
دربلو
١٠٨٨ تاجي اوغلى مسعوده براقدي .

ابراهيم اسلاميت حقنده‌كي غيرت وهمتي ودينداراغي ايله
دربلو تميز ايتمشدي . برچوق جامعلر وخسته‌خانه‌لر ياپديردي .

[١] ٤٥١ تاريخ هجريسنده .
[٢] ٤٦٦ » »
[٣] ٤٧٣ » »
[٤] ابو المحاسن ٤٩٢ سنه‌سي رجبنده وفات ايتديكني ؛ قرق
سنه سلطنت سورديكني سويله‌يور . بوني تحقيق ايده‌جك وثائق
المزده يوقدر . بن ٤٨١ تاريخنده وفات ايتمش ديه كوستريورم .

کیجه‌یی عبادت ایله یاخود غزنه سوقاقلرنده احوالی تفتیش ایله امرار ایدردی . فقرایه پك چوق صدقه داغیتیر، خسته‌لره لازم اولان علاجلری ویردیریردی. اوچ آیلرده‌یعنی رجب ، شعبان ، رمضان آیلرنده اوروج طوتاردی . هرسنه کندی أليله بر قرآن یازه‌رق غایت قیمتدار هدایا ایله برلکده مکه‌یه کوندریردی . حکومتی داخلنده برچوق شهرلر بنا ایتدیردی . بونلره خیرآباد ، ایمان آباد اسملرینی ویردی . وفاتنده اوتوز آلتی ارکك چوجوق براقمشدر . بونلرك کافه‌سی یا علوم وفنونده یافنون حربیه‌ده تمیز ایتمشلردر . قرق دانه‌ده قیزی اولمشدر . بونلری شهزاده‌لره تزویج ایتمه‌یه‌رك علمایه واعمال حسنه‌لریله تمیز ایتمش ذواته ویرمشدی . جوار قوملرك کافه‌سی‌ده ابراهیمی سورلر ، حرمت ایدرلر ، اوکا سلطان سلاطین دیرلردی .

ابوالفدا مسعودك دور سلطنتی حقنده هیچ برمعلومات یوقدر.
سیوطی جلال الدین و علاءالدوله ابوسعیدناملرینی طاشیوردی .
سنه
١١١٤ غزنه‌ده وفات ایتدی[١]. سلجوقی سلطانی سنجرك بر قیزیله
دربلو أولنمش، بوندن آرسلان شاه و بهرام شاه نامنده ایکی اوغلی اولمشدی . بویوك اوغلی تخته چیقنجه کوچوك قارداشلرینی توقیف ایتدیردی . اونلره هیچ بر تخصیصات باغلامادی . بهرام شاه فرار چاره‌سنی بولدی. خوراسانك بویوك بر قسمنه

[١] ٥٠٨ تاریخ هجریسنده .

صاحب اولان سنجرك يانه كيده‌رك اونك ياردیمنی رجا ایتدی. سنجر ابتدا آرسلانه بری كوندره‌رك برادری لهنده شفاعتده بولوندی. فقط بوندن بر فائده حاصل اولمادیغنی كورونجه اردوسیله غزنه‌یه دوغرو یورودی. آرسلان بر چوق فیللر و بویوك بر اردو ایله سنجرك قارشیسنه چیقدی. وقوعه‌كلن محاربه‌ده مغلوب اولدی. بونك اوزرینه سنجر غزنه‌یه كیردی. اوراده هندك بوتون غنائمنی بوله‌رق هپسنی اله كچیردی. بهرام شاهی تخته چیقاردی. یالکز خطبه‌لرده ابتدا سلجوق سلطانی محمدك، صوكره سنجرك نهایت بهرام شاهك اسمی اوقونماسنی شرط قویمشدی. ایشته غزنه سلطانلرینك ابتدا استخفاف ایتمش اولدقلری بو سلجوقی توركلری بو صورتله اونلری تحت تابعیتلرینه آلمش اولدیلر. سنجر، ممالکنه عودت ایدنجه، هندستانه قاچمش اولان آرسلانشاه بر اردو ایله تكرار میدانه چیقه‌رق غزنه‌اوكنه كلدی. ایكی قارداش محاربه‌یه طوتوشه‌جقلری وقت آرسلان شاه فرار ایتدی. برادری كندیسنی تعقیب ایله یاقالادی و بوغدیرتدی[١]. آرسلان شاه یكرمی یدی یاشنده ایدی. غزنه‌ده پدرینك تربه‌سنه دفن اولونمشدر. سنه ١١١٨

بهرام شاه ایمپراطورلقده حاكم یكانه قالنجه، اجدادی كبی هندستانه سفر ایتمكه قرار ویردی. اوراده بویوك موفقیاته نائل اولدی. فقط چوق كچمه‌دن فتوحاتی یاریم براقه‌رق غوریلرك

[١] ٥١٢ تاریخ هجریسنده

ابوالفدا
دربلو

تهدیداتنه قارشی اصل مملکتنی مدافعه چاره‌لرینی دوشونمك مجبوریتنده قالدی . بو عائله یکی بر ایمپراطورلغك تملنی آتیورلر وغزنویلر ضرینه اولارق یاواش یاواش تأسس ایدیورلردی. بونلرك مؤسسی اولان حسین، قدیم ایران شاهلری نسلندن کلدیکی ادعاسنده ایدی . بویله مشهور بر عائله‌دن اولمقله برابر بویوك بر سفالت ایچنده قالمشدی. هندستانه اجرا ایتدیکی بر سیاحتده راکب اولدیغی کمی قضازده اولدی. حسین قورتولدی. جوار بر شهره کیتدی. فقط هیچ کیمسه‌یی طانیمادیغی ایچون کیجه‌یی سوقاقده کچیرمکه مجبور قالدی . خیرسز دییه توقیف اولونه‌رق حبس ایدیلدی . یدی آی حبسخانه‌ده قالدی . شهرك حکمداری بر خسته‌لغه طوتولمشدی . شفایاب اولمسی ایچون محبوسلری تخلیه ایتدیلر. بوسایه‌ده حسین ده قورتولدی.

دیشاریده حبسخانه‌ده کندن زیاده بدبخت اولان حسین بر طاقم اشقیانك النه دوشدی . بونلر کندیلریله برلکده کلمکه حسینی اجبار ایتدیلر. اوده بو اشقیا ایله عینی تهلکه‌لره معروض اولدی. توقیف ایدیله‌رك سیاستکاهه کوتورولدی . جزاسنی کوره‌جکی صیراده شویله هایقیردی: «یاربی، سن هیچ حقسزلق یاپماز، هیچ خطا ایتمزسك . نم کبی بر معصومك مجرملر آره‌سنده جزا کورمه‌سنه مساعده ایده‌جکمیسك؟» بو سوزلر اوزرینه حسینك جرمنی یکیدن تدقیق ایتدیلر . سبیلنی تخلیه ایله‌یه‌رك غزنه سراینه کوتوردیلر . کندیسنی

كورمك ايستهمش اولان سلطان ابراهيم اوكا بر چوق
ايالتلرده بولوندی، يوكسك مناصبه تعيين ايتدی . ابراهيمك
خلفی اولان مسعود، بلخك جنوبنده كائن اولان كوز ياخود
غوز ولايتنه اونی والی يايدی. حسينك اوغلی و وارثی اولان
محمد بهرام شاه ايله عقد اتفاق ايده بيله جك درجه ده صاحب
ابوالفدا قدرت اولمشدی. غزنه يه كلدی . فقط اظهار ايتديكی اطاعت
و حرمت ظاهری ايدی . سلطاندن نفرت ايدييور ، اونی
آلداتمغه چاليشيوردی. تشبثاتی ميدانه چيقنجه اعدام ايديلدی [١].
سنه ١١٥٢ كوچوك غوزی حكومتی برادری سوری يه قالدی . اوده
محمدك تصوراتنی تعقيب و اجرا ايتمك ايچون غزنه يه كيتدی .
بونلری قوهٔ جبريه ايله موقع اجرايه قويابيله جك حاله كلدی .
سلطان ايله مصادمه يه كيريشدی . فقط بونده سلطان بر غلبهٔ قطعيه يه
نائل اولدی. سوری اتلاف و عساكری پريشان ايديلدی .
بوندن صوكره حكمدار اولان علاء الدين الحسين نامنده كی
برادرلری مهم بر اردو ايله غزنه يه دوغرو يوروده سلطانی
مغلوب ايتدی ، غزنويلرك پايتختنی اله كچيردی . بوراسنك
ادارهسنی برادری سيف الدين سامه ويردی. مع مافيه سيف الدين
چوق مدت طوتونه مادی . بهرام شاهه مربوط اولان غزنه
سكنه سی اونی دعوت ايتديلر . بهرام شاه غزنه يه كيردی .
دربلو سيف الدينی بر اوكوزك اوستنه بيندیرەرك سوقاقلرده كمال

---

[١] ٥٤٧ تاريخ هجريسنده .

حقارت ایله دولاشدیرتدقدن صوکره اعدام ایتدیردی . بو
ابوالفدا حقارتدن حدته گلن غور حکمداری اخذانتقامه حاضرلانیوردی .
سنه : فقط یولده بهرام شاهك وفاتی دویلدی[١] . بهرام شاه اوتوز
١١٥٣ آلتی سنه کمال حکمت و بصیرت ایله ادارهٔ حکومت ایتمشدی .
علوم و فنونی سوردی . علمایی دائما حمایه ایدردی . پیلپائی
Pilpai نامی آلتنده طانیدیغمز هندجه بر اثری عجم لسانه
ترجمه ایتدیرن اودر . یرینه اوغلی نظام الدین خسروشاه چیقدی .
غزنه سلطانلرینه دشمن اولان غور حکمداری علاءالدین
١١٥٥ الحسین سفره دوام ایتدی . غزنه او کنه کلدی[٢] . فقط
دوبلو محاصره آلتنه کیرمکدن قورقمش اولان خسرو شاه علی العجله
هندستانده لاهور شهرینه چکیلمشدی . غزنه ضبط اولوندی .
اوچ کون یغمایه معروض قالدی . علاء الدین اوراده
سلطانلغنی اعلان ایتدی . بر سلطانه لایق اولان بوتون مراسمی
ایفا ایله‌دی . غزنه‌ده یکنلری غیاث الدین محمد ایله شهاب الدین
محمدی براقدی . صوکره بونلرله بعض اختلافات چیقدی .
وقوعه گلن محاربه‌ده یکنلری کندیسنی مغلوب ایتدیلر .
اسیر دوشدی . مع مافیه یکنلری تکرار عموجه‌لرینی تختنه
چیقاردیلر . ١١٦١ تاریخنده وقوع وفاتنه قدر تختده قالدی .
بو تاریخدن صوکره غزنوی حکمدارلرینك مقدراتی پك مشکوك

[١] ٥٤٨ تاریخ هجریسنده
[٢] ٥٥٠ « »

سنه برشکل آلمشدر . بعض مورخلره کوره خسرو شاه
١١٦٠ لاهور سلطانی اوله‌رق وفات ایتمش [١] ، ممالکنی اوغلی
ابوالفدا ملك شاهه براقشدر .دیکر مورخلره‌نظراً خسرو‌شاه‌غوریلرك
محبسنده ترك حیات ایله‌مشدر . میرخوند بوکا خلف اولمق
اوزره خسرو نامنده براوغلندن بحث ایدییور. بوایکی اسمك
مشابهتی برطاقم خطالر تولید ایتمش اولمق کرکدر. خسروده
ملك شاه کبی پدرینه لاهورده خلف اولمشدر. غزنه اوزمان
غوریلره تابع ایدی . علاءالدین الحسینك وفاتندن صوکره
تخته غیاث‌الدین محمد چیقدی . ماوراءالنهره یکی کلمش اولان
برطاقم تورکلر غزنه‌یی بوحکمدارك ألندن آلدیلر. بوتورکلره
غوز Gozz دییورلردی . روماایمپرارلغنك بعض ولایتلرینی
استیلا ایتمش اولان وآوروپاده اوزلر Uzes دینه معروف
بولونان قوم ایله بونلر بردر . بوتورکلر اون بش سنه قدر
غزنه‌ده قالدیلر. غیاث‌الدینك برادری شهاب‌الدین‌بونلری‌مغلوب
ایده‌رك غزنه‌یی اللرندن آلدی. کرمانی، شورانی ، هندستانك
ابوالفدا برقسمنی تحت تسخیره کچیردی . خسرو شاهك بولوندیغی
١١٨٢ لاهورشهری اوزرینه یورودی . شهر تسلیم اولدی [٢].
غزنوی سلطانی حیاتنه دوقونولمامق شرطیله عرض تسلیمیت
ایتمشدی . شرف‌الدین بوکا احترامکارانه معامله کوستردی .

[١] ٥٥٥ تاریخ هجریسنده .
[٢] ٥٧٨ » »

فقط ایکی آی صوکره شهاب‌الدین ، خسروشاهی چاغیردی .
خسروشاه اوکا تسلیم اولمامش اولدیغنی بیهوده یره ادعا ایتدیسه‌ده
شهاب‌الدین اونی اوغلیله برابر تحت‌الحفظ کوندردی . غوره
واصل اولونجه خسروشاه ایله اوغلنی برقلعه‌یه قاپادیلر . ایشته
غزنوی سلاله‌سی بونلرله سوندی . بوسلاله ۲۱۳ سنه پایدار اولمشدی .
۹۷۶ تاریخ میلادیسنده حکمران اولمغه باشلامشدی .

غوریلر ، محمودك عائله‌سی انقاضی اوزرنده ایشته بوصورتله
تأسس ایتدکدن صوکره خوراسانك مهم برچوق یرلرینی
ضبط ایتدیلر . شهاب‌الدین‌ده هندستانه سفر یاپمش ، هندستانك
بویوك بر قسمنی تحت اطاعته آلمشدر . فقط آغراده مغلوب
اولدی . صوکره هندلیلر اوزرنده بویوك برغلبه احراز ایتدی .
ذریتی اولمادن وفات ایدن بوحکمدار برچوق کوله یتشدیرمشدی .
بونلر هپ تورك ایدیلر . اوندن صوکره تختنه بونلر چیقدیلر ابوالفدا
وهندستانده یکی برحکومت تأسیس ایله‌دیلر . ایچلرنده الك مهم
اوچ ذات وار ایدی . بری تاج ییلدیزدرکه غزنه‌ده حکمران
اولمشدر . دیکری نصرالدین‌درکه مولتان ولایتنده حکومت
ایتمشدر . اوچنجیسی‌ده قطب‌الدین ایبك Ibek درکه دهلیده
سلطنت قورمشدر . قطب‌الدین ، چینه قدر بوتون هندستانی
فتح ایلدی . اوزون ذریتی اولدی . بونلرك الندن اوواسع
حکومتلرینی تیمورلنك آلمشدر . جدوللرده بو حکمدارلرك
اسامیسنی قید ایتدم . فقط کوله‌لکدن حکمدارلغه ارتقا ایدن
بوتورکلرك تاریخنی وجوده کتیره‌بیله‌جك وثائق المزده یوقدر .

هونلرك تاريخ عموميسی

اوننجی کتاب

ایران سلچوقیلری

شیمدی یه قدر خلیفه‌لرك امپراطورلغنده تأسس ایتمش اولان تورکلر تورکستاندن آلنمش ، بغداده کوتورلمش ، اوراده اك یوکسك مناصبه قدر چیقمش عادی کوله‌لردن عبارت ایدیلر . شیمدی تاریخلرندن بحث ایده‌جکم تورکلر کبی بونلر بر هیئت ، بر ملت دکل ایدیلر . آل بویه‌یی وذی شوکت غزنویلری ییقان ، خلیفهٔ مسلمینی اسیر حالنه کتیرن ، کاشغردن واینددوسدن اعتباراً بوغاز ایچنه قدر آسیانك بویوك بر قسمنی تحت انقیاده آلان سلچوقیلر تورکستاندن بر هیئت حالنده طوپلو اوله‌رق چیقدیلر ، غربی آسیایه یاییلدیلر . اوراده ایران ایله آناطولینك اورته‌سنده ایرتیش صحرالرنده‌کی وسیحون نهرینك شماللرنده‌کی قابا اخلاق وعادتلرینی محافظه ایتدیلر . آسیانك اك کوزل شهرلرینه صاحب اولان بوتورکلر

بو شهرلری اسکی سکنه‌لرینه براقیورلر ، کندیلری جوار صحرالرده چادیرلر آلتنده ، سورولریله یاشایورلر ، یازین دها شمال مملکتلره ، قیشین ده جنوب طرفلرینه چکیلیورلردی .

تورکلر وهوئه‌ی قه‌لر چینلیلر وخیتانلر طرفندن یوقاری آسیادن طرد ایدیلدکدن صوکره بویوك برقسمی ماوراء جیحون ولایتلرنده یرلشمشدی . برهوئه‌یقه مهاجرلری کبی تلقی ایتدیکم سلچوقیلر [١] بخارا جوارنده نوربخارا دنیلن برپرده سکون ایچنده یاشامقده‌لر ایکن غزنویلرك مؤسسی مشهور سلطان محمود ، قدر خان نامنده‌کی تورك خانه امداد ایچون اردوسیله بورایه کیتدی . سلچوقیلرك رئیسی میکائیلده بویوك برمزیت کوردیکی ایچون خدمتنه آلدی . حتی جیحون نهرینی کچوب خوراسانه کلمه‌سی واوراده ساکن اولماسی ایچون اونی زورلادی .

میکائیل ، سلچوقك اوغلی ایدی . بوندن دولایی تورکلرك بوقولنه سلچوقیلر اسمی ویرلمشدر [٢] . سلچوقك پدری دقاق Decac تورکلرك جسورقوماندانلرندن بری ایدی . ابوالفدا خوندمیر بن شو

[١] میرخوند ، سلچوقیلرك آلانقوا Alancava نسلندن بوسقین ساله کی Bouskin-saleghi اولادندن اولدقلرینی سویله‌یور . بوبله اولونجه جنکیز خان عائله‌سنه منسوب بولونورلر . نکارستانه نظراً سلچوقیلر بلجیان Belgian یاخود بیلخان Bilkhan دنیلن بر پرده ساکن تورکمنلر ایدیلر . خوند امیر ایسه بونلرك بحر حزر شمالنده قاپچاق الکاسنده ساکن اولدقلرینی سویله‌یور .

[٢] ازونار Zonare بونلره هونغر تورکاری TurcsHongres ، سه‌درەن Cedrene ایسه هونلر نامنی ویریور .

فوق العاده قوتندن وجسارتندن دولایی تازیالق Tazialik
یعنی قوتلی واداره‌سی زور بریای لقبنی آلمشدی. دقاق اولدیغی وقت
هنوز کنج اولان اوغلی سلچوق[١] بیغوخان طرفندن بویوتولدی.
بوخان اوکا سباشی Bassaschi یعنی قوماندان عنوانی ویردی.
سلچوق، تورك ایمپراطورلغنك یوکسك مناصبنه ارتقا ایتدی.
خانك بویوك توجهنه نائل اولدی. خوندامیرك روایتنه اعتماد
ایدرسه‌ك بوقوماندان، متبوعنه قارشی حرمتده قصور ایتمش،
پایتختنه کیره‌جك درجه‌ده جرئتکارلق کوسترمشدر. بوحرکت
مستحق مجازات ایدی. فقط سلچوق خانك سراینی ترکه مجبور
ایدن [٢] سبب نه اولورسه اولسون، هرحالده شوراسی
محققدرکه خان ایله آرالرنده اختلاف ظهور ایتدی. سلچوق
تبعه‌سیله برلکده بخارانك اوته‌سنده جند Jond الکاسنه

[١] کیلیوم دوتیر Dedyrك روایتنه نظراً بوقوملر، کندی قوتلرینی
تقدیر ایتدکاری زمان برحکمدارلری اکسیك اولدیغنی کوردیلر.
بناءً علیه الك مشهور رؤسادن یوزینی انتخاب ایتدیلر. هپسندن
اوزرنده اسملری یازیلی برر اوق ایسته‌دیلر. بواوقلری هپ بریره
قویدیلر. برچوجوق ایچلرندن بردانه‌سنی چکدی. چیقان اوق
سلچوقك ایدی. ایشته سلچوق بوصورتله ملت رئیسی انتخاب ایدلمشدر.
بنداری Bendari ایله لب تاریخ Leb-Tarikhه کوره سلچوق،
تورکستان حکمداری افراسیاب نسلندندر. پیشدادیان تسمیه ایدیلن
ایلك ایران شاهلریله افراسیاب اوزون مدت حرب ایتمشدر. بونلر
هیچ بر قیمتی اولمایان افسانه‌لر قبیلندندر.

[٢] هایتون Haiton سلچوقه سادوق Sadoc دییور.

چکیله‌رك اوراده یرلشدی . قومشولرینك اراضیسنه آقینلر یاپدی . مدهش برحاله کلدی . جندده یوز یدی یاشنده وفات ایتدی . میکائیل ، آرسلان [١] وموسا [٢] اسمنده اوچ چوجوق براقدی .

ایشته میکائیل ، خوراسانه کیتمکدن امتناع کوستردیکی جهتله سلطان محمود طرفندن آرسلان الحاجبك اخطاراتنه رغماً سائر قارداشلریله برابر جبراً اورایه کوتوزولدی . بو ناظر

[١] لب تاریخ بوکا اسرائیل نامنی ویرمکده‌در . دربلونك روایتنه نظراً وقتیله محمود تورکلردن برشی مذاکره ایچون شایان اعتماد برینك اعزامنی طلب ایتمشدی . تورکلرده اوکا آرسلانی یاخود اسرائیلی کوندرمشلردی . سلطان ، ایجاب ایدرسه تورکستاندن نه‌قدرعسکر آلابیله‌جکنی بوکاصوردی . اوزمان النده‌بریای ایله‌ایکی‌اوق طوتان آرسلان جواباً ،اردوکاهمزده بولوندیردیغم‌اوقلردن برینی کوندره‌جك اولورسه‌کز درحال سزه اللی‌بیك سواری اعزام‌ایدیلیرجوابنی ویردی . محمود دهاچوق عسکر آلمق قابل‌اولوب اولمایه‌جغنی صورونجه ایکنجی اوقی کوروررلرسه اللی بیك کشی دها کوندریله‌جکی جوابنی آلدی . محمود یکیدن اصرار ایتدی . آرسلان دها بویوك بر احتیاج‌تقدیرنده یایی کوندرمك صورتیله ایکی یوز بیك تورکك امداده قوشه‌جقلرینی سویله‌دی . بو جواب سلطانی قورقوتدی . آرسلانك بو قدر عظیم بر قوت جلب‌ایتمسندن قورقه‌رق اونی توقیف ایتدیردی و برقلعه‌یه‌قاپادی .

[٢] نسبتله مؤخر برر مأخذ اولان لب تاریخ ایله خوندامیردن نقلاً دربلو ، سلچوقك درت‌اوغلی اولدیغنی سویله‌یور . اوچی‌ابوالفدادن نقلاً ذکرایتدکارمدر . دردنجیسی‌ده یونس‌یاخود بیغو Bigou در . فقط اغلب احتماله کوره بو ، میکائیلك اوغلیدر .

توركلرك اوجوال وآتشـين طبيعتلرندن احتراز ايتمك لزومنه قانع ايدى . اونلرى دولت داخلنه صوقمق دولت ايچون برتهلكه تشكيل ايدردى . سـلطان محمود صوكره خطاسنى آكلادى ايسه‌ده آرتق ايش ايشدن كچمشدى . بوتوركلرك بر كون كندى خاندانك اك بويوك دشمنلرى اولاجغنه قناعت كتيرمش برحالده ترك حيات ايتدى. توركلرى مرو قربنده زنده‌كان Zendecan حواليسنه يرلشديرمشلردى. اوراده‌بويوك برقدرت صاحبى اولمشلردى . مشرك توركلرك اراضيلرينه آقينلر ياپيورلردى. بوسلچوقيلرك برقسمى آرسلانك تحت اداره‌سنده اولدقلرى حالده اصفهانه ، آذربيجانه قدر كيرديلر . اوراده مراغه Maraga شهرينى تخريب و اهاليى قتل ايتديلر [١]. ديكر بر قسم رى شهرينه قدر كيتدى . اوچنجيسى ده همدانه قدر ايلريله‌دى. موصلى ده ضبط ايلديلر. آل بويه حكمدارلرندن علاءالدوله بن كاكويه Cakouiah ايله محاربه‌يه كيريشـديلر. فقط بوبويوك آقيندن چيقان ثمره بوتون بو مملكتلرك دهشت ايچنده قالمه‌لرندن عبارت اولمشـدر . غزيه تسميه ايديلن بو توركلر اورالرده اوزمان هيچ يرلشمه‌مشلردر كبى كورونيور.

سنه ١٠٢٩ ابوالفرج المكين ابوالفدا بندارى

سلچوقيلرك ايلك زمانلرينه عائد وقايعى احاطه ايدن بو ظلمت پرده‌سى امكان درجه‌سنده ييرتيلابيلمك شرطيله ميدانه چيقان تفصيلاته نظراً ميكائيلك اوغللرى بيغو، طوغرول بك ،

[١] ٤٢٠ تاريخ هجريسنده .

جعفر بك داود صوكره خوراسانه كوتورلمشدر . ميكائيل اورايه هيچ كيتمه‌مشدر. ابوالفدانك فكرنجه بو اوچ شهزاده ميكائيلك وفاتندن صوكره بخاراجوارلرنده قالمشلر، توركستانده حكمران اولان بغرا خانك يانه چكيلمكه مجبور اولمشلردر . طوغرول بك ايله قارداشى داود، بغرا خان نزدنده بويوك بر نفوذ قازانديلر. مؤخراً آرالرنده نه‌دن دولايى اختلاف ظهور ايتديكى مجهولدر. طوغرول بك توقيف ايديلدى. داودى بر تورك اردوسى تعقيب ايتدى. فقط بو اردو پريشان اولدى. بو سايه‌ده داود ، برادرينك حريتنى تأمين ايده‌بيلدى . ايكى قاردش ، سامانيلرك انقراضنه ، ايلك ايلخان طرفندن بخارانك ضبطنه قدر متحد قالديلر . ابوالفدايه نظراً ايشته بو تاريخلرده‌دركه ، جيحونى كچمش اولان محمود بو سلچوقيلر رؤساسنى خوراسانه كوتورمشدر . آرسلانك مديتنده‌كى عسكرلر بحث ايتديكمز آقينلرى ياپديلر. طوغرول بك ايله داود وبيغو بخارايه دونديلر. فقط على تكين اورادن بونلرى قوغدى. تكرار جيحون نهرينى كچمكه مجبور ايتدى[١]. خوارزم قربنه چكيلديلر . اوراده آلتون طاش قوماندان ايدى . بونك اوغلى اولوب اونلرله برمعاهده عقد ايتمش اولان هرون Gordon كنديلرينى آلداتدى . بوندن دولايى برچوق ضايعات ويرديلر ، مروه دوغرو قاچمغه مجبور اولديلر . سنه ١٠٣٤

[١] ٤٢٦ تاريخ هجريسنده .

اوزمان غزنویلردن حکمران اولان مسعود ـ که محموده
ابوالفدا خلف اولمشدی ـ بو اجنبیلری مملکتنه قبول ایتمك ایستهمدی.
چونکه اولجه ینه بونلردن بر قسمی ممالکنده تخریبات اجرا
ایتمشلردر. اونك ایچون بونلره قارشی بر اردو یوللادی،
تورکلری مغلوب ایتدی. فقط غزنویلر تورك اردوکاهنده
بولدقلری غنائم ایله پك مشغول اولدقلری ایچون سلچوقیلر
کندیلرینی طوپلامغه وقت بولهرق غزنوی اردوسنی بوزدیلر.
بر مدت محاربهدن واز کچیلدی. تورك قوماندانلری مسعوده
تابع اولدیلر. بو صلح دورهسنده مسعود آرسلانی محبسدن
چیقارهرق قاردشلرینك یانینه کوندردی.

شقاوت حالنده یاشامغه آلیشقین بولونان تورکلر صلح
زماننده بیله مزعج بر قومشو ایدیلر. بوندن دولایی طوس
والیسی اونلری کندی اراضیسندن اوزاقلاشدیرمق ایستهدی.
فقط مغلوب اولدی. طوس ضبط ایدیلدی. نیشابورده
سلچوقیلرك تحت تسخیرینه کیردی. غزنویلر اوزرندهده
سنه ١٠٣٧ بیوك بر مظفریت قازاندیلر [١]. طوغرول بك بوشهرك
ابوالفراج یغما ایدلمهسنه مانع اولدی. برادری جعفربك داود بر اردو
بنداری ایله کیدوب هراتی ضبط ایتدی.

غزنویلرك دشمنی اولان خلیفه قائم بامرالله، آل بویهنك
بنداری قوت ونفوذی آلتنده ازیلمکده اولدیغی جهتله سلچوقیلرده

[١] ٤٢٩ تاریخ هجریسنده

بر معاونت آرامق فكرينه دوشدى . اونلره مشهور برهيئت سفارت كوندره‌رك مسلمانلره ياردیم ايتملرينى طلب ايله‌دى . بو احتياطسزجه برحركت ايدى . توركلرك كبر وغروريني برقات دها آرتيردى . طوغرول بك نيشابورده غزنويلرك تختنه چيقدى وملتى طرفندن حكمدار اوله‌رق طانندى . بوتون خوراسانه قانونلر وضع ايتدى. باشليجه شهرلره واليلر كوندردى . بغداده ابواسحق الصفانى نامنده بر سفير اعزام ايده‌رك مسلمانلرى غزنويلرك ظلم وتضييقندن قورتاراجغنه دائر خليفه‌يه تأمينات ويردى . فى‌الحقيقه سلجوقيلر سلاحه صاريلديلر . مسعود ايله غايت خونريزانه بر محاربه‌يه طوتوشديلر . بونك نتيجه‌سنده بوتون خوراسانه صاحب

سنه ١٠٣٩ اولديلر . مسعودده برآز صوكره وفات ايتدى [١]. بو مظفريتدن صوكره سلجوقى حكمدارلرى نامنه خطبه

١٠٤٠ اوقوندى [٢]. شرقده حكم ونفوذك واستقلالك الك باشلى علامتى بودر . ايشته بويكى ايمپراطورلغك مبدائى بو تاريخ اولمق اوزره قبول اولونمشدر .

١٠٤١ سلجوقيلر ثمرهٔ فتوحاتلرينى بينلرنده پايلاشديلر طوغرول

بنداری ابوالفرج بك ايله برادرى داود ، جيحوندن نيشابوره قدر اولان الكالرى آلديلر [٣]. بو صوكنجيسندن سلجوقيلرك برشعبه‌سى

[١] ٤٣٢ تاريخ هجريسنده .
[٢] ٤٣١ » »
[٣] ٤٣٣ » »

ابوالفدا ابوالمحاسن تورەمشدرکه کرمانده حکمران اولمشلردر . ابراهیم اینال Inal بن سلچوقك حصەسنه قهستان وجرجان اصابت ایتدی . بونلر طبرستان ایله سلچوقیلر طرفندن یکی ضبط اولونمشلردی. ابوعلی حسن بن موسی بن سلچوق هرات ، بوشنج Bouchandje سجستان وغور الکاسنه مالك اولدی . طوغرول بك فتوحاتنی

سنه ١٠٤٢ دها اوزاقلره تشمیل ایتدی [١]. بلخ ایلەشاه ملکك حکمران اولدیغی خوارزم الکاسنی اله کچیردی . اورادن ، آل بویەنك

ابوالفدا ابوالفراج ١٠٤٤ تحت اداردسنده اولان جبال یاخود مدیه Medie قطعەسنه کچدی [٢] . همدان ایلەری شهرلرینی آلدی . بوصوك شهری غایت تحکیم ایتدی . جوار مملکتلردن آلدیغی بوتون غنائمی بورایه کوتوریوردی . بو سایەده بوتون عراق عجمك فتحی کندیسی ایچون قولایلاشمش اولدی . اینالك اوغلی ابراهیمی قرمیسین Carmisin ی ضبطه کوندردی [٣] . کندیسی ده

١٠٤٧ حلوان Houlouan ه قدر ایلریلەدی [٤] . برمدت صوکره آل بویه حکمداری ابوکالیجار Kalidjar ایله صلح عقد ایتدی .

ایشته بوایکی آرادەدرکه یعنی ١٠٤٣ تاریخ میلادیسنده

---

[١] ٤٣٤ تاریخ هجریسنده

[٢] ٤٣٦ « «

[٣] بنداری یه کوره بوراسی ابوشعر فارسه عائد ایدی .

[٤] ٤٣٩ تاریخ هجریسنده .

درکه طوغرول بکك آقینلرندن اول سلچوقلك اوغلی آرسلان بکك اداره‌سی آلتنده سوریه‌یه آقینلر یاپمش اولان بو غزیه یاخود غوز تورکلری ، یاخود یونان مورخلرینك افاده‌سنه کوره اوزلر ینه سوریه‌یه کیردیلر. باشلرنده‌کی رؤسا کوکتاش Koukias ، ابوعلی ابن‌دهقان ، حاجی اسرائیل وابومنصور اسمنده ایدیلر . امد ومیافارقین شهرلرینی تخریب ایتدیلر . بوراده مروانیلردن ابونصر حکمران ایدی . نصیبین شهرینی محاصره ایده‌رك جوارلرینی چیکنه‌دیلر . موصل شهری بر مقدار پاره ویره‌رك یغمادن قورتولدی . بوتون دیاربکر ، دیار جزیره یاخود مزوپوتامیا قطعه‌سنده جولان ایله تکرار موصله عودت ایتدیلر وبو دفعه یغما ایله‌دیلر . عربلر بو موقعلرك امدادینه قوشمق اوزره هرطرفدن کلدیلر . اوزلری پوسکورتدیلر ، اونلری آذربیجانه چکیلمکه مجبور ایتدیلر . علی‌العاده تورکمن دیدکلری قوملر ایشته بونلردر .

طوغرول بك او زمان اقرباسندن ابراهیم ینالی تنکیل ایچون مشغولدی [١] . ابراهیم اوکا قارشی سلاحه صاریلمشدی . ابراهیمی زم قلعه‌سنه چکیلمکه مجبور ایده‌رك اوراده اله کچیردی . او تاریخده استانبولده حکمران اولان قوستانتین مونوماق بوتون آسیایی تتره‌تن بویله بر حکمدارك اتفاقنه طالب اولدی . صلح تکلیفنده بولونمق اوزره سفیرلر سنه ١٠٤٨ ابوالفدا ابوالفراج

[١] ٤٤٠ تاریخ هجریسنده .

يوللادى . طوغرول بك بوكا موافقت ايتدى . طوغرول بك ديار بكرده يكنى قوتولمش Coutoulmisch بن اسرائيل بن سلجوقى براقشدى. بو تورك رئيسنك بو مملكتده وجودى عرب رؤساسنى اندیشناك ايديوردى . بورؤسا او قدر نفوذه مالك اولمشلردى كه خليفه‌يى بغدادده اللرنده اسير بولونديريورلردى . آرسلان البساسيرى نامنده بر تورك كوله‌سى‌ده بونلره التحاق ايتمشدى . عربلرك رؤساسى [۱] ، قريش ايله نورالدين دبيس [۲] ايدى . بو اوچ امير سلجوقيلرى طرد ايتمك وخليفه‌يى بوتون بوتون اللرينه آلمق ايچون قوتلرينى برلشديرديلر . مزوپوتاميا‌ده سنجار قربنده قوتولمشه هجوم ايله اونى مغلوب ايتديلر . قوتولمش مه‌ديه ياخود بسفرجان Baasparacan الكاسنه قاچدى . اوراده يونانيلر طرفندن قوماندان بولنان أتيه‌ن‌دن مرور مساعده‌سى ايسته‌دى . أتيه‌ن بو مساعده‌يى ويرمديكى كبى عسكريله اوكا قارشى يورومك جرأتنده‌ده بولوندى . بو حركت ايكى ملت آره‌سنده بك قانلى بر حربه ميدان ويردى . أتيه‌ن مغلوب واسير اولدى . تاوريز Tauriz ده [تبريزده] پازارده صاتيلدى .

بنداری خطیب‌البغدادی سیوطی

سنه ۱۰٤۹ سدرن زونار

عربلر طرفندن مغلوب ايديلديكندن دولايى پك محجوب بولونان قوتولمش صوكره طوغرول بكك يانته كلدى . بو

[۱] سدرن بوكا قاربه‌سيوس ديبور كه قريش بن بدران العقيلى در .
[۲] ابن على ابن مزيد الاسدى .

قوملری تحت انقیاده آلمق ایچون عسکر ایستهدی . اونی بسفرجان الکاسنی ضبطه تشویق ایلهدی . بو حوالینك قوهٔ ابناتیهسنی مدح ایتدیکی کبی اهالیسنك رخاوتندن ، قولایجه مغلوب ایدیله بیلمهلری احتمالندنده بحث ایدییوردی . یونانلیلرك جسارتی حقنده بویوك برفکری بولونان طوغرول بك یکی بر حربه کیریشمك ایستهمدی . عربلرك قوت وسطوتی ، قوتولمشك مغلوبیتی اونی یکانه مشغول ایدن شی ایدی . اونك ایچون ، سوریه جهتنه یورومکدن صرف نظر ایتمهدی . اوده سوریهده یکنندن دها بختیار اولامادی . سنه ۱۰۴۹

فقط بو سفری اجرایه تشبث ایتمهدن اول قوتولمشی اولدیرتمك فکرینه مغلوب اولدی . قوتولمش ، معروض اولدیغی تهلکهدن قورتولمق ایچون خوارزم قطعهسنده بر شهره [۱] چکیلهرك اوراده تحصن ایتمشدی . طوغرول بك کیدوب بو قلعهیی محاصره ایتدی . بو محاصره ایله مشغول اولدیغی اثناده آسان [۲] نامنده بر یکننی یونانلیلرله حرب ایتمك اوزره مدیه قطعهسنه کوندردی . سلچوقیلر تاوریز [تبریز] وتفلیس شهرلرینی کچدکدن صوکره بسفرجان الکاسنه کیردیلر . اوراده غایت بویوك تخریبات یاپدیلر . بورانك والیسی

[۱] یونان مورخلری بوکا پسار Pæsar نامنی ویرییورلرسهده نجه مجهولدر .

[۲] احتمالکه آرسلان اولهجقدر .

بولونان آرون بستا [١] Aaron-bestah سلچوقیلرك ایلریله‌مه‌
لرینه مانع اوله‌مادیغی ایچون ایبه‌ری Iberie والیسی اولان
قاتاقالون بستا Catacalon bestah دن استمداد ایتدی. ایکی
یونان قوماندانی عسکرلرینی برلشدیردیلر. بر اردوگاه تشکیل
ایتدیلر. تورکلری بر طوزاغه دوشورمك ایسته‌یورلردی.
تورکلرك غنائمه حریص اولدقلرینی بیلدکلری ایچون بو اردو-
گاهده چادر، اشیا وارزاق براقه‌رق دیشاری‌یه چیقدیلر. آسان،
یونانلیلری مغلوب ایتمك املیله ستانیاس Stagnas نهری قییسندن
یورویوردی. اردوگاهی عسکرسز کورونجه یونانلیلرك قاچدقلرینه
حکم ایتدی. آرتق یالکز یغمایی دوشوندی. یونانلیلر آقشامه
دوغرو کوروندیلر. تورکلری داغنیق بر حالده باصدیلر.
قولایجه پریشان ایتدیلر. آسان، اردوسنك قسم اعظمیله
برلکده محاربه‌ده تلف اولدی. متباقیسی داغلر آراسندن ایران
ارمنستانه قاچدیلر.

سدرن زونار — آسانك مغلوبیتی طوغرول بکی ابراهیم ینالك [٢] قوماندا-
سنده یونانلیلره قارشی یوز بیك کشیلك بر اردو سوق ایتمکه
مجبور ایله‌دی. یونان اردوسی قوماندانلری آرون ایله قاتاقالون
نه درلو حرکت ایده‌جکلرینه دائر ائتلاف ایده‌مدیلر. قاتاقالون

---

[١] زونار بونك پروسیانوسك برادری اولادیسلادك اوغلی
اولدیغنی سویله‌یور.

[٢] زونار بوکا آلیم Alim؛ سدرن ایسه آبرام آلیم دییور.

دشمنه دوغرو يورويه‌رك ايمپراطورلغك حدودلرنده حرب
ايتمك فكرنده ايدى . تورك اردوسى يورغونلقدن بيتكين بر
حاله كله‌جكى ، بار كيردن محروم بولونديغى ايچون اونى مغلوب
ايتمك قولاى اوله‌جغنى دوشونيوردى. آرون ايسه ايمپراطوردن
امر بكله‌يه‌رك شهرلره تحصن ايتمك مطالعه‌سنده ايدى . نهايت
بو فكر غلبه چالدى . يونان قوماندانلرى ايبه‌رى قطعه‌سنه
كيتديلر . بيوك بر اوواده اردو قورديلر . اورانك اهاليسى
بو محله اوسورترو Osurtru نامنى ويريرلر . اوراده‌قادينلرى،
چوجوقلرى وهر كسك اموالنى قلعه‌لره قاپادقدن صوكره
توركلرك ورودينى استانبول ايمپراطورينه بيلديرديلر .
ايمپراطور درحال ، ايبه‌رى عسكرلريله كيدوب بوقوماندانلره
التحاق ايتمه‌سى ايچون ليپاريت Liparites ه امر ويردى .
بو اثناده ابراهيم اينال بسفرجان الكاسنه كيرمش ،
يونانليلرك دها شمالده ايبه‌رى‌يه چكيلمش اولدقلرينى خبر
آلمشدى . ليپاريتك اردوسيله اونلره التحاق ايتمه‌سنه انتظارى
مناسب كورمدى. حركتنى تعجيل ايتدى . فقط بر محاربه‌يه
كيريشمك ايستمه‌ين يونانليلر طبيعت طرفندن مستحكم بر موقعه
چكيلديلر. اطراف اوقدر اوچوروملرله محاط ايدى كه توركلرك
ورودندن هيچ قورقمايه بيليرلردى. ابراهيم اينال بونقطه‌ده اونلره
هجوم ايتمكه جسارت ايده‌مديكندن آرزه Arzé [١] قربنده

[١] بوراده ويريلن تفصيلاته نظراً «آرزه» ارضروم اوله‌جقدر.
اخلاط قربنده‌كى آرزدس دكلدر.

اردوكاه قوردى. بو، بويوك، اهاليسى غلبه‌لق، زنكين بر قصبه ايدى. غلبه‌لكلرينه كووه‌نن اهاليسى صوك درجه‌يه قدر مقاومته قرار ويرديلر. جوارلرنده دها مستحكم تهٔودوسيوپوليس شهرى واردى. بورايه دها امنيتله چكيله‌بيليرلردى. فقط ياپماديلر. توركلر آرزه‌يه هجوم ايتديلر. بويوك بر مقاومته معروض اولديلر. أولرينك داملرينه چيقان آرزه‌ليلر مهاجملرك اوزرينه طاش، اودون، نه بولورلرسه آتيورلردى. آلتى كون بو صورتله حرب ايتديلر. قاتاقالون ليپاريتى بكله‌مدن اونلرك امدادينه قوشمق ايسته‌ميوردى. فقط ايمپراطورك امرندن آيرلمق آرزو ايتمه‌ين آرون يونان اردوسنك تحصن ايتديكى يردن چيقماسنه مانع اولدى. بوندن دولايى توركلرك آرزه‌يى ياقمالرينه ميدان ويردى. آتش و قتالدن تلف اولانلرك مقدارى يوز قرق بيك كشى‌يه بالغ اولمشدر. قادينلر و چوجوقلر توركلرك النه دوشمه‌مك ايچون آتشه آتيليورلردى. ابراهيم اينال عظيم بر غنيمته نائل اولدى. صوكره يونان اردوسنه قارشى يورومكه حاضرلاندى.

سنه ١٠٥٠ يونان اردوسى تحصنكاهندن چيقمشدى. ليپاريت ايبه‌رى عساكريله كلوب التحاق ايتمشدى. يونان اردوسى بر تپه‌نك اتكنده كائن بر اوواده قرارگاه قورمشدى. تپه‌نك اوزرنده قاپتروم Capetrum قلعه‌سى واردى. توركلر بو صحرايه قارمه قاريشيق بر حالده داغلمش اولدقلرى ايچون قاتاقالون بوندن استفاده

ایله هجوم ایدیله‌سنی ایسته‌یوردی . فقط جمعه ایرته‌سی کونی اوغورسز بر کون کبی تلقی ایدن لیپاریت [۱] محاربه‌یه کیریشمکدن امتناع کوستردی. تورکلر طوپلانمغه وقت بولدیلر. حتی دشمندن اول داوراندیلر . هرایکی طرف صف حرب اوزره دیزیلدی . قاتاقالون یونانلیلرك صاغ جناحنه، آرون صول جناحه، لیپاریت‌ده مرکزه قوماندا ایدییورلردی. ابراهیم اینال قاتاقالونك قارشیسنده ایدی . خوراسانیلر [۲] آرونك ابراهیمك قاردشی اسپهسلار Aspam-selar ده لیپاریتك قارشیسنده اخذ موقع ایتمشلردی . غروب شمس ایله محاربه باشلادی. طلوع شمسده نهایت بولدی. تورکلر مغلوب اولدیلر. فقط لیپاریت اسیر دوشدی . بونی ابراهیم اینالك مغلوبیتندن صوکره فرق ایتدیلر. یونان قوماندانك اسارتی یونان اردوسنی ظفریتك ثمراتنی اقتطافدن منع ایتدی . آرون، بسفرجان الکاسنك پایتختی اولان ایبان Iban شهرینه چکیلدی. قاتاقالون آنی Any یه کیتدی. ابراهیم ایسه یاننده اسیر یونان قوماندانی اولدیغی حالده بش کونده ری شهرینه‌واصل اولدی. اورادن طوغرول بکه بو خبری بیلدیردی .

لیپاریتك اسارتندن خبردار اولان استانبول ایمپراطوری بوکا ویریله‌جك فدیهٔ نجات حقنده مذاکراتده بولونمق اوزره

[۱] ایلولك اون سکزنجی کونی ایدی.

[۲] بو اسملری یونانلیلر تحریف ایتمش اولاجقلر. عرب مورخلرنده بو اسملره تصادف ایده‌مدم.

ژورژ دروسوس Drosus ی طوغرول بکه کوندردی . تورك حکمداری فدیهٔ نجات قبول ایتمه‌یه‌رك اسیر قوماندانه عالیجنابانه حریتنی بخش ایتدی. یالکز بر دها کندیسنه قارشی سلاح استعمال ایتمه‌مسنی اوکا توصیه ایله‌دی. صوکره ایمپراطور ایله صلح عقد ایتمك فکریله استانبوله شریف عنوانی حائز بر سفیر کوندردی. فقط طوغرول بکك مطالباتی پك یوکسك ایدی. یونانلیلرك کندیسنه ویرکو ویرمه‌لرینی ایسته‌یوردی . قونستانتین مونوماق حربی ترجیح ایتدی . بوکا حاضرلانمغه باشلادی. طوغرول بك‌ده بوتون ایران و عراق عسا کرینی طوپلادی. قونستانتینك عساکرینه رئیسلرینك قومانداسی آلتنده اون بش بیك بجنك (پاتزیناس)ده التحاق ایله‌دی · قونستانتین آدروبالانوس Adrobalanus بونلری بحراً ایبه‌ری‌یه کوتورمکه مأمور اولدی. فقط بو باربارلر ساحله چیقوب ده ملاطیه‌یه Malathie واصل اولور اولماز عصیان ایتدیلر، یونانلیلرك خدمتندن چیقدیلر. طوغرول بك بوتون قوتلریله ایمپراطورلق اراضیسنه کیرمش، قومیوم Comium ه قدر ایلریله‌مشدی. مع مافیه بویوك برشی یاپه‌مامشدی . چونکه اهالی یانلرینه ارزاق آله‌رق ایبه‌ری قطعه‌سنده عددلری کثیر اولان قلعه‌لره چکیلمشلردی . یونانلیلر باشقه برده تحشد ایتمکده اولدقلری جهتله دها ایلریله‌مکه جسارت ایده‌مدیکندن بسفرجان الکاسنه کیردی . فقط هیچ بر موفقیته نائل اولامادی. چونکه هر طرف کوزلجه

تحکیم ایدلمشدی. مالازکرد [۱] اوکنه کلدی. بویوك بر اوواده کائن اولان بو شهرك اطرافنده اوچ قات سور واردی. اهالی اوزون بر محاصره‌یه تحمل ایده‌بیله‌جك قدر ارزاقه مالکدی. بوراده قوماندان بولونان واسیل اوتوز کون طوغرول بکك هجوملرینی دفع ایتدی. طوغرول بك محاصره‌یی رفعه حاضرلاندیغی صیراده خوارزم عساکری قوماندانی آل‌قان Alcan بر کون دها دورماسنی رجا ایله‌دی. بو قوماندان ایکی مفرزه تشکیل ایله بریسنی محصورین اوزرینه سلاح آتیله‌بیله‌جك برتپه‌یه قویدی. دیکرینی ده سورلری ییقمق اوزره لازم کان آلتلرله برلکده قلعه‌یه دوغرو یوروتدی. عسکرلری قامشدن یاپلمش بر نوع چادرله تحفظ ایدییورلردی. بونلرك اوستنه دریلر قویارلردی. بو چادرلر تکرلکلر اوزرینه موضوع ایدی. فقط سورلردن اوقلردن ماعدا طاش و کوتوکلر آتدیران واسیل آل قانك بوتون عساکرینی ازدی. آل قان ده ایکی نفر طرفندن طوتوله‌رق شهره کوتورولدی. واسیل بونك باشنی کسدیردی. تورکاره آتدیردی. بو ضیاع طوغرول بکی محاصره‌یی رفعه مجبور ایتدی. مع مافیه کله‌جك بهارده ینه کلمکه عزم ایتمشدی. فقط تورکلرك بردها کله‌لرندن قورقان یونانلیلر استانبول ایمپراطورینی بورایه یکی عسکر کوندرمکه مجبور ایتدیلر. بو عسکر طواشیدن نیسه‌فورك قوماندامی آلتنده

[۱] بسدرن بو شهره منچیکورد اسمنی ویریر.

ایدی . دمیر کوپرو دنیلن برموقعه و کنجه Cantzacium ه قدر ایلریله‌دیلرسه‌ده تورکلره هجومه جسارت کوستره‌مه‌دیلر . تورکلرك قوماندانی قوتولمشك برادری ابو مالك ایدی . بو تورك ، بعض عاصیلری، ازجمله آراس Araxes جوارلرنده‌کی الکانك والیسی ابوالسوار Abbsphare ی تحت اطاعته آلدی .

بو اثناده طوغرول بك ایرانك پایتختی اولان اصفهانه دوغرو یورومشدی [١] . اوزمان بوشهر کاکویه‌نك اوغلی ابو منصور علاءالدوله‌نك النده ایدی . بوآل‌بویه حکمدارینی مغلوب ایده‌رك اصفهانی اله کچیردی [٢]، پایتخت اتخاذ ایتدی.

سنه ١٠٥١ کندیسنی بغداده دعوت ایدن خلیفه‌نك امرلرینه اطاعتدن اوته‌دن بری استنکاف ایدییوردی . اول امرده بوتون جوار ممالکی تحت تسخیره آلمق املنده کبی کورونیوردی . بغداده کیتدیکی وقت ، مسلمان حکمدارلردن قسم اعظمنك زیارت ایتدکاری بوشهرده کندی علیهنده برفرقه‌تشکیل ایده‌بیله‌جك قدر صاحب قدرت برحکمدار براقق ایسته‌میوردی . نهایت، بوتون عراقك مالی اولدیغی قاریشقلقلری کوره‌رك بوکا قرار ویردی [٣] . بساسیری، بصره ، انبار Anbar کبی بر طاقم

[١] ٤٤٢ تاریخ هجریسنده .

[٢] ٤٤٣ تاریخ هجریسی محرمنده بورایه کیردی .

[٣] ٤٤٧ تاریخ هجریسنده .

شهرلری ایله کچیرمشدی . حتی کیدوب بغدادی ضبط ایتمکه
حاضرلانیوردی . خلیفه قائم بامرالله [١] اونك تماميله اسیری سنه ١٠٥٥ ابوالفدا
اولمامق ایچون طوغرول بکه تکلیفاتنی تکرار ایتدی . طوغرول خطیب البغدادی
بك او زمان ری جوارلرنده بولونیوردی . مسلمانلر ایمپراطورلغنك نویری
پایتختنه یاقلاشدی . الشماسیه قارشیسنده اردو قوردی . بن شونه
اوزون مدتدن بری بغدادده صاحب اولان آل بویه ابوالفراج
طرفنی التزام ایدن اهالی طوغرول بکه ممانعت ایتمك
ایسته دیلرسه ده مغلوب اولدیلر . طوغرول بك بغداد شهرینه
کیردی [٢] . هر دورلو حکم ونفوذه صاحب اولدی . خطبه ده
خلیفه نك اسمندن صوکره اونك نامی ذکر اولوندی . آل
بویه نك صوك حکمداری اولان رحیمی توقیف وحبس
ایتدیردی . بساسیری رحبه Rohba یه چکیلمشدی . اورادن ،
اوزمان مصرده حکمران اولان خلیفه مستنصر بالله ه یازه رق ابوالمحاسن
یالکز اونی خلیفه اولمق اوزره طانیدی واونك نامنه خطبه اوقوتدی .

طوغرول بك [٣] بغدادده قالدی . همشیره سی خدیجه یی ١٠٥٦
خلیفه یه ویردی . فقط بساسیرینك مصر خلیفه سی نزدنده کی نویری
تشبثدن خبردار اولور اولماز موصل ودیاربکره دوغرو ابوالفدا

---

[١] یوللادیغی سفیر ابو محمد جنته الله بن محمد بن حسین بن مأمون
ایدی .

[٢] ٤٤٧ تاریخ هجریسی رمضاننده . اوراده تقریباً برسنه
قالدی . ٤٤٨ سنه سی ذی القعده سنك اوننده بغدادی ترك ایتدی .

[٣] ٤٤٨ تاریخ هجریسنده .

یورودی. بساسیرینك یاننده قوتولمش وموصل ملکی قریش ده بولونماسنه ویاردیم ایتمه‌لرینه رغماً درت آی محاصره‌دن صوکره موصلی ضبط ایتدی. طوغرول بك بورانك ادارده‌سنی برادری ابراهیم اینناله ویردی. طوغرولك حدتنی جلب ایدن سنجار شهری ده ضبط ایدیلدی. ابراهیم اینال شفاعت ایتمه‌مش اولسه ایدی شهر اهالیسی صوك درجه‌ده شدتلی برمعامله‌یه معروض قاله‌جقلردی.

سنه ١٠٥٧ بنداری دربلو

بومظفریتدن صوکره طوغرول بك بغداد یولنی طوتدی [١]. دجله اوزرنده کله‌کلره راکب اوله‌رق نهر طریقیله رقه‌یه کیتدی. اوراده حیوانه بیندی وبغداده کیردی. خلیفه‌نك سراینه مواصلت ایدنجه بارکیردن ایندی. اوکنده غیرمسلح امرا بولوندیغی حالده یایان یورودی. خلیفه، سیاه برپرده‌نك آرقه‌سنده اوتورمشدی. اوموزلرنده برده تعبیر اولونان سیاه اثواب واردی. ألنده‌ده عصای پیغمبری بولونیوردی. طوغرول بك خلیفه‌نك تختنه یاقلاشنجه یری اوپدی، برمدت آیاقده دوردی. صوکره، اوکنده خلیفه‌نك وزیراعظمی ایله برترجمان اولدیغی حالده تخته دوغرو یورودی. کندیسی ده باشقه برتختك اوزرینه اوتوردی. برفرمان اوقوندی. خلیفه بونکله طوغرول بکی جناب حقك اوکا بخش ایتمش اولدیغی بوتون ممالکك صاحبی وبوتون مسلمانلرك حاکمی اوله‌رق طانیوردی.

---

[١] ٤٤٨ ذی‌القعده‌سنك ٢٥ نجی جمعه‌ایرته‌سی کونی.

طوغرول بکه اوست اوسته یدی خلعت کیدیریلدی . خلیفه‌لرك ایمپراطورلغنی تشکیل ایدن یدی مختلف دیاره منسوب کوله‌لر هدیه ایدیلدی . باشنه مسك ایله دولو آلتون ایشله‌مه‌لی برقماش اورتولدی . صوکره بری عربستان دیکری عجمستان ایچون باشنه ایکی تاج کیدیریلدی . خلیفه ، طوغرول بکه آلتون ایله مزین بر قلیج ویردی . بو مراسمدن صوکره طوغرول بك یرینه دوندی . یری اوپمك ایسته‌دی . فقط مساعده ایتمدیلر . خلیفه‌نك النی ایکی دفعه اوپدی . قائم بامراللهاوکا ایکنجی برقلیج دها هدیه ایتدی . ایکیسنی‌ده بلنه باغلادی . بو ، ایکی دولتك توجیهنه علامتدی . نهایت طوغرول بك شرق وغرب حکمداری اعلان ایدیلدی .

ایشته خلیفه بوصورتله کندیسنه برحاکم طانیمش اولدی . بر امیرالامرا تعیین ایدلمش اولدیغی تاریخدن بری خلیفه‌لر بو مقامه کان قوماندان لهنه اولمق اوزره بوتون نفوذلرندن تعری ایدرلردی . عادتا بوتون اهمیتلری بر معاش آلمغه انحصار ایدردی . دین اسلامك خلیفه‌سی صفتیله خلقك اظهار ایتدیکی حرمتله اکتفا ایلرلردی . طوغرول بك آل بویه‌یی محو ایده‌رك اونلرك موقعنی آلمشدی .

بنداری سوونوس — بواثناده بساسیری موصلی استرداد ایتمشدی [١] . ابراهیم ایناله ایمپراطورلغی وعد ایتمك وطوغرول بکه قارشی معاونت

---

[١] ٤٤٩ تاریخ هجریسنده .

خطیب البغدادی
دربلو
ابوالفراج
۱۰۵۸

مقابلهده بولونمغی تعهد ایتمك صورتیله اونی کندی طرفنه جلبه موفق اولمشدی [۱] . آرتق سلطان دیه یاد ایدهجکمز طوغرول بك بساسیرینك ترقیاتنه مانع اولمق اوزره نصیبینه کیتمشدی . همدان طرفنه دوغرو چکیلن ابراهیم ینالك عصیاننی خبر آلنجه درحال نصیبینی ترك ایتدی [۲]. یدی کونلك برمشی سریعدن صوکره همدان قربنده اوکا یتیشدی . سائر سلچوق پرنسلرینك مالك اولدقلری عسکرلری طوپلادی هفتادابولان Hephtada-boulan ده ابراهیم ایناله هجوم ایتدی . مغلوب و اسیر ایدهرك بر یای کیریشیله بوغدیردی . چوقدن بری طوغرول بکه قارشی عصیان ایتمش اولان قوتولمشده ابراهیمك اردوسنده ایدی . اون بیك عسکر وابراهیمك بر اوغلی ایله براکده ارمنستانه قاچدی ، قارصی محاصره ایتدی . استانبول ایمپراطوروندن امداد ایستهمشدی . اونك جوابنی بکلهیوردی . قارصی ضبط ایتدی ایسهده ایبهری قطعهسنه سلطانك عساکرینك ورودی یمنده صبا الکاسنه چکیلمك اوزره بوراسنی ترکه اونی مجبور

---

[۱] دربلو ابراهیمك عصیانی تاریخنی ۴۵۳ اولمق اوزره کوستریر . فقط مراجعت ایتدیکی مأخذلر یاکلش اولهجقدر . بوتون عرب مورخلری بونك ۴۵۰ تاریخندهوقوع بولدیغنی سویلیورلر . ویردکاری تفصیلات آنجق بوتاریخه توافق ایدهبیلیر . ذاتاً یونان تاریخنده کورولن تفصیلاتده بونی تأیید ایتمکدهدر .

[۲] ۴۵۰ تاریخ هجریسنده .

ایتدی . سلطان بوتون ایبه‌ری قطعه‌سنی تخریب ایله‌دی .
ایمپراطور ، میشل آقولوتوس Acoluthusی فرانقلردن
و وارانژلردن مرکب بر اردو ایله اورایه یوللادی . مشکوك
بر محاربه‌یه کیریشمك ایسته‌مه‌ین سلطان تاوریز [تبریز] ه
چکیلمك جهتنی اختیار ایتدی .

سورنوس

سلطان ایبه‌ری قطعه‌سنی تخریب ایتدیکی صیراده ساموق
Samuk نامنده برامیری ایران عسکری ایله بویوك ارمنستانه
کیرمشدی . اورادن ایمپراطورلق اراضیسنه آقینلر یاپیوردی .
ایمپراطور میشل ستراتیوتیك Stratiotique دن غیر ممنون
اولدیغی ایچون او چیوز فرانق ایله برلکده ارمنستانه چکیلمش اولان
أربه‌بیوس فرانقوپل Erbebius Francople ایله اتفاق ایتمشدی .
فقط بو ایکی رئیسك بربرلرینه قارشی بسله‌دکلری اعتمادسزلق
یابدقلری معاهده‌یه اوزون مدت رعایت ایتمه‌لرینه مانع اولدی .
ابتدا بونی ساموق اخلال ایتدی . فرانقلر یمك یدکلری اثناده
اونلری غافل باصدی . فقط مهم ضایعات ایله پوسکورتولدی .
عسکرلری عادتا چیپلاق بر حالده اخلاطه قاچدیلر . بوشهرك
امیریله متفق بولونان فرانقلر دیکلنمك اوزره اورایه کیرمك
ایسته‌یورلردی . بو کافرلره او قدر اعتماد کوسترمك جائز
اولمایه‌جغنی سویله‌ین رئیسلرینك اخطاراتنه رغماً شهره کیردیلر .
چوق کچمه‌دن رئیسلرینك حقلی اولدیغنی آکلادیلر . حمامده
یاخود اکنجه‌ده بولوندقلری اثناده ابو نصر نامنده‌کی اخلاط

اسیری ایله ساموق بونلرك همان کافه‌سنی قتل ایتدیلر . أربه‌بیوس زنجیره اورولدی . ابو نصر بو عاصیلرك مغلوبیتنی ایمپراطوره بیلدیردی .

ابراهیم ینالك عصیانی بغدادده ایشلرك جریانی دکیشدیرمشدی . نویری
سلطان بو شهری ترك ایتدکدن صوکره بساسیری اورایه بنداری
کیرمش [١] ؛ خلیفه‌یی قوغمشدی . بغدادده خطبه [٢] خلیفهٔ ابو الفدا
مصر مستنصر بالله نامنه اوقونمشدی . بساسیری ، فاتحك وزیر اعظمنی بردوه اوزرنده سوقاقلرده کمال حقارتله دولاشدیره‌رق
تشهیر ایتدیردکدن صوکره بلندن آصدیردی . بو فلاکته ابو الفراج
معروض قالان خلیفه ، سلطانه متعدد ساعیلر کوندردی . بن شونه
فقط برادرینه قارشی کیریشدیکی محاربه بو حکمداری او قدر
مشغول ایدیوردی که خلیفه‌نك امدادینه کیده‌مدی . قائم سنه
بالامر اللهك سراینی خلق یغما ایتدی . کندیسی حدیثه‌یه ١٠٥٩
سوق ایدیله‌رك اوراده محبوس صفتیله آلیقونلدی . بساسیری صوکره بوتون علمایی ، بغداد اکابرینی وعباسی عائله‌سی ارکاننی طوپلادی . بونلرك کافه‌سی مستنصری خلیفه اوله‌رق طانیدیلر . فقط سلطان ، برادرینك عصیانی تسکین ایدر ایتمز بغداده
کلدی . بساسیری بغدادی ترکه مجبور اولدی . سلطان خلیفه‌یی ١٠٦٠

[١] ٤٥٠ ذی القعده‌سنك سکزنده .

[٢] عباسیلر نامنه اوقونان خطبه مکه‌یه وارنجه‌یه قدر هر طرفده منع اولوندی . مکه‌ده تکرار عباسیلر نامنه خطبه اوقونماسی ٤٦٢ تاریخنه مصادفدر . او زمانه قدر فاطمیلر نامنه اوقونمشدر .

تکراربغداده کتیردی [۱] و کوفه جهتنه عسکر سوق ایتدی.
بساسیری مغلوب ایدیلدی . باشی سلطانه کتیریلدی . اوده
خلیفه‌یه کوندردی . طوغرول بك صوکره واسط Vaseth ه ابوالفراج
کیتدی . اوراده سکونتی تأسیس ایله‌دی . بو قلعه عاصی‌یه
التجاکاه خدمتنی کورمشدی . عینی تاریخده بساسیری طرفنی
التزام ایتمش اولان نورالدوله دبیس ده مخاصماتی کسدی وسلطانه
عرض احترامه کلدی .

خوراسانده ادارهٔ امور ایدن سلطانك برادری داود سیوطی
بوصیراده وفات ایتدی . یتمش یاشنده ایدی . برچوق اولاد ابوالفدا
براقمشدی. بونلرك ایچنده آلپ ارسلان اوکا خلف اولدی [۲] .
سلطان ، واسطدن بغداده عودت ایتدی [۳] . اوراده
خلیفه‌دن بعض هدایا آلدقدن وزیری عمیدالملکی بوشهرده
براقدقدن صوکره جباله کیتدی . تورکلرك کورجستانده ،
فراته جوار بوتون مملکتلرده، ارمنستانده، بسفرجان قطعه‌سنده
یاپدقلری صیق صیق آقینلر بوتاریخه مصادفدر ظن ایدرم .
بوندن دولایی ایمپراطور قونستانتین دوقا-ی براردو کوندرمکه
مجبور ایتدیلر . چونکه بو تورکلرك فرژی Phrygie قطعه‌سنه
کیرمك ایسته‌دکلرینی آکلایوردی . فقط ایمپراطور اردوسی

---

[۱] ۴۵۱ ذی‌الحجه‌سنك سکزنده .

[۲] دیکرلری یاقوتی، قاروت بك وسلیماندر .

[۳] ۴۵۲ تاریخ هجریسنده.

عمومیتله پك فنا عسا کردن مرکبدی . بوندن دولایی تورکلر دها جرئتکار داورانمغه باشلادیلر . ارمنستانك مدافعه‌سنه مأمور اولان پانقراس Pancrace ك احتیاطسزلغی آنی Ani شهرینك ضیاعنه سببیت ویردی . سلطانك اردوسی یونانلیلره هیچ بر فنالق یاپمدن بوشهرك جوارندن کچیوردی. بعض یونان قوماندانلری سلطانك دمدارلرینه هجوم ایله برخیلی تورك اولدیردیلر . بونك اوزرینه سلطان کری دوندی ، آنی‌یی محاصره و برقاچ کون ایچنده ضبط ایتدی . بوتون جوار حوالی‌یی‌ده اله کچیردی .

سنه
١٠٦١ محاربات داخلیه‌نك تماميله اخلال ایتمش اولدیغی انضباط وآسایشی تأمین ایتدکدن صوکره سلطان بغداد یولنی طوتدی. اوراده خلیفه‌نك قیزیله تزوج ایتمك فکرنده‌ایدی. فقط موافقت ایتمدیلر . بوتون اوسنه [١] مذاکرات وتهدیدات ایله وقت
١٠٦٢ کچدی . نهایت سلطان خلیفه‌نك تخصیصاتنی کسدی [٢] . بونك اوزرینه سلطانك آرزوسنی اجرایه رضا کوستردی .
ابوالمحاسن
ابوالفدا
بن‌شونه نکاح مقاوله‌سی تبریزده یاپلدی . صوکره طوغرول بك بغداده کیتدی . پرنسس ایله اولندی [٣] . خلیفه‌نك معیتی ارکانه پك چوق احسانلر ویردی . سلطان ایله برابر کلمش اولان

[١] ٤٥٣ تاریخ هجریسنده
[٢] ٤٥٤ » »
[٣] ٤٥٥ » »

نویری بنداری ابوالفراج

تورك عسکری شهردەپك چوق فاریشیقلق چیقارمقدەاولدقلری ایچون طوغرول بك جباله کیتمك اوزره زوجەسیله برلکدە بغداددن چیقدی. فقط ری شهرینەواصل اولونجە خستەلانەرق یتمش ایکی یاشنده اولدیغی حالده وفات ایتدی[١] . آرقەسندە حلیم ، عاقل ، احتیاطکار بر حکمدار شهرتی براقدی. دشمنلری کندیسندن نەقدر قورقارلر واوکا نەقدر حرمت ایدرلرسە تبعەسیدە اوقدر سورلردی . اوغلی اولمادیغی ایچون یرینه یکنی آلپ آرسلان بن داود کچدی [٢].

نویری دربلو ابوالمحاسن ١٠٦٤

طوغرول بکك وکیلی صفتیله اون سنەدن بری خوراسانی اداره ایدن بوحکمدار ابتدا خلیفەنك کریمەسنی بغداده اعاده ایتدی. اوراده کندی نامنه خطبه اوقونماسنی ایستەدی [٣] خلیفه عمومی برمجلس مشورت عقد ایدەرك بوتکلیفی قبول ایله اوکا جهادالدین عضدالدوله لقبنی ویردی . طوغرول بکك وزیر اعظمی بولونان عمیدالملك [٤] بویوك بر اقتدار صاحبی

[١] ٤٥٥ سنۀ هجریەسی رمضاننك سکزنجی جمعه کونی.

[٢] اسمی محمد ایدی. ٤٢١ تاریخ هجریسنده و ١٠٣٠ تاریخ میلادیسنده دوغمشدی . آلپ تورکجەده جسور دیمکدر. عزالدین عنوانی آلمشدر. هایتون Hation کندیسندن آسپاسالم Aspasalem نامیله بحث ایدییور.

[٣] ٤٥٦ تاریخ هجریسنده .

[٤] اسمی ابونصر منصور محمدالخنداری ایدی . بعض مورخلر عبدالملك دییورلر .

اولمانك سلطنت دكيشنجه نه‌قدر مضر برشی اولدیغنی نفسنده تجربه ایتدی . یکی وزیراعظم نظام‌الملكك توصیه‌سی اوزرینه بواسکی وزیر اعظم توقیف اولنه‌رق مروده حبس ومؤخراً طرفدارانندن آلتی یوز کشی ایله برلکده قتل ایدیلدی . روایت اولندیغنه کوره افندیسی اولان سلطان طرفندن کندی نامنه بر پرنسس ایله تأهله مأمور اولمش وبوسببله سلطان اونی خادم ایتدیرمشدی . نفوذینی سؤ استعمال ایده‌رك اختلاساتده بولونمق ایله اتهام اولونیوردی . اعدامندن اول بوجرمی تعین ایتدی. خلفی نظام‌الملك شرقك اك بویوك آدملرندن بریدر. یالکز افندیسنك شان وشرفنی وخلقك سعادتنی تأمین ایله اشتغال ایتمشدر .

ابوالفدا یکی سلطان، طوغرول بکه خلف اولمادن اول خوراسانه صاحب ایدی . شیمدی اوراسنی‌ده طوغرول بکك ممالکنه علاوه ایده‌رك بویوك برایمپراطورلق وجوده کتیردی وفتوحات ایله برقات‌دها توسیع ایتدی. ماوراءالنهرده محاربانده بولوندی. اوراده عموجه‌سی بیغونك [١] النده بعض قلعه‌لری ضبط ایلدی . موسانی اسیر ایده‌رك اونك تحت تابعیتنده بولونان صغانیانه صاحب اولدی . فقط چوق کچمه‌دن آذربیجانه‌عودت مجبوریتنی حس ایتدی . چونکه قوتولمش بر اردو تدارك ایده‌رك ایمپراطورلغی الده ایتمکه چالیشیوردی . ری قربنده دن‌شونه

[١] ابن میکائیل ابن سلجوق.

قوتولمشی بوزدی . عاصی شهزاده مقتوللر آراسنده بولوندی .
سلطان کوزیاشلرینی منع ایده‌مدی . صوکره ری شهرینه کیردی [١] .
بو حکمدارك زمان اداره‌سنده‌کی برچوق وقایع حقنده تفصیلات
ویرن نظام الملك محاربه‌دن صوك قوتولمشك بارکیری دوشه‌رك
اونی یارالادیغنی ، عاصیلرك همان متارکه ایسته‌یه‌رك بوکا نائل
اولدقلرینی سویله‌یور . قوتولمش قونیه سلجوقیلرینك جدیدر .

ایرته‌سی سنه [٢] سلطان ماوراءالنهره دوندی . جیحونی کچدی . سنه ١٠٦٥
جنده کیتدی . اوراده جدی سلجوقك تربه‌سنی زیارت ایتدی .
جند حکمداری اونك تحت تابعیتنـه کیردی . حکومتنده
ابقا ایدیلدی . آلپ آرسلان اورادن سیرامه کیتدی .
اورادن ده خوارزم قطعه‌سی داخلنده کرکانج شهرینه کلدی . خوندامیر
خوند امیردن نقلاً دربلونك روایتنه اعتماد ایتمك لازم کلیرسه
اوزمان بوولایتده خزان نامنده بر عاصی واردی . باشنه
اوتوز بیك کشیلك بر اردو طوپلامشدی . عاصی تماميله مغلوب
اولدی . سـلطانك بویوك اوغلی ملك شاه خوارزم حکومتنه
تعیین ایدیلدی . عینی مورخ آلپ آرسلانك خوراسان طریقیله
عودت ایتدیکنی ، طوس شهرنده امام علی رضانك قبرینی
زیارت ایتدیکنی ده علاوه ایدییور .

بوزیارتدن صـوکره آلپ آرسـلان رادکان Radecan خوندامیر

[١] رمضان آینده .

[٢] ٤٥٧ تاریخ هجریسنده .

یولنی طوته‌رق اوراده غایت خوش بر یرده اردو قوردی . ایمپراطورلغك بوتون اکابرندن مرکب بر مجلس طوپلادی . بونلرك حضورنده ملکشاهی کندیسنه خلف وبوتون ممالکنه وارث اعلان ایتدی . بو کنج شهزاده‌یی آلتون بر تخته اوتورتدی . بوتون اکابر اوکا بیعت ایتدیلر . صوکره آلپ ارسلان ماوراءالنهره واورادن تورکستانه ، بر سفر اجرا ایتمك نیتنده اولدیغنی حاضرونه خبر ویردی . بو محاربه ایچون لازم اولان حاضرلقلرك اجراسنی امر ایده‌رك یوله چیقدی . فقط اوصیراده ، کرمان حوالیسنده عصیان ایدن قاره آرسلانی تنکیل ایتمش اولان قوماندانلردن فضلویه نامنده بری بو ولایتده حاکم مستقل کسیلمکه قالقدی . غایت مستحکم بر قلعه‌یه قاپاندی . بر طاقم اختلاسات نتیجه‌سنده بریکدیرمش اولدیغی عظیم خزائنی ده بو قلعه‌یه طوپلامشدی . نظام الملك بونی دائرهٔ اطاعته ادخال ایتمك دها دوغروسی دیری یاخود أولو اوله‌رق طوتمق امرینی آلدی . قلعه نافابل تسخیر کورونیورسه‌ده سلطانك امرینه اطاعت ایتمك لازمدی . وزیر قلعه‌یی محاصره آلتنه آلدی . بالذات تفتیش ایتدی . محصورین هیچ تلاش کوسترمدیلر ، ساکن قالدیلر . هجوملر باشلادی ایسه‌ده هیچ بر موفقیت تأمین ایتمدی . محاصره‌یی رفعه مجبوریت کورولمکه باشلامشدی . وزیر بویوزدن حس ایده‌جکی کدرك هیچ بر شیئه یارامایه‌جغنی بیلدیکی ایچون ایشی تقدیر الٰهی‌یه

درپلو

حواله ایدییوردی. بودورلو ملاحظاته دالمش اولدیغی برصیراده صباحلین ایرکندن محصورین عرض تسلیمیت تکلیفنده بولوندیلر . صوسز قالمشلردی . قویولرده، صهریجلرده صو بیتمشدی . فضلویه‌نك سلطانه عرض انقیاد ایتمه‌سی ، قلعه‌ده قاله‌رق هرسنه برمقدار ویرکو ویرمه‌سی قرارگیر اولدی . شرق محررلری بوسفرك موفقیتی نظام‌الملکك زهد وتقواسی وقوت اعتقادی ثمره‌سی اولدیغنی سویله‌یورلر .

توبری ابن شحنه ابوالفدا

سلطان ، ممالکك حدودلرینی توسیع ایله مشغول اولدیغی صیراده‌وزیرده‌فکره بشرك حدودلرینی کنیشلتمکه چالیشیور، مملکت داخلنده علوم وفنونك ترقیسنه بذل همت ایدییوردی . نظام‌الملك ارباب علمك ملجاء وحامیسی اولمشدی . مختلف شهرلرده مدرسه‌لر بنا ایتدیرییوردی . الك مشهوری اوسنه بغدادده‌وضع اساس رسمنی اجرا ایتدیردیکی مدرسة‌النظامیه‌درکه ١٠٦٦ تاریخنده انشاآتی ختام بولمشدر .

سنه ١٠٦٦ ابوالفدا

صوکره [١] سلطان برمدت سوریه ایشلری ایله مشغول اولدی . موصل حکمداری شرف‌الدوله‌یه [٢] انبار ایله تکریتی ویردی . معرة‌النعمان شهری بر تورك خاننه تودیع اولوندی .بو ، عن‌اصل ماوراءالنهرلی ایدی. دیلملر، کوردلر وکورجیلرله کله‌رك بوراده ساکن اولدی . فقط بر مدت

---

[١] ٤٥٨ تاریخ هجریسنده .

[٢] شرف‌الدوله مسلم بن قریش بن بدران بن مقلب بن مسیب .

صوکره سلطان اونی باشقه طرفه نقل ایده‌رك بوشهری فارس الدوله
سیلیچ زونار سنه ١٠٦٧ یانس الصالح اسمنده باشقه بر امیره ویردی . سوریه‌یه یایلمش
اولان تورکلر جوارده وملاطیه‌ده بولونان یونان عسکرلرینی
ازعاج ایتمکدن خالی قالمایورلردی . ملاطیه‌ده‌کی قوهٔ محافظه‌یی
مغلوب ایتدیلر . هرطرفی تخریب ایده‌رك قیصریه‌یه قدر
ایلریله‌دیلر . کیلیکیا قطعه‌سنه‌ده بردن بره هجوم ایتدیلر . بر
چوق غنائم آلدقدن صوکره تکرار حلب یولنی طوتدیلر .
بوآقینده اونلره آمرتیق Amertic نامنده بری قوماندا
ایدییوردی . بوآدم اولدن بیزانس ایمپراطورینك قوماندانلرندن
ایدی . ارزاق فقدانندن دولایی تورکلرك طرفنه کچمکه
مجبور اولمشدی .

بوتورکلر صوکره ، حلبده حکمران اولان مرداسیلر
Mardaschides ایله برلشه‌رك هپ برلکده آنطاکیه
پیشگاهنه کلدیلر ، برچوق اسیر آلدیلر . روم ایمپراطوری
بویوك بر اردو ایله نیسه‌فور بوتونیات ی کوندردی ایسه‌ده
خستدن دولایی بواردوهیچ بر ایش کوره‌مدی . ییه‌جکلرندن
برقسمی کسیلمش اولان عسکرلرقاچدیلر . مملکتده ایسته‌دکلری
کبی آقین ایتمك ایچون تورکلری سربست براقدیلر . دشمنلره
قارشی آنجق آنطاکیه‌ده علی العجله طوپلانمش ، هر دورلو
لوازمدن محروم ، انضباطسز بر مقدار عسکر چیقاردیلر .
بوتونیات بویله براردونك قوماندسنی ترکه مجبوراولدی .

سیلیچ زونار سنه ١٠٦٨

فقط رومن دیوژه‌نس استانبول تختنه چیقار چیقماز مملکتندن تورکاری قوغمغه و آقینلرینه مانع اولمغه قرار ویردی . معیتنده فنا بر اردو ایله فریژی قطعه‌سنه کیتدی . سلطان یازین آقینلرینه باشلامق اوزره بوراده قیشلامغه کلمشدی . سلطان جنکاور برحکمدار کبی تلقی ایتدیکی ایمپراطورك ورودی اوزرینه بر مصادمه اندیشه‌سیله کری چکیلدی . عسکرینی ایکی‌یه آیرارق برقسمنی جنوبه ، برقسمنی شماله کوندردی . رومن دیوژه‌نس ، کیلیکیا قطعه‌سنه کیرن قسمی تعقیب ایتمکده ایکن تورك اردوسنك دیکر قسمنك نیکساری یغما ایتدکارینی وغنائم ایله عودت ایتمکده اولدقلرینی خبر آلدی . ایمپراطور بوتون اشیاسنی سیواسده براقدقدن صوکره الئایی عسکریله داغلری آشدی ، تورکاره یتیشدی . تورکلر ایمپراطوری مجموعه مهیا برحالده کورمکدن اوقدر حیرته دوشدیلرکه بوتون غنیمتلری براقه‌رق قاچدیلر . روملرك بوسیرسریع اثناسنده اوغرامش اولدقلری یورغونلق تعقیباتده بولونمالرینه امکان براقمادی . تورکلر بوصورتله ، آز ضایعات ویره‌رك قورتولدیلر . ایمپراطور صوکره سوریه یولنی طوتدی . ملاطیه‌یه برمقدار عسکر یوللادی . کندیسی حلب اراضیسنی تخریب ایتدی . حلبده اوزمان محمود مرداسی حکومت ایدیبوردی . ایمپراطور هیه راپولیس Hierapolis شهرینی ضبط ایتدی . فقط الآن اثر مقاومت کوسترن برقله‌یی هدم ایتدیرمکله مشغول اولدیغی

صیراده محمود ایمپراطور اردوسنك بر قسمنی غفلةً باصدی .
اونلری پریشان ایتدی . اردونك دیكر قسمی ایسه هیچ امداده
قوشمغه اهمیت ویرمدی . بوهزیمتدن خبردار اولان اخلاط
والیسی معیتنده‌کی عسكرله تورکلره تسلیم اولدی . تورکلر
ایمپراطوری اسیر آلمق امیدیله روم اردوکاهنك اطرافنی
چویردیلر . رومن دیوژه‌نس حرب اشارتی ویرمه‌دن ،
سنه آلات حربیه‌نك کورولتوسنی ایشیتدیرمه‌دن دشمنلرینه هجوم
١٠٦٩ ایتدی [١] . بوكا منتظر بولونمایان تورکلر مغلوب اولدیلر .
اكر روملر دشمنلرینی تعقیب ایتمش اولسه‌لردی برغلبهٔ تامه
احراز ایده‌جكلردی . ایمپراطور هیه‌راپولیس یاخود منبج
الكين Manbedge شهرینه عودت ایله قلعه‌سنی تعمیر ایتدیردی .
صوکره کیدوب بعض مواقعی ضبط ایلدی . نهایت کیلیکیا
طریقیله استانبوله دوندی [٢] .

سیلیچ ایرته‌سی ایلك بهارده رومن دیوژه‌نس تکرار شرقه کلدی .
زونار قیصریه جوارینه کلیتلی مقدارده یاییلمش اولان تورکلر
سنه ١٠٧٠ ایمپراطورك تقربی اوزرینه چکیلدیلر . ایمپراطور فرات نهرینی کچه‌رك
اخلاطه قدر نفوذ ایتمك فكریله رومانوپولیس Romanopolis ه
کیتدی . ملاطیه جوارنده برمقدار عسكر ایله فیلاره‌تی براقدی .
فقط بو قوماندانك سفاهتی و بر دورلو دویمق بیلمه‌ین خست

[١] ٤٦٢ تاریخ هجریسنده .

[٢] کانون ثانی نهایتلرنده .

وطمعی بوتون عسکرلرینك نفرت وخصومتنی جلب ایتدی . محاربه‌ده مغلوب اولدی ، اشیاسی الندن کیتدی . تورکلر طرفندن تعقیب ایدیلن عسکرلری سلزه‌ن Celzene ده رومن دیوژه‌نسه التحاق ایتدیلر . ایمپراطوراردوسنه یاقلاشمغه جسارت ایده‌مین تورکلر بو صیراده قاپادوکیا Cappadoce طرفلرینه کیده‌رك بویوك تخریباتده بولوندیلر . صوکره لیقائونی Licaonie وپیسیدیا Pisidie حوالیسنه کیردیلر . ایمپراطور آرتق اخلاطی دوشونمکدن واز کچه‌رك بو ولایتلرك امدادینه قوشمغه مجبور اولدی . یولده تورکلرك قونیه‌یه کیردکاری ، فقط ، ایمپراطوری بکله‌مکه جسارت ایده‌مدکلرندن بوموقعی تخلیه ایتدکلری خبرینی آلدی . عسکرندن برقسمنی کیلیکیا قطعه‌سنده آنطاکیه‌ده قوماندان بولونان قاتاتوریاس Cataturias ه کوندردی . وبوتون اوعساکرك موپسوئست Mopsuest ده کلوب کندیسنه ملاقی اولمالرینی امر ایتدی . تورکلرك مملکتلرینه عودت ایدرکن اورادن کچه‌جکلری تخمین اولونیوردی . فقط تورکلر سلفکه Seleucie داغلری طریقنی اختیار ایده‌رك طرسوس اوواسنه کلدیلر . اوراده ارمنیلرله وقوعه‌کلن مصادماتده بعض موفقیتسزلکلره اوغرادقدن صوکره حلبه قاچدیلر . ایمپراطور فرصتی غائب ایتدیکنه متأسفاً استانبوله دوندی [١] .

---

[١] زونار بو وقعه‌نك خلقت عالمدن اعتباراً ٦٥٧٨ تاریخنده وقوعه کلدیکنی سویلیور .

ایرته‌سی سنه بر اردو ایله کوندریلن مانوئل قومنن قوروپالات تورکاری آرادی . قیصریه جوارنده وقوعه کلن مصادمه‌لرده بعض موفقیتلر قازاندی . فقط هیه‌راپولیس محاصره‌سنی رفع ایتدیرمك اوزره چوق ایلریله‌دیکی ایچون مغلوبیته دوچار اولدی واسیر دوشدی . ایمپراطورك اردوسی جوار بر شهره زحمتله قاچه‌بیلدی . ایمپراطور بو خبر ایله برابر تورکلرك فریژیاداخلنده قون Cone الکاسنی ضبط ایتدکاری خبرینی‌ده آلدی . نه یاپمق لازم کلدیکنه دائر استانبولده دوشونولمکده ایکن مانوئل قومنن کندیسنی طوتان تورك ایله برابر استانبوله کلدی . سلطاندن غیر ممنون اولان بو تورك ، ایمپراطوره التجا ایدیبوردی . ایمپراطور بویوك خدمتلر کورمك امیدیله اونی بر والیلکه تعیین ایتدی .

سیلیچ
زونار
غلیقاس

رومن دیوژه‌نس تکرار شرقه کیتمك ایچون ایلك بهارك عودتنی بکله‌دی . یوز بیك پیاده و بر چوق سواریدن مرکب بر اردو ایله ته‌ئودوزیوپولیس یاخود ارضروم شهرینه کیتدی . بوتون عسکرلرینه کچه‌جکلری چوللرده هیچ بر شی بولامایه‌جقلرندن دولایی ایکی آیاق یه‌جکلرینی یانلرینه آلملری امرینی ویردی . اردوسنی مختلف قوللره آییردی . عن اصل لاتین اولان روسه‌لیه Russelie اخلاطه ، دیکر بری‌ده ملازکرده کوندرلدی . ایمپراطور اردونك قسم متباقیسنی کندی یاننده آلیقویدی . فقط قالان عسکر او قدر آزدی که بونکله دشمنلره

سنه
١٠٧١
زونار
قسطنطین
ماناس
ابوالفدا
ابن شحنه
ابوالفرج
المکین
سیوطی

قارشی دورمق غیر قابلدی. بو صیراده مالازکرد روملره عرض | نویری
تسلیمیت ایتدی . تورکلر ، بو اردونک ورودندن دهشته | ابوالمحاسن
دوشه رك هیچ بر فنالق یاپلمامق شرطیله قلعه یی تسلیم ایلدیلر .
فقط شرائط تسلیمیتی ابتدا کندیلری اخلال ایتدیلر . حیوانلرینه
یم ارامغه داغیلمش اولان روملری غفلةً باصدیلر . مالازکرده
یاقلاشمش اولان ایمپراطور ، عسکرلرینك امدادینه نیسه فور
دوبریه ن ی کوندردی . فقط بو قوماندان تورکلری پوسکو-
رتمکه موفق اولامادی. نیسه فور واسیلاکی ، اردوسیله بریه نك
امدادینه قوشدی . ایکی اردونك او زمان قوتلری مساوی بر
حاله کلدی . واسیلاکی تورکلرك ایچنه صالدیره رق اونلری رجعته
مجبور ایتدی . فقط بارکیری یارالاندیغی ایچون یره اینمك
مجبوریتنی حس ایتدی . زره وسلاحلرینك آغیرلغی ایسه بوکا
مانع اولدیغندن اسیر دوشدی . کندیسنی سلطان آلپ آرسلانه
کوتوردیلر [١] . چونکه سلطان اخلاطك، مالازکردك امدادینه | سنه
بالذات قوشمشدی. سلطان اسیرینه بوتون قوتلرینی کوستردی. | ١١٧١
رومن دیوژه نسك قوتلرینی صوردی . بر اردو قوماندانینه لایق
احتراماتی بو اسیر قوماندان حقنده اظهار ایتدیردی .

سلطان ، روم ایمپراطورینك ارمنستانه مواصلتنی آذربیجانده
خوی Kouange شهرنده خبر آلدی . آنجق قرق بیك قدر
سواری طوپلامغه وقت بولدی [٢] . رومن دیوژه نس ،

---

[١] ابوالفراج آنجق اون بش بیك دییور .

[٢] ٤٦٣ تاریخ هجریسنده .

اوزلرك وفرانقلرك امدادینه ژوزف تارقانیوت Tarchaniotes قوماندانسنده یکی برمفرزه کوندرملك احتیاطسزلغنده بولونمشدی. ملازکردك ضبطندن صوکره بوتون بو مختلف قوملری هپ کندی معیتنده طوپلامغه وقت بولا بیله جکنی امید ایدییوردی. فقط بریه‌ن ایله واسیلاکی‌یی طرد ایدن تورکلرك بالذات سلطان قوماندانسنده اولدقلرینی بیلمه‌یوردی. ایشته دوچار اولدیغی فلاکتك سببی بو یاکلش حرکتدر. رومن دیوژه‌نه‌س اردوسنك باشنده اولدیغی حالده اردوکاهندن چیقدی. آقشامه قدر داغلرده دوره‌رق اورادن دشمنك حرکاتنی تحت ترصدده بولوندیردی. آقشام اوزری چکیلملك ایسته‌دیکی زمان تورکلر باغیریشه‌رق، اوقلر آته‌رق بر سواری هجومی یاپدیلر. روملر بوتون کیجه‌یی دائمی بر قورقو وتلاش ایچنده کچیردیلر. ایرته‌سی کونی اوزلردن بر فرقه کیدوب تورکلره تسلیم اولدی. ایمپراطور آرتق متباقی اوزلره اعتماد ایده‌مدیکی ایچون اخلاطده بولوندیغنی ظن ایتدیکی عسکری درحال چاغیردی. فقط بونلری بیهوده یره بکله‌دی. تارقانیوت ایله‌روسلیه، سلطانك ورودینی خبر آلنجه‌مز و پوتامیا طریقیله ایمپراطورلق اراضیسنه چکیلمشلردی. رومن دیوژه‌نه‌سك جسارتی بو عکسی احوال تأثیریله قیریلمادی، معیتنده قالان عسکرك آزلغنه رغماً بر محاربه‌یه کیریشمکه عزم ایتدی. اکر تورکلر هجوم ایتسه‌لر ایدی فی الحقیقه بویله یاپماسی ایجاب ایدردی. فقط سلطانك او زمان تکلیف ایتدیکی صلحی

رد ایتمه‌سی احتیاطکارانه بر حرکت دکلدی . آلپ آرسلانك بو تکلیفی محاربه‌دن قورقدیغندن ایلری کلدیکنه قناعت ایده‌رك تورك مرخصنه غایت متعظمانه معامله کوستردی . آذربیجانده ری شهرینك کندیسنه رهینه اوله‌رق تسلیمنی ایسته‌دی . بو شهر اوزمان سلچوق ایمپراطورلغنك پایتختی ایدی . بوطلبلردن حدت ایدن سلطان محاربه‌یه حاضرلاندی . بو بر جمعه کونی ایدی . نمازینی قیلدی . بر آز صوکره دوکوله‌جك او قدر مسلمان قانی دوشونه‌رك آغلامقدن منع نفس ایده‌مدی . محاربه ایتمك ایسته‌مه‌ینلرك چکیلوب کیتمسی ایچون بر امر اصدار ایتدکدن صوکره اوقنی ویاینی ترك ایله قیلیجنی وقالقانی آلدی . آتنك قویروغنه کندیسنی باغلادی . بوتون اردوده سلطانه امتثال ایتدیلر . سلطان آرقه‌سنه بیاض بر اثواب کییدی ، عطریات سوروندی . اکر مغلوب اولورسه‌م بوراسی بکا مقبره اولاجقدر دیدکدن صوکره رومه‌لره قارشی یورودی . مظفریت اوزون مدت ایکی طرف آراسنده معلق قالدی . هر ایکی طرفدن‌ده کمال شدتله حرب ایدیلدی[۱] . تورکلر یاواش یاواش کریله‌یورلر ، تفوق رومه‌لره براقیورلر کبیدی . اردوکاهی مستحکم اولمایان ایمپراطور سلطانك کلوب بوراسنی یغما ایتمسندن قورقدی . اقشامه دوغرو محاربه‌یی تعطیل ایتدیره‌رك عسکره کری

---

[۱] المکین Elmacin ه کوره ٦٣ : سنهٔ هجریه‌سی ذی القعده‌سنك ٢٦ سنده .

چكيلمه‌لرى امرينى ويردى. ايمپراطورك يانـنده بولونانلر انتظاملرينى محافظه ايتديلر. فقط دها اوزاقده بولونان عسا كر ايمپراطورك فرار ايتديكنه ذاهب اولديلر. سزار Cesar ك اوغلى آندرونيق Andronic ، رومن ديوژه‌نه‌سك كيزلى بر دشمنى اولديغى ايچون بو حوادثى بوتون اردويه يايدى . اردو دارمه داغنيق اوله‌رق فراره باشلادى. توركلر تكرار كله‌رك ايمپراطوره هجوم ايتديلر. ايمپراطور بويوك بر جسارتله مدافعه‌ده بولوندى. اطرافنده‌كى كيمسه‌لر اولدكدن ، بازكيرى يره يقيلدقدن ، كنديسى ده يارالاندقدن صوكره شادى اسمنده بر كوله طرفندن اسير ايديلدى. وقتيله استانبولده بولونمش اولان و ايمپراطورى طانيان بو كوله اونك آياقلرينه قاپانه‌رق كنديسنى سلطانك حضورينه كوندردى. آلپ آرسلان[١] ايمپراطورك اسير دوشمش اوله‌جغنه ايناننق ايسته‌ميوردى . وقتيله سفارتله استانبولده بولونمش اولان بعض توركلر سلطانه بونى تأمين ايتدكلرى كبى واسيلاكينك ده كوزلرنده ياشلرله ايمپراطورك آياقلرينه قاپانديغنى كورونجه آرتق قناعت كتيردى . روم مورخلرينك ادعاسنه كوره آلپ آرسلان ايمپراطورى يرده كورونجه توركلرك اسرايه قارشى كوستره‌لرى معتاد اولان معامله‌يى اجرا ايده‌رك آياغيله اوزرينه باصمش ، صوكره يرندن قالديره‌رق، دوچار اولديغى فلاكتدن دولايى تسليتده بولونمشدر . عرب

[١] زونار كنديسنه آقسان Axan ديور.

زونار
غليقاس

مورخلری بو تفصیلاتی ذکر ایتمیورلر. فقط سلطانك، ایمپراطوری کورونجه آتدن اینه‌رك دوستلق علامتی اولمق اوزره اوچ دفعه النی اوردیغنی، تکلیف ایتدیکی صلحی رد ایتدیکندن دولایی مؤاخذاتده بولوندیغنی علاوه ایدییورلر. مورخلرك کافه‌سی آلپ آرسلانك اکر کندیسی اسیر دوشمش اولسه ایدی رومن دیوژه‌نه‌سك نه معامله‌ده بولونه‌جغنی اوندن صوردیغنی ادعاده متفقدرلر. ایمپراطور قامچیلاتیردم جوابنی ویردی. سلطان شو سؤالی ایراد ایتدی: سزه نه معامله‌ده بولونه‌جغم ظن ایدییورسکز؟ یا اولدوره‌جکسکز، دیدی ایمپراطور، یاخود براسیر صفتیله بوتون ممالککزی دولاشدیره‌جق، یاخود بك ضعیف بر احتمال اولمق اوزره بندن بر فدیهٔ نجات ورهینه‌لر آلدقدن صوکره سربست براقه‌جقسکز. بو متعظمانه جواب سلطانك جاننی صیقمادی. فدیهٔ نجات اولمق اوزره بر میلیون آلتون سکه ویرمك[۱] و روم ایمپراطورلغی داخلنده‌کی بوتون مسلمان اسیرلرینی تسلیم ایله‌مك شرطیله سربست براقدی. بو معاهده طرفیندن امضا ایدیلدکدن صوکره [۲]، آلپ آرسلان ایمپراطوری کندی تختنه کندیسنك یاننه اوتورتدی صوکره بر چادیره کوتوردی. خدمتنه ضابطلر تعیین ایتدی.

---

[۱] المکین بو مبلغك بش یوز بیك آلتون سکه اولدیغنی سویلیور. هر سنه‌ده ویرکو اوله‌رق اوچ یوز آلتمش بیك آلتون سکه ویرلمسی شرطی بولوندیغنی‌ده علاوه ایدییور.

[۲] زونارك روایتنجه معاهده‌نامه‌نك شرائطندن بری سلطان ایله ایمپراطورك چوجوقلرینی بربرلریله أولندیرمه‌لری ایدی.

ایمپراطوره اون بیك آلتون سکه هدیه ویردی. اسیر دوشن اصیلزاده لرك Patrices کافه سنه، شرقلیلرك عادتی وجهله، خلعتلر کیدیردکدن صوکره هپسنی ایمپراطوره تسلیم ایتدی. صوکره مملکتنه قدر رفاقت ایتمك اوزره معیتنه عسکرلر ویردی.

بو بدبخت حکمدارك مملکتنه عودت ایدنجه دوچار اولدیغی عاقبت معلومدر. مغلوبیتنی خبر آلان روملر استانبول تختنه میشل پاراپیناس Parapinace ی چیقارمشلردی. هردورلو حکم و نفوذدن محروم قالان رومن دیوژه نه س تقریباً ایکی یوز بیك آلتون سکه قدر طوپلایه بیله رك سلطانه کوندردی. خلع ایدیلدیکی جهتله فدیهٔ نجاتی تماماً تسویه دن عاجز بولوندیغنی سویلتدی. رومن دیوژه نه س استانبوله دوغرو یورودیکی ایچون ارمنستان قرالی کندیسنی توقیف ایتدیره رك کوزلرینه میل چکدیردی. بر مناستره کوندریلدی. برمدت صوکره اوراده وفات ایتدی.

سنه ١٠٧٢ سلطان وقوعه کلن احوالدن خبردار اولونجه ایمپراطوره کوستریلن معامله یی معاهداتی اخلال صورتنده تلقی ایده رك روم ایمپراطورلغی اراضیسنه یکی اردولر کوندردی. بونلر اولجه اولدیغی کبی یالکز آقین و یغما یاپمقله اکتفا ایتمدیلر. استیلا ایتدکلری ولایتلری ضبط ایله اوراده یرلشمکه چالیشدیلر. ایمپراطور تورکلره قارشی یورومك اوزره ایساق قومنه ن ایله روسه لیه یی مأمور ایتدی. روسه لیه [١] درت یوز لاتین ایله

[١] آن قومنه ن بوکا اورسه لیوس Urselius دیور

ایمپراطورك طرفنی ترك ایده‌رك روملره و تورکاره قرشی حرب ایتدی. ایمپراطورك عموجه‌سنی قیصر اعلان ایتدی . تورکلر اوزرنده بویوك برمظفریت قازاندی. فقط صوكره مغلوب اولدی. یکی قیصر ایله برلکده اسیر دوشدی . قاریسی فدیهٔ نجات ویره‌رك کندیسنی قورتاردی . قیصری‌ده ایمپراطور تخلیص ایتدی . روسه‌لیه لاتینلرله برابر ارمنستانه چکیلدی. اوراده اختیار اقامت ایتدی . نهایت سلطانك اقرباسندن تکش طرفندن طوتوله‌رق روملره تسلیم ایدیلدی. ایساق قومنه‌ن‌ده کذلك مغلوب اولدی. تورکلر طرفندن اسیر ایدیلدی.

ایشته تورکلرله روملرك بو محارباتی اثناسنده‌درکه آلپ آرسلان بوتون کرجستان قطعه‌سنی فتح ایتدی . کرجیلری حریتلرندن محروم براقدی. ملتك اکابرینی قوردون وکردانلق یرینه علامت اسارت اولمق اوزره قولاقلرینه بر بارکیر نعلی طاقمغه مجبور ایتدی . بو یوزدن بر چوقلری اسلامیتی قبول ایده‌رك بویله بر حقارته معروض قالمقدن قورتولدیلر. مع مافیه داغلرده بر چوق حصارلر قالیوردی که آلپ آرسلان بونلری ضبط ایده‌مه‌مشدی . دینلرینه و حکمدارلرینه صادق قالان کورجیلر بورالره تحصن ایتمشلردی. آلپ آرسلان کورجستان فتوحاتنك اکمالنی اوغلی ملك شاهه براقدی . بو شهزاده‌نك کورجستانده یاپدیغی محاصره‌لرك الك مشهوری مریم نشین Miriam-Nischin یعنی مریمك اقامتکاهی قلعه‌سنك محاصره‌سیدر. دربلو

اوراده مریم نامنه بنا ایدلمش برمناستر ایله بر کلیسا بولوندیغندن دولایی قلعه‌یه بواسم ویریلمشدی. بو قلعه بر کولك اورته‌سنده کائن ایدی. ملك شاه عسکرلرینك ایچندن آت ایلرینی آییردی. سورلره طیرمانمق ایچون لازم کلن بوتون آلات ولوازم ایله مجهز اولدیغی حالده حصاره تقرب ایتدی. فقط کولده ظهور ایدن مدهش بر فیرطنه هرشیئی داغیتدی. آرقه‌سندن اوقدر شدتلی بر حرکت ارض وقوعه کلدی که خرستیانلر ومسلمانلر کندیلرینی محو اولیورلر ظن ایتدیلر. سورلرك بر قسمی ییقلدی. فیرطنه کچدکدن صوکره تورکلر بو آچیلان کدیکلردن ایچری کیره‌رك حصاری اله کچیردیلر. دائما بویوك بر غلبه‌لغی احتوا ایدن مشهور مناستر خراب اولدی.

ابوالفدا
ابوالفراج
المکین
ابن شحنه
نویری

سلطان اوزمان، اجدادینك وطنی اولان تورکستانی فتح ایتمك تصوریله مشغولدی. روملره قارشی بوقدر شانلی برصورتده نهایته ایصال ایتدیکی محاربه‌دن باشقه، روم ایمپراطورلغنه جوار اولان سائر ممالکده‌ده قورقه‌جق بر جهت براقامق ایچون سوریه‌یه برسیاحتده بولونمش [۱]، دیاربکرده حکمران اولان نصرایله [۲] حلب حکمداری محمود [۳] ك برشیئ پایمالرینی تأمین ایتمشدی. بر مدت اولده [٤] مکه‌ده

[۱] ٤٦٣ هجری و ١٠٧٠ میلادی تاریخنده.
[۲] ابن احمد ابن مروان.
[۳] ابن مرداس.
[٤] ٤٦٢ هجری و ١٠٦٩ میلادی تاریخنده.

خطبه‌نك ينه خليفه وكندى نامنه اوقونمغه باشلاديغى خبرينى آلمشدى [١] . بغداده يكى بر والى تعيين ايتدكدن صوكره ايكى يوز بيك سوارى ايله توركستان فتحنه كيتدى . جيحون نهرى اوزرنده بر كوپرو قورديردى [٢] . بوتون اردوسنى قارشى ساحله كچيرمك ايچون يكرمى كون لازم كلدى . آلپ آرسلان ابتدا ، بو نهر جوارنده كائن برزم Berzem نامنده بر حصارى ضبط ايتمك ايسته‌دى . بوراده يوسف كوتوال Kothual نامنده جسور بر قوماندان واردى . بو والى بر قاچ كون كمال جسارتله قلعه‌يى مدافعه ايتدى . فقط چوقلق قارشيسنده برشى ياپه‌مازدى . حصار ضبط اولوندى . كنديسى ده اسير دوشدى . سلطان ، اوزون مدت مقاومت كوستر ديكنه قيزمش اولديغى ايچون اوقدر تحقير آميز صورتده مؤاخذاتده بولوندى كه والى مغرورانه جواب ويرمكه مجبور اولدى . درحال درت صيريغه چاقيلمق صورتيله اعدام ايديلمكه محكوم اولدى . بونك اوزرينه يوسف خنجرينى چكه‌رك تهديد آميز كلمات ايله آلپ آرسلانك اوزرينه آتيلدى . بويوك بر قوته واوق آتمقده مستثنا بر مهارته مالك اولان آلپ آرسلان يوسفى توقيف ايتمه‌لرينه مساعده ايتمه‌دى . كنديسى اوكا بر اوق آتمق ايسته‌دى . فقط اوق اصابت ايتمدى . يوسف صالديرمغه

[١] بو شهرك اميرى اوزمان محمد بن ابو هاشم ايدى .
[٢] ٤٦٥ تاريخ هجريسنده .

دوام ایده‌رك ، آلپ آرسلان تختندن اینرکن بوکرینه خنجرینی صاپلادی . سلطان باشقه برچادیره نقل اولوندی . یوسف ایسه محافظلر طرفندن همان اوراده اتلاف ایدیلدی .

دربلو المکین

آلپ آرسلانك یاره‌سی مهلك ایدی . حالت نزعده اولدیغنی آکلاینجه مقربلرینه دیدی که : « عاقل بر اختیار طرفندن ویریلمش اولان ایکی نصیحتی شیمدی تخطر ایدیورم . بو نصیحتك بریسی کیمسه‌یی محقر کورمه‌مك ، ایکنجیسی‌ده کندی نفسنه پك بویوك بر قیمت ویرمه‌مك وبالخاصه قوتنه کووه‌نمه‌مك ایدی . حیاتمك صوك کوننده بونصیحتلری اهمال ایتدم . دون برتپه‌نك اوزرندن سیر ایتدیکم عسکرلرمك کثرتی بکا هر شی آرزومه رام‌اولور ظنّنی ویرمشدی . بوکون قوت ومهارتمه پك فضله کووه‌نه‌رك کندیم تأدیب ایتمك ایسته‌دم وبزم والیسنك توقیفنه مانع اولدم . شیمدی آکلایورم که حکمدارلرك قوت ومهارتلری تقدیر ازلیٔ ربانی‌یه قارشی پك عاجزدر . کندی قباحتم یوزندن اولیورم [١] . » اوغلی ملکشاهی وزیری نظام‌الملکه توصیه ایتدی وقوماندانلرینی

---

[١] المکین آلپ آرسلانك وفاتی ٤٠٦٤ سنهٔ هجریه‌سی ربیع‌الاولنك ٤ نده وقوعه کلدیکنی سویلیور . فقط بو تاریخ آلپ آرسلانك رومن دیوژه‌نس ایله ایتدیکی حربه توافق ایتمز . ذاتاً نوری ، ابوالفدا ، ابوالفرج ، ابن شحنه Ben schounah کبی دیکر عرب موخلرینك کافه‌سی وموسیو دربلو ٤٦٥ تاریخنده وفات ایتدکارینی ادعاده متفقدرلر .

بوشهزاده‌یه بیعت ایتدیردی . آلپ آرسلان وفاتندن صوکره خوراسانده مرو شهرینه نقل ایدیلدی . مزار طاشنه شوسوزلر یازیلمشدر : « سماواته قدر یوکسلن آلپ آرسلانك عظمتنی کورمش اولانلر کلك شیمدی اونی مروده برآووچ طوپراق آلتنه کومولمش کورکز »

سعدالدوله لقبیله یاد ایدیلن آلپ‌آرسلان سلطان عنواننی دوقوز سنه آلتی آی طاشیمشدی . بوبویوك حکمدارجسور، عالیجناب ، عادل ، حلیم ایدی . ایی بر مسلماندی . وظائف دینیه‌سنی تماماً ایفا ایدردی . فقرایه پك چوق تصدقاتده بولونوردی . اوزون بویلی ، جسور باقیشلی ایدی . بوندن دولایی بوتون تبعه‌سنك محبت وحرمتنی جلب ایتمشدی . علی‌العاده، باشنه تاج شکلنده برصاریق صاراردی . بوتون آسیاده اوقدر ذی‌شوکت برحکمدار ایدی که تختنه یوز سورن حکمدار وشهزاده‌لرك مقداری بیك ایکی یوزی بولمشدی . ابوالفدا ابن شحنه

آلپ آرسلانك وفاتندن صوکره ، ولی عهد اولمق اوزره وزیر نظام‌الملکك انتخاب ایتدیردیکی ملك شاه سلطان اعلان ایدلدی . ملك شاه بوقدر بویوك بر خدمته مکافات اوله‌رق بو وزیرك مالك اولدیغی یرلره خوراسانده طوس شهری‌ده علاوه ایتدیکی کبی اوکا آتابك [۱] یعنی حکمدارك پدری عنوانی‌ده ویردی . دیکر طرفدن خلیفه ، ملك شاهه بر فرمان کوندردی . اوکا سلطان عنوانی توجیه سیوطی دربلو المکین

---

[۱] بوعنوانی ایلك طاشییان ذات نظام‌الملکدر .

ایتدکدن باشقه امیرالمؤمنین لقبنیده ویردی . او وقته قدر خلیفه‌لردن باشقه هیچ بر حکمدار بو عنوانی حائز اولمامشدی . نهایت بوکا جلال الدوله والدین عنوانیده علاوه ایله‌دی .

ملك شاه کرك خلیفه کرك اکا بر ملت طرفندن بو صورتله سلطان طانمش اولمقله برابر عموجه‌سی کرمان والیٔ عمومیسی قاورت بك Caderdh begk سلطانلق ادعاسیله سلاحه صاریلدی . مهم براردو ایله کورجه Ghurge قربنه قدر یاقلاشدی . بوتون خوراسان اردوسی درحال عاصی‌یه قارشی یورودی . ایرانده وقوعه کلمش اولان محارباتك اك عظیملرندن بری جریان ایتدی . قاورت مغلوب اولدی . اسیر دوشدی . خوراسان قلعه‌لرندن برینه حبس ایدیلدی . فقط بو مظفریت سلطانك موقعنی تحکیم ایتمشسه‌ده خوراسان عسکرلرینك پك شیمارمه‌سنه سبب اولدی . قوماندانلری کلوب وزیر اعظم نظام الملکی بولدیلر ، عسکرلرك آیلغنك تضعیف ایدیلمه‌سنی ایسته‌دیلر . حتی طلبلری سریعاً اسعاف ایدیلمه‌یه‌جك اولورسه قاورتی تخته چیقاراجقلرینی مقام تهدیدده سویله‌مك درجه‌سنه واردیلر . وزیر اعظم اونلرك بوایلك غلیانلرینی تسکین ایله ایسته‌دکلرینه موافقت ایتمسی ایچون سلطان نزدنده توسطده بولونه‌جغنی وعد ایله‌دی . فقط بونلر چکیلنجه قاورت کیزلیجه تسمیم ایتدیریلدی . بو صورتله عصیان وسیله‌سی ازاله ایدیلمش

اولدی . ایرته‌سی کونی ، وزیراعظم ، عموجه‌سنك وفاتندن دولایی سلطان یك متأسف اولدیغی جهتله آیاقلرك آرتیرلمه‌سی حقنده وعدی وجهله شفاعتده بولونه‌مامش اولدیغنی سویله‌دی . بوتون عساکر کچیلدی . ملك شاهك آرتق رقیبی قالمادی . بغدادده اونك نامنه خطبه اوقوندی .

برآز صوکره [۱] خلیفه قائم بالامرالله وفات ایتدی . بونك خلفی تخت خلافته آنجق بغدادده تکمیل حکم ونفوذه صاحب اولان سلطانك موافقتیله چیقابیلیردی . یکی خلیفه‌یی قرارلاشدیرمق و کندیسنه سلطانلرك براقدقلری برمقدار نفوذ وصلاحیتی ویرمك ایچون علما وبغداد اکابری ایله مذاکره‌یه وزیراعظمك اوغلی مؤیدالملك مأمور اولدی . مقتدی بالله خلیفه اعلان ایدیلدی . عینی تاریخده ملك شاه یکنی سلیمان بن قوتولمشی اوآنه قدر طوتوندقلری نقطه‌لردن رومل‌ری قوومق اوزره سوریه‌یه سوق ایلدی . اوزمان نیسه‌فور بوتانیات ایمپراطورلغه کوز دیکمشدی . ایمپراطورلغی اله کچیرمك ایچون میشل پاراپیناس ایله اوغراشیوردی . سلیمان ، نیسه‌فوره برآز یاردیم ایتدی [۲] . آنطاکیه‌یه قدر اولان بوتون حوالی‌یی اله کچیردی . سلیمان روملری سوریه‌دن طرد ایله‌مشغول

سنه ۱۰۷۵ نویری ابوالفدا

دربلو سیلیبچ زونار

ابوالفدا

[۱] ٤٦٧ تاریخ هجریسنده .

[۲] زونار بو وقعه‌یی قوتولمشه عطف ایدییور . فقط قوتولمش اوزمان اولمشدی . بو ، قوتولمشك اوغلی سلیمان زماننده جریان ایتمشدر .

ابن شحنه

اولدیغی صیراده ملکشاهده تقویمی اصلاح ایله اشتغال ایدییوردی. رصدخانه‌سنه آسیانک الک مشهور هیئت شناسلرینی طوپلادی. بونلرک کافه‌سی نوروزی یعنی سنه باشنی کونشک جدی برجنه کیرمکه باشلادیغی آن اوله‌رق تعیینده اتفاق ایلدیلر. اولجه سنه حوت برجی اثناسنده باشلایوردی. بویکی مبداء تاریخه سلطان جلال الدین ملک شاهک نامنه اضافه‌له جلالی یاخود ملکی دنیلمشدر.

ابوالفدا
ابوالفراج
المکین
نویری

سلیمان آناطولی قطعه‌سنده ایلریله‌دیکی تاریخلرده [١] ملک شاهک قوماندانلرندن آتسز خوارزمی Atsizlekharizmien، مصره حکمران اولان فاطمیلرک تحت اداره‌سنده‌کی ممالکه هجوم ایدییوردی. شام شهری اوزون بر محاصره‌یه معروض قلدی. اهالی آچلغه تحمل ایده‌مه‌یه‌رک عرض تسلیمیت ایتدیلر. سوریه‌نک بویوک برقسمی‌ده حمص ایله برلکده سلچوقیلرک اداره‌سنه کچدی. آتسز، مصره‌قدر کیردی، قاهره‌یه یاقلاشدی [٢]. قاهره‌ده حکمران اولان خلیفه مستنصربالله کیجه‌لین قاچدی. فقط حکمدارلری طرفندن ترک ایدلدیکنی

سنه
١٠٧٦

کورن شهر اهالیسی زنجیلرله برلشه‌رک ملک شاهک قوماندانلنه قارشی یورودیلر واونی مغلوب ایتدیلر. بونک اوزرینه آتسز رمله وقدس طریقیله شامه دوندی. قدسی یغما ایتدی. مغلوبیتنی خبر آلان ملک شاه قوماندانک وفات ایتدیکنه

---

[١] ٤٦٨ تاریخ هجریسنده.
[٢] ٤٦٩ « «

سنه ١٠٧٧

ذاهب اوله‌رق درحال برادری تاج الدوله تکشه سوریه‌یه کیده‌رك اورالرك فتوحاتنی اکمال ایتمسی ایچون امرویردی[١].
آتسز بو امیرك مواصلتندن ومأموریتندن خبردار اولونجه، اورالرده یالکز باشنه حکم ایتمك فکرنده اولدیغی جهتله تاج الدوله‌یه عظیم مقدارده پاره ویره‌رك سفرك شان وشرفنی کندیسنك الندن آله‌جق بوشهزاده‌یی اورادن اوزاقلاشدیردی.
تاج الدوله دیکر طرفلره آقین یاپمغه کیتدی. ایکی سنه اول نصر مرداسی‌نك روملردن آلدیغی منبج یاخود هیه‌را پولیس شهرینه، اورادن حلبه کلدی. بوراده سابق [٢] Sabec نامنده باشقه بر مرداسی حکمران ایدی. فقط حلبی ضبطه موفق اولامادیغی ایچون دیاربکره کچدی. نصیبین ایله سنجاره صاحب اولان مسلم [٣] پك کوزل تحصن ایتمش اولدیغی جهتله بوکا هجوم ایتمدی. بوتون بو کوچوك حکمدارلر ملك شاهی سلطان اولمق اوزره طانیورلردی. بو حوالیده اونك حکم ونفوذی آلتنده حکومت سوریورلردی. فقط چوق کره سلطانلرك قوماندانلری یرلرینی کندیلری آلمق ایچون اونلره هجوم ایدرلردی. سلچوقیلرك زمان اداره‌سنده ایشته حکومت بو شکلده ایدی. امیرلر سلطانه عرض انقیاد ایتدکدن وبعض

---

[١] ٤٧٠ تاریخ هجریسنده
[٢] ابن محمد ابن نصر.
[٣] ابن قریش ابن بدران العقیلی. شرف الدوله لقبیله یاد ایدیلیردی.

احوالده عسکر وپاره ویرمك صورتیله یاردیم ایتمکی تعهد ایله‌دکدن صوکره اداره‌لری آلتنده‌کی یرلرده مستقل بولونورلردی. بونلر خصوصی محاربات‌ه کیریشمکده مختار ایدیلر. سلطان بو محاربات‌ه هیچ اشتراك ایتمزدی.

اوتاریخده سوریه‌نك هرطرفنده محاربه واردی. موصل حکمداری شرف‌الدوله مسلم مرداسی، سابق‌ابن‌محموده عائد اولان حلب شهرینی محاصره‌وضبط ایچون سنوی اوچ‌یوز بیك آلتون آقچه تأدیه‌ایتمك شرطیله سلطاندن مساعده‌استحصال

سنه ١٠٨١ ایتمشدی. بوتاریخده ملك‌شاه کریمه‌سنی خلیفه مقتدی باللهه تزویج ایتدی[١]. قیزینه اللی بیك آلتون سکه‌جهازویردی. فقط بو جهاز خلیفه‌نك باشقه برزوجه‌سی‌ومستفرشه‌سی اولمامق شرطیله تقیید ایدیلمشدی. سلطانك خلیفه‌اوزرنده‌بودرجه حکم‌ونفوذی واردی. بغدادده بیله ملك شاهك قوماندانلرینه بر حکمدار کبی معامله ایدیلیردی. وزیر اعظمك‌اوغلی مؤیدالملك بغدادده اولدیغی وقت قاپیسنك او کنده موزیقه نوبت چالاردی.

١٠٨٤ صوکره‌خوراسانه کیتمش‌اولان ملك شاه‌اورادن سوریه‌یه

نویری عودت ایتدی[٢]. موصلده حکمران اولان شرف‌الدوله‌یه

المکین قارشی‌حرب ایتمك‌اوزره‌وزیر فخرالدوله‌یی‌دیاربکره کوندردی.

ابوالفدا دها باشقه قوماندانلرده سلطانك عساکرینه التحاق ایتدیلر.

بن بطریق بونلر آراسنده تورکمنلرله بالخاصه امیر ارتق Ortoc واردی.

[١] ٤٧٤ تاریخ هجریسنده.

[٢] ٤٧٧ » »

ارتق شرف الدوله‌نك تحصن ایتدیکی امد شهرینی ضبط ایتدی . شهری کندیسنه تسلیم ایدن و بر مقدار پاره مقابلنده سربست صورتده اورادن چیقمق مساعده‌سنی استحصال ایله‌ین شرف الدوله رقه‌یه چکیلدی [١]. قرار لاشمش مبالغی اورادن کوندردی. فخر الدوله‌نك اوغلی عمید الدوله عینی زمانده یکی بر اردو ایله و اصل اولدی. یاننده فن حربده وقوف عظیمی بولونان قسیم الدوله اقسنقرده واردی . بوتون بو عساکر موصل اوکنده اردو قوردیلر . موصلی تحت محاصره‌ده بولندیردقلری صره‌ده امیر ارتق اهالی‌یی عرض تسلیمیته سوق ایتمك چاره‌سنی بولدی. ملك شاه مروانیلرله عقیلیلری محو ایتمك وبوتون مملکتلرینی ضبط ایتمك فکرنده ایدی . فقط خوراسانده برادری تکشك عصیانی سوریه‌نك ایشلرینی بر مدت یوزی اوستنه براقغه واردوسنی بو شهزاده علیهنه چویرمکه مجبور ایتدی . اونك ایچون شرف الدوله‌یی یوله کتیرمك چاره‌سنی دوشوندی. بو مقصدله وزیر اعظمك اوغلی مؤید الملکی اوکا یوللادی. اکر سلطانك یاننه کله‌جك اولورسه سلطان نزدنده کندیسی ایچون شفاعتده بولونان پدری اونك عفوینی استحصال ایده‌جکنی مؤید الملك وعد ایلدی . شرف‌الدوله ملك شاهك یاننه کیتدی . اوده کندیسنی موصلده ابقا ایتدی، الندن آلنمش اولان خزائنی کری ویردیردی. بونی متعاقب ملك شاه خوراسانه کچه‌رك اوراده برادرینی مغلوب ایتدی .

[١] ٢١ ربیع الاولده .

بو سفر ختامه ایرر ایرمز ینه سوریه یه دوندی . عطمیر النمیری نامنده برامیرك یکرمی بیك آلتون سکه مقابلنده رومله ره تسلیم ایتمش اولدیغی رها Roha یاخود رس Edesse شهرینی ضبط ایله دی . بوزانه Bouzan ویردی . صوکره حلب شهری سکنه سی نامنه سفیرلر کله رك توتوشك محاصره ایتدیکی شهری تسلیم تکلیفنده بولونمالری اوزرینه درحال اورایه کیتدی . توتوش شامه چکیلدی . حران Harran کفرطاب Kafartab لاذقیه Laodicée، افامیه Apamée ده ضبط ایدیلدی .

سنه ١٠٨٦ ابوالفدا نویری ملك شاه صوکره ، اوآنه قدر هیچ کورمه مش اولدیغی بغداد شهرینه کیتدی [١] . کریمه سی ده خلیفه ایله أولنمك اوزره دیکر برطریقدن بغداده واصل اولدی . بواثناده ملك شاهك برقوماندانی میافارقین ایله جزیرۂ عمری ضبط ایدیيور ، بوممالکتده مروانیلرك حکم و نفوذینه خاتمه چکیوردی . بوراده حکمران اولان صوك حکمدار منصور بن نصر در . فقط بو فلا کتدن سائر کوچوك حکمدارلر حصه دار اولمادیلر . محمد ابن شرف الدوله ، سلطاندن رحبه Rohba حران ، سروج Saroudge، رقه، خابور khabour شهرلریله برابر همشیره سی ذلیخانك دست ازدواجنه نائل اولدی [٢].

١٠٨٧ ملك شاه [٣] بغدادده برسنه دن زیاده قالدی . اوراده

---

[١] ٤٧٨ تاریخ هجریسی ذی الحجه سنده .

[٢] ٤٧٩ تاریخ هجریسنده .

[٣] ٤٨٠ « «

دربلو یالکز آو ایله مشغول اولدی . بغداددن اصفهانه
کیتدی . اورادن ایرته‌سی سنه مکه‌یه عزیمتله وظیفهٔ حجی
سنه ١٠٨٨ ایفا ایتدی [١]. بوحج اوکا پك بویوك مصرفلره مال‌اولدی.
چولده کویلر یاپدیردی ، قویولر قازدیردی . حجاجك اتفاقی
ایچون پك چوق ذخائر کوتوردی . فقرایه صدقه‌لر داغیتدی.
حجاجك تأدیه ایده‌کلمکده اولدقلری ویرکویی قالدیردی .

١٠٨٩ ملك شاه بو وظیفهٔ دینیه‌یی ایفا ایتدکدن صوکره ،
ابوالفدا مملکتك بر اوجندن دیکر اوجنه کیتمکه آلیشقین اولدیغی
ایچون بویوك براردو ایله ماوراءالنهره عزیمت ایله‌دی [٢] .
جیحونی کچدی . بخارایه واردی . یول اوزرنده راست کلدیکی
مواقعك کافه‌سنی اله کچیردی . سمرقندی‌ده ضبط ایده‌رك
اوراده‌حکومت ایدن احمد خانی اسیر آلدی وینه‌یرنده‌براقدی.
ابن الاثیر اورادن اوزکنده کچدی . کاشغر حکمدارینه کندی نامنه
سکه‌لر کسیلمه‌سی وخطبه اوقونماسی ایچون امر ویردی .
کاشغر حکمداری بوکا اطاعتله اوزکنده ملك شاهك
یانه کلدی . طراز Tharaz ، بلاساغون Balasgoun ،
اسبیجاب Esphidgiab حکمدارلری ملك شاهه ویرکو
ویرمکه مجبور اولدیلر. بومحاربه اثناسنده‌وزیر اعظم نظام‌الملك،
جیحون نهرینك اوته‌طرفنه‌اردویی نقله مأمور اولان‌قایقجیلره

---

[٤] ٤٨١ تاریخ هجریسنده

[٥] ٤٨٢ » »

انطاكیه شهرینك وارداتی تخصیص ایتمشدی . بو قایقجیلر یاخود دها دوغروسی وزیراعظمك كیزلی دشمنلری بوندن دولایی سلطانه شكایت ایتدیلر . ایمپراطورلغك اوبر اوجنده كائن اولان انطاكیه شهری پك اوزاق كورونیوردی . اورایه حواله ویریلەمز دنیلیوردی . سلطان بوشكایتلری دیكلەدی ، حقلی كوردی . وزیر اعظمه بحث ایتدی . اوده شو جوابی ویردی : « آنطاكیه‌یه حواله ویریشم قایقجیلرك حقنی تأخرانه‌اوغراتمق ایچون دكلدر . اخلافك ، حكومتكزك عظمت ووسعتنه حیران قالملری ایچوندر . » بو مداهنه‌كارانه جواب سلطانی پك محظوظ ایتدی . شكایتلرك آرقەسی كسیلدی . قایقجیلرده وقتنده پاره‌لرینی آلدیلر . مورخلرك نقل ایتدكلری بوقبیل فقره‌لر بو وزیر اعظمك مهارتی حقنده بویوك برفكر ویریورلر . بوسفری متعاقب ملكشاه خوراسانه ، صوكره بغداده كلدی . اوراده بوتون حكمدارلر وامرا كندیسنه عرض احترامات ایتدیلر [١] . بومیانده شامده مقیم اولان برادری تكش ایله حلبده مقیم اولان اقسنقرده داخلدی . ملك شاه بغدادده محتشم بر جامع بنا ایتدیردی .

سنه ١٠٩١ ابوالفدا ابن شحنه

ایمپراطورلق دواملی برصلحدن مستفید اولدیغی صیراده سرایده حكمفرما اولان انتریقه‌لر برطاقم قاریشقلقلر چیقماسنه سببیت ویردیلر . ملك شاهك زوجه‌سی سلطان تركان خاتون

ابوالفدا ابوالفراج دربلو ابولحاسن

[١] ٤٨٤ تاریخ هجریسنده .

اوغلی محمودی ولیعهد سلطنت اعلان ایتدیرمکه چالیشیوردی . نظام‌الملك ایسه بر کیاروق Barkiaroc نامنده‌کی بیوك شهزاده‌نك حقوقنی سلطان نزدنده مدافعه ایدیوردی . وزیراعظمك بو ممانعتی ترکان سلطانك خصومتنی جلب ایتدی . نظام‌الملك سلطانك نزدنده حائز اعتماد واعتبار اولدقجه اوغلنك تخته نائل اولامایه‌جغنه حکم ایده‌رك وزیر اعظمی محو ایتمك چاره‌لرینی آرامغه باشلادی . وزیرینك حرکاتی حقنده سلطانك ذهننده بعض شبهه‌لر اویاندیردی . بر طاقم فناملر بسله‌ین وزیرك یالکز کندی اصدقاسنی مناصبه کچیردیکنی ، اك بیوك مقاملرك اون ایکی اوغلی طرفندن احراز ایدیلمش اولدیغنی سلطانه سویلدی . بو سوزلر اوزرینه شبهه‌یه دوشن سلطان کندیسنه هیچ دانیشمادن مأموریتلری توزیع ایتدیکی ایچون مؤاخذاتده بولنمق ، وزیر اعظملغك علامتی اولان کلاه ایله حقه‌یی الندن آله‌جغنی مقام تهدیدده سویله‌مك وحکمدارلغه مشترکمی دییه صورمق ایچون برقوماندان یوللادی . نظام‌الملك ، سلطانك بر تبعه‌سی اولدیغنی بیان ایتدکدن صوکره تاج وتختنی کندیسنه مدیون اولدیغنی ، پدرینك وفاتندن صوکره زمام اموری اله کندیسنك آلدیغنی ، عاصیلری تنکیل ایله هر طرفده صلحی تأسیس ایلدیکنی سلطانك اونوتمامه‌سی لازم کله‌جکنی جواباً سویلدی . صوکره شو سوزلری علاوه ایتدی :

« بوتون بو مدت ظرفنده ملك شاه دوستلغی ایله بکا شرف

بخش اولدی . شیمدی ایمپراطورلغـك هر طرفی نائل
سكون اولونجـه افترالره قولاق ویرمكه باشـلادی . فقط
شوزاسنی اونوتمامالیدرکه بنم کلاهم ایله حقهم اونك تاج وتختنه
تقدیر الهی اقتضاسی اوله‌رق اوقدر صیقی صورتده مربوطدرکه
بو درت شی بربرینه استناد ایتمكسزین آیری آیری پایدار
اولامازلر. » بو مغرورانه جوابی سلطانه تبلیغ ایدن قوماندان
اونی او قدر فنا بر صورتده تغییر و تبدیل ایتدی که سلطان
فنا حالده حدتلندی . درحال وزیر اعظمی عزل ایله بو مقامه
ترکان سلطانك مجلسنك رئیسی نظام الملكك دشمنی اولان تاج
الملك کامی‌یی کتیردی. عینی زمانده وزیراعظم حقنده اسناد
اولونان ارتکاب وارتشا حقنده تحقیقات اجراسنی ده امر ایلدی.

سنه ١٠٩٢ بو تاریخده سرای ، بغداده کیتمك اوزره اصفهانی ترك
ایتدی. نظام الملك آرقه‌دن کلیوردی. نهاونده واصل اولدیغی
صیراده یکی وزیراعظم طرفندن سوق ایدلمش بر باطنی کندیسنی
خنجرله اوردی. مهلك صورتده یارالانمش اولان[١] ابوبولك
آدم صوك دقیقه‌لرنده سلطانه شوسوزلری یازدی: « ای حکمدار
معظم، حیاتمك برقسمنی ظل نفوذ کزده، ممالککزدن حقسزلغی
دفع و طرد ایتمكله امرار ایتدم . سزك خدمتکزده بولوندیغم
اثناده اکتساب ایتدیکم شهرتك مجتلرینی، صداقتمك دلائلنی،
اداره‌مك حساباتنی کندمله برابر کوتوریورم ، مالك حقیقی

[١] ٤٨٥ تاریخ هجریسنده.

کائناتك حضورینه عرض ایده جکم . بونلر سزك دست شاهانه کزله امضا ایدیلر . حیاتمك اجل موعودی دوقسان اوچنجی یاشمه مصادف اولیور . رشتهٔ حیاتمی قطع ایدن ، بر خنجر ضربه سیدر . سزه ایفا ایتدیکم اوزون خدماتك دوامی اوغلمه ترك ایله کندیسنی جناب حقك و سزك صحابت و حمایه کزه ترك ایتمکدن باشقه بنم ایچون یاپه جق برشی قالمایور . »

ابن الاثیر — ایشته ملك شاهك شان و شرفنك بیوك بر قسمنی مدیون اولدیغی شو وزیرك عاقبتی . نظام الملك عینی زمانده عصرینك الك عالم بر آدمی ، تکمیل ارباب علمك شاهی ایدی . مسلمان ایمپراطورلغی داخلنده علوم و فنونی ترقی ایتدیردی . بوتون شرقده نامی مشهور ایدن و هرشیدن زیاده حافظهٔ اخلافه انتقال ایتدیرمکه خدمت ایله ین حرکتی علوم و فنونه قارشی کوستردیکی حرمت اولمشدر . کندیسنی قتل ایدن بر باطنی ایدی . بزم اهل صلیب مورخلرمزك حشاشین Assassin لر دیدکلری کیمسه لره شرقلیلر بو نامی ویریورلر . بونلرك رئیسلری سوریه ده شیخ الجبل نامنی طاشیردی .

ابوالفدا
المکین
ابوالفرج
ژاق دوویتری
بحرس المنصوری

تابع اولدقلری اساسلر کرك مسلمانلقدن کرك خرستیانلقدن پك اوزاق اولان بو حیدودلرك مذهبی ایکی اوچ سنه اول ایرانك شمالنده تورەمشدی . بو مذهب سالکلرینه باطنیه یاخود اسماعیلیه نامی ویریلیردی . فقط بونلر اوەسکی قرامطك بقیه سی ایدیلر [١] . رئیسلری اولان حسن صباح علومده ، هندسه ده ،

[١] دوقوزنجی کتابه مراجعت .

ریاضیاتده پك صاحب وقوف اولدیغی كبی سحرده ده وقوف ادعاسنده ایدی . بر مدت خلیفهٔ مصر مستنصر باللهك یاننده اوتورمش، صوكره خوراسانی دولاشمش، كاشغره قدر كیتمشدی . واقف اولدیغی بوتون دینلردن خصوصی بر دین چیقاردی. بونده اسلامیته تعلق ایدن جهت فاطمیلرك مذهبیله حائز مناسبت ایدی. باطنیه مذهبنك اساساتی حقنده چوق معلومات یوقدر. محقق اولەرق بیلدیكمز شی بو مذهب سالكلرینك رئیسلرینه قارشی كور كورینه براطاعتده بولنمق اوزره یمین ایتملریدر. روایت اولندیغنه كوره رئیسلری بر ایشده استخدام ایده جكی طرفدارلرینی سرخوش ایدردی صوكره بونلری غایت لطیف باغچەلره كوتوریرلردی اوراده هر دورلو اذواق وحظوظاته نائل اولورلردی . بوراده تكرار سرخوش ایدیلەرك ینه اسكی یرینه كوتورولوردی. بو آدملره اولدكدن صوكره ینه بویله لطیف یرلرده عینی اذواق و حظوظاته نائل اولەجقلری تأمین اولونوردی . ایشته بوقدر لطیف بر استقبال امیدیله بو آدملر حیاتلرینی تهلكەیه آتارلر، حیاتلرینی غائب ایتمكدن قورقمازلردی . رئیسلری بونلری حكمدارلری و خوشلانمادیغی كیمسەلری قتل ایچون ایستدیكی یرلره كوندەریردی . سائر حكمدارلرده بو آدملری پاره مقابلنده عینی ایشلرده قوللانیرلردی. حسن صباح ایرانده رودبار Roudbar قطعەسنده اقامت ایدییوردی. هر كون آرتمقده اولان قوت وقدرتی نهایت ملك شاهك نظر دقتنی جلب ایتمشدی باطنیه رئیسنی عرض

انقياده دعوت ايچون اوكا بر مأمور كوندردی . حسن صباح معيتندن برينی حضورينه چاغيردی . بوكا انتحار ايتمه‌سنی امر ايتدی . امری درحال اجرا اولوندی . معيتنده كيلردن باشقه برينه قلعه‌نك تپه‌سندن آشاغی‌يه آتلامسی امرينی ويردی . بو آدم بلا تردد كنديسنی آشاغی آتدی . صوكره ملك شاهك مرخصنه دونه‌رك معيتنده بو كورديكی آدملر قدر مطيع يتمش بيك كشی بولونديغنی ، ايشته سلطانه ويره‌جكی جواب بوندن عبارت اولديغنی سويلدی . ملك شاه بو قدر عزم‌پرور آدملره هجوم ايتمك ايسته‌مدی . باطنيلر تحصن ايتدكلری داغلرده قدرت صاحبی اولديلر . بر چوق قصبه‌لری اله كچيرديلر . بالخاصه ديلم ، Dilem حكمدارلری طرفندن قزوين قربنده بنا ايدلمش الموت Alamout قلعه‌سنی ضبط ايتديلر . اورادن جوار ممالكه انتشار ايده‌رك سوريه‌يه ، لبنان داغلرينه قدر صوقولديلر . بوراده قومانداني براقديلر كه بونلر ايرانده‌كی رؤسايه تابع بولنيورلردی . ايشته وزير اعظم نظام‌الملكی قتل ايچون تاج‌الملك كامينك آمالنه بو باطنيلردن بری خدمت ايتمشدی .

بو عاقل وزيرك وفاتندن صوكره سلطانده چوق زمان معمر اولمادی . خليفه‌يی باشقه بر شهره يوللامق امليله بغداده كيتمشدی [١] . بو فكرينی خليفه مقتدی‌يه سويله‌دی . اوده اون كون مهلت ايسته‌دی . بو اثناده ملك شاه جوارده بر يره كيتدی . فقط شدتلی بر سؤ هضم اونی بغداده عودته سيوطی

[١] ٢٤ رمضانده .

ابن الاثیر
ابوالفدا
ابن شحنه

مجبور ایتدی [١] . برقاچ کون صوکره نوبت تأثیریله وفات ایله‌دی . اوتوز دوقوز بوچوق یاشنده ایدی . یکرمی سنه حکومت سورمشدی [٢] . آسیانك اك بویوك حکمدار- لرندن بری اولمشدر . خلوص وصفوتی ، عدالتی ، زهد وتقواسی سوردی . ممالکی داخلنده مبذولیت ورفاهی تأمین ایتدی . یوللری اشقیادن تمیزله‌دی . مجرملری شدتله تأدیب ایتدی . تبعه‌سنك شکایاتنی بلا استثنا دیکله‌دی . سیاحتی تسهیل ایچون برچوق کوپرو ، قانال ، یول یاپدیردی . خسته‌خانه‌لر ، دپویلر تأسیس ایتدی . آوی پك چوق سوردی . فقط اوردیغی حیواناته قیمت تقدیر ایتدیره‌رك بدلنی فقرایه داغیتدیریردی . روایت اولوندیغنه کوره بر کون طوسده اولیاء اللهدن برینك قبرینی زیارته کیتمشدی . بو صیراده برادری تکش سلطنت ادعاسنه قالقمشدی . وزیر اعظمی نظام الملکك نه دعا ایتمش اولدیغنی آکلامق ایسته‌دی . وزیری جناب حقك کندیسنه مظفریت بخش ایتمه‌سنی دعا

---

[١] ٣ شوالده .

[٢] شوال اواسطنده بر جمعه کونی وفات ایتدی . ٤٤٧ هجری و ١٠٥٥ میلادی تاریخنده جماذی‌الاول آینده تولد ایتمشدی . هایتونك ملکلا Melecla تسمیه ایتدیکی حکمدار بودر . دربلو ، معلوماتلری یاکلش بر طاقم مورخلردن نقلاً بو حکمدارك خلیفه راضی ایله معاصر اولدیغنی سویلیور . حالبوکه خلیفه راضی ، سلچوقیلرك تأسسندن اول وفات ایتمشدر .

ایتدیکنی سویله‌دی . ملك شاه ایسه شو جوابی ویردی : بن‌ده ، اکر قارده‌شم مسلمانلر اوزرنده حکمران اولمغه بندن دها لایق ایسه مغلوب اولایم دییه دعا ایتدم ، دیدی . ملك شاهك ایمپراطورلغی غایت واسعدی . چین حدودلرندن قدسه ، یمندن غایت شمال حوالی‌یه [١] قدر اولان ممالکده هپ ملك شاه نامنه خطبه اوقونیوردی . محمود ، محمد ، برکیاروق ، سنجر اسمنده درت اولاد براقمشدی . ایمپراطوریچه ترکان خاتون بر مدت ملك شاهك وفاتنی صاقلادی . اوغلی درت بش یاشنده‌کی شهزاده محمودی تخته چیقارتمق اوزره طرفدارلر طوپلادی . برچوق امرایی کندیسنه جلب ایتدی . خلیفه مقتدی‌دن بغدادده خطبه‌نك محمود نامنه اوقونماسی مساعده‌سنی آلدی . بو کنج حکمدار ، قیلیچ قوشانمه و تتوج مراسمنده نظر دقتی جلب ایتدی . حاضر بولونانلرك کافه‌سی کندیسنی پك سودیلر . والده‌سی صوکره اونی اصفهانه کوتوردی . ملك شاهك نعشی‌ده برابردی . ملك

ابن الکین
ابو الفدا
ابو الفرج

---

[١] درپلو تاریخ کزیده Khosideh دن نقلاً ممالکی داخلنده پك چوق سیاحت ایدن بو حکمدارك بر دفعه‌سنده یاقالاندرق هویتی مجهول بر حالده استانبول ایمپراطورینك حضورینه کوتورولدیکنی ، صوکره بو ایکی حکمدار آراسنده وقوعه کلن بر محاربه‌ده روم ایمپراطورینك اسیر دوشدیکنی سویله‌یور . درپلوده مفصلاً تصادف ایدیلن بو روایات برمصالدن عبارتدر . آلپ آرسلان زماننده رومن دیوژنه‌سك مغلوبیتك باشقه برشکله صوقولمشیدر .

شاهك اولادلرینك اك بویوكی اولان و ركن الدین لقبیله یاد
ایدیلن بر كیاروق[١] اصفهانده ایدی. تركن سلطانك ورودینی
خبر آلنجه نظام الملكك طرفدارلریله برابر شهردن چیقدی، ری
اوزرینه یورودی. تركان سلطان آرقه سندن تعقیب ایتدیردی.
ایكی طرف آره سنده بر محاربه وقوعه كلدی. تركان خاتون
اردوسی مغلوب اولدی. تاج الملك اسرا آره سنده ایدی. بر كیاروق
اونی وزیر اعظم یاپمق ایسته دی. فقط بونك قتل ایتدیردیكی
نظام الملكك طرفدارلری شدتله مخالفت كوستردیلر. بر كیاروق
در بلو سنه ١٠٩٣ اصفهانه یاقلاشه رق شهری محاصره یه آلدی. تركان سلطان بعض
تكلیفاتده بولندی. بو تكلیفلر بر كیاروق طرفندن قبول ایدلدی.
بر كیاروق پدرینك اصفهانده ترك ایتمش اولدیغی خزائنی پایلاشمق
اوزره شهری تركان سلطانه براقمغه راضی اولدی[٢]. بر كیاروقك
حصه سنه بش یوز بیك دینار یاخود آلتون سكه اصابت ایتدی.

در بلو همان بوتون سلجوقی شهزاده لری وسوریه نك مختلف امراسی
ملك شاهك متروكاتندن مستفید اولمق املیله بو حربه اشتراك
ایتمشلردی. ملك شاهك برادری اسماعیله تركان سلطان كندیسیله
اولنمك امیدینی ویردیكی ایچون اسماعیل همدان قربنده شهزاده محمود
لهنده بر اردو طوپلامشدی. بر كیاروق درحال عموجه سنه قارشی
یوریدی. همدان اوواسنده اونی مغلوب ایتدی. اسماعیل دشمنلرینك
النه كچدی. كندیسنه هیچ مرحمت ایدلمه دی.

---

[١] هایتونك بلخیاروق تسمیه ایتدیكی شهزاده بودر.
[٢] ٤٨٦ تاریخ هجریسنده.

شامده یرلشمش اولان توتوش ده بوقاریشقلقلردن بالاستفاده حکم ونفوذینی دها مستقل برحاله کتیرمکه چالیشدی. بو مقصدله محمود طرفنی التزام ایتدی. ملك شاهك حلبی یرمش اولدیغی قسیم الدوله آقسنقر برکیاروق طرفنی التزام ایله قوماندان کربوغایی بر اردو ایله توتوشه قارشی کوندردی [١]. بو قوماندان مغلوب اولدی. اسیر دوشدی. بو صیراده ترکان خاتون توتوشك یانه کیتمك واونی اوغلنك طرفنه صیقی صورتده بند ایتمك فکریله اصفهاندن چیقدی. فضله خسته لندیغی جهتله عودته مجبور اوله رق اوراده ترك حیات ایتدی. برکیاروق درحال بغداده کیتدی. اوراده یکی بر وقعه محمودك ایشنی برقات دها مشکلاته اوغراتدی. خلیفه مقتدی بالله وفات ایتدی. خلفی مستظهر بالله خلافتده قلمق ایچون سلطان برکیاروقه مراجعت ایله دی. بونك اوزرینه برکیاروق باشلیجه امرایی کاملاً طوپلادی. خلیفه مستظهر باللهك خلافتی تصدیق اولوندی. اوده ایمپراطورلغی برکیاروقه توجیه ایلدی. بوندن طولایی بغدادده خطبه برکیاروق نامنه اوقوندی [٢].

سنه ١٠٩٤
ابو الفدا
المکین
نویری
ابن الاثیر
ابو المحاسن

بو برنجی موفقیتی ایکنجی بر موفقیت دها تعقیب ایله برکیاروقی ایمپراطورلغه حاکم بر حاله کتیردی. ملك شاهك تکش Takasch نامنده دیکر بر برادری برکیاروقه حرب

دربلو
ابو الفرج

---

[١] ٤٨٧ تاریخ هجریسنده
[٢] ٤٨٧ سنه سی محرمنك اون دردنده.

اعلان ایتمشدی . بونك اردوسنك فائقیتی برکیاروقی اصفهانه چکیلمکه مجبور ایتـدی . اوراده محمود حاکم ایدی . ترکان خاتونك وفاتیله افکار دکیشمشـدی . برکیاروق بورایه قبول اولوندی . ایکی برادر برلکده اصـفهانه کیردیلر . بربریله پك کوزل کچیندیلر . فقط برکیاروقه قارشی حالا محافظـهٔ خصومت ایدن بعض امرا متوفا ترکان سلطان فرقه‌سنی احیا ایتمکه چالیشه‌رق برکیاروقی توقیف ایتدیردیلر . برقلعه‌یه‌قاپادیلر . اوراده کوزینه میل چکیلمه‌سی ایچون امرویردیلر . برکیاروق ایچون هیچ امید خلاص قالمامشدی . تام بو صیراده محمود چیچك چیقاردی ، برقاچ کون ایچنده وفات ایتدی . ایشته برکیاروق بوسایه‌ده قورتولدی . سربست براقلدی ، یکیدن سلطان اعلان اولوندی .

برکیاروق وزیر اعظملغی نظام الملکك اوغلی مؤیدالملکه ویردی . فقط صـداقتندن شبهه‌لندیکی جهتله عزل ایله یرینه نظام الملکك دیکر اوغلی فخرالملکی تعیینه مجبور اولدی . بو ایشـلری کوردکدن ، دولتك تدویر امورینـه عائد تدابیری اتخاذ ایله‌دکدن صـوکره عموجه‌سی تکشه قارشی یورودی . بویوك بر مظفریت احراز ایله‌دی . عموجه‌سـنی اوغلی ایله برلکده صوده بوغدیردی . توتوشی‌ده مغلوب ایتدی . دیکر برسلچوقی شهزاده‌سی اولوب قوتلی براردو باشنده خوراسانده حاکم اولان آرسلان شاهی [١] ده مغلوب ایتمزسه بومظفریاتك

[١] ابوالفرج بوکا آرسلان آرغون ابن آلپ آرسلان دییور . بوآرسلان ، سلطان ملك شاهك برادریدر .

کفایت ایده‌مه‌یه‌جکنی دوشونیوردی . فقط اوراره کیتمکه حاجت قالمادی . آرسلان شاه قوماندانلرینه ومعیتنه قارشی غایت شدید وبی رحم ایدی . اوفاجق بر خطا ارتکاب ایدنلری بیله عفو ایتزدی . بر قباحتده بولونمش اولان قوماندانلردن بری سائقهٔ یأس ایله آرسلان شاهی بر خنجر ضربه‌سیله اولدیردی [۱] . ایشته بونك ایچون بر کیاروق خوراسانه کیدنجه اوراسنی‌یك قولای اله کچیردی . اورادن ، ماوراءالنهر حکمدارلرینه خطبه‌نك کندی نامنه اوقونماسی ایچون امرلر کوندردی . خوراسانی ، برادری سنجره ویردی بونك یاننده وزیر اوله‌رق ابوالفتح علی [۲] یی براقدی . عراق عجمه دوندی . سنه ۱۰۹۷ ابوالفدا ابوالفرج

تأسس ایتمش اولان صلح وسکون پك ظاهری ایدی . قدرتلری آرتمش اولان باطنیلر اویله بر طاقم حرکتلرده بولونیورلردی که بونلری تنکیل ایتمك ایجاب ایدردی . باطنیلر اکا بر حکومتدن بعضیلرینی ازجمله سلطانك اقرباسندن ارغشی وطوغرول بکك رفیقلرندن بری اولوب سلچوقیلرك بغداده تعیین ایتمش اولدقلری ایلك والی امیر برسق Boursk ی اولدیرمشلردی . دیکر طرفدن ، وزیر اعظملقدن عزل ابوالفدا

[۱] ٤٩٠ تاریخ هجریسی محرمنده .

[۲] ابوالفتح علی‌الحسین الطغرائی . بو ، مشهور بر عرب شاعری ایدی . ۱٦٦۱ تاریخنده پوقوق Pocock بعض حاشیه‌لرله بونك برشعرینی نشر ایتمشدر .

دربلو ایدیلمش اولان مؤید الملك ، ایمپراطورلقـده یکی اغتشاشات تحریك ایده‌رك انتقام آلمغه چالیشیوردی . بو مقصدله ، ملك شاهك اسـکی کوله‌لرندن انز نامنده برینی کندینـه جلب ایتـدی . انزك عراقده بویوك بر نفـوذی واردی . هر ایکیسی‌ده بویوك بر اردوطوپلادیلر . سلطانه قارشی یورومکه باشلادیلر . بوصیراده انز ساوه شهرنده قتل ایدیلدی . بونك اوزرینه مؤیدالملك نظرینی باشـقه طرفه‌چویردی . کیـدوب برکیاروقك آذربیجانده اقامت ایدن برادری محمـدی بولدی . اویله بر طاقم انتریقه‌لر چویردی ، تشـویقات اجرا ایتدی که بو کنج شهزاده‌یی کندیسـنه پك اهمیتسز بر تخصیصات ویرمش اولدقلری بهانه‌سـیله عصیانه سوق ایله‌دی . محمد ، هر زمان اقامت ایتدیکی کنجه شهرندن بر مقدار عسـکرله چیقـدی . بر طاقم غیر ممنونلرده کلوب التحاق ایتـدیلر .

سنه ١٠٩٨ ابوالفدا ابوالفرج المکین ابوالمحاسن

بوسایه‌ده عسکرینك مقداری آرتدی . مؤیدالملك وزیر اعظم تعیین اولوندی [١] . برکیاروق بوعصیانی سرعتله باصدیرامادی . سرایده چیقمش اولان بعض قاریشـقلقلر محمدی اکتساب قوت ایتمه‌دن اول ازمه‌سـنه امکان براقمادی . مجدالملك کامی امور مالیـه‌یه نظارت ایدیـوردی . بعض امرا بو ناظرك شـدتندن دولایی شـکایت ایدیورلردی . وقتیله امرانك آرزولرینه ممانعت کوسـترمه‌سی مشـکل اولان بر زمانده

---

[١] ٤٩٢ تاریخ هجریسنده .

باغلانمش اولان بول بول معاشلری مجدالملك شیمدی تنقیص ایدییوردی . بوندن دولایی امرا دفعات ایله سلطانه شکایت ایتمشلردی . فقط سلطان ، مجدالملکك حرکتنی تصویب ایله بونلره قولاق ویرمه‌مشدی . شیمدی محمدك چیقاردیغی قاریشقلقدن استفاده ایده‌رك بو امرا اصفهانده کورولنو یاپدیلر . مجدالملکك اقامتکاهنه کلدیلر . اوده سلطانك سراینه قاچمغه مجبور اولدی . ارباب قیام سرایه‌ده حرمت کوسترمدیلر . مالیه ناظری کندیلرینه تسلیم ایدلمه‌یه‌جك اولورسه جبراً ایچری کیره‌جکلرینی سویله‌دیلر . مجدالملك بونلرك قارشیسنه چیقارسه کندیلرینی تسکین ایده‌بیله‌جکی ظننه دوشدی . فقط سلطان ، ناظرینی سودیکی ایچون اونی بو تهلکه‌یه معروض براقق ایسته‌مدی . ارباب قیام سرایك قاپیلرینی زورلادیلر . مجدالملکی طوتدرق پارچه‌لادیلر . کندی نفسی ایچون قورقویه دوشن برکیاروق آرقه قاپیدن قاچدی ، ری شهری یولنی طوتدی . ایلریله‌مکده دوام ایدن محمد ، بونك اوزرینه ، برادرینك ترك ایتدیکی الکانی اله کچیردی . برکیاروقی ری شهرینه قدر تعقیب ایتدی . اوراده برکیاروقك والده‌سی زبیده خاتونی بولدی . مؤیدالملك خزائنك نرده اولدیغنی سویله‌مکه بو خاتونی اجبار ایتدی . اوندن صوکره بوغدیرتدی .

محمده ، بغداد والیسی کوهرایین Kouhadabin ایله مصر

حکمداری کربوغاده التحاق ایتدیلر. بغدادده خطبه محمد نامنه
سنه اوقوندی [١] . فقط برکیاروق درحال بغداده دونه‌رك اوراده
١٠٩٩ خطبه‌یی تکرار کندی نامنه چویرتدی [٢]. صوکره قرده‌شنه
قارشی یورودی . همداندن بر قاچ فرسنك مسافه‌ده ابیض شهری
قربنده محاربه‌یه طوتوشدی [٣]. برکیاروق مغلوب اولدی. ری شهرینه
١١٠٠ قاچدی . محمد ایسه بغداده کلدی. محروم ایدلدیکی حکم و نفوذی
اوراده تکرار اکتساب ایتدی. برکیاروقك بوتون طرفدارلری
ری شهرنده اوکا التحاق ایتدیلر . برکیاروق اورادن خوراسانه
کیتدی . بو ولایت قوماندانی اولان امیر داد برکیاروق
طرفنی التزام ایتدی . فقط بو معاونت برکیاروقك برادری
سنجر طرفندن ایکنجی بر مغلوبیته اوغراتیلمه‌سنه مانع اولامادی.
بونك اوزرینه جرجانه ، صوکره دامغانه ، Damagan ،
اورادن ده خوزستانه Khouzistan چکیلمکه مجبور اولدی.
امیر ایاز بش بیك سواری ایله برکیاروق طرفنه کچدی . ایاز،
ملك شاهك اسکی بر کوله‌سی ایدی. اقتدار و مزیتی سایه‌سنده
ایمپراطورلغك اك یوکسك مناصبنه ارتقا ایتمشدی . پدرندن
کورمش اولدیغی التفاته قارشی بسلدیکی حس شکران اوغلنك
طرفنی التزامه اونی سوق ایلیوردی . برکیاروقك اك باشلی بر
بر استنادکاهی اولدی . اردوسی اوزمان اللی بیك نفره بالغ

[١] ٤٩٢ تاریخ هجریسی ذی‌الحجه‌سنك ١٧ نجی جمعه کونی.

[٢] ٤٩٣ تاریخ هجریسی صفرنده .

[٣] ٤٩٣ سنه‌سی رجبنك دردنده .

سنه ١١٠١

اولویوردی . محمد اون بش بیك كشی ایله بركیاروقه یاقلاشدی .
بر محاربه یه طوتوشدی [١] . بوتون كون محاربه اولدی . بو محاربه یی
محمد غائب ایتدی . وزیر اعظمك و بوتون بو اغتشاشاتك مسببی
اولان مؤیدالملك اسیر دوشدی . یاپدیغی اهانتلردن دولایی اعدامه
محكوم كبی تلقی ایدیلن مؤیدالملك بركیاروقك النه دوشونجه
اویله بر طاقم مهارتلر صرف ایتدی ، تلقیناتده بولوندی كه
بركیاروق اونی وزیر اعظم یاپدی . فقط بعض خدمه نك
محاوراتی مؤیدالملكك بو وزارتدن پك چابق محروم قالماسنه
سببیت ویردی . بركیاروق اویومش ظنیله بو خدمه كندی
آره لرنده قونوشیورلردی . بركیاروقك بر قباحتی پك قولای
عفو ایتدیكنی ، قورقوتمق ، انتقام آلمق نه اولدیغنی بیلمدیكنی
سویله یورلر و بوكا مثال اوله رق ده مؤیدالملكه یاپدیغی معامله یی
كوستریورلردی . بو سوزلری ایشیدن سلطان او قدر قیزدی كه
وزیر اعظمی همان جلب ایده رك بر قلیچ ضربه سیله بالذات
باشنی دوشوردی . صوكره مقربینه دیدی كه : ناصل باقه لم
دشمنلرمی قورقوتمق و انتقام آلمق یولنی بیلیورمی ایمشم ؟

ابوالفدا

بونی متعاقب بركیاروق ری شهرینه كیتدی . برادری
محمد ایسه خوراسانه قاچدی . اوراده كندی قوتلرینی
برادری سنجرك قوتلریله برلشدیردكدن صوكره برلكده
ریه كلدیلر ، برادرلرینی فراره و بغداده چكیلمكه مجبور

[١] ٤٩٤ سنه سی جماذی الآخرینك اوچنده .

ایتدیلر . محاربه یاپمق ایچون مقتضی پاره‌دن محروم اولان برکیاروق خلیفه‌دن اللی بیك آلتون سکه ایسته‌دی . اهالیدن نه آلمق قابلسه آلدی . فقط حرکته حاضرلاندیغی صیراده تهلکه‌لی صورتده خسته‌لاندی . قاردشلری محمد ایله سنجر بوتون ممالکی ضبط ایتمشدی . بغداده دوغرو ایلریله‌یورلردی . بغدادده ایسه برکیاروقك حیاتندن امید کسیلمشدی . برکیاروقی بغدادك غرب قسمنه کوتوردیلر . اورادن برقوه محافظه ایله واسط شهرینه نقل ایتدیلر . محمد ایله سنجر بغداده کیردیلر . خلیفه مستظهر برکیاروقك تجاوزاتندن پك چوق شکایتده بولوندی و محمد نامنه خطبه اوقوتدی .

سنه ١١٠٢ ابوالفدا المکین

واسطده اکتساب عافیت ایتمش اولان برکیاروق برادری محمده هجوم ایچون بغدادی ترك ایتمسنه انتظار ایتدی . ایکی اردو محاربه‌یه طوتوشه‌جقلری اثناده [١] بعض صلح تکلیفاتی سرد ایدیلدی . بو تکلیفاته نظراً برکیاروق سلطان عنوانی محافظه ایده‌جك ، محمد یالکز ملك عنوانیله اکتفا ایده‌رك آذربیجان ، دیار بکر ، جزیره وموصل ولایتلرینه مالك اولاجقدی . فقط بو تکلیفات قبول اولونمادی . ایکی قاردش ری قربنده دردنجی دفعه اوله‌رق بر محاربه‌ده بولوندیلر . فنا حالده مغلوب اولان وبوتون خزائنی یغما ایدیلن محمد اصفهانه قاچدی . اوراده چوق کچمه‌دن محاصره آلتنه

[١] ٤٩٥ تاریخ هجریسنده .

آلندی [١] . ارزاق ومهمات فقدانندن دولایی مدافعه‌یه قادر اولامادی . مجهول بر طرفه چکیله‌رك اختفا ایتدی . برکیاروق برقاچ کون اصفهانده قالدی [٢] . صوکره همدانه کیتدی . اورادن طوس قاپیلرینه قدر ایلریله‌یه‌رك برادری محمد ایله بشنجی بر محاربه‌یه کیریشدی [٣] . بونده غالب چیقمش اولان برکیاروق جباله کیده‌رك مراغه ایله تبریز آراسنده اردو قوردی . غایت لطیف بر موقعده بر مدت استراحت ایتدی . اورادن زنجانه کیتدی . محمد ایسه ابتدا موقع محاربه‌دن قرق فرسنك مسافه‌ده کائن ارجیشه اورادن‌ده اخلاطه چکیلمشدی . او قدر وقتدن بری بربرلریله حرب ایدن بوقارداشلر نهایت عقد صلح ایتمکی جدی صورتده‌دوشوندیلر [٤] . برکیاروق، ری شهرینه چکیلمشدی . جبالده، طبرستانده ، فارس ولایتنده ، دیاربکرده، جزیره‌ده یاخود مزوپوتامیاده ، مکه‌ده ، مدینه‌ده خطبه اونك نامنه اوقونیوردی. آذربیجانده بولونان محمدده کلنجه خوراسانده ، ماوراءالنهرده‌ده خطبه اونك نامنه اوقونمقده ایدی . طرفین بربرلرینه سفیرلر یوللادیلر. برکیاروق، محمد وسنجر آره‌سنده صلح عقداولوندی. بربرلرینك الکالرنده خطبه‌لرده دیکرلرینك

سنه ١١٠٣

ابوالفدا
سیوطی
ابوالفرج
ابوالمحاسن

[١] محاصره ٤٩٥ سنه‌سی ذی الحجه‌سنك اونه قدر دوام ایتمشدر .
[٢] اصفهاندن بر ذالحجه‌ده حرکت ایتدی .
[٣] ٤٩٦ تاریخ هجریسنده .
[٤] ٤٩٧ تاریخ هجریسنده.

اسملری ذکر ایدیلمه‌سی ، بربرلریله دوغرودن دوغرویه مخابراتده بولونمایوب وزیرلر واسطه‌سیله مخابرات جریان ایتمسی و اردولرك سربستجه چکیلمه‌سی شرائط صلحیه اقتضاسندن ایدی. بو معاهده موجبنجه برکیاروق سلطان اوله‌رق طانندی. نماز وقتنده سراینك اوکنده نوبت چالدیرمغه حقی اولدیغی تسلیم ایدیلدی. جبال، همدان، اصفهان، ری، بغداد وملحقاتلرینی محافظه ایتدی. اسپیدز Ispidaz نهرندن دربنده قدر اولان بوتون ممالك ایله دیاربکر و سوریه محمدك حصه‌سنه دوشدی. سنجر، خوراسانه صاحب اولدی. خلیفه مستظهر بو معاهده‌دن خبردار اولنجه بغدادده خطبه‌یی برکیاروق نامنه اوقوتدی. ایلغازی ابن آرتق اوزمان سلچوقیلر نامنه بغداد والیسی ایدی.

سنه ١١٠٤ ابو الفدا ابو الفرج دربلو المکین برکیاروق اوزون مدت صلحدن استفاده ایده‌مدی. بغداده کیتمك اوزره اصفهاندن چیقدیغی زمان [١] تهلکه‌لی صورتده خسته‌لاندی. صوك دقیقه‌نك یاقلاشدیغنی حس ایتدیکی ایچون بروجرد Beroudjiard ه واصل اولنجه اردوسنی طوپلادی. او زمان درت یاشنی سکز آی کچمش اولان اوغلی ملك شاهه بیعت ایتدیردی. کنج شهزاده‌یی اداره ایتمك اوزره امیر ایازی آتابك اعلان ایتدی. یکی سلطانی بغداده کوتورمه‌سی ایچون اوکامر ویردی. برکیاروقك خسته‌لغی کیتدکجه آرتدی.

[١] ٤٩٨ تاریخ هجریسنده.

بروجردده وفات ایتدی [١] . نعشی اصفهانه نقل ایدیله‌رك کوزده‌لرندن برینك بنا ایتدیرمش اولدیغی بر تربه‌یه دفن ایتدیریلدی. براز صوکره بو کوزده‌ده بورایه دفن اولونمشدر. برکیاروق یکرمی بش یاشنده ایدی . اون ایکی سنه حکومت سورمش، همان بوتون زمانی برادرلریله محاربه‌یه حصر ایتمشدی. هر دورلو مخاصمات وفلاکته صبر و جسارتله تحمل کوستردی. حلیم ایدی. سخاسی ایله تبعه‌سنه کندیسنی سودیرمشدی.

برکیاروق وفات ایدر ایتمز ملك شاه آتابکی ایاز ایله برلکده بغداده کیردی [٢]. اوراده خطبه‌ اونك نامنه اوقوندی. فقط پدرینه قارشی او قدر اوزون مدت مهاجماتده بولونمش اولان محمد، ملك شاهی عالم اسلامیتك اك برنجی بلده‌سی اولان بغدادده صاحب براقمق ایسته‌مدی . درحال بغداده کیتدی . بغدادك غرب طرفنده یرلشدی. ملك شاه ایله ایاز ایسه شرق طرفنده بولونیورلردی. خلیفه، بغدادشهرینك بر میدان محاربه تشکیل ایتدیکنی کوره‌جکدی. ایکی طرف محاربه‌یه حاضرلانیوردی. فقط وزیر ایاز بعض تکلیفات صلحیه‌ده بولوندیغی ایچون بوتون امرا و علما طرفینی صلحه ارضا ایتمکه چالیشدیلر . امرا و علما مواجهه‌سنده صلح امضالاندی . یالکز محمدك

سنه ١١٠٥ ابوالفدا

[١] ٤٩٨ سنه‌سی ربیع الاولنده وفات ایتمشدر. اون ایکی سنه سلطنت سورمشدر .

[٢] ٤٩٨ سنه‌سی ربیع الآخرینك ١٧ سنده.

سلطان عنوانی طاشیمه‌سی قرارلاشدی [١] .

محمدك، كندیسی ایچون بو قدر فائده بخش اولان و علما طرفندن حاضرلانان بو صلحه رعایت ایده‌جكی ظن اولونابیلیردی. فقط محمد، بر كون ایازك ملك شاهی تكرار سلطان یاپمغه قیام ایتمسندن قورقه‌رق بر آز صوكره معاهده‌یی اخلال ایتدی . صلح مناسبتیله یاپیلان شنلكلرده ایاز پك چوق هدیه‌لر داغیتمش و محمده بویوك بر ضیافت كشیده ایتمشدی. بر مدت صوكره محمد ، ایازی چاغیرتدی . دهلیزه بر طاقم آدملر كیزله‌مشدی. هیچ بر شیدن شبهه ایتمه‌ین ایاز بو دعوته كیتدی. وزیری ایله برلكده ایچری كیررکن قتل اولوندی [٢] . ایاز قرق یاشنده ایدی. بویوك سلطان ملك شاهك كوله‌سی ایدی. جسارتی و احتیاطكارلغی سایه‌سنده اك یوكسك مناصبه ارتقا ایتمشدی.

حكمدارلرك بالذات ارتكاب ایتدكلری بو قتاللر و محاربه‌لر آره‌سنده باطنیلر ، سلچوقی ایمپراطورلغی داخلنده یلدكلری كبی تخریبات اجراسنده سربست قالمشلردی. سلچوقی ایمپراطورلغنك تا مركزنده بو باطنیلر آیریجه بر ایمپراطورلق وجوده كتیرمشلردی . اله كچیردكلری قلعه‌لرك كثرتندن دولایی بونلری ازمك غیر قابلدی . كاروانلر آرتق یوله چیقمغه جسارت ابوالفدا

---

[١] جماذی الاول نهایتنده.

[٢] ١٣ جماذی الآخر.

ایده‌مز بر حاله کلمشلردی. مکه‌یه کیدن هندستان، خوراسان و ماوراءالنهر قافله‌لری ری جوارنده یغمایه اوغرادیلر. حجاجك و تجارك بر چوغی قتل اولوندی. بر مدت صوكره باطنیلر نیشابورده فخرالملك [١] ای ده قتل ایتدیلر. فخرالملك بركیاروقك وزیر اعظمی ایدی.

ابوالفرج سلطان، بو دین دشمنلرینی محوه اوغراشه‌جغی یرده کندیسی ده مسلمانلرله حرب ایدییوردی [٢]. محمد آذربیجانی ترك ایده‌رك ضبط ایتمك فکریله موصله کیتدی. اوزمان بوشهر جکرمش Dgiokarmisch ه عائد ایدی. شهر سکنه‌سی اوزون بر محاصره‌یه تحمل ایتدیلر. صیق صیق خروج حرکتلری یاپدیلر. فقط جکرمش برکیاروقك وفاتندن صورت قطعیه‌ده خبردار اولونجه عرض تسلیمیته قرار ویردی. سلطانك وزیریله کوروشدی. وزیر کلوب سلطانك آیاقلرینه قاپانه‌جق اولورسه عفوینی استحصال ایده‌جکنی وعد ایله‌دی. بو مطالعه‌یه توفیق حرکت ایتمکه قرار ویرن جکرمش اهالینك اصرارینه رغماً موصلدن چیقدی. خلق کوز یاشی دوکیورلر، جکرمشك کتدیکنی کورونجه باشلرینه طوپراق سرپیورلردی. مع مافیه جکرمش بو حرکتدن دولایی نادم

[١] برکیاروقك، صوكره برادری سنجرك وزیری اولان فخر الملك ابو مظفر علی بن نظام الملك ٥٠٠ تاریخنده بر باطنی طرفندن قتل ایدلمشدر.

[٢] ٤٩٩ تاریخ هجریسنده.

اولمادی . سلطان کندیسنی درآغوش ایتدی . اوقدر آثار
ارتباط وصداقت ابراز ایتمش اولان تبعه‌سنك باشنده براقدی .
جکرمش موصله عودت ایدنجه سور خارجنده چادرلر آلتنده
بویوك بر ضیافت ترتیب ایتدیردی . سلطانه بوراده ضیافت
ویردی . کرك کندیسنه کرك وزیرینه محتشم هدیه‌لر تقدیم ایله‌دی .

سنه ۱۱۰۶ ابوالفدا ابوالفرج

جکرمش موصلده سلطان طرفندن ابقا ایدیلمش
اولمقله برابر سوریه‌ده سلطانك امرینه اوقدر آز اطاعت
ایدیلیوردی و حکم سورن امرا اوقدر چوق نفوذه مالك
بولونیوردی که جاولی‌سقاوو Dgiaouli-sacaou بیك سواری
ایله موصل پیشکاهنه کلدی [۱] . جکرمش درحال ایکی بیك
سواری طوپلادی . کندی مفلوج اولدیغی ایچون بر تخت
روان ایچنده اولدیغی حالده دشمنله حربه چیقدی . فقط
مغلوب اولدی . سرعتله قاچه‌مادیغی جهتله اسیر دوشدی .
موصل سکنه‌سی بومغلوبیتدن خبردار اولونجه قوماندانی
اوغلی زنکی [۲] یه ویردیلر . زنکی اوزمان اون ایکی یاشنده
ایدی . جاولی سقاوو قلعه‌نك اطرافنه آلات حربیه‌یی
قویارق محاصره‌یه باشلادی . هرکون سورلرك دیبنده جکرمشی
برقاطره بیندیره‌رك دولاشدیریوردی . یاننده بولونانلر ،

[۱] ۵۰۰ تاریخ هجریسنده .

[۲] اهل صلیب محاربانده اوقدر مشهور اولان زنکی ایله قاریشدیرلمامالیدر .

حکمدارلرینی قورتارمق ایسترلرسه شهری تسلیم ایتمه‌لرینی
هایقیریبورلردی . اهالی بوفنا معامله‌یه هیچ اهمیت ویرمدیلر .
مدافعه‌ده کیتدکجه دها چوق اصرار کوستردیلر . جکرمش [١]
درین برچوقوره قاپاندی . اورادن آنجق أولو اوله‌رق
چیقاریلدی . بونك اوزرینه طرفدارلری ، قونیه سلطانی قیلیج
آرسلانه نظرلرینی چویردیلر . چوق کچمه‌دن قیلیج آرسلان
موصله صاحب اولمق اوزره بر اردو ایله کلدی . مغرقه
Mograca یه قدر کندیسنی استقباله کیدن زنکی‌یه بر
خلعت کیدیردی . جاولی سقاوو سلطانك ورودینی خبر
آلنجه درحال محاصره‌یی رفع ایتمشدی . قونیه سلطانی سنه
موصله کیردی [٢] . محمد نامنه اوقونان خطبه‌یه ١١٠٧
نهایت ویردی . شهره صاحب اولدی . شهرك اداره‌سنی اون
ایکی یاشنده اوغلی ملك شاهه ویردی . نصایحیله کندیسنه یاردیم
ایتمك دها دوغروسی بو کنج شهزاده‌نك نامی آلتنده ادارهٔ
امور ایلمك اوزره برامیر براقدی . قیلیج آرسلان جاولی سقاوویی
تعقیب ایتدیسه‌ده خابور Kharbour نهری قربنده وقوعه
کلن محاربه‌ده مغلوب اوله‌رق بونهرده بوغولدی . غالب کلن
جاولی ساقاوو موصلی ضبط ایتدی . کنج ملك شاه ده سلطان
محمدك یانینه چکیلمکه مجبور اولدی .

---

[١] آلتمش یاشنده ایدی . موصل قلعه‌سنی وسورلرینی تعمیر
ایتدیرمشدی .

[٢] ٥٠٠ سنه‌سی رجبنك ٢٥ نده .

ابوالفدا
دربلو
سیوطی
ابوالمحاسن

داخلده بويوك برسكون وآسايش حكمفرا دكلدى . اصفهان جوارنده‌بيله باطنيلر شاه‌در [١] نامنده پك مستحكم بر قلعه‌يى ضبط ايتمشلردى . سلطان ملكشاه وقتيله بوقلعه‌يى صيق صيق قيامله‌ره معروض اولان اصفهان شهرينى تحت اطاعتده طوتمق امليله بنا ايتديرمشدى . باطنى رؤساسندن بن عطاش [٢] لقبيله ياد ايديلن احمد قلعه‌ده‌كى قوهٔ محافظه‌يى كندى مذهبنه جلبه موفق اولمشدى . محمد بوخبرى آلنجه براردو ايله قوشدى ، قلعه‌يى محاصره ايتدى . قلعه‌نك غايت ايى بر موقعده كائن اولماسى ، سورلرينك پك متين بولونماسى حسبيله محمد اونى هرطرفدن قوشاتمق طريقينى اختيار ايتدى. جبرى هجومه قالقمادى . ايچريده يه‌جك بيتنجه قلعه‌نك عرض تسليميت ايده‌جكى شبهه‌سز ايدى . وزير اعظم سعدالملك آوجى‌يى‌ده كندى طرفنه جلب ايتمش اولان بن عطاش آنجق برقاچ كون مقاومت ايده‌بيله‌جكنى وزيراعظمه كيزليجه بيلديردى . وزير اعظم ، براز فضله مقاومت كوستره‌بيليرسه سلطانك ازالهٔ وجودى امكانى بوله‌جغنه دائر خبر كوندردى فى الحقيقه قانك چوقلغندن دولايى صيق صيق شدتله خسته‌لانان سلطانك هرآى قان آلديرمق عادتى ايدى . وزير تصورينى موقع اجرايه قويمق ايچون بوزمانى انتخاب ايتمشدى.

---

[١] دربلو بوقلعه‌يه ديزقوح Dizkouh ، ابوالمحاسن آسياب ديور.

[٢] بوزوق اوغلى ديمكدر .

محمددن قان آله‌جق آدمه بيك آلتون سكه وبرلعل خلعت ويره‌رك كندی طرفنه جلب ايتدی. بو آدم ، زهرلی برنيشتر استعمال ايده‌جكنه دائر وعده بولوندی . فقط بو سوءقصد ترتيبی كيزلی طوتولامادی. سلطانك خدمتجيلرندن بری ايشدن خبردار اوله‌رق قاريسنه سويله‌دی . اوده سوكيليسنی خبردار ايتدی . نهايت محمدك قولاغنه قدر كلدی . سلطان درحال جراحنی چاغيرتدی. قان آلماسنی امر ايتدی. هرشی حاضرلانوب‌ده جراح داماری كسه‌جكی زمان محمد كنديسنه اوقدر مدهش برنظرله باقدی كه جراح ارتكاب ايده‌جكی جنايتدن تيتره‌يه‌رك ، سلطاندن قورقه‌رق الندن نيشتری آتدی ، سلطانك آياقلرينه قاپاندی . وزير توقيف ايتديريله‌رك جرملك بويوكلكی نسبتنده جزا كوردی . جراح‌ده سلطان ايچون حاضرلاديغی نيشترايله قانی آلنغه محكوم اولدی .

محصورين ايچون آرتق هيچ اميد خلاص قالمامشدی . سوء قصد مرتبلرينك اعداملرندن خبردار اولونجه نه قرار ويريلمه‌سی لازم كله‌جكنی تعيين خصوصنده آرالرنده اختلاف چيقدی . برقسمی عرض تسليميت ايتديلر ، باشقه قلعه‌لرده چكيلمك مساعده‌سنه نائل اولديلر . ديكر برقسمی ، باشلرنده بن عطاش اولديغی حالده مقاومت كوسترمك ايسته‌ديلر . فقط قلعه ضبط ايديله‌رك خاك ايله يكسان برحاله كتيريلدی . بن عطاش اصفهانه كوتورولدی . اوراده برمدت خلقك شتوم

وتحقیراتنه معروض براقیلدقدن صوکره جانلی جانلی دریسی یوزدیریلدی . دریسنه صمان دولدیرلدی . علم نجومده یك ماهر اولدیغنی ادعا ایدن بوباطنی ، محاصره اثناسنده سلطانه بر مکتوب یازه‌رق کندی زایچه‌سنه باقدیغنی ، یقینده اصفهانك بر چوق نجوم ایله محاط اوله‌جغنی کوردیکنی بیلدیرمشدی . کندیسنی سیاستکاهه کوتوردکلری زمان اوکا بو زایچه‌یی خاطرلاتدیلر . سوزلرینك دوغرو اولدیغنی ، یالکز لهنده تفسیر ایدرکن خطا ایتدیکنی ، چونکه بو بر چوق نجومك کندیسنی تحقیر ایده‌جکلره دکل عرض تعظیم ایده‌جکلره اشارت اولماسنه احتمال ویردیکنی بیان ایتدی [١] .

مملکت داخلنده کوچوك حکمدارلرك کثرتی وحکم ونفوذلرینك وسعتی برچوق نفاقلره ومحاربانه سببیت ویرییوردی . بو یوزدن اجنبیلر سلطانك ایمپراطورلغنه تجاوز ایدییورلر ، اوراده یرله‌شییورلر ، مسلمانلره ضرر ویرییورلر ، سلطانی متصل تبعه‌سندن اولان حکمدارلره قارشی سلاحه صارلمغه مجبور براقیورلردی . ساوه شهرینك ابودلف سرحاب [٢] Sarkhab Aboudoulph نامنده‌کی ملکی سلطان ایله آراسنده چیقان

---

[١] دربلو ، بو محاربه‌دن صوکره سلطانك هندستانه سفر ایتدیکنی سویلیورسه‌ده بو ، محمود غزنوینك تاریخنی برتکراردن عبارتدر . بناءً علیه سلطان محمده اضافه‌سی بر مصادر . دها باشقه برطاقم یاکلش وقایعدن‌ده بحث ایدییور .

[٢] بن کیخسرو .

ابوالفدا
نویری
المکین

بعض اختلاف اوزرینه سوریه‌یه ، حله Hella عربلرینك امیری سیف الدوله صدقه [۱] نك یانینه التجا ایتمشدی [۲] . محمد ، بونك تسلیمنی سیف الدوله‌دن طلب ایتدیسه‌ده جواب موافقت آلامدیغندن درحال سوریه‌یه یورودی ، امیری مغلوب ایتدی . سیف الدوله کمال جسارتله مدافعه‌ده بولونمش اولمقله برابر اوچ بیك ضایعات ویردی . کندیسی ده میدان محاربه‌ده مقتول دوشدی [۳] . باشنی سلطانه کوتوردیلر .

فقط داها مهم بر وقعه سلجوقیلرك سوریه‌ده‌کی ایشلرینی بوتون بوتون برباد ایتدی . بو ولایت او زمان اجنبی عسا کریله دولو ایدی . فرانقلر قدسی ضبط ایله اوراده فاطمی خلیفه‌لری و جوارده سلچوقیلرك تحت تابعیتنده حکومت ایدن کوچوك ملکلرك ضررینه اوله‌رق قوتلی برقراللق تأسیس ایله‌مشلردی . بغداد خلیفه‌لرینه معارض بولونان فاطمیلرك طرفنی افکار دینیه‌لرندن دولایی اونلره خصم اولان بوتون مسلمانلر ترك ایتدیلر . اجنبی دشمنی طرد ایچون اتفاق ایده‌یله‌مسنه احتمالکه بو ایکی مسلمان فرقه‌سی آراسنده‌کی خصومت سبب اولمشدر . محمدك تحت تابعیتنده اولان سائر سوریه ملکلری اهل صلیبك عظیم اردولرینه مقاومت ایده‌جك درجه‌ده صاحب قوت دکلدیلر .

---

[۱] بن منصور بن دبیس الاسدی
[۲] ۵۰۱ تاریخ هجریسنده .
[۳] ۵۰۱ سنه‌سی رجبنده . ۵۹ یاشنده ایدی . ۲۱ سنه حکمران اولمشدی .

خلیفه‌نك بغدادده هیچ حکم و نفوذی یوقدی. ایرانه پك مربوط اولان سلطان‌ده سوریه ایشلرینی اهمال ایدییور کبی کورونمکده ایدی. شوراسی محققدر که سلجوقیلر برآز غیرت صرف ایتسه‌لر ایدی، ایرانك، خوراسانك وماوراءالنهرك بوتون عسکرلرینی طوپلایوب ده بونلرك باشنه عالم اسلامك قهرمانلری اولان سلطان سنجر و محمد کچسه‌لر ایدی فرانقلر هیچ بر زمان سوریه‌ده یرلشه‌مزلردی. اوزمان قدسده قرال برنجی بودوان Baudoin ایدی. فاطمیلردن پتوله‌مائی Ptolemaïs نام دیکرله عکا شهرینی آلمشدی [۱]. بوراسی سوریه‌نك مهم بر قلعه‌سی ایدی. فرانقلر اوزون برمدتدن بری طرابلسی محاصره آلتنده بولوندرییوردی [۲]. اوزمان بوشهر فخرالملك بن عمار طرفندن اداره اولونمقده ایدی. مصر خلیفه‌سنه تابعدی. فرانقلر مسلمانلر اوزرنده بویوك برغالبیت احراز ایتمشلردی. ایکنجی بودوان قرال اولونجه محاصره‌یه دوام ایتدی. شهری ضبط ایتمسنه پك آز برشی قالمشدی. فخرالملك خلیفه‌نك واوتاریخده اوراده بولونان محمدك معاونتنی رجا ایچون بغداده کلدی. فقط یالکز برآز اکرام کوردی، بولوندیغی مشکل وضعیتده هیچ بر فائده‌سی اولمایه‌جق هدایایه نائل اولدی. شامه طغتکین‌ك یاننه کیتدی. طرابلس

نوبری المکین ابوالفدا سانوت کیلیوم دوتیر

---

[۱] ٤٩٧ هجری و ۱۱۰۳ میلادی تاریخنده.

[۲] ٤٩٤ هجری و ۱۱۰۰ میلادی تاریخنده.

شهری‌ده برمدت صوكره فرانقلرك النه دوشدی [١] .

سنه ١١٠٨ ابوالفدا المكين
اهل صلیبك بويوك موفقیاته نائل اولدقلری [٢] سوریه قطعه‌سنه امداد كوندرمه‌سی ایجاب ایدن سلطان محمد بالعكس مسلمانلر علیهنه عسكر سوق ایدییوردی . اوزمان پك حائز قدرت اولان بوتون امرایی ، تبعه‌سندن بولونان بوتون او كوچوك حكمدارلری اورتادن قالدیرمق ایسته‌دی . بوكا موفق اولدیسه‌ده بوایشدن مسلمانلر ضرر كورمشدر . فرانقلر دائما یكی موفقیاته نائل اولیورلردی . سلطان محمدك قوماندانی مودود [٣] براردو ایله موصل پیشكاهنه واصل اولدی . شهر ، جاولی سقاوویه عائد بولونیوردی . بویله ناكهانی برهجومه انتظار ایتمه‌ین جاولی رحبه شهرینه قاچمشدی .

سیوطی
صوكره اصفهانه كچدی ، اوراده محمد ایله باریشدی . سلطان محمد ایران الكاسنی محافظه‌یه‌ده اعتنا ایتمیوردی . باطنیلر دائما یكی یكی تجاوزاتده بولونیورلردی . كیزلیجه شیرازه كیرمك چاره‌سنی بولمشلر ، شهر ایله قلعه‌یی اله كچیرمشلردی .

١١١١ ابوالفدا المكين
طرابلس شامك ضبطندن صوكره فرانقلر بیروت ، جبیل Djiobaïl ، بلیناس Belinas ، صیدا شهرلرینه‌ده صاحب اولمشلردی [٤] . بوموفقیات نهایت محمدی اویاندیردی .

[١] ٥٠٣ تاریخ هجریسی ذی‌الحجه‌سنده ، ١١١٠ تاریخ میلادیسی صیفنده .

[٢] ٥٠٣ تاریخ هجریسنده .

[٣] ابن‌التونتكین یاخود بعض محررلره كوره آلتون طاش .

[٤] ٥٠٥ تاریخ هجریسنده .

نویری
کیلیوم دوتیر

سوریه‌یه بویوك براردو كوندره‌رك [١] قوماندا‌سنی مودوده ویردی . بر آز اول مودودی موصل ملكی تعیین ایتمشدی . بو اردو بیهوده یره رها نام دیكرله ادسه شهرینی محاصره ایتدی . فقط سلچوقیلر محاصره‌یی رفعه مجبور اولدیلر . فرانقلرك ازعاجاتندن مصون بر موقع اولمق اوزره تخمین ایتدكلری حلبه چكیلمك ایسته‌دیلر . فقط مسلمانلر آراسنده حكم سورن نفاق بواردونك داغیلماسنه سببیت ویردی . حلب ، سلچوقی خاندانندن رضوان بن توتوشه تابعدی . سلچوقی اردوسنه قارشی شهرك قاپیلرینی قاپادی . برلكده حركتدن امتناع كوستردی . بونك اوزرینه سلچوقی اردوسی معره Mara جهتنه دوندی . اوراده خرستیانلر اوزرنده هیچ بر موفقیت احراز ایتمه‌دن داغلدی . خرستیانلر ، مسلمان حكمدارلری آراسنده‌كی نفاق سایه‌سنده سوریه‌ده پایدار اولابیلیورلردی .

سنه
١١١٢
ابوالفرج

مودود ایكنجی دفعه اوله‌رق اردوسنی طوپلادقدن صوكره رها وسروج Saroudje جوارلرینه كلدی [٢] ، برطاقم تخریباتده بولوندی . فقط كافی درجه‌ده احتیاطكارانه حركت ایتمدیكی ایچون اوزمان تل باشرده Tell-bascher اقامت ایدن رها قونتی ژوسلن Joscelin طرفندن مغلوب ایدیلدی . بوتون اشیاسی یغما ایدیلدی . فقط ایرته‌سی سنه انتقامنی آلدی [٣] . طبریه

١١١٣

جوارنده فرانقلری مغلوب ایتدی . قیشی شام ملكی طغتكین

[١] ٥٠٤ سنه‌سی ربیع الآخرنده . ١١١٠ تاریخ میلادیسنده .
[٢] ٥٠٦ تاریخ هجریسنده
[٣] ٥٠٧ « «

نزدنده کچیرملك اوزره شامه چکیلدی . فقط جامعـده نماز قیلدیغی صیراده بر باطنی طرفندن قتل ایدلدی .

سنه ١١١٥ ابوالفدا

تاریخ ، سلطان محمدك دور سلطنتی حقنده بزه فضله بر معلومات ویرمیور . بوحکمدار یالکز برادری برکیاروق ایله حرب ایتدیکی زمان احراز شهرت ایتمشدر . محمد بغداده برسیاحتده بولوندی [١] . شام ملکی طغتکین ده عینی تاریخده اورایه کیتدی . کندیسیله عقد صلح ایله‌دی . بوسایه‌ده طغتکین شامده قالدی . محمد بغداددن موصله کیده‌رك بوراسنی ضبط ایله‌دی . موصلده مودودك وفاتندن صوکره اقسنقرالبرسقی یرلشمشدی . محمد ، موصلی امیر جیوش بکه ویردی . اقسنقرك النده یالکز رحبه‌شهری براقلدی . برمدت

١١١٨ نویری ابوالفدا

صوکره سلطان ، اصفهانده تهلکه‌لی صورتده خسته‌لاندیغندن [٢] اوغلی اون درت یاشنده ابوالقاسم محمودی یاننه جلب ایده‌رك اونی خلف اعلان ایتدی . کوزلرنده یاشلرله اولادینی قوجاقلادی ، باشنه تاجی قویدی . قوللرینه بیلزکلری کچیردی . تخته چیقماسنی امر ایله‌دی . محمود دور سلطنته باشلامق

ابن شحنه ابن بطریق

ایچون او کونك اشرف ایام اولمادیغنی سویله‌یه‌رك بوامره اطاعت

---

[١] ٥٠٩ تاریخ هجریسنده .

[٢] شعبان آینده . ٥١٠ سنه‌سی ذی‌الحجه‌سنك ٢٤ نده وفات ایتمشدر . ٤٤٧ تاریخ هجریسی شعبانك سکزنده و ١٠٥٥ تاریخ میلادیسنده تولد ایتمشدی .

المكين درىلو ابو المحاسن

ايتمدی . سلطان، بوكون بنم ايچون اشرف ايام دكلسه سنك ايچون اشرف ايامدر جوابنی ويردی . برآز صوكره وفات ايتدی. اوتوز آلتی سنه درت آی و آلتی كون معمر اولمشدی. خزينه سنده مجوهراتدن وسائر ذی قيمت اشيادن ماعدا اون بر ميليون آلتون سكه براقشدی . سائر متروكاتك قيمتی ده بومقداره بالغ اوليوردی . زمان حكومتنده، خلقی مكلف بولوندقلری ويركولردن عفو ايتدی . عدالتی تأمين ايلدی . تبعه سنك محبتنی قازاندی . فقط منافع اسلاميه يه قارشی پك اهمالكارانه داورانمشدر .

سنه ١١١٩ ابو الفدا ابن الاثير

وفاتندن برقاچ كون صوكره، محمود نامنه خطبه اوقوندی [١]. بو حكمدار بغداد واليلكنی اقسنقر البرسقی يه ويردی [٢]. اولجه بوموقعده مجاهد الدين بهروز بولونيوردی . عزلندن صوكره كنديسنه زعامت اوله رق ويريلن تكريت شهرينه چكيلدی . الربيب ابو منصور وزير اعظم تعيين اولوندی . محمودك برادری مسعود موصله كوندرلدی . اونك تحت اداره سنده قوماندا ايتمك اوزره امير جيوش بك ده برلكده اعزام ايديلدی . اوزون بر مدتدن بری سلچوقی سراينده موقوف بولنديريلان دبيس بن صدقه تخليه اولوندی. حله Halla يه چكيلمك مساعده سنی آلدی . اوراده بر چوق عرب و كورجی كنديسنه التحاق ايتديلر .

---

[١] ٥١١ سنه سی ذی الحجه سنك ٢٨ نجی جمعه كونی.
[٢] ٥١٢ تاريخ هجريسنده .

ابوالفدا
دربلو
ابوالفرج
ابن شحنه

محمود ، پدرینك براقدیغی تختده پك امین بر حالده دكلدی. مشهور ملك شاهك اوغلی اولوب برادرلری بركیاروق و محمدك زمان اداره‌لرنده یكرمی سنه‌دن بری خوراسانده حكومت ایدن سنجر [١] برادرینك وفاتی ایشیدنجه سلطانلغنی اعلان ایتدی. قوتلی بر اردو ایله عراق عجم اوزرینه یورودی [٢] . یكنی محمود اوراده بولونیوردی . ایكی حكمدار ری ایله ساوه آراسنده قارشیلاشدیلر . محمود مغلوب اولدی . بر قلعه‌یه قاچدی. اوزلاشمق ایچون وزیرلرندن برینی سنجره كوندرمه‌مش اولسه‌ایدی ایمپراطورلغی بوتون بوتون غائب ایده‌جكدی. وزیر بومذاكره‌یی او قدر حسن اداره ایتدی كه سنجری یكنی ایله عقد صلحه اقناع ایله‌دی . محمود عراق عجمه صاحب قالدی. فقط خطبه‌لرده سنجرك نامی دها اول ذكر ایدیله‌جكدی . محمودك صاوننده دردنجی قاپی پرده‌سی بولونمایه‌جق ، سرایه كیروب چیقاركن نوبت چالنمایه‌جق ، سنجرك عراقه تعیین ایتدیكی قوماندانلر یرلرنده ابقا اولونه‌جقدی . بو معاهده‌نامه ایله بهروز بغداد والیسی اولدی . بو شرائط موجبنجه محمود، عموجه‌سنك بر تبعه‌سی حالنه كیرمش اولمقله برابر بونلری كمال ممنونیتله امضا ایتدی .

سنه
١١٢٠

محمودك النده قالان جزئی اقتدارده نعمتلره غرق ایتدیكی

[١] معزالدین ابوالحارث لقبنی حائزدی .
[٢] ٥١٣ تاریخ هجریسنده .

ابوالاثیر
ابوالفدا

کیمسه‌لر طرفندن غصب ایدیلمك ایسته‌نیلدی . حله‌یی ویرمش اولدیغی دبیس [١] ، جیوش بکی عصیانه وموصلده سلطان نامنی آلمغه تشویق ایتدی ؛ لازم اولان معاونتلرده بولونه‌جغنی وعد ایله‌دی . دبیسك مقصدی ایکی قاردش آراسنه نفاق دوشوردرك بوندن مستفید اولمقدی . محمودك موصلی وآذربیجانی ویردیکی مسعود خطبه‌یی کندی نامنه اوقوتدی . بوتون قوتلرینی طوپلادی ، برادرینه قارشی یورودی . فقط ایلك محاربه‌ده مغلوب وجبالده اختفایه مجبور اولدی . اورادن برادریله مذاکراته کیریشدی . برادرینك یانـنه کلمك مساعده‌سنی استحصال ایتدی . ایکی قاردش آغلاشه‌رق بربرلرینی قوجاقلادیلر ، باریشدیلر . جیوش بك قسماً بوعصیانك فاعلی اولمقله برابر حسن قبول کوردی . دبیس مسعودك هزیمتندن خبردار اولونجه سلطانه تابع اولان ممالکده تخریبات ایقاع ایتدی . محمود اونی دائرهٔ اطاعته دعوت ایچون برقاچ کره نامه‌لر یازدی . فقط عاصی اظهار ندامت ایتمدیکندن محمود اوکا قارشی یورومکه مجبور اولدی . دبیس حله‌یی ترك ایله ماردینه ایل غازینك یانـنه چکیلدی . صوکره ، برادری منصوری رهینه اوله‌رق کوندرمك شرطیله حله‌یه عودتنه سلطان طرفندن مساعده اولوندی .

ابوالفدا
ابوالفرج

بواغتشاشاتی سرعتله باصدیرمق پك لازمدی . شمال طرفندن بویوك بربار اردوسی ایلریله‌یوردی . بواردو

---

[١] ٥١٤ تاریخ هجریسنده .

نویری
کیلیوم دوتیر

کورجیلردن [۱]، خزرلردن، قاپچاقلردن مرکب ایدی. خزرلرله قاپچاقلر تانائیس‌دن اعتباراً کورجستانك شمالنده ساکن ایدیلر. بحر خزرك شمال ساحلی بویجه شرقه‌ویاییق نهرندن اوته‌لره دوغرو یایلمشلردی. کورجستان طریقیله مسلمانلرك اراضیسنه کیردیلر. مز و بوتامیادن کچدیلر. تل باشره قدر ایلریله‌دیلر. اوراده تانقره‌د Tancrede حکمران ایدی. بوشهری بر آی محاصره ایتدیلر. اورادن حلبه دوغرو یورویه‌رك پك چوق تخریباتده بولوندیلر. ایل غازی، دبیس، الران Arran ونخجوان حکمداری طوغرول بك بوسیلی دوزدیرمق ایچون بوتون قوتلرینی برلشدیردیلر. اردولری اوتوز بیك نفره بالغ اولیوردی خزرلری اثنای رجعتلرنده کورجستانك پایتختی اولان تفلیسه قدر تعقیب ایتدیلر. بوشهر قربنده صف حرب اوزره دیزلدیلر. محاربه باشلایه‌جغی اثناده ایکی یوز قاپچاق اردودن آیریله‌رق مسلمانلره یاقلاشدیلر. بونلر قاپچاقلرك تسلیم اوله‌جقلرینی ظن ایتدکلری ایچون ایلریله‌مه‌لرینه مساعده ایتدیلر. قاپچاقلر حرب صفلری آراسنه کیره‌رك هرطرفه اوقلر آتمغه باشلادیلر. مسلمان عساکری بعض حرکاتده بولوندی. آرقه‌ده بولونان افرادبونی برفرار علامتی کبی تلقی ایتدیلر. هپسی بربرینك اوزرینه ییغلدیلر. خزرلر بوهزیمتدن استفاده ایله دشمنلرینی اون فرسنك مسافه‌یه قدر تعقیب ایتدیلر، درت بیك

---

[۱] عرب مورخلری کورجیلرك خزر اولدقلرینی سویلیورلر.

اسیر آلدیلر . کیدوب تفلیسی محاصره وضبط ایله‌دیلر [١] . سنه
١١٢١ طوغرول بك ، ایل غازی ، دبیس مملکتلرینه دوندیلر .
سلطان محمود ، مسعودی کندیسنه قارشی عصیانه تشویق
ابوالفدا ایتمش اولان دبیسك حرکاتنی دائما نظر دقت اوکنده
ابن الاثیر بولوندیریوردی . ایکی قاردش آره‌سنده تأمین صلحه پك خدمت
نویری ایتمش اولان اقسنقر البرسقی خدمتلرینه مکافاةً موصل ایله جزیره ،
سنجار ، نصیبین شهرلرینه وده‌ها جوار بعض محللره نائل اولمشدی .
عمادالدین زنکی‌یه‌ده واسط شهری آیرلمشدی . دبیس ، خلیفه
مسترشده دارلمش اولدیغندن بغداد شهرینی تخریب ایتمك فکرنده
ایدی . بوندن دولایی اقسنقر بغدادك محافظه‌سنه نظارتله مکلف
بولونیوردی . اقسنقر ایله زنکی اردولریله حله‌یه یاقلاشدیلر .
فقط بردنبره عسکرلرینك آراسنه بر قورقو دوشدیکی ایچون
١١٢٢ پریشان بر حالده بغداده دوندیلر [٢] ، بر مدت اوراده قالدیلر .
اقسنقر بغدادده محمودك همشیره‌سیله اولندی ؛ عراق والیلکنی
استحصال ایتدی . صوکره دبیس ایله بعض ملاقاتلرده بولوندی .
فقط بونلردن بکله‌نن فائده حاصل اولمادیغی ایچون دبیس
اردوسنی واسط شهری اوزرینه کوندردی . آقسنقر شهرك امدادینه
درحال امیر آلتون طاش العناری Annari ایله عمادالدین زنکی‌یی
قوشدیردی . بو ایکی قوماندان دبیسك قوتلرینی بوزدیلر ،

---

[١] ٥١٥ تاریخ هجریسنده .

[٢] ٥١٦ سنه‌سی ربیع الاخرینك ایکیسنده .

چوق اسیر آلدیلر . زنکی واسطه کیردی . بو مناسبتله بصره والیلکنی استحصال ایتدی. دبیس مداینه یاقلاشدی. بوشهر قربنده کائن اولان ملك Moulk نهرینك جوارلرینی یغما ایله‌دی . اهالینك قسم اعظمی بغداده التجا ایتدیلر. مع مافیه صلحه طالب اولدی . خلیفه بو تکلیفی رد ایتدیکی ایچون بغداده کیرمکه ، شهری تخریب ایتمکه ، بوتون اهالیسنی قلیجدن کچیرمکه عهد ایله‌دی . بغداد کبی زنکین بر شهرده یغما کرلك امیدی دبیسك اطرافنه بوتون عربلری طوپلادی. اردوسی پك چوغالدی . خلیفه مسترشد بو خبری آلنجه [٢] کندیسنی سراینده تحت امنیتده کورمه‌دی . دجله‌نك غرب طرفنده قرارکاه تأسیس ایتمش اولان اقسنقرك اردوسنه التحاق ایتمکه قرار ویردی . بو خلیفه بویوك مراسم البسه‌سنی لابس اولدیغی حالده بغداددن چیقدی. باشنده صاریق ایله سیاه اورتو واردی . اوزرینه خرقهٔ سعادتی کیمشدی. عصای پیغمبری ده النده ایدی. بوتون قوماندانلر و بر چوق خلق آرقه‌سندن کلیوردی . اقسنقر خلیفه‌نك استقبالنه یورودی . کمال حرمتله قارشیلادی. صوکره محاربه‌یه حاضرلاندیلر . عمادالدین زنکی صاغ جناحه ، امیر ابوبکر البیکجی صول جناحه ، اقسنقر مرکزه قوماندا ایدیوردی . خلیفه اردونك آرقه‌سنده النده قرآن ، دعا ایدیوردی . دبیس ده اردوسنی عین صورتده ترتیب ایتمشدی .

سنه ١١٢٣

[١] ٥١٧ تاریخ هجریسنده .

پیاده‌سنه سواری قوتی مظاهر اولیوردی. اون بیك سواریسی ،
بش بیك پیاده‌سی واردی [١]. خلیفه اردوسی ایسه سکز
بیك سواری ایله بش بیك پیاده‌دن ترکب ایدییوردی. دبیسك
صول جناحنه قوماندا ایدن عنتر ابتدا ابوبکره هجوم ایتدیسه‌ده
کری‌یه طرد ایدلدی. ایکنجی دفعه بر هجوم یاپدی. کوردیکی
تضییقه مقاومت ایده‌مه‌ین ابوبکر فرار ایتمك اوزره اولدیغی
صیره‌ده بونی مشاهده ایدن زنکی واسط عسا کریله امدادینه
قوشدی. دشمنه آرقه‌دن هجوم ایله اونی ایکی آتش آره‌سنده
براقدی. ابوبکرك چکلمکه باشلادیغنی کورن خلیفه النی قیلیجه
کوتورمش ، میدان معرکه‌یه آتیلمق ایسته‌یوردی. واقعا خلیفه‌نی
بو تصورندن واز کچیردیلرسه‌ده شو حرکتی عسکرك شجاعتنی
آرتدیرمغه چوق خدمت ایتدی. ابوبکر عسکرلرینه زنکی
معاونت ایتمکده اولدیغی کبی اقسنقرك یوصویه یاتیرمش اولدیغی
عسکرلرده یاردیم ایدییورلردی. بونلر محاربه اثناسنده دبیس
اردوسنك کریلرینه هجوم ایتمشلردی. هر طرفدن احاطه ایدیلن
دبیس مغلوب اولدی. نیل تسمیه ایدیلن کوچوك بر نهرده
عربلر بربرلرینك اوزرینه ییغلدیلر. مورخلر بو مصادمه‌ده
خلیفه اردوسنك آنجق یکرمی سواری غائب ایتمش اولدیغنی
ادعا ایدییورلر [٢]. بر چوق اسیر آلندی. هپسی‌ده مسترشدك

---

[١] نویری‌یه کوره ابن‌الاثیر بونلرك مقدارینی اون ایکی بیك
اوله‌رق کوسترر.

[٢] بو محاربه ٥١٧ سنه‌سی محرمنده وقوعه کلمشدر.

امریله قتل اولندی. دبیسك زوجه‌لری بغداده کوندریلدی. دبیس بویوك بر تهلکه آتلاتدقدن صوکره عرب قبیله‌لری نزدینه قاچدی. اوراده بر مقدار عسکر طوپلادقدن صکره کیدوب بصره‌یی یغما ایتدی. فقط اقسنقرك ورودی اوزرینه فراره مجبور اولدیغندن جعبر قلعه‌سنه کیتدی. اوراده فرانقلره التحاق ایله‌یه‌رك برلکده حلب محاصره‌سنه اشتراك ایتدی. محاصره‌نك رفعندن صوکره فرانقلردن آیریلوب برادری محموده قارشی سلاحه صاریلمش اولان طوغرول بك ابن محمدك یانینه چکیلدی [١].

بو بویوك سفردن صوکره سلطان محمود موصله دونمسی وسوریه‌ده فرانقلرله محاربه حاضرلغی کورمسی ایچون اقسنقره امر ویردی [٢]. اقسنقر موصلده کلوب کندیسنی بولمغه زنکی‌یی اقناع ایتمك ایسته‌دی ایسه‌ده بوایکی قوماندان آره‌سنه قصقانجلق کیرمشدی. اقسنقرك پك عظیم اولان حکم ونفوذندن قورقان زنکی بصره‌ده قالدی. سلطان محموده دها خصوصی صورتده پیدای ارتباط ایتدی. سلطان محمود خلیفه طرفندن بر حرب تهلکه‌سنه معروض ایدی. سلطان محمود بغداد والیلکنی برنقش Barnecou-chه ویرمشدی. فقط برنقش خلیفه مسترشد ایله آره‌لرنده بعض اختلافات چیقدیغی جهتله بغدادی ترك ایده‌رك شکایتده بولنمق ومسترشدك کندیسنی عراقدن طرد ایتمك نیتیله بر اردو طوپلادیغی

سنه ١١٢٤ نویری ابن الاثیر

---

[١] ٥١٨ تاریخ هجریسنده.
[٢] » »

وبو عصیان باشلانغیجنی یاتیشدیرمقده قصور ایده‌جك اولورسه
سنه ١١٢٦ عراقی غائب ایده‌جکنی خبر ویرمك اوزره سلطان محمودك
یانـنه کیتدی [١] . محمود درحال بغداده کیتمکه قرار ویردی.
بوندن خبردار اولان خلیفه یازدیغی بر مکتوبده بغداده کلمه‌مسنی
رجا ایله محاربات سابقه‌دن دولایی شهرده یه‌جك بولونمادیغنی
بیلدیردی . عینی زمانده مهم بر مبلغ تقدیم ایدییوردی. فقط
محمود ، حرکاتی کوندن بونه داعیٔ شبهه بر رنك آلان خلیفه‌نك
سوزلرینه قانمادی . یوله چیقمغه حاضرلاندی . مسترشد بونی
خبر آلنجه بوتون افراد عائله‌سنی وقوماندانلرینی طوپلایه‌رق
بغدادك غرب طرفنه چکیلدی . خلق بونی یکی بر محاربه‌نك
مقدمه‌سی کبی تلقی ایده‌رك پك مأیوس اولدیلر . محمود ،
خلیفه‌یی شهره عودته ارضا ایچون الندن کلنی یاپدی . فقط
محمودك قوماندانلرینك بو بابده خلیفه‌یه وقوع بولان تکمیل
معروضاتلری هیچ بر ثمره ویرمدی . خلیفه آچیقدن آچیغه
سلطان علیهنده بر وضعیت آلدی . واسط شهری اوزرینه‌ده
عفیفك قوماندسنده بر اردو کوندردی . بو شهرك امدادینه
قوشان عمادالدین زنکی ابتدا خلیفهٔ مسلمین اردوسنه قارشی
حرب ایتمك ایسته‌مدی ، چکیلمه‌سی وخلیفه‌نك سبب فلاکتی
اوله‌جق بر حربه کیریشمه‌مسی ایچون عفیفه رجاده بولوندی .
عفیف سوز دیکله‌مدی ، کیدوب واسطك غربنده اردو قوردی.

---

[١] ٥٢٠ تاریخ هجریسنده .

زنکی دجله‌یی کچدی، محاربه‌یه کیریشدی . عفیفك عسا کرندن بر چوغنی اتلاف ایتدی . خلیفه دجله اوزرنده بولونان بوتون قایقلری کری کتدیردی . سراینك قاپیلرینی قاپاتدی . یالکز نوبه Nouba قاپیسی آچیق قالمشدی .

سنه ١١٢٧

بو آراده سلطان محمود بغداده واصل اولدی [١] . باب الشماسیه‌ده اردوکاه قوردی . معیتنده‌کی عسا کردن بر قسمی شهره کیردیلر ، أولرده ساکن اولدیلر . شهرده بعض قاریشقلقلره سببیت ویردکلری جهتله سلطان عسکرینی چکمکه مجبور اولدی . شهره عودت ایتمه‌سی وصلح یاپمه‌سی رجاسیله خلیفه‌یه تکرار مکتوب یازدی . فقط حقارت آمیز برجوابدن باشقه بر شیئه نائل اولامادی . بونك اوزرینه عسا کردن بر قسمی بغداده کیره‌رك خلیفه‌نك سراینی یاغما ایتدیلر . بو حرکت بوتون خلقی اغضاب ایتدی . هرکس سلاحلاندی . خلیفه ترامپت چالدیرییور ، عصیانه تشویق ایدییوردی . هر طرفده یاشاسون هاشمیلر [٢] آوازه‌لرندن باشقه بر شی ایشیدیله‌یوردی . خلیفه‌نك بوصویه یاتیرمش اولدیغی بر مقدار عسکر ایله سرایه کیرمش اولان سلطان عسا کری آراسنده بعض مصادمه‌لر وقوعه کلدی . عوام خلق محمودك وزیرینك سرایی ایله اوکا صادق اولان کیمسه‌لرك أولرینی یاغما ایتدی . سوقاقلرده بر چوق کشی تلف اولدی . نهایت خلیفه

[١] ٥٢٠ سنه‌سی ذی الحجه‌سنك ٢٠ سنده .
[٢] عباسیلرك عائله اسمی بودر .

اوتوز بیك عسکرله دجله‌یی کچدی. شهرك شرق قسمنه کله‌رك اوراده اردو قوردی . سلطانك هجوملرندن تحفظ ایچون کیجه‌لین کنیش بر هندك قازدیردی. بوتون بو مصائبه برده قیطلق منضم اولدی . بو صیراده شهر قاپیسنده دجله ساحللرنده هر کون مصادمات وقوعه کلیوردی . سلطان کندیسنه هجوم ایدیله‌جکنی خبر آلنجه عمادالدین زنکی‌یه کمیلر اوزرنده ممکن اولدیغی قدر چوق مقدار عسکری کوندوزین واسطدن سوق ایتمه‌سی ایچون امر ویردی . زنکی واصل اولور اولماز بوتون سفائن دجله طرفندن، عسکرلرده قاره جهتندن موقعی محاصره ایتدیلر. بونی کورونجه خلق ایله خلیفه کندیلرینك محو اولدقلرینه حکم ایتدیلر . سلطان بر هجوم عمومی‌یه حاضرلاندیغی صیره‌ده مسترشد صلح طلبنده بولوندی. هر وقت صلحی آرزو ایتمش اولان سلطان بوکا راضی اوله‌رق بغداده کیردی . خلیفه‌دن بك چوق پاره آلمق صورتیله اوکا جزا یاپدیغی کبی بوتون سلاحلرندن ومهمات حربیه‌سندن ده محروم براقدی.

ابن الاثیر
ابوالفدا

محمود بر مدت بغدادده قالدی. موصلده برجامعده برباطنی طرفندن قتل ایدلمش اولان اقسنقر البرسقی‌نك اوغلی عزالدین مسعود پدرینك مالك اولدیغی موصل حکومتنك کندیسنه توجیه اولونماسنی رجا ایتدی وآرزوسنه نائل اولدی. سلطان، عراق حکومتنی عمادالدین زنکی‌یه ویردی. صوکره بغدادده خسته‌لاندی. دوقتورلرینك توصیه‌سی اوزرینه همدانه کیتدی [١]. اوراده

[١] ٥٢١ سنه‌سی ربیع الآخرینك ١٠ نده

اینلشدی . عمادالدین زنکی موصله چکلدی. عراق والیلکنی
مجاهدالدین بهروزه براقدی . سنه
بغداد فاتحی همداندن چیقمغه وسلطان سنجرك امری آلتنه ١١٢٨
ری شهرینه کیتمکه مجبور اولدی [١] . دبیس دوچار اولدیغی ابوالفدا
هزیمتدن صوکره سلطان سنجرك یاننه چکیلمشدی . سنجر ابن شحنه
اونکله برلکده خوراساندن حرکت ایتمشدی. ریه واصل اولنجه یکنی سلطان محمودی چاغیردی . اوکا بویوك احترامانده بولوندی. کندیسیله برابر تخته اوطورتدی. دبیسك بوتون یاپدقلرینی اونوتماسنی واونی تکرار مملکتنه اعاده ایتمه‌سنی ایسته‌دی .
محمود بو امرلری اجرایه مجبور اولدی. بونك اوزرینه سنجرده ابولفدا
خوراسانه دوندی . دبیسك تکرار موقع اقتداره کلمه‌سی ینه ١١٢٩
بر حربه سببیت ویردی . بو عرب رئیسی ، سلطان محموده وخلیفه‌یه قارشی ایکنجی دفعه اوله‌رق عصیان ایتدی [٢]. محمود بغداده عودت ایده‌رك اورادن عاصی‌یه قارشی بر اردو کوندرمکه مجبور اولدی. دبیس بصره‌یی یغما ایتدی وصوکره چوله قاچدی.

بو تذبذباته سببیت ویرمش اولان سنجر ایشی یاتیشدیرمغی دربلو
محموده براقدی. خوراسانه چکیلدکدن صوکره بوتون عسکرلرینی ١١٣٠
طوپلادی [٣] ، جیحون نهرینی کچه‌رك ماوراءالنهره کیردی .

---

[١] ٥٢٢ تاریخ هجریسنده .
[٢] ٥٢٣ » »
[٣] ٥٢٤ تاریخ هجریسنده .

سمرقند والیسی احمد بن سلیمان بو شهرده عصیان ایتمشدی .
ویرکو ویرمکدن امتناع ایدییوردی . عاصی‌یی سمرقندده
محاصره ایده‌رك عرض تسلیمیته مجبور براقدی . والیلکنی
الندن آلدی . کندی اسیرلرندن برینه‌ویردی . مع‌مافیه‌عاصی
والی‌صوکره تکرارسلطانك توجهنی قازانه‌رق سمرقند والیلکنه
ینه نائل اولدی . عینی زمانده یکنی محمودك برادری مسعود ابوالفدا
باطنیلری الموت قلعه‌سندن طرد ایتدی . باطنیلر چوقدن بری
بوراسنی اله کچیرمشلردی .

سنه ١١٣١ نویری ابوالفدا ابن الاثیر دربلو ابوالفرج ابن شحنه

او تاریخده همدانده اولان محمود وفات‌ایتدی[١] . یکرمی
یدی سنه طقوز آی ، یکرمی کون معمر اولمش، اون‌اوچ‌سنه
حکومت سورمشدی[٢]. عالیجناب، ایلیکی‌سوربر حکمدار دی.
قوماندانلرك خلقه‌تعدیاتده بولونمالرینه‌هیچ‌مسامحه‌ایتمز، عاقل کیمسه-
لرك نصیحتلرینی ممنونیتله‌دیکلر، یاپدیغی‌خطالر حقنده اخطاراته
اهمیت‌ویریردی. وارداتندن بویوك برقسمنك صرف‌ایدلمه‌سنه‌سببیت
ویرن قادین واوصراق شهرتنه برآزلکه کتیرمشدر. مقدارلری
درت یوزه بالغ اولان کوپکلرینك هر برنده صیرمه و اینجی
ایشله‌ملی بر طاسمه ایله اورتو واردی .

ابوالفدا ابن‌الاثیر

وفاتندن صوکره وزیر ابوالقاسم الانساباذی ایله آتابك
اقسنقرالاحمدیلی، محمودك اوغلی داودی تخته چیقارمغه قرار

[١] ٥٢٥ سنه‌سی شوالنده

[٢] دربلونك ٢٧ یاشنده دیمه‌سی اثر خطادر .

ابوالمحاسن

ویردیلر . جبالده وآذربجانده اونك نامنه خطبه‌اوقوتدیلر. بو یکی سلطان ایله زنجانه کیتدیلر . فقط کنجه‌ده مقیم اولان محمودك برادری مسعود برادرینك وفاتنی خبر آلیر آلماز کیدوب تبریزی ضبط ایتدی . داود کله‌رك اوراده عموجه‌سنی محاصره آلتنه آلدی . مسعود اون بیك کشی ایله تبریزدن چیقه‌رق بغداد اوزرینه یورودی [١]. خوزستان و فارس الکالری والیسی اولوب سلطانلغه کوز دیکمش اولان برادری سلچوق شاه‌ده آتا بکی قراجه الساقی es-saki ایله برلکده اورایه یورودی . مسعوددن‌اول داوراندی. سلطانلرك سراینه یرلشدی . بونك اوزرینه مسعود عمادالدین زنکی‌یه مراجعت ایتدی . زنکی تکریته کیتمك اوزره‌درحال موصلدن چیقدی. بونك بغداده تقربندن خبردار اولان قراجه اردوسیله اوزرینه هجوم ایتدی . باشلیجه امراسنی اسیر آلدی ، بغداده کیردی. عمادالدین‌زنکی یکیدن عسکر طوپلامق ایچون موصله دونمشدی . مغلوبیتدن خبردار اولان مسعودده چکیلمشدی .

عینی زمانده ، سلطان سنجرك ، سلطان محمدك اوغلی طوغرول ایله برلکده همدان جوارلرینه مواصلت ایتدیکی خبر آلندی . طوغرولی سلطان نصب ایده‌جکی روایت اولونیوردی . خلیفه مسترشد درحال مسعود ایله سلچوق

---

[١] ٥٢٦ تاریخ هجریسنده .

شاهی بربرلریله باریشدیره‌رق عموجه‌لری سنجره قارشی مشترکاً
سنه ١١٣٢ حرب ایتمکه تشویق ایله‌دی . مسعودك سلطان عنوانـنه مالك
اولمسنه قرار ویردیلر [١] . هرایکیسی‌ده بغداده کیردیلر .
مسعود ، سلطانلرك سراینده اقامت ایتدی . سلچوق ایسـه
والیلرك سراینده یرلشدی . صوکره سنجره قارشی یورودیلر
وخلیفه‌یی‌ده آرقه‌لرندن کلمکه مجبور ایتدیلر . بوصیراده سنجر
عمادالدین زنکی ایله دبیسه بغدادی ضبط ایده‌رك کندی نامنه
خطبه ، اونی متعاقب‌ده طوغرول نامنه خطبه اوقوتمالری
ایچون امر ویردی . ایکی شهزاده دینـور Dinour ه قدر
کیده‌رك اوراده سنجر اردوسیله قارشیلاشـدیلر . درحال
صف حرب اوزره‌دیزلدیلر . برنقش ، یوسف چاووش ، حسین
اوزبك شهزاده‌لر اردوسنك باشـنده ایدیلر . طوغرول ،
خوارزمشاه ، امیرقماج‌ده سنجار اردوسنه قوماندا ایدیورلردی .
خوارزمشاه ، مسعودك صاغ جناحنه هجوم ایله فراره مجبور
ایتدی [٢] . قراجه ، یکرمی بیك کزیده سواری ایله مرکزه
هجوم ایتدی . بوراده سنجر قوماندا ایدیوردی . او کنده
ایکی فیل واردی . محاربه‌نك الك آتشلی بر زمانده طوغرول
ایله خوارزمشاه آرقه‌دن قراجه‌نك عسکرینه هجوم ایتدیلر .
قراجه کمال جسارتله مدافعه‌ده بولوندی . معیتنده کیلرك همان

[١] ٥٢٦ سنه‌سی جماذی الاولنده .
[٢] ٥٢٦ سنه‌سی رجبنك سکزنده .

کافه‌سی مقتول اولدی . کندیسی‌ده اسیر دوشـدی . بونك اوزرینه مسعود همان فرار ایتدی . یوسف چاووش‌ایله حسین اوزبك میدان معرکه‌ده قالدیلر . سنجر صلح تکلیف ایتمك وخوانج Khouaudgeده کلوب کندیسنه ملاقی اولمق‌اوزره مسعوده بعض قوماندانلر کوندردی . مسعود بورایه کیتدی . عموجه‌سـنك تو بخاتنه اوغرادی . عرض معذرت ایتدی . نهایت کنجه‌یه اعاده اولوندی . سنجر همدانده ، اصفهانده ، ریده وجبالك سائر طرفلرنده طوغرول‌نامنه خطبه‌اوقوندی.

سنجر اردوسنده بو وقایع جریان ایدرکن ، عمادالدین زنکی ایله دبیسك ، سلطاندن آلدقلری امر اوزرینه بغداده دوغرو ایلرله‌دکلرینی دویان خلیفه بغدادده کیده‌رك عسکر طوپلامق ایچون استعجال کوستردی . سیاه بر چادیر آلتنده اوتوردی . حرب صـفلری دیزیلنجه ، قلیج النده بالذات دشمنه قارشی یورودی [۱] . زنکی ایله دبیسك عسکرلری برخوف‌وحرمت‌حسنه مغلوب اوله‌رق فرار ایتدیلر . زنکی موصـله چکیلدی . خلیفه‌ده بغدادده کیردی . مسـعوده کلنجه ، بو ، سـلطان عنوانندن محروم قالمشدی . هردوزلو حکم ونفوذی غائب ایتمشدی . یکیدن عسـکر طوپلایوب یکنی‌داوداپله برلکده‌طوغروله هجوم‌ایتمك‌تصورینه‌قالقدی [۲] . طوغرولی مغلوب ایتدی . باطنیه‌یی ضبط ایله‌دی . بریری

سنه ۱۱۳۳

[۱] ٥٢٦ رجبنك صوکنده .
[۲] ٥٢٧ تاریخ هجریسنده .

متعاقب مختلف محللردن هپ فراره مجبور براقدی . نهایت شهرنده صیقیلشدیره‌درق بوتون امراسیله برلکده اسیر آلدی. فقط سنجر ، طوغرول طرفنی التزام ایتدیکی ایچون بوتون بوموفقیات حکمسز قالدی . طوغرول سنجرك امریله سربست براقلدی .

ابن الاثیر ابوالفدا دربلو دیاربکری نویری ١١٣٤

مسعود ، یاردم ایسته‌مك ایچون خلیفه‌یه مراجعت ایتدیسه‌ده [١] حربه باشلامق ایچون لازم کلن وسائطه مالك اولونجه حربه کیریشمکده استعجال کوسترمه‌دی . سنجردن قورقیوردی. مسترشد دفعات ایله اونی طوغروله قارشی یورومکه تشویق ایتدی ایسه‌ده فائده ویرمه‌دی . نهایت ، خلیفه‌یه قارشی سرد ایده‌جك هیچ برمعقول معذرت بولونمادیغی ایچون محاربه حاضرلقلرینی کوردیردی . بونلرله مشغول بولوندیغی صیراده طوغرولك وفاتی خبرینی آلدی [٢] . ایکی ساعی کوندرمشلردی . بری داوده دیکری مسعوده کیده‌جکدی . مسعوده کوندریلن ساعی‌دها غیرتلی داوراندیغی ایچون مسعود داوددن اول همدانه واصل اولدی . اوراده سلطان اعلان ایدیلدی . وزیر اعظملق منصبنی شرف الدین نوشیروان بن خالده‌ویردی .

---

[١] ٥٢٨ تاریخ هجریسنده .

[٢] ٥٢٩ سنه‌سی محرمنده . ٥٠٣ هجری و ١١٠٩ میلادی تاریخنده تولد ایتمشدی .

بعض احوالدن دولايي غير ممنون بولونان امراسندن بر قسمی مسعودك سراينی ترك ايده‌رك خليفه‌يه دخالت ايتديلر . خليفه بونلری نزدينه قبول ايتدكدن ماعدا مسعودك نامنه خطبه اوقونماسنه ده نهايت ويردی. بو امرا خليفه‌يه معاونت وعدنده بولونمشلردی . بونك اوزرينه خليفه بغداددن چيقدی وحربه حاضرلاندی . مسعود اوردوسيله يتشدی . فقط ايكی اردو قارشی قارشی‌يه كلير كلمز خليفه‌نك صول جناحی مسعودك طرفنه كچدی . مسترشد هر طرفدن صاريلدی . عسكری كاملاً قيليجدن كچيريلدی [١] . باشليجه قوماندانلرله برابر خليفه‌ده اسير دوشدی . مسعود بونلری زنجان قربنده سرجهان قلعه‌سنه كوندردی . بغدادده خليفه‌نك بوتون اموالنی ضبط ايتديردی. بوندن دولايی شهرده بويوك قاريشقلقلر چيقدی.

بو مظفريتدن صوكره مسعود ، مسترشد ايله بعض مناسباتی موجود اولان يكنی داوده قارشی يورودی . خليفه‌يی ده برلكده كوتوردی. مراغه‌دن ايكی فرسنك مسافه‌ده اردو قوردی. مسترشدك خصوصی بر چادیری واردی . فديهٔ نجات اولمق اوزره سلطانه بر مقدار پاره ويرمه‌سی و بغداددن هيچ خارجه چيقماماسی قرار كير اولمشدی. بو صيراده سنجر طرفندن بر سفير كلدی . سلطان ايله بوتون عساكر سفيرك استقباله كيتدكلری صيراده اون باطنی خليفه‌نك چادرينك مدخلی

[١] ٥٢٩ سنه‌سی رمضاننك ١٠ نده.

او كيجه نوبت بكلديلر. اون درت باطني چادردن ايچرى كيرديلر. مسترشده يكرمى يدى خنجر ضربه‌سى اوردقدن صوكره باشنى كسديلر، ئوابلرينى چيقارديلر و چيپلاق براقديلر. ايشيديلن كورولتو اوزرينه اطرافدن قوشديلر. باطنيلردن اون دانه‌سى درحال اتلاف اولوندى. فقط ديكر اون دردى قاچديلر. او كون و كيجه خليفه‌نك نعشى على حاله قالدى. صوكره مراغه سكنه‌سى كلوب آلديلر. سنقر الاحمديلى‌نك مزارينه كوتورديلر. مسعود درحال بغداده‌كى واليسى امير بكه[١] مسترشدك اوغلى ابو جعفر منصورى خليفه اعلان ايتمه‌سى ايچون امر ويردى. بوده خليفه راشد بالله عنوانى آلدى. سلطان مسعود عينى زمانده اسكى دشمنى دبيس‌دن ده قورتولدى. بونى خوى شهرى خارجنده چادرينك قارشيسنده بر ارمنى‌يه قتل ايتديردى. دبيسك اوغلى حله‌ده ايدى. بر چوق عربلر بونك اطرافنه طوپلانديلر.

سنه ١١٣٥ بندارى ابوالفرج ابوالفدا

خليفه راشدك خلافتى استحصال ايتمك ايچون مسعوده درت يوز بيك آلتون سكه ويرمه‌سى تقرر ايتمشدى. فقط بر نقش بونلرى ايسته‌مكه كلديكى وقت [٢] پدرينك خزائنى يغما ايدلمش اولديغى جهتله بو پاره‌يى ويره‌ميه‌جكنى بيان ايتدى. بر نقش جبراً خليفه‌نك سراينه كيدوب اشياى ضبط

---

[١] ابن الاثير بو اميرك اسمنى (بك آبه) ديه قيد ايديور.
[٢] ٥٣٠ تاريخ هجريسنده.

ایتمکه حاضرلانیوردی . خلیفه بر مقدار عسکر طوپلادی . سورلری تعمیر ایتدیردی . برنقش ایله بغداد والیسی بو حاضرلقلری کورونجه سرایی محاصره ایتمکه قرار ویردیلر . تقریباً اون بش بیك سواریلری واردی. بغداد ایچنده مصادمه وقوعه کلدی . بوتون خلق خلیفه اردوسی طرفنی التزام ایتدی. مسعودك عساکرینی بغداددن چیقاردیلر . سلطانلرك سرایی یغما ایتدیلر. مسعودك یکنی داود بو احوالدن مستفید اولمق املیله آذربیجان عساکرینی آله‌رق و جوار ملکلری‌ده طوپلایه‌رق بغداده قوشدی. بونلرك آره‌سنده عمادالدین زنکی‌ده واردی. مسعودك نامی آرتق خطبه‌لرده اوقونمادی . یرینه داودك اسمنی اقامه ایتدیلر. بونك اوزرینه مسعود همداندن حرکت ایله کلوب بغدادی محاصره‌یه آلدی. اللی کون بغدادك اوکنده قالدی . فقط ضبطه موفق اولامادیغی ایچون کری دوندی. شهروانه کیتدی. اورادن همدانه عودت ایتمك فکرنده‌ایدی. بو صیراده واسط امیری طرنطای Tharanthai بر چوق سفینه ایله کلوب کندیسنه التحاق ایتدی . غیر مأمول بو قوهٔ امدادیه‌یه نائل اولونجه تکرار بغدادیولنی طوتدی. دجله‌نك غرب طرفنده اردو قوردی . خلیفه اردوسنه قوماندا ایدن امیرلر آره‌سنده نفاق یوز کوسترمشدی. داود آذربیجانه دوندی[١]. سنه ١١٣٦

---

[١] ٥٣٠ سنه‌سی ذی‌القعده‌سنده .

راشدی، عمادالدین زنکی ایله برلکده موصله چکیله‌رك بغدادی مسعوده ترك ایتدی . مسعود بغداده کیره‌رك[١] قاضیلری و بونون علمایی طوپلادی . خلیفه‌نك بر دها کندیسنه قارشی عسکر طوپلامامق، بغدادشهرندن چیقمامق، سلطانك امیرلرندن هیچ برینك دخالتنی قبول ایتمه‌مك، بوشرائطه رعایت ایتمه‌یه‌جك اولورسه خلافتدن ساقط اولمق اوزره وقوع بولان تعهداتنی اوقودی. حاضر بولونانلرك کافه‌سی خلیفه‌نك سقوط ایتدیکنی تسلیم ایتدکاری جهتله یکی بر خلیفه انتخابی مذاکره‌یه کیریشدیلر . نهایت خلیفه مستظهرك اوغلی محمدی ترجیح ایله مقتضی لامرالله عنوانی آلتنده خلیفه اعلان ایتدیلر. عینی زمانده مسعود، راشدی بغداده کوندرمه‌سی ایچون عمادالدین زنکی‌یه امر ویردی. زنکی بو امری اجرایه حاضرلانیوردی . فقط او زمان موصلده بولونان اربیل صاحبی زین‌الدین علی بوکا ممانعت ایتدی . خلیفه‌یی تسلیم ایتمکدن ایسه فدای حیات ایتمکه یمین ایله‌دی . سلطانك حدتنی جلب ایتمك ایسته‌مه‌ین عمادالدین زنکی خلیفه‌یی کری کوندردی . زین‌الدین علی ، بر مقدار کورد ایله خلیفه‌یی یولده قاچیردی . ذاتاً آره‌لرنده بویله قرارلاشدیرمشلردی. زین‌الدین علی، راشدی مراغه‌یه کوتوردی. بو طالعسز خلیفه اوراده پدرینك تربه‌سنده اقامت ایتدی . راشد اورادن ری شهرینه کیتدی . بوکا جوار بر

---

[١] ذی‌القعده اواسطنده

موقعده باطنيلرله مصادمه ايتدى . اصفهانه كيتمك فكرنده ايدى. فقط خوراسان سكنه‌سى قيافتنه كيرمش اولان برطاقم باطنيلر كنديسنى قتل ايتديلر [١] . اصفهاندن بر فرسنك مسافه‌ده شهرستانده دفن ايديلدى. مسعودك همشيره‌سى فاطمه ايله أولنمش اولان [٢] يكى خليفه بغدادده مسعود نامنه خطبه اوقوتدى.

سنه ١١٢٨

دربلو

سلجوقيلرك اصل سلطانى كبى تلقى ايدلمك لازم كلن و مسعودك متبوعى بولونان سنجر بو حربه هيچ اشتراك ايتمه‌مشدر . او زمان، هندستانك شمالنده حكمران اولان غوريلردن بهرام شاه ايله محاربه ايديبوردى. بهرام شاه تخته سنجرك ياردميله چيقمشدى . اولجه تختنده بولونان آرسلان شاهى طرد ايچون لازم كلن عساكرى سنجر ويرمشدى . صوكره بهرام شاه هندستانده بويوك فتوحاتده بولونمشدى . بويله قدرت كسب ايدنجه دايسى [٣] اولان سنجره ويركو ويرمك كنديسنه موجب خجالت بر حركت كبى كوروندى . سنجرك بو يوندروغنى سيلكوب آتمق ايسته‌دى . فقط چوق كچمه‌دن سنجرك حدسز حسابسز اردولرينه وجسارتنه‌قارشى پك ضعيف بولونديغنى حس ايده‌رك

---

[١] ٥٣٢ سنه‌سى رمضاننده .

[٢] ٥٣٢ تاريخ هجريسنده و ١١٣٦ تاريخ ميلاديسنده.

[٤] بهرامك پدرى سنجرك همشيره‌سيله أولنمشدى.

عرض انقیاد ایتدی ومعتاد ویرکوبی کوندردی .

نویری سلجوقی حکمدارلرینك جوار حکمدارلرله وبالخاصه خلیفه‌لرله وقوعه کلان بو محارباتی ، بوتون مسلمانلرك حجه کیتدکلری کعبه‌نك پك اهمال ایدیلمه‌سنه سببیت ویرمشدی. چوقدن بری کعبه‌یه پوشیده کوندرلمه‌مشدی . اورتو ییرتیلمشدی . کعبه‌نك اوستنی اورتمك ودیوارلرینی غایت زنکین براورتوایله قاپلامق مسلمانلرجه عادتدر . بو اورتولری حکمدارلر کوندریرلر . اوزمان سلطنت سورن حکمدارلر ایسه غایت زنکین اولمقله برابر خلیفه‌یه حرمت ایتدکلری قدر کعبه‌یه‌ده لاقید قالیورلردی . هندستاندن عودت ایدن بر عجم تاجری کعبه‌یه بر اورتو ویردی [۱] . قیمتی مصرپاره‌سیله اون بیك آلتون سکه‌یه بالغ اولویوردی .

سنه ۱۱۳۹ نویری سلجوقی حکمدارلرینك بغدادده بر والیلری واردی که عادتا شهرك وولایتك صاحبی کبیدی . بو والی خلیفه‌نك بوتون حرکاتنی تحت ترصدده بولوندیرردی . فقط خلیفه یالکز بو قوماندانك پنچه‌سنده بولنمازدی . خلیفه‌نك بوتون وزیرلرینی‌ده سلطان تعیین ایدردی . سلطانك موافقتی اولمقسزین بونلری عزل ایده‌مزدی . اوزمان خلیفه‌نك وزیری شرف الدین علی ایدی . خلیفه مقتضی‌نك هر حرکتنه بو وزیر ممانعت ایدییوردی [۲] . ایشلر او درجه‌یه وارمشدی که وزیر ،

---

[۱] ۵۳۲ تاریخ هجریسنده .
[۲] ۵۳٤ » »

سلطانلرینك سراینه چکیله‌رك اوراده تحصن ایتمشدی . کندیسنی وظیفه‌یه دعوت ایچون خلیفه‌نك بوتون اصرارلری فائده‌سز قالدی . بومسئله بغدادی هنوزیکی قورتولدیغی مصائبه تکرار دوچار ایده‌بیله‌جك بر ماهیتده ایدی . خلیفه بوندن دولایی سلطانه شکایت ایله شرف‌الدین علی‌یی عزل ایتمك مساعده‌سنی آلدی . بونك اوزرینه بوتون منازعات یاتیشدی. مسعود ، خلیفه مقتضی‌نك قیزیله اولندی .

بو تاریخده بغداده سلطان سنجر طرفندن بر سفیر کلدی [١] . خلیفه مسترشد باطنیلر طرفندن قتل ایدیلدیکی زمان اوندن آلنمش اولان خرقهٔ سعادت ایله عصای پیغمبری‌یی کتیردی . سلطان سنجر اوزمان ماوراءالنهرده حرب ایدییوردی . سمرقند شهری ، والینك خسته‌لغندن بالاستفاده عصیان ایتمشدی . سنجر بو شهری آلتی آی محاصره ایتدی. بلا قید وشرط عرض تسلیمیته مجبور براقدی . اهالی‌یی عفو ایده‌رك شهرك والیلکنی خسته‌لغندن دولایی اظهار فعالیته قادر اولامایان والینك اوغلنه ویردی . فقط بوقطعه‌ده سنجر دها مدهش دشمنلره تصادف ایتدی . قوره‌نك شمالنده‌کی مملکتلردن تورەمش ونیوچه تاتارلری طرفندن اورادن طرد ایدیلمش اولان ختیانلر کاشغر وآق صو طرفلرینه کلوب

سنه ١١٤٠ نوبری

[١] ٥٣٥ تاریخ هجریسنده

ليه‌تای‌قیسو قام‌مو ابو الفدا دربلو

یراشمشلردی [۱]. ماوراءالنهرده کسب نفوذ وقدرت ایتمکه باشلامش اولان خوارزم سلطانلری فتوحاتلرنده دائما سنجر اردولرینك ممانعتنه تصادف ایتدکلری جهتله خیتانلری ماوراءالنهره کیرمکه دعوت ایتدیلر. سنجر بوولایتی بو باربارلرك آقینلرندن

سنه ۱۱٤۱

محافظه ایتمك ایسته‌یه‌رك [۲] اونلره قارشی یورودی. فقط بوتون اردوسی قتل وپریشان ایدیلدی. اشیالری یغما اولوندی. زوجه‌سی ترکان خاتون سلطانك اوتوردیغی سرای دشمنلرینك النه کچدی. هر طرفدن احاطه ایدلمش اولان سنجر اردوسنك ایچندن اوچ یوز جسور عسکر سچوب ترمنده کیتمك اوزره خیتانلرك آراسندن کچمکه عزم ایتدی. اورایه آنجق اون بش اون آلتی سواری ایله مواصلت ایده‌بیلدی. اوراده اردوسنك انقاضنی طوپلادی. تکرار جیحونی کچدی، خوراسانه کیتدی. او زمانه قدر نامغلوب اولان بو حکمدار جسارتی واردولرینك قوتی حقنده تبعه‌سنك بومغلوبیت اوزرینه بسله‌دکلری فکرلردن دولایی پك متأثر اولدی. کندیسنی بو ضیاعدن تسلیه ایتمك مقصدیله فریدالدین الکاتب [۳] شو شعری یازدی

ای حکمدار اعظم، مزراغکز شیمدی‌یه قدر بوتون دنیایی

---

[۱] خوارزم سلطانلرینك تاریخنده بو خیتانلرك منشائی دها مفصل صورتده کوروله‌جکدر.

[۲] ٥٣٦ تاریخ هجریسنده.

[۳] اوزمانك برشاعری ایدی.

قالديردی، قیلجیکز قرق سنه بوتون دشمنلریکزدن انتقامکزی آلدی . بوکون بعض موفقیتسزلکلره دوچار اولیورسه کز بونی جناب حقك بر حکمتی اوله‌رق تلقی ایدیکز . یالکز جناب حقك دائما هپ برحالده قاله‌بیله‌جکنی دوشونه‌رك متسلی اولکز . » برمدت صوکره سنجر ، دوچار اولدیغی مغلوبیتك انتقامنی خوارزم سلطاننندن آلمغه کیتدی واونی تحت تابعیتنه ادخال ایتدی [١] . سنه ١١٤٣

سنجرك مغلوبیتی عراق ایشلرینه هیچ بر دکیشکلك کتیرمدی . اوراده سنجرك تابعیتی آلتنده مسعود خلیفه ایله کمال سکون ایچنده حکمران اولیوردی . موصل ملکی عمادالدین زنکی ایله صلح یاپدی . وقتیله زنکی مسعودعلیهنده حرکت ایتمشدی . سلطانلق ایچون کندیسیله حرب ایتمش اولان داود برطاقم اشخاص مجهوله طرفندن قتل ایدیلدی . تکریت قلعه‌سنه حبس ایتمك ایسته‌دیکی علی بن دبیس مسعودك الندن قاچدی [٢] ، حله‌یه چکیلدی . عراقك وسنجرك ویرمش اولدیغی سائر ولایتلرك سکون پرور صاحبی اولان مسعود، وفاتنه قدر همدانده قالدی [٣] . ارباب علم وتقوایی پك سوردی .

ابوالفدا
دربلو
ابوالفرج
نویری
١٤٥٠
ابن شحنه
ابن الاثیر
١١٥٢

---

[١] ٥٢٨ تاریخ هجریسنده .

[٢] ٥٤٠ » »

[٣] ٥٤٧ سنه‌سی رجبنك برنده. ٥٠٢ سنه‌سی ذی القعده‌سنده و١١٠٩ تاریخ میلادیسنده تولد ایتمشدی.

او قدر چوق احسانده بولونوردی که خزینه بوم بوش قالیردی. اونك وفاتیله عراقده سلچوقیلرك عظمت وشوکتیده نهایت بولمشدر. خبر وفاتی بغداده واصل اولونجه والیسی مسعود بلال تکریته چکیلدی. خلیفه مقتضی سلطانلرك سراینی ضبط ایتدی. خطبه‌لردن اسملرینی قالدیردی. اسکی حکم ونفوذینی استرداد ایله‌دی. همدانده، مسعودك یکنی ملك شاه اونك یرینه کچمشدی. فقط وقتیله مسعودك کوله‌سی اولدیغی حالده ایمپراطورلقده حاکم مطلق کسیلمش اولان خاص بك نامنده بر تورکمن ملك شاهی حبس ایتدیردی. مسعودك او زمان خوزستانده بولونان دیکر یکنی محمدی، چاغیره‌رق سلطان عنوانی اوکاویردی. مقصدی بونی توقیف ایتدیره‌رك کندی سلطانلغی اعلان ایتمکدی. فقط محمد کلیر کلمز اوندن دها چابق داوراندی. زنکی الجاندار ایله برلکده اونی اتلاف ایتدیردی. خاص بکك نعشی عمومی میدانده براقلدی. نعشی کوپکلر یدیلر.

سنه ١١٥٣ دربلو

شرق ولایتلرنده ایسه سلچوقیلرك قوت وشوکتی دها چوق صارصیلدی. سنجر، خوارزم سلطانی مغلوب ایتدکدن صوکره سلاحلرینی غوریلر علیهنه چویرمشدی. او زمان حکمران اولان حسین جهانسوز خوراسانی ضبط ایتمك املیله اورایه کیرمشدی [١]. سنجر بونی مغلوب ایده‌رك قوماندانی

[١] ٥٤٤ هجری و ١١٤٩ میلادی تاریخنده.

علی چتری ایله برابر اسیر آلمشدی . حسینی سادەجە غور الکاسی والیسی صفتیله اعادە ایتمشسەدە سنجرك تبعەسی اولەرق تولدایتمش اولان علی چتری اعدام ایدلمشدی . بوموفقیتدن بر قاچ سنه صوکره سنجر ، غوز تسمیه ایدیلن تورکمنلری تحت اطاعته آلمغه تشبث ایتدی [۱] . بیزانس ایمپراطورلغنك مورخلرینه کوره اوزلر عنواننی طاشیان بو قوملر قدیماً بحر خزرك شمالنده قاپچاق یاخود قومان الکاسی دنیلن ممالکه انتشار ایتمشلردی . بونلر عن اصل تورك اولدقلری جهتله کندیلرینه صوکرەلری تورکمن نامی ویرلمشدر . بو اوزلردن برقسمی آوروپایەقدر صوقولدی . دیکر بر قسمی ماوراءالنهرە ، خزر دکزینك شرقنه چکیلمشدی . ختائیلرك کاشغرە ورودلری واورادە یرلشمەلری اوزلری اونلرك آقینلرندن مصون اولمق ایچون خوراسانه التجایه مجبور ایتدی . بر مدت بلخ جوارنده قالدیلر . امیر قماج بو شهری سلطاندن آلدیغی زمان اوزلرحالااورادە ایدیلر. بو امیر اوزلری طرد ایتمك ایستەدی. اون بیك عسکر طوپلادی . بو ملتك ایلری کلنلری کندیسنه هرعائله باشنه ایکی یوز آلتون سکه تکلیف ایتدیلر . سرعالرندە کندیلرینك راحت براقلمالرینی شرط قویورلردی . بو کبی تکلیفاتەقولاق ویرمك ایستەمەین قماج هجومەحاضرلانیوردی اوزلر طوپلاندیلر ، کندیسنه منتظر اولدیلر . محاربه وقوعه

قسطنطین پورفیر ابوالفدا ابن شحنه

[۱] ٥٤٨ تاریخ هجریسنده .

کلدی . نتیجه‌ده قماج مغلوب اولدی . دشمنلر بوتون جوار
مملکتلره یاییلدیلر . بر چوق قاریشیقلقلره سببیت ویردیلر .
قادینلره تجاوز ایتدیلر . چوجوقلری و علمایی کسدیلر ، مدرسه‌لری
ییقدیلر . قماج سنجرك یانینه قاچدی . اوزلرك استیلاسندن
اونی خبردار ایتدی . درحال سلطان یوزبیك کشیلك بر اردو
ایله بلخه یورودی . اوزلر عرض معذرت ایتمك ایستدیلر .
بر چوق پاره تکلیف ایتدیلر . سنجر ایلریله‌مکده دوام ایده‌رك
اونلرله حربه طوتوشدی . فقط مغلوب اولدی ، اسیر
دوشدی . قماج اردوسنك بویوك بر قسمیله برلکده اتلاف اولندی

بو بویوك مظفریتدن صوکره بوتون اوز امیرلری طوپلاندیلر ،
سلطانك آیاقلرینه قاپاندیلر ، حضورنده یری اوپدیلر . امیرلری
اولدقلرینی سویله‌دیلر . فقط سلطانی دائما موقوف طوتدیلر .
حتی بر روایته کوره کیجه‌لری سلطانی بر دمیر قفسه قاپاتیورلردی .
سلطان ایله برابر پایتختی اولان مرو شهرینه قدر کلدیلر . الك
باشلی امیرلرندن بری اولان بختیار بو شهری کندیسی حسابنه
طلب ایتدی . سنجر پایتختی اولان بر شهری اوکا ویره‌میه‌جکنی
سویلدی . اوزلر بو جواب ایله اکلندیلر . اسکی کوستردکلری
حرمتده دوام ایتمه‌دیلر . سنجرك ییوب ایچه‌جکنی بیله کندیلری
تنظیم ایتدیلر . سنجر مروده بر صوفی تکیه‌سنه چکیلدی .
اوزلر ایسه بوتون مملکته یاییلدیلر . تکمیل خوراسانی تخریب
ایده‌رك نیشابوری آلدیلر . یالکز هرات ایله دهستان شهرلری

قلعه‌لرینك متانتی حسبیله بو تجاوزاتدن مصون قاله‌بیلدیلر . سنجر اردوسنك قسم متباقیسی هزیمتدن صوکره (آی ابه) نامنده برامیرك اطرافنده طوپلانمشدی . آی ابه مؤیدعنوانی آلدی. صوکره اوزلری نیشابوردن ، طوسدن ، نسادن ، ابیورددن ، شهرستاندن ، دامغاندن طرد ایتدی [۱] . سنجرك ایناج Enbanedge نامنده دیکر برقوماندانی اوزلرك الندن ری شهرینی آلدی .

دربلو سنجر اسارتده فلاکت چکدیکی وممالکی اوزلر طرفندن تخریب اولوندیغی اثناده اجدادینك بغدادده حائز اولدقلری بوتون حکم ونفوذدن محروم قالان سلطان محمد ، برادری ملکشاهك الندن آلدیغی تختنده محافظهٔ موجودیت ایده‌بیلمك ایچون همدانده پك مشکلاته معروض قالیوردی . خاص بکك وفاتی بر چوق امرایی حکمداره قارشی عصیانه تحریك ایتمشدی . آتابك ایلدکز ایله مراغه صاحبی اقسنقر زیاده قوت صاحبی اولدقلری ایچون محمدی خلع ایله یرینه عموجه‌سی سلیمانشاهی تختنه چیقاردیلر [۲]. کنج وتجربه‌سز محمد اولان علی العجله همدانی ترك ایله اصفهانه چکیلدی . سلیمان شاه تخته چیقنجه وزیری فخرالدین کاشی، حاجی محمد خوارزمشاه کبی بعض قوماندانلری عزل ایتمك ایسته‌دی .

---

[۱] ٥٥٠ تاریخ هجریسنده و ١١٥٥ تاریخ میلادیسنده .

[۲] ابن محمد ابن ملك شاه معظم

فقط سرایده بویوك نفوذلری اولان بوذواتی عزل ایده بیله جك درجه ده هنوز صاحب قوت دکلدی. بونلر تکرار محمدی جلب ایچون آرالرنده اتفاق ایتدیلر. مع مافیه، سلیمان شاهه مربوط اولان عسکر اونك خلعنه متمایل دکلدی. بونك ایچون حیله یه مراجعت ایله دیلر. محمد خوارزمشاه سلطانه وارمش اولان همشیره سنی بولدی. غایت کیزلی اوله رق اوکا او کیجه بعض کیمسه لرك سلیمان شاهی طوته رق یرینه محمدی اجلاس ایده جکلرینی خبر ویردی. زوجه سی بو ایشدن سلیمانی خبردار ایتدی. سلیمان، قورولان طوزاغه دوشدی. دویدیغی شیئك صحتنی تحقیقه لزوم کورمه دن درحال بار کیرینه بیندی، یانده بر قاچ کشی ایله مازندرانه التجا ایتدی.

سنه ١١٥٦

ایرته سی کون بوتون خلق سلطانك فرارندن حیرته دوشدی، عسکر قوماندانلرینه قارشی عصیان ایده رك سرایه قوشدیلر، یغما ایتدیلر. بو اثناده محمد وقعه دن خبردار ایدیلدی. علی العجله همدانه کلدی. اوراده سلطان اعلان اولوندی.

سلیمان شاه، زوجه سنك سوزلرینه پك قولایلقله اینانمش اولدیغنی درحال آکلادی. خطاسنی تعمیر ایتمك ایسته یه رك بغداده کلدی [١]. خلیفه مقتضی اوکا سلطانلغی ویردی. بغدادده خطبه یی اونك نامنه اوقوتدی [٢]. خلیفه حلوانه کیده رك سلیمان شاه ایله یاپدیغی معاهده یی اوراده ملك شاه

ابو الاثیر
ابو الفدا
دربلو
نویری

[١] ٥٥١ سنه سی محرمنده.

[٢] سلیمان شاه، شهنشاه المعظم غیاث الدنیا والدین لقبنی آلمشدر.

ایله تأیید ایتدی . بونك اوزرینه ملك شاه ایله خلیفه یکی سلطانه عسکر ویردیلر . سلیمان جباله طوغرو یورودی . آراس یاخود آراقس نهری ساحللرینه قدر ایلریله‌دی . اوراده محمد طرفندن مغلوب ایدیلمك فلاکتنه اوغرادی . بغداده قاچمق اوزره شهرزوردن کچدیکی صیراده موصل ملکی قطب الدین مودودك والیسی بولونان زین الدین علی کوچوك کندیسنی طوته‌رق موصل قلعه‌سنده حبس ایتدیردی . خلیفه‌یی سلیمان شاهك طرفنی التزام ایتدیکندن دولایی محمد بر دورلو عفو ایده‌مدی . همدانده حکم ونفوذی تأسس ایدر ایتمز اردوسنی طوپلادی . بغداد اوزرینه یورودی . کچه‌جکی یرلرك کافه‌سنی خلیفه تخریب ایتدیرمشدی . بغداد جوارنده‌کی أولرده تخریب اولونمشدی . محمد دجله اوزرینه بر کوپرو قوردیردی [١] . اردوسنك برقسمنی شرق ساحلنه کچیردی . موصل عساکریله برلکده یاننده بولونان زین الدین علی کوچوك ایسه غرب طرفنده قالدی . خلیفه‌نك عساکریله سلطانك عساکری آراسنده بعض مصادمات وقوعه کلدی . فقط سلطان ، برادری ملك شاه ایله اران Arran ملکی سنه
آتابك ایلدکزك وآرسلان شاهك [٢] همدانه کیردکارینی ، ١١٥٧

[١] ٥٥١ سنه‌سی ذی الحجه‌سنده . ٥٥٢ سنه‌سی ربیع الاولنك ٢٤ ینه قدر اوراده قالمشدر .

[٢] ابن طوغرول بن سلطان محمد بن ملك شاه .

شهری یغما ایتدکارینی ، بوتون امراسنك زوجه‌لرینی اسیر آلدقلرینی دویونجه بغداد محاصره‌سنی قالدیردی. کندی پایتختنك امدادینه قوشدی . رجعت اثناسنده خلیفه عسا کری کندیسنی تعقیب ایده‌رك تکمیل دمدارلرینی یغما ایتدیلر . سلطانك نیتی اغتشاشاتی تسکین ایدر ایتمز تکرار بغداد محاصره‌سنه عودت ایتمکدی .

سلطان سنجر اوزلرك النده دائما اسیر بولندیغی جهتله اداره امور ایله زوجه‌سی سلطان ترکان خاتون مشغول اولیوردی . ترکان خاتونك وقوع وفاتی اوزرینه [۱] سنجر ، باربارلرك الندن قورتولمق چاره‌لرینی دها جدیتله دوشونمکه باشلادی . امیرالیاس هر شیئی حاضرلاتدی . بعض کره سنجر جیحون ساحللرینه آوه کیدردی . اوراده بر قاچ سفینه بکلتدی . سنجر بونلردن برینه بینه‌رك ترمده کیتدی . اورادن کمال سرعتله [۲] پایتختی اولان مرو شهرینه کچدی . فقط واصل اولور اولماز بر صانجی ایله خسته‌لاندی . تقریباً یتمش اوچ یاشنده اولدیغی حالده ترك حیات ایتدی . فتوحات عظیمه‌سی حسبیله تبعه‌سی کندیسنه اسکندر ثانی لقبنی ویرمشلردی [۳].

در بلو
ابوالفدا

[۱] ٥٥١ تاریخ هجریسنده .

[۲] ٥٥١ سنه‌سی رمضاننده. ١١٥٦ تاریخ میلادیسنده .

[۳] ٤٧٩ سنه‌سی رجبنده و ١٠٨٦ تاریخ میلادیسنده تولد ایتمشدی .

باشـليجه قوماندانلرينك كافه‌سى بر ملك ايديلر . خوارزم سلطانى قطب‌الدين ، سنجرك كيلارجى باشيسى ايدى . بر سنه كلير ، سنجرك يانده ايفاى خدمت ايدر ، ايرته‌سى سنه اوغلى آتسزى كوندريردى . صوكره سلطان بو اولمشـدر . سنجرك احسان وسخاسى‌ده عظمتى ايله متناسب ايدى . بوتون اسلام ايمپراطورلغنك صاحب وحاكمى ايدى . فقط أولورأولمز بغداده‌اونك نامنه خطبه‌اوقومقدن فراغت ايتديلر . خوراسان كبى دها شرقى ولايتلرده خلق كنديسنى فوق‌العاده سوديكى جهتله وفاتندن برسنه‌صوكره‌يه‌قدر اونك نامنه خطبه‌اوقومقده‌دوام كوستر ديلر . ايمپراطورلغنى همشيره زاده‌سى محموده براقدى . همشيره‌سى توركلرك خانى محمود ابن بغرايه وارمشدى . محمود خوراسانه وضع يد ايتديسه‌ده سنجرك شوكت وعظمتنه‌وارث اولامادى .

سنجرك وفاتيله ايران سلچوقيلرى منقرض اوليوردى . قالان حكمدارلر وشهزاده‌لر بربرلريله حرب ايتديلر . اولكى سلطانلرك تبعه‌لرى‌اولان جوار ملكلر كنديلرينه اطاعت‌ايتمديلر . عراق عجم ايمپراطورلغنى محمدك الندن آلمق ايسته‌ين ملك شاه بو اردونك باشنه كچمش ، ولايتلرى دولاشيوردى [١] . قم وكشان شهرلرينى يغما ايتمشدى . محمد، بغداد محاصره‌سنى رفع ايتدكدن صوكره خسته دوشمشدى . بو قاريشيقلقلرى

سنه ١١٥٨
ابوالفدا
نويرى
ابوالفرج
دربلو

[١] ٥٥٣ تاريخ هجريسنده .

تسکین ایچون ملك شاه علیهنده یورویه‌مه‌ین محمد کندیسنی
ولیعهد اعلان ایتمکی وعد ایله‌دی . فقط حکومت سورمك
ایچون بوقدر اوزون مدت بکله‌مکه راضی اولامایان ملك شاه
کیدوب خوزستانی ضبط ایتدی . شمله نامنده بر تورکمن
برمدت اول کندیسنك الندن بوراسنی آلمشدی [۱] .
اوصیراده محمدك وقوع وفاتی [۲] صلحی تأسیسه خدمت سنه ١١٥٩
ایده‌مدی . محمد اوتوز ایکی یاشنده ایدی . بیوك مزیتلری
واردی . فقط عائله‌سی آراسنده حکم سورن نفاقدن دولایی
بومزیتلرینی اظهاره وقت بولامامشدی. حیاتدن بیوك اسفلرله
آیریلدی . وفاتندن اول اردوسنی ، سراینی ، خزینه‌لرینی
برکره دها کورمك ایسته‌دی . بونلری تماشا ایتدکدن صوکره
شو سوزلری سویلدی : « ناصل اولیورده مالك اولدیغم بوقدر
عظمت وقوت خسته‌لغمك ثقلتنی بربغدای بیله آزالته‌مایور ،
حیاتمی برآن بیله اوزته‌میور ! واه اوزواللیلره که بوفانی شیلره
اهمیت ویره‌رك مالك حقیقیٔ کائناته قلبلرینی باغلامازلر ! »

محمد کوچوك یاشده بر چوجوق براقیوردی . اردولرك
بوچوجوغه اطاعت ایتمه‌یه‌جکلرینی تخمین ایدییوردی. چوجوغی
اقسنقر الاحمدیلی‌یه تودیع ایله مملکتی اولان مراغه‌یه کوتورمه‌سنی

---

[۱] ۵۵۰ تاریخنده .

[۲] ۵۵٤ سنه‌سی ذی‌الحجه‌سنده. ۵۲۲ سنه‌سی ربیع‌الآخرنده یولد ایتمشدی .

سویلدی . سائر امیرلرك کافه‌سی مختلف فرقه‌لره آیریلدیلر .
بعضیلری محمدك برادری ملك شاهك معیتنه کچدیلر . قسم
اعظمی ایسه عموجه‌سی سلیمان شاهی ترجیح ایتدیلر . ملك
شاه موصلده بولونیوردی . برقسمی ایسه طوغرولك اوغلی
آرسلانك طرفنی التزام ایلدیلر. ایلدکزده بوکا مظاهر اولیوردی.
سلیمان شاه فرقه‌سنك امیرلری بوشهزاده‌یی موصلدن طلب ایتمکله
مشغول اولدقلری صیراده ملك شاه کیدوب اصفهانی ضبط
ایتدی [١] . اوزمان موصلده حکمران اولان قطب‌الدین
مودود سلیمان شاهه برچوق هدیه‌لر ویردی . بواردو ایله
همدانه کوندردی . بواردونك قوماندا سنی‌ده زین‌الدین علی
کوچوکه توديع ایتدی . سلیمان شاه همدانه کیره‌رك سلطان
اعلان اولوندی . فقط عسکرك تحت حکمنده قالدی. اطرافنی
دالقاوقلر المشدی. بونلرك آراسنده وقتنی ایچکی ایله کچیریوردی.
مسلمانلرك اوروج طوتدقلری رمضان آینده برکون شراب
ایچمکه جرأت ایتمشدر . امرایه هیچ اهمیت ویرمیوردی .
عادت وجهله سراینك قاپیسنده عرض موجودیت ایتمکی اهمال
ایدن عسکرلری بویله برسلطانه مالك اولدقلرینه اسف ایدیورلردی.
دولتك بوتون اموری ، سلچوقیلرك الك قدیم خدمتکارلرندن
اولان شرف‌الدین کردباز Kardbason لك النده ایدی .
بووزیر عاقلانه ومدبرانه حرکاتی ایله بوعائله‌نك متزلزل

سنه ١١٦٠ ابن‌الاثیر ابوالفدا دربلو

[١] ٥٥٥ تاریخ هجریسنده .

حكم ونفوذینی محـافظه‌یه مقتدر اولیوردی . فقـط نهایت
سلطانك كندیسنه یاپدیغی حقارته تحمل ایده‌مدی . سـلیمان
شـاه ، سرایلرندن برنده اكلنمكه كیتمك ایچون همداندن
چیقمشدی . امیر كیدوب سلطانی كوردی . بو حركتندن دولایی
بعض مؤاخذاتده بولوندی . سلطان دالقاوقلرینه امیر ایله
اكلنمه‌لرینی وقارشیسنده بعض مناسبتسز حركتلرده بولونمه‌لرینی
امر ایتدی . شرف‌الدین ، انتقام آلمق ایچون برمدت صوكره
بویوك بر ضیافت ویره‌رك سلطانی دعوت ایله‌دی . سـلطان
سرخوش اولور اولماز كندیسنی برحبسخانه‌یه نقل ایتدیلر . امیر
اوراده سـلطانی بوغدیردی [١] . سـلطان ملك شاهی‌ده
اصفهانده عینی زمانده زهرله‌دیر .

ابوالفدا
دربلو

سلیمان شاهك خبر وفاتی شـایع اولونجه ایلدكز یكرمی
بیـك نفری متجاوز بر اردو ایله آرسـلان شاهی همدانه
كوتوردی [٢] . شرف‌الدین كندیسنی استقبال ایده‌رك سرایه
كوتوردی . اوراده تخته اوتورتدی . صوكره بغدادده آرسلان
شـاه نامنه خطبه اوقونماسی ایچون امر كوندریلدی . فقط
خلیفه مستنجد آرتق سلچوقیلرك حكم ونفوذندن قورتادیغی
جهتله بوامری اجرادن امتناع كوستردی . اصفهان والیسی

---

[١] ٥٤٥ سنه‌سی ربیع‌الآخرنده . برروایته كوره تسمیم
ایتدیرمشدی .

[٢] ابوالمظفر زین‌الدین عنوانی آلمشدر .

قيماز [١] . Kimaz، رى واليسى انبانج Enbanedge ده ارسلان شاهى طانيمايه‌رق عصيان ايلديلر . سلطان عنوانى يكنلرندن محمد سلچوق شاهه ويرديلر . بويوك بر اردو ايله همدانه دوغرو ايلريله‌ديلر . فقط آرسلان شاه بونلره قارشى قزوينه قدر يورودى، بوشهر جوارنده اونلرى مغلوب ايتدى. يكى سلطان مقتول اولدى. ايكى عاصى رى شهرينه قاچديلر . فقط اوراده كنديلرينى تحت امنيتده كورمدكلرى جهتله مازندرانه قدر كيتديلر . بومحاربه بيتر بيتمز، آرسلان شاه، شمال ولايتلرك امدادينه قوشمغه مجبوريت حس ايتدى . خرستيان دينده سالك اولان وممالكى كورجستان ايله چركستان آره‌سنده كائن بولونان آبخاز Abkhaz [آبازه ؟] قرالى آذربيجانه دخول ايله قزوينه قدر بوتون بوممالكى تخريب ايتدى. مستحكم قاق Cak قلعه‌سنى آلدى. آرسلان آبخازلرى بوقلعه قربنده مغلوب ايده‌رك قلعه‌يى استرداد ايتدى وبوقوملرى مملكتلرينه دونمكه مجبور ايله‌دى .

خوراسانده سلچوقيلرك نفوذى بوتون بوتون سونمكده اولديغى صيراده ايشته آرسلان عراق عجمده بويله برآز تأسيس قدرت وشوكت ايديوردى. خوراسان ولايتنده سنجره خلف اولان محمودده سلطان عنوانندن باشقه برشى يوقدى . سنه ١١٦١ ابوالفدا

[١] بووقعه وآبخازلرك استيلاسى بدايت سلطنتده وقوعه كلمش اولماليدر . فقط دربلودن باشقه برمأخذده تصادف ايتمديكم كبى اوده‌واضح برتاريخ كوسترمديكندن سنه‌سنى بوراده اشارت ايده‌ميورم. عربلر، سلچوقيلرك بوندن صوكره‌كى تاريخلرى حقنده معلومات ويرميورلر.

حکم ونفوذدن محرومدی. باشلیجه نیشابورلرك جرأتکارلقلرینه
قارشی هیچ برشی یاپه‌مایوردی. بونلر برر اشقیا رئیسی حالنی
آلمشلر، اطرافی یغماو تخریب ایدوب دوریورلردی. سراینده‌کی
امرادن مؤید آی ابه نامنده بری برمقدار عسکر ایله کیدوب
نیشابوره هجوم ایتدی [١]، شهری تخریب ایله‌دی. بواثناده
بویوك بر کتبخانه محو اولدیغی کبی طاهریه سلاله‌سی طرفندن
سنه خلیفه مأمون زماننده بناو مؤخراً سلطان طرفندن تعمیر ایتدیرلمش
١١٦٢ اولان مشهور بر قلعه‌ده خراب اولدی. آی ابه Aibeh
نیشابورك سورلرینی تعمیر ایتدیردی واوراده ساکن اولدی.
صوکره قومس [٢] Comos شهرینی اله کچیردی. بونك اوزرینه
سلطان آرسلان شاه کندیسنه برخلعت ایله هدیه‌لر کوندردی.
آی ابه خطبه‌یی کندی نامنه اوقوتدی. بوایسه محموده قارشی
برعصیان دیمکدی. تاریخ آرتق محمودك احوالندن هیچ بحث
ایتمیور. آی ابه [٣] هرات شهرینی‌ده ضبط ایتدی. برمدت
صوکره، خوارزم ایمپراطورلغی سببیله تکش ایله حال حربده
بولونان سلطان شاه طرفنی التزام ایتدیکی جهتله تکش طرفندن
قتل ایدیلدی. اوغلی طوغان شاه اوکا خلف اولدی. فقط
خوارزم سلطانلری طرفندن مغلوب ایدیله‌رك اونلرك تحت
تابعیتنه کیردی.

---

[١] ٥٥٦ تاریخ هجریسنده.
[٢] ٥٥٨ « «
[٣] ٥٦٠ « « و١١٦٤ تاریخ میلادیسنده.

سنه آرسلان شاهه كنجه، آبخازلرك محاربه‌سندن صوكره [١]
١١٦٣ اصفهانه كيتدی. اورانك واليسی بولونان آتابك زنكی السلغری اوكا
دربلو بيعت ايتدی. زنكی‌يی اصفهان واليلكنده ابقا ايله‌دی. حدودلرينی
١١٦٥ فارس ولايتنه قدر توسيع ايله‌دی.. مازندرانه چكيلمش اولان انبانج
١١٦٧ خوارزم سلطانندن امداد آلدقدن صوكره [٢] يكيدن عراق عجمه
كيرمش، ابهر، قزوين شهرلری جوارلرينی تخريب ايتمشدی.
هيچ منتظر اولماديغی بر صيراده سلطان ايلدكز ايله برلكده
كلوب اوزرينه هجوم ومازندرانه قاچمغه مجبور ايتدی. صوكره
[٣] انبانج ری شهرينه دوغرو كلدی. اورايه كوندريلمش اولان
ايلدكزك اوغلی محمده قارشی بعض موفقيتلره نائل اولدی. فقط
ايلدكزك اردوسی هرشيئی تعمير ايتدی. بوقوماندان سلطان
ايله صلح ياپماسنی انبانجه تكليف ايله‌دی. انبانجك بالذات
آرسلان شاه نزدينه كيتمه‌سی شرطيله معاهده عقد اولوندی.
ملاقاتك وقوعه كله‌جكی كوندن اولكی كيجه انبانج مقتول بر
حالده بولوندی. جنايتی كيمك ارتكاب ايتديكی آكلاشيلمادی.
بونك اوزرينه آرسلان شاه ری واليلكنی وانبانجك قيزينی
ايلدكزك اوغلی محمده ويردی. بو ازدواجدن قتلغ انبانج
١١٧٢ دوغدی. برقاچ سنه صوكره [٤] آرسلان شاهك والده‌سی،
بونی متعاقب ده اك قوتلی بر استنادكاهی اولان ايلدكز وفات

---

[١] ٥٥٩ تاريخ هجريسنده
[٢] ٥٦١ » »
[٣] ٥٦٣ » »
[٤] ٥٦٨ » »

ایتدی . بونلرك وفاتی کندیسنی بویوك بر حیرت و کدره دوشوردی . صاراروب صولمغه باشلادی و بوخستەلقدن قورتولامادی . ایمپراطورلنی اوغلی طوغرول براقەرق وفات
سنه
١١٧٧ ایلدی [١] . طوغرول درحال سلطان اعلان ایدلدی . فقط
ابوالفدا
دربلو
بادنجار نامندەکی امیر آذربیجانی ضبط ایتمك ایستەدی . دیکر بر طوغرولك مخدومی اولان محمدده عراقه کیریوردی. ایلدکزك اوغلی محمد ایله قارداشی قیزیل آرسلان بونلرك ایکیسنیده مغلوب ایتدیلر .

١١٦٨ ایلدکزك اوغلی محمدك وفاتی [٢] سلطانك ایشلرندە بویوك
ابوالفدا
دربلو
نویری
بر تحول حصوله کتیردی. محمد آذربیجانده بر حکمدار کیبیدی. برادری قیزیل آرسلان اوراده کندیسنه خلف اولدی . سلچوقیلرك قوت وشوکت دورنده بغدادده خلیفه اونلره قارشی نەموقعده بولونیورسه سلطانده بو کوچوك ملکلره قارشی عینی وضعیتده بولونیوردی . سلفندن دها حریص جاه اولان قیزیل آرسلان سلطانه اهمیت ویرمدی . هرشیئی کندی آرزوسنه کوره اداره ایتمك ایستەدی . سرای تفرقه ایچنده قالدی .
١١٨٧ طرفین سلاحلاندی. قیزیل آرسلان همدانه یاقلاشدی [٣] . فقط سلطانك طرفی غلبه چالدی . طوغرول بوتون جوار

[١] ٥٧٣ تاریخ هجریسنده .
[٢] ٥٨٢ « «
[٣] ٥٨٣ « «

مملکتلره صاحب اولدی . بونك اوزرینه بغدادده خطبه‌نك
کندی نامنه اوقونماسنی خلیفه ناصردن طلب ایده بیلمك اقتدارینی
کندیسنده کوردی . عینی زمانده ، بغداددەکی سلطانلر
سراینك تعمیرینی‌ده امر ایتدی . خلیفه هیچ بر جواب
ویرمکسزین سفیری کری کوندردی . سرایی ییقدیردی .
اوصورتده که هیچ بر اثری قالمادی . قیزیل آرسلانه‌ده عسکر
ویردی . وزیر جلال‌الدین ابن یونس طرفندن قوماندا ایدیلن
بو اردو بغداددن چیقدی ، همدانه یاقلاشدی . فقط قیزیل
آرسلان وعدی موجبنجه کلوب بو اردویه التحاق ایتمدی .
طوغرولك اردوسی طرفندن بو عسکرك مغلوب ایدیلمه‌سنه سببیت
ویردی [۱] . قیزیل آرسلان عراق کبراسنی کندیسنه جلب سنه ۱۱۸۸
ایتمکی واونلرله سلطانی اله کچیرمك چاره‌سنی دوشونمکی ترجیح
ایدییوردی . بو امراجریان ایدن احوالدن دولایی عرض تأثرات
ایتمك وعفولرینی استرحام ایچون بالذات عزیمتلرینه مساعده ایسته‌مك
اوزره طوغروله برینی کوندرمکی قرارلاشدیردیلر . طوغرول
بوسوزلره اینانـدی . کلمه‌لری ایچون بر کون تعیین ایتدی .
او کون طوغرول جرید اوینایه‌جقدی . فقط امیرلر کانجه
کندیلری دها غلبه‌لق ، ایچه مسلح اولدقلری ایچون طوغرولی
توقیف ایتدیلر ، قلعةالنجو یعنی التجا قلعه‌سی دنیلن غایت
مستحکم بر قلعه‌یه کوتوردیلر . قزیل آرسلان ، سنجرك

[۱] ٥٨٤ سنه‌سی ربیع‌الاولنده .

اوغلی سلیمانی تخته چیقارمق املیله درحال همدانه قوشدی . فقط خلیفه‌نك كندیسنی سلطان اعلان ایتدیرمه‌سی ایچون بونك غایت مناسب برزمان اولدیغنی سویلدیكنی خبر آلنجه بوتوصیه‌یه رعایتله سلطانلغنی اعلان ایتدی . كندی نامنه سكه كسدیردی .

بوجرئتكارانه تشبث بوتون مقدراتی برآن ایچنده محو ایتدی . دیكر امرانك بویله بر حركتدن دولایی حسد ایتمه‌ملری قابل دكلدی . هرطرفده قیزیل آرسلان علیهنه

سنه

١١٩١ ترتیبات قورولدی . بركون قزیل آرسلان مقتول بولوندی[١] .

١١٩٢ طوغرولك ممالكنی امرا كندی آرالرنده پایلاشدیلر . طوغرول، حسام‌الدین نامنده بر قوماندانك ترتیباتی سایه‌سنده محبسدن فراره موفق اوله‌رق [٢] ترامپت‌اوردیردی ، آزوقت ایچنده بویوك براردو طوپلادی ، عاصیلری مغلوب ایتدی . احراز ایتدیكی بوغلبه اونك ایشلرینی دوزلتدی ایسه‌ده براز صوكره قتلغ انبانجك والده‌سی فیرنه Firnah طرفندن آرقلدی تسمیم ایتدیریله‌جكدی . بوقادین ، سراینده اوتوریوردی . بوجنایتی اوغلی ایچون ارتكاب ایتمشدی . وقعه‌دن خبردار اولان طوغرول ، حاضرلادیغی زهری اوكا ایچرتدی . اوده درحال وفات ایتدی . صوكره انبانج ی توقیف ایتدیردی .

[١] ٥٨٧ تاریخ هجریسنده .

[٢] ٥٨٨ » »

بوكا قارشی كوستردیكی علو جناب كرك كندیسنك كرك عائله سنك
باعث فلاكتی اولمشدر. اینانج محبسدن چیقار چیقماز خوارزم
سلطانی تكش ایله كیزلی مناسباته كیریشه‌رك اونی عراق عجمی
فتحه تشویق ایتدی. بوسلطان كله‌رك ری شهرینی ضبط ایله‌دی.
فقط برادری سلطان شاهك خوارزمده‌كی حركاتی برمدت
سنه ایچون مملكتنه عودته كندیسنی مجبور براقدی. بونك اوزرینه
١١٩٣ طوغرول طبرك قلعه‌سنی وخوارزمیلرك ضبط ایتمش اولدقلری
١١٩٤ سائر موقعلری استرداد ایتدی [١]. صوكره اینانجی مغلوب
ایله‌یه‌رك [٢] خوارزمه چكیلمكده مضطر براقدی.

بوتهلكه‌لی دشمندن خلاص اولونجه سفاهته ترك نفس ایتدی.
سعادتنه پك كوونیور، اذواق وحظوظات آراسنده اویوشوب
دربلو قالیوردی. خوارزم سلطاننك تكرار عراقه عودت املنده
ابوالفدا اولدیغی آكلاشلدیغی جهتله بونك هجوملرینی دفعه قادر اولا بیلمك
اوزره احتیاطلی داورانمق لزومندن بحث ایدن امرانك سوزلرینی
هیچ دیكله میوردی. هركس كندیسندن یوز چویردی.
امرا، طوغرولی سراینده غافل باصدیرمق غیر قابل اولمایه‌جغنه
دائر خوارزم سلطاننه خبر یوللادیلر. بوسلطان بو توصیه‌یی
اهمال ایتمیه‌رك اوقدر استعجال كوستردی كه طوغرول هنوز دها
شراب مخمورلغندن آیلمادن ری قاپیلرینه واصل اولدی. طوغرول

---

[١] ٥٨٩ تاریخ هجریسنده.

[٢] ٥٩٠ « «

سلاحلرینه صاریله‌رق دشمنه قارشی یورودی . فقط دشمنه ایندیره‌جکی شدتلی برضربه کندی بارکیرینك اون آیاقلرندن برینه راست کلدیکی ایچون حیوان یره ییقیلدی . طوغرول دوشدیکی کنه یسنی یرده کورن انبانج درحال اوزرینه دوغرو قوشه‌رق اونی اولدیردی . ایشته شرقلیلرك جسارتندن دولایی الك بویوك قهرمانلرینه تشبیه ایتدکاری بوحکمدارك عاقبتی بویله اولمشدر . قدرت شاعرانه‌سی حسبیله الك بویوك شاعرلرله هم عیار طوتولیوردی . هنوز سرمست برحالده حربه شتابان اولورکن ایرانك الك بویوك شاعری اولان فردوسینك شو شعرینی انشاد ایتدیکی روایت اولونیور : « ایلریله‌ین اردونك قالدیردیغی توزلر اوزاقدن کورولور کورولمز عسکرلرمك وقوماندانلرمك یوزلری مسرتدن پارلدادی . کوزمله دشمنلرمك آراسنده عسکرمه یول آچدم . زور بازوم ایله ، اکرمدن اینمکه حاجت قالمه‌دن ، دنیایی بردکرمن طاشی کبی دوندیردم . »

بوحکمدار ایله ایران سلچوقیلری سلاله‌سی سونمشدی . ایران سلچوقیلرینك شوکت وقدرتی ایلك سلطانلر زماننده تورکستان حدودلرندن آناطولی‌یه قدر انتشار ایتمشدی . ایران سلچوقیلری یوز اللی سکزسنه حکومت سورمشلردر . بعض مورخلر بونلرك مدت حکومتنی دها زیاده کوستریرلر . چونکه طوغرول بکك ایلك سفرلرینی ده حسابه قاتارلر . بوسلچوقیلرك میدانه چیقمغه باشلادقلری آندن منقرض اولدقلری زمانه قدر کچن

مدت ایکی یوز اون بش سنه یه بالغ اولور. بونلرك انقراضندن صوکره مملکتلرینك الك بویوك قسمنی خوارزم سلطانلری اله کچیردیلر. خلیفه‌لر اکتساب ایتدکلری حریتدن چوق مدت مستفید اولامادیلر. همان بوتون سوریه بو خوارزمیلرك آقینلرینه معروض قالدی. ایوبی حکمدارلری ایله قونیه سلجوقیلری ایچون بر آفت تشکیل ایتدیلر. فقط بو فیرطنه‌یی دها بویوك بر فیرطنه داغیتدی. موغوللر خوارزم قطعه‌سنی ضبط ایتدکدن صوکره ایرانه، سوریه‌یه کیردیلر، بغداد خلیفه‌لرینی تمامیله محو ایتدیلر. بغداد خلیفه‌لری مصره قاچمغه مجبور اولدیلر.

غربی آسیاده تأسس ایتمش اولان بوتون سلجوق شعبه‌لری موغوللرك استیلاسی اثناسنده منقرض اولدیلر. سلجوقیلر ایرانده، سوریه‌ده، ارمنستانده، آناطولیده بویوك فتوحاته نائل اولدقدن صوکره مختلف قوللره آیریلمشلر، بوصورتله غایت قوتلی یکی ایمپراطورلقلر وجوده کتیرمشلردر. شیمدی کرمان قطعه‌سنده حکومت سورمش اولان سلجوقیلردن بحث ایده‌جکم. بو، اهمیتلی بر سلاله دکلدر. آشاغیکی کتابلرده حابده سلطنت ایتمش سلجوقیلرك تاریخی ایله استانبول قاپیلرینه قدر اوزانان قونیه سلجوقیلرینك تاریخی کوروله‌جکدر. الیوم استانبولده حکمران اولان عثمانلی تورکلری بو قونیه سلجوقیلرندن کلمکده‌درلر.

کرمان سلچوقیلری

یاخود

قاوردیلر Cadherdiens

سلچوقیلرك بو ایکنجی قولنك تأسس ایتدیکی کرمان ولایتی ایرانده فارس ولایتی ایله سجستان ومکران بیننده کائندر . جنوب طرفنده بصره کورفزی ایله محاطدر . ایران ایمپراطورلغنك عربلر طرفندن امحاسندن صوکره کبر یاخود آتش پرستلردن بویوك بر قسمی بو ولایته چکیلەرك اوراده زمانمزه قدر پایدار اولمشلر و کندی دینلرینی محافظه ایتمشلردر . بو ولایتك پایتختی وقتیله ششتر Chauschir شهری ایدی . ساسانیان سلالەسنك ایلك حکمداری اولان آردشیر Ardeschir بابکان Babegan- طرفندن بنا ایدلمشدی . بوندن دولایی بو شهره برد آردشیر یعنی آردشیر مملکتی نامی ویریلمشدی . بوکون قیصەجه بردشیر تسمیه ایدیلیور . فقط آرتق ولایتك

پایتختی دکلدر . صوکره کرمان شهری پایتخت اولمشدر والیومده پایتخت بودر .

سلجوقیلر بو ولایتی غزنویلردن آلدیلر ، اوراده ایکنجی برسلاله تأسیس ایتدیلرکه کرمان سلجوقیلری یاخود قاوردیلر Cadherdiens نامنی طاشیمشلردر . مراجعت ایتدیکم مورخلر بو حکومت حقنده هیچ معلومات ویرمیورلر . اونك ایچون موسیو دربلونك شرق کتبخانه سنده ویردیکی تفصیلات ایله اکتفایه مجبور اولدم . مع مافیه موسیو دربلونك ویردیکی معلومات بر تاریخ اولمقدن زیاده بر حکمداران اسامیسی عد ایدیلمکه لایقدر . بو سلطانلر هر طرفدن ایران سلجوقیلریله محاط اولدقلری ایچون تاریخده پك آز بر نشانه براقدقلری شبهه سزدر . اکر آلدانمایورسه‌م بونلر ساده‌جه بر ولایت والیسی ایدیلر . کندیلرینه سلطان عنوانی مقام افتخارده ویرلمشدر . حکم ونفوذلری عراق سلطانلرینك کندیلرینه دربلو بخش ایتدیکی درجه‌یی کچمه‌مشدر .

سنه
١٠٤١ سلطان طوغرول بك کرمانك اداره‌سنی برادری جعفر بك داوده [١] ویردی [٢] . صوکره اوندن اوغلی قاورت Caderdh ه کچدی . قاورت اوراده بویوك بر قوت ونفوذ ١٠٦٣
ابوالفدا کسب ایتدی . سلطان دیه تلقی اولوندی . صوکره فارس

---

[١] ابوالمحاسن ٤٥٠ تاریخنده وفات ایتدیکنی سویلیور .

[٢] ٤٣٣ تاریخ هجریسنده .

دربلو ولايتنی ضبط ایله [١] معیتنده آنجق درت بیك تورك بولونمقله
ابوالمحاسن برابر یکرمی بیك دیلیمی‌یه قوماندا ایدن فضلویه‌الشبانکاری
Fadlouïeh-el schounkari یه بویوك برغلبه چالدی . فقط
سنه حرص جاهی یوزندن فلاکته اوغرادی . یکنی ملك شاهه
١٠٧٣ قارشی سلاحه صارلمغه جرأت ایتدی [٢] . اوزمان ملکشاه
آسیانك اك صاحب قدرت حکمداری ایدی . قاورت کرجه
Gurgé قربنده اردوقوردی. ملکشاه اوکا قارشی خوراسان
عسـا کرینی یوللادی . ایکی اردو اوچ کون قارشی قارشی‌یه
دوردیلر . آنجق اوفاق تفك بعض مصادمه‌لره کیریشـدیلر .
فقط نهایت محاربه عمومیت کسب ایتدی . ایرانده وقوعه
کلمش محارباتك اك خونریزلرندن بری جریان ایتدی . قاورت
مغلوب اوله‌رق اسیر دوشدی. خوراسانده برحصاره کوتورولدی.
ملك شـاه اوراده کندیسنی بوغدیرتدی . باشـقه مورخلره
کوره همدانده تسمیم ایدیلمشدر [٣] . قاورت اوتوز ایکی سنه
حکم سورمشدر .

١٠٨٤ قاورتك یرینه اوغلی سلطان شاه کچدی . اون ایکی سنه
حکومت ایتدی [٤] . صوکره تخته توران شاه [٥] چیقدی .

[١] ٤٥٥ تاریخ هجریسنده .

[٢] ٤٦٥ تاریخ هجریسنده .

[٣] ٤٦٥ سنه‌سی شعباننده .

[٤] تاریخ کزیده‌دن Khozideh نقلاً دربلویه کوره .
فقط خوندامیره نظراً آنجق ایکی سنه سلطنت سورمشدر . ابوالمحاسن
٤٧٦ تاریخنده وفات ایتدیکنی سویلیور .

[٥] ٤٧٧ تاریخ هجریسنده .

اون اوچ سنه کرمانی حسن اداره ایتدی . عادل وحکیم
بر حکمدار شهرتنی قازاندی . محاربات سالفه‌نك براقدیغی
تشوشاتی ازاله‌یه چالیشدی . توران شاه ایران سلجوقی
حکمدارلرینك نفوذی آلتنده حکومت ایتدی . حین وفاتنده
حکومتی اوغلی ایرانشاهه براقدی [١] . فقط اوغلی کندیسنك سنه ١٠٩٦
مزیاتنه وارث اولمامشدی . ایران شاه او قدر حدید وظالم
بر حکمدار ایدی که کندیسندن نفرت ایدن تبعه‌سی اونی
بش سنه سلطنتدن صوکره قتل ایتدیلر [٢] . او زمانه قدر برقوندیره‌جی ١١٠٠
دکاننده احتفا ایتمش اولان یکنی آرسلان شاه ایران شاهك
وفاتندن صوکره موجودیتنی بیلدیردی . اکابر دولت طرفندن
تخته اصعاد ایدیلدی . قرق ایکی سنه حکومت سوردی .
ایران سلجوقیلری بوندن قورقیورلر و کندیسنه حرمت
کوستریورلردی . بوتون دور سلطنتنده اوکا هجوم ایتمکدن
احتراز ایله‌دیلر [٣] . اوندن صکره تاج ، اوغلی محمدك باشنه
کچدی . محمدك عنوانی مغیث الدین Moghiat-eddin ایدی [٤] . ١١٤١
بو حکمدار کرمان تاجنه دها امنیتله تصرف ایتمك ایچون بوتون
برادرلرینی قتل ایتدیردی ، یاخود کوزلرینه میل چکدیردی .
علم نجوم ایله پك مشغول اولدی . مبانی یاپدیرماسندن پك

[١] ٤٨٩ تاریخ هجریسنده
[٢] ٤٩٤ « «
[٣] ٥٣٦ « «
[٤] بعض مورخلر بوکا توران شاه دیرلر .

خوشلانیوردی. مدت سلطنتی اون درت سنه‌در [١] .

سنه

١١٥٦ محمدك اوغلی طوغرول شاه پدرینك یرینه تخته چیقدی.

ابوالفدا اون ایکی سنه سلطنتدن صوکره وفات ایتدی [٢]. بهرام شاه

دربلو

١١٦٩ و آرسلان شاه اسمنده ایکی اولاد براقمشدی . بونلر یکرمی سنه تخت غوغاسی ایتدیلر . جوار حکمدارلرینی‌ده کندی منازعه‌لرینه قاریشدیردیلر . نهایت آرسلان شاهك وفاتیله اورته‌لق سکونت بولدی . بهرام شاه راحت راحت کرمانه متصرف قالدی. بونك یرینه اوغلی محمد شاه کچمشدی. اقربا-لرندن سلجوق شاه نامنده برشهزاده بوسلطانی تختندن محروم براقمغه تشبث و اونی او زمان ایرانده حکمدار اولان سلطان

١١٨٧ آرسلان شاهه مراجعته مجبور ایتدی . سلطان آرسلان شاهدن آلدیغی قوهٔ امدادیه ایله دشمنی مغلوب ایتدی. فقط سلالهٔ علیدن اولوب بو سببله خلافت ادعاسنده بولونان ملك دینار کندیسنی کرمان تختندن محروم براقدی [٣] . ایشته بو صورتله بو سلاله منطفی اولمشدر.

صوکره‌لری کرمان خوارزم سلطانلرینك تحت اداره‌سنه کچدی. اونلرك الندن‌ده قاره خطاییلر طرفندن ضبط ایدیلدی. بو سلاله‌یی ، خوارزم سلطانك کرمان والیلکنی توجیه ایتدیکی براق حاجب تأسیس ایتمشدی.

---

[١] ٥٥١ تاریخ هجریسنده وفات ایتمشدر.

[٢] ٥٦٥ « «

[٣] ٥٨٣ « «

ایشته بوتون آسیایی تیترتمش اولان سلچوقی ایمپراطورلغنك مقدراتی بودر. بو حکمدارلرك تصرف ایتدکاری مملکتلرك وسعتی اونلرك باعث انقراضی اولدی. قدرت و عظمتلریله سرمست اولدقلرندن ولایتلرك اداره‌سنی حریص جادقوماندانلره ویردیلر. سرایلرنده ذوق وصفایه دالدیلر. سرایدن چیقمالری عائله‌لری ایچنده ظهور ایدن اغتشاشاتی تسکین ایتمك ایچون اولوردی. پك چوق قوت اکتساب ایدن ولایت والیلری بو محارباته اشتراك ایدرلر و دائما خدمتلرینك مکافاتی اولمق اوزره باشقه بر طاقم والیلکلره ویاخود توسیع ممالکه نائل اولورلردی. بو صورتله صاحب اولدقلری یرلرده برر حاکم کسیلیورلردی. ایشته بو یوزدن بوتون ایمپراطورلغی اللرینه آلدیلر. آرتق سلطان عنوانی قورو بر لافدن عبارت قلدی. والیلر بو عنوانی استحصال ایده‌بیلمك املنی بسله‌مکه باشلادیلر. سلچوقیلرك دشمنلری اولان جوار حکمدارلره قارشی یالکز باشلرینه کیریشمکه مجبور اولدقلری محاربه‌لر بو والیلری دها مستقل بر حاله کتیردیلر. هپسی حقیقی برر حکمدار حالنه کیردی. اصل حکمدار ایمپراطورلقدن محروم قالدی.

اوچنجی جلدك صوكی

فهرس

یدنجی کتاب

سکزنجی کتاب

دوقوزنجی کتاب

اونجی کتاب